הארץ

3.80 שקלים, יום ראשון י"ב בסיון התשנ"ד, 22 במאי 1994 VOL 76/22747 MAY 22 1994
כולל מע"מ, באילת 3.25 שקלים

פתרונות בזמן!!!
לביא
* שעוני נוכחות ותוכנה לחישוב שעות עבודה *
לביא מחשבים בע"מ, הירדן 29 ר"ג, טל' 03-6775110 פקס' 03-6775233

כוח צה"ל חטף בלבנון את מוסטפא דיראני, ששבה את הנווט רון ארד. הכוח הביא עמו מסמכים בעלי ערך מודיעיני רב; גורמים מדיניים בכירים:

ישראל תשתמש במידע שימסור דיראני על רון ארד כדי להפעיל לחץ מדיני על איראן

מאת איתן רבין, אלוף בן ובניא בבור

ישראל תשתמש במידע שימסור מוסטפא דיראני, שנחטף שלשום ב־לילה מביתו בלבנון, על גורלו של הנווט השבוי רון ארד, כדי להפעיל לחץ מדיני על איראן, שהעביר באחר־יותה לארד. כך אמרו אתמול גורמים מדיניים בכירים בירושלים.

מחקירתו הראשונית של דיראני נחשפו פרטים גם על מסירת ארד לגורמים פרו־איראניים. מקור צבאי בכיר אמר כי למוסטפא דיראני, ראש הארגון השיעי "ההתנגדות המאמי־נה" יש מידע בעל ערך מודיעיני רב וכי אין ספק שכבר בימים הקרובים ילמד המודיעין הישראלי פרטים רבים על ארד.

הרמטכ"ל אהוד ברק אמר אמש, כי כוח הלוחמים הביא עם דיראני מסמכים רבים וכמו גם קלטות וידי־או. לטענת גורמים לבנוניים, בקלי־טות מתעד דיראני את מסירת רון ארד לגורמים איראניים. פעולת צה"ל בלבנון בוצעה על ידי חיילי יחידה מובחרת בסיוע חיל אוויר וחי־לת יבשה. הפעולה החלה בשעה 11 של יום שישי ולאחר 3 שעות כבר היה דיראני בידי הכוח.

ראו עמודים 2א־4א

כוח צה"ל הגיע ללבנון במסוקים עמוסים בג'יפים. הכוח נחת ונסע בג'יפים עד סמוך לכפר קסר נבא, שבו גר דיראני. החיילים הוציאו את דיראני ממיטתו בלי לפגוע בבני משפחתו שהיו באותה עת בבית. ב־תוך הבית נמצאו כלי נשק רבים, מסמכים וממצאים נוספים שהובאו לישראל.

הרמטכ"ל ברק וראש אגף המודי־עין אורי שגיא קיבלו את אנשי הכוח בעת שחזרו לארץ ובירכו אותם על הביצוע המושלם. ברק הדגיש כי לא היה כל חיכוך או עימות עם הסורים הנמצאים באזור הזה והוא מבקש של כך.

האלוף שגיא הבהיר כי ...

תועלת המודיעינית שבלכידות די־ראני הוא גם ראש ארגון מחבלים שהרגו חיילים ישראלים ואנשי צד"ל. "פעולת צה"ל בלבנון היתה קשה ומסובכת, השטח היה קשה לתי־נועה", אמר. לדברי הרמטכ"ל, המער־לה תוכננה חודשים רבים ופעם אחת אף בוטלה משיקולים הנוגעים לטי־פול בשבויים ובנעדרים. ברק אמר כי דיראני לא נחטף כדי להיות קלף מיקוח אלא לצורך קבלת מידע על גורל רון ארד.

גורמים מדיניים אמרו כי ישראל פנתה עד היום למדינות רבות המקי־ימות קשרים עם איראן, כדי שיעלו בפני מנהיגיה את עניין הנווט היש־ראלי. "בכל פעם שנציג איראני ב־כיר הגיע לבירה של מדינה המקיימת איתנו קשרים, העברנו לשם מסרים ברורים. דיברנו עם הגר־מנים, הצרפתים, ההודים והסינים, אך האיראנים השיבו להם שארד אינו בידם. עכשיו אנו מקווים שנו־כל להציג מידע מוסמך, שיאפשר למדינות אלה ללחוץ על איראן", אמרו הגורמים הבכירים.

אותם גורמים העריכו, כי התגובה הבינלאומית לפעולה תהיה מתונה, מתוך הבנה לבעיית הנעדרים והשב־ויים הישראלים, וכי ישראל לא תו־אשם במעשה טרור, כמו אחרי חטיפת השייח עבד אל־כארים עובי־יד ב־89'.

"איראן או גורמים פרו איראניים"

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצ־חק רבין, אמר אתמול כי בעיני ישר־אל, הגורמים האחראים לגורלו של ארד הם "איראן, או גורמים פרו־אי־ראניים בלבנון, וסוריה השולטת באי־זור שבו הם פועלים. אבל אני מעדיף לחכות למסקנות החקירה, והיא תי־משך יותר מכמה שעות או ימים".

רבין אמר כי הוא מקווה שהחטיפה לא תגרור הסלמה בפעולות הטרור בגבול הצפון, אך לדבריו, "הבאתי את הפעולה לאישור הקבינט, מתוך הכרה שצריך לקחת סיכונים למען האחריות הכבדה הרובצת עלינו לגו־רל השבויים והנעדרים".

בהתייחסו לפגיעה אפשרית במו"מ לשלום עם סוריה, אמר ראש הממשלה כי אינו רואה סיבה לכך. הוא סיפר שבפגישתו האחרונה עם מזכיר המדינה האמריקאי, וורן כ־ריסטופר, שאל אם הסורים מסרו מי־דע חדש על השבויים והנעדרים, בעקבות פניית נשיא ארה"ב ביל קלינטון לנשיא סוריה חאפז אל־אסד בעניין זה, בפגישתם בז'נבה.

"לא קיבלנו שום מידע נוסף, ולכן אין זכות לסורים להתלונן. הפעולה לא בוצעה על אדמת סוריה, אך נכון שזהו שטח שנתון למרות הצבא הסו־רי והכוחות סוריים פרוסים באיזור", אמר רבין.

ראש הממשלה אמר כי המבצע נועד "להביא לכאן מי שעומד כיום בראש ארגון שהיה הפועל נגדנו באי־זור הביטחון, ארגון 'ההתנגדות המא־מינה'. זהו האיש שהחזיק כשנתיים ברון ארד, ויכול למסור מידע בהזאי על התקופה שארד היה בידיו, ולכן גם על מצבו לאחר מכך".

רבין אמר כי הפעולה בוצעה "מי־תוך אחריות שלנו לגורל הנעדרים והשבויים", לשם "מיצוי הסיכוי למי־דע על מה שהתרחש ויתרחש לגבי

(סוף בעמוד 10א)

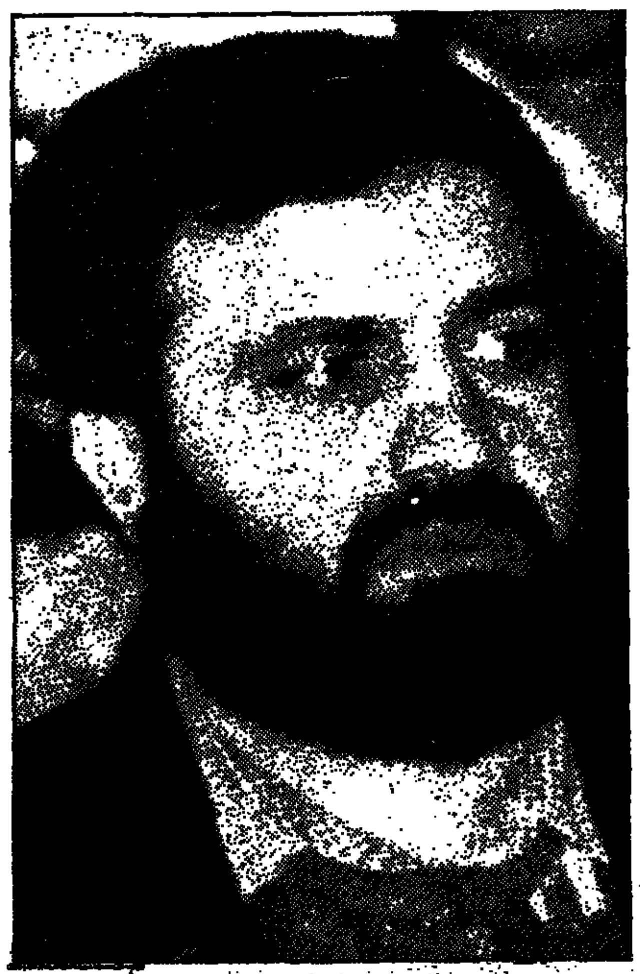

ראש הממשלה, יצחק רבין, במסיבת עיתונאים בעקבות חטיפתו של מוסטפא דיראני. משמאל: מוסטפא דיראני

2 חיילים נהרגו בפיגוע ליד מחסום ארז. רבין: זהו מחיר השלטון על עם אחר המתקומם נגדנו

רה"מ הורה לחסום את המעבר מעזה לישראל

מאת אלוף בן, איתן רבין ועמירה הס

ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין הורה אתמול לסגור את המעבר מרצ־ועת עזה לישראל, עד שהמשטרה הפ־לשתינית תציב משמרות בכניסה למעברים בין הרצועה לישראל ותמ־נע מעבר אנשים וחמושים.

רבין אמר אתמול כי ישראל לא תוכל לעבור לסדר היום על "האירוע הרצחני" שלשום, בו נהרגו שני חיי־לי צה"ל מיריות ליד מחסום ארז.

ראו עמוד 5א

בפיגוע שלשום במחסום ארז נה־רגו חיילי המילואים סמל משה בוקרה, בן 27 מנתניה, ורב"ט ארז בן ברוך, בן 24 מעמק חפר. בוקרה ובן ברוך אישו את עמדת צה"ל, כ־500 מטר דרומית למחסום ארז ברצועה. מכו־נית מסוג פולו, בה נסעו שלושה מחבלים, הגיעה לעמדת צה"ל בחמש בבוקר, ובוקרה ובן ברוך ניגשו לב־דוק אותה. מהמכונית נורתה אל החי־ילים אש מטווח קצר מאוד, והם נהרגו במקום. המחבלים נמלטו במ־כונית לכיוון העיר עזה.

רבין הודיע כי ישראל תקפיא את יישום השלבים הבאים בהסכם העק־רונות עם הפלסטינאים, עד שהם יוכיחו את שלטונם המלא בעזה וב־יריחו. לדבריו, יהיה אפשר להמשיך במשא ומתן, אך לא ביישומו. "לא נסבול תוהו ובוהו בעזה ויריחו. ל־משטרה הפלסטינית חסר מזון ודלק, ואין לה שליטה על הביטחון ועל החיים האזרחיים", אמר ראש הממש־לה. "עד שהם יוכיחו כי הם מסוגלים לכך, לא נמשיך ביישום ההסכם".

בישראל שוררת דאגה רבה מה־משבר הכספי של הפלסטינים, שמ־קשה על המשטרה הפלסטינית לתפקד. שר החוץ שמעון פרס יוצא הלילה לארה"ב, וישתתף במפגש של נציגי המדינות התורמות לפלסטינ־אים, שייערך בוואשינגטון. פרס יס־ביר למדינות התורמות את מצבם הקשה של הפלסטינאים בעזה וירי־חו, ויבקש מהן לסייע במימון השוטף של המשטרה הפלסטינית, ולא רק במימון פרויקטים ותוכניות פיתוח, כפי שרצו בתחילה.

רבין תקף אתמול בחריפות את הימין, ואת תגובת האופוזיציה לפי־גוע במעבר ארז. "יש בקרב קיצוני הימין הטוענים כי הדם נשפך עבור השלום. אין שקר גס מזה. הדם נשפך עבור שלטוננו בעם זר אחר, והשלום הוא הסיכוי היחיד להגיע אי פעם להפסקת שפיכות הדמים, או ודאי להפחתה משמעותית שלה", אמר.

ראש הממשלה אמר כי "לצער, בשש וחצי השנים האחרונות צה"ל משמש בתפקידי שיטור, כשהוא מש־

(סוף בעמוד 10א)

פרשנות / זאב שיף

מודיעין מושלם

החטיפה של מוסטפא דיראני נועדה קודם כל להשיג מידע נוסף ואמין יותר על גורלו של הנווט רון ארד, והעיקר על העברתו לידי האיראנים. הסיכוי שדיראני ישמש קלף מיקוח במשא־ומתן להחזרתו של ארד נלקח אמנם בחשבון אך נחשב קלוש גם על רקע הכישלון במגעים עם חיזבאללה להחלפתו של השייח עבד אל־כארים עובייד, באחד.

את מבצע החטיפה מעומק שטח לבנון, הנתון בשליטה סורית יש לשפוט לפי שני מדדים: המבצעי ומידת הסיכון והסיכוי של הפעולה. מבחינה מבצעית אין ספק כי זוהי פעולה מרשימה ו"נקייה" ביותר. התכנון המדויק, הביצוע ללא כל תקלות ונפגעים בנפש (גם לצד השני) והמודיעין המבצעי, היו מושלמים וראויים לתשבחות.

במיוחד הצטיין המודיעין המבצעי. לא די היה לאתר את ביתו של דיראני ואת החלוקה הפנימית של הבית וחדריו. מתכנני המבצע צריכים להיות בטוחים מעל לכל ספק כי דיראני נמצא בבית באותו לילה כאשר אנשי הכוח חודרים לתוכו. ידוע למשל כי דיראני ומשפחתו מתגוררים בבית, שבו שתי קומות עליונות, וכי לבישותו הוא לן בקומה האמצעית, ואילו קומת הקרקע והקומה העליונה ריקות.

מפרסומים מלבנון עולה כי הכוח הישראלי הגיע במסוקים, שבהם הובלו גם כלי רכב. השטח שבו בוצעה הפעולה הוא הררי וגבוה. קשה מאוד למצוא בו משטחי נחיתה בטוחים למסוקים. האוויר הדליל מקשה על תמרון המסוק וכושר הנשיאה שלו. נחיתת מסוקים קרוב מדי ליעד היתה מעוררת חשד בגלל הרעש, ודיראני עלול היה להימלט. לפי פרסומים זרים נחתו המסוקים במרחק של כחמישה קילומטרים לפחות מהכפר של דיראני ומכאן המריא חזרה.

ההחלטה על המבצע התקבלה אצל השרים ללא כל התנגדות או נמנעים. בזיכרונם נחקקה אמנם גם פעולת החטיפה הקודמת של שייח עובייד, שבדיעבד יש לראות בה כישלון משום שלא הביאה לשינוי בעמדת חיזבאללה, האיראנים או כל מי שיכול היה להשפיע על המשא־ומתן להחלפתו של ארד.

על ההחלטה לצאת למבצע השפיע היחס האכזרי והלא־אנושי של לוחמי חיזבאללה לשבויים וסירובם לכל משא־ומתן. גורם נוסף בהח־לטה היה העובדה שבמשך שנים היה מידע מודיעיני כלשהו, קלוש ככל שיהיה, על גורלו של הנווט, אך בכל שחלף הזמן הדלדל החומר שניתן להגדירו כאמין ב־100 אחוז.

הסורים הכחישו כל קשר לחטיפה או לידיעה על ארד. האיראנים אמרו שאינו בידיהם וכי להערכתם אינו בין החיים. מאז החלו להגיע הצהרות כי ארד חי, אך נמצא בידי קבוצה פרו־איראנית בלבנון, בשטח שבשליטה סורית וכך גם ברמז גורמים לבנוניים. לשרים נאמר כי יש סיכוי טוב שאפשר יהיה ללמוד יותר על גורלו של ארד מפיו של דיראני וכי קיים סיכוי טוב להצלחת הפעולה. כאשר התוכנית הוצגה בפני השרים בשבוע שעבר היה זה לאחר תכנון קפדני של יותר מחודשיים. ייתכן גם כי ההפגנות ליד משרד ראש הממשלה שאין עושים די להחזרת רון ארד היוו השפעה על מקבלי ההחלטות.

עתה נותר לראות אם הכוונות הללו יתגלו כנבונות ואם החטיפה של דיראני תהיה מוצלחת יותר מחטיפתו של עובייד. אחרי חטיפת עובייד מתחה וואשינגטון ביקורת חריפה על ישראל משום שהיא נעשתה בעיצומו של משא־ומתן לשחרור בני ערובה. כל בני הערובה המערביים שוחררו מאז, אך לא רון ארד.

ההנחה היא שהביקורת האמריקאית לא תחזור על עצמה באותה מידת חריפות וכי הדבר לא יגרום להסלמת התקריות בדרום לבנון. ייתכן שדיראני יספק הוכחה כי ארד הועבר לידי האיראנים. כאשר רון ארד היה בידי קבוצתו של דיראני הודיעה ישראל כי תראה במחזיקיו אחראים אישית לגורלו. הכוונה היתה גם למוסטפא דיראני. עתה, אף אם ייוודע יותר על גורלו של הנווט השבוי, ארוכה הדרך להחזרתו.

שחק לשעה': על המשטרה הפלסטינית להגיב על הפיגועים (עמוד 6א)

ח"כ טריף יפנה לבג"ץ אם תקיים הכנסת הצבעות בימי חג הקרבן (עמוד 10א)

בגליון זה 28 עמודים בשלושה חלקים

שערי מטבע

	דולר	השינוי
יציג	3.0130	+0.13%
שחור	3.04	—
סל		
יציג	3.2744	+0.08%

החברה מס' 1 בארץ המייצרת מערכות
אל פסק ON-LINE
גמאטרוניק
טל: 02-821777

במערכת הביטחון בודקים אם האזנה לפלאפונים פגעה בביטחון המדינה

מאת משה ריינפלד

במערכת הביטחון ובפרקליטות המדינה בודקים אם השימוש שעשו רפי פריזן ויעקב צור במכשיר ה־ECI להאזנה למכשירי פלאפון, פגע בביטחון המ־דינה. כך התברר שלשום בבית משפט השלום בתל־אביב בדיון בבקשת המדינה להאריך את מעצרם עד לתום ההליכים נגד האשמים בביצוע האזנות סתר לבכירים בתקשורת ובעסקים.

לשאלת השופט זכריה כספי, אם במערכת הביטחון היו מודעים לשימוש שנעשה במכשיר ה־ECI, השיב התובע, עו"ד רפי לוי: "למיטב ידיעתי לא, אבל זה עניין שנבדק, זו בעיה בפני עצמה".

ראו עמוד 7א

השופט כספי התיר לנציגי ההגנה להגיש את סיכו־מיהם בכתב לעניין בקשת המדינה לעצור את פריזן וצור עד לתום ההליכים נגדם, וקבע כי השניים יישבו במעצר בית מלא עד לראשית השבוע הבא לשמוע.

עיקר הדיון בבית המשפט נסב על מכשיר ה־ECI. על פי כתב האישום, האזינו פריזן וצור באמצעות מכשיר זה ל־59 שיחות פלאפון של מנויים שונים. לבקשת התובע, הוצג אותו מכשיר בפני בית המשפט בדלתיים סגורות, בנימוק שחשיפתו עלולה לפגוע בביטחון המדינה. פרקליטו של פריזן עו"ד מרדכי כץ, שהציג את המכשיר, ביקש להוכיח כי כל מספרי הפלאפון שקלט, נקלטו באופן אקראי.

בראשית הדיון פירט עו"ד לוי את האישומים המ־יוחסים לפריזן ולצור. הוא הגיש לשופט את רשימת מנויי הפלאפון שלהם צותתו השניים, וציין כי זו רשימה חלקית בלבד, מתוך רשימה של 251 מספרים שבית המשפט התיר לפרסמם בשבוע שעבר.

התובע טען כי פריזן וצור, בעלי חברת אל"ם – ייעוץ ביטחוני, שכרו באוגוסט 93' את מכשיר הא־זנה מחברת ECI, למשך שלושה חודשים. זאת, לטענתם לניסוי בלבד, והבטיח להתחייבות מצידם להאזין רק למספרי המנויים של חברות אל"ם ו־ECI. הוא ציין, כי עובדים באל"ם העידו במשטרה שפריזן הזין את מספרי המנויים למכשיר, והם שהאזינו לשיחות. לדב־ריהם, דרש מהם פריזן להיות ערוכים לתוכן השיחות.

בסיום דבריו, ביקש עו"ד לוי מבית המשפט לעצור את פריזן וצור עד לתום ההליכים נגדם.

הסניגורים עו"ד פנינה דבורין ומרדכי כץ טענו, כי אין לתביעה כל ראיה המבססת את האישומים נגד שני הנאשמים. הם הציגו בפני בית המשפט את עמדת המדינה בשני משפטים שהתקיימו בבית המשפט המ־חוזי בנצרת, והנוגדת את העמדה שהציג התובע. לדב־ריהם, בדיונים הקודמים הודתה המדינה בעמדה כי פלאפון הוא מכשיר קשר, והחוק האוסר על האזנת סתר לשיחות טלפון אינו חל עליו. התובע השיב, כי למרות עמדת המדינה בעבר, העמדה שהוא מציג עתה היא על דעת פרקליטות המדינה. השופט כספי הגיב על הדברים: "זה רק מגביר אצלי את המבוכה".

ביום חמישי אמר מו"ל עיתון "הארץ", עמוס שוקן – אשר על פי כתב האישום, האזינו פריזן וצור לשיחות הפלאפון שלו – למשרדי היחידה לחקירות [illegible]. החוקרים הציגו בפניו תמליל של שיחה, ושוקן זיהה אותו כשיחה שקיים לפני שנעצרו פריזן וצור.

התקדמות במגעים עם המרצים; השביתה, ככל הנראה, תימנע

מאת אור קשתי
כתב הארץ לענייני חינוך

הדיונים בין ראשי המועצה המ־תאמת של ארגוני הסגל האקדמיים לבין הוועדה לתכנון ולתקצוב של המועצה להשכלה גבוהה וועד ראשי האוניברסיטאות נמשכו אתמול אל תוך הלילה. עד לשעת סגירת הגיליון נמשכו הדיונים על הסכם של הסגל האקדמי הזוטר. לדברי יו"ר ועד ראשי האוניברסיטאות, פרופ' חנוך גוטפרוינד, "הבעיות שנותרו ניתנות לפתרון. הסיכוי לשביתה קטן ביותר". גם חברים בוועד הסגל האקדמי העריכו, כי ביום יהיה לה־גיע להסכם עוד בשעות הלילה אמש.

מלבד המחלוקת על שכר הסגל הזוטר, נותרו אמש חילוקי דעות בע־ניין חישוב הוותק של כלל חברי הס־גל. הפער בין הצדדים הוא סביב מועד תחולתו של נוסחת חישוב הרישה, המביאה להקטנה של כמה אחוזים בשכר המרצים. מחלוקת נוס־פת שלא נפתרה עדיין, היא בשאלת הפיצוי שיקבלו המרצים בגין עליית המדד. עם זאת, מסרו גורמים במשא־ומתן כי צפויה פשרה גם בעניין זה.

לדברי חברים במועצה המתאמת, נפתרו כמעט לגמרי כל שאר הנקו־דות שהתגלעו. הגורמים ציינו, כי התקבלה דרישתם שהחלטות הסינ־טים של האוניברסיטאות בעניין הק־ריטריונים האקדמיים לתוספת הדיפרנציאלית לשכר המרצים, יהיו סופיות.

בסוף השבוע החליטה אסיפת הס־גל של האוניברסיטה העברית בירו־שלים – ברוב של 380 נגד 11 – שלא להשבית את הלימודים על רקע המחלוקות בעניין הסגל האקדמי הב־כיר. יו"ר ועד הסגל, פרופ' אמא לי־פשיץ, אמר כי במקרה שיתפוצץ המשא־ומתן על שכר הסגל האקדמי הזוטר, תצטרף האוניברסיטה העב־רית להחלטה על השבתה כללית, אם תתקבל. החלטה זו עומדת בסתירה לעמדת המועצה המתאמת, אשר הב־הירה שאם לא ייחתם הסכם סופי עד אתמול בערב, יפתחו שוב המרצים בשביתה.

פרופ' ליפשיץ אמר: "אני מתנגד באופן החריף ביותר להשבתה על רקע בעיית חישוב הוותק – הנושא היחיד שעדיין אין עליו הסכמה. אני לא מבין האין זה הגיוני להשבית 22,000 סטודנטים בשביל 1.7%, שהם ההבדל בין הפרשנות שלנו לפר־שנות של ועד ראשי האוניברסיט־אות והוועדה לתכנון ולתקצוב בעניין זה".

גורמים בוועד הסגל האקדמי הבי־עו בסוף השבוע כעס רב ואכזבה מה־חלטת אסיפת הסגל בירושלים.

מכבי חיפה – אלופת הכדורגל

מאת צבי קרמן

מכבי חיפה זכתה אמש, שני מחז־רים לפני סיום משחקי הליגה הלאו־מית, בתואר אליפות הכדורגל בפעם החמישית. היא סיימה את המשחק עם מכבי פתח תקוה בתיקו 1–1, ל־עיני אלפי אוהדיה ושמרה על יתרון שבע הנקודות על פני מכבי תל אביב, לאחר שזו נפרדה ממכבי יהודה בתיקו 2–2.

ראו עמודים 8א ו־9א

דווקא במשחק ההכרעה, שנערך באצטדיון רמת גן, לא היתה חיפה במיטבה, אולי מפני ששחקניה ידעו עוד לפני פתיחת המשחק, כי לאחר התיקו של מכבי תל אביב, ירידתה החודה במאבק המרתוני, לא יישמט התואר מידיהם, גם אם יובסו בידי מכבי פתח תקוה. פתח תקוה הובילה 1–0 מבעיטה 11 של רון בן שמעון במחצית הראשונה, אך איל ברקוביץ' השווה במחצית השנייה.

לחיפה, שהודחה מגביע המדינה בידי מכבי תל אביב, נותרה עוד מ־שימה אחת ב־180 הדקות האחרו־נות של עונה זו: לא לנחול הפסד, ובכך לרשום שיא בוויר של עונה שלמה (39 מחזורים) בלא הפסד.

ההישג הגדול של מכבי חיפה הוח למעשה בראשית העונה, כאשר הק־בוצה הביסה בביצוע את פארמה 0–1 על גביע אירופה, מחזיקת הגביע האירופית, אך הודחה בבעיטות 11.

למנהלה המקצועי, גיורא שפיגל, שזו לו אליפות שנייה כמנהל (וכה באליפות גם במכבי יהודה), חלק הארי בזכייה בתואר. הוא הכשיר קבוצה ברמה אירופית, עם שיטת משחק מגוונת, לאחר שרכש שחקנים מבטי־חים נוספים, באישורו של נשיא הקבוצה, יעקב שחר.

רוב שחקניה מהווים את השלד של נבחרת ישראל, ומגבים גם את הנבחרת הצעירה. השחקנים המרכזי־ים בקבוצה, שכשאר בעוז, הנרטו ה־אה לאוהדי הכדורגל, הם איל ברקוביץ', ראובן עטר, אלון חזן, סר־גיי קנדאורוב, השוער רפי כהן ואלון מזרחי. המעצבים הכספיים ודאי לתנאר מלך השערים של הליגה הלאומית, בעונת השלישית ברציפות.

מתה ז'קלין קנדי־אונאסיס

מאת אורי ניר

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ז'קלין קנדי־אונאסיס, אלמנתו של נשיא ארה"ב לשעבר, ג'ון קנדי, ושל איל הספנות אריסטוטלס אונאסיס, אחת הנשים המפורסמות באמריקה, תיקבר מחר בטקס ממלכתי בחלקת הקבר של משפחת קנדי, בבית הקב־רות הלאומי ארלינגטון שבבירת ארה"ב.

קנדי־אונאסיס מתה מסרטן הלימ־פה ביום חמישי בערב, בדירתה בניו־יורק, בגיל 64. מותה היכה בתדהמה את הציבור האמריקאי, שלמד על מחלתה רק לפני כשלושה חודשים. במשך החודשים קיבלה טיפול כימות־ראפי, ממנו סבלה מאוד. היא אף עברה ניתוח בגב מרכזי. השבוע החמיר מצבה וביום חמישי שעבר שוחררה מבית החולים בניו־יורק, לאחר שהרופאים אמרו לה כי אין עוד בידם להילחם במחלה, וכי שערי תקווה סגורות.

ראו עמוד 11א

אמריקאים רבים תיארו את מותה כהסתלקותו של סמל, ואפילו כגווי־עת העידן רווי ההוד שלה. ב־35 חודשי הנשיאות של ג'ון קנדי כבשה אשתו הצעירה (בת 31 בהיכנסה לבית הל־בן) את לב האומה. דמותה המאופקת אחרי ההתנקשות בחיי בע־לה, בנובמבר 63', מלווה רבים מקרב הציבור האמריקאי.

ז'קלין קנדי־אונאסיס

אומץ הלב שגילתה באותו יום סי־יע לאומה כולה להתמודד עם מותו, בשידור ישיר, של אחד המנהיגים הנערצים בתולדותיה. אשת הנשיא, בשמלה ורודה מוכתמת עדיין בדם בעלה, ניצבה ליד סגן הנשיא, לינדון ג'ונסון, שעה וחצי אחרי שהכדור של לי אוסוואלד פגע בראשו של ג'ון קנדי, והשביעה אותו לנשיאות.

ז'קלין בובייה נולדה בעיירה סאות'המפטון שבמדינת ניו יורק. בגיל 17 החלה את לימודיה באוני־ברסיטה בקונטיקט. באותה עת עסקה מעט בכתיבה עיתונאית. אחרי שנת לימודים בסורבון בפאריס חזרה ל־השלים את לימודיה באוניברסיטת ג'ורג' וואשינגטון שבבירה, שם פגשה בסנאטור הצעיר ג'ון קנדי.

נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, אמר שלשום כי קנדי־אונאסיס היתה "מו־פת של אומץ וכבוד". הוא הוסיף, כי "יותר מכל אישה אחרת בזמננו, היא כבשה את לב האומה שלנו והעולם כולו בתבונתה, באלגנטיות שלה ובאצילותה".

אשת הנשיא, הילארי קלינטון, סיפרה כי לפני כניסתה לבית הלבן, לפני שנתיים, התייעצה עם קנדי־אונאסיס כיצד למצוא את האיזון הנכון בין החיים הציבוריים לבין שמירה על פרטיות המשפחה, בעיקר כדי להגן על בתה צלסי מפני מוקדי התקשורת. "ארצנו איבדה אוצר, המ־שפחה שלנו איבדה ידידה", אמרה.

הידיעות על מותה של קנדי־אונאסיס עוררו הד ציבורי רחב בארה"ב. מאמרי הספד רחבי יריעה מתפרסמים בעיתונים, ותוכניות ארו־כות על חייה ומשמעותם בזיכרון ה־ציבורי של העם האמריקאי משודרות בטלוויזיה.

"בעיני רבים היא היתה הדבר הק־רוב ביותר לנסיכה ממשפחת מלוכה מכל אחת אחרות בחברה האמריקאית הגבוהה באותם זמנים", אמרה הדוב־רת שלה לאחר מותה.

صكنا من الاجل

שיחת היום / עם עו"ד יואל זינגר

על סמכויות הצדדים, על פי הסכם קהיר, במקרה של פיגוע חבלני

צה"ל מוסמך לרדוף אחר המחבלים

האם הפיגועים שלשום או עיתויים הפתיעו אותך?

"לא. קיבלנו הערכות מודיעיניות כל הזמן. ידענו בדיוק מה קורה ומה עלול לקרות. בכל פעם שיש הסכם, הגורמים המתנגדים לו יעשו כל מה שהם יכולים כדי לפוצץ אותו".

מי צריך היה, על פי הסכם קהיר, לרדוף אחר המחבלים? המשטרה הפלשתינית, צה"ל או שניהם במשולב?

"בתקיפת על יד מחסום ארז מדובר בהתקפה על מוצב או על מתקן של צה"ל. על פי ההסכם, ברגע שמתבצעת התקפה כזאת, לצה"ל יש את כל הסמכות לפתוח במרדף אחר המחבלים".

מדוע זה לא נעשה?

"אולי צה"ל לא יכול היה לעשות זאת בנסיבות שהיו מבחינה מעשית. אבל מבחינה משפטית, על פי ההסכם, לצה"ל יש סמכות מלאה לפתוח במרדף במקרה כזה. קודם כל קיימת סמכות ההגנה העצמית. בכל מקום בעולם, לאו דווקא ברצועת עזה או בישראל, אדם שמותקף, יש לו הסמכות המלאה להשיב באש כשיורים עליו. בשביל זה לא צריך הסכם. יורים עליך, ויש לך יכולת מעשית – אתה יורה בחזרה. הישראלים הרי חמושים, ויש להם את הסמכות המלאה להגן על עצמם בכל מקום, לרבות שימוש באש.

"מעבר לזכות ההגנה העצמית, בכל המקומות שבהם צה"ל ערוך ופרוס ויש לו, על פי ההסכם, תפקידים ביטחוניים – אזור מחסום ארז והאזורים המקיפים את היישובים היהודיים, המסומנים במפה בצבע צהוב; לאורך הגבול עם מצרים; באזור המוואסי – הוא יכול לפתוח במרדף אחרי מחבלים, קודם כל כדי להפסיק את מעשה החבלה, ושנית כדי לתפוס את האנשים. צה"ל רשאי לרדוף אחריהם בכל מקום בתוך רצועת עזה עד לתפיסתם – אפילו אם הם לא הספיקו לירות. די בכך שצה"ל יראה אותם מנסים".

זינגר הוא היועץ המשפטי של משרד החוץ

ייתכן שצה"ל עדיין לא מכיר את הוראות ההסכם, והאנשים בשטח לא ידעו שמותר להם לערוך מרדף?

"אולי זה לא התאפשר מבחינה מעשית. יש לפעמים פער בין מה שמותר לך לעשות מבחינה משפטית לבין מה שאתה יכול לעשות בשטח בזמן נתון".

למשטרה הפלשתינית יש תפקיד בתקיפה מסוג זה?

"על פי נוסח ההסכם, חלה על המשטרה הפלשתינית (סעיף 18 – "מניעת פעולות איבה") החובה למנוע התקפות נגד ישראל, כולל בתוך רצועת עזה ובאזור יריחו. הדגש הוא על מניעה. המשטרה הפלשתינית עוד צעירה. היא עוד לא הספיקה להיערך ולפתח תשתית מודיעינית. כשהיא תפעל כהלכה, יש לה במפורש – כמו לנו – החובה המשפטית למנוע מראש התארגנות של פעולות חבלנית על ידי מעצרים או פריסה בשטח שתאפשר לה לצפות, לעקוב, לטרפד, לשים מחסומים או להפגין נוכחות. אם היא נכשלה במניעה, ואנחנו לא הצלחנו למנוע את הפגוע באמצעות הגנה עצמית, מתחיל המרדף הזה, בו הסמכות שוב בידינו עד שנתפוס את המחבלים".

האם במקרה כמו זה שהיה ליד מחסום ארז יש תפקיד לוועדת התיאום ושיתוף הפעולה למטרות ביטחון הדדיות, למשרדי התיאום המחוזיים בעזה וביריחו, לסיורים המשותפים וליחידות הניידות המשותפות?

"אני לא יודע אם ליד מחסום ארז היה צריך פטרול משותף, כי צה"ל נמצא שם. הפטרול המשותף נועד למקומות שבהם יש התנגשות סמכויות".

מאת דליה שהורי

חטיפת מוסטפא דיראני

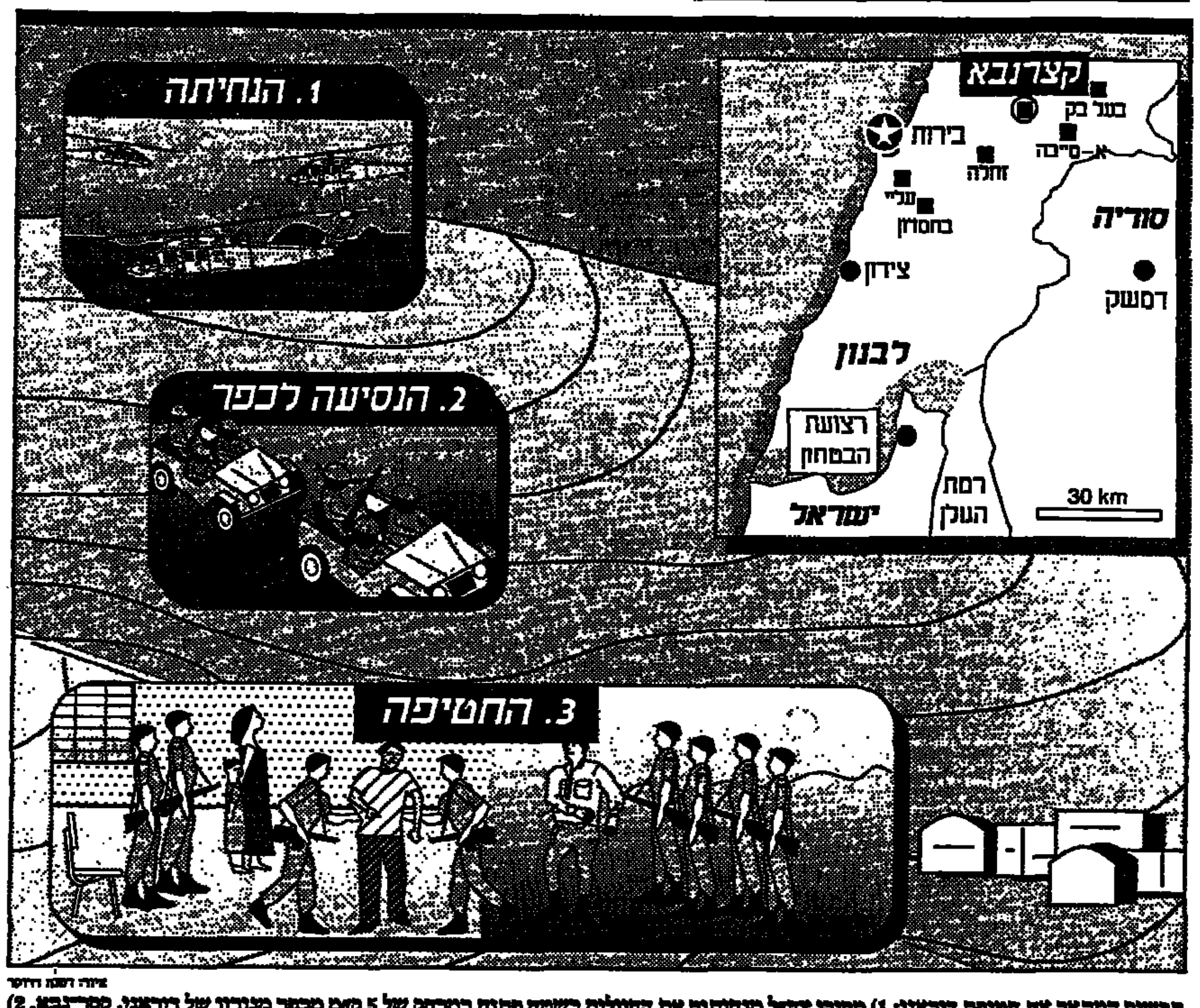

ציור רונה דרור

תרשים המתאר את חטיפת דיראני: 1) מסוקי צה"ל מנחיתים את החיילים בשטח פתוח במרחק של 5 ק"מ מכפר מגוריו של דיראני, קסר-נבא. 2) החיילים נוסעים בשני כלי רכב לכפר. 3) החיילים חוטפים את דיראני. בנו בן ה-11 סיפר, כי לבית נכנסו כ-20 חיילים, שנשארו כמה דקות, והוציאו את אביו ממיטתו, כשהוא לבוש בפיג'מה

הלוחמים פשטו על ביתו של דיראני בלבנון, חטפוהו ממיטתו והביאוהו במסוק לישראל

מאת איתן רבין וסוכנויות הידיעות

ביום שישי בלילה ניתן ליחידה המובחרת האות להיכנס לתוך לבנון ולחטוף את מנהיג פלג חיזבאללה "ההתנגדות המאמינה" מוסטפא דיראני. בשעה 2:00 לפנות בוקר של יום שבת דיראני כבר היה בידי כוח צה"ל. בחטיפה נפצע קל אחד ממפקדי הכוח מאש שנורתה מבית החטוף.

הרמטכ"ל וקצינים בכירים חיכו לכוח החיילים שחזרו עם דיראני וחלקו להם שבחים. שיטת חטיפתו של דיראני זהה לדרך הפעולה בעת חטיפתו של השייח עבד אל כארים עובייד לפני חמש שנים. לפי מקורות לבנוניים, כוחות של לבנון וסוריה הועמדו בכוננות בבקעת הלבנון עקב החטיפה.

קצין בכיר המעורב במבצע אמר כי "זאת היתה פעולה מתוכננת היטב, לפרטיה, וביצענו אותה באופן מושלם".

חיילי היחידה המובחרת הוטסו במסוקים לשטח פתוח ליד קסר-נבא כפר מגוריו של דיראני, כ-80 קילומטרים מצפון לגבול ישראל. חיילי הכוח נכנסו לג'יפים שהיו במסוקים והתקדמו בנסיעה לעבר ביתו של דיראני בפאתי הכפר. בשלב מסוים החיילים ירדו מהג'יפים והתקדמו בהליכה לעבר היעד. כשהגיעו לבית מצאו בו מלבד דיראני, את אשתו, אחיו ובניו. החיילים הקפידו לא לפגוע בבני המשפחה וערכו חיפוש בתוך הבית. על פי מקורות לבנוניים, החיילים חיפשו קלטת וידאו, שהיתה אמורה להיות ברשותו של דיראני. לא ברור אם הקלטת נמצאה.

חיילי היחידה המובחרת הוציאו את דיראני ממיטתו ונעו במהירות לעבר המסוקים. בשלב מסוים נפתחה לעבר הכוח אש מן הבית. אחד המפקדים נפצע קל והכוח השיב אש לעבר היורים.

החיילים ואיתם דיראני עלו על המסוקים והמריאו לכיוון ישראל. במהלך הטיסה ניסו כוחות סוריים ולבנוניים להפיל את המסוקים אך החטיאו את מטרתם. גורם ישראלי סיפר כי כשהחיילים עזבו את הג'יפים הם נעו לעבר היעד בשטח הררי עם צמחיה עבותה, המקשה על התנועה. לדברי הגורם, מדובר בפעולה מסובכת ואמיצה.

בארץ המתין לכוח הרמטכ"ל אהוד ברק עם קצינים בכירים המעורבים במבצע. ברק שיבח את החיילים והעביר להם את ברכת ראש הממשלה, יצחק רבין, שקיבל דיווחים על מהלך הפעולה. גורמים בכירים בצה"ל אמרו כי בפעולה השתתפו עשרות חיילים וקצינים בכירים.

מוסטפא דיראני, בן 46, היה מעורב בלקיחתו של הנווט רון ארד בשבי לפני כשמונה שנים ואנשיו החזיקו בו במשך כשנתיים עד שמסרו אותו לידי משמרות המהפכה האיראנים תמורת 300 אלף דולר.

דיראני עומד בראש פלג איסלמי קטן ששמו מנגנון ההתנגדות המאמינה שהוא חלק מהחיזבאללה.

300 אלף דולר

מנהיג החיזבאללה בלבנון, חוסיין מוסאווי, אמר כי חטיפתו של דיראני לא תועיל לישראל במאמציה לשחרר את הנווט השבוי. מוסאווי שוחח עם עיתונאים מביתו בבעלבק לא הרחק מכפרו של דיראני. לפי מידע ממי שהיו בעבר העביר מוסטפא דיראני את רון ארד לידי משמרות המהפכה האיראנים תמורת כ-300 אלף דולר. מאז לא נמסר על שום מידע חדש הקשור למצבו של רון ארד.

במסגרת תפקידו של דיראני כראש מנגנון הביטחון של תנועת אמל, הוא הפעיל את מנגנון הפעולות המבצעיות "ההתנגדות המאמינה" והיה אחראי לרוב הפיגועים שבוצעו על ידי ארגון זה.

דיראני יזם פעולות חבלניות נגד כוחות צה"ל וצד"ל באזור הביטחון בדרום לבנון והיה מעורב בהעברת אמצעי לחימה לדרום לבנון. כבר בעבר פעלו כוחות צה"ל בעומק לבנון וחטפו ביולי '89 את השייח עבד אל כרים עובייד, המוחזק מאז בישראל. שייח עובייד הופיע כמה פעמים בטלוויזיה הישראלית והיה אמור לשמש קלף מיקוח לשחרור הנווט השבוי.

מנהיג החיזבאללה בלבנון, חוסיין מוסאווי, אמר כי הוא משער שישראל שמה ידה על דיראני כדי שישמש קלף מיקוח במשא ומתן לשחרורו של רון ארד. אולם לדבריו, החטיפה רק תגביר את נחישות המאבק נגד ישראל.

פעולת צה"ל ביום שישי בלילה נחשבת לאחת הפעולות המוצלחות של צה"ל בשנים האחרונות. לדברי קצין בכיר, בשנה האחרונה נעשו מספר פעמים הכנות להחטיף את דיראני אך בכל פעם שהדבר עמד על הפרק, הקבינט הביטחוני לא אישר את הפעולה. הקצין הביע חשש כי הפעולה בוצעה מאוחר מדי וכי היה צריך להחטיף את דיראני לפני ארבע שנים.

בעקבות הפעולה העמידו לבנון וסוריה את כוחותיהם בבקעת הלבנון בכוננות. רדיו חיזבאללה דיווח בהרחבה על החטיפה והדגיש את העובדה שבוצעה בחג עיד אל אדחא.

נציגי צה"ל עדכנו אתמול בבוקר את משפחתו של רון ארד בנוגע למבצע. אמו של רון ארד אמרה כי היא מברכת את כל זרועות צה"ל שהשתתפו בפעולה וכי היא מקווה שהחטיפה תביא לשחרורו של ארד.

הרמטכ"ל אהוד ברק כבר קיים תחקירים ראשוניים עם החיילים והמפקדים שהשתתפו במבצע.

רבין וברק הציגו בפני שרי הקבינט את פרטי פעולת החטיפה; כולם תמכו בה

מאת אלוף בן
סופר המדיני של "הארץ"

מבצע חטיפתו של מוסטפא דיראני אושר בישיבת ועדת השרים לענייני ביטחון (הקבינט), שהתקיימה ביום חמישי במשרד הביטחון בתל-אביב. כל השרים שהשתתפו בישיבה הביעו תמיכה במבצע, לאחר שהשתכנעו בחשיבות הציבורית של פעולה למען הנווט השבוי, רון ארד, והסבירות הגבוהה שהמבצע יצליח ולא יגרור תגובות ביטחוניות ומדיניות קשות מבחינתה של ישראל.

ראש הממשלה ושר הביטחון, יצחק רבין, הרמטכ"ל רב-אלוף אהוד ברק, וגורמי ביטחון נוספים הציגו בפירוט לשרים את תוכנית המבצע. הם הדגישו את הצעדים שיינקטו למניעת סיכון לכוח הפושט, ואמרו כי מדובר במבצע "אלגנטי וכירורגי", שבו ייעשה כל מאמץ שלא לפגוע באיש.

רבין וגורמי הביטחון תיארו את הפעולות השונות שנעשו כדי להשיג מידע אודות גורלו ומקום הימצאו של רון ארד, שלא העלו דבר. "יש לצה"ל ולמדינה חוב מוסרי לרון ארד, ויש לעשות הכל למען שחרורו", נאמר.

ראש הממשלה אמר כי דיראני החזיק ברון ארד במשך שנתיים לפחות אחרי נפילתו בשבי, ויוכל למסור מידע על תקופה זו, וגם על הגורם שקיבל מידיו את הנווט השבוי - "ככל הנראה גורמים פרו-איראניים בלבנון."

רבין ציין כי שלטונות איראן הכחישו עד היום בתוקף את הטענות כי רון ארד בידיהם הם אחראים לו.

רבין אמר כי הפעולה נועדה להתבצע כבר לפני חודשים אחדים, אך נדחתה משיקולי מודיעין, וכדי לנצל את הסיכויים להגיע למידע נוסף על גורל השבויים והנעדרים. בתקופה זו נעשה מאמץ לפנות לסוריה, דרך הממשל האמריקאי, כדי שתספק מידע, אך ללא הועיל.

לשרים הוצגו אותות החיים שהתקבלו מרון ארד מאז נפילתו בשבי, ונאמר כי דיראני הוא האדם האחרון שלגביו ידוע בוודאות כבר שנים אחדות, כי החזיק בנווט הישראלי השבוי. אך כל זמן שנראה סיכוי להשגת מידע על ארד בדרכים מדיניות ומודיעיניות, נמנעו מלנקוט פעולה צבאית, כדי שלא לפגוע במאמצים.

תצלום איי־פי

בשרמעות בעיניו קיבל דיאב דיראני, אביו של מוסטפא דיראני, את פניהם של שיעים שבאו לנחם אותו

בני משפחתו של הנווט השבוי: אנו שמחים שהחיילים שבו בשלום ומקווים לתוצאות

מאת רויטל בריבה

בני משפחתו של הנווט השבוי, רון ארד, פירסמו אתמול הודעה קצרה לפיה, בני המשפחה שמחים שכל חיילי צה"ל שבו בשלום ושהם מקווים לתוצאות. תמי ארד, רעייתו של הנווט השבוי, ואמו בתיה סירבו לשוחח עם עיתונאים. האם הסתפקה במשפט אחד: "אני מברכת את חיילי צה"ל שחזרו בשלום, ולא אוסיף מלה לגבי רון".

פנינה פלדמן, אמו של צבי פלדמן, שנעדר זה כ-12 שנה, קיבלה אתמול בשעות הבוקר הודעה מצה"ל על הפעולה שנערכה. "ההודעה לא גרמה לי להיות אופטימית יותר. במשך השנים האלה היו כל מיני ידיעות, וזו לא הפעם הראשונה. אם נתלהב בכל פעם – נתאכזב. אנו חייבים להמשיך לחיות במציאות".

לדברי פנינה פלדמן, מצה"ל נמסר לה כי, כפי הנראה, יתקבל מידע על רון ארד בלבד. "הודיעו לי על המבצע שנעשה ואמרו שיתכן ויש בידי החטוף מידע על רון ארד, כי הוא היה בידיו. שאלתי אותם על הבנים הנעדרים האחרים – אלשייך, פינק והבן שלי צביקה – והם אמרו שהם לא יודעים. הם אפילו הדגישו שכפי הנראה מדובר רק במידע על רון ארד. הם לא אמרו לי שום דבר שיכול להשלות אותי".

תמי ארד. סירבה להגיב

ההודעה מצה"ל הגיעה בשעות הבוקר המוקדמות לבית משפחת פלדמן. לדברי האם, היא שומרת מסורת בדרך כלל, אולם מאז שבנה נעדר היא נוהגת לענות לטלפון. בניה עידכנו אותה לגבי מה שנמסר בחדשות. היא הוסיפה שגם בני משפחתה אינם אופטימיים יותר בעקבות החטיפה. "12 שנה זה כל כך הרבה זמן ויום יום חוזרות אותן השאלות. אנו מחכים כל יום למידע חדש, טוב או רע. אני מוכנה לקבל הכל, רק להפסיק את החיים בחוסר הוודאות".

פרוזה כפיר, אמותו של יהודה כץ, שבעוד שבועיים ימלאו 12 שנה להיעדרותו, אמרה אתמול שבני המשפחה מקווים שאלה השלבים האחרונים. "מצה"ל הודיעו לנו על המבצע ואנו מקווים מאוד שהמבצע יעזור להשגת מידע לשחרור הנעדרים והשבויים. אנו שמחים שהמבצע נעשה ואם זה יעזור – נראה במשך הזמן. אחרי 12 שנה גם ההערכות האופטימיות ביותר של פקיד או קצין בכיר כזה או אחר הן הערכות בלבד. אנו במצב שאנו רוצים לראות דברים ממשיים בשטח. אנו אופטימיים ים תקווה שזה יעזור, אבל את זה נדע רק במשך הזמן. לו היו אומרים לי שזה יקח 12 שנה, לא הייתי מאמינה שנחזיק מעמד, והנה החזקנו מעמד ואפילו יפה – נקווה שאלה השלבים האחרונים", אמרה פרוזה כפיר.

מזג האוויר

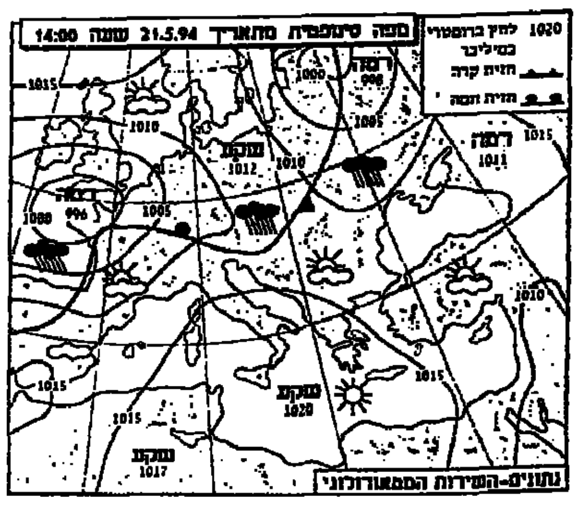

חם ויבש

היום יהיה חם ויבש בעיקר בפנים הארץ ובהרים.

הים יהיה נוח: גובה הגלים מ-40 עד 80 ס"מ; טמפרטורת המים – 22 מעלות.

רוח צפון-מערבית עד מערבית תנשב במהירות של 20 עד 30 קמ"ש, וישררו תנאים בינוניים לדאייה.

תיאור המפה הסינופטית: שרשרת שקעים מעל צפון וצפון-מערב אירופה גורמת שם למזג אוויר מעונן ולגשמים. רמה מעל מרכז הים התיכון גורמת שם למזג אוויר נאה. אפיק ים סוף למזרח הים התיכון גורם לזרימה צפון-מזרחית יבשה באזורנו.

התחזית להיום

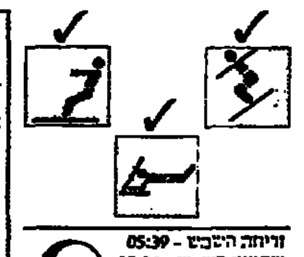

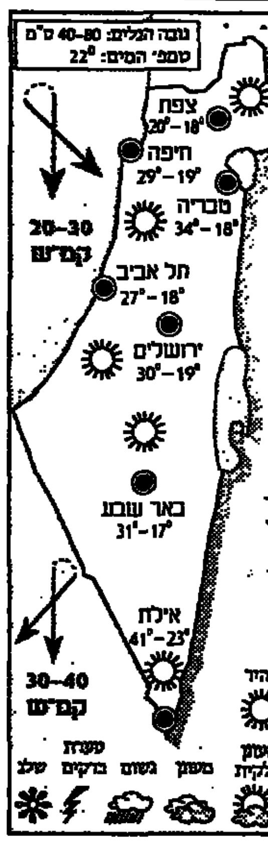

זריחת השמש - 05:39
שקיעת השמש - 19:34
זריחת הירח - 16:39
שקיעת הירח - 03:15

זיהום האוויר

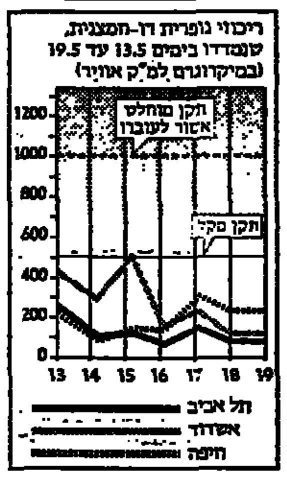

מפלס הכנרת

עומס החום

תחזית להיום	בוקר 7-12	צהריים 12-16	ערב 16-20	לילה 20-7
אזור תל אביב	קל	בינוני	קל	—
אזור חיפה	קל	בינוני	קל	—
אזור ירושלים	קל	בינוני	—	—
אזור הגליל	—	בינוני	—	—
אזור הכנרת	קל	בינוני	—	—
צפון הנגב (באר שבע)	קל	בינוני	בינוני	קל
אזור אילת	קל	כבד	בינוני	קל

הטמפרטורות בעולם

תחזית להיום	מינימום	מקסימום	מזג האוויר
איסטנבול	16	24	נאה
אמסטרדם	10	17	גשם
אתונה	16	26	נאה
בודפשט	12	21	מעונן חלקית
בייג'ינג	* 18	* 32	בהיר *
בוקרשט	12	27	מעונן חלקית
בריסל	9	15	מעונן חלקית
ברלין	7	16	מעונן חלקית
וינה	11	19	גשם
ורשה	8	16	מעונן חלקית
דבלין	9	18	גשם קל
טורונטו	10	22	נאה
יוהנסבורג	—	—	—
לונדון	9	14	גשם
ליסבון	14	18	מעונן חלקית
מדריד	11	17	מעונן חלקית
מוסקווה	9	19	גשם
ניו יורק	8	16	נאה
ניירובי	* 14	* 27	גשם *
פאריס	10	18	מעונן חלקית
פראג	8	17	גשם
פרנקפורט	9	15	מעונן חלקית
ציריך	9	15	גשם
קהיר	20	33	נאה
קופנהאגן	8	15	מעונן חלקית
רומא	16	24	נאה

* טמפרטורות אתמול

במה לבירורים מדיניים חברתיים
ע"ש משה דיין ז"ל
כנס עיון רביעי במשא:
"ביטחון מדינת-ישראל אחרי הסכם אוסלו"
הפותח: ד"ר נתן ינאי
המרצה: ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין
הכנס יתקיים ביום שישי י"ז בסיון תשנ"ד (27.5.1994)
בין השעות 10:00—13:00
במלון "רמת אביב" – רמת אביב
הזמנות ניתן להשיג בטל. 03-5173310

בריכות שחיה מקצועיות
לוילות ולפנטהאוזים
"הזמן היום ושחה תוך שבועיים"
◆ בריכות שחיה מוכנות ומאובזרות
◆ החל מ- $ 12,000
◆ כפוף לדגמים במידות סטנדרטיות שבמלאי
אלטון מערכות (א.ל) בע"מ
רח' מדינת היהודים 60 הרצליה, טל: 09-562669

אוניברסיטת תל-אביב
הרצאה מיוחדת לכבוד מרקוס מאוס
במלאת לו 90 שנה
וחנוכת מעבדת מחשבים רב-תכליתית
על-שם מרקוס, סליה, תיאודורו וחוספינה מאוס
הרצאה
מר שמואל הדס
שגריר ישראל בוותיקן
ישראל והכס הקדוש: אתגר דיפלומטי
ביום שני, י"ג בסיון תשנ"ד, 23 במאי 1994, בשעה 9:00
באולם המליאה, מועדון האוניברסיטה ע"ש מרסל גורדון,
קרית האוניברסיטה, רמת-אביב
הציבור מוזמן

יצחק רבין!
"אם חקלאות כאן מולדת כאן".
מ.סמילנסקי
"החקלאות היא בסיס לתעשיה ולמסחר".
ועידת האכרים 1922
הסכם פריז יחסל את החקלאות הישראלית.
נערי האוצר לא יבינו זאת.
ומה איתך?
התאחדות האכרים בישראל.

משרד הבריאות – אגף הסיעוד
מסלול ייחודי לחובשים קרביים
לתואר בוגר (B.A) בסיעוד ואח מוסמך
הלימודים מתקיימים בבית-הספר האקדמי לסיעוד "אסף-הרופא", שלוחה לביה"ס לסיעוד של הדסה והאוניברסיטה העברית ירושלים.
משך הלימודים שלוש שנים.
לקבלת פרטים, נא להתקשר למזכירות בית-הספר לסיעוד
טלפון: 08-449470, 08-448472

סוף השבוע בטלוויזיה / אברהם טל

חדש וישן ביומן

יומן עם ישראל סגל, ערוץ 1; היום השישי, עם גבי גזית, ערוץ 2, ליל שבת 20.00.

החידוש הראשון ב"יומן" המחודש הוא בהעמדת המנחה (תרתי משמע): מעתה אינו יושב מאחורי שולחן אלא ניצב מאחורי דוכן - מתכונת שהועתקה מתוכניות טלוויזיה בחו"ל. כאשר מחפשים חידושים, גם זה חידוש. הסימטריה הפרונטלית מכניסה רשמיות במקום אינטימיות, ואותי הביכה, כאשר המנחה מבטר בארכשנים, או ממין נקבה. החידוש השני הוא בניסיון להביא חיים למשדר, כשמראיינים באים והולכים. בליל שבת זה לא הצליח, עקב כישלון הדו-שיח בין ישראלים לפלשתינאים.

הצלחות היומן הבשלות בזכות מרכיבים שהיו מקנים לו הצלחה גם במתכונת הקודמת: הכתבה של מרדכי קירשנבאום על השעות הקריטיות של הפינוי; הסרט על חתימת הנפקת העקרונות באוסלו (באריכות שידות הביון הנורווגי); הסרט של מחמד חזאקה מהטלוויזיה הפלשתינית על קבלת הפנים לכוחות הפלשתיניים ביריחו ועזה.

קירשנבאום זכה בגישה לישיבות אופרטיביות של פיקוד צה"ל ושל המטה המשותף לצה"ל ולמשטרה הפלשתינית. הסרט המוחיש את הסכנה שנשקפה לחיילי צה"ל בשעותיהם האחרונות בעזה, וכי יש משהו בטענה שצה"ל התפנה עם זנב מקופל, ומכל מקום לא כפי שיוצא צבא אחרי הסכם שלום. הסרט הנורווגי אינו סקופ לפי תוכנו (למעט אולי הנישוקים של אבו-עלא לאורי סביר), אלא לפי מקורו ונסיבות השגתו. הסרט של הטלוויזיה הפלשתינית עשוי כצפוי: כך נראו ונשמעו יומני גבע בשנים הראשונות: הבוס מנהל הטלוויזיה, רדאן אבו עיאש, זכה לרגעי מסך ביאה למעגנה.

בשני הערוצים ראיינו מנהיגים פלשתינאים למכביר. חרף מאמץ כן, סגל לא הצליח לחלץ מראשיד אבו שבאב, ממייסדי הפנתר השחור, הבעת השתתפות פשוטה, אנושית, אישית באסון של שתי האלמנות ושלושת התינוקות, שאירי ההרוגים ביום ו' בבוקר.

פרופ' שלמה אבנרי לא הוסיף הרבה לבירור המשמעות של הנסיגה וסגל הודרו בצדק לפנות זמן לטוביה צפיר, הפורח כנראה רק בערוץ 1.

גזית מלא חובתו לעניינים רציניים בעימות בנימין נתניהו – יוסי שריד (שהוחרף בשיתופו של הישאם עבדל ראזק), אבל הקפיד לפנות זמן לעניינים החשובים באמת: פרבן גם, חגיגת לסביות, ומחתנים.

מהדורת החדשות של הערוץ השני היכתה את המתחרה, במיוחד הודות לעינת פרגוסטי, שהיתה במפקדת המשטרה בעזה וראיינה את נביל שעת. את דליה מזור, הבינה וחייכנית, צריך לשמור לחדשות פנות כאגבות.

חטיפת מוסטפא דיראני

ברק: מבית דיראני הובאו מסמכים רבים שיעזרו לדעת היכן נמצא רון ארד

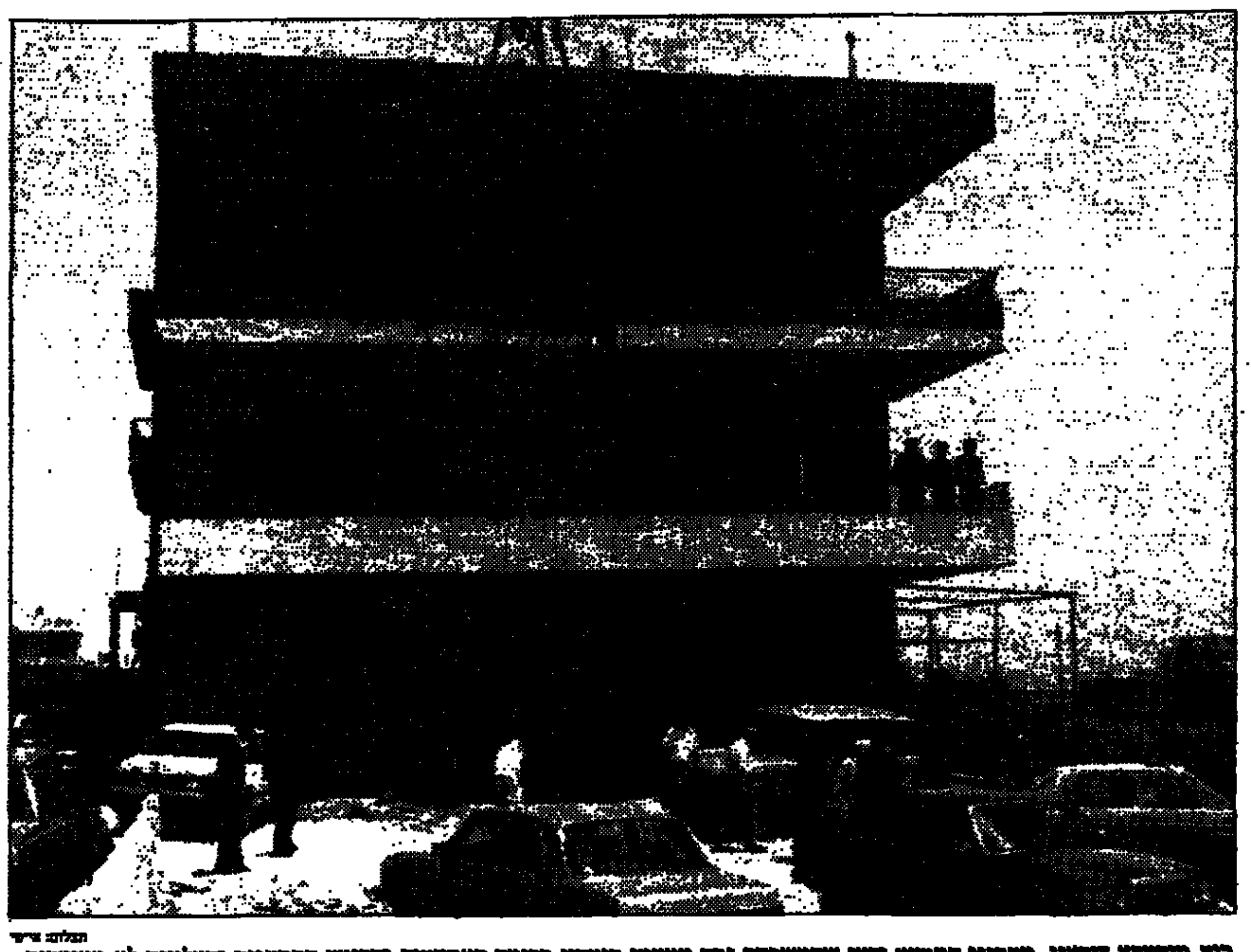

בית מוסטפא דיראני. מתכנני המבצע ידעו שהמשפחה גרה מטעמי ביטחון בקומה האמצעית והקומה התחתונה והעליונה לא מאוישות

צילום: [illegible]

מאת איתן רבין
סופרו הצבאי של "הארץ"

הרמטכ"ל רב אלוף אהוד ברק גילה אמש במסיבת כתבים צבאיים בתל-אביב, כי החיילים שחטפו את מוסטפא דיראני הביאו איתם מסמכים רבים, שיעזרו להבין היכן רון ארד. "החומר שהובא מהבית של דיראני מגוון מאוד, מכל מיני סוגים – לא רק מסמכים. אני מבין שיותר מאוחר כאשר הוא יעובד וינותח, בטווח ארוך יכולה להיות לו תרומה חשובה להבנת התמונה לגבי רון ארד, אבל צריך להיות ולראות".

אמש קיים הרמטכ"ל מסיבת כתבים צבאיים בהשתתפות ראש אגף המודיעין בצה"ל, האלוף אורי שגיא. הרמטכ"ל שיבח את פעולתו של שגיא ואמר כי דיראני "לא נועד להיות קלף מיקוח אבל צריך לזכור שיש לו ערך מודיעיני רב".

האלוף שגיא אמר כי צריך לזכור שבנוסף לערך המודיעיני הטמון בדיראני הוא גם שימש כראש מנגנון פיגועים. ארגונו ביצע 20 פעולות בשנה האחרונה נגד חיילי צה"ל וצד"ל. הרמטכ"ל אמר כי המבצע היה קשה ומסובך. "הפעולה בוצעה בשטח קשה לתנועה מכל הסוגים וגם להסתרה. הכוח השיג הפתעה מוחלטת ותוך דקות בודדות הסתיימה הפעולה בבניין עצמו. במבנה שבו התגורר דיראני נמצא מספר רב של כלי נשק. ליד דיראני נמצא אקדח טעון שהוא לא הספיק להגיע אליו, כפי שאחרים לא הספיקו כלי נשקם בגלל גורם ההפתעה.

"נמצאו מסמכים רבים מכל הסוגים, לא רק כתובים. הכוח הונחה להימנע ככל שניתן מפגיעה במישור מבני המשפחה האחרים או באחרים בכפר, גם אם הם יורים. הכוח שהוא יחידה מובחרת של צה"ל הצליח לעמוד במשימה".

הרמטכ"ל סיפר כי מדירת אחיו של דיראני, הצמודה לבית, נפתחה אש גם תוך כדי הפעולה וגם בעת הפינוי. אנשי הכפר התעוררו לאחר תחילת הפעולה והם לקראת יציאת החיילים מהכפר ונורתה לעברם אש. כתוצאה מכך נפגע קל אחד המפקדים ביניהם. הרמטכ"ל אמר כי ייתכן שנורו כמה צרורות של אש נגד-מטוסים לעבר המסוקים של צה"ל, סמוך לחוף לבנון מצפון לביירות.

ברק הבהיר כי מטרות הפעולה הושגו במלואן: "דיראני בידינו, החקירה תתרום לדעתנו להבהרת התמונה בקשר לגורלו של רון ארד, ואולי להבנה מה צריך לעשות בקשר לטיפול בנושא רון ארד בעתיד". כן אמר הרמטכ"ל כי היות שאין פגיעה בנפש, המבצע ותוצאותיו מהווים תרומה מסוימת לכוח ההרתעה של צה"ל, והם "ביטוי לחוב מוסרי שלנו לרון ולעקרון פעולה של צה"ל, שעל פיו כל מה שניתן לעשות כדי לפעול להבאתו של כל שבוי".

האלוף אורי שגיא אמר במסיבת העיתונאים כי מוסטפא דיראני החזיק את רון ארד ואף תקופה מסוימת ניהל משא ומתן. "החקירה בעיצומה, המסמכים שהכוח הצליח להביא, יביאו אותנו כנראה למתן תשובות בזמן קרוב על שאלות שעדיין בחזור פתוחות לפנינו, טרם המבצע עצמו.

"ההשלכות של המבצע עצמו עוד ייבחנו אבל אין ספק שהימצאותו של מוסטפא דיראני עשויה להטיל אור רחב מאוד על כל שאירע לרון ארד". לשאלה האם למדנו כבר פרטים מדיראני אמר האלוף שגיא "זה יהיה פזיז מצדי לפרט כבר עתה את הפרטים או המסמכים הנוספים. אני חושב שכבר לומר שבנוסף להערכתנו המקדימה למבצע יש ודאות לגבי גורלו של רון ארד בתקופת השבי שלו בארגון "אמל" ולאחר מכן תחת שליטתו של דיראני. יש לנו כנראה ועוד תתפתחנה ידיעות נוספות בנוגע לתקופה שלאחר מכן קרי בשנת '89. בתקופה זו רון ארד נמסר על פי הערכתי לשליטת ארגונים אחרים, ולא כדאי לפרט זאת משום הרגישות" אמר שגיא.

האלוף הוסיף כי המבצע יכול באמת לשפר את הידע שלנו במידה ניכרת. לשאלה אם הפעולה לא נעשתה מאוחר מדי ענה האלוף שגיא: "אני לא מבריך כמובן עיתוי של פעולה, אני כפוף בעניין הזה להחלטת הרמטכ"ל, וכפי שידוע לי, הרמטכ"ל כפוף להחלטת שר הביטחון והממשלה. בכל עת שלנו יש צורך מבצעי או יכולת מודיעינית אני חושב שיש דרך ראויה להמליץ על זה בפני הדרג המדיני, האם הגורמים מאשרים זאת האם הפעולה מאושרת או היא מתבצעת. זו אינה הפעולה הראשונה וגם לא האחרונה" אמר שגיא.

גם הרמטכ"ל אמר כי "הפעולה הזו הוכנה בעבר והובאה לביצועה אך על רקע כלל השיקולים שהיו קשורים במאבק – בחלקו הבלתי נראה של המאבק להשגת מידע לגבי רון ארד – החלטנו לא לבצע אותה ולדחות אותה".

לשאלה האם נלקח בחשבון עימות עם הסורים השיב ברק כי השטח שבו בוצעה הפעולה אמנם נמצא בשליטת הצבא הסורי אך "בנינו את הפעולה בסיכון מינימלי".

באשר לסכנת ירי קטיושות הזהיר הרמטכ"ל כי אמר "ארגונו של דיראני ינסה לבצע פעילות. הוא מבצע פעילות כל הזמן, שלושם "ההתנגדות המאמינה" ביצעה פיגוע בירי באזור מצב סג'ה, שנפצעו בו שני אנשי צה"ל".

ב–1988 הדיח נביה ברי את מוסטפא דיראני מראשות מנגנון הביטחון באמל

מאת גיא בכור
סופר "הארץ" לענייני ערבים

לדברים מבכירי ארגון חיזבאללה השיעי השכלה דתית מוכחת, ובשל כך הם מתוארים כמוסמכת מבהיגותו מדינית ודתית, שכן שנים רבות בילו ב"מדרסות" (בתי הספר) השיעיות בעיר נג'ף שבדרום עיראק, בלימוד עיקרי הדת השיעית כתלמידיו של האייתוללה הגדול אבו אלקאסם אל-חואי. כאלה הם המזכ"ל הנוכחי חסן נסראללה, המזכ"ל הקודם עבאס מוסאוי, ובכיר הנהגת הארגון סובחי טופיילי, המנהיג הרוחני של התנועה חוסיין פדלאללה ומייסד תנועת אמל השיעית מוסא סדר.

ברמה אחרת של מנהיגות נמצא מוסטפא דיראני, שנחטף אתמול על ידי ישראל, ואשר היה פעיל כל ימיו במנגנונים ביטחוניים שונים. מקורבים מכנים אותו איש שטח, המתנגדים, וישנם לא מעט כאלה במחנה השיעי הלבנוני, היו מכנים אותו בוודאי בריון מקומי.

"אבו עלי", כפי שהוא מוכר בחיזבאללה ובתנועת אמל נולד בשנת 1948 בכפר השיעי קסרנבא שבבקעת הלבנון. הוא בן למשפחה שיעית ענייה, כשם שהאיזור כולו, שיעי ברובו, היה מקופח ומוזנח, או, במידה רבה גם כיום.

כבן העדה השיעית היה זה הישג עבורו להתקבל ליחידת המודיעין של צבא לבנון, אליו התגייס בסוף שנות ה-60'. שם למד וצבר ניסיון צבאי ומודיעיני ששימש אותו בהמשך במיליציות העדתיות בהן תיפקד.

לאחר פרוץ מלחמת האזרחים בלבנון והתפרקות הצבא הממלכתי למרכיביו העדתיים הצטרף למיליציית אמל, שקמה באותם שנים, ותרם שם מניסיונו הצבאי. המיליציה הזו נזקקה אז לכל עזרה צבאית בארגונה, ודיראני התגלגל במהירות, אולי רבה מדי. באמצע שנות ה-80' הגיע לראש מנגנון הביטחון המרכזי של תנועת אמל.

בשיא כוחו בארגון החל להתפתח עימות בינו לבין המנהיג והאחראי של תנועת אמל עו"ד נביה ברי. דיראני יצר קשר עם "משמרות המהפכה", אותם כמה מתנדבי "פסדראן" איראנים שהגיעו ללבנון להילחם נגד צה"ל ב-82', ונשארו בבקעת הלבנון, דבר שהיה למורת רוחה של ההנהגה האחרות של תנועת אמל. הם ראו במתנדבים אלה ביטוי להתערבות ישירה של איראן בענייני ארגונם, ודיראני נתפס בעיני ברי כמי שמעודד את המעורבות האיראנית השיעית הזה.

במחצית שנות ה-80' צעד דיראני צעד נוסף, כאשר הקים מנגנון משלו בתוך תנועת אמל בשם "ההתנגדות המאמינה". במקביל, מנהיג אחר בתנועה בשם חוסיין מוסאווי הקים את מנגנון "אמל האיסלמית". צעדים אלה לא היו מקובלים על ברי, אשר נאלץ להסכים ונכנע לצעדיו של דיראני בשל שליטתו הטובה בשטח ובפעילים, וכן בשל העובדה שדיראני יצר קשרים טובים עם התנועה השיעית המתחרה, חיזבאללה, שקמה באותם שנים.

בשנת 1983 נפצע דיראני קשה בקרבות עם יחידות נוצריות של צבא לבנון בקרבת "הקו הירוק", הגבול שהפריד בין מערב ביירות למזרחה, ומאז הוא נזקק למקל הליכה. לפני שנתיים נזקק לניתוח להסרת רסיס מראשו.

בשנת 1988 הגיעו היחסים האישיים בין ברי לדיראני למשבר, כאשר נביה ברי הדיח את דיראני מתפקידו כראש מנגנון הביטחון המרכזי באמל. דיראני נטל את באמצעי ואת אנשי מנגנון הביטחון הזה והגיע אותם התנהג, אל מחוץ לאמל, והקים ארגון עצמאי בשם זה, למעשה מיליציה פרטית בהנהגתו, ללא מבצע אידיאולוגי מוגדר.

התנועה הראשונה היתה קרובה לחיזבאללה יותר מאשר לתנועת האם אמל. "ההתנגדות המאמינה" ביסס את קשריו הבטחונים והצבאיים עם טהראן, מתוך קריאה נכונה של המפה הלבנונית. איראן הפכה בסוף שנות ה-80' לממן מספר אחד בלבנון, ובשנים אלה נרשם גם הגידול המואץ בכוחה הצבאי והמספרי של תנועת חיזבאללה. הקיום העצמאי איפשר לדיראני לתמרן מול איראן, חיזבאללה והסוריה, לתועלתו האישית והארגונית. באחרונה התאחדה תנועתו סופית עם חיזבאללה.

בשנים אלה של קיום עצמאי שיתף דיראני פעולה עם פעילי חיזבאללה בפעולות צבאיות ברצועת הביטחון נגד חיילי צה"ל וצד"ל. ידוע כי דיראני סייע לחיזבאללה בהחזקת בני הערובה המערביים שהיו בידיה, או אולי היו בידיו. אתמול אישר המוף צרפתי לשעבר, רוזה אוק, כי מספר בני ערובה אמריקאים, בריטיים וצרפתים הוחזקו בידי קבוצתו של עימאד מורנייה ומוסטפא דיראני. דיראני, לדבריו, אחראי למותו של בן הערובה מישל סרא. אוק ביקש ממשלת צרפת לדרוש את הסגרתו של דיראני.

ח"כ סנה: החטיפה מבהירה לסורים כי גם מי שחוסה בקרבתם לא מחוסן

מאת גיא בכור

ח"כ אפרים סנה, לשעבר מפקד יחידה מובחרת ומפקד אזור דרום לבנון, וכיום חבר ועדת החוץ והביטחון, אמר בראיון ל"הארץ" כי חטיפת מוסטפא דיראני מבהירה לסורים כי גם מי שחוסה בקרבתם, כלומר בבקעת הלבנון, אינו מחוסן מידי צה"ל.

אתה רואה הבדל בין חטיפת השייח עבד אלכרים עובייד לפני 5 שנים לבין חטיפתו אתמול של מוסטפא דיראני?

הנגישות של דיראני למחזיקים ברון ארד היא גבוהה יותר, וזה משליך גם על התועלת שישראל יכולה להפיק מחטיפת דיראני. דיראני יכול לחשוף את החוליה הסורה בינג לבין איראן בעניין החזקתו של ארד מאיראן ושי מכחישה כל קשר לרון ארד.

אני חושב שדיראני יכול להעיד על הקשר ההדוק שיש לאיראנים להחזקת רון ארד. זה מעביר את הכדור למגרשם, בין השאר.

החטיפה הזו אינה עלולה ליצור התנגדות מצד השני, עד כדי פיצול המשא ומתן?

איזה עיכוב כבר יכול להיות אחרי יותר מ-8 שנים של אי התקדמות? רון ארד הוא כיום השבוי היחיד בעולם, שאין למשפחתו ולארצו שום קשר אליו. לא צלב אדום ולא כלום. אני חושב שלהפך, יצרנו הלילה מצב חדש, אין ספק, ויש לראות אך יש יותר תקווה. באשר להתנגדות, מה יכול להיות יותר אכזרי מאי הראות במסכת של 8 שנים?

סנה: הכבנו יותר מדי בצה"ל

גם מדבריך הנם מן הפעולה הלילית אפשר ללמוד שהמודיעין בחוד מטעם החטיפה מעיד על כך שהמשא ומתן בתקופה האחרונה לא הצליח?

הראיה היא שאפילו סימן חיים לא קיבלנו ממנו, שום דבר. אני רוצה להזכיר לך שגם ארגונים מהסוג השפל והנחות ביותר, שהחזיקו למשל בעיתונאי האמריקאי טרי אנדרסון בביירות ובבני ערובה מערביים אחרים נתנו סימני חיים, אותות למשפחה. אבל פה שום דבר, במשך 8 שנים.

אלה השלכות אתה יכול לראות במהלך החטיפה בזה?

שתי השלכות תהיינה למבצע הזה, הן חורגות מההקשר הישיר של השבויים והנעדרים. ההשלכה הראשונה היא שהעולם כולו קיבל תזכורת לאיזה רמת ביצוע צה"ל מסוגל להגיע. אנחנו בעצמנו הכבנו יותר מדי בצה"ל בתקופה האחרונה, וחשוב שגם בבית וגם בחוץ, יידעו כולם איזה צבא זה. ההשלכה השניה קשורה למיקום של המבצע. תביט במפה ותראה איפה ממוקם ביתו של דיראני, בבקעת הלבנון, ובמילים אחרות באיזור חסות סורי בלבנון. במבצע וחטיפתו של דיראני הובהר לסורים שגם מי שחוסה בקרבתם ובצילם אינו מחוסן מאיתנו. כדאי שהם יזכרו את זה היטב. החסות הסורית היא אולי חסות אך איננה חסינות.

האם תמורת שחרור של ארד על ישראל להעמיד בסכנה אזרחים ממשפחתם שהיה קה לדוגמה את חטיפתו של השייח עובייד, שבעקבותיה סבל הגליל מקטיושות והשגרירות הישראלית בארגנטינה פוצצה, או את שחרור מאות עצורי חיאם, בי־צד מאזנים בין האינטרסים האלה?

אני מודה לך על השאלה. לדעתי יש רק אמר שיווצר מצב שאנחנו שוקלים אם לבצע משהו או לא, על פי החשש מתגובת הנגד של הצד השני. ברגע שנשקול כך את הדברים, סימן שאיבדנו את הרתעתנו, ומאזן האימה נוטה לרעתנו. אנחנו צריכים להבין את מהלכינו כך שהצד השני יחשוש מתגובותינו. ברמה המעשית, הרי שלאמץ לה צ"ל אדם אחד שלנו אינו נשקל במאזניים קרות של הסיכון שכרוך בכך. תמיד צריכה להיות נכונות להסתכן, ולו למען אדם אחד. ברגע שנאבד את הנכונות הזו להסתכן למען איש שלנו שנמצא בשבי, נאבד את אחד הערכים המוראליים החשובים ביותר שלנו.

כל הדרכים לטייל - נתור!

חברת הטיולים המאורגנים הגדולה בישראל מציעה את כל סוגי הטיולים לכל נוסע ובכל תקציב

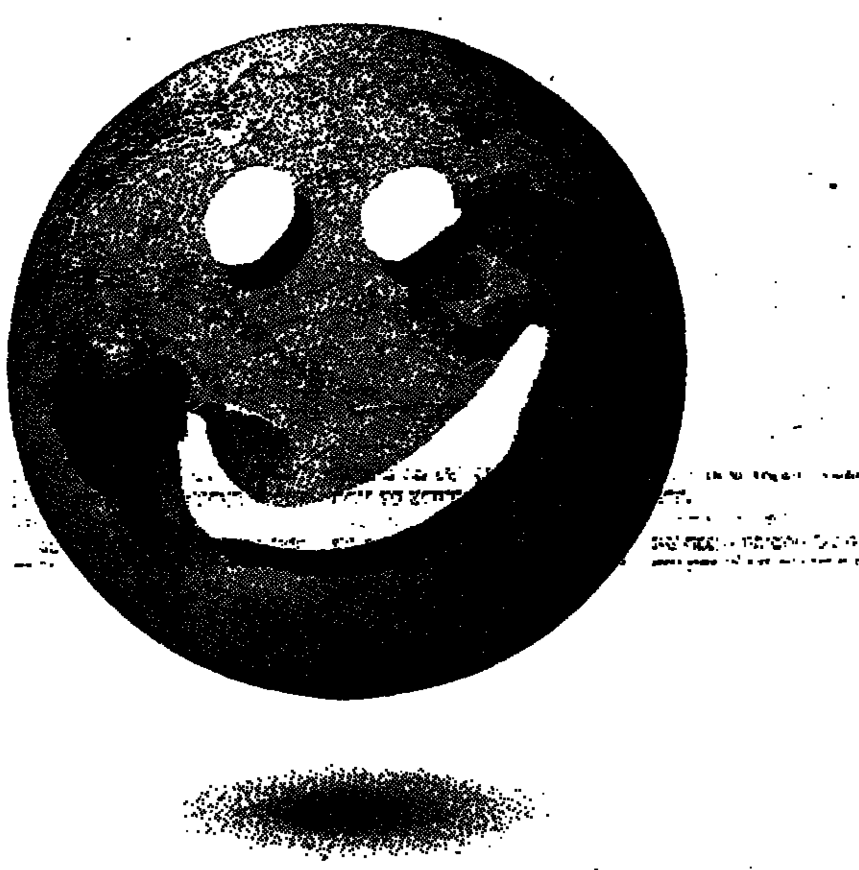

נתור
• פנה אל סוכן הנסיעות שלך
• דרוש את חוברות הנסיעות של נתור
• שאל את סוכן הנסיעות על הנחות והטבות נוספות!
חופשה בראש שקט!

• רמת השרותים הגבוהה ביותר • המדריכים הטובים ביותר • מאות אלפי נוסעים מרוצים • טיפול אישי בכל נוסע • החברה המובילה שנה אחר שנה בסקרי דעת הקהל •

טיולים לקהל הרחב
למי שרוצה יותר

• רמת השירותים הגבוהה ביותר • המדריכים הטובים ביותר • מגוון המסלולים הגדול ביותר • המחירים הטובים ביותר.

ארצות הטיול	מס. ימים	מחיר החל מ-
ארה"ב מחוף לחוף	25	$1,770
ארה"ב - למשפחות	14	$870
סקנדינביה	16	$1,390
ספארי בקניה	8	$860
מרוקו	16	$1,190
איטליה, שוויץ, צרפת	14	$990
רומא ופריס	9	$440
ספרד ופורטוגל	15	$890
מזרח אירופה	14	$990
תורכיה	12	$530
סין	15	$2,590 (כולל טיסות)
הודו נפאל ותאילנד	18	$2,490 (כולל טיסות)

טיולי טופ
למי שרוצה לדעת יותר ולקבל יותר!

• שילוב מהותק של חוויות אינטלקטואליות • איכויות תיירותיות גבוהות ביותר • מספר נוסעים מוגבל • בכל קבוצה מדריך מקצועי מן השורה הראשונה ולידו מרצה אקדמאי המומחה לנושאי הטיול.

ארצות הטיול	מס. ימים	מחיר החל מ-
סין דרך המשי	25	$2,300
הודו	11	$730
סקנדינביה	17	$2,230
מרוקו	17	$1,890
ספרד ופורטוגל	17	$1,690
צרפת - הטיול המקיף	15	$1,890
איטליה - הטיול המקיף	16	$1,690
אירלנד, ויילס אנגליה וסקוטלנד	17	$1,990
הונגריה, סלובקיה וצ'כיה	17*	$1,550
יוון וקפריסין	15	$1,190
תורכיה - הטיול המקיף	17	$1,090

טיולי תקציב
למי שרוצה לקבל נתור ולשלם פחות

• טיולי תקציב (באדגים), במחירים הנמוכים ביותר בשוק התיירות.
• מחברת התיירות הגדולה ביותר לנוסע המעוניין באמצעות כל סוכני הנסיעות.

ארצות הטיול	מס. ימים	מחיר החל מ-
ארה"ב מחוף לחוף	23	$1,330
סקנדינביה	15	$1,030
פורטוגל וספרד	15	$850
מערב אירופה	15	$920
אנגליה, סקוטלנד, ויילס	13	$920
מזרח אירופה	13	$770
בולגריה	12	$570
רומניה	9	$390
תורכיה	10	$390
סין	11	$1,990 (כולל טיסות)
תאילנד	11	$1,390 (כולל טיסות)

טיולי צעירים
למי שרוצה נתור בראש צעיר

• כל האטרקציות בקצב הגבוה והצעיר ביותר • האתרים הקלאסיים במסלולים המיוחדים והתוססים ביותר • קבוצות עם מדריכים צעירים.

ארצות הטיול	מס. ימים	מחיר החל מ-
ארה"ב לצעירים	23	$1,490
סקנדינביה	15	$1,190
איטליה, שוויץ, צרפת	14	$1,020
פריס לונדון	9	$490
תורכיה	15	$740

טיולי מסורת
ברמה הגבוהה של נתור

• ברוח דת ומסורת ישראל בהכשר הרב אבשלום קציר.
• 17 שנה של נסיון מוכח עם יתרונות בלעדיים להנאת הנוסע הדתי ולנוחיותו.

המחירים לשירותי קרקע בלבד.

בחר לך נתור וסע! נתור תפיסת עולם

[illegible]

صكانا من الاهل

רקע / משה טובאל

רון ארד צנח מהפנטום מעל צידון ב–1986

ב–16 באוקטובר '86, תקפו מטוסי פנטום של חיל האוויר יעדים ליד צידון בלבנון. בעת ההפצצה, אירעה תקלה חשמלית במערכת החימוש של אחד ממטוסי הפנטום שהשתתפו בתקיפה. חימוש שהיה תלוי מתחת לכנף המטוס התפוצץ. שני אנשי הצוות, הטייס רס"ן א' והנווט סרן רון ארד נאלצו לנטוש את מטוסם. השניים צנחו על אדמת לבנון, לא רחוק מיעד ההפצצה.

במבצע נועז הצליחו מסוקי חיל האוויר לחלץ את הטייס, כשהוא נתלה על גלגלי המסוק. רון ארד נשאר בשטח, ככל הנראה משום שנפצע ונתפס על ידי אנשיו של מוסטפא דיראני, חברי ארגון שיעי, "חזית ההתנגדות האלימה", שהתפלג מתנועת אמל. מאז, יותר מ–7 שנים, לא התקבל בישראל כל מידע שיכול להצביע בוודאות על המקום המדויק שבו מוחזק הנווט השבוי רון ארד.

עם נפילתו של רון ארד בשבי, הודיעה ממשלת ישראל כי היא רואה בלבנון אחראית לחייו ולשלומו. בשנה הראשונה, שלאחר הנפילה בשבי, ניסתה הממשלה לפעול בפרופיל נמוך כדי לשחרר את הנווט, תוך ניסיון להפעיל גורמים בינלאומיים שיש להם השפעה על תנועת אמל. מערכת הביטחון הבהירה למשפחת ארד כי רק פעולה שקטה יכולה להניב תוצאות. מאוחר יותר החל להגיע מידע כי רון ארד הועבר לארגון החיזבאללה.

ב–15 בדצמבר '88, שינתה הממשלה את אופי הפעילות לשחרורו של ארד. הממשלה החליטה להשתמש בנשק חטיפת אישים מתוך כוונה להעביר לישראל בני ערובה מקרב בכירים בתנועות השיעיות הקיצוניות, בתקווה שזה ירכך את ליבם של שוביו של ארד. הראשון שנחטף בידי צה"ל היה ג'ואד כאספי, שנחשב, ארגונו של דיראני, שחטף את ארד, ועוד שלושה מעוזריו.

מהודעת גורם צבאי רשמי התברר כי ארגונו של דיראני מחזיק בידיו גם את החיילים יוסף פינק ורחמים אלשיך שנחטפו בלבנון בפברואר '86. החטיפה בוצעה באיזור העיירה תיבנין, מחוץ לאיזור הביטחון.

לפי דיווחים שונים, עצרו חיילי צה"ל, שהשתתפו בחטיפה, שתי מכוניות לבנוניות, שעל פי מידע מוקדם נסעו בהן כאספי, בכיר נוסף בארגונו ועוד שניים מעוזריו. החיילים העבירו את הארבעה לאיזור הביטחון ומשם לשטח ישראל. אחרי חקירה קצרה שוחררו, שניים מתוך הארבעה. נראה כי חטיפתו של כאספי לא עשתה רושם רב על החיזבאללה, שלא נענה ללחצים ולא שיחרר את הנווט השבוי.

ישראל המשיכה במאמציה הדיפלומטיים לשחרר את רון ארד ולקבל מידע על פינק ואלשיך והנוספים ושלושה נעדרי סולטן יעקב. במקביל, היא לא ויתרה על אמצעי החטיפה, למרות שהניסיון הראשון לא הניב את התוצאה המבוקשת.

ב–29 ביולי '89, ביצעה ישראל חטיפה נוספת. הפעם היה זה השייח' עבד אל כרים עוביד, מהמנהיגים היותר בולטים של החיזבאללה בדרום לבנון. עם עוביד נחטפו שניים מעוזריו. לפי הדיווחים, כוח של יחידה מובחרת הגיע בשעה 2 לפנות בוקר במסוק לערוץ ואדי ליד הכפר הגדול ג'יבשית, כפרו של השייח' עוביד. החיילים המשיכו בדרכם בחסות החשיכה והגיעו לביתו של עוביד. כמה חיילים חמושים באקדחים נכנסו לביתו, הפתיעו אותו בשנתו וכפתו אותו ואת אשתו. אחד משומרי ראשו, ניסה להתערב, נורה ונהרג. החיילים הובילו את עוביד ושני הנוספים למסוק שהביא את כוח צה"ל. בסיוע חיפוי אווירי הועבר עוביד לשטח ישראל.

החיזבאללה לא התרשם גם מחטיפתו של השייח' עוביד, ולא מסר אפילו שביב מידע על גורלו של רון ארד. המשא ומתן החשאי בין הצוות בראשותו של אורי לוברני לבין גורמים לבנונים לגבי עיסקת חילופי שבויים נמשך. ישראל, לפי אחד הפרסומים, היתה מוכנה לשחרר ב־אוגוסט '89 את השייח' עוביד ועוד 450 שבויים שיעים, תמורת רון ארד וגופותיהם של פינק ואלשיך.

בדצמבר אותה שנה נודע כי רון ארד הועבר לידי האיראנים. מאז הגיעו דיווחים ממקורות שונים, לפיהם רון ארד מוחזק בשגרירות איראן בביירות או בשטח איראן. אין אישור רשמי למידע זה.

רעייתו של הנווט השבוי, תמי ארד, ניסתה לסייע לצוות המשא ומתן לשחרור השבויים בלבנון. היא יצאה למסע בארצות הברית כדי לגייס ולפעול לשחרור בעלה. היא פנתה למנהיגי הקהילה היהודית לגלות יותר מעורבות במאמצים לשחרורו של ארד. המנהיגים היהודים שהתרשמו מתיאור מצבו הקשה של רון ארד הבטיחו לשקול פגישה עם נציגים איראנים בארצות הברית כדי לנסות להשפיע על ליבם שימסרו פרטים על גורלו של ארד.

בספטמבר '91 טען באו"ם הוואתמה, ראש ארגון החזית הדמוקרטית לשחרור פלשתין, כי רון ארד מוחזק על ידי ארגונו. בידיעה, שפורסמה בעיתון הלונדוני "איוונינג סטנדארד", טען חבר פרלמנט בריטי כי נודע לו כי "רון ארד חי ומצבו טוב".

במקביל המשיכה ישראל במאמציה, באמצעות ראש צוות המשא ומתן לטיפול בשבויים ובנעדרים, אורי לוברני, לשחרר את רון ארד. פורסם כי לוברני קיבל ממזכ"ל האו"ם בפאריס מידע חדש על גורלו של הנווט השבוי. בעקבות ריבוי הדיווחים כי רון ארד הועבר לאיראן, הכחישו שלטונות טהראן בספטמבר '91 כי רון ארד נמצא בידיהם.

כשהתברר כי כל המאמצים לשחרר את רון ארד אינם מצליחים, ניסו בישראל גישה חדשה. שייח' עוביד הוצג בראיון של הטלוויזיה הישראלית. הוא התראיין על ידי אהוד יערי. במהלך הראיון קרא "לאחיו הלבנונים" לשחרר את רון ארד תמורת שחרורו שלו, למורת רוחו של שייח' נעים קאסם, סגן המזכיר הכללי של החיזבאללה, כי הוא דוחה את קריאתו של עוביד לעסק חילופים בינו לבין ארד, בטענה כי קריאתו של עוביד הושמעה תחת לחץ של ישראל. קאסם הגדיר את פנייתו של עוביד כ"מוטמנת" מצד ישראל נגד החיזבאללה. באותה הודעה הדגיש קאסם כי חיזבאללה מחזיק בשני חיילים ישראלים, אך לא ברון ארד.

בנובמבר '93 הודיע האחראי לנושא הביטחון בפתח, ניזאר עאמר: רון ארד חי והוא נמצא בסוריה. הוא אישר את הודעת חיזבאללה כי רון ארד כבר לא בידיהם. לעומתו, אמר שגריר מצרים בישראל מוחמד בסיוני, כי רון ארד חי ומוחזק בלבנון. גורמי ביטחון לא התייחסו ברצינות למידע שהגיע מבסיוני, שכן פקפקו במקורות המידע שלו.

נוכח חוסר הוודאות לגבי מקום המצאו של רון ארד והלחץ הציבורי לנקוט בפעולות לשיחרורו, החליטה הממשלה לחזור לשיטת החטיפה האישית. הפעם הסתר את הגורם שעל פי המידע, הוא שהחזיק ראשון ברון ארד.

להלן פירוט מבצעי הקומנדו הישראליים בלבנון מ–1968:

- דצמבר 1968 – כוח ישראלי מוצנח מ־13 מסוקים נוסעים על מסלול שדה התעופה של ביירות, בתגובה לתקיפה של פלשתינאים שאומנו בלבנון על מטוס אל על באתונה.
- אפריל 1973 – יחידת עילית של צה"ל פרצה למספר דירות בביירות וחיסלה 3 בכירים פלשתינאים. במבצע השתתף הרמטכ"ל הנוכחי אהוד ברק, מחופש לאשה.
- ינואר 1979 – אנשי השירות החשאי הישראלי הפעילו מכונית תופת במערב ביירות (החלק המוסלמי) וגרמו למותו של עלי חסן סלאמה, מפקד שירותי הביטחון של ארגון הפתח, ולמותם של 4 משומרי ראשו. סלאמה היה אחד ממתכנני תקיפת הספורטאים הישראליים במשחקים האולימפיים במינכן ב–1972.
- דצמבר 1988 – חטיפת ג'ואד כאספי, בכיר נוסף ב"חזית ההתנגדות המאמינה" ושניים מעוזריו.
- יולי 1989 – כוח קומנדו חטף את השייח' עבד אל כרים עוביד, איש דת מקורב לארגון החיזבאללה. השייח' נחטף מביתו בכפר ג'יבשית שבדרום לבנון, והוא מוחזק בישראל עד היום.
- פברואר 1992 – מסוק קרב ישראלי שיגר טיל לעבר שיירת מכוניות בדרום לבנון. מהפגיעה נהרגו בכיר בחיזבאללה, שייח עבאס מוסאווי, אשתו ובנו בן ה–6. בתגובה שוגרו טילים לצפון ישראל, וכוח צה"ל פשט על שני כפרים צפונית לרצועת הביטחון. הפסקת הפעולות הושגה בתיווך דיפלומטים מארצות הברית, סוריה ואיראן.
- מאי 1994 – חיילי צה"ל נחתו במסוקים וחטפו את מוסטפא דיראני מביתו במזרח לבנון.

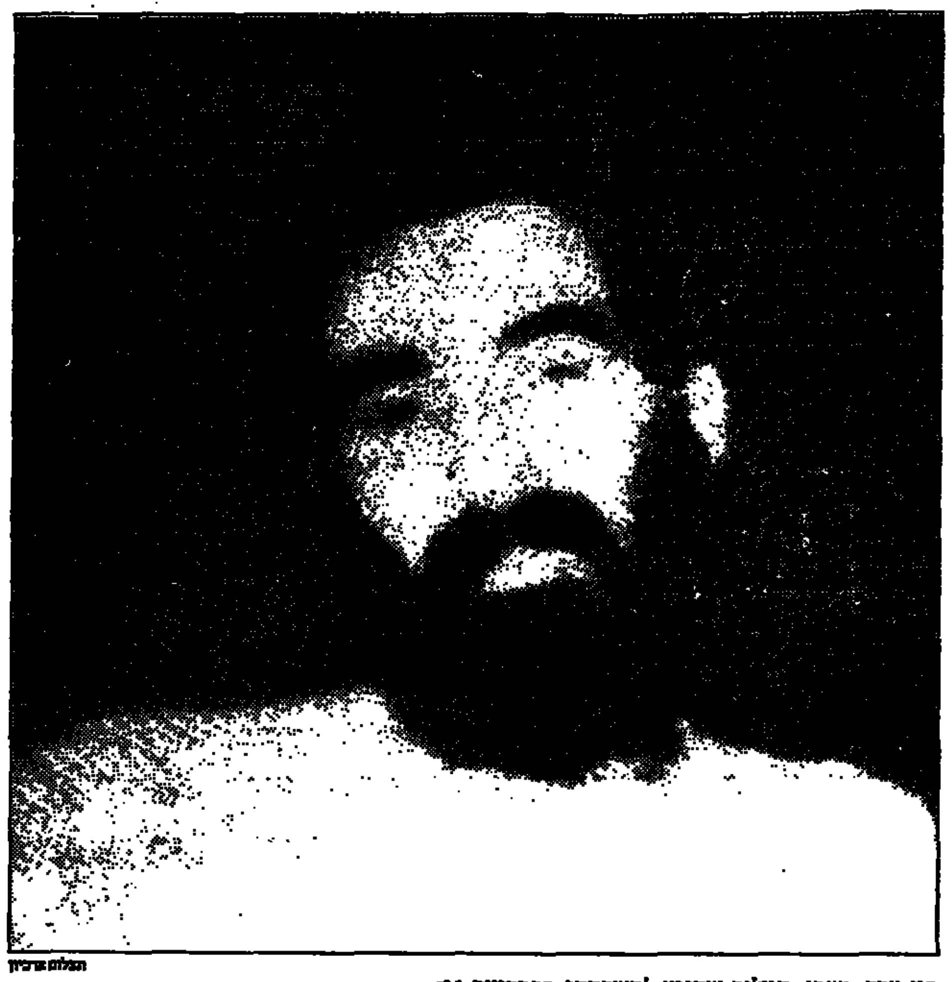
תצלום ארכיון
רון ארד בשבי. תצלום שהגיע למשפחתו בפברואר '91

חיזבאללה מבטיח להסלים את מלחמתו נגד ישראל; "האויב בחר להרחיב את העימות"

הארגון מדגיש כי הפעולה בוצעה בחג הקורבן. סוריה: פעולה פיראטית נוספת נגד לבנון. לבנון שותקת

מאת גיא בכור, סופר "הארץ" לענייני ערביים

ארגון החיזבאללה הבטיח אתמול להסלים את מלחמתו נגד ישראל, בתגובה על חטיפתו של מוסטפא דיראני. "האויב בחר באופציה של הרחבת העימות", אמר חבר ההנהגה המדינית של הארגון, חוסיין חאליל, "כל האזורים בלבנון הפכו כעת לחזית פתוחה. אנו בטוחים שהעם הלבנוני בכלל, והחיזבאללה בפרט, יגיבו וישתמשו במספר אמצעים כדי לעמוד מול מעשי תוקפנות אלה". תנועת חיזבאללה הגיבה אתמול זעם על חטיפתו של מוסטפא דיראני. "הפעולה הזו מבהירה מדוע לא יכול להיות לעולם שלום בינינו לבין הישראלים", הדגיש חאליל.

הודעת חיזבאללה גם הדגישה את העובדה שהחטיפה בוצעה בחג הקדוש ביותר למוסלמים, חג הקורבן. "האויב הציונית ממשיכה גם בחג לדרוך את אנשינו, ולזהם את טוהר שמינו. בלילה הסתגן האויב אל כפרינו כאילו השמים והארץ הם הפקר, וכך גם הכפרים באזורים המרוחקים שבעומק המדינה. היהודים הסתננו עם שחר במסוקים וחיליהם כעטלפים כדי לבצע את הפעולה הפיראטית", נאמר בהודעת תנועת חיזבאללה, שדיראני הצטרף בארגונה רשמית אל שורותיה.

מנהיגה הרוחני של חיזבאללה בלבנון השייח' מוחמד חוסיין פדל־אללה מתח במקביל ביקורת על כך שממשלת לבנון מתירה, לדבריו, לישראל לפעול בשטחה ללא הפרעה. פדלאללה האשים את ממשלת לבנון כי היא רוצה "לפרק מנשקם את אלה הרוצים להתנגד לאויב הציוני, בעוד שישראל פועלת ללא עונשין בכל רחבי המדינה". הוא קרא לממשלת לבנון להתיר את פעילות חיזבאללה המגוננת בכל רחבי לבנון, דבר שאינו מקובל על הממשלה הלבנונית הדורשת את לפרק את הארגון השיעי מנשקו, ומבקשה להגביל את צעדיו.

בכיר נוסף בארגון המסונף לחיזבאללה, חוסיין מוסאווי, אמר לכתבי סוכנויות הידיעות כי "זהו חלק מהמאבק הפתוח בינינו לבין האויב הישראלי. דבר זה ישפיע עלינו רק בדרך הגברת הנחישות שלנו והסלמת ההתמודדות".

הוא אמר כי הישראלים עשויים להשתמש בדיראני כקלף מיקוח לשחרור רון ארד. "זה לא יעבוד. אין אנו מבינים שפה זו, הם לא ישיגו דבר", הוסיף. "חטיפת השייח עוביד וההתנקשות בשייח עבאס מוסאווי לא הפחידו אותנו ולא גרמו לנו לשנות את דרכנו. חטיפת אבו עלי (מוסטפא דיראני), מנהיג מכובד ואהוב של ההתנגדות, לא יגרמו לנו לשנות את דרכנו. דבר זה רק יוכיח להם כי הקרב העומד לפנינו הוא קשה", ציין חוסיין מוסאווי, מנהיג פלג "אמל האיסלאמית", המסונף לחיזבאללה.

בכפר ממנו נחטף מוסטפא דיראני שררו אתמול הערכות על סוכן ישראלי או על משתפי פעולה שהוליכו את כוח צה"ל למקום, ודיווחו באופן שוטף על מהלכיו של דיראני. לדעת כתבים בביירות יביא הדבר לטיהורים פנימיים ולחקירה מקיפה בחיזבאללה, כפי שהיה לאחר רצח מנהיג התנועה עבאס מוסאווי.

בתגובה ראשונה תיארה אתמול סוכנות הידיעות הסורית את חטיפתו של דיראני כ"פעולה פיראטית" נוספת נגד לבנון. הכפר ממנו נחטף דיראני נמצא בשטח השליטה של צבא סוריה בלבנון, ולמרות זאת לא נקטו הסורים בפעולה צבאית לאחר או במהלך הפעולה. מקורות לבנוניים מסרו כי הסורים ירו לעבר המסוקים, אך לידיעה אין אישור נוסף ממקור אחר.

ממשלת לבנון שמרה אתמול על שתיקה, ושום גורם מיניסטריאלי או רשמי לא התבטא בעקבות הפעולה.

מוסאווי: הנחישות תגבר

פאדלאללה: לבנון מתירה

פרשנות משפטית / זאב סגל

ישראל רשאית לעשות מה שלבנון אינה מסוגלת

פעולה המרכזי של מדינת ישראל בפרשת חטיפתו של מוסטפא דיראני, ממנהיגי בלבנון, יכול להתבסס על כך שישראל רשאית לעשות את מה שלבנון אינה מסוגלת או אינה רוצה לבצע.

המשפט הבינלאומי קובע את חובתה של מדינה שלא לאפשר לארגוני מחבלים לפעול משטחה נגד מדינות אחרות. אם מדינה אינה משליטה דין וסדר בארצה – מדגיש פרופ' יורם דינשטיין בספרו "דיני מלחמה" – אין היא רשאית להתנגד לכך שמדינה הנפגעת מפעולות הכנופיות תעשה זאת במקומה. על פי גישה זו, המבוססת על המשפט הבינלאומי, רשאית ישראל לעשות את מה שלבנון עצמה היתה עושה אילו היו לה האמצעים והנכונות לבצע את מה שמוטל עליה.

בהקשר זה מדובר, למעשה, בסוג של הגנה עצמית, המכונה לעיתים בספרות המשפטית כ"צורך". סוג הגנה זה התפתח על רקע העובדה שהתקפות נגד מדינות יתכנו לא רק מצד כוחות סדירים של מדינות, אלא גם מצד ארגונים חמושים של מחבלים למיניהם. כשם שמדינה זכאית להגן על עצמה נגד התקפה חמושה מצד מדינה, כך רשאית היא להגן על עצמה נגד פעולותיהם של ארגוני מחבלים. במקרה כזה מכיר המשפט הבינלאומי בזכותה של מדינה, שנפגעה מפעולות כנופיות, לשלוח יחידות משטרה שתפעל נגד בסיסי מחבלים.

פרופ' דינשטיין, שהוא מומחה למשפט בינלאומי, מכנה בספרו סוג זה של הגנה עצמית בשם פעולת אכיפה. פעולה כזו נועדה לבטא את הגישה שמדינה הנפגעת מפעולות כנופיות, פועלת בטריטוריה של מדינה אחרת במקומה של אותה מדינה, ועושה את מה שמוטל היה למעשה על המדינה האחרת. "מדינת ישראל", מציין דינשטיין בספרו, "נזקקה לפעולות אכיפה. פעולת האכיפה הגדולה ביותר היתה מבצע שלום הגליל בשנת '82, במידה שהוא התייחס למחבלים, להבדיל מהצבא הסורי".

תקדים מפורסם המתייחס להגנה העצמית באמצעות פעולת אכיפה, משתקף בפרשת הספינה קרוליין בשנת 1837. בעת מרד נגד השלטון הבריטי בקנדה, שהסתייע בתמיכת אזרחים אמריקניים מעבר לגבול, חצתה יחידה בריטית את הגבול, השתלטה על הספינה קרוליין, כאשר במסגרת הפעולה נפצעו אזרחים אמריקאיים. התשובה הבריטית למחאה האמריקאית התבססה על טענת הגנה עצמית, שהתקבלה על דעת האמריקאים. באותו מקרה נקבע מבחן שלפיו תוצדק פעולה אם היא "מוגבלת", ואם אין בה "דבר שהוא בלתי סביר או מגדיש את הסאה".

לאור זאת יכולה ישראל לטעון כי פעולת החטיפה עומדת במבחן החוקיות לפעולת האכיפה. המבחן הוא של יחסיות, בין מה שמבקשים להשיג לבין מה שנעשה, בעיקר במובן זה שלא ייעשו פגיעות מיותרות בשיטתה של המדינה שבה התקיימה פעולת אכיפה. חוקיות הפעולה תוכר כאשר המדינה שפעלה ניסתה קודם לכן להסדיר את העניין (החזרת רון ארד, במקרה זה) בדרכי שלום ומשא ומתן.

באשר להחזקתו של מוסטפא דיראני בישראל, חל העיקרון הכללי של שלטון החוק, שלפיו אין צה"ל רשאי להחזיק אדם במעצר בלא הוראת חוק. נוכח התקדים שנוצר בפרשת חטיפתו של השייח עבד אל כרים עוביד ב–89', ניתן להניח שישראל לא תחזיק בדיראני כשבוי מלחמה, וכי אין בדעת הממשלה להביא להעמדתו לדין פלילי.

בעניין השייח עוביד הוציא שר הביטחון צו מעצר מינהלי, מכוח סמכותו לפי חוק סמכויות שעת חירום (מעצרים), תשל"ט־1979. השר מוסמך להוציא צו אם יש לו "יסוד סביר להניח שטעמי ביטחון המדינה או ביטחון הציבור מחייבים שאדם פלוני יוחזק במעצר". את הצו חייבים להביא לאישורו של נשיא בית משפט מחוזי תוך 48 שעות מביצוע המעצר. תקופת המעצר המינהלי מוגבלת, לפי החוק, ל–6 חודשים, וניתן להאריכה רק באישור בית המשפט. על החלטת בית המשפט המחוזי ניתן לערער בפני בית המשפט העליון.

ח"כ שטרית: להמשיך ולפגוע בראשי ארגון החיזבאללה

מאת גדעון אלון, סופר הפרלמנטרי של "הארץ"

נציגי כל המפלגות בכנסת בירכו את צה"ל על המבצע בלבנון בו נחטף מוסטפא דיראני.

יו"ר הקואליציה ח"כ אלי דיין אמר כי על עם ישראל להצדיע לצה"ל על המבצע הנפלא. לדבריו לא נשקוט עד שישובו השבויים ותיפתר בעיית הנעדרים.

ח"כ מיכאל איתן (ליכוד) אמר כי פעולתו המוצלחת של צה"ל היא הוכחה לכך שאם צה"ל מקבל את ההוראות הנכונות, הוא מסוגל לחולל מעשים מופלאים. לדבריו, הטרגדיה של עם ישראל היא שמדיניות הממשלה כבלה את ידי צה"ל במאבק נגד הטרור הערבי בעזה וביריחו.

ח"כ מאיר שטרית (ליכוד) קרא לצה"ל להמשיך ולפגוע אישית בראשי ארגון החיזבאללה.

יו"ר סיעת מרצ ח"כ רן כהן בירך את צה"ל על הביצוע המדויק והמושלם של הבאת איש החיזבאללה לישראל. "כמי שסולד בעקרון מחטיפת אישים לצרכי מיקוח", אמר, "אני גוזר על עצמי להרוג מגישתי העקרונית ולהצדיק במלואה את הפעולה, נוכח אטימותם, אכזריותם ורוע ליבם של המחזיקים בשבויי ובנעדרי צה"ל במשך שנים רבות ללא זיק של מתן מידע לבני המשפחות. הפעולה ממחישה את נחישות הממשלה לעשות הכל למען החזרת הנעדרים".

הרמטכ"ל לשעבר ח"כ רפאל איתן (צומת) בירך את צה"ל על הפעולה המוצלחת בלבנון. לדבריו, זו השיטה בה על צה"ל לפעול ואם הערבים אינם מבינים דרכים אחרות צריך להמשיך ולפעול כפי שפעל צה"ל בלבנון, בנחישות, בתעוזה וביכולת מבריקה.

ח"כ רחבעם זאבי (מולדת) שיבח את צה"ל על הביצוע המושלם של הפעולה. הוא הביע תקווה שהפעולה מבשרת שינוי באשר לביצוע פעולות שיביאו להחזרתם של כל 6 השבויים והנעדרים.

ח"כ גונן שגב, יו"ר סיעת יעוד, אמר, כי פעולה זו שב מוכיחה את מחויבות צה"ל והמדינה לחייליה. "כאשר נלחמים בטרור, צריך לעשות זאת גם בדרכים שאינן מקובלות".

ידיה של מושיע: ח"כ אריאל שרון בירך את צה"ל ואת שר הביטחון על הפעולה הנועזת בלבנון. שרון הוסיף כי חבל שלא נעשו יותר מאמצים כאלה בעבר. הוא קרא לפעילות מבצעית במגמה שמטרתה להביא ל"בנק של שבויים" אשר ישמש בידי ישראל כקלף מיקוח שיביא בסופו של דבר לשחרורם של רון ארד ושאר הנעדרים.

מינהל מקרקעי ישראל

מקצר תורים ומאחד מחירים

בשקט אך בהצלחה, עובר מינהל מקרקעי ישראל מהפכת שרות, המבשרת עידן חדש עם הפנים אליך.

מינהל מקרקעי ישראל. זה הסיפור של הארץ

מינהל מקרקעי ישראל מופקד על קרקעות המדינה מאז ראשית ההתיישבות. 93% מאדמות המדינה נמצאות כל השנים באחריות המינהל, הפועל לפיתוחם לטובת הכלל.
המינהל מחכיר אדמות לתושבים למטרות דיור, תעשיה, מסחר ומלונאות וכן מקצה קרקעות למטרות מיוחדות.
סיפור של עשיה ובניה שנמשך כבר שנים.

קיצור משמעותי בתהליכים

נניח שאתה צריך להעביר דירה בטאבו, אין צורך להתרוצץ או לבקר במינהל. את ההעברה תוכל לעשות באמצעות החברה המשכנת. כל התהליכים התקצרו באופן משמעותי.
וכל השאר זו הסטוריה.

שרות מהיר יותר לכל האזרחים

היום כאשר אתה מגיע למשרדים של מינהל מקרקעי ישראל, תמצא שגם התורים התקצרו. במשרדים הממוחשבים, הכל זורם מהר יותר. הבנת את השיפור ?

דמי חכירה שוים לכל התושבים

מינהל מקרקעי ישראל יצר מהפכה והאחדה בשיטת תשלום דמי החכירה לדירות. מעכשיו כל הדיירים בכל הדירות החכורות משלמים דמי חכירה בדיוק על פי אותם קריטריונים. מעכשיו זה יותר צודק, יותר שוויוני ויותר סביר.
עוד שיפור לטובת הציבור.

יש לנו מה לספר לך

מינהל מקרקעי ישראל

לשכת הפרסום הממשלתית

והזוכה הוא...

הסתיים מבצע "אביב בכבלים" של ערוץ זהב.
בין עשרות אלפי העונים נערכה הגרלה ב-1.5.94 והזוכים הם:

טיסה ללונדון וסיור באולפני MTV
שרייבר תום, רעננה. צבי רוזן, הרצליה.

טלוויזיה "28"
בלקין יסאל, ירושלים. בן נון אורן, פתח תקווה. נעמבלץ אורן, הרצליה.

מנוי "שנה חינם בכבלים"
איתן עופר, ירושלים.

שעון רדיו
[illegible]

חודש חינם בכבלים
[illegible]

קלטות וידאו
[illegible]

מכתבים ישלחו לזוכים.

ערוץ זהב

פיגוע ליד מחסום ארז

עקב הפיגוע שבו נהרגו 2 חיילי צה"ל, משה בוקרה וארז בן ברוך, הורה רבין הרמטכ"ל לסגור את המעברים מהאוטונומיה

החיילים נורו מטווח קצר ונהרגו במקום. השוטרים ראו את המחבלים שברחו לעזה, אך לא עצרו אותם

מאת איתן רבין
כתב הצבאי של "הארץ"

בעקבות הפיגוע בו נהרגו שלשום חיילי המילואים סמל משה בוקרה, בן 27 מנתניה, ורב"ט ארז בן ברוך, בן 24 מעמק חפר, הורה הרמטכ"ל רב אלוף אהוד ברק לסגור את המעברים במחסום ארז ובנחל עוז בפני פלשתינאים וכלי רכב משטח האוטונומיה לתוך שטח ישראל. בהוראת הרמטכ"ל, המעברים ייסגרו במשך עשרה ימים, עד יום ראשון הבא.

בכך הפסיק למעשה הרמטכ"ל את תוכנית "מעבר בטוח", במסגרתה היה אמור להתאפשר בימים הקרובים מעבר פלשתינאים מעזה ליריחו.

שלשום לפנות בוקר איישו שלושה חיילי צה"ל את המחסום שהוקם לאחר הנסיגה מעזה כ-500 מטר דרומית למחסום ארז, סמוך לתחנת הדלק שליד המחסום. השלושה עסקו ברצועה בפעילות ביטחון שוטפת, ועמדו בפני סיום שירות המילואים.

בערך בחמש בבוקר הגיעה מכונית פרטית מכיוון צפון לאזור התעשייה בארז, ועצרה במחסום. לדברי

משה בוקרה

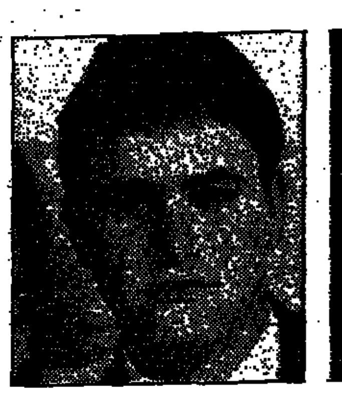

ארז בן ברוך

אלוף משנה שאול, מפקד החטיבה הצפונית ברצועה, "שני החיילים ניגשו לבדוק את המכונית שהגיעה למחסום. לפתע הוציאו שני מחבלים שהיו במכונית כלי נשק, וירו מטווח קצר ביותר לעבר החיילים. שני החיילים נהרגו במקום.

"בתוך דקות המחבלים נמלטו לתוך הרצועה. חייל שלישי שעמד בעמדה הסמוכה במחסום לא איבד את העשתונות, ופתח בירי לעבר המכונית הנמלטת, אך לא פגע בה".

החייל שירד מעמדת השמירה ירד ממנה וניסה לטפל בשני החיילים, שנהרגו כאמור במקום. המחבלים נמלטו אל תוך העיר עזה. מגדל השמירה במקום, הצופה על העיר עזה, לא מאויש בשעות הלילה, על פי הנהלים.

למקום הגיעו כוחות גדולים של צה"ל, משטרה ומג"ב, סגרו את האזור והקימו מחסומים. צה"ל נמנע מלרדוף אחר המחבלים בתוך הרצועה.

במכונית הפורד היו לפחות שלושה מחבלים – שניים מהם ירו והשלישי נהג. כך עולה מתחקירים של צה"ל. בצה"ל מעריכים כי המחבלים שברחו לתוך עזה לא הסתתרו, וכי השוטרים הפלשתינאים ותושבי העיר ראו אותם, אך אף אחד לא עצר אותם. על פי ההערכה, המחבלים שביצעו את הפיגוע הם מבוקשים מהחמאס.

לדברי אל"מ שאול, "צריך לזכור שהמשטרה הפלשתינית נכנסה רק לפני כמה ימים לגזרה הזאת, והיא נמצאת כעת בשלבים של התארגנות ובניית המערכות. אנחנו, בתיאום איתם, נרצה להבטיח שהם שולטים בשטח ומגיבים לאירועים קשים מהסוג הזה".

לדברי אל"מ שאול, פרטי האירוע הועברו למשטרה הפלשתינית, אך היא לא נקטה אף פעולה.

ארגון החמאס וארגון הג'יהאד האיסלאמי טענו, בכרוזים שהופצו ברצועה, כי אנשיהם ביצעו את הפיגוע.

"צה"ל ייכנס למרדף בעזה"

קצין בכיר בצה"ל אמר כי אם יהיה פיגוע נוסף כמוהו, צה"ל ייאלץ להיכנס לתוך עזה שבשטח האוטונומיה כדי לרדוף אחר המחבלים.

קצין בכיר ברצועת עזה אמר כי "לא זו בלבד שמחבלים חדרו לתוך שטח שבשליטת ישראל, הרגו שני חיילים ישראלים וברחו לתוך השטח שבשליטת הרשות הפלשתינית – המשטרה הפלשתינית לא רק שלא מבצעת רדיפה, אלא שוטרים פלשתינאים שמחים על פיגוע מסוג זה".

למקום הפיגוע הגיע גם סגן הרמטכ"ל האלוף אמנון שחק. שחק ואלוף יום טוב סמיה נפגשו עם בכירים של המשטרה הפלשתינית ועם נביל שעת', שהגיע לעזה ביום חמישי בלילה.

נמסר כי השיחה היתה קשה, ובכירי צה"ל דרשו כי המשטרה הפלשתינית תתחיל להגיב על אירועים מהסוג הזה.

תצלום: דובר צה"ל

הרמטכ"ל ברק ומפקד כוחות צה"ל בגוש קטיף, תא"ל דורון אלמוג (משמאל), עם חייל צה"ל במקום הפיגוע

יש לך עסק עם
תמי 4 UV בר
מטהר המים המוביל בישראל

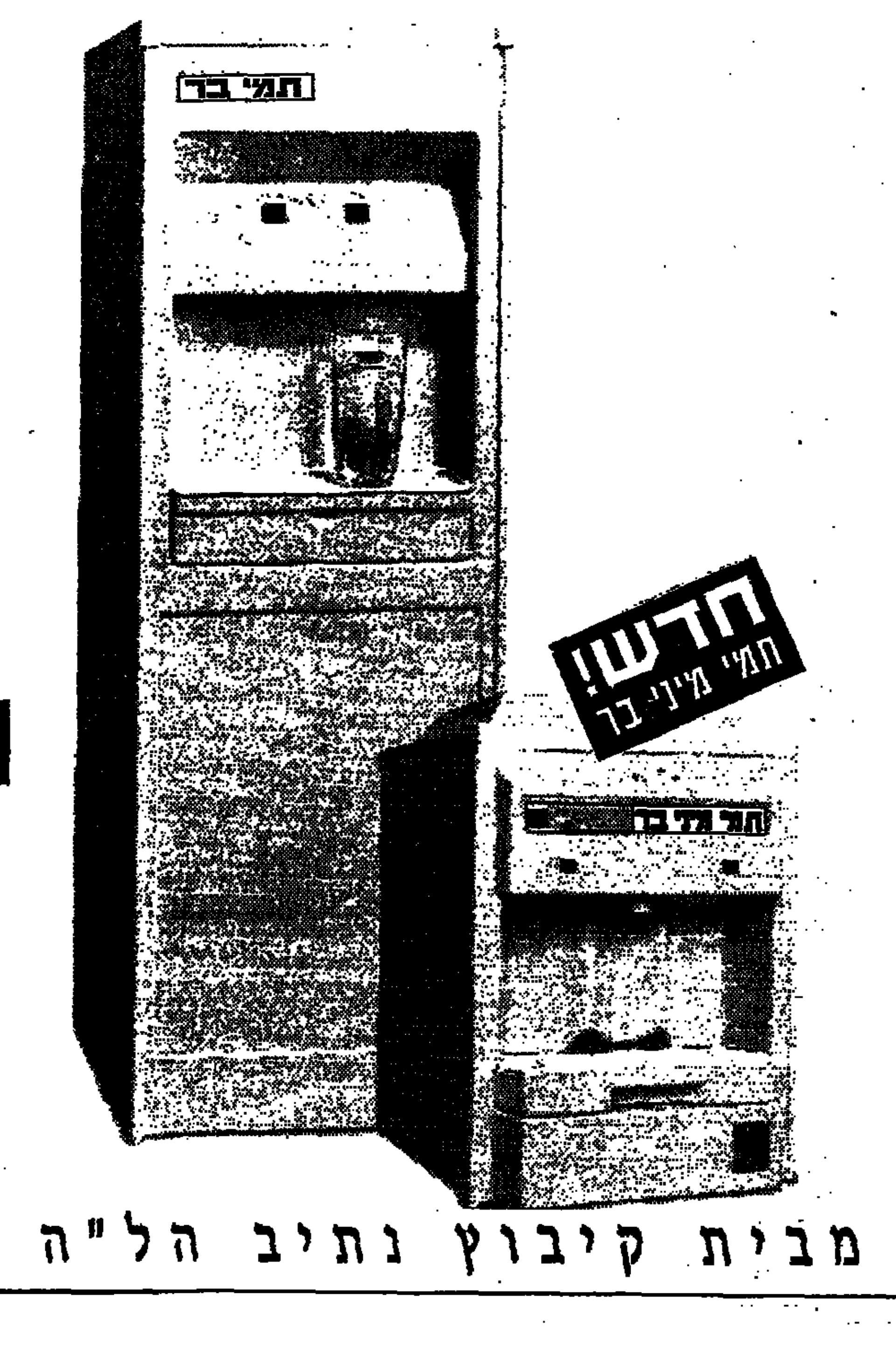

תמי בר –
בר המים היחיד בישראל בעל תו התקן

- מים טעימים ובריאים גם חמים וגם קרים – בחינם.
- טיהור מים מעולה כולל מערכת U.V. לקטילת חיידקים.
- עשרות אלפי לקוחות מרוצים.
- מערך שרות ייחודי ואמין עם נסיון ורמה מקצועית מעל כולם.

מרכז הזמנות: 03-5711666

רעננה 09-912108 ● חיפה 04-347222
ירושלים 02-511774

תנה טיפה מעל כולם

מבית קיבוץ נתיב הל"ה

הרנסט.מאיר.קלפר

רקע / עמירה הס

ההערכה: איסוף הנשק יחל לאחר חג הקורבן

על אף ההצהרות הפומביות בתקשורת, שבכוונת המשטרה הפלשתינית לאסוף את הנשק שבידי התושבים ברצועה, לא יצאה עד כה כל פקודה רשמית בעניין זה – לא לשוטרים ואף לא לארגונים שאנשיהם ידועים כמחזיקים בנשק. אך בעזה מעריכים, כי מיד לאחר חג הקורבן תתחיל המשטרה לנקוט בצעדים לאיסוף הנשק מידי התושבים.

לפי ידיעות, שלא ניתן להן אישור רשמי, התחילו בסוף השבוע שוטרים בחאן יונס ובכפר פלשתין בעזה להחרים נשק, שנמצא בידי התושבים. הדבר, כך אומרים, נעשה בלא כל אלימות וגילויי התנגדות, ולמחזיקים בנשק ניתנו קבלות תמורתו; לא ברור אם זו יוזמה מקומית של כמה שוטרים, או שנתנה הוראה לכך מגבוה.

מבוקשים של ארגוני הסירוב הגלויים, כפי הנראה, שלא להתעמת ברחובות עם נשקם. מעטים כמבוקשים לא בשל רשמית, אך הם מרגישים חופשיים יותר להסתובב בגלוי ולשהות בביתם. עם זאת, לדברי כמה מבוקשים, אין הם משוכנעים שהמסתערבים הפסיקו לפעול בשטח, והם עדיין חוששים שמשתפי פעולה ומסתערבים יפעלו נגדם.

מבוקשים לשעבר, שמסתובבים חופשיים בגלוי ויד־דים כמעט באין מפריע, הם בני הפתח. בעקבות משא ומתן, שקיימו בשבוע שעבר עם ראשי המשטרה הפלשתינית, הוחלט שקבוצה ראשונה מהם תפתח היום באימונים, במה שהיה מתקן הכליאה אנצאר 2 בעיר עזה. עם זאת מסתובבת בעיר שמועה עקשנית שראש בני הפתח, זיאד קרמן, לא הוכר כמנהיג אצל ראשי המשטרה, והורחק בבושת פנים מבניין המפקדה. לא ניתן לאמת ידיעה זו, אך היא מתיישבת עם מגמה, שהסתמנה במשטרה בשבוע האחרון, של יחס קפדני כלפי הנצים לשעבר.

מצד שני, גם בני הפתח הם קצינים בכירים במשטרה, כסלים וזיר, איש הפתח האסיר ששוחרר לפני 7 חודשים לאחר 23 שנה בכלא ישראל, הידוע שהנצים יצורפו למשטרה. בעזה מביעים שלאחר החג תורה המשטרה רשמית לאנשים להסגיר את נשקם או לבקש רשיון בעבורו; אחר כך היא תתחיל במבצעי חיפוש יזומים, שיופנו כנראה קודם כל נגד אנשים פרטיים, ורק בשלב שני נגד חברי הארגונים.

בכרוז, שהוציאה החזית הדמוקרטית, נטען שלאחר פרסום הוראות אלה המשטרה תכריז על 10 שנות מאסר למי שיימצא ברשותו נשק ללא רשיון, ושנתיים מאסר למי שלא יודיע על נשק שברשות אחר. כן תאסור המשטרה על אנשים להסתובב רעולי פנים, מעון הברית.

בעזה חשים שקציני המשטרה באו מתודרכים היטב באשר למצב ברצועה ליחסים בין הארגונים, לבעיית הביטחון, למצוקות האנשים ולפחד שמא תהפוך המשטרה לכוח היצבי זר. נראה שהשוטרים והמשטרה ימצאו עצמם בקונפליקט בין הדרישה למנוע פיגועים נגד ישראלים או לתפוס את מבצעיהם, לבין הצורך להשתלב בחברה ולהיחשב כחלק ממנה. לאנשים ברצועה קשה להתנגד לפיגועים נגד חיילים ומתנחלים, אם כי אין הדבר אומר שרבים מוכנים להתנדב ולהשתתף בפיגועים שכאלה.

המשטרה תעשה הכל כדי למנוע פיגועים, מבטיחים בעזה, והביקורות שהיא עורכת ביומיים האחרונים מורים על מגמה זו. אך השאלה היא מה תעשה במקרה שתיכשל ויבוצע פיגוע. בעזה אומרים, שאנשי המשטרה, שהגיעו מסודאן ותימן וכו', אינם מכירים את השטח ולא יוכלו בשום אופן לאתר את מבצעי הפיגועים בין סמטאות המחנות. רק אנשי הפתח, אומרים בעזה, אנשי השטח, מסוגלים למלאכה זאת, ויוכלו לאתר תוך זמן קצר כל מי שיברח מכבישים ראשיים הערביים אל תוככי מחנות הפליטים.

באוזניהם אנשי פתח רבים במרכז מארגן פעילות הפתח, במקביל לביקורות שהם מזהים כמעט בגלוי על דרך שלטונו של ערפאת; כך הם רוצים להוכיח לו כי בלעדיהם לא יוכל לשלוט ברצועה.

סמ"ר משה בוקרה הובא למנוחות בנתניה. הלוויית רב"ט ארז בן ברוך תתקיים היום באבן יהודה

לבן ברוך תינוקות-תאומות; בוקרה הותיר תינוקת

(עי) סמל במילואים משה בוקרה, בן 27 מנתניה, שנהרג שלשום לפנות בוקר בפיגוע ליד מחסום ארז, הובא שלשום בצהריים למנוחות בחלקה הצבאית בבית העלמין בנתניה.

בוקרה הועלה לדרגת סמל ראשון לאחר מותו.

הלווייתו של רב"ט במילואים ארז בן ברוך שנהרג בפיגוע תיערך היום בשעה 16:00 בבית העלמין באבן יהודה.

בהלווייתו של בוקרה השתתפו בין היתר אלוף פיקוד דרום מתן וילנאי וראש עיריית נתניה צבי פולג. בהלוויה נשמעו קריאות בגנות הממשלה ובגנות הסכם השלום.

ההלוויה יצאה מבית הוריו של בוקרה, חיים ושמחה, המתגוררים בשכונת בן ציון בנתניה.

מפקד הפלוגה אמר בדברי ההספד כי משה בוקרה שירת ביחידת סיור קטנה שמנתה עשרה חיילים.

אשתו של בוקרה סיפרה לפני הלוויה כי "משה לא רצה לצאת למילואים בעזה. הוא פחד מהשירות שם, למרות ששירת בגולני ועבר את מלחמת לבנון".

לאחר שחרורו משירות סדיר בצה"ל יצא בוקרה לטיול במזרח הרחוק. לפני שנה התחתן בוקרה, ולפני כמה חודשים נולדה בתו.

בוקרה הוא בן למשפחה בת עשרה ילדים.

רב"ט בן ברוך סבל במשך שירות המילואים ברצועה מכאבי גב, וקיבל אישורי מחלה. כאשר בא לאשר אותם ביום חמישי שעבר, הורו לו מפקדיו להישאר.

בן ברוך עבד בבית אבות "משען" ברעננה. אשתו של בן ברוך, סימה, סיפרה כי הוא לא רצה לשרת בעזה, וכי תכנן להיות אב.

אחד החיילים ששירת עם בן ברוך סיפר כי הוא פחד מהשירות בעזה, וסיפר לו כי הוא חולם סיוטים עליו והוא מת.

לבני הזוג בן ברוך, שהתגוררו בקדימה בעמק חפר, נולדו תאומות לפני חודשיים.

מג"ב והמשטרה הפלשתינית החלו לערוך סיורים משותפים ברצועה

מאת עמירה הס

יום לאחר הריגת שני חיילי צה"ל בצפון הרצועה, החלו משמר הגבול הישראלי וכוח המשטרה הפלשתינית בסיורים משותפים לאורך שלושה קטעי כבישים ברצועה: על כביש עוקף עזה, על הכביש בין צומת נצרים לכפר דרום וצומת גוש קטיף, ועל קטע הכביש מוסה-מורג.

בכביש עוקף עזה, לפני צומת נצרים, שוטרים פלשתינאים עצרו מכוניות לביקורת, וכמה עשרות מטרים מהם היתה נקודת ביקורת של צה"ל, שחייליה לא עצרו מכוניות פלשתיניות.

שלשום, לאחר שצה"ל הכריז על סגר חדש שהוטל על הרצועה, הקימה המשטרה הפלשתינית מחסום על כביש ארז-עזה, ליד הכניסה לכביש המוביל לבית להייה ולג'באליה. המשטרה מנעה ממכוניות עזתיות להמשיך צפונה, לכיוון נקודת הביקורת של צה"ל.

אנשי החמאס הפגינו השבוע בכמה מקרים את אהדתם לשוטרים הפלשתינאים. מבוקשים של החמאס הלכו לבניין המינהל האזרחי לשעבר בג'באליה והציגו עצמם בפני השוטרים; ומשלחת מטעם החמאס ביקרה בכמה נקודות משטרה ברצועה; במקומות רבים צוירו סיסמאות ברכה של החמאס למשטרה.

החמאס ביטל אתמול עצרת שתוכננה לקיים ברפיח לרגל חג הקורבן. בעצרת היו אמורים להופיע מבוקשי חמאס חמושים וגלויי פנים, דבר שפורש כהפגנת אמון במצב החדש שנוצר. העצרת בוטלה ברגע האחרון לאחר שנודע על הסיורים המשותפים, ועל זכותם של השוטרים הפלשתינאים לבדוק את הנוסעים במכוניות עזתיות.

נראה כי החמאס אינו מוכן עדיין להתמודדות חזיתית עם רשויות האוטונומיה, וגם לא מעוניין בכך. בעזה אומרים כי בימים אלה החמאס חייב לספח את כוחו החברתי, ולא להפגין את היכולת הצבאית שלו. הניסיון מלמד שכל אימת שאנשים ברצועה חשים הקלה אישית, בשל שינויים פוליטיים מעודדים, תמיכתם בחמאס יורדת. הדבר מתבטא בעיקר בירידה במספר האנשים שמתפללים במסגדי החמאס.

ברפיח אמרו כי כבר אתמול העדיפו מתפללים רבים לפקוד את המסגד המזוהה עם תומכי אש"ף, ולא את המסגד של החמאס, בניגוד למצב בשנה שעברה בחג הקורבן.

אוניברסיטת תל-אביב

טקס חנוכת
הקתדרה לתכנון המשפחה וויסות הפריון
על-שם טרנסבי-טרנובסקי

במעמד
הגב' אורה נמיר
שרת העבודה והרווחה

הרצאות
פרופסור אליהו בספי
המופקד על הקתדרה
אמצעי מניעה בשנות ה-2000

ד"ר ה' פיטר טרנסבי
הפריון בעם היהודי
לנוכח תכנון משפחה ובקרת פוריות

ביום שני, י"ג בסיון תשנ"ד, 23 במאי 1994, בשעה 16:30
באולם מרבאום, בניין סאקלר לרפואה, קריית האוניברסיטה, רמת-אביב
כניסה דרך שער אוסטריה (1)
הציבור מוזמן

هكذا من الأصل

שחק לשעת': על המשטרה הפלשתינית להגיב על פיגועים

מאת עמירה הס
סופרת "הארץ" ברצועת עזה

בפגישה בין נביל שעת', שבא שלשום לביקור קצר ברצועת עזה, לבין סגן הרמטכ"ל אלוף אמנון שחק ובכירי צה"ל, דרש שחק כי המשטרה הפלשתינית תתחיל להגיב על אירועים דוגמת הפיגוע שלשום ליד מחסום ארז, בו נהרגו שני חיילי מילואים.

שחק דרש מראש המשטרה הפלשתינית, ז'יאד אל אטרש, ומראש שירותי הביטחון הפלשתיני בעזה, מוחמד דחלאן, שהשתתפו בפגישה, לזרז את פריסת כוחות המשטרה הפלשתינית, בעיקר על הצירים בהם נעים המתנחלים.

הפלשתינאים התלוננו על הצבת מחסומי צה"ל בצירים סמוך להתנחלות נצרים, ואמרו כי הדבר גורם ליעם בקרב האוכלוסיה הפלשתינית. כן העלו הפלשתינאים את עניין האסירים הפלשתינאים שעדיין כלואים בבתי כלא בישראל.

5 מיליון דולר למשטרה הפלשתינית

שעת' הביא עמו חמישה מיליון דולר בעבור המשטרה הפלשתינית. הכסף הוא תרומתה של הקרן האמריקאית הממשלתית USAID, והוסכם על תרומה זו בתום בין שעת' לבין נציג הקרן ב־12 במאי השנה.

על פי ההסכם, הכסף נועד למשכורותיהם של קציני המשטרה, למזון, לבגדים ומדים, דלק, ציוד לתחנות משטרה (ריהוט, מיטות, כלי מטבח), תחבורה, שכירת מכוניות וציוד אחר שאינו נשק.

שעת' אמר לאחר מהאורחים העדתים שעמם הוא שוחח כי "אבו עמאר ביקש ממנו להביא אישית כסף זה", כדי שהמשטרה תוכל להתחיל לתפקד כראוי. עד עתה סיפקו קרובים ושכנים את מזונם של השוטרים, ובמקומות רבים אף תרמו להם מזרנים. בעזה מעריכים כי הכסף שהביא עמו שעת' יספיק בקושי לשלושה שבועות.

שעת' אמר לעיתונאים, בהתייחסו לפיגוע ליד מחסום ארז שלשום, כי המשטרה הפלשתינית תחפש אחר מבצעי הפיגוע, והביע את אמונו בתהליך השלום.

לאחר ששוחח עם אנשי המשטרה הפלשתינית נסע שעת' לפגישה במת"ק (מינהלת תיאום וקישור שבאזור התעשייה ארז) עם סגן הרמטכ"ל אמנון שחק. בבואתו מהפגישה הודיע שעת' כי הסיורים המשותפים לישראלים ולפלשתינאים יתחילו לנוע ביום שלמחרת (שבת).

הצהרה לאוטונומיה

האסירים שאינם אנשי הפתח, שהיו ברשימת המשוחררים של הודש האחרון, נדרשו, כתנאי לשחרורם, לחתום על הצהרה כי הם לא יבצעו מעשי טרור וכי הם תומכים בהסכם השלום. התניה זו עוררה ביקורת קשה ברצועה נגד הפתח. גורמים פלשתיניים אמרו כי הושג הסכם על פיו האסירים שישוחררו יתבקשו לחתום על הצהרה לרשות הפלשתינית, ולא לישראל, על פיה הם לא יפעלו (באמצעי טרור) נגד השלטון.

שעת' נפגש גם עם אנשי הרשות הפלשתינית ואנשי הפתח, ונרם שרבן לקהיר ביקר אצל ד"ר חיידר עבד אל־שאפי. בפגישתו עם אנשי הפתח והרשות הפלשתינית הרצה שעת' על ההסכם והתייחס לשאלות הנוכחים בנוגע לכמה סעיפים לא ברורים, כמו יציאה מעזה לירדן ולגדה.

צילום: אי־פי
חיילים בודקים מכוניות במחסום ארז. שחק דרש לזרז את פריסת כוחות המשטרה הפלשתינית

שני תושבי נתיבות נפצעו באורח קל מירי ממארב באזור צומת מורג ברצועה

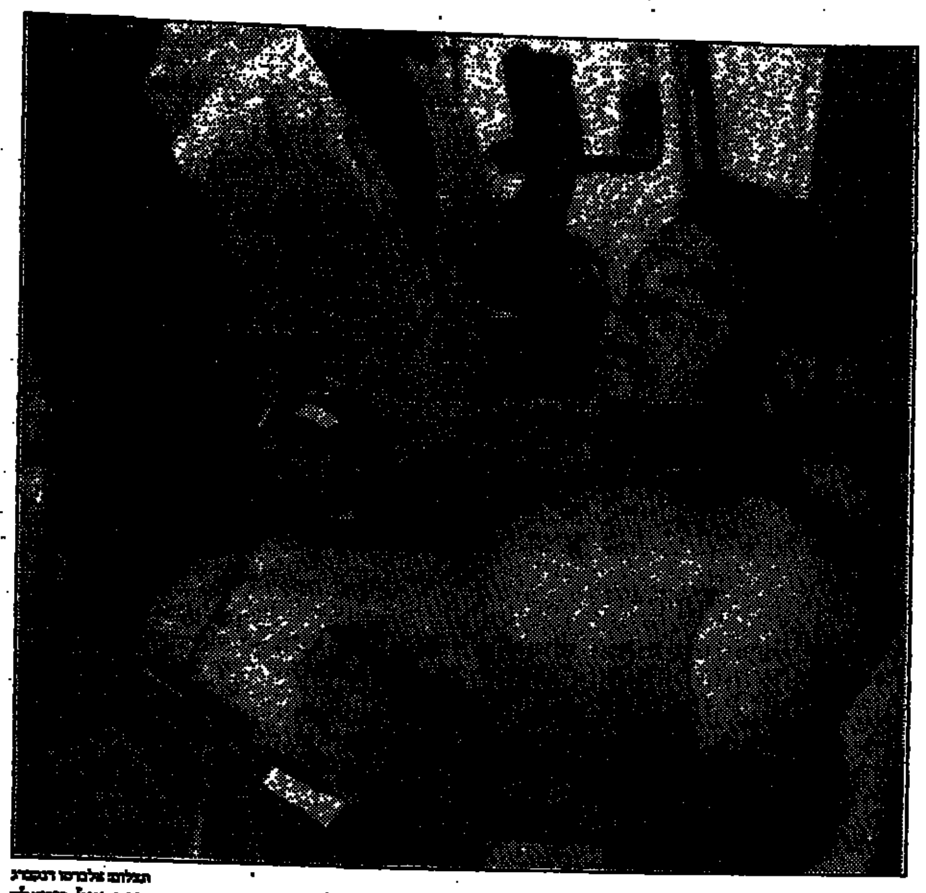

תצלום: אלברטו דנקברג
אודי הלוי, נהג מכונית האשפה שנפגע: "נכנסנו עם הראשים למטה עד שפגשנו סיור של צה"ל"

מאת איתן רבין ואמנון יוסף

שני תושבי נתיבות העובדים בפינוי אשפה ממודנות צה"ל בגוש קטיף נפצעו שלשום באורח קל בפיגוע ברצועת עזה. ב־10:30 בבוקר נסעו השניים – נהג המשאית אודי הלוי, בן 28, וחפי חנביה, בן 30 – במשאית אשפה בדרכם למחנה צבאי בסופה. שני מחבלים לפחות שארבו במכונית פז'ו למשאית האשפה ירו לעברה בכלי נשק אוטומטיים באזור צומת מורג.

כמה כדורים פגעו במשאית, ושני הנוסעים נפצעו מרסיסי זכוכית משמשת המשאית, שנופצה.

מיד לאחר שירו ברחו המחבלים לדרום הרצועה. על פי ההערכה, הם הסתתרו בחאן יונס או ברפיח. ארגון החמאס קיבל על עצמו את האחריות לפיגוע, אך גם ארגון הג'יהאד האיסלאמי טען כי אנשיו ביצעו אותו.

למקום הפיגוע הגיעו כוחות צבא ומשטרה, ואמבולנס שפינה את שני הפצועים לבית החולים סורוקה בבאר שבע. חנביה, שנפגע בעינו מרסיסים, שוחרר לביתו. הלוי נפצע מרסיסים רבים בכל חלקי גופו. במהלך הטיפול הרפואי הוציאו הרופאים קליע שחדר לכף שמאל, והוא אושפז במחלקה האורטופדית. מצבו מוגדר קל.

חנביה סיפר כי "נסענו לכיוון צומת מורג, כשלפתע ראינו שלושה ערבים במהו כחולה, שכוונו לעברנו את כלי הנשק. הספנו צרור יריות. מיד הורדנו את הראשים, כדי לא להיפגע".

הלוי סיפר כי "הורדנו את הראשים ונסענו כמה מטרים כשאר ראשינו למטה, עד שנתקלנו בסיור הראשון של צה"ל שבא לקראתנו. אז גם הגיעו הרחות והעניקו לנו טיפול ראשוני".

כשעה לאחר תקרית הירי חסמו מתנחלים את צומת מורג. כעבור כמה שעות פונה הצומת.

בעקבות הפיגוע יקים צה"ל מאחזים נוספים ויגביר את סיוריו באזור צירי התנועה בהם נעים המתנחלים, בעיקר בצמתים באזור גוש קטיף, צומת מורג והאזור בנורים.

הפיגוע שלשום הוא פיגוע־הירי השני בתוך שבוע לעבר מכוניות של מתנחלים ברצועה. בשבוע שעבר נפצע מתנחל מנצרים באורח קל עד בינוני מיריות מחבלים לעבר מכוניתו ברצועה.

צה"ל העביר את פרטי תקרית הירי למשרד הקישור ד"ר־סיאו בחאן יונס, המשותף לישראל ולפלשתינאים. על פי ההסכם, תקריות כמו זו שהיתה שלשום מובאות למשרדי הקישור והתיאום המשותפים, שם מנסים למצוא דרכים למנוע אותן.

קצין בכיר בפיקוד דרום אמר כי הפלשתינאים מפגינים אדישות מסוימת נוכח התקריות בימים האחרונים. לדבריו, הדבר מוסבר בכך שהפלשתינאים לא מאורגנים עדיין, ואין למשטרה הפלשתינית מספיק כוח אדם.

מתנחלי גוש קטיף דרשו מאלוף פיקוד דרום מתן וילנאי לסגור את האזור, ולא לאפשר לפלשתינאים לנוע בצירי התנועה. ראשי המתנחלים דרשו לסגור את הציר לגוש קטיף למשך שבוע, ואיימו כי אם הציר לא ייסגר, הם יתקנו צעדים.

מתנחלים קיצונים מכפר דרום ומגוש קטיף קראו לאחר הפיגוע להיכנס לתחומי האוטונומיה ולבצע פעולות שם.

קצין בכיר בצה"ל אמר כי אסור למתנחלים לקחת את החוק לידיהם. הוא הנחה את המתנחלים מגוש קטיף שלא להתעמת עם השוטרים הפלשתינאים, ושלא להיכנס לתחום האוטונומיה הפלשתינית.

רפאל איתן: זו ממשלה פחדנית המצווה על חייליה לברוח בלילה

מאת גדעון אלון
סופרו הפרלמנטרי של "הארץ"

סיעות האופוזיציה תקפו בחריפות את הממשלה בעקבות הפיגוע במחסום ארז, בו נהרגו שלשום שני חיילי צה"ל. יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, ח"כ משה קצב, אמר שהרצח בעזה הוא תוצאה ישירה של מדיניות הממשלה, שהפכה את עזה לעיר מקלט לרוצחי ישראל, ולבסיס יציאה לביצוע מעשי טרור נגד יהודים.

מרכז הליכוד בוועדת החוץ והביטחון של הכנסת, ח"כ אליהו בן אלישר, ציין כי הרצח בעזה הוא תוצאה של ממשלה פושעת שמנהלת מדיניות שמזמינה רצח יהודים, ומפקירה את ביטחונם של חיילים ואזרחים.

יו"ר תנועת צומת, ח"כ רפאל איתן, אמר כי ממשלה המצווה על צה"ל לברוח באישון לילה מרצועת עזה, ולהותיר אותה בידי מחבלים רצחנים, היא האחראית לרצח הנורא של שני חיילי המילואים. לדבריו זו ממשלה פחדנית המצווה על צבא בלתי ערוך לנטוש עמדות חיוניות לקיומה של המדינה. וזוהי ממשלה שבמצוותה בורחים חיילים, ומפקירים את ביטחוננו בידי מחבלים־רוצחים.

סיעת המפד"ל אמרה כי "מעולם עוד לא היתה בישראל הנהגה עיוורת ומטומטמת כל־כך, המקריבה את בניה על מזבח המקדש של פושעי השלום מנהיגי הג'יהאד נגד ישראל וירושלים. מנהיג המפד"ל, ח"כ זבולון המר, אמר כי הממשלה שאיבדה את דרכה והגיונה, מפקירה מזה זמן אזרחים וחיילים, כביכול בעיניים פקוחות, ולמעשה בריעה לא צלולה ומעורפלת.

ח"כ גונן שגב (יעוד) דורש להפסיק מיידית את מעבר כלי הרכב מעזה לתוך שטח ישראל, והפועלים שיגיעו לעבודה בארץ, יוסעו בכלי רכב ציבוריים ישראלים, לאחר שתבצע בדיקה קפדנית על גופם.

יו"ר סיעת מרצ בכנסת, ח"כ דן כהן, תבע לכנס בדחיפות את ועדת החוץ והביטחון כדי לדון בסידורי הביטחון המשותפים לישראל ולמשטרה הפלשתינית, בדרך למניעת פיגועים קטלניים נוספים. לדבריו, ההתקפות משולחות הרסן של האופוזיציה הן לא יותר מאשר ריקוד ברוטלי על דמם של חיילי צה"ל.

ח"כ רחבעם זאבי, יו"ר מולדת, אמר כי כאשר ממשלת ישראל תשוב להיות בידיים יהודיות כל זה ישתנה. "אולי עכשיו מבינה ממשלת ביילין־דיאר למה באמת התכוון ערפאת בקריאת הג'יהאד. על הממשלה לדעת שלציבור בישראל נמאס לקבור את קורבנות השלום".

תלמיד ישיבה נפצע קל מדקירה בגבו בעיר העתיקה

מאת שלמה דרור

מרדכי גרינפלד, תלמיד ישיבה בן 18, תושב ארה"ב, נדקר שלשום בערב סמוך לשער שכם בעיר העתיקה בירושלים. הדוקר נמלט מהמקום. המשטרה עכבה לחקירה 24 חשודים, ששוחררו מאוחר יותר. מצבו של הנדקר הוגדר קל. הוא פונה באמבולנס של מד"א לבית החולים הדסה עין כרם ושוחרר לביתו.

גרינפלד, תלמיד ישיבת עטרת התורה בשכונת שמואל הנביא, סיים להתפלל ברחבת הכותל וחזר לכיוון הישיבה עם שישה מחבריו. סמוך לשער שכם חש מכה בגבו. הוא הספיק לראות נער פלשתינאי כבן 12 נמלט מהמקום.

הצעירים נכנסו לבית בשכונת שמואל הנביא והזמינו אמבולנס ומשטרה. גרינפלד טופל במקום ופונה לבית החולים. המשטרה פתחה בחקירה.

בשבוע האחרון נדקרו שלושה בסיקי תבקירה על אוטובוס אגד באזור שער האריות, ובקבוק נוסף התגלה בסריקות שנערכו במקום. לא ברור אם מדובר בחוליה מאורגנת, ואם יש קשר בין המקרים.

ראש הפתח בירדן, עבד אל־כרים סידר, מעריך:

"העברת הסמכויות לפלשתינאים תושלם רק לאחר ביקורו של ערפאת"

מאת יוסי מלמן ויוסי מורשטיין

העברה של סמכויות המינהל האזרחי הישראלי לידי הפלשתינאים בירדן עדיין לא הסתיימה. הפלשתינאים אינם יכולים עדיין להשתמש בחלק מן הזמן, במידה רבה משום שלא התכוננו כראוי למשימה – כך טוענים גורמים פלשתיניים בירושלים וביריחו.

כך למשל, קלטות המחשב, המכילות את תיקי מס ההכנסה ומס ערך מוסף, עדיין לא עוברו בידי הפלשתינאים. בשבוע שעבר נבדקו הקלטות הללו ביריחו בידי מומחה פלשתינאי מהשטחים, שהגיע למסקנה כי עיבודן על־פי הצרכים הפלשתיניים יארך זמן, בעיקר משום שעדיין לא נקבעו נהלים ואמות מידה לניהול ענייני המסים.

ראש הפתח ביריחו, עבד אל־כרים סידר מעריך, כי ההתארגנות תושלם רק לאחר שמנהיג אש"ף, יאסר ערפאת, יגיע לאזור וישהה בו. סידר מרבה כראש "המשרד" לתיאום בין משרדי "הממשלה", ומפקח בתוקף תפקידו זה על תפקודם של כ־20 המשרדים ביריחו, שהועברו מהמינהל האזרחי הישראלי. הוא הוסיף כי כל עוד לא יגובשו דרכי הטיפול בכספים, יתקשו הפלשתינאים לקבל כספי סיוע בינלאומי.

כמו כן ציין סידר, כי דרכי הפעולה בתחום הפיננסי, הנהוגות כיום באש"ף, עשויות להיתקל בהתנגדות מצד גורמים פלשתיניים בשטחים, אם יבקשו אנשי אש"ף־תוניס להעתיק כמות שהן לשטחי האוטונומיה.

גסאן אל־חטיב, ממנהיגי "מפלגת העם הפלשתינית", ולשעבר חבר במשלחת הפלשתינית לשיחות בוואשינגטון, אמר שלשום: "אנו מקווים, כי האחראים הפלשתינאים ישפרו את שיטות העבודה שלהם, כדי שאפשר יהיה להתמודד עם המשימות הדחופות והקשות. למרבה הצער, עד כה הם נוקטים אותן שיטות לניהול וקבלת החלטות. לכן, אנו לא אופטימיים לגבי השלב הבא".

להערכת אל־חטיב, אחת הסיבות המרכזיות לקשיים הגדלים והולכים בניהול ענייני הממשל היא הגישה הבלתי דמוקרטית של ההנהגה הפלשתינית, הזו משיטת המינויים על פי נאמנות אישית או סיעתית ולא לפי כישורים אישיים, וכלה באלתור חוסר התכנון. לדבריו, מוסדי הוועדות הסכביות בשטחים, שהתכוננו במשך שנתיים וחצי לקבלת האחריות על תחומי הסמכות של הממשל הפלשתיני, נעקפו בידי המנגנון של אש"ף בתוניס, ששיגר את אנשיו שלו לשם קבלת תחומי האחריות מבלי שאלה הכשרו או הוכנו למלא תפקידים מקצועיים אלה.

אל־חטיב הוסיף, כי הפלשתינאים מתקשים להפעיל את מערכת התקציב של הממשל העצמי, שהיא מקור ההכנסה למימון שאר התחומים, בין היתר משום שגורמת המינהל הישראלי לא שירתו בתחום זה פקידים פלשתינאים, ואילו ההנהגה הפלשתינית לא הבינה עצמה לשלב זה.

פייסל חוסייני אמר שלשום, כי החזון בהעברת משרדי אש"ף לאזורי הממשל העצמי, אך עיקר התהליך יתבצע בשבוע השני של יוני וכלומר, על רקע ביקורו הצפוי של ערפאת בשטחים.

ביריחו מנו בינתיים קצינים בדרגת סגן־אלוף ליד ראשי המשרדים השונים, שהועברו כמות שהם מהמינהל האזרחי. לצידם מונו פקידי פתח כמתאמים.

מהנדס, מתכנן, חשמלאי, ארכיטקט, איש בקרה – אל תחמיץ את הגדולה בתערוכות.

RAX 94

התערוכה הבינ"ל ה־13 של טכנולוגיות

חשמל ובקרה

אוטומציה אלקטרוניקה ותאורה

ההתערוכה הבינלאומית השלוש עשרה: RAX 94

בוא לבקר אותנו בתערוכה המסורתית המתקיימת ברציפות זו השנה ה־13, זו התערוכה שלך. בגני התערוכה כאן, באוירה נעימה ונינוחה תפגוש לא רק את חידושי הענף המוצגים לפניך, כי אם גם מכרים וחברים למקצוע איתם תוכל להחליף דיעות ורעיונות. כאן תוכל לבצע עסקות או לבחון את האפשרויות השונות אשר עשויות להתאים לפרוייקט הקרוב שלך כך שהביקור לא רק יוסיף לידע המקצועי שלך כי אם בודאי גם יהיה משתלם.

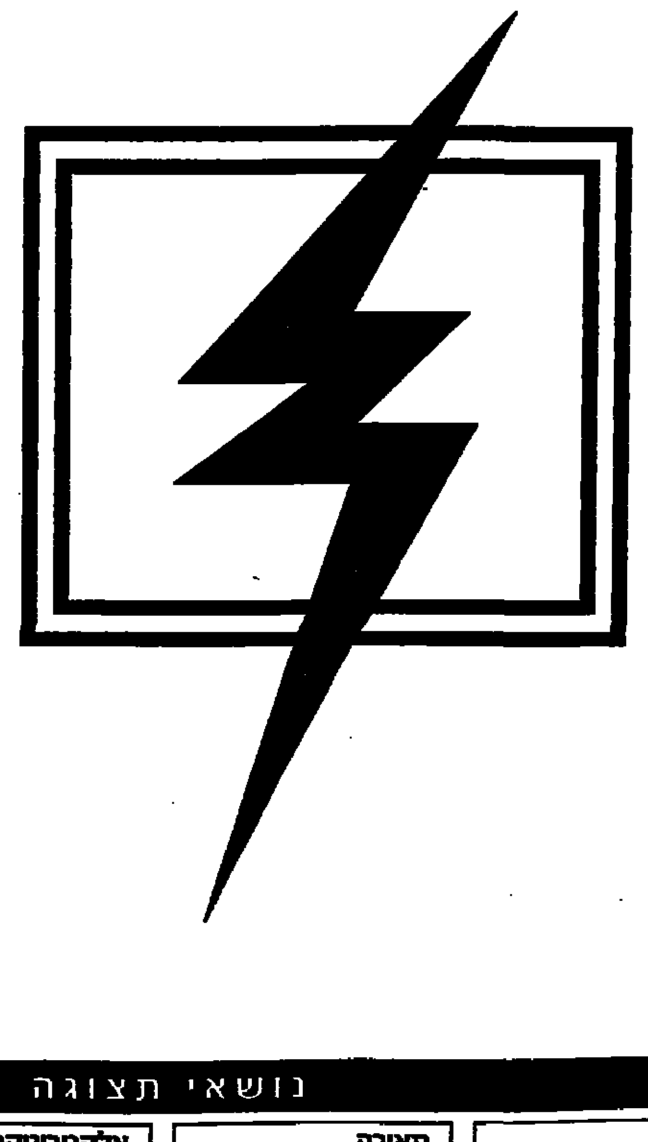

הכנס המקצועי השנתי של העוסקים בתחום החשמל

ביום שלישי 24.5.94 יתקיים במרכז הקונגרסים – גני התערוכה הכנס המקצועי השנתי של העוסקים בתחום החשמל.

הכנס נערך ע"י חברת החשמל מערכת "התקע המצדיע".

פרטים על סדרי ההרשמה לכנס ניתן לקבל ע"י פניה לחברת החשמל, מערכת "התקע המצדיע".
ת.ד. 8810 חיפה, טל. 548336, 04-548256, פקס. 04-548398

במה מסחרית

תתקיים במה מסחרית במסגרתה תערכנה סדרת הרצאות.
הבמה תתקיים ביום רביעי 25.5.94 בגן-אורנים.
פרטים והרשמה: קבוצת שטיר בע"מ טל': 03-7516422 פקס: 03-7516635
נושאים:

8:45–11:15 במה 1
מערכות וציוד חשמל
מנחה: ארז איצ'ה, פויכטוונגר תעשיות בע"מ

11:30–13:45 במה 2
מערכות אוטומציה ובקרה
מנחה: גדעון סילמן, קונטאל הנדסת מיכשור ובקרה בע"מ.

14:30–16:30 במה 3
כבלים וקווי תקשורת
מנחה: סילביה בירנבוים, סילבאן סחר בע"מ

רשימת חברות מציגות
נכון ליום 22.4.94

א. אדירן הנדסה וסוכנויות
א. גלן
א.ג. סולם
א. חפץ
א. כץ. א.
א.פ. בקרת מנועים
אוטומס הנדסת חשמל
אור־יון סחר
אוריאל שי
אורליס
אחים פולק
אסקה
אי.אי.די. אלקטרוניקה
אי.אמ.סי. מניה פיקוד ובקרה
אינסור אלקטריק
אינסטרומטריקס
איתורית
אלומעש
אליך יעוץ ושיווק
אל־עד מוצרי חשמל
אלקבס תעשיות
אלקטרו פלן
אלקם סוכנויות מסחר
אל־רה מוצרי חשמל
אלרם הנדסה
אמבל הנדסת חשמל
אמינות מוקד ארצי
אן. או. אס
אנסיסק
אנרלק
אססור תאורה
אסטרול
אפקון בקרה ואוטומציה
ארגד־יוסגד תעשיות
ארסרון אספקה
אריאל את ברגר
ארקו בקרה אלקטרונית
אשר פויכטונגר
בכור חברה ליבוא ושיווק
במעטפ פלסטיקה
בן־חור מפעלי תאורה
בר־רם סחיג
בקרת הינע
ג.א. אלקטרוסוניק
גים תעשיות
גל־עד אלקטרוניקה
גלובס
גנרסורים פיקוד ובקרה
ג'נרל אנרג'יסיקס
ג'נרל מהנדסים
גרמגרף
ד.י.ב.
דגן תאורה
דור מערכות
דנמר
הארץ
הורדי
הנדסת הספק
וולקן מצברים
וי. אל. אס סחר ויבוא
ויר־סק טכנולוגיות
זאב שמעון חמיש
זיוון מכשירים
זרמים אוטנה
זרמים תעשיות חשמל
חלת סריינינג
חץ כבלי פיקוד
חש ציוד עזר ללוחות חשמל
טופז־לגרנד־סודה
טופקו בקרה ואוטומציה
טיסר
טכמקלרק
טלגרף
טלסק אלקטרוניקה
טלישקו ציוד חשמל
טלמניע הנדסת חשמל
טקסל אלקטרוניקה
י. קשטן חמרי חשמל
יוניטרוניקס
יקיר תעשיות
ישומי בקרה (י.ב.)
ישראל אוקראינה למסחר
ישראלוקס
לא־קיל שרון 1989
לאור מצברים
לירד שיווק
מ.ש. סגל הנעה
מאור סוכנויות ושיווק
מגטרון אלקטרוניקה
מדיסל
מורסק טכנולוגיות
מירב תעשיות הפקה
מנבר טכנולוגיות
מפעלי גרינשפון להנדסה
מפעלי מתכת כפר מנחם
מפעלי תאורה געש
מפעלי תאורה עפולה
משה שאלתיאל
מגה כלים
נירסדייר סוכנויות
נצר חברה לסחר
נקודת כח
סולקון תעשיות
סומת סוכנויות חשמל
סורסליין
סטאר ספנצל
סייסק
סילבאן סחר
סימפרו
סקופ סחר מתכות
ע.ד.א. פלסט
עזי־און
עין השופט תעשיות אביזרי חשמל
עמי שפס הנדסת חשמל
עמית 1975
עגבר פלסטיק משוריין
פ.ב.א. ויזנר
פ.ק. גנרסורים
פויכטונגר תעשיות
פטיש
פי.סי. סופס
פלגל חפציבה
צ.ל. מערכות
קבוצת ניסקו – ארדן:
ניסקו מוצרי חשמל ואלקטרוניקה
ניסקו יבוא חשמל ואלקטרוניקה
ניסקו תעשיות
ניסקו פרויקטים אלקטרוניקה ותקשורת
ארדן תעשיות
ארדן הנדסת חשמל
ארדן ייצור ובקרה
ארדן מפעלי מתכת
ארדן פרויקטים
קונטאל
קוגלוג
קמחי גברשות
קרני תכלת
רונן ולף
ר.ב.א. אלפא־סק
ריקס
ראמר מוצרי תאורה
ש. כהנא סוכנויות
שטייניץ מפעלי תאורה
שטורליג
שריס מערכות מיזוג אש
שרף טכנולוגיות הנעה
ת.מ.פ.
תעלימית
תפוז חשמל אלקטרוניקה ובקרה

שעות פתיחה

שני	12:00 – 20:00
שלישי	14:00 – 21:00
רביעי	12:00 – 20:00
חמישי	12:00 – 18:00

חניה:
בחניונים המרווחים של גני התערוכה, כניסה לתערוכה משדרות רוקח מול פארק הירקון

תחבורה ציבורית:
קוים 47, 48, 21.

נושאי תצוגה

חשמל
כולל כלי עבודה, מערכות פיקוד, ציוד מדידה, חמרי עבודה, לוחות מ.נ. מ.ג., ציוד מיתוג, מכשירי עזר

תאורה
בסקטור החשמל כולל מערכות וציוד להתקנת תאורה במבנים ובתעשיה.

אלקטרוניקה
כולל: רכיבים, מכשירי דיוק, כלי־עבודה, בקרים מתוכנתים תעשייתיים, ציוד וחומרים.

אוטומציה תעשייתית ובקרה
מכשירי מדידה, בקרה, שסתומים, התראה, צנרת, וסתים, בקרים מתוכנתים.

מארגנים: **קבוצת י.י.שטיר בע"מ** רחוב היצירה 28 ר"ג טל: 03-7516422 פקס: 03-7516635

23-26 מאי, 1994 גני התערוכה ת"א

פרידן וצור, הנאשמים בהאזנות הסתר, יישבו במעצר בית 10 ימים

פרקליטיהם של בעלי חברת אג"ם טענו שלשום בבית המשפט כי האזנה לפלאפון היא חוקית. התובע הגיש לבית המשפט רשימה של עשרות מנויי פלאפון, שלטענתו, האזינו להם פרידן וצור

מאת משה טובאל

רפי פרידן ויעקב צור, בעליה ומ־נהליה של חברת אג"ם – ייעוץ ביט־חוני, הנאשמים בביצוע האזנות סתר לבכירים בתקשורת ובעסקים, יישבו במעצר בית מוחלט, עוד עשרה ימים לפחות. שופט בית משפט השלום בתל־אביב, זכריה כספי, איפשר ביום שני לתביעה ולהגנה להגיש את טי־עוניהם לעניין הבקשה לעצור את השניים עד תום ההליכים נגדם, עד לסוף השבוע הזה. בראשית השבוע הבא יחליט השופט אם להיעתר לב־קשת המדינה, ועד אז יישארו במע־צר בית.

בתחילת הדיון בבית המשפט בי־קש התובע, עו"ד רפי לוי, לנהל בדלתיים סגורות את פרק הדיון שבו יציג פרקליטו של פרידן, עו"ד מרד־כי כץ, את אופן פעולתו של מכשיר ה־ECI. על פי כתב האישום, שימש מכשיר זה את הנאשמים לביצוע האזנות סתר לא חוקיות לעשרות מ־נויי פלאפון. לוי נימק את בקשתו בכך שפרסום תכונות המכשיר עלול לפגוע בביטחון המדינה. ההגנה לא הביעה התנגדות, והשופט נענה לב־קשה. לשאלת השופט כספי, אם גורמי מערכת הביטחון היו מודעים לשימוש שנעשה במכשיר, השיב עו"ד לוי: "למיטב ידיעתי לא, אבל זה עדיין נבדק וזו בעיה בפני עצמה".

התובע הגיש לבית המשפט רשי־מה של 59 שיחות פלאפון, שלטענ־תו, האזינו להן פרידן וצור. בין היתר, מופיעים ברשימה: משרד ה־ביטחון; "ידיעות אחרונות", עורכו – משה ורדי, וכמה מבכירי העיתון; הוצאת "מודיעין", המוציאה לאור את "מעריב"; מו"ל עיתון "הארץ" עמוס שוקן; ראש עיריית תל־אביב רוני מילוא; ושורה ארוכה של משר־די חקירות. עו"ד לוי טען, כי מדובר ברשימה חלקית, שנבחרה מתוך רשימה של 231 שיחות שנמצאו ב־משרדים בבית הדר דפנה בתל־אביב.

לדבריו, מכשיר ה־ECI שנתפס בבית הדר דפנה, ששוויו כ־200,000 דולר, הושכר לחברת אג"ם באוגוסט '93. החברה קיבלה את המכשיר ל־צורכי ניסוי ומחקר בלבד, למשך שלושה חודשים מחברת ECI. מעדו־תו של אחד מעובדי החברה עולה, כי איש לא דרש מפרידן וצור להחזיר את המכשיר. עו"ד לוי טען כי מנכ"ל חברת ECI, יעקב רוזנבאום, אמר שפרידן וצור התחייבו לערוך ניסויי האזנה רק למכשירי פלאפון של חברת אג"ם או של חברת ECI, ולש־מור על סודיות בכל הקשור לשיחות שצותתו, להפעלת המכשיר ולתוצ־אות הפעלתו.

עוד טען עו"ד לוי, כי עובדי חב־רת אג"ם הפעילו את מכשיר ההאזנה למכשירי הפלאפון על פי הנחיותי־הם של פרידן וצור. העובדים – ענת בדלוי, תמר רולף ובני תיון – העידו במשטרה, כי תפקידם היה לוודא שהקלטת השיחות איננה מופרעת, ואם יש צורך לשפר את איכות הקלי־טה, וכן להחליף קלטות או סוללות. רולף סיפרה במשטרה, כי פרידן הוא שתיכנת את המכשיר במספרים של מנויי פלאפון, והקלטת השיחות נעשתה באופן אוטומטי. עוד היא אמרה במשטרה, כי פרידן אמר לה להיות ערוכה לתוכן השיחות של ה־אישים שמספריהם תוכנתו מראש, ולרשום תמצית השיחות. בקלי־טה במשטרה נרשם דומה, הוסיפה כי פרידן וצור הסבירו לה את הע־רישיות השונות בהאזנה.

"איסוף מודיעיני"

לדברי עו"ד לוי, אמר פרידן בחקירתו, כי הרשימות של מספרי הפ־לאפון שתוכנתו במכשיר ההאזנה נעשו "לצורך עניין". כאשר התבקש פרידן להתייחס לרשימת אנשי הצי־בור שהופיעו ברשימה, הוא השיב: "זה לאיסוף מודיעיני". בחקירתו אמר פרידן, כי המספרים שתוכנתו למכשיר הם מספרי טלפון של חב־ריו, אך לדברי התובע, כשהתבקש לאמר מי הם החברים שלו, השיב: "אני לא מצליח לזכור". התובע טען כי מה־28 באפריל, שבועיים לאחר שנעצר, הפסיק פרידן לשתף פעולה עם חוקריו, בעקבות ייעוץ משפטי שקיבל.

בהתייחסו להשתתפותו של יעקב צור, כאילו אין לו כל קשר להאזנות הסתר, אמר עו"ד לוי כי לא מתקבל על הדעת שצור לא ידע על פעולו־תיו של פרידן. לדבריו, השניים הקי־מו את החברה הרשומה כחברה בע"מ, יש להם חשבון בבנק משותף, הם מקבלים את משכורתם מהחברה. התובע סיפר, כי חברת אג"ם פעלה בשני מוקדים בתל־אביב: משרד ב־בית הדר דפנה ששימש כמרכז האז־נות, ובו הוצב מכשיר ה־ECI; משרדי החברה ברחוב ביהודה, שב־הם שני חדרים – אחד שימש כמחסן ציוד והשני כמשרד משותף לפרידן ולצור. שולחן עבודה אחד שימש את שניהם, ועל פי עדויות העובדים באג"ם, טוען התובע, נהגו העובדים להביא את הקלטות המלאות על שו־לחנם המשותף. עוד טען עו"ד לוי, כי תיון העיד שבכמה מקרים הורה לו צור לנקות את המכוניות ששימשו בסיסי האזנה, כאשר הצטבר עליהן אבק.

התובע אמר לבית המשפט, כי אין לו ספק שמכשיר הציתות במשרדי הדר דפנה הותקן לצורך ביצוע האז־נות סתר לשיחות פלאפון, ובכך עב־רו פרידן וצור עבירה של התקנת מכשיר ציתות. לטענתו, מבחינה משפטית אין כל הבדל אם מדובר במכשיר לצורכי ניסוי, או לצורכי איסוף מידע מודיעיני. "גם האזנת סתר לצורכי ניסוי טעונה היתר, והם לא קיבלו היתר כזה", אמר.

עו"ד לוי סיפר על הנסיבות שבהן, לטענתו, האזינו צור ופרידן לקווי הטלפון בביתם של מירים נוף־נוזס, ינון אנגל מ"ידיעות אחרונות" ויעקב קדמי מ"מעריב". הוא טען, כי הם השתמשו במכוניות דייהטסו שרייד שכורות, שהוצבו בקרבת ב־תיהם של השלושה. המכוניות שי־משו כבסיסי האזנה, ובתוכן הותקנו מכשירים שקלטו והקליטו את השי־חות, באמצעות משדרים שהותקנו על קווי הטלפון של שלושת הבכי־רים בארונות הסעף של בזק.

כאשר נתפס בני תיון כשהוא מחליף קלטות בתוך מכונית, ליד ביתה של מירים נוף־נוזס, עיכב בלשי המשטרה חיפוש בכליו, ומצאו מפתחות של כמה מכוניות נוספות ששי־משו בסיסי האזנה. עו"ד לוי אמר, כי לאחר שהושמעו הקלטות לא נשמעו בהן קולות אדם, אלא רק רעשים לא מזוהים. לדבריו, בעקבות חקירתו של תיון הגיעה המשטרה לביתו של יעקב קדמי, ושם נמצאו משדרים שהותקנו על קו הטלפון בביתו של קדמי. שיחותיו של קדמי צותתו ב־משך כשלושה חודשים. הקלטות ההאזנות, שנתפסו במכונית שהוק־לטו את שיחות הטלפון של ינון אנגל, היו באיכות ירודה, והחוקרים לא הצליחו לשמוע שיחות ברורות, או קולות של בני אדם.

לטענת התביעה, בחקירתו ב־משטרה אמר פרידן, כי לפני שנתיים נמצא מפתח של ארון סעף של בזק, אך שכח להחזירו. בשלבים הראשו־נים של החקירה הודה פרידן בביצוע האזנות הסתר לשלושת הבכירים ב"ידיעות אחרונות" וב"מעריב", אך הוא עמד על דעתו שמדובר בהא־זנות סתר חוקיות, וכי יש לו אישור ממוסמך האזנה. הוא סירב ועדיין מסרב למסור את שמו של המוסמך. פרידן הסכים רק לומר, כי הרקע להאזנת הציתותים היה איש־משפט. לטענתו, מכחיש צור כל קשר להאזנות הסתר.

עו"ד לוי סיכם את דבריו באומרו, כי היו עשרות ומאות מקרים של האזנות סתר בלתי חוקיות. לדבריו, מטרת המעצר היא גם לשם התרעה. "כאשר יש תופעה עבריינית בהיקף בלתי נסבל מבחינת הציבור, על בית המשפט לנקוט בדרך שאומה כדי להג־ן עליה", אמר לוי. הוא הוסיף, כי מעשיהם של פרידן וצור עלולים לג־רום למצב שאנשים יחששו לשוחח בטלפון.

בתחילת דבריו טען פרקליטו של פרידן, עו"ד כץ, כי שעות ספורות לפני הדיון קיבל את רשימת 59 ה־גורמים, שעל פי כתב האישום האז־נו לשיחות הפלאפון שלהם. הוא טען, כי חומר החקירה במלואו לא הגיע, וההגנה על הנאשמים נפגעת מכך. בעניין רשימת השמות של מנו־יי הפלאפון טען עו"ד כץ, כי לא הוצגה שום ראיה לקיומה של שיחה שצותתה. "איך אוכל להתגונן כאשר לא מצוין מתי הוקלטה השיחה?" שאל. לדבריו, התביעה לא הציגה אף לא קלטת אחת שהוקלטה בהאזנת סתר לשיחות פלאפון, "זו כבר סיבה טובה לא להתייחס לכתב האישום הזה".

עו"ד כץ ציין, כי החוק מתיר להפעיל מכשיר האזנה לצורכי ניסוי. הוא הציג בפני בית המשפט את עמ־דת המדינה בשני משפטים שהתקיי־מו בבית המשפט המחוזי בנצרת, שם נטען כי ציתות לשיחות פלאפון איננו עבירה. הוא שאל איך עמדה זו מתי־ישבת עם העמדה ההפוכה שמציג התובע במשפט זה. עו"ד לוי השיב לו, כי טענתו היא על דעת פרקליטת המדינה, וכי אין בכך שום פסול. הש־ופט כספי העיר: "זה רק מגביר אצ־לי את המבוכה".

בהתייחסו להיבט הביטחוני, טען עו"ד כץ כי מחברת ECI נמסר לו שהמכשיר מיועד לצרכים אזרחיים בלבד. הוא ביקש שלא לעצור את פרידן, ואמר כי גם על עבירות מרמה, שהעונש המירבי עליה הוא שבע שנות מאסר, לא עוצרים את הנאשמים עד לתום ההליכים. לדב־ריו, עוד לא היה בית משפט בישראל שהורה לעצור עד לתום ההליכים נאשמים בעבירות מהסוג הזה.

פרקליטתו של יעקב צור, עו"ד פנינה דבורין, טענה כי צור לא היה קשור להאזנות הסתר שביצעה חברת אג"ם, ואין כל ראיה הקושרת אותו לכך. עוד היא אמרה, כי החוק בישר־אל קובע שהאזנה לפלאפון היא חו־קית ואינה נכללת באף אחת מההגדרות של האזנת סתר. היא ה־ביאה דברים מעדותו של איש חברת מוטורולה, דן נחמני, שהגדיר את הפלאפון כמכשיר קשר אלחוטי לכל דבר. עו"ד דבורין גם הציגה את עמ־דת המדינה בשני המשפטים בבית המשפט המחוזי בנצרת, שלפיה פלאפון הוא מכשיר אלחוטי.

סניגוריהם של פרידן וצור הודי־עו, כי אם יורה השופט כספי בשבוע הבא לעצור את השניים עד לתום ההליכים, יגישו ערעור על ההחלטה לבית המשפט המחוזי.

רפי פרידן (במרכז) ופרקליטו מרדכי כץ (משמאל) ואהוד דכן

צילום: ישראל יונ[?]

רשימה של מנויי הפלאפון שלטענת התביעה צותתו להם רפי פרידן ויעקב צור

להלן רשימת מנויי הפלאפון שהוגשה שלשום לבית משפט השלום בתל־אביב בידי התובע, עו"ד רפי לוי. לטענת התביעה, האזינו לשיחות רפי פרידן ויעקב צור.

● ידיעות אחרונות:
משה ורדי – עורך, ינון אנגל – משנה למנכ"ל, חיים רוזנברג, יעקב פרת, אורי קורה, עודד מרום, יעקב בטינגר, יעקב פרץ, יעקב כגן, משה רונן, דן שילון, מאיר לוין, מערכת השבועון "לאישה".

● מעריב:
עמוס פרוז מהוצאת "מודיעין" (המוציאה לאור את "מעריב"), קבוצת הכשרת היישוב.

● הארץ:
עמוס שוקן – מו"ל.

● משרד הביטחון:
ירון שחם.

● משרדי חקירות:
זאב לאופר, יקים אהרון, איתן צ'ונבר, אייל חתוכה, יאיר כהן, ג'בל רקודה, מיכה רותם, רזן תבל, מכון פליטקין.

● אחרים:
רוני מילוא – ראש עיריית תל־אביב, עו"ד תרותה הראל, רפאל לובין, אלון השכרת רכב, אורי קימאק, מוטי קרונגולד, משה ויגאל גינדי, בני־שליזינגר – צער בעלי חיים, ראובן כץ, יצחק פישר, שוש שמרון, מוטי פיינמן, דמון אילון, יהודה טל, משה רבינו, צבי פישבק, אסנת ופזן, אלון כץ, נועם ברקוביץ, החברה לשיקום ופיתוח הרובע היהודי.

בן־יאיר העביר לחקירת המשטרה 8 נושאים מדו"ח המבקרת על פעילות ממשלת שמיר

מאת גדעון אלון

היועץ המשפטי לממשלה, מיכאל בן־יאיר, העביר לחקירת היחידה הארצית לחקירות הונאה, 8 נושאים מדו"ח מבקרת המדינה מספר 43, שפורסם אשתקד, ואשר מעוררים חשד למעשים פליליים. המדובר בלי־קויים שנחשפו בתקופת כהונתה של ממשלת שמיר.

כבר בכך העביר בן־יאיר לחקירת היחידה הארצית לחקירות הונאה נו־שא אחד בלבד עליו התריעה מבקרת המדינה בדו"ח מספר 44 שפורסם בשבוע שעבר. המדובר בחקירה ב־חשד לביצוע עבירות פליליות ואי סדרים כספיים בפעולות המועצה המקומית עמנואל שבשטחים.

מבקרת המדינה העבירה את הח־מר הקשור לעמנואל לידי היועץ ה־משפטי לפני כחודשיים, ובן־יאיר העביר שבועיים לאחר מכן את הח־מר לחקירת המשטרה. הביקורת העלתה כי בפעולות העמותות בעמ־נואל היו ליקויים, וכספים הוצאו ללא בקרה ופיקוח.

לסופר "הארץ" נודע כי המבקרת הורתה להעביר את הממצאים לגבי המועצה המקומית עמנואל ליועץ ה־משפטי בשל החשש לשיבוש ולהעל־מת ראיות. בן יאיר שקל להעביר לחקירת המשטרה גם את החשדות למעשים פליליים שבוצעו במשרד הדתות בנושא תמיכות למוסדות תלמוד תורה. המבקרת העבירה את ממצאיה בנושא זה לידי בן־יאיר בש־בוע שעבר, אך הוא לא הספיק לעיין בחומר.

בן יאיר דחה אמש בשיחה ל"הארץ" את הביקורת של אישים בליכוד שהאשימו אותו בניסיון להי־סית את תשומת הלב הציבורית מ־השחיתות של ממשלת רבין. לדבריו, העיכוב בהעברת החומר מדו"ח אשתקד, נבע מעומס העבודה הרב בפרקליטות המדינה. בן יאיר הדגיש כי כלל לא ידע מתי המועד לפרסום דו"ח מבקרת המדינה, ולכן אין מקום לחשוד בו כאילו עיכב במתכוון עד לחודש אפריל את העברת החומר לחקירת המשטרה.

להלן פירוט כמה מהנושאים מדו"ח מבקרת המדינה לשנת 1993 שהועברו לחקירת המשטרה:

אי סדרים שנחשפו במשרד האוצר ובמינהל הכנסות המדינה בנושא יועצי מס. המבקרת מצאה כי לא ניתנה הדעת לחשש לניגוד עניינים לגבי מפקחים ורכזים במשרדי השומה. היועץ המשפטי העביר את החומר לחקירת המשטרה ב־16 בדצמבר אשתקד, כחודשיים לאחר שקיבל לי־דיו את החומר ממבקרת המדינה.

החשדות למעשים פליליים במרכז ל־טיפוח החינוך הדתי במשרד הד־תות. המבקרת התריעה כי הצגת הנתונים בדו"חות הכספיים של המר־כז היתה כוזבת. נמצא שהוא שימש צינור להעברת כספים והפעילות הי־חידה שבה עסק היתה העברת תקצי־בו ל־37 ישיבות. היועץ המשפטי העביר את החומר לחקירת המשטרה ב־6 באפריל ש.ז. כשבעה חודשים לאחר פניית המבקרת.

הפניית עולים לדירות בבעלות צי־בורית ע"י משרד הקליטה. המדובר בפרשה שהתרחשה בשנים 1990־1992 בתקופת כהונתו של הרב יצחק פרץ כשר הקליטה, כשעולים הופנו לדירות בבעלות ציבורית ללא כל קריטריונים. המבקרת מצאה כי מש־רד הקליטה לא פעל ליישום מדיני־ות שוויונית להקצאת דירות לעולים מאותם שנים.

אורי גורדון התפטר מראשות הוועדה לבדיקת יחסי ישראל והתפוצות

גורמים במשרד החוץ: בסוכנות חששו שינסה לארגן פוטש נגד המנהיגות

מאת ראולי מער ואלוף בן

ראש המחלקה לעלייה וקליטה ב־סוכנות היהודית, אורי גורדון, התפ־טר מתפקידו כיו"ר משותף של הוועדה לבדיקת יחסי ישראל והתפו־צות. את הוועדה מינה שר החוץ, שמעון פרס, לפני תשעה חודשים, על רקע היחלשות הקשר בין ישראל לקהילות יהודיות בחו"ל. הוועדה התבקשה לבחון את הבסיס לקשרים אלה בעתיד, ובייחוד בעידן השלום במזרח התיכון, ולגבש תכנים חדשים והיערכות לפעולה. בראשה עמדו בנד־שותף גורדון והמשנה למנכ"ל משרד החוץ, איתן בנצור.

במכתב ההתפטרות ששלח לפרס ביום רביעי האחרון כתב גורדון, כי התלבט מאוד לפני שהחליט להתפ־טר, אך "לנוכח הקשיים שהעמידו גופים ואישים שונים, אשר ראו בהק־מת הוועדה סיכון למעמדם ולמקומם, התחל־תי לשקול את פרישתי כבר לפני כמה חודשים. גם העיסוק האינטנסי־בי והמובהק של משרד החוץ בתהליך השלום נוטל אנרגיות ומשאבים רבים, ואינו מותיר פנאי מספיק ל־עיסוק בנושאים אלה.

"היחסים בין יהודי ישראל ויהודי התפוצות הינם חשובים הרבה יותר מסוגיות פרסונליות כאלה ואחרות, ואני רק מצטער על כך, שאנשים צרי אופק וקטנוניים לא יכלו להבין זאת, ועשו כל מאמץ להכשיל את עבודת הוועדה, שהיתה יכולה להוליך שינוי סוציאלי בעניין כה גורלי לעתיד העם היהודי", כתב.

בשיחה עם "הארץ" האשים גורדון את ראשי הסוכנות היהודית, ובהם יו"ר חבר הנאמנים, מנדל קפ־לן, ויו"ר הנהלת הסוכנות הקודם, שמחה דיניץ, בהכשלת פעולתה של הוועדה. לדבריו, "קפלן טען שהוא מתנגד לוועדה ולעומד בראשה, ול־הערכתי לא רצה שוועדה כזו תהיה מחוץ לסוכנות היהודית. אני טענתי שהיא חייבת להיות מחוץ למוסדות הקיימים".

גורדון: צרי אופק וקטנוניים

במכתבו לשר החוץ התריע גורדון כי "אני חש שהאדמה היהודית בוע־רת, ואנו הולכים ומאבדים את הדור הבא של העם היהודי בתפוצות. במקביל ישראל מתרחקת מהגולה, הדור הצעיר בארץ אינו חש קשר של ממש ליהודי התפוצות".

גורדון לא הוקיר שמדים מפרס: "הוכחות לי שב כי ניתנת ביכולת לראות את ההיסטוריה לא רק ממבט הפרט, אלא גם ממבט ההיסטוריה".

לדברי גורמים במשרד החוץ, ה־וועדה התכנסה פעם אחת בשנה שעברה, בהשתתפות יותר מעשרה חברים – בכירי משרד החוץ והסוכ־נות, ומומחים חיצוניים ובהם פרס, דיניץ, מנכ"ל משרד החוץ אורי סביר, מנכ"ל הסוכנות משה נתיב, ראש מחלקת הנוער והחלוץ מנחם רביבי, מנהל מחלקת התפוצות דאז במשרד החוץ יהודי קינר, פרופ' שלמה אבינרי ופרופ' סטיב כהן.

הוועדה התכוונה לפתוח בדיאלוג עם מנהיגי היהדות בחו"ל, החלה במגעים עם ראשי ועידת הנשיאים וארגונים נוספים בארה"ב. אולם, לדברי הגורמים, "מהרגע הראשון ממסד הסוכנות לא השלים עם היותו של גורדון יו"ר הוועדה, וניסה להדי־ניק את פעולתה, כי חשבו שהוא רו־צה לעשות פוטש פנימי מעל ראשי המנהיגות".

לדברי אותם גורמים, לפני שבו־עות אחדים שיגר יו"ר הנהלת הסוכ־נות בפועל, יחיאל לקט, מכתב לגורדון ולמשרד החוץ, שבו בירך על קיום הוועדה אך הציע סדר יום שונה לפעולתה, סדר יום שהתמקד בבעיות כמו גיוס משאבים לפעולת הסוכנות. במכתב נמתחה ביקורת חריפה על סגן שר החוץ, יוסי ביילין, ועל הדברים שאמר בדבר הצורך ברפורמה בסוכנות ובמגביות.

גורדון יזם כינוס נוסף של מליאת הוועדה באמצע יוני, ופרס כבר נתן את הסכמתו לכך, אבל המאבקים הפנימיים הובילו להתפטרות גורדון לפני שנקבעה הישיבה. גורדון ביקש להישאר חבר מן המניין בוועדה, והציע לפרס למנות יו"ר אחר תחתיו.

יו"ר חבר הנאמנים של הסוכנות, מנדל קפלן, אמר אתמול בתגובה כי לא יתייחס לסיבות שהביאו להתפט־רותו של גורדון עד אשר יקרא את מכתב ההתפטרות בעצמו.

ליבאי הגיש לוועדת החוקה הצעת חוק, שנועדה להגן על חושפי שחיתות

על־פי ההצעה, העונש על "התנכלות לעובד ציבור" יהיה 7 שנות מאסר

מאת גדעון אלון

שר המשפטים, דוד ליבאי, הגיש לוועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת הצעת חוק, שנכתבה במחלקת החקיקה של משרד המשפטים, ואשר נועדה להגן על חושפי שחיתות. הצעתו של ליבאי היא נוסח חלופי להצעת חוק פרטית, שהגישו הח"כים אלי גולדשמידט (עבודה) ואלכס גולדפרב (יעוד).

על־פי הצעת החוק, שנכתבה במשרד המשפטים, תוגדר עבירה פלילית חדשה בחוק העונשין: "התנכ־לות לעובד ציבור", שהעונש עליה יהיה שבע שנות מאסר. העבירה החדשה מטילה איסור לפגוע בתנאי עבודתו של עובד ציבור, שהתלונן במשטרה או בפני מבקר המדינה על הממונים עליו בשל מעשה שחיתות שנעשה במסגרת השירות אשר בו הוא מועסק. גם איום לפגוע בתנאי עבודתו של עובד כזה יוגדר בחוק כעבירה. ל"פגיעה בתנאי עבודה" ייחשבו פיטורין, העברה מתפקיד, פגיעה אחרת בפרנסתו של העובד, בקידומו, בשמו הטוב, או פגיעה בהצבעת הפרס.

תמיכה בהצעה של ח"כ פרץ למתן פיצויים

ועדת השרים לחקיקה החליטה לתמוך בהצעת חוק פרטית של ח"כ עמיר פרץ, שלפיה אם קבע בית הדין לעבודה שעובד ציבור פוטר שלא כדין בשל חשיפת שחיתות, הוא רשאי לפסוק לו פיצויים מוגדלים בשיעור של חודשים משכורת לשנת עבודה. השרים ליבאי ושחל דחו את התנגדות האוצר להצעת חוק זו, ואמרו שאין ההצעה מעוררת בעיה תקציבית. לדבריהם, יש להביא בחשבון שחושפי השחיתות יעדיפו לקבל פיצויים על פני השארותם במקום עבודתם כבודד.

מי עדן
השמפניה של הטבע
מי עדן בר
לבית ולמשרד
שירות ואספקה קבועים של מים מינרליים טבעיים
צלצל והזמן:
03-6458888

אוניברסיטת תל-אביב

טקס הענקת
תוארי דוקטור כבוד לפילוסופיה
ותואר עמית כבוד

דוקטור כבוד לפילוסופיה
ד"ר ל' ג'יי אוליבה
פרופסור אומברטו אקו
אלן גרין
סטנלי טאונסנד
חנה מרון
גאורג פקטור
מוריס א' קוריאל
פרופסור הוברט קוריין
פרופסור ג'ורג' קליין

עמית כבוד
אלבה קואנקה

ביום ראשון, י"ב בסיון תשנ"ד, 22 במאי 1994
קרית האוניברסיטה, רמת־אביב
(כניסה עפ"י הזמנות)

חישובית זהב
תוכנה להנהלת חשבונות וניהול עסק
לעצמאים ובעלי עסקים
הנהלת חשבונות חד־צדדית וכפולה • חשבוניות • בנקים • לקוחות/ספקים • מלאי
אלפי משתמשים · קלה ופשוטה להפעלה · מאושרת ע"י מס־הכנסה
לקבלת תוכנת הדגמה חינם פקסס 03-496119
מערכת מידע קולי 24 שעות 03-6476858
המחיר החל מ- 350 שקל כולל מע"מ
אוטוסופט
רח' הרוגי מלכות 7 תל-אביב טל' 03-6471486

דלתות מוסך ביתיות
מתרוממות
המבחר הגדול בארץ
מערכות לפיקוד מרחוק
אלטרון ELTRON
אלטרון בע"מ, רח' המסגר 14 א.ת. נוה נאמן הוד השרון.
טל. 09-402622 פקס. 09-402414

תחרות לסמל העיר מודיעין

המועצה המקומית מודיעין מכריזה בזאת על תחרות לסמל המועצה.

1. התחרות פתוחה לציבור הרחב.
2. על הסמל לכלול מספר מוטיבים כפי שיפורסמו במסמכי התחרות.
3. המבקש להשתתף בתחרות יפנה למשרדי המועצה המקומית מודיעין ת.ד. 1006 רעות טל. 08-262754-5 על מנת לרכוש את מסמכי התחרות.
4. עבור מסמכי התחרות יש לשלם 100 ש"ח שלא יוחזרו.

מ. שכטר
ראש הרשות

עולם מלא אפשרויות חדשות

ב־31.5.94 מסתיים מבצע מגה בונוס: עד $130 לזוג
מהרו להרשם - והרוויחו!

מגה משפחתי באירופה
טיולים מיוחדים להורים וילדים באיטליה, שוויץ, צרפת ואנגליה
בטיולי מגה כל הכייף כבר בפנים:
✓ שני אנשי צוות מנוסים
✓ טיול אופניים בוורסאי
✓ פארק מים מדהים בשוויץ
✓ עליה למגדל אייפל
✓ כניסה ליורו־דיסני
✓ שייט על הסיין
✓ סיור בעיר המיניאטורית
✓ זמן חופשי להורים

מגה דרייב
טיולי מכוניות בארה"ב. 5 מסלולים לבחירתכם החל מ-$1255 למשפחה
(שרותי קרקע ל-2 מבוגרים + ילד)

בקש את חוברת מגה מסוכן הנסיעות שלך והרשם עוד היום.
MEGA
מגלים עולם בשבילך

ספורט

עורך אבי רצון

טבלת הליגה הלאומית

	משח'	נצ'	תיקו	הפ'	שערים	נק'
1. מכבי חיפה (1)	37	27	10	—	25–92	91
2. מכבי תל אביב (2)	37	26	6	5	35–77	84
3. הפועל באר שבע (3)	37	17	11	9	37–51	62
4. בית"ר ירושלים (4)	37	18	7	12	57–72	61
5. הפועל תל אביב (5)	37	16	6	15	52–58	54
6. מכבי נתניה (6)	37	12	10	14	65–59	46
7. צפרירים חולון (7)	37	11	12	14	59–41	45
8. בני יהודה (8)	37	12	8	17	62–47	44
9. מכבי פתח תקוה (9)	37	10	12	14	45–35	43
10. הפועל פתח תקוה (10)	37	10	12	15	53–45	42
11. מכבי הרצליה (11)	37	9	11	17	51–36	38
12. עירוני אשדוד (12)	37	9	10	18	54–52	37
13. הפועל כפר סבא (13)	37	7	11	19	56–32	32
14. הפועל חיפה (14)	37	5	13	19	75–31	28

(בסוגריים – מיקום הקבוצות במחזור הקודם)

במחזור הבא

מכבי חיפה – אשדוד (1–3, 1–2)
מכבי ת"א – מכבי פ"ת (0–4, 1–1)
הפועל חיפה – כפר סבא (2–0, 2–0)
הפועל ב"ש – בני יהודה (1–0, 0–4)
בית"ר י-ם – הרצליה (2–2, 0–2)
חולון – הפועל פ"ת (1–3, 0–0)
נתניה – הפועל ת"א (3–1, 3–1)

מלך השערים

1. אלון מזרחי (מכבי חיפה) 28
2. איציק זוהר (מכבי ת"א) 22
3. נ. קודריצקי (בני יהודה) 20
4. מוטי קקון (הפועל פ"ת) 18
5. ו. גרשנייב (בית"ר י-ם) 17
–. אמיר תורג'מן (אשדוד) 17
7. אלי אוחנה (בית"ר י-ם) 16
8. רונן הרזי (בית"ר י-ם) 15

שחקני מכבי חיפה חגגו בדרך מרמת גן ואיכזבו את האוהדים

מאת דרור מרשלקוביץ'

אוהדי מכבי חיפה התאכזבו אמש, כשחזרו מאיצטדיון רמת גן וגילו שלא תוכננו להם שום חגיגות לרגל הזכייה באליפות. הפרסומים המוקדמים היטעו רבים מהאוהדים שהגיעו לשפת הים וגילו, שלא הוקמו שם במות וגם שחקני הקבוצה אינם, מפני שאלה העדיפו לחגוג הפעם לבדם, בעיקר באוטובוס שהחזיר אותם מרמת גן.

יעקב שחר, יו"ר מכבי חיפה, אמר כי לאור נסיון העבר העדיפו הפעם שלא לערוך חגיגה ספונטנית בחוף, כי חגיגות כאלו לא עלו יפה בפעמים הקודמות. שחקני מכבי חיפה אף היטעו את האוהדים, מפני שלא הורדו על האוטוסטרדה אלא דרך הכביש הישן.

החגיגה הרשמית תהיה לאחר משחק הבית בשבת הבאה, נגד עירוני אשדוד, ובמהלכו תהיה גם השמעת הבכורה של שיר האליפות בביצוע חיים משה והשחקנים. חגיגה נוספת מתוכננת לאחר המחזור האחרון, במגרש האימונים "קפאי", ובה יטלו חלק השחקנים ואוהדי הקבוצה.

מחר אמור קשר הקבוצה סרגיי קנדאורוב לטוס לרוסיה, כדי להצטרף למחנה האימונים של הנבחרת הרוסית למונדיאל.

לבקוביץ' – המנהל המקצועי של בית"ר ירושלים; מזרחי – מאמן

מאת רוני דיאמן

המאמן אמציה לבקוביץ' נפגש אתמול, במהלך משחקה של בית"ר ירושלים עם הפועל פתח תקוה, עם יו"ר הנהלת ירושלים משה דדש בתא הכבוד של איצטדיון רמת גן. במפגש זה סוכם בעל פה, כי לבקוביץ' ימונה למנהל המקצועי של בית"ר. דדש ולבקוביץ' אישרו בתום פגישתם כי הגיעו לסיכום הדי סופי, כי על פי ההבנה שהושגה ביניהם יוצע כבר היום למאמן הנוער של האגודה יוסי מזרחי לשמש מאמן קבוצת הבוגרים, בניהולו המקצועי של לבקוביץ'.

ההתפתחות המפתיעה בעניין לבקוביץ' חלה בסוף השבוע, לאחר שדדש שינה את עמדתו והגיע למסקנה כי הוא המועמד המועדף. אמש ניסה דדש לאתר את ראש העיריה אהוד אולמרט כדי ליידע אותו על החלטתו.

בניגוד לכל ההערכות, נעשה מינוי של לבקוביץ' בעצה אחת בין דדש, המנהל אברהם לוי והגזבר אהוד פרדמן. באשר ליוסי מזרחי, לאחר שישוחח היום עם לבקוביץ' ועם מנהלי הקבוצה, יפרטו בפניו תנאי עבודתו ובעיקר מעמדו. אז גם יודיע, האם הוא נענה להצעה לשמש מאמן הקבוצה. אם תשובתו של מזרחי תהיה שלילית, אפשר שלבקוביץ' ישמש מאמן על בסיוע מאמן כושר או עוזר מאמן.

מוסקוביץ' יאמן את מכבי נתניה ל־3 שנים

הקבלן ואיש העסקים יוסי מוסקוביץ' אמור לסכם כבר היום עם ראשי מכבי נתניה את אימון הקבוצה לשלוש השנים הבאות. בפגישות שהיו בימים האחרונים הוחלט כי מוסקוביץ' יאמן את הקבוצה, ולא ירכוש אותה. מוסקוביץ' נסוג מהתנאי שלו למנות את עודד מכנס כמאמן הסגל, שאת הקבוצה יאמן בעונה הקרובה ויקו הדר, שסיכם על כך כבר לפני כחודש.

מרצ'ינסקי מועמד לאימון בית"ר ת"א

בית"ר תל-אביב, העולה החדשה לליגה הלאומית, תמנה כבר בימים הקרובים מאמן חדש לעונה הבאה – כנראה אברהם מרצ'ינסקי.

קפטן הקבוצה קובי סגל בן ה־32 הודיע שיפרוש בשבוע הבא וישמש בצוות הניהולי של המועדון.

גברי לוי מתלונן על אבי קאופמן

מאת אשר גולדברג

יו"ר הפועל פתח תקוה גברי לוי יגיש היום למזכירות ההתאחדות לכדורגל תלונה נגד חבר הנהלת הפועל חיפה, אבי קאופמן, על שהציע בניגוד לתקנון לכדורגלן פתח תקוה אופיר קופל לשחק בקבוצתו בעונה הבאה. קופל נבוך והבהיר שלא לנהל מגעים עם אנשי חיפה.

שרף מזמן השבוע 22 שחקנים לאימון הסגל לקראת ארגנטינה

מאת אשר גולדברג

סגל נבחרת ישראל בכדורגל יתכנס ביום שלישי למחנה אימונים, לקראת המשחק הבין ארצי שיהיה ב־31 בחודש נגד נבחרת ארגנטינה ברמת גן.

המאמן שלמה שרף יזמן את כל 22 הכדורגלנים, שנכללו בסגל הלאומי לפני שבועיים.

הנבחרת תקיים מחרתיים משחק אימון באיצטדיון רמת גן נגד הנבחרת האולימפית, ובסיומו יזמן המאמן שרף 16 שחקנים למשחק נגד ארגנטינה כעבור שבוע. בסגל זה ייכללו רוני רוזנטל מסטנדאם, שיגיע לארץ מחר, וטל בנין האמור להגיע למשחק מצרפת.

2 ניחשו 15 בטוטו

בתום בדיקה של 90% מהטפסים נתגלו רק 2 שהצליחו לנחש 15 תוצאות. 65 ניחשו 14; 1,041 ניחשו 13; 8,956 ניחשו 12; 51,785 ניחשו 11.

הניחוש הנכון: x, 1, x, x, x, x, x,
x, 2, 1, 2, 1, 1, 1,
1, 2, 1.

● טוטו תיקו. איש לא ניחש את כל שבעת המשחקים. 21 ניחשו 6; 1645 ניחשו 5; 8885 ניחשו 4.

ניחוש נכון של טוטו תיקו: 1, 3, 4, 5, 6, 17, 33.

בעצם דג
מסעדת הדגים הטובה בישראל. נקודה.
שרימפס, קאלאמרי, סרטנים, צדפות, לובסטר, לנגוסטיין, מבחר דגי ים ובריכה
החודש כל בני מזל דגים מוזמנים לחגוג עם בקבוק יין גולן ע"ח הבית
משכית 19 בית קורקס, אזור התעשיה הרצליה פיתוח
פתוח כל השבוע צהריים וערב. להזמנות, טל. 09-576126

המען למברקים: שפיגל את שחר, חיפה

שער משווה (1–1) של אייל ברקוביץ' נגד מכבי פתח תקוה בדקה ה־68, קבע אתמול סופית, שני מחזורים לסיום הליגה: מכבי חיפה אלופה

כדורגלני מכבי חיפה פוצחים בשיר האליפות. מימין: אלון הרזי, רוני לוי, אריק בנאדו, משה גלאם, שי הולצמן
צילום: עוזי קרן

מאת דרור מגר

במשחק הליגה ה־40 ללא הפסד, הישג ללא תקדים, הוכתרה אמש מכבי חיפה לאלופת הכדורגל החדשה. אלפים מאוהדיה המסורים ויתרו על הצפייה בטלוויזיה ובאו לרמת גן להשתתף במשחק שאמור היה להיות משחק ההכתרה.

כבר במהלך המשחק המוקדם, בשכונת התקוה, לא פסקו הירוקים מחיפה מלהריע, לשיר ולהניף דגלים, בעיקר כאשר שחקן בני יהודה, איציק לוי, כבש פעמיים לרשת מכבי תל אביב ואיפשר למכבי חיפה להתחיל את המשחק עם יתרון 6 נקודות, כאשר רק תיאורטית יש סיכוי קלוש למכבי תל אביב.

מכבי פתח תקוה, שלבש גם הוא ירוק והיטיב לשחק, כמעט רווה את ההכתרה עם שער יתרון שכבש בדקה ה־18 מרגלי רן בן שמעון בבעיטת עונשין מ־11 מטרים, לאחר הכשלת גיא יצחק המצויין ברחבת חיפה.

במשך 50 דקות נאלמו אוהדי חיפה הצמודים, כאשר קבוצתם במשחק בינוני מאוד, התקשתה לכבוש מול הגנה מצויינת של פתח תקוה ונבוכה חולשת הקישור ואי ניצול האגפים על ידי הזון וגלאם.

באוויר כבר ריחפה כותרת "הפסד ראשון דווקא במשחק ההכתרה". אך צמד הזהב, ראובן עטר ואייל ברקוביץ', הוליכו, למרות משחקם החלש, כי האליפות הרשמית תיקבע כבר אתמול.

וכך, בדקה ה־68, שלח עטר כדור נפלא אל תוך הרחבה והציב את אייל ברקוביץ' אל מול השוער המצויין מלול, שיצא משערו אך נכשל נוכח בעיטתו המדוייקת של ברקוביץ' לרשת.

השער שיחרר לחץ משחקני חיפה, ששיפרו את משחקם לאחר הדיפות הפתח תקואית. השער גם נתן את האות לאוהדים לשמחה אדירה, הנפת דגלים ושירה שלא פסקה עד לסיום.

המשטרה לא איפשרה לאוהדי חיפה הנלהבים לחגוג כמיטב המסורת ולהתפרץ למגרש כדי להניף את אליליהם ואולי גם לגזור רשתות ולגנוב קורות באיצטדיון רמת גן המוכרת, וכך עברו החגיגות לחיפה הצהולה ושמחה באליפות משכנעת ומוצדקת של הקבוצה הטובה ביותר בישראל.

● מכבי פתח תקוה: מלול, צרפין, ר. בן שמעון, רבינוביץ', אבוקישק, שאבו, לסקיב (א. בן שמעון), בגלייטנר (שאמבו), פיטוסי, יצחק, בניה. המאמן: יהושע פייגנבוים.

● מכבי חיפה: רפי כהן, בנאדו, הרזי, בלבול, גלאם, רוני לוי, עטר, ברקוביץ' (אוחנה), הזון, נבקו (הולצמן), מזרחי. המנהל המקצועי: גיורא שפיגל.

שפט יצחק בן יצחק, 10,000 צופים, ברמת גן.

שפיגל חייך: הליגה לא נגמרה

מאת משה הר־געש

אוהדי מכבי חיפה פצחו בשירה בתום המשחק, אך האווירה בחדר של חיפה היתה קצת מאופקת. במשך כמה שניות קשה היה לדעת מהבעות הפנים של השחקנים אם הם זכו באליפות או שהם עדיין צריכים להמתין.

מאמן הכושר, אברי מונצ'ר, הגדיר זאת במשפט קצר: "כבר היינו בסרט הזה". הסבר מפורט יותר היה לאחד משחקני המפתח, אלון חזן: "שמחת האליפות עוד תתפרץ. אנחנו לא נמצאים בעיר שלנו. אבל כאשר נהיה עם אלפי האוהדים בחיפה, זה יהיה אחרת. עשינו את זה בדרך הקשה וכמה שזה יותר קשה, זה יותר מתוק. היתה לנו קבוצה מאוזנת שהמאפיין שלה היה שהיתה רעבה לכל משחק. "אני רוצה שזו תהיה תחילת דרך לעוד כמה אליפויות בשנים הבאות".

העיתונאים הרבים שהציפו את חדר ההלבשה ראו אקסים של הגבה, הבולט שבהם היה גילוח שפמו של הלוץ הרכש איוואן גצקו. משהסתיימה המלאכה אמר לו גלאם: "אתה ממש נראה כמו רוזמר".

דקות ספורות לפני סיום המשחק היה ליד ספסל חיפה מחזה מוזר במקצת, כאשר כל הצלמים הפנו את העדשות לעבר גיורא שפיגל, ולא לעבר המגרש. גיורא חייך, אך לא ויתר על האיפוק וקור הרוח בדברי הסיכום: "הליגה עוד לא נגמרה ולכן מוקדם לחגוג. אנחנו עדיין לא משחקים כמו בתקופה האחרונה, אך זה לא הזמן לבקר את השחקנים והבאתי לא לקלקל את הטעם הטוב של האליפות. נחלשנו קצת בתקופה האחרונה בגלל שחסרו לנו כמה שחקנים וגם בגלל המתח. חשוב לנו לסיים את הליגה בלי הפסד. ההצלחה שלנו אינה מקרית והשגנו את המטרה להציג את הכדורגל הכי טוב, אך זו בעצם רק תחילת הדרך והצעד להמשיך את מה שהתחלנו גם בעונה הבאה".

אייל ברקוביץ', שהוחלף מיד אחרי שהבקיע את שער המשווה שהיקנה את נקודת ההכתרה, היה קר רוח כמו במגרש: "זו היתה עונה גדולה. קשה לי לדעת אם היא תחזור, אנחנו צריכים לזכור מגמה כל רגע, אך לחגוג רק יום־יומיים ולחזור לשיגרה, כי בעונה הבאה לא יזכרו לנו את מה שעשינו השנה והצורך להוכיח את עצמנו מחדש. עוד לפני שריקת הפתיחה ידענו שאנחנו אלופים. היתרונות שלנו היו משחק קבוצתי ויכולת מנטלית. זה היה היתרון שלנו על מכבי ת"א שמבחינת יכולת לא היתה פחות טובה מאתנו".

תואר אליפות ראשון היה גם לצעיר בנאדו. "בשבוע הבא אני מקווה שנפגש את האוהדים וניתן הגנה במשחק ההכתרה הביתי. אני שמח שאני שייך לקבוצה גדולה כמו מכבי חיפה".

גם לשוער רפי כהן, שהגיע מהפועל פ"ת, היתה זו אליפות ראשונה. "חבל שלא ניצחנו דווקא במשחק ההכתרה, אבל זו היתה עונה נפלאה".

המנהל של הקבוצה, יעקב שחר: "בתחילת העונה הגדרנו שאנחנו הולכים על אליפות. היתה עונה קשה והייחוד של המועדון היה שהוא היה מאוחד בכל התחומים ובראש וראשונה בתחום המקצועי. נראה איך נמשיך את ההצלחה בשנה הבאה גם בזירה האירופית".

אייל ברקוביץ' פורץ לשער פתח תקוה וכובש את שער המשווה
צילום: עוזי קרן

סערת רוחות בחדר ההלבשה של מכבי ת"א לאחר התיקו

מאת גד לבנון

במכבי תל אביב סערו הרוחות אחרי המשחק וניתן היה לשמוע חילופי האשמות בין השחקנים, לפני שמיהרו להסתלק מחדר ההלבשה בדרכם לאוטובוס.

אברהם גרנט: "היה משחק יפה עבור הקהל. השחקנים שלי לא נאחים. הם ידעו שהסיכויים שלנו קלושים. בשביל האליפות היינו צריכים לנצח בחודש האחרון, אבל עכשיו כבר מאוחר מדי. במשחק הזה שילבתי צעירים ואני לא מוכן לומר אם מגמה זו תימשך גם במשחקים הבאים. סך הכל הייתי מרוצה מהם היום".

בבני יהודה היתה הרגשת תיסכול החמצה. התחושה הכללית היתה שניתן היה לנצח. דוד פרץ, מנינה של בני יהודה, צעק בחדר ההלבשה: "איזו קבוצה גאוותית אנחנו. כל קרן – גול".

רמי לוי: "אני מאוכזב. שיחקנו כדורגל טוב והיו לנו הרבה הזדמנויות גם בגלל אבוארוב. היכולת הטובה שאנו מציגים לא צריכה להפתיע את מי שעוקב אחרינו בחודשים האחרונים. היכולת הזאת היא בעיקר בזכות השקט התעשייתי השורר בקבוצה. בתחילת העונה היה בלגן בקבוצה שגרם לשחקנים להיכשל בפעולות פשוטות ולכן לא שיחקנו טוב. כיום, בזכות השקט בקבוצה, אנו מציגים כדורגל יפה מאוד".

איציק לוי: "זו פעם ראשונה שאני מבקיע צמד בליגה הלאומית. יש לי הרגשה של החמצה גדולה. היינו יכולים לנצח ובאכזב לקבל גול לקראת הסוף. העונה היו לנו הרבה עליות וירידות, אבל אני אופטימי לקראת העונה הבאה".

תיקו שניפץ את האשליה האחרונה

בני יהודה – מכבי תל אביב 2–2 (0–1)

מאת גד לבנון

למרות שרק בתום משחקה אמש הוכתרה מכבי חיפה לאלופה, השלימו עם כך במכבי תל אביב קודם לכן. בהרכב חסר ובלא מוטיבציה, הילצה מכבי נקודה בשכונת התקוה (2–2) ובכך השיגה בארבעת משחקיה האחרונים 5 נקודות בלבד מתוך ה־12 האפשריות, מה שחיסל סיכוייה לזכות באליפות. לעזרה גדולה מזו לא יכלו לקוות בחיפה.

מכבי ת"א לא פתחה עם הרכבה החזק ביותר. גיא נחמן ערך הופעת בכורה בלאומית במקומו של הבלם יעקב הלל המדווח (שאמש נולדה לו בת), וחיים חג'ג' שיחק במקומו של גינצבי. במשחקה אתמול שב ובא לידי ביטוי החולשות שאפיינו אותה בשבועות האחרונים: חוסר מוחץ וחוסר תבליתיות של הקשרים ההתקפיים.

מכבי שלטה במשחק והירבתה להחזיק בכדור, אך כמעט לא הגיעה למצבים מסוכנים.

לבני יהודה היו הזדמנויות, אך היא סבלה מיום חלש של גראסימק.

שחקני בני יהודה ביססו את משחקם על התקפות מתפרצות, שאותן הובילו סהר מזרחי ודוד פרץ, הבולטים בקבוצה. התקפות אלה נבלמו ברובן בידי השוער אבוארוב שהיה בנשר מצויין. דווקא כדורי הגובה, שאבוארוב אינו נכשל בקליטתם, הביאו אותו הפעם, שער אחר באשמתו הישירה.

המשחק נפתח בשליטה של מכבי, אך היא לא הצליחה לחדור בעד הגנת בני יהודה וניסתה את מזלה במספר בעיטות מרחוק, מתמיות שלא סיכנו באופן ממשי את שערו של שולי גילאדי. מנגד הגיעו בני יהודה להזדמנויות טובות שהבולטת שבהן היתה בדקה ה־36 כשגראסימק ניצב לבדו מול אבוארוב, אך השוער הצליח להדוף.

כעבור שתי דקות מסר נועם שרהם ממרכז המגרש כדור קשתי מעל מגיני בני יהודה אל איציק זוהר שמקצה הרחבה בעט חזק פנימה, 1–0.

גם המחצית השניה נפתחה בלחץ של מכבי, שהגיעה למצבים סרבים, אך לא ניצלה אותם והכדור מי שלא מבקיע סופג. בדקה ה־75 הגביה סהר מזרחי כדור עונשין מימין, ואיציק לוי, בלמה הגבוה של בני יהודה, נגח מקרוב פנימה, 1–1.

כעבור 8 דקות קיבל אבוקסיס כדור קרן מגראסימק, הגביה לרחבה ושם שוב היכה איציק לוי כדי לנגוח לרשת מעל אבוארוב, שאיחר לצאת משערו, 2–1.

מכבי ניסתה נואשות להשיג שער שוויון, אם לא להישאר בתמונת האליפות, לפחות בשביל הכבוד. 3 דקות לסיום המשחק הגביה איציק זוהר כדור קרן משמאל, גילאדי נראה קולט את הכדור בקלות, אך שמטו במפתיע לעבר אבי כהן שמקרוב הישווה, 2–2.

לסיריל מקנאקי עוד ניתנה הזדמנות להכריע את המשחק, בדקה ה־90, אך כשהגיע לבדו מול גילאדי, בעט לקורה והוציא.

● בני יהודה: גילאדי, יניב שרעבי, איציק לוי, ניר שיטרית, דוד פרץ, איזמילוב, אבוקסיס, סהר מזרחי, גיא שרעבי (אטאפצ'י), אייד גבריאל, פזוזה שרעבי, גראסימק. המאמן: רמי לוי.

● מכבי ת"א: אבוארוב, אבי כהן, פולוקרוב, גיא נחמן, אלון ברומר, שחם, זוהר, קליינר, מקנאקי, חיים חג'ג' (אבי נימני), מליקה (דריקס). המאמן: אברהם גרנט.

שפט רחמים רבאטי, 3,500 צופים, בשכונת התקוה.

ניר שיטרית (משמאל) בולם בידו את אלי דריקס
צילום: מיקי קרצמן

שפירא השבית את שמחת חיפה

מכבי נתניה – הפועל חיפה 1–1 (0–0)

מאת משה הר־געש

שחקני הפועל חיפה נהנו שלשום בנתניה מ־11 דקות של תקווה, אך לצערם זה הסתיים בפחי נפש, מכיוון שיתרון השער במשחק החוץ נגד נתניה, החזיק מעמד רק עד 4 דקות לסיום ומנע מהחיפאים להתקרב באופן משמעותי לעבר כפר סבא.

התוצאה אינה מקפחת את החיפאים, שהצליחו להגיע ליתרון הודות ליכולת מצויינת של השוער פרצ'יבאלוב, שהפגין את אחד ממשחקיו הטובים העונה ומנע לפחות שלושה שערים. ברוב דקות המשחק לא הותירו החיפאים רושם של קבוצה שחייבת לנצח. בשבוריה היו בעיקר חוסר תבליתיות, אוולת רגל ברחבת נתניה ואי דיוק במסירות.

השער הראשון הובקע בדקה ה־75. באחת מפעולותיה המוצלחות ביצעה חיפה התקפה משמאל ובסיומה בעט נמרוד רוזלס לרשת הגבוהה. החיפאים התעודדו, לא הסתגרו ובדקה ה־84 החמיץ מסובי מעמדה חופשית.

אלא שהנתנייתים לא הרימו ידיים. הם הפעילו לחץ בדקות האחרונות וניצלו את העובדה שחיפה התגוננה כדי לשמור על היתרון היקר. את שער השוויון הבקיע רונן שפירא, שהחליף בדקה ה־63 את המגן יוסי מלכה. בדקה ה־86 בעט שפירא כדור יפה שהכניע גם את פרצ'יבאלוב המצויין.

● מכבי נתניה: אלבז, מלכה (שפירא), קרניאל, הלפון, בארדה, דאנו, רוזנצוייג, גבאי (פריגוזה), דהן, שקודרין, פיליפצ'וק. המאמן: שמואל פרלמן.

● הפועל חיפה: פרצ'יבאלוב, גרופר, דוד לוי, מלכין, גבעול, כהן, רוזלס, זוהר (מלכה), גרישין, מסובי (בירואן), זועבי. המאמן: רוני רוזה.

שפט יהושע לויה, 2,000 צופים, בנתניה.

דרמה בר"ג: קקון 3, גרשנייב 3

הפועל פתח תקוה – בית"ר ירושלים 3–3 (1–1)

מאת אשר גולדברג

איצטדיון ר"ג שאירח ביום שלישי דרמות של בעיטות 11 ושערים רבים במשחקי חצי גמר הגביע, סיפק אתמול דרמה נוספת. הפעם היו שותפים לה בית"ר ירושלים והפועל פ"ת: ארבע בעיטות 11 נפסקו במשחק (שתיים הוחמצו) שהסתיים ב־3–3.

המשחק היה בעל קצב מהיר ומהנה, משוחרר ממשמעות אישית. בדקה ה־16 הובקע השער הראשון. גרשנייב בעט מ־35 מ' כדור שמסר לו שורץ, אל בין חיבורי הקורות.

הקצב נשמר ופ"ת שנטלה היוזמה, הצליחה להשוות (27): מישיש הגביה כדור קרן, שוער בית"ר אסייג השתהה ומוטי קקון נגח לרשת, 1–1.

המחצית השניה היתה מלהיבה. בדקה ה־49 פרץ קקון לרחבה והוכשל בידי קודש. קקון בעט את כדור ה־11 לרשת, 1–2 לפ"ת. בדקות אלה נראתה רק קבוצה אחת במגרש, פ"ת. בדקה ה־59 שב פרץ קקון לרחבה ושוב הוכשל. הפעם בעט מישיש את כדור ה־11 ויעקב אסייג הדף בזינוק נפלא. ההחמצה השפיעה לרעה על הפועל והשליטה עברה לרגלי בית"ר. חלפו ארבע דקות והשופט קבע בעיטת 11, הפעם לזכות ירושלים, לאחר ששורץ הוכשל ברחבה בידי באריה. גרשנייב בעט בקלילות והישווה, 2–2.

בדקה ה־69 הגביה שמאלי מימין וגרשנייב נגח בחוזקה לרשת, 2–3 לבית"ר. הבית"רים, שנאבקים על המקום השלישי בטבלה, נסוגו לשמור והניחו לחץ של פ"ת: 77: הבלם סרטיאק הכשיל ברחבה את קקון המצויין ונפסקה בעיטה. קקון בעט, אסייג הדף וקקון דחק ברגל וקבע 3–3, כדי להשלים שלושער, כמו גרשנייב.

● הפועל פ"ת: הס, קווששוילי, ג. קייסי, באריה, א. קייסי, קופל, מישיש, י. לוי, אסרף, קקון, אברבנאל. המאמן: אלי מלמד.

● בית"ר ירושלים: אסייג, ש. לוי, סרטיאק, אולאי, מזרחי, גרשנייב, קשלוב, שורץ, קודש (שמאלי), הרזי, אוחנה. המאמן: דרור קשטן.

שפט אריה פרוסט, 10,000 צופים, ברמת גן.

היתרון הכפול לא הספיק

מכבי הרצליה – הפועל באר שבע 2–2 (1–2)

מאת אמיר יגאי

הבאר שבעים הובילו פעמיים אך התקשו לבסס יתרונם והתגלו בנקודות. באר שבע שפתחה היטב וניצלה בילבול בהגנת הרצליה כדי להוביל בדקה ה־19: אלמגן הקשית לרחבה, הכדור הגיע לאילוז שבעט לרשת, 1–0.

הצעיר המקומי יעקב קורצקי ביצע עבודתו ללא רבב והיה שותף, בדקה ה־38, לשער השוויון של הרצליה לאחר מסירות בין ניסים כהן ואמסלם. האחרון שלח כדור לרחבה, קורצקי הגיח מול השוער רוזמים, בעט בביטחון לפינה הגבוהה, 1–1.

הרצליה הכירה יכולתה לספוג שערים בדקות הקריטיות. 2 דקות מהחצי השני שלח כדור לרחבה וישראל כהן הזמן לשער וקבע 1–2 לבאר שבע.

בתחילת המחצית השניה התמגנה שליטה של הרצליה. באר שבע נקטה בנסיגה ויציאה להתקפות מתפרצות. המאמן אלי כהן שילב את אמבר במקום סוקריסטוב. בדקה ה־68 איגרף השוער רחמים מפי שערו, ואמסלם נגח את הכדור ליד העמוד. הלחץ השיג את שלו בדקה ה־80, כאשר ניסים כהן הקשית כדור, רוזמים נתקע בשערו ואיפשר לאמסלם להשוות בנגיחה 2–2.

● מכבי הרצליה: בלבב, אלמגן (יצחקוב), לסקו, ישראל כהן, אלגרש, קורצקי, דניאל, ניסים כהן, סוקריסטוב (אמבר), מרדכי, אמסלם. המאמן: אלי כהן.

● הפועל באר שבע: רוזמים, חוזה, חדיר, אילוז, ביטון, הנר, אלימלך, אלמגן (מנחם), מורה, סקאטאי, אביגדור (טנורה). המאמן: ויקו הדר.

שפט רחמים שאשא, 2000 צופים, באיצטדיון העירוני בהרצליה.

רצו נקודה והשיגו אותה

עירוני אשדוד – הפועל כפר סבא 0–0

מאת יוסי אוחאבן

המפגש בין הקבוצות הנאבקות נגד הירידה לליגה הארצית – עירוני אשדוד והפועל כפר סבא – לא הכריע. השתיים נראו מרוצות מהתיקו, כאילו באו להשיג נקודה בלבד. בעיקר מדובר בכפר סבא שהעמידה מערך נסוג, הצליחה לבסוף להלחץ נקודה, בסיומו של משחק חלש ונידוש.

בדקה ה־60 היתה ההזדמנות היחידה לכפר סבא במחצית השניה: נתי בן דיין הגביה לרחבה ויניב כהן נגח לידי גינצבורג. בדקות 63 ו־65 היו לאיגור פמרוב הזדמנויות להבקיע אך את כדוריו עצר גיורא אנטמן שוער כפר סבא.

● עירוני אשדוד: גינצבורג, זריהן (פמרוב), שושני, כבירה, אמאנא, קורה, אלמושלינו, סלקר, טאלסניקוב, ולוב, תורג'מן, גלילי. המאמן: זאב זלצר.

● הפועל כפר סבא: אנטמן, בן דיין, מורה, סהר, קורצקי, בן חיים, כהן, דה סילבה, ספיר, יפה, מוסקובין. המאמן: נסים בכר.

שפט חיים ליפקוביץ, 3,000 צופים, באשדוד.

עד שרביבו התעורר

הפועל תל אביב – צפרירים חולון 4–0 (0–0)

מאת רוני בריאון

אוהדי הפועל תל אביב העדיפו כנראה לשמור גרונותיהם לגמר הגביע ואוהדי חולון מחכים לעונה הבאה. לפיכך נאלצו השחקנים להופיע באפי יציעים כמעט ריקים. 72 דקות זה נראה כמו רווח למלם. אבל כאן התעורר חיים רביבו, כדי להעניק טעם ללחיי המעטים שבבלומפילד.

אחרי הפתיחה הסוערת דעך המשחק. השחקנים ששיחקו באמצע השבוע 120 דקות פלוס, בגביע, התנהלו בכבדות. באוויר לא עמד ריח שער. בדקה ה־69 הצליחה ת"א לכבוש, אבל השופט יעקב בן חמו פסל את השער של שירזי בטענת נבדל.

החולונים נהנו 3 דקות מהספק ובדקה ה־72 שלח בן עמי את רביבו שבעט מ־16 מ' לרשת. 3 דקות אח"כ הדף ישראל כדור של רביבו לקרן. רביבו הגביה והראי הדף נגח בעצמה כדור שפגע בבלם חולון אלי בנין והדר לרשת. רביבו השתלט כמעט לבדו על מרכז השדה וכבש שוב בדקה ה־81 אחרי מתפרצת ממחצית המגרש. רביבו עוד הספיק להחמיץ שער כשבעט במסגרת לידיו של ישראל, לפני שבישל את הקינוח לאלון אמויר שהכביב את שער חולון וכבש שער הביכורים להפועל ב־18 דקות.

● הפועל תל אביב: באוקי, בן רב, הדה, לוקאשיק, גל הרשליקוביץ, אסובסקי, אופיר, מודר (בן עמי), פריקו, רביבו, שירזי (ירון). המאמן: משה סיני.

● צפרירים חולון: שמעון ישראל, קונסטנטין, גולדברג, אלי בנין, הרשליקוביץ, משעל, בלאום, טה, בן ברוך (תפיה), מאיה (סראנו), פיגוש. המאמן: אלי גוטמן.

שפט יעקב בן חמו; 1,280 צופים, בבלומפילד.

עליה היסטורית לבית שאן, בית"ר ת"א חזרה ללאומית, מכבי עכו לליגה א'

שמשון ת"א והפועל בת ים ייאבקו במחזור האחרון על השתתפות במבחנים

מאת אילן פריש

הפועל בית שאן עלתה ביום שישי לראשונה בתולדותיה לליגה הלאומית. בית שאן ניצחה 0–2 את הפועל ירושלים באיצטדיון טדי בירושלים. גם בית"ר תל אביב עלתה ללאומית, מקץ עונה אחת. היא עשתה זאת בניצחון ביתי 1–2 על מכבי עכו, שבגלל ההפסד נשרה לליגה א'. בית שאן ובית"ר המצטרפות לעירוני ראשון לציון, שכבר לפני כמה מחזורים הבטיחה את עלייתה לליגה הבכירה. עכו תרד עם וליית אל כרמל שכבר נשרה.

למרות שתשכין העולות הוחרדות פתוח, המתח לא הסתיים בליבת המישנה. במחזור האחרון יתמודדו באיצטדיון רמת גן שמשון תל אביב והפועל בת ים על ההשתתפות במבחני העליה לליגה הלאומית. שמשון מקדימה את בת ים ב־2 נקודות, אולם לבת ים הפרש שערים עדיף. לשמשון יספיק תיקו, בת ים חייבת לנצח.

בית"ר ת"א – מכבי עכו 1–2 (0–0)

השערים לבית"ר: יאיר סבהורי (61, 90). לעכו: מוטי מזוז (65)
המצטיין: יאיר סבהורי

בית"ר תל אביב הבטיחה ביום שישי את שובה לליגה הלאומית בניצחון דרמטי בדקה ה־90 על מכבי עכו, שבעקבות ההפסד ירדה לליגה א'.

הקבוצות הפתיעו במחצית הראשונה במשחק אפור וחסר רוח לחימה – מנוגד למטרות שיציבו בפנינו. בדקה ה־65 מסר דוד זיו למוטי מזוז שהיה הטוב בעכו. מזוז בעט כדור קשתי מ־15 מטרים לפינה העליונה והגבוהה וקבע 1–0 לעכו.

תשע דקות לסיום, אחרי קרן של בית"ר, נוצרה ערבוביה ברחבת עכו, ומתוכה דחק יאיר סבהורי את הכדור פנימה, 1–1. בדקה ה־90 בעט יובל פילוס לשער עכו, ועל הכדור שבלם השוער הגיע סבהורי שהבקיע את שער הניצחון.

שפט אריה הלל, 1,300 צופים, בשכונת התקוה.

גד לבנון

הפועל י־ם – הפועל בית שאן 2–0 (1–0)

השערים: טובי פרידי (5), מאיר באמורי (62)
המצטיין: דנן הוקמן

בית שאן הולכה את המשחק בהצ־ בגה ועלתה ל־1–0 בדקה ה־5. רד בן הוקמן מסר לטובי פרידי שמקדם הבקיע. המשחק הפך לשקט, אולם במחצית השנייה שלטה בית שאן וביססה את ניצחונה, בדקה ה־62, כאשר שמעון דנן שלח כדור לשאול באמורי שקבע 0–2.

הניצחון קבע עליה היסטורית של בית שאן לליגה הלאומית.

שפט רחמים שאשא, 1,500 צופים, בטדי.

נס ציונה – שמשון תל אביב 3–1 (1–0)

השער לנס ציונה: דני משה (31). לשמשון: מוטי עמר (50), אבינועם עובדיה (52), יוסי אלפיה (79 מ־11 מ')
המצטיין: יוסי אלפיה

במחצית הראשונה היתה נס ציונה טובה יותר ועלתה ליתרון בדקה ה־31, אחרי פריצת יחיד של דני משה שחלף על פני כל הגנת שמשון.

מוטי עמר שנכנס כמחליף במחצית הראשונה הביא לתנופה רבה במשחקה של שמשון. עמר השווה ל־1–1 בדקה ה־50. שתי דקות בעט יוסי אלפיה, השוער ארן קמינסקי הדף ואבינועם עובדיה נגח את הכדור הוזח, 1–2.

בדקה ה־60 נותרה שמשון ב־10 שחקנים, אחרי שהוחר מדיהם המגע ובאלין לנטוש את המגרש. שמשון כבר ביצעה את שני החילופים, לכן נותרה בנחיתות מספרית. אך גם זה לא מנע ממנה לבסס את ניצחונה בדקה ה־79. זהו כרמבד הוכשל ברחבה על ידי אריאל רוזמן ואלפיה דייק מהנקודה הלבנה, 1–3.

שפט בני כהן, 1,000 צופים, בנס ציונה.

רוני בריאן

הפועל בת ים – מכבי יפו 2–0 (1–0)

השערים: דודי סמלנר (42), מוטי פליטר (64)
המצטיין: מוטי פליטר

הפועל בת ים גילתה עדיפות בולטת במשחק שהיו בו אירועים חריגים רבים, בהם הרחקתו של מוטי יעיש מיפו בדקה ה־10, אחרי שפגע ללא כדור ברמי פרציאני.

בדקה ה־17 ביצע המנהל המקצועי של בת ים, גיל לנדאו, חילוף מוקדם שהתברר כמוצלח מאוד. בשל הפציעה המסתורית הוא הכניס הלוך (מוטי פליטר) במקום שחקן הגנה (אבי אוחנה). פליטר היה המצטיין והבקיע את השער השני לקבוצתו.

בדקה ה־19 הבקיעה יפו שער שנראה חוקי, אולם השופט יוסף בניטה טען שכדור הנגיחה של עומר ראובן לא עבר את הקו אחרי שנגע במשקוף.

שפט יוסף בנישתי, 1,000 צופים, בבת ים.

הכח ר"ג – עירוני ראשל"צ 2–5 (1–0)

השערים להכח: רוני גיאו (56, 77, 87), מאיר סומך (32), אבי שם טוב (90). לראשל"צ: נזר שיקוף (58, 75 בבעיטות 11)
המצטיין: רוני גיאו

במשחק דרמטי ורב שערים הצליחה הכח לבקוע את העליה הזו. [illegible] לליגה הארצית. ראשל"צ הופיעה בהרכב חסר [illegible] ים, שבדקה ה־45 הורחק שוקום אלון יצחקי (הרחקה שניה העונה).

שפט מאיר לוי, 600 צופים, [illegible].

י. הבס

מכבי יבנה – הפועל אשדוד 1–0 (0–0)

השער: גבי אלגרבלי (77)
המצטיין: גבי אלגרבלי

הפועל אשדוד באה ליבנה להתמודד מול קבוצה שאיבדה עניין בליגה, ורק 13 דקות לפני הסיום הצליחה לכבוש שער שאחר כך התברר, שהיה זה שער שהשאיר אותה עונה נוספת בליגה הארצית.

המארחת, למרות שלא היה לה על מה להילחם, למעט כבודה הספורטיבי, היתה טובה יותר. שחקניה הירבו לתקוף, אבל לא הצליחו לכבוש.

אשדוד לא הותירה רושם טוב, אולם חולשת ההתקפה של יבנה סייעה לה להשיג ניצחון. זה קרה בדקה ה־77, כאשר מיטר ריזאק הגביה כדור קרן, השוער משה מרכוס נכשל בקליטתו, וגבי אלגרבלי נגח פנימה מול שער השוק, 0–1 לאשדוד.

בדקה ה־86 הורחק מאיר כהן מאשדוד אחרי שבעט בבקי ברושי שהיה שרוע על הקרקע.

שפט דאוד סוהיל, 1,300 צופים, ביבנה.

יצחק פרי

הפועל אשקלון – הפועל טייבה 2–0 (1–0)

השערים: שלומי עמר (40), אבי פריץ (71)
המצטיין: אבי פריץ

[illegible] משחק בשליטה, אך לא היה הכלל [illegible] בדקה ה־40 הוגבה כדור קרן לזקות אשקלון, אבי מלול כושל ולאחר ערבוביה, שלח שלומי עמר את הכדור פנימה, 0–1.

במחצית השנייה התנהל מאבק שקול, אך בדקה ה־71 הוכשל דקל יצחקי מאשקלון ברחבה 20 מטרים. אבי פריץ בעט פנימה, 0–2.

שפט יעקב שמש, 800 צופים, באשקלון.

הפועל חדרה – ד.א. כרמל 2–0 (1–0)

השערים: יעיש פרימה (23), אייל עמר (86 בבעיטת 11)
המצטיין: יעיש פרימה

חדרה שלטה ובדקה ה־23 קבע יעיש פרימה במבצע אישי 1–0 לחדרה. בדקה האחרונה הכשיל שאדי את הרצל הנגב מחדרה. אייל עמר קבע בבעיטת 11 2–0.

שפט ויקטור בוסקילה, 300 צופים, בחדרה.

טבלת הליגה הארצית

1.	עירוני ראשל"צ	29	23–53	60
2.	הפועל בית שאן	29	19–27	58
3.	בית"ר תל אביב	29	31–37	50
4.	שמשון ת"א	29	31–37	46
5.	הפועל בת ים	29	31–33	43
6.	הפועל טייבה	29	26–28	41
7.	מכבי יבנה	29	32–32	40
8.	הפועל חדרה	29	27–45	38
9.	הפועל ירושלים	29	31–39	36
10.	מ.ס. נס ציונה	29	39–31	36
11.	הפועל אשקלון	29	35–32	35
12.	מכבי יפו	29	26–21	33
13.	הכח רמת גן	29	35–44	32
14.	הפועל אשדוד	29	26–16	30
15.	מכבי עכו	29	45–30	25
16.	ד.א. כרמל	29	60–20	7

מלך השערים

1. נזר שיקוף (ראשל"צ)	14
2. ניר לוי (נס ציונה)	13
3. דני משה (נס ציונה)	12
4. רוני גיאו (הכח ר"ג)	11
–. יובל פילוס (בית"ר ת"א)	11
–. אמנון מרבי (שמשון ת"א)	11

משחקי המחזור הבא

שמשון ת"א – הפועל בת ים	(2–1)
הפועל אשדוד – אשקלון	(0–0)
הפועל טייבה – נס ציונה	(3–2)
מכבי יפו – הפועל חדרה	(2–0)
ד.א. כרמל – בית"ר ת"א	(2–1)
מכבי עכו – הפועל ירושלים	(0–0)
הפועל בית שאן – הכח ר"ג	(0–0)
עירוני ראשל"צ – מכבי יבנה	(2–3)

מנסדורף נגד האמריקאי פאלמר בסיבוב הראשון ברולאן גארוס

מאת עוזי דן

בהגרלת הסיבוב הראשון של משחקי רולאן גארוס בפאריס, שהיתה אתמול, נקבע שהטניסאי הישראלי הבכיר עמוס מנסדורף יתמודד בסיבוב הראשון נגד יארד פאלמר האמריקאי. אם יגבר מנסדורף ישחק בסיבוב השני נגד המנצח במשחק בין פטריק מקנרו לחוויה יאוגה מפרו. אם יעלה מנסדורף לסיבוב השלישי הוא אמור לפגוש שם, במידה ולא יהיו הפתעות, את המדורג שמיני מייקל צ'אנג.

למדורג ראשון בטורניר, פיט סמפרס, מצפים עולים מהמוקדמות בשני הסיבובים הראשונים, אבל אחר כך צפויים לו התמודדויות עם שחקני חיזוק מעולים, כמו ריצ'ארד קרייצ'ק, אנדריי מדבדב ומרטין ב־רגרה.

ההגרלה העידה משחק מרתק ב־סיבוב הראשון בין טומס מוסטר ואלברט קוסטה, הצרפתי שלוש פעמים אלוף הטורניר, לבין אנדראה גאודנזי. עוד משחקים מעניינים בסיבוב הראשון: איון לנדל – ארנולד בוטש, אנדריי מדוודב – ואלי מאמר, בוריס בקר – ג'ונתן סטארק.

בנשים אין הפתעות גדולות, או הגרלות אכזריות. כל המדורגות הראשונות אמורות על פי יחסי הכוחות לעבור בקלות את הסיבובים הראשונים.

ועדת המיכרזים קבעה: הכדורגל בשלוש השנים הבאות בערוץ 2

מאת אשר גולדברג

ערוץ 2 המורכב מחברות רשת, קשת וטלעד, ישדר את משחקי הליגה הלאומית בכדורגל בשלוש השנים הבאות – כך קבעה ביום שישי ועדת המיכרזים של ההתאחדות לכדורגל, שדנה בהצעת ערוץ 2. הוא ניגש יחיד למיכרז של ההתאחדות והציע כ־50 מיליון שקל עבור זכויות השידור לשלוש שנים.

מזכיר אישר בישיבת המזכירות של ההתאחדות לכדורגל העניין ב־אמצע סופי, ויו"ר ההתאחדות לכדורגל עודיקם מילצן יודיע על הקמת צוות שלושה – שיורכב ממשלא מקומו גברי לוי, הגזבר שלמה סופר וחבר המזכירות רפי גרומן – שיפתח מיד במו"מ עם אנשי ערוץ 2, יו"ר חברת רשת דייויד פרמן נגשא קשת אלכס גלעדי.

מ"מ יו"ר ההתאחדות גברי לוי אמר: "ערוץ 2 הם הטובים הטמיים, לאחר שהענק יאושר במזכירות, זה תהיה יגתן להם למשך שלוש שנים, ניכנס עם ערוץ 2 למו"מ בו נבטה להשיג עבור קבוצות הכדורגל את הסכומים הטובים ביותר, ואת השידורים הטובים ביותר לשנים הבאות. ביראה כי בכל שנה יועבר לנו 5 מיליון דולר והקבוצות בליגות הבכירות יקבלו מהכנסה בגובה פי 2 מפני שהיה עד כה. אני בטוח שהמו"מ יסתיים בתוך מספר ימים".

עניין שידורי משחקי הנבחרות הלאומית עדיין לא סוכם והנושא יעלה לדיון בשבוע הבא. נודע, כי רשות השידור תעשה כל מאמץ לרכוש את משחקי הנבחרות הלאומיות במסגרות השונות.

גביע האביב בשוויה להפועל ירושלים

שחייני הפועל ירושלים זכו בגביע האביב, לאחר שצברו בסיכום 200 נקודות והקדימו את ראשל"צ ועמק חפר. התחרות נערכה בקיבוץ גבולות בהשתתפות כ־300 שחיינים. הקבוע בה שלושה שיאי גילאים עד 12. בין הבוגרים זכה בתואר השחיין המצטיין יואב מאירי שניצח ב־100 מ' חתירה – 57.20 שניות וב־200 מ' פרפר – 2:09.18 דקות. אנדריי רוזנטל ניצח ב־200 מ' חזה – 2:23.15 דקות.

נצחון לסייף שלומי אייל

הסייף שלומי אייל מעמק יזרעאל ניצח אתמול בתחרות הסייף בה השתתפו 8 הסייפים הטובים בארץ, בהר״ה ובעבר במקצוע הדומה. אייל ניצח בגמר את אייל קורן מכפר סבא 2–8. המנצח זכה ב־750 שקל. המנצח קיבל 500 שקל.

בתוצי הגמר ניצחו השניים את יוזן רוס ויצחק חסואל. האירוע היה בבית לון רן מגורמה בחיפה, לעיני 300 צופים.

● היאל וילבתון הפתיע אתמול כשניצח בתריאתלון עמק חפר לאחר שעבר את המסלול ברי'צה, רכיבה על אופניים וריצה בזמן כולל של 1:59.46 שעה. שני הגיע אלוף ישראל אילן ברסלר. בין הנשים ניצחה ליאור לוין. השתתפו כ־300 ספורטאים.

● במיפוגת האולימפי בהרצליה הסתיימו אתמול תחרויות המבחן לקביעת נבחרת ישראל לתחרות הגביע העולמי. בנבחרות גבלליים ביום גיא טפריק, מנחם אילן ובוריס פולק. בין הנשים – בתי סבבאי.

14 נבחרות חדשות

פיפ"א החליטה כי תקבל לשורותיה 14 נבחרות חדשות בקונגרס שיהיה בחודש הבא, צעד שיעלה את מספר הנבחרות ל־191. הנבחרות החדשות יהיו שבע הרפובליקות לשעבר של בריה"מ; צ'כיה וסלובקיה כשתי נבחרות נפרדות לאחר פירוק צ'כוסלובקיה; מקדוניה, הרפובליקה היוגוסלבית לשעבר והן הג'יבוטי, איי קוק, האי דומיניקה וטונגה. בקשתה של בוסניה הרצגובינה להתקבל נדחתה מאחר שאין במדינה איצטדיון מתאים למשחקים בינלאומיים.

הגביע הסקוטי לדאנדי יונייטד

גלאזגו (רויטר). דאנדי יונייטד זכתה בגביע הסקוטי, אחרי ניצחון 0–1 בגמר על האלופה גלאזגו ריינג'רס. קרייג ברוסטר כבש את השער היחיד בדקה ה־47, במשחק שהיה באיצטדיון האמפדן פארק לעיני 38 אלף צופים.

הניצחון של דאנדי יונייטד מנע מריינג'רס זכיה שלישית ברציפות בתואר הכפול.

מגן יובנטוס חלה בלוקמיה

יובנטוס הודיעה אתמול כי אנדריאה פורטונאטו, מגן הקבוצה בן ה־23, לקה בלוקמיה. פורטונאטו נרכש מגנואה בשנה שעברה.

אלון פריץ, איטליה

● ראשיד יקיני, חלוץ נבחרת ניגריה וקבוצת ויטוריה סטובאל, מלך השערים של פורטוגל, חתם כ־אולימפיאקוס פיראוס. סכום ההעברה 1.2 מיליון דולר.

● סטפאן שוואריק, קשר נבחרת שוויץ וקבוצת בנפיקה, חתם ביום שישי בארסנל. סכום ההעברה כ־2.6 מיליון דולר.

איסלנד הפתיעה 0–1 את בוליביה

איסלנד ניצחה את בוליביה 0–1 ברייקיאוויק, במשחק הכנה של בוליביה לגביע העולמי.

● הג'ירו האיטלקי מתחיל היום ויימשך עד ה־12 ביוני. הספרדי מיגל אינדוראין, אלוף השנתיים האחרונות, מועמד לניצחון נוסף.

● בתחרות האוספורט בסיוף שנערכה בסוף השבוע בדופה ניצח בנוער שלומי אייל מעמק יזרעאל שזכה גם בפרס כספי של 750 שקל. הוא ניצח בגמר את אייל קורן 2־8. בתחרות השתתפו 8 הסייפים הטובים בארץ.

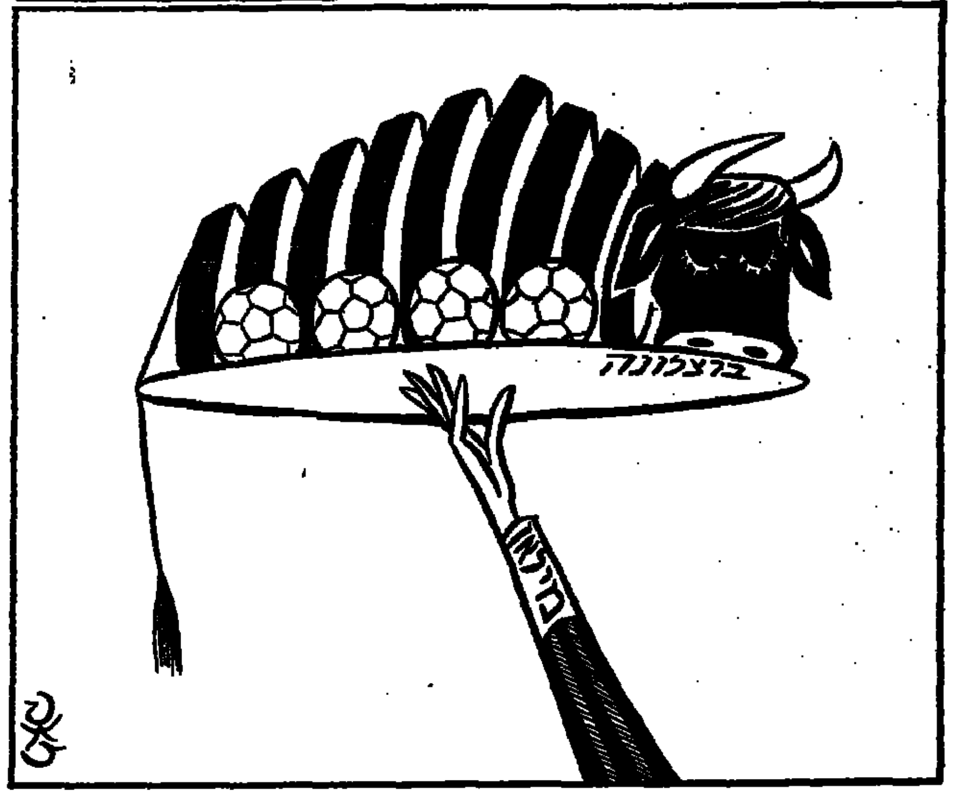

בעיטה חופשית

32 נבחרות – במונדיאל 1998 בצרפת

פיפ"א עיכבה ההחלטה על אופן צירוף 8 הנבחרות לגמר גביע העולם

ציריך (סוכנויות הידיעות). פיפ"א החליטה שלשום כצפוי להגדיל את מספר המשתתפות בטורניר הגמר של גביע העולם ל־32 נבחרות – שינוי שייכנס לתוקף ממשחקי 1998 בצרפת. פיפ"א עיכבה בינתיים את ההחלטה לפי איזו חלוקה גיאוגרפית ישתלבו בטורניר הגמר שמונה הנבחרות הנוספות.

"ההחלטה התקבלה פה אחד", אמר ספ בלאטר, מזכ"ל פיפ"א, אחרי ישיבת הוועד המנהל. בלאטר הוסיף, כי החלטה סופית על חלוקת המקומות החדשים צפויה רק לקראת סוף השנה. משקיפים צפו כי ייפתח מאבק בין היבשות על חלוקת השלל, אך נשיא פיפ"א ז'ואאו האוולאנז' אמר: "כל אחד מבקש יותר לעצמו, אבל בסופו של דבר ההחלטה תמיד מתקבלת פה אחד".

יוהאנסון אישר כי לאיגוד האירופי הובטח, שעל פיה תקבל כל אחת מארבע ההתאחדויות האירופיות האחרות מקום נוסף בגביע העולמי, וכי ארבעת המקומות הנוספים ייקבעו בהסתמך על הנבחרות שיגיעו לחצי גמר גביע העולם בארה"ב. מדיר ההתאחדות של צפון ומרכז אמריקה רוזה את הצעתו של יוהאנסון. אמר: "הרי זה כאילו מונים את הנבחרות הטובות פעמיים".

האמריקאים הציעו כי ארבעה מקומות אכן יינתנו ליבשות האחרות, אך על ארבעת המקומות הנוספים [illegible] הנבחרות הטובות ביותר שלא עלו, ובין הקבוצה הטובה ביותר שלא עלתה [illegible].

המפסיד הגדול: הכדורגל

עוזי דן

רוזקא ביום בו חגגה פיפ"א את יום השנה ה־90 להקמתה, קיבל הגוף השליט בכדורגל העולמי החלטה להגדיל את מספר הנבחרות המשתתפות בגביע העולם ל־32. ההחלטה היתה אמנם צפויה, אבל מפתיע שאיש מבכירי עסקני הכדורגל בתבל לא מצא את העוז להרים יד נגד השינוי, ההחלטה התקבלה פה אחד.

פעם, כששיתקו 16 נבחרות בגביע העולם, כל משחק כמעט היה לא רק טוב ומרתק, אלא גם חשוב ומעניין. ההגדלה ל־24 נבחרות הפכה משחקים לא מעטים בשלב הראשון לפחות טובים, לא חשובים וחסרי עניין. וההגדלה הנוספת הופכת את הטורניר החשוב ביותר של הכדורגל לליגה עולמית – יותר מאשר גביע עולמי; היא לא תועיל למפעל או לכדורגל, אבל בוודאי תביא תועלת רבה לעסקני־העל בציריך.

נשיא פיפ"א האוולאנז' ומזכ"ל ספ בלאטר כבר הרגיעו, כי הטורניר לא יארך יותר זמן, אבל כל המצויים בכדורגל מסכימים שיהיו חייבים להאריך את הטורניר ביומיים־שלושה. זה לא נשמע הרבה, אבל בקצב המשחקים של הליגות והמפעלים היבשתיים באירופה ודרום אמריקה, זה לא מעט. בלאטר והאוולאנז' אמרו כי לא יהיה צורך באיצטדיונים נוספים (למרות שמספר המשחקים יעלה מ־52 ל־64 והבתים המוקדמים משישה לשמונה), אבל רוזקא בניגי אירופה – לבמה היבשת בעלת האיצטדיונים הטובים ביותר – כבר הביעו דאגה שיידרשו איצטדיונים נוספים.

ראשי פיפ"א עשו טעות נוספת בכך שדחו את ההחלטה כיצד ייקבעו שמונה העולות הנוספות לשלב הגמר – לקונגרס שיהיה בדצמבר. צפויים עכשיו שבעה חודשים של מלחמת עולם – אירופה נגד שאר ההתאחדויות האיזוריות – ומסע לחצים חסר תקדים על האוולאנז' ובלאטר.

כמו שזה נראה עכשיו, מובטחת נציגה נוספת לכל אחת מארבע ההתאחדויות האיזוריות הלא אירופיות (דרום אמריקה, צפון ומרכז אמריקה, אפריקה ואסיה־אוקיאניה) והשאלה שנותרה היא, איך יתחלקו ארבע הנוספות. בכל מקרה, אירופה לא תקבל אוטומטית נציגות נוספת.

עם כל הכבוד להתפתחות הכדורגל באסיה ובצפון אמריקה, קשה להבין מדוע ראויים איזורים אלה ליותר מנציגה נוספת, ומדוע כורכים אותם יחד עם אפריקה ודרום אמריקה, שלהן רווקא מגיעה תוספת בלי קשר להגדלת מספר המשתתפות. אסור גם לשכוח שאופ"א גדלה בשנתיים האחרונות מ־35 מדינות ל־49, וכי מבין 14 הנבחרות החדשות שהתקבלו לפיפ"א שלשום, 11 הן אירופיות.

לפחות דבר טוב אחד נעשה: הוזה לשיטה בה עולות שתי קבוצות מארבע מכבית המוקדם, בלי האילוץ המגוחך לעלות נבחרות ממקום השלישי, שלעיתים אפילו לא ניצחו משחק. אבל המחיר יהיה יקר. עם 4–3 נבחרות מצפון ומרכז אמריקה ו־1–3–4 מאסיה, יהפוך השלב הראשון לסיבוב האחרון בטורניר המוקדם וייאבד מהעניין. על השחקנים הגדולים החשובים יופעל לחץ רב; למארגנים זה יעלה עוד כסף. החשש הוא שהכדורגל לא ירוויח, אלא למעשה יפסיד – לפחות מבחינת איכות ויוקרה.

צילום: איי־פי

שוער גלאזגו ריינג'רס אלי מקסוואל תופס חלוץ של דאנדי יונייטד, שהפתיעה אתמול בניצחון 1–0 בגמר הגביע הסקוטי.

קאן ובנין בגביע אופ"א

קאן, קבוצתו הצרפתית של של בנין, תשחק בשנה הבאה בגביע אופ"א למרות שסיימה ,רק ב־0–0 את משחקה הביתי נגד סנט. אטיין. מונפלייה הפסידה לליון 3–2 ולפיכך עקפה אותה קאן וסיימה את הליגה במקום השישי. מכיוון שאוקזר שזכתה רביעית תשחק בגביע המחזיקות, תופיע קאן בשנה הבאה בגביע אופ"א.

שאר התוצאות במחזור האחרון בצרפת: סן ז'רמן – בורדו 1–4; לנס – מארסיי 2–3; אנז'ה – מושו 1–2; אוקזר – שטרסבורג 2–1; לה האוור – טולוז 1–1; מרטיג – ליל 2–2; מץ – קן 1–2; מונאקו – נאנט 0–1.

● פורטוגל: בנפיקה התקרבה מאוד לכתר האליפות אחרי ניצחון 1–0 על יונאאגו מאדירה והפסד 2–1 של ספורטינג למאריטימו. תוצאה נוספת: פארנסה – סאלגוראיש 1–4. הצמרת (שלושה מחזורים לסיום): בנפיקה 51, ספורטינג 46.

פיפ"א מאיימת על יוון בהשעייה

ציריך (רויטר). פיפ"א איימה על יוון, כי אם לא ייפתר הסכסוך בין ההתאחדות היוונית לממשלת יוון תשעה פיפ"א את יוון מחברות באירגון, דבר שיביא אוטומטית להשעיית נבחרתה מטורניר הגביע העולמי ב־חודש הבא.

ביוון פרץ סכסוך לגבי מועד הבחירות לראשות ההתאחדות לכדורגל. הממשלה הסוציאליסטית שנבחרה באוקטובר מואשמת על ידי ראשי ההתאחדות, כולם בעלי ברית של השמרנים שהפסידו בבחירות הכלליות, כי היא מנסה להדוח אותם מתפקידיהם.

מעוז מאס"א ירושלים תתמזג באליצור חולון

מאת אריה ליבנת

תמר מעוז בת ה־17 וחצי, רכזת אס"א ירושלים ושחקנית נבחרת ישראל, תתמזג לשלוש עונות אצל האלופה אליצור חולון. טלי קליין מועמדת לסכם השבוע עם בני יהודה.

יוסטון ואינדיאנה עלו לגמרים האיזוריים; הערב המשחק השביעי ניו יורק – שיקאגו

הצילום: איי־פי

סקוטי פיפן משיקאגו עולה לקליעה מול ידו המושטת של דרק הארפר. הבולס ניצחו בליל שבת באולמם את הניקס 93–79, השוו את הסידרה ל־3–3 וכפו משחק שביעי ומכריע, שיהיה היום בניו יורק.

יוסטון (איי־פי). יוסטון רוקטס עלתה אמש לגמר המערב, לאחר שניצחה במשחק השביעי בסידרה את פיניקס סאנס 104–94. שבע שניות לסיום הרחיק הדנן מאקסוול וצ'ארלס בארקלי לאחר התקלות פרטית בין השניים. לבארקלי זה היה, קרוב לוודאי, משחקו האחרון באן.בי.איי. בארקלי קלע 24 נקודות לפיניקס וקווין ג'ונסון 25. ואקים אולאג'ואן קלע 37 נקודות ליוסטון.

המשחק השישי בסידרה היה שלשום לפנות בוקר, ופיניקס השיגה בו ניצחון בית ראשון בסידרה, 103–89, וכפתה משחק שביעי. קווין ג'ונסון הציג יכולת טובה, וסיים במאזן של 28 נקודות. איי.סי. גרין קלע 22 נקודות עם 90% הצלחה מהשדה. צ'ארלס בארקלי הוסיף 18 נקודות ו־15 ריבאונדים. ג'ו קליין בלט עם 15 נקודות ושמירה מצויינת על אקים אולאג'ואן, שסיים את המשחק עם 23 נקודות ו־15 ריבאונדים.

שיקאגו בולס – ניו יורק ניקס 93–79 (שוויון 3–3). שחקני שיקאגו לא רוצים להיפרד מהאולם העתיק שלהם, שיקאגו סטאדיום, בשלב מוקדם יותר בפליי־אוף (הם ישחקו באולם חדש בעונה הבאה). אתמול לפנות בוקר הביעה אלופת שלוש השנים האחרונות ללא תנאי את ניו יורק, ושלחה את הקבוצות למשחק שביעי ומכריע בקרב העליה לגמר המזרח נגד אינדיאנה. המשחק יהיה הערב בניו יורק (שידור ישיר של המחצית השנייה בערוץ 2 החל ב־23.35 לערך).

שיקאגו שלטה במשחק בכל שלביו. בי. ג'יי. ארמסטרונג בלט עם 20 נקודות, 11 מהן ברבע הראשון. "שיחקנו עם אנרגיה רבה מאוד. רצינו להיות אגרסיביים", אמר ארמסטרונג בסיום. בתום הרבע הראשון הובילה שיקאגו 30–16, ובמחצית 52–41. האלופה לא שמטה את יתרונה עד לסיום המשחק. עוד בלטו בשיקאגו: הוראס גראנט עם 16 נקודות ו־12 ריבאונדים; סקוטי פיפן 13 נקודות ו־11 ריבאונדים.

דרק הארפר מניו יורק, שהורחק משני המשחקים הקודמים בסידרה, חזר לשחק ואמר בסיום: "הם שיחקו עם יותר כוח. נראה היה שרצו לנצח יותר מאיתנו". בלטו בניו יורק: פאטריק יואינג עם 26 נקודות ו־14 ריבאונדים, ג'ון סטארקס 18 נקודות.

דנבר נאגטס – יוטה ג'אז 94–91 (שוויון 3–3). דנבר הצליחה למחוק פיגור 0–3, ואם ניצחה במשחק השביעי שהחל אתמול בלילה היא עשתה היסטוריה – הקבוצה הראשונה אי פעם החוזרת מפיגור 0–3. ההישג, בעקבות הניצחון במשחק השישי, שיחזר את הישגה של ניו יורק ניקס מ־1951, שזיותה היחידה עד כה שחזרה מפיגור כזה. ניו יורק נוצחה אז במשחק השביעי בידי רוצ'סטר רויאלס.

הניצחון שלשום בדנבר היה קשה, כשבראיינט סטית' הדיקבה מוטומבו קלעו שתי קליעות עונשין כל אחד ב־30 השניות האחרונות של המשחק. מוטומבו סיים את המשחק עם 23 נקודות, 12 ריבאונדים וחמש חסימות. רובינס־פאוק הוסיף 16 נקודות. קארל מלון בלט ביוטה עם 31 נקודות ו־15 ריבאונדים.

אינדיאנה פייסרס – אטלנטה הוקס 98–79 (אינדיאנה ניצחה בסידרה 4–2). אינדיאנה היתה שלשום לקבוצה הראשונה המגיעה העונה לגמר איזורי כלשהו. היא ניצחה בביתה את הקבוצה בעלת המאזן הטוב במזרח בסיום העונה הסדירה, אטלנטה הוקס. הבריחה של אינדיאנה היתה ברבע השלישי, כשסיימה אותו במאזן 34–16. אטלנטה כבר לא חזרה מהפיגור הגדול, וסיימה את העונה בשלב מוקדם משציפתה. ריק סמיתס בלט באינדיאנה עם 27 נקודות (11 מ־16 מהשדה). זו תהיה הופעה הראשונה של אינדיאנה בגמר המזרח.

המאמן ריק אדלמן פוטר מפורטלנד

ריק אדלמן, מאמן פורטלנד טרייל בלייזרס בחמש העונות האחרונות, פוטר אתמול. אדלמן, שקבוצתו הגיעה לגמר האן.בי.איי. ב־90' וב־92', פוטר בגלל כשלונותיה העונה. "אני מאוכזב אישית, עם כל הבנות שעבר איתי, כיוון שלא תהיה לנו הזדמנות נוספת לראות להיכן היינו יכולים להגיע עם הקבוצה הזו", אמר אדלמן.

מאזנו של אדלמן בפורטלנד היה 291 נצחונות לעומת 154 הפסדים.

● חמישיות העונה נבחרו ביום חמישי בידי העיתונאים המסקרים את האן.בי.איי. חמישיה ראשונה: סקוטי פיפן, קארל מלון, אקים אולאג'ואן, ג'ון סטוקטון, לאטרל ספריוול. חמישיה שניה: שון קמפ, צ'ארלס בארקלי, דייויד רובינסון, מיץ' ריצ'מונד, קווין ג'ונסון. חמישיה שלישית: דרק קולמן, דומיניק וילקינס, שאקיל אוניל, מארק פרייס, גארי פייטון.

● מקום בחירות מדור הקבוצות שלא הגיעו לפליי־אוף, לקראת בחירת השחקנים בדראפט (LOTTERY), יהיה הערב בניו ג'רזי. דאלאס, הקבוצה בעלת המאזן הגרוע בליגה, היא בעלת הסיכויים הגדולים ביותר להגריל בחירה ראשונה בדראפט שיהיה ב־29.6 באינדיאנפוליס.

● קבוצת הכדורסל של הפועל גבעתיים, אלופת הליגה שנשרה לליגה הארצית בגלל התערבותו, גברה אתמול בקושי רב על עמק הירדן 9־11. קריית־אונו ניצחה את הפועל ת"א 6־15.

אין על מה לדבר

רון קופמן

ערוץ 2 רכש את זכויות השידור של משחקי הליגה הלאומית בכדורגל לשלוש השנים הקרובות. הדגש הוא על רכישה לאו דווקא על שידור. מכאן לעכשיו, לא ידוע באיזה פלח מהמשחקים יזכו אוהדי הכדורגל לצפות מעל המסך.

אם אפשר להסיק ממשחקי אן.בי.איי. אוהדי הכדורגל בבעיה. אוהדי הכדורסל למשל ייאלצו להמתין הערב עד סיום תוכניתו של דן שילון, ולאחריה תוכנית מלל נוספת אין עם מי לדבר, עד שיגיע לכדורסל. מתי זה יהיה? מחצית שניה סוף המחצית הראשונה לא ידוע. מה שכן ידוע זה שהמשחק השביעי בסידרה המערבית בין ניו יורק ניקס ושיקאגו בולס, נפתח בשעה 15.30 שעון ניו יורק (22.30 בישראל).

סדרות הפליי־אוף השנה, בליגות המזרח והמערב, הן מהמותחות שהיו באן.בי.איי. בשנים האחרונות. רק בישראל יש בעייה, כי יש כאן קם מולך חדש, רייטינג שמו. הרייטינג קובע שאין עם מי לדבר חשוב משידור חי של משחק בסדרת הגמר באן.בי.איי. עובדה.

לפני ששבת, מנכ"ל רשת דן שילון, בעת שהיה עובד רשות השידור, לא אהב שמשחקי מכבי תל אביב הופסקו לשידור מהדורות מבט. אבל אז לא היה רייטינג, או בעל הבית לא שידר בעצמו. בינתיים התנאים השתנו. רק הצופים ממשיכים לסבול.

לפני כחודש תוארה המפקה הכללי של אן.בי.איי. דייויד סטרן בתוכניתו של שילון. מרבית, על אף שבאמרו בתן רב, ניתן היה להבין שהוא אינו מאושר מהעובדה שמשחקי הליגה שלו, אחת הליגות המבוקשות בעולם, נדחקים מפני תכנית רשת לשוליים. גם בארה"ב יש טלוויזיה מסחרית, גם שם הרייטינג שולט, אבל שם אף אחד לא יעיז לשדר רק פלחים ממשחק הכרעה, וודאי לא בעד תוכנית מוקלטת כמו אין עם מי לדבר.

זה כל ההבדל. אין על מה לדבר.

הפועל תל אביב לוטשת עין לוויס ווינטרס מגבת כור שני

עודד נחמן מחליף את יורם רוביץ כמנהל הקבוצה

מאת אלי סהר

וויס ווינטרס, ששיחק בעונה האחרונה בהפועל גבת, מועמד לחזק בעונה הבאה את הפועל תל אביב כזר השני של הקבוצה, לצידו של דייויד תרדיקל. ווינטרס בן 32 (2.06 מ'), הגיע לגבת בנובמבר 1993, במקומו של יוג'ין בקס והשתבר העונה בגבת כ־70 אלף דולר.

בהפועל ת"א עדיין לא הוחלט כיצד תיערך הקבוצה בעונה הבאה, וזאת בגלל חוסר הבהירות בעניין תמיכת מועצת הפועלים. חרף זאת החליטו ראשי הקבוצה לשנות את מערך השחקנים בצוות.

במקומו של הזרבי נגאר מרקוביץ', ששוחרר, תגנה הפועל תל אביב לרכוש זכר ישראלי. המועמד הבולט ברגע הוא גלעד כץ. הגרעין התקציבי של הקבוצה והניסיון לצמצם בעלויות בעונה הבאה ושינוי מערך הקבוצה, גורמים לראשי הקבוצה לחפש זר גבוה ולא יקר. ווינטרס שנשכר בעונה הבאה מוערך בכ־100 אלף דולרים מתאים להגדרה הזו.

ווינטרס התיר רושם חיובי על ראשי הקבוצה, בניצחון הפועל גבת באוסישקין 67–85 במחזור ה־20 בליגה, והוא מסוגל לשחק כשאר פורוורד ולעיתים גם כשחקן ציר.

עדיין לא ברור אם הקפטן שמעון אבסלום ימשיך בהפועל תל אביב בעונה הבאה. לאבסלום הצעות מהפועל חיפה, מכבי ירושלים ומעוד כמה קבוצות.

שלשום ציינה הקבוצה בארוחת צהריים את סיום העונה. הקפטן שמעון אבסלום הודה בשם השחקנים. יו"ר הקבוצה גבי אביצור הודיע שמנהל הקבוצה ב־20 השנה האחרונות יורם (פיקו) רוזוביץ' סיים את תפקידו בקבוצה. את רוזוביץ' יחליף עודד נחמן. מהאירוע נעדר המאמן צבי שרף שיצא לחופשה באירופה.

קצורין סירב לאשר אם הוא יוצא לראות את דאוקינס באיטליה

מאת אלי סהר

מולי קצורין, מאמן מכבי תל אביב, עשוי לצאת היום לפורלי, איטליה, כדי לחזות פעם נוספת בדריל דאוקינס, שחקן פורלי, אשר תשחק הערב במחזור הסיום בליגת ההישרדות עם רג'יו אמיליה. דאוקינס גם הוא המועמד העיקרי לחזק את מכבי ת"א בעונה הבאה. קצורין סירב לאשר אמש אם הוא יוצא לאיטליה.

המשחק הערב בפורלי מכריע לשתי הקבוצות. רג'יו אמיליה הבטיחה את מקומה בליגה הראשונה, ב־עוד פורלי תשחק עונה נוספת בליגה השנייה. ביום חמישי ניצחה פורלי ב־ריטיני 83–82. דאוקינס קלע 19 נקודות (5 מ־7 מהשדה). אנטיקס קאדווזה, קליד שגמר וליוהרנו ידחו ל־ליגה השנייה.

● אף בהירות קיימת לגבי המשך עבודתו של מולי קצורין כמאמן נבחרת העתודה. קצורין דוחה על הולטת הוועדה המקצועית באיגוד הכדורסל לפיה ויקטור רוזוז ישחק הקייץ רק עם נבחרת הנוער.

כהן מינץ ישחק בקונטיקט

אורי כהן מינץ ישחק במיכללת קונטיקט בעונה הבאה, לצידו של דורון ספר – כך הודיע השחקן בסוף השבוע. מינץ דחה פניות של מיכללות רבות כבר מתחלת השנה. ליגת הדרום אליצור ושייכין הם לקבוצות בעונה הבאה, במיכללות, מיד עם סיומה בעונה בבאה.

● ד־יייוויד בלאט עשוי להישאר בהפועל גליל עליון, בעזרת של פיני גרשון. הנהלת הקבוצה הודיעה להן לגיפן לנהל מו"מ עם שאר קבוצות הליגה.

● בוקלי בולוניה ניצחה אמש בביתה את סקוטולי' פזארו 88–76 ועלתה ליתרון 1–2 בסדרת גמר הפליי־אוף באיטליה, בשיטת הטוב ב־5 משחקים. פרדראג דאנילוביץ' קלע 33 נקודות לבולוניה. פזארו חסרה את הגר ג'ודג' בקלאנד שהורחק במשחק הקודם אחרי קטטה עם קלאודיו קולדבלה, שחקן בולוניה. בעקבות הקטטה הורחק בקלאנד לשלושה משחקים וקולדבלה לשניים.

● ריאל מדריד ניצחה שלשום 81–67 בביתה, את ברצלונה במשחק הראשון בגמר הפליי־אוף בספרד. ג'ו ארלאוקאס 26, ארוידאס סאבוניס 25 בלטו בריאל. קרי קראוד' קלע 24 נקודות לברצלונה. המשחק השני יהיה הערב במדריד.

صكنا من الاصل

صكنا من الرمل

בית המשפט דחה את הערר של עוזי משולם על מעצרו

(ע). בית המשפט המחוזי בתל אביב דחה ביום ו' את הערר שהגיש הרב עוזי משולם על ההחלטה לעצור אותו ל־15 יום בחשד לריגול חמור, ניסיון לרצח, התאגדות אסורה, תקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות ועבירות נוספות. משולם טען בערר כי הגיע לפגישה עם מפכ"ל המשטרה מתוך ידיעה שהוא עומד להיעצר, והוא אף רצה בכך כדי להביא לכלל סיום את הפרשה.

בהתייחסו לחשד המיוחס לו של ריגול חמור, על שהודיע בפומבי את שמו של ראש השב"כ, טוען משולם כי מדובר בדברי הבל, משום שאפילו ראשי אש"ף יודעים מי הוא, שהרי נפגשו עמו פנים אל פנים.

פרקליטו של משולם, חיים משגב, טען כי הדבר היחיד הקשור למרשו הוא החזקת שני אקדחים לא ברשיון.

עוד טען נציג המשטרה כי קיים חשש מפני הישנותם של המעשים שנעשו בהנהגתו של משולם וביקש לדחות את הערר.

קבלת מודעות אבל
הארץ

מרכז ארצי 03-5121212
פקס 03-6815859 עד חצות
חיפה 04-623166
פקס 04-670715 עד 16:00
ירושלים 02-254245
פקס 02-254249 עד 22:00

הברפלד קרא לרשימת רם לפתוח מחר במו"מ קואליציוני רצוף עם מפלגת העבודה

רשימת רמון מסרבת להתחיל במו"מ כל עוד לא יובטח לה שוועידת ההסתדרות תכונס ביוני

מאת חיים ביאור ויהודה גול

מזכ"ל ההסתדרות, חיים הברפלד, קרא אתמול לרשימתו של חיים רמון לפתוח מחר במשא ומתן רצוף עם מפלגת העבודה על הקמת קואליציה בין שתי המפלגות בהסתדרות. לדבריו, לקואליציה שתקום עשויה להצטרף הרשימה המשותפת לחד"ש ולמתקדמת, שתקבל מושב בוועדה המרכזת של ההסתדרות.

היום יכנס הברפלד את פורום האיגודים המקצועיים יחד עם נציגי מפלגת העבודה, האמורים להשתתף במשא ומתן עם רשימת רמון, כדי לגבש את האסטרטגיה ואת "הקווים האדומים" של המפלגה. יו"ר האגף למינהל ומשאבי אנוש, מאיר גת, מסר כי מפלגת העבודה תדרוש לשמור בקווים כלליים על המתכונת הנוכחית של ההסתדרות: זיקה מסוימת בין החברות בקופת חולים לחברות בהסתדרות ומינוי איש של העבודה כמספר 2 בהסתדרות וכיו"ר האגף לאיגוד מקצועי.

יו"ר צוות המשא ומתן מטעם רשימתו של רמון, ח"כ חיים אורון, מסר אמש שרשימתו טרם נתנה את הסכמתה לפתיחת משא ומתן מחר, מאחר שלא קיבלה ממפלגת העבודה הבהרות לגבי שני נושאים. האחד, דרישתה של הרשימה כי ועידת ההסתדרות בהרכב שנקבע בעקבות הבחירות האחרונות תכונס באמצע יוני, ולא בסוף אוגוסט או תחילת ספטמבר כדברי הברפלד. הנושא השני הוא דרישתה של רם, כי במועצות הפועלים יוקמו קואליציות בינה לבין העבודה, שאליהן אפשר יהיה לצרף גופים פוליטיים נוספים.

לדברי אורון, "כל עוד ההסכמים בין העבודה לליכוד במועצות הפועלים יישארו בתוקף, לא נוהל משא ומתן קואליציוני. אנו מדברים על קואליציה עם מפלגת העבודה בשלושה מישורים: בהסתדרות, בנעמ"ת ובמועצות הפועלים. מפלגת העבודה אינה רשאית להתנהג רק ליתרונות יחסיים. גם אנו נמנענו מלחתום על הסכמים עם הליכוד במועצות הפועלים, פרט לחיפה, שם ההסכם כפוף לאישור הרשימה הארצית".

יצוין כי עד כה חתמה מפלגת העבודה על הסכמים קואליציוניים עם הליכוד בעשר מועצות פועלים, לרבות בתל־אביב, שבה קיבלה רשימתו של רמון את מספר הקולות הגדול ביותר. הברפלד מתנגד לביטול הסכמים אלה. לדבריו, בעקבות תוצאות הבחירות "מותר לחתום על הסכמים גם עם השטן".

אורון ציין, כי "מועד כינוס הוועידה, שבעקבותיו יבוצעו חילופי הגברי בהנהגת ההסתדרות, אינו צריך להיות קשור למשא ומתן הקואליציוני בין רשימתנו לבין מפלגת העבודה". בהתייחסו לטענת אנשי העבודה, כי חוקת ההסתדרות מאפשרת לכנס את הוועידה שלושה חודשים מיום הבחירות, ובמקרים מסוימים תוך תקופה של עד שישה חודשים, אמר אורון שחוקה זו נכתבה בתקופה שמפלגה אחת תשלוט לנצח בבית ההסתדרות.

"ישנן נורמות ציבוריות שאומצו בידי ראש הממשלה ומזכ"ל העבודה, שלפיהן משך הזמן לחילופי הגברי לא יארך שלושה חודשים, אלא הרבה פחות מכך. מפלגת העבודה היא עכשיו סיעת מיעוט. עליה להעביר את השלטון לרשימה שיש לה רוב, ולאפשר לה להתחיל לנהל את ההסתדרות כהבנתה, כנהוג לגבי חילופי השלטון במדינה", אמר אורון.

ח"כ עמיר פרץ יציע היום בישיבת הצוות הפוליטי הבכיר של רשימת רמון לפתוח במסע ציבורי נגד הברפלד וסיעת העבודה בהסתדרות, הפועלים לדבריו לעיכוב העברת השלטון.

גם בתוך מפלגת העבודה גוברת הביקורת על הברפלד וסיעת העבודה בהסתדרות. ח"כ חגי מירום, ממקורביו של רמון בעבודה, תובע כינוס דחוף של לשכת העבודה ומרכז המפלגה כדי לקבל החלטה ברורה ומחייבת להעברת השליטה בהסתדרות לרשימת רמון לא יאוחר ממחצית יוני.

מירום גם קרא להחלפת צוות המשא ומתן מטעם מפלגת העבודה, שבראשו עומד הברפלד, בנימוק שצוות בהרכב כזה יקשה על קבלת סיכום חיובי.

מקורביו של הברפלד הגדירו קריאה זו כ"אווילית ובלתי עניינית". הם מסרו כי בתחילת יוני יכונס הוועד הפועל של ההסתדרות, וזה יקבע מועד לוועידה, שלאחריה תימסר השליטה בהסתדרות לרשימת רמון. לדבריהם, אי אפשר יהיה לכנס את הוועידה לפני מחצית אוגוסט.

גורמים ברשימת רמון ובמפלגת העבודה אף טוענים, כי הברפלד מעודד מאחורי הקלעים חתימה על הסכמים קואליציוניים עם הליכוד.

בצער רב אנו מודיעים על פטירת חברנו

יעקב שליש

בשיבה טובה

הלוויה תתקיים היום, יום ראשון, י"ב סיון תשנ"ד, 22.5.94, בשעה 16:30 בקבוצת גבע.
הארון יוצב בשעה 16:00 ברחבת "בית־גורדון".

המשפחה
וקבוצת־גבע

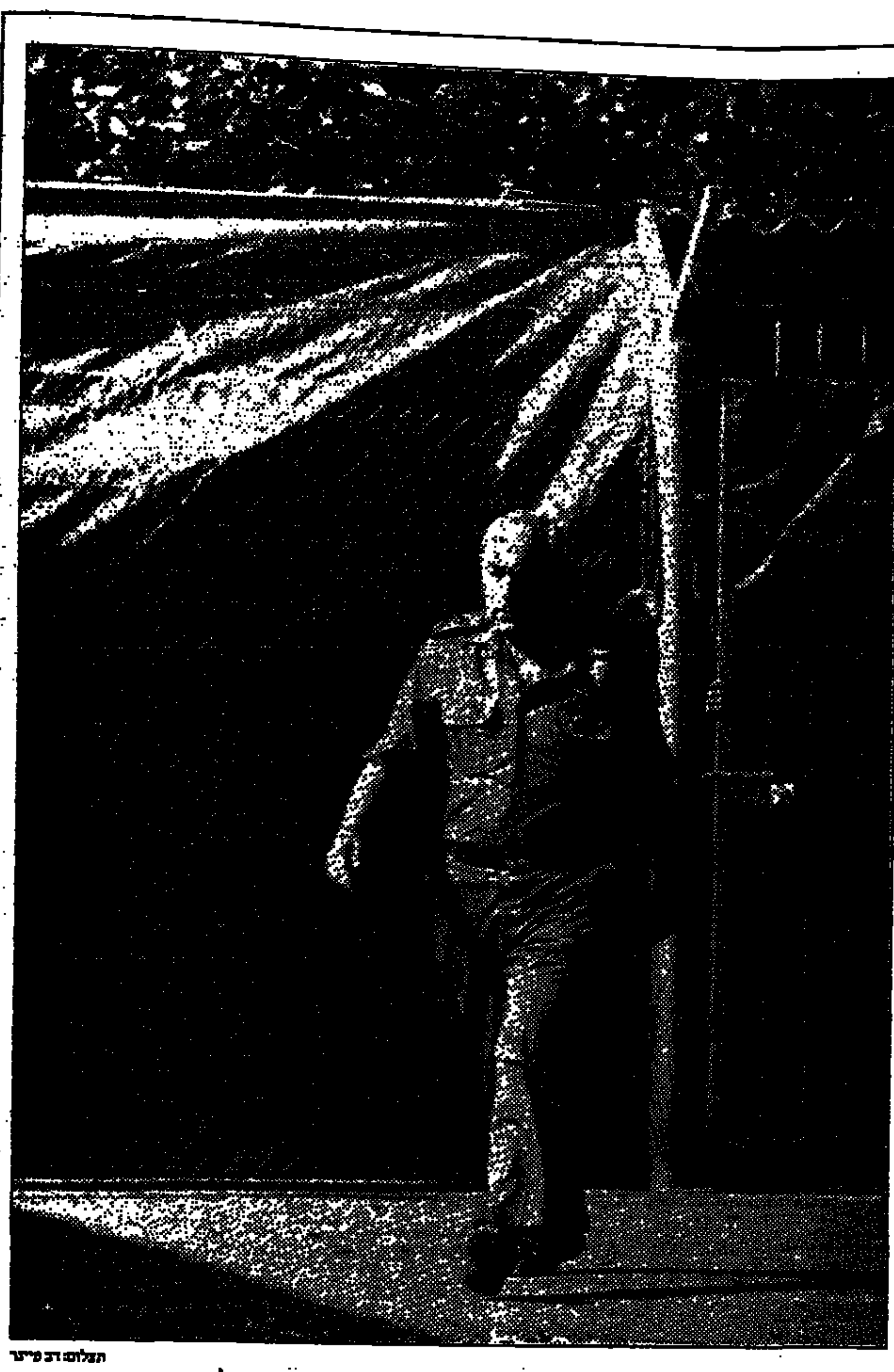

תצלום: דב מ'ייר

נשיא בית הדין לערעורים, אלוף בריגדיר פרחי, יוצא מהדיון במשפט צאלים ב'

רס"ן ק. וסרן א. כפרו באשמה נגדם בפתח המשפט על אסון צאלים ב'

מאת איתן רבין, סופר הצבאי של "הארץ"

שלשום בבוקר נפתח משפטם של שני קציני סיירת מטכ"ל – רב־סרן ק. וסרן א. – הנאשמים בגרימת מוות ברשלנות ובשימוש בלתי זהיר בנשק, בתאונת האימונים בצאלים ב־5 בנובמבר '92. חמישה חיילים נהרגו ושישה נפצעו מידי טעות של טיל לעברם. הטיל נורה בידי סרן א.

השופטים, אל"מ (מיל') עודד מודריק, אל"מ (מיל') גילת שר, ואל"מ (מיל') זאב בונה, קראו את כתב האישום. עורכי הדין של הנאשמים, רן שיימן ויעקב ויינרוט, כפרו בשמם באשמה. בתחילת שלב ההוכחות העידו שני חיילים מסיירת מטכ"ל, שנכחו באימון.

משפחות שכולות מחו "על הטיוח"

מחוץ לאולם ביה"ד של מחוז מטכ"ל הפגינו בני משפחות שכולות, ביניהם אפרת שפיגל, שבנה נהרג בתאונה בצה"ל. לדבריה, הם מפגינים כדי "למחות על הטיוח בחקירת מקרי מוות בתאונות, על השקר, על העוול הגדול שנעשה לבנים שלנו, כדי לדרוש את הוצאת האמת לאור, וכדי להראות עד כמה אנו דורשים וצועקים ומוחים נגד העובדה, שהחקירות בצה"ל לא מובאות למערכת האזרחית".

הדיון התנהל בדלתיים סגורות, לפי צו שהוציא ראש אגף כ"א במטכ"ל, האלוף יורם יאיר. עם זאת התיר למשפחות השכולות מהאסון להיכנס לאולם ולשמוע את הקראת כתב האישום. המשפחות סירבו, מאחר שלא איפשרו לבאי כוחן להיכנס עימן.

המשפט יתחדש ביום ששי הקרוב, עם עדותם של שאר עדי התביעה. בין האמורים להעיד: ראש אגף המודיעין בצה"ל, האלוף אורי שגיא, וכן האלוף עמירם לוין. לאחר שיסתיים שלב עדי התביעה אמורה ההגנה לעלות לעדות את רב־סרן ק. וסרן א., וכן שורה של קצינים, ביניהם הרמטכ"ל, אהוד ברק. רס"ן ק. יטען, כי נקט בכל האמצעים והבטיחות הדרושים.

אלפים השתתפו בעשרות הפגנות ברחבי הארץ וקראו להשעות את ההסכם עם אש"ף

מפגיני הימין הבעירו צמיגים ועגלות אשפה, ויידו אבנים ובקבוקים בשוטרים בירושלים

ח"כ שאול יהלום נפצע בעימות עם שוטרים בהפגנה ליד ביתו של רבין ברמת אביב

מאת נדב שרגאי ורויטל ברכה

אלפים הפגינו אמש בעשרות הפגנות ברחבי הארץ בתביעה להשעות את ההסכם עם אש"ף, במחאה על "ההידרדרות במצב הביטחון וריבוי הפיגועים". עד לשעת סגירת הגיליון נודע על פציעתם של ח"כ שאול יהלום מהמפד"ל ושני שוטרים.

ההפגנות התקיימו בין היתר בצומת קרית שמונה, צומת מירון, כרמיאל, יקנעם, כרכור, ראש העין, חיפה, צומת גולני, צומת הודיה, ליד בית ראש הממשלה בתל־אביב, וליד בית ראש הממשלה בירושלים.

ליד ביתו של רבין בירושלים התקיימה הפגנה סוערת שבה השתתפו למעלה מ־2,000 איש. הם התעמתו עם השוטרים, וניסו לפרוץ לעבר הבית. המשטרה פינתה ביוזמתה את הכביש שמול בית רבין, ואפשרה למפגינים לרדת מהמדרכות, אך הם ניסו לפרוץ בכוח, והודפו על־ידי עשרות רבות של שוטרים שנעזרו בסוסים.

בשעה 22 לערך פרצו עשרות צמיגים בוערים ברחוב קינג ג'ורג' והתנועה שובשה קשות. גם בגאולה ובכיכר השבת הבעירו צמיגים ועגלות אשפה ושובשה התנועה.

כמה מאות מפגינים הגיעו לצומת המלך ג'ורג'־יפו שבמרכז ירושלים, וניסו לחסום אותו. כוחות משטרה פינו אותם בכוח. במהלך הפינוי נפצעו קל שני שוטרים מיידוי אבנים ובקבוקים ונעצרו חמישה מפגינים. קרוב לחצות העצימו שוב המהומות במקום, והמשטרה הפעילה כוח רב סלל ותותחי מים בניסיון לפנות את המפגינים.

ההפגנה מול בית ראש הממשלה בירושלים אורגנה בעקבות הפיגועים ביום שישי. המפגינים נשאו בידיהם שלטים עליהם נכתב "יש מנדט לג'יהאד", "תפיסת שלטון במרמה כמוה כתפיסת שלטון בכוח", "זה לא שלום זה טרור", "רבין – האם אתה רוצה להיות הקורבן הבא של השלום". רבים מהם קראו בקול: "לא רוצים להיות קורבן שלום, רבין התפטר – דם יהודי אינו הפקר" ו"מספיק אלמנות, מספיק יתומים, די לממשלת הדמים". בראש ההפגנה נישאה כרזה גדולה, עליה נכתב "עוד שלוש שנים ירושלים בירת פלשתין".

סגן ראש עיריית ירושלים, שמואל מאיר, שנכח בהפגנה, אמר כי יציע בישיבת מועצת העיר הקרובה להכריז על הענקת התואר יקיר ירושלים לכל מי שיהרוג את ערפאת. אורי אריאל, מזכ"ל מועצת יש"ע, אמר: "אשר יגורנו בא לצערנו, הממשלה עכשיו כבר לא מדברת על שלום. יותר ויותר מדברים על הערך המותר של עזיבת השטח, את הסיסמה שטבעה מפלגת העבודה בבחירות האחרונות: 'נמאסתם מושחתים' אפשר להגיד עכשיו גם על נושא הביטחון". דבריו של אריאל שהתראיין לאמצעי התקשורת, נשמעו על רקע קריאות גוברות והולכות מצד הקהל: "מוות לערפאת", "מרצ־שריף". רבים מהמפגינים אמרו כי יוסיפו להמשיך ולהפגין עד שהממשלה תיפול. מזכ"ל יש"ע: "הממשלה הזאת גונבת דעת, ואחראית להונאה הגדולה ביותר של הציבור מאז קום המדינה. רבין הלך לבחירות על מנדט אחר לגמרי. הוא חושב שהציבור מטומטם, ושהוא יכול להעביר כל דבר בלי בחירות, אבל זה לא יילך לו. אנחנו נצא לרחובות ונפגין שוב ושוב ושוב. מה שהממשלה הזאת מעוללת לעם ישראל הוא הפקרות מוחלטת".

מאות פעילי הימין השתתפו אתמול בהפגנה שהתקיימה אמש מול ביתו של ראש הממשלה ברמת אביב. בהפגנה, שנערכה על ידי "המטה המשותף לארץ ישראל", שכולל את מפלגות הימין, טענו המארגנים כי רציחתם של שני החיילים במחסום ארז שלשום, היא הוכחה לכך שהשלום אינו שלום, ושהפעולה בלבנון אתמול היא פעולת ראווה שבאה להצדיק את כישלון הממשלה במאבק בטרור.

המפגינים צעקו מול ביתו של רבין, כשקריאותיהם מלוות בצפצופים ושריקות של המפגינים האחרים: "רבין בוגד", "לא רוצים טרור, רוצים שלום", "רבין צא החוצה", "די לממשלת הדמים", "ישראל מאסה ברבין", "ג'יהאד עכשיו", "לא רוצים להיות הבא בתור" ו"משותתים".

המפגינים נשאו שלטים של תנועת מולדת והליכוד, ועשרות השוטרים שהיו במקום מנעו מהם להתקרב לביתו. בעימות עם השוטרים נפגע ח"כ שאול יהלום. אחד השכנים תלה בחזית הבית שלט: "יש מנדט לשלום", קריאות הבוז והצעקות התגברו, והשוטרים נאלצו להשליט סדר במקום.

ח"כ משה פלד מצומת אמר: "הפעולה בלבנון היא פעולת הסחה, שלא עושה עלינו שום רושם. הפעולה שנעשתה היא מאוחרת מדי, ומעט מדי. כך היה צריך להילחם בטרור לכל אורך האינתיפאדה. מהפעולה בלבנון נודף ריח פוליטי, ובחירת התזמון אינה מקרית. לכן, כל זה לא עושה עלינו רושם והפעולה לא תשתיק אותנו. העם ימשיך להפגין עד שהממשלה תבין שהיא מייצגת מיעוט בעם, ושהיא חייבת ללכת לבחירות חדשות".

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של חברתנו

מרים דסאואר

הלוויה תתקיים היום, יום ראשון, י"ב סיון תשנ"ד, 22.5.94, בשעה 17:00 בקיבוץ גליל־ים.

המשפחה
וקיבוץ גליל־ים

במלאת שלושים לפטירתו של יקירנו

אבא איזיקוביץ ז"ל

נעלה לקברו מחר, יום שני, י"ג בסיון תשנ"ד
23.5.94 בשעה 16.00
בבית העלמין בחולון

נפגשים ליד השער הראשי בשעה 15.45

המשפחה

ישראל תשתמש

(סוף מעמוד א1)

רון ארד, וגם כחלק מהמלחמה בטרור הלבנוני נגד איזור הביטחון". גם רבין הדגיש שדיראני לא נחטף כקלף מיקוח. הוא הודה בכישלון חטיפת השייח עובייד, שנועד להיות קלף מיקוח להחלפת שבויים עם החיזבאללה.

רבין אמר עוד כי "אני יכול להבטיח שגם פעולות כאלה תיעשנה בעתיד, אם יהיה צורך בהן, כי אנו נושאים באחריות לכל הנעדרים והשבויים שטרם גורלם נקבע באופן ודאי כדרך המקובלת בצה"ל".

ארגון החיזבאללה הבטיח אתמול להסלים את מלחמתו נגד ישראל, בתגובה על חטיפתו של מוסטפא דיראני. "האויב בחר באופציה של הרחבת העימות", אמר חבר הוועד המדינית של הארגון, והוסיף האליל, "כל האזורים בלבנון הפכו כעת לחזית פתוחה. אנו בטוחים שהעם הלבנוני בכלל, והחיזבאללה בפרט, יגיבו וישתמשו במספר אמצעים כדי לעמוד מול מעשי תוקפנות אלה". תנועת חיזבאללה הביעה אתמול זעם על חטיפתו של מוסטפא דיראני. "הפעולה הזו מבהירה מדוע לא יוכל להיות לעולם שלום בינינו לבין הישראלים", הדגיש חליל.

הודעת חיזבאללה גם הדגישה את העובדה שהחטיפה בוצעה בחג הקדוש ביותר למוסלמים, חג הקורבן. "האויבה הציונית ממשיכה גם בחג לרדוף את אנשינו, ולהם את טוהר שמינו. בלילה המתין האויב אל כפרינו כאילו השמים והאדמה הם הפקר."

ח"כ טריף יפנה לבג"ץ אם תקיים הכנסת הצבעות בימי חג הקרבן

מאת גדעון אלון
סופר הפרלמנטרי של "הארץ"

סגן יו"ר הכנסת, ח"כ סלאח טריף (עבודה), הודיע כי אם סיעות הקואליציה לא יחזרו בהן מתביעתן לקיים מחר דיון בהצבעות אי האמון במליאת הכנסת, יעתור לבג"ץ נגד יו"ר הכנסת, שבח וייס.

לדברי ח"כ טריף, מחר (ומחרתיים) יחול חג הקרבן, הקדוש לציבור המוסלמי והדרוזי, ולכן שמונת הח"כים המוסלמים והדרוזים לא יוכלו להגיע למשכן הכנסת כדי להשתתף בהצבעות אי האמון. טריף הוסיף, כי שוחח בעניין עם וייס ועם יו"ר ועדת הכנסת, ח"כ חגי מירום (עבודה), אבל נסיונותיו לשכנעם לדחות את הדיון עלו בתוהו.

לטענתו, קיום דיונים בכנסת ביום הקדוש למוסלמים ולדרוזים מהווה פגיעה ברגשותיהם ומעיד על חוסר התחשבות בהם. כן הדגיש, כי סירובן של סיעות האופוזיציה לדחות את הדיון בהצבעות אי האמון ליום רביעי תמוה, משום שלפי נוהג הקיים זה שנים בכנסת, כשמתקיימת ועידה של אחת המפלגות, נוהגים שלא לקיים הצבעות במליאה.

יו"ר סיעת הליכוד, ח"כ משה קצב, דחה את דרישת שמונת הח"כים לדחות את הדיון. לדבריו, אין לסטות מהוראות התקנון הקובעות, כי הצבעות אי אמון יידונו ביום הראשון לדיונים בשבוע שלאחר הגשת ההצבעות.

חוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן־1990 וחוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי כרמיאל
הודעה בדבר אישור תכנית המהווה שני תכניות מפורטות נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 5 (ב) לחוק הליכי תכנון ובניה (הוראת שעה), התש"ן־1990, ובהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, בדבר אישור תכנית, המהווה שני תכניות מפורטות הנקראת: "תכנית מספר ג/בת/354", המהווה שינוי לתכניות הבאות: מפורטות מס' ג/2370, וג/5321. השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: כרמיאל גוש 19045 חלקות 345, גוש 19059 חלקות 303, 306, 345. עיקרי הוראות התכנית: הגדלת שטח המיועד לתעשייה. חלוקת מגרשים בשטח תעשייתי בתחום התכנית המאושר כרמיאל מס' 426. הגדלת מגרשים 303, 304, 305, 306, 345. הודעה על הפקדת התכנית פורסמה בעיתונות ביום 22/03/93 ובילקוט הפרסומים מספר 4092 תשנ"ג עמוד 3059 בתאריך 25/03/93. התכנית האמורה נמצאת במשרדי הוועדה לבניה למגורים ולתעשייה, במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז צפון וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה כרמיאל וכל המעוניין רשאי לעיין בה בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.
אהרון קולר
יו"ר הוועדה לבניה למגורים ולתעשייה מחוז צפון

עיריית חיפה משרד מהנדס העיר הוועדה המקומית לתכנון ולבניית העיר חיפה של מספר 06-356807
הודעה על פי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על־ידי מיכלסון אריה, לאשר הקמת בית זו משפחתי בחלל מוסמן 20 חוד הכרמל חיפה בגוש 11252 חלקה 30. הבקשה כרוכה בשנוי ההקלות הבאות: 1. עודף שטח בניה מעל המותר. 2. הקלה במיקום הבניה המותרות. אפשר לעיין בבקשה באגף לפיקוח ורישוי על הבניה בבניין העירייה בתוק בניה 222/94 רח' בוטליץ 3 חיפה בימים: יום ב' בין 08.00-12.00 יום ד' 15.00-17.00. המעוניין להגיש התנגדות לבקשה יגישנה לפי התכניות דלעיל תוך שבועיים מיום פרסום הבקשה.
יו"ר י. רוס
מהנדס העיר

על

מנחם דורמן

מייסד הקיבוץ־המאוחד
הסופר, העורך, איש הרוח

אבלים ומשתתפים
בצער המשפחה

חבריו בהוצאת
הקיבוץ המאוחד

בצער רב אנו מודיעים
על פטירתה בשטוקהולם של
יקירתנו

מרים (מרישיה) בנקיר ז"ל

משפחות: קינן בדרדב
שרף טורבוביץ
זוהר שורק

חברתנו

אסתרקה קנטור

איננה

על מועד הלוויה נא להתקשר לטל': 06-394500 (מזכירות)
06-394200 (מרכזיה)

המשפחה
ובית מעגן מיכאל

כואבים את מותה של
אשתי, אמא, סבתא

אסתרקה קנטור

על מועד הלוויה נא להתקשר לטל': 06-394500 (מזכירות)
06-394200 (מרכזיה)

יצחק קנטור
אפרת ואבנר הרמוני, יואב, ענת, מיכל, נדב
יונת ובעז תמיר, יעל, עדו ונעם
אילת ומשה צוקרמן, בניה, רוני, רוחלי
יאיר קנטור

רימון הושלך לעבר תחנת המשטרה בגבעתיים – הרקע פלילי

(ע). רימון רסס הושלך אמש לעבר מבנה המשמש את יחידת התנועה המחוזית של משטרת תל־אביב. המבנה נמצא באזור תחנת המשטרה בגבעתיים. כתוצאה מהפיצוץ נפגעה רשת החשמל, ובאזור השתררה עלטה.

מפקד משטרת מחוז תל־אביב, ניצב גבי לסט, אמר כי הרימון הושלך על רקע פלילי. רסיסים מהרימון חדרו לדירות מגורים בבניין סמוך, אולם איש מהדיירים לא נפגע. הבלשי משטרה שהוחשו למקום ערכו סריקות ומצאו את נצרת הרימון בשיחים, סמוך למבנה.

אלמונים חיללו מצבות בבית קברות יהודי בגרמניה

מינכן (ע"ד). משטרת גרמניה מסרה אתמול שפורעים אלמונים חיללו בית קברות יהודי בצפון באוואריה. 13 מצבות נעקרו בבית הקברות שליד וירצבורג, דרומית מזרחית לפרנקפורט. נראה כי בית הקברות חולל לפני כמה ימים.

זו התקיפה השלישית מסוג זה המתבצעת בגרמניה החודש. בתחילת מאי נעקרו מצבות בבית הקברות היהודי בבאד קיסינגן, וצויירו עליהן צלבי קרס וסיסמאות נאציות. בשבוע שעבר נעקרו 36 מצבות בבית הקברות היהודים בדרזדן.

לפחות 160 בתי קברות יהודיים, אנדרטות לזכר השואה ומצבות זיכרון אחרות חוללו בגרמניה בשלוש השנים האחרונות.

הרוקחים שבו לעבודה סדירה

מאת ערנה אירוחי
סופרת "הארץ" לענייני בריאות

שביתת הרוקחים הסתיימה ומהיום תתבצע חלוקת התרופות בבתי החולים ובמרפאות הקהילה של קופת חולים הכללית כסדרה.

הרוקחים הודיעו ביום שישי על סיום השביתה בעקבות הסכם שהושג עם הממונה על השכר באוצר המעסיקים על טבלת שכר חדשה ושינוי דירוג לרוקחים. מיד עם ההודעה על סיום השביתה הוחלו באספקת תרופות סדירה לאחר שבועיים של שיבושים.

בדיונים שנמשכו עד לשעות בוקר הוסכם כי טבלת השכר החדשה תהיה בתוקף מאפריל '94 ועד ספטמבר '97. עוד הוסכם כי הרוקחים יקבלו ב־10 ביוני מקדמה על חשבון הפרשים המגיעים להם מאפריל. טבלת השכר החדשה תופעל מיולי.

רה"מ הורה

(סוף מעמוד א1)

ליט את ישראל על עם אחר. הוא ממלא תפקידי שיטור קשים שאין מנוס מלמלא אותם, בליווי שיירות ותסיעות ילדים, מול התקוממות של עם שאין לה תשובה מלאה. כל עוד קיים שלטון הכיבוש ויש התנגדות, והיא בקו עלייה, על ידי הגורמים הקיצוניים מרצחי הישראלים ומרצחי השלום – החמאס והג'יהאד האיסלאמי – בצורך לשלם מחיר דמים. זהו מחיר השלטון בעם אחר המתקומם נגד שלטוננו".

ראש הממשלה אמר כי "אני מקווה שבהמשך תהליך השלום צה"ל יחזור להיות צבא הגנה, ולא צבא השלטון על עם אחר".

הרמטכ"ל רב אלוף אהוד ברק הורה לסגור את המעברים במחסום ארז ובנח"ל עוז בפני פלשתינאים וכלי רכב משטח האוטונומיה לתוך שטח ישראל. בהוראת הרמטכ"ל המעברים ייסגרו במשך עשרה ימים, עד יום ראשון הבא.

בצה"ל הובע אתמול כעס על המשטרה הפלשתינית, וגורמים צבאיים מסרו כי המשטרה לא פעלה ללכידת המחבלים שביצעו את הפיגוע ליד מחסום ארז שלשום, וברחו לכיוון עזה.

גורמים צבאיים אמרו כי למרות שצה"ל העביר הודעה למשטרה הפלשתינית, השוטרים לא עשו דבר לעצירת מכונית המחבלים.

"פרטי האירוע הועברו לנציגי המשטרה הפלשתינית, אך לא ידוע לנו אם היא נקטה פעולה כלשהי. בצה"ל מצפים שהמשטרה הפלשתינית תפעל באירועים מסוג זה", אמר מפקד הגזרה, אלוף משנה שאול.

אל"מ שאול אמר כי הוא מקווה שהמשטרה הפלשתינית תפעל למניעת הישנות פיגועים מסוג זה.

גורם צבאי אמר אתמול כי אם יבוצע פיגוע נוסף של מחבלים מהרצועה נגד חיילים או מתנחלים בגוש קטיף, לא יהיה מנוס מלהפעיל את היחידות המיוחדות, שיבצעו מרדף אחר המחבלים לתוך שטח האוטונומיה. לדברי הגורם הצבאי, הדבר הובהר גם לראשי המשטרה הפלשתינית.

ארגון החמאס וארגון הג'יהאד האיסלאמי נטלו על עצמם את האחריות לפיגוע ליד מחסום ארז.

שני תושבי ג'בליה, שנסעו בטנדר לפינוי אשפה, נפצעו שלשום בבוקר מאש כוחות קל מידי מתנחלים בצומת מורג שברצועה. הישאם עבד אדוק, מבכירי הפתח ברצועה, גינה אתמול את הפיגוע ליד מחסום ארז.

איש החזית העממית ד"ר רבח מוהנא אמר כי "יש עדיין כיבוש ברצועה, ולמרות ההסכם ויישומו עדיין 50% מהרצועה הם אזור ביטחון ואזור התנחלות. לכן כל מעשה אלימות הוא תוצאה טבעית".

תוניס (ע"ד). התקיפה שבוצעה בעזה, בה נהרגו שני חיילים ישראלים, מהווה פגיעה חמורה בביטחון הפלשתיני וביישום הסכם הממשל העצמי שנחתם עם ישראל. כך מסרה אתמול מזכירות הידיעות הפלשתינית ותסא.

בהודעת אש"ף נאמר כי "ברור כי המבצע לא נעשה רק נגד שני חיילים ישראלים, אלא הוא כוון לפגוע בביטחון הלאומי הפלשתיני ובהסכם השלום".

אתמול בפסטיבל / ציפי שוחט

טורנדוט – נסיכת האהבה

ההפקה השנייה במחלוקת – האופרה "טורנדוט" מאת ג'אקומו פוצ'יני, בביצוע בית האופרה השוודי – זכתה בסוף השבוע להצלחה גדולה בקרב הקהל הרב, שהצטופף באולם שרובר בתיאטרון ירושלים וביקש שוב ושוב להחזרות ללהקה.

סיפורו של הנסיך קלאף, שהתאהב בנסיכה קרת המזג טורנדוט, קיבל בהפקה זו פרשנות אישית של הבמאי קלס פלבום והמנצחת קרסטין נרבה. אינטרפרטציה זו הופכת את הסיפור המיתי הסיני לסיפור אנושי, עם העמקות פסיכולוגיות, על אהבה וחוסר אהבה, תוך שימוש ושימת רגש על הצד הוויזואלי והתיאטרלי. הקהל אהב את טורנדוט הפריג'ידית והרעה שהפכה בפרשנות זו לנסיכת האהבה.

בסוף השבוע הגישו חברי האנסמבל המוסיקלי "בוסטון קמראטה" מארה"ב שני מופעים מתוכניתם "גשר קודש" – לקט יצירות מוסיקליות־דתיות מימי הביניים. "גשר קודש" אמור להיות גשר המאבני בין שלוש הדתות המונותיאיסטיות, שהשורשיה במאות ה־13–14, משלבת ניגונים הלקוחים מתפילות מסורתיות של היהדות, הנצרות והאיסלאם.

סיכומי השבוע הראשון לפסטיבל מראים כי 12 אלף בני אדם ביקרו במופעיו השונים. המופע של אנטוניו קרלוס דוכין, בבריכת הסולטן, ריכז אליו את מספר הצופים הגדול ביותר – כ־5,000 איש, אחריו קרקס "אור" – כ־1,560 אלף איש, ובסדר יורד: "האופרה טורנדוט" – 800 איש, בוליאן ברים – 700 איש, טנגוקינטס – 700 איש ורוויסיקל – 470 איש.

ההצלחה הגדולה ביותר בשבוע הראשון מסתמנת דווקא במקום שאינו מחייב רכישת כרטיסים: במועדון הג'ז שבפואייה של התיאטרון. המון רב מצטופף במקום עד לשעות הקטנות של הלילה ומאזין ללהקות הג'ז השונות המופיעות כאן. החל מסוף שבוע זה, יצטרפו להופעות גם להקות הג'ז הרוק שהיו אמורות להופיע ב"בית הארוך" בחוצות.

ההנחה ש"הבית הארוך" ירכז אליו אנשים בדרך הביתה, מירושלים לתל־אביב, התבדתה כשגויה. לאחר שלושה ערבים מתסכלים, בהם הופיעו האמנים בפני קהל דליל (במקרה הטוב) החליטה הנהלת הפסטיבל להעביר את רב המופעים לפואייה של התיאטרון.

לקהל שיגיע לפואייה נכונה, מכל מקום, הפתעה מסוג אחר: הוא יוכל להתרשם מציורו של עבד־אל־לטיף זיאן, מנהיג הלהקה המרוקאית, שהוצב מאחורי במת המופעים שבפואייה. הציור – אם ניתן לקרוא לזה ציור – נעשה במהלך הופעת הפתיחה במגדל דוד, ועבד־אל־לטיף זיאן משוכנע כי משיכות הצבע נעשו בידי רוחות שיצאו מגופות הרקדנים שהיו בטראנס בהופעה.

הציור נרכש בידי תורם אלמוני במחיר של 18 אלף שקל, ונתרם יחד עם סכום העסקה, למרכז הרפואי שיוהרדאה במזרח ירושלים. אגב, להשתתפות האחרונה אתמול של ה"טראנס ארט" במגדל דוד, הוזמנה הזמרת השירית הישראלית אמל מרכוס, שהביאה מגר משלה, של שלום.

אוניברסיטת תל־אביב

טקס חנוכת הקתדרה
לאתיקה מקצועית ופילוסופיה של הפרקטיקה
על־שם לאורה שוורץ־קיפ

הרצאה
פרופסור אסא כשר
מופקד הקתדרה
דוח הצבא

ביום שלישי, י"ד בסיון תשנ"ד, 24 במאי 1994
קרית האוניברסיטה, רמת־אביב

(הכניסה עפ"י הזמנות)

קשר לשיר
לפרסום מודעות
177-022-7575
מספר אחד
קשר לשיר
לכל העיתונים

חדשות חוץ

אמברגו הסחר על האיטי – בתוקף מהבוקר

האו"ם מנסה למנוע הברחות להאיטי מהרפובליקה הדומיניקנית

מטה האו"ם, ניו יורק (רויטר). אמ־ברגו סחר כולל נגד האיטי ייכנס לתוקף היום בשבע בבוקר (חצות ה־לילה לפי שעון ניו יורק), בניסיון לאלץ את הנהגת מדינה זו להתפטר ולהשיב לשלטון את הנשיא המודח, ז'אן ברטראנד אריסטיד.

אמברגו הסחר המקיף, שמועצת הביטחון של האו"ם החליטה עליו ב־6 במאי לנוכח הלחץ שהפעילה ארה"ב, אוסר על קיום קשרי מסחר כלשהם עם האיטי למעט אספקת תרופות, מזון, ספרים, חומרי מידע, ציוד לעיתונאים וגז בישול.

אך אם הרפובליקה הדומיניקנית, החולקת את האי היספניולה עם האי־טי, לא תקיים את האמברגו, העיצו־מים החדשים לא יצליחו יותר מאמברגו הנשק והדלק שהאו"ם מ־טיל כעת על האיטי.

צוות של שלושה אנשים מהאו"ם, ארה"ב וצרפת, נמצא כעת ברפובלי־קה הדומיניקנית כדי להעניק למ־משלתה של מדינה זו ייעוץ טכני בדבר פיקוח על הגבול.

אך דיפלומטים אומרים כי זו רק התחלה, ולהוציא להקמת צוות פי־קוח בינלאומי אם יימשכו ההברחות, אף שמנהיגי הרפובליקה הדומיניק־נית הביעו את התנגדותם לצעד זה.

בעת פגישה שנערכה שלשום שגרירות ארה"ב באו"ם, מדליין אול־בריט, הולימה היועץ האמריקאי הב־כיר הנוגע לענייני האיטי, ויליאם גריי, והמנה מדינות בעלות עניין, להפעיל לחץ מיידי על הרפובליקה הדומיניקנית.

בהצהרה אמריקאית שפורסמה לאחר הפגישה נאמר: "הנוכחים בפ־גישה הסכימו פה אחד כי הם יפעילו את מלוא השפעתם ברפובליקה הדו־מיניקנית, כדי להבטיח שיתוף פעו־לה בהפעלת העיצומים".

רוב הדלק להאיטי מוברח עד כה מהרפובליקה הדומיניקנית, תוך העלמת עין מצד של חואקין באלא־גר, נשיאה בן ה־86 של האיטי, שכ־כל הנראה נבחר שוב ב־17 במאי, למרות האשמות השחיתות נגדו.

אנשי הצבא ברפובליקה הדומי־ניקנית ובהאיטי ובעלי בריתם האזר־חים הרוויחו מההברחות, אך פשוטי העם בהאיטי סבלו מאוד מהן.

ידוע שבאלאגר חושש כי ארצו תתנקש במהגרים עניים מהאיטי, שיי־מלטו מארצם עקב העיצומים החדש־ים שיוטלו עליה. באלאגר אינו מסתיר את הבוז שהוא רוחש לאריס־טיד בפרט ולתושבי האיטי בכלל.

העיצומים הנוקשים, העלולים לפגוע בין השאר בתעשיות הכינוס וייצור כדורי הבייסבול, מכוונים ל־השפעה מהירה, אף שלא נראה כי הצבא ימהר לוותר על השלטון.

כמויות גדולות של מזון ושיוע רפואי אמורות להגיע להאיטי, אך סוכנויות האו"ם מודיעות כי הן אינן עוסקות בדרישה וכי בתי חולים רבים מתקשים מאוד לפעול.

הצידוק של מועצת הביטחון לעי־צומים הוא שסבלם של תושבי האיטי יימשך בכל מקרה תחת שלטון הצ־בא, שמונהג ביצעו הפרות גסות של זכויות האדם, כולל מעשי אונס, רצח ועינוי מתנגדי המשטר.

אם העיצומים לא יועילו, עומד משטר קלינטון בפני כמה אפשרויות בלתי נעימות. אחת מהן היא התער־בות צבאית, אף שמדינות חשובות בדרום אמריקה, וגם קנדה וצרפת, מתנגדות לצעד זה.

צעד אפשרי אחר הוא לפתוח בד־יונים על הקמת ממשלה עם בסיס תמיכה רחב, שיהיו בה גורמים מהצ־בא ומהקהילייה העסקית, אך אריסטיד לא יכהן בה.

סדראס עמד ב־91' בראש ההפי־כה שהביאה להדחתו של אריסטיד, הנשיא הראשון של האיטי שנבחר בבחירות דמוקרטיות. כמו כן הוד הצבא הסכם שעליו חתמו אריסטיד וסדראס בניו יורק ביולי 93', שנועד להשבת הדמוקרטיה על כנה.

פרטים עיקריים מהחלטת האו"ם להטיל עיצומים על האיטי

● אמברגו על נסיעות – חל איסור על התחבורה האווירית, למעט טיסות נוספים מתוכננות וטיסות שאושרו למטרות הומניטאריות.
● נסיעות של אנשי צבא – נאסר על כ־600 חיילים ושוטרים, בני משפחותיהם ותומכיהם לצאת מהאיטי בטיסה כלשהי ללא אישור מיוחד.
● נכסים – כל המדינות נקראות להקפיא את הכספים המשאבים הפיננסיים של 600 אנשי צבא ותומכיהם, המופיעים ברשימה מיוחדת של האו"ם.
● השעיית העיצומים – מועצת הביטחון תוכל לשקול השעיה של העיצומים אם:
מנהיגה הצבאי של האיטי, ראול סדראס, יועצו הבכיר ומפקד המשטרה, מישל פרנסואה, יתפטרו או יעזבו את המדינה.
יתקיימו שינויים בהנהגת הצבא והמשטרה.
יישמו הפעולות התחוקתיות שהוסכם עליהן בפגישה בין סדראס לבין אריסטיד ב־93' בניו יורק ויתאפשר קיום בחירות.
חיילים ושוטרים של האו"ם יורשו לשוב להאיטי.
הנשיא המודח אריסטיד יוחזר למדינה ויישמר הסדר החוקתי.

הצלום: איי־פי

ז'קלין בגבייה עם ג'ון קנדי, ב־1953, כמה ימים לאחר שבני הזוג הודיעו על אירוסיהם

ז'קלין קנדי־אונאסיס – 1994–1929

מאת אורי ניר

וושינגטון (מיוחד ל"הארץ"). למרות המאמ־צים הנרצלחים שעשתה להסתתר מעין הציבור האמריקאי במשך עשרים השנים האחרונות, מו־תה של ז'קלין קנדי־אונאסיס הפך לאירוע ציבו־רי מוחשי ורגשי בארה"ב.

האבל כאן חורג בהרבה מהצער על מותה של אישיות נערצת. כאדם פרטי, נותרה ז'קלין קנדי בתודעת הרבים לציבור האמריקאי. ההיכרות הקר־בה ביותר של אמריקה עמה היא היכרות טרגית, הקשורה לאחד הרגעים העצו־בים ביותר בתולדות האומה האמריקאית: התנק־שות בחייו של ג'ון קנדי בנובמבר 1963.

אומץ הלב שהיא גילתה באותו יום סייע לאומה כולה להתמודד עם מותו של אחד המנ־היגים הנערצים ביותר בתולדותיה. אשת הנ־שיא, בשמלה ורודה שהיתה עדיין מוכתמת בדם בעלה, ניצבה ליד סגן הנשיא, לינדון ג'ונסון, שעה שהוא נשבע...

[illegible]

רה, קרולין. בשנת 1960, כשהיתה בהריון עם בנה ג'ון ג'וניור, סייעה לבעלה במסע הבחירות שלו. ג'ון הצעיר נולד חודשים לפני שבני הזוג קנדי נכנסו לבית הלבן.

במסע הבחירות של ג'ון קנדי היוותה ז'קלין נכס אלקטוראלי ממדרגה ראשונה. אחרי ניצחו־נו הנודף של קנדי נרתמה הגברת הראשונה הצעירה למשימת שיפוצו של הבית הלבן, במג־מה להוקיר את סגנונו המקורי של הבית מתקופ־תם של הנשיאים ג'פרסון ומדיסון.

בעת שהיתה סטודנטית באוניברסיטה עסקה מעט בכתיבה עיתונאית (היא קיבלה פרס מטעם ירחון הנשים "ווג" על כתבה מפרים), וכדי לגי־יס כסף לשיפוץ הבית הלבן הוליכה ז'קלין קנדי למכור בתנגה גדולה לכתב העת "לייף". מבקרי אמנות לא הירבו להלל את הטעם המשו־בח שלה בשיפוצו ובקישוטו של בית הנשיא. היא שיכנה בו מוצגי אמנות היסטוריים מאירו־פה ומארה"ב. בסוף מבצע הקישוט והשיפוץ הד־מינה את מצלמות הטלוויזיה לסקור את הבית הלבן המחודש, בשידור שריתק עשרות מיליוני צופים אל המסך. פניו המחודשים של הבית הלבן שימשו אז כעין משל לאווירת ההתחדשות בציבור האמריקאי של תחילת שנות ה־60.

אותה מידה של חן וברק השקיעה הגברת הראשונה באירועים ההברתיים והחבציים של ה־זוג הנשיאותי. היא ריבתה מסיבות עם מאבלד קואלס במסיבה אחת, ובדיפלומטיה עם שארל דה־גול באחרת. היא הרשימה אנשי רוח ביידיעותיה על אמנות ותרבות. יותר מכל, היא העניקה לאמריקה דמות להוקיר ולהעריצה. היא הצליחה את המיתון (והשביחה את טעמם) של מיליוני נשים (לא רק באמריקה), שביקשו לחקות את סגנון הלבוש הפשוט ואת תנועות הגוף האציל־יות שלה.

המשימה המוצהרת השנייה שלה בבית הלבן, שאותה התאמצה למלא במסירות לא פחותה, היתה להגן על הפרטיות של ילדיה. הבית הלבן הוא בית זכוכית, שעיני הציבור נעוצות בו תמיד. אבל לז'קלין קנדי, כמאמצים סיזיפיים ממש, כיסתה את הזכוכית באריג שהתפוגגו מיד. אורח החיים הנוצץ שהנשיא ג'ון קנדי ניהל בביתם המשותף לא סייע לה. כותבי הער־תונות הפכו לאויביה.

במאמציה לפקח על מידת החשיפה הציבו־רית שלה ושל ילדיה, היא ניסתה גם לגונן על הפרטיות שלה, להסתיר את גומותיה העצביות וליצור לעצמה תדמית טהורה, של מי שלא הוכתמה בלכלוך הפוליטי. בעלה, שנהנה מה־תדמית הזו שלה, אמר פעם: "אני לא מבין את זה. היא מדיחה את כל האנשים הפוליטיים האופ־פים אותנו, אבל נדמה שהיא אף פעם אינה נושמת אותם".

קנדי ידע שהתברך ברעיה אידיאלית, לפחות מבחינת הערך הפוליטי של תדמיתה. היא היתה בדיוק מה שהציבור האמריקאי ציפה לראות בבית הלבן בעידן הפוסט־מקארתיסטי, ודומה היה שהיא נהנית מן התפקיד ומהתרומה. שמחת החיים שלה הקסימה מנהיגים ואורחים פשוטים גם מעבר לים. אחרי ביקור סוער של הזוג הנשי־אותי בצרפת אמר ג'ון קנדי: "אני האיש שהביא את ז'אקי קנדי".

כל זה הסתיים באחת באותו יום שישי בעיר דאלאס. אחרי ההתנקשות ביקשה האלמנה הצ־עירה להתכנס בצער שלה ובפרטיותה. אבל היה לה קשה מאוד להשתחרר מחיבוק הדוב של הציבור, שהמשיך לראות בה סמל לאומי ועקב בסקרנות אחר כל תנועותיה. ב־68' היא הסעי־רה את העולם כולו כשנישאה למיליארדר היוו־ני אריסטוטלס אונאסיס, שהיה מבוגר ממנה ב־28 שנים, והפכה באחת לגברת אונאסיס. הנ־שואים האלה סייעו לה להיחלץ מהתבנית שה־ציבור האמריקאי יצר לה, אבל הם נכשלו. השניים אמנם לא התגרשו, אבל הם נפרדו הר־בה לפני מותו של אונאסיס, שבע שנים אחרי הנישואים.

ב־1975, כשאונאסיס מת אחרי מחלה ממוש־כת, אשתו לא היתה ליד ערש הדווי שלו. עם ירושה עצומה (שאותה קיבלה אחרי מאבק משפ־טי קשה), הוליכה לעבוד כעורכת ספרים (בהת־חלה בבית ההוצאה "ויקינג" ואחר כך בבית ההוצאה "דאבלדיי" בניו יורק), וניסתה להלך על הגבול הדק שבין התרועעות עם אנשי האליטה האינטלקטואלית של ניו יורק לבין האנונימיות שהתברך העסק הזה יכול לספק.

לפני שלושה חודשים פורסם כי ז'קלין קנדי־אונאסיס סובלת מלימפומה (סרטן במערכת הלימפה), אך לא נודע מה חומרת המחלה. היא נראתה מאז בפומבי והמשיכה לעבוד כמעט כרגיל. ביום ראשון שעבר עדיין נראתה מהלכת בסנטרל פארק בניו יורק. היא תיקבר מחר בבית הקברות הלאומי ארלינגטון בוושינגטון.

ג'רג'יאן היה מתוסכל

שגריר ארה"ב בישראל סבל מהתפקיד השולי שנועד לו במו"מ בין ישראל וסוריה

מאת עקיבא אלדר
שליח "הארץ" בוושינגטון

וושינגטון (מיוחד ל"הארץ"). היו"ר־צינת מרגרט טאטווילר באלנה לגייס בסוף השבוע את כל הגיסון והמוניטין שצברה כדוברת מחלקת המדינה של ג'יימס בייקר, כדי לשכ־נע את הכתבים המדיניים האמריק־אים כי הצטרפותו המתוכננת של השגריר אדוארד ג'רג'יאן למכון אקדמי על שם בייקר אינה מבטאת תסכול אישי מביצועיו של שר החוץ הנוכחי, וורן כריסטופר.

גם בוושינגטון מיטיבים להבין את שפת הגסק, וסיפור על משכורת שמנה באוניברסיטת ריס ביוסטון יכול להישמע סביר למדי. אבל כאן יודעים שצריך הרבה מאוד כסף כדי לפתות דיפלומט מקצועי כמו ג'רג'יאן לוותר על משרה מבוקשת כמו השגריר בתל אביב פחות מחצי שנה אחרי שזכה בה.

ייתכן שג'רג'יאן הוליך ללכת אחרי הכסף, ואולי אחרי הבוס הקודם שלו, ג'יימס בייקר, שהוליכו לדרוך לבית הלבן לא תעזיב אותו. אבל צריך מידה רבה של תסכול וכעס כדי שאיש כג'רג'יאן יעשה זאת במ־רוצו, אפשר כמעט לומר – בריחה.

איש אינטליגנטי כמוהו, ששימש במשך שנים אחדות שגריר בדמשק, יודע כיצד מתקבל התפסרונו בקרב ידידיו בצמרת המדינה, בעיצובו של מאמץ אמריקאי לגשר על הפערים בין יצחק רבין לחאפז אל־אסד.

אילו היה זה רק מקרה בודד, חריג, אפשר היה להתום את הפרשה בהד־מת גבה והערת התנהגות. אבל המקר־רה של ג'רג'יאן אינו הראשון, וכנראה גם לא האחרון. הוא גם אינו הבכיר שבאנשי מחלקת המדינה הפורשים מתפקידם. לא מכבר קם לו השגריר בבלגראד, וורן צימרמן, שלא יכול היה להשלים עם הביזיון המתמשך בבוסניה. בכירים במחלקת המדינה מכבים להמר על פרישה מוקדמת של כריסטופר עצמו. אומרים שקלינטון והליס שאמצע תקופת כהונתו של המימשל הוא מועד פרישה שלא יבוה אותו ואת ידידו בן ה־68 מקליפורניה.

מכל מקום, ג'רג'יאן הצטרף לצ־בור הגדל והולך של פקידים במחל־קת המדינה, המתבישים לגלות לשכנים שיש להם קשר כלשהו לשי־רות החוץ. מחלקת המדינה הפכה ל־שירות ההשאר של ממשל קלינטון. חוסר האונים וההסתבכות של הנ־שיא מעוררים את השאלה היכן מס־תתרים ומה עושים אלפי המומחים והדיפלומטים בתנועת הרכבת התח־תית שבים בשום.

ג'רג'יאן סבל מתסכול מקצועי מאז ניכנס השלטון בבית הלבן. מה התפקיד השולי שנועד לו במהלכים השבים המתרחשים בערוץ הישרא־לי־האמריקאי־הסורי. כריסטופר בי־קש אמנם מג'רג'יאן להמשיך למלא את תפקיד עוזר המזכיר לענייני המזרח התיכון. אולם לדעת מולו של הדיפלומט המקצועי, בקשה דומה ה־גיעה גם לדניס רוס, מינוי פוליטי של בייקר (שעבר עמו למטה הבחי־רות בבית הלבן של בוש).

יותר מזאת, מתוך הערכה לכישו־ריו של רוס, הקים בעבודת כריסטופר יחידה חדשה: תיאום תהליך השלום במזרח התיכון. רוס הפך לדמות המפתח במגעים עם ישראל, עם הפ־לשתינאים, עם סוריה ועם שאר שותפי המשא ומתן. ג'רג'יאן קיבל את תיאום השיחות הרב־צדדיות.

המינוי בתל אביב נחשב לכיסא מפלט מכובד, מה גם שהשגרירות חולשת מעתה גם על היחסים עם רשויות הממשל העצמי בעזה. ייתכן שלא היה זה די בכך לפצות את ג'רג'יאן על חוויית הביזוי בחדרו של איתן הבר, שעה שרוס ומרטין אינדיק משי־משים את כריסטופר בלשכתו של רבין. חוויה דומה זירזה את פרישתו של סמואל לואיס מראשות הצוות לתכנון מדיניות. המעמד המיוחד של איתמר רבינוביץ' כירסם עוד יותר במעמדו של ג'רג'יאן. מאז ומתמיד התגמד משקלו של השגריר האמריקאי בתל אביב, ככל שהשגריר הישראלי בוושינגטון היה דומיננטי וקרוב יותר לראש הממשלה.

דיפלומטים ותיקים מציינים שלא לשלול הסבר פרוזאי הרבה יותר לפרישה: מאחורי התסכול, הכסף, הילדים והקלוג' עומדת רעיה, שמאסה בטלטולים ברחבי העולם והרמזנות קוסמת בעבודה פקיד שהגיע לשיא הקריירה שלה.

ציור קיר הנחשב אנטישמי הושחת באונ' סן פרנסיסקו

מאת ישראל עמרני

סן פרנסיסקו (מיוחד ל"הארץ"). מחלוקת קשה פרצה בסוף השבוע בין סטודנטים יהודים ושחורים באוניברסיטת המדינה בסן פרנסיסקו, עקב השחתת ציור קיר המבציה את המנהיג השחור מלקולם אקס. הציור, שנחנך ביום חמישי, הושחת פעמים בתוך יממה אחת, כנראה עקב אופיו האנטישמי. ציור הקיר, בגודל של תשעה מטרים רבועים, צויר ברחבת הכניסה לבניין אגודת הסטודנטים, בקמפוס של אוניבר־סיטה שקנתה לה שם כמוסד רדיקלי של תנועת "הרב־תרבותיות".

בציור, שצויר בהזמנת אגודת הסטודנטים, מוצג דיוקנו של מלקו־לם אקס. גבולות הדיוקן מעוטרים בציורי גולגלות ועצמות, דגל ארה"ב, סמלי הדולר ($) ומגיני דוד, ובכתובת "דם אפריקאי". משתמע היא כנראה להבציה את הדעה הרווחת בקרב שחורים רדיקלים, שלפיה היהודים הם שמימנו את סחר העבדים העולמי, האחראי למצבם הקשה של השחורים בארה"ב.

דעה זו הושמעה פעמים רבות על ידי מלקולם אקס, אשר התנערה על מנהיגות הארגון הלאומני השחור "אומת האיסלאם" בשנות השש־ים. מלקולם אקס נרצח לפני 26 כאשר נשא נאום בפני פורום של ארגונו, אשר הדרים אותו.

ציור הקיר, אשר היה מאז הסרת הלוט מעליו ביום חמישי למוקד של ויכוחים סוערים, הושחת כאמור פעמיים. בפעם אחת שפך עליו אלמוני כמות רבה של צבע ארגמ. בפעם השנייה נעצרה פרופסורית שניסתה לרשום לצדו, כצבירי היום, את הכתובת "עצרו את הפאשיזם".

הפרופסורית, לואיס ליילס, שחורה, נעצרה ונחקרה כדי כעשעה, בחשד להונדליזם ותקיפה, בשל ניסיונה להדוף מעליה סטודנטית שניסתה למנוע ממנה לרשום את הכתובת. ליילס אמרה בתגובה: "אין להביה לחסד סובלנות להתקיים ללא התנגדות".

נשיא האוניברסיטה סירב לגנות את הציור או לפעול בצורה כלשהי. לדבריו, יש להניח לסטודנטים לפתור בעצמם את המחלוקת. הדעה הרווחת היא כי אם ישונה הציור, יהיה זה בניגוד צבורה.

הזמנה להציע הצעות לרכישת זכויות מקרקעין

מוזמנות בזה הצעות לרכישת זכויות הבעלות בחלקות 175 ו־176 בגוש 6669 ("הנכס"):

1. שטחו הרשום של הנכס הוא 1024 מ"ר (חלקה 175) ו־1018 מ"ר (חלקה 176). שטחו הכולל נטו, לאחר הפקעות, הוא כ־2020 מ"ר. על גבי הנכס בית, שכתובתו רחוב גלי תכלת 46, הרצליה פיתוח ("הבית").
2. הנכס הוא בבעלות פרטית, בחלקים שווים, של שני בעלים ("בעלי הנכס"). בעקבות הסדר פשרה שקיבל תוקף של פסק־דין בתיק אזרחי 1465/86 בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו ("בית המש־פט"), נתונות זכויותיו בנכס של אחד הבעלים בכינוס נכסים ("המחצית שבכינוס").
3. זכויותיו בנכס של הבעלים האחר אינן נתונות בכינוס נכסים. בעלים זה הודיע לבית המשפט, במסג־רת תיק אזרחי 1465/86 (תיק המרצה 9053/93) על נכונותו למכור את זכויותיו בנכס, במסגרת הליך המכירה של המחצית שבכינוס שיתבצע על־ידי כונסי הנכסים החתומים מטה, וביחד עם מכי־רת המחצית שבכינוס.
4. המכירה הנדונה בהודעה זאת מתבצעת – באשר למחצית שבכינוס: על־ידי כונסי הנכסים, החתו־מים מטה, ובמסגרת כינוס הנכסים האמור; ובאשר למחצית האחרת של הנכס: על־פי הסכמת הבע־לים של אותה מחצית. הנכס והזכויות הקשורות בו נמכרים ביחד וכמקשה אחת.
5. הנכס הושכר לממשלת קנדה ומתגורר בו שגריר קנדה בישראל. לטענת שגרירות קנדה היא זכאית להחזיק בנכס עד יום 31 במאי 1996. בעלי הנכס פנו לבית משפט השלום בהרצליה וביקשו סעד הצהרתי לפיו ממשלת קנדה אינה זכאית להחזיק בנכס לאחר יום 31 במאי 1991. סעד כאמור ניתן. ממשלת קנדה הגישה על כך לבית המשפט ערעור (ערעור אזרחי 561/91). ביחד עם ערעור זה נדון ערעור של בעלי הנכס על החלטה של בית משפט השלום בבדדים, בה נקבע כי לממשלת קנדה חסי־נות דיפלומטית מפני תביעה לדמי שימוש ראויים. בהליכי הערעור הסתיימה שמיעת טענות הצדדים, והם ממתינים לפסק דין. ממשלת קנדה טוענת, בין היתר, לחסינות ריבונית. אם תתקבל טענתה של ממשלת קנדה, צפוי הנכס להיות מוחזק על־ידי ממשלת קנדה עד 31 במאי 1996. לאור חסינות אפש־רית של ממשלת קנדה בקשר לנכס, קיים חשש כי לא ניתן יהיה לאכוף עליה את פינויו, אף במקרה שהנכס יוחזק על־ידיה לאחר ה־31 במאי 1996.
6. זכויות הבעלות בנכס ("הזכויות הנמכרות") תמכרנה במצבן כפי שתהיינה בעת המכירה (AS IS) וזאת אף אם הנכס יהיה תפוס על־ידי ממשלת קנדה ו/או על־ידי מי מטעמה, במועד החתימה של החוזה למכירת הזכויות הנמכרות ("חוזה המכירה"). על בעלי הנכס ועל כונסי הנכסים לא יחול כל חיוב לגרום לפינוי הנכס ממחזיקו האמור. הזכויות הנמכרות תועברנה כפי שתהיינה במועד החתימה של חוזה המכירה, ובמקרה בו יהיה הנכס תפוס כאמור, תתבצע העברת הזכויות בדרך של חתימה על שטרי מכר של הזכויות הנמכרות.
7. בקשר לנכס ולזכויות הנמכרות, התקיימו ומתקיימים הליכים משפטיים, אשר התייחסות אליהם מצויה במבוא לחוזה המכירה.
8. על המציע לבדוק את הזכויות הנמכרות, מצבן וכל הקשור בהן. המציע שהצעתו תתקבל ("הרוכש") יוחזק כמי שבדק את הזכויות הנמכרות וכן כל דבר קשור בהן, לרבות (ומבלי למעט מהאמור לעיל) המצב הפיסי, המשפטי והתכנוני של הבית והנכס, תוכניות בנין העיר החלות על הנכס וסביבותיו, זכויות הבניה, קוי הבנין, הפקעות, המשמעויות הנובעות מהעובדה כי הנכס תפוס על־ידי ממשלת קנדה, טענות שהועלו בהליכים המשפטיים האמורים בסעיף 7 לעיל, ההחלטות ופסקי דין של בתי משפט באותם הליכים ובקשר לזכויות הנמכרות ולנכס.
9. חוזה המכירה יהיה בנוסח שאושר על־ידי בית המשפט. העתק של נוסח חוזה המכירה ניתן לקבל, לפי דרישה, אצל כונסי הנכסים. מכירתן של הזכויות הנמכרות והעברתן תהיה על־פי התנאים וה־הוראות המפורטים בחוזה המכירה. על־פי חוזה המכירה, על הרוכש יהיה לשלם סכום השווה ל־50% מהתמורה תוך 7 (שבעה) ימים מיום חתימת חוזה המכירה; את היתרה (סכום השווה ל־50% מהתמורה) יהיה על הרוכש לשלם תוך 30 (שלושים) יום ממועד חתימתו של חוזה המכירה. העברת הזכויות הנמכרות על־שם הרוכש תבוצע על־ידי הרוכש ועל־חשבונו.
10. ניתן לראות את הנכס לאחר תאום מראש עם כונסי הנכסים.
11. בידי כונסי הנכסים חוות דעת שמאי לפיה שוויו של הנכס, כריק, שלם ופנוי, בתנאי שוק רגילים, הינו כ־2,500,000 דולאר של ארצות הברית. העתק של חוות דעת השמאי ניתן לקבל אצל כונסי הנכסים, תמורת תשלום במזומן של 100 ש"ח.
12. הצעות לרכישת הנכס יש להגיש לכונסי הנכסים עד יום 10 ביוני 1994, בשעה 10:00. בהצעה יש לפרט את שמו של המציע, מענו, מספר הזהות/התאגיד שלו, ולכלול התחייבות להשתתף במכירה הפומבית שתתבצע בבית המשפט כאמור בסעיף 14 להלן.
13. על המציע לצרף להצעתו שיק בנקאי או ערבות בנקאית לפקודת כונסי הנכסים שתהיה בתוקף עד יום 8 בספטמבר 1994 (90 יום לאחר המועד האחרון להגשת הצעות), צמודה לדולאר של ארצות הברית, בסכום השווה ל־300,000 (שלוש מאות אלף) דולאר של ארצות הברית. כונסי הנכסים יהיו רשאים לחלט את השיק הבנקאי או את הערבות הבנקאית ולממשם במקרה שהמציע יחזור בו מהצעתו ו/או לא ישתתף במכירה הפומבית.
14. מכירת הנכס תערך בדרך של מכירה פומבית בבית המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו לפני כבוד השו־פט א' שטרוזמן, ביום 20 ביוני 1994, בשעה 13:00. כל המציעים יוזמנו ליטול חלק במכירה הפומבית האמורה.
15. כפוף לאישורו של בית המשפט, ההצעה הגבוהה ביותר היא ההצעה שתתקבל. נוסח חוזה המכירה אינו ניתן למשא ומתן.

ראובן רייף, עו"ד
גולדפרב, לוי, ערן ושות'
רחוב אבן גבירול 2, תל אביב
טלפון: 03־6954343; פקסימליה: 03־6954344

בתריאל באורי, עו"ד
שדרות חן 50, תל־אביב
טלפון: 03־6960233
פקסימליה: 03־6962811

כונסי נכסים משותפים על־פי הסדר פשרה שקיבל תוקף של פסק דין בתיק אזרחי (ת"א) 465/86

אוניברסיטת תל־אביב

טקס חנוכת קתדרת אדלר לקרדיולוגיה פדיאטרית

במעמד
מר מוטה (מרדכי) גור
סגן שר הביטחון

הרצאה
פרופסור ליאונרד בלידן
מתאם הקתדרה

קרדיולוגיית ילדים: התפתחות, בשלות ועתיד

ביום שני, י"ג בסיון תשנ"ד, 23 במאי 1994, בשעה 12:30
באולם המליאה, מועדון האוניברסיטה ע"ש מרסל גורדון
קרית האוניברסיטה, רמת־אביב

הציבור מוזמן

ציוד טניס־שולחן מקצועי
סטיגה, בטרפליי במבצע
Butterfly STIGA
היבואן: בש־גל, טל: 03-6951121

הודעות בעניין
תכנון ובנייה

המינהל האזורי לאיזור יהודה ושומרון
קמ"ט מטה לענייני פנים
מועצת תכנון עליונה
ועדת המשנה לבנייה ותכנון

[illegible]

קמ"ט מטה לענייני פנים
יו"ר מועצת התכנון העליונה

עיריית ירושלים
הועדה המקומית לתכנון ולבניה

[illegible]

יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי לודים

הודעה בדבר אישור תכנית המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית. נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, בדבר אישור תכנית, המהווה שינוי תכנית מתאר מקומית הנקראת: "תכנית מספר גז/206/3 א'". המהווה שינוי לתכניות הבאות: R/6 השטחים הכלולים בתכנית ומקומם: ישוב: דרומית מזרחית למבוא מודיעים גוש 5616 ח"ח 11, 12, 13, 34, גוש 5617 ח"ח 2, 5, גוש 5640 ח"ח 1. עיקרי הוראות התכנית: 1. קביעת תוואי דרך ומעבר תת קרקעי לקוי הספל. מתח גבוה [illegible] ... ביום 27 APR 1994

דייר אהרון לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי פתח תקוה

[illegible]

ד"ר אהרון לוי
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ובניה
מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה, התשכ"ה־1965
מרחב תכנון מקומי עירון
מרחב תכנון מקומי מנשה

[illegible]

ד"ר חיים קופלמן
יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

עברנו. התמקמנו. הטלפון מחובר.
הפקס עובד והמים רותחים...

יהושע ושותי פרסום ושיווק בע"מ. בית הלל 5, (שכ' מונטיפיורי) תל־אביב, טלפון 03–5628778, פקס: 03–5628808.

صكنا من الاهل

صكنا من الوهل

חדשות חוץ

תצלום: אי־פי

פליטים ברואנדה נושאים שקי מזון שקיבלו מהצלב האדום, סמוך לגבול עם אוגנדה. הצלב האדום מספק מזון ל־10,000 פליטים החיים באזור

צבא רואנדה תקף את המטה של המורדים בבניין הפרלמנט בקיגאלי

האו"ם: הממשלה מוכנה להפוך את שדה התעופה לאזור נייטרלי

קיגאלי (רויטר). צבא ממשלת רואנדה פתח אתמול במתקפה על עמדות המורדים בקיגאלי, שנועה במאמצים להשיג הפסקת אש ולהבטיח את שליטת האו"ם על נמל התעופה בעיר.

עדי ראייה אמרו כי בניין הפרלמנט, שבו נמצא עתה מטה ארגון המורדים החזית הפטריוטית של רואנדה, סבל לפחות שתי פגיעות ישירות מפצצות מרגמה. המורדים השיבו במטחים של אש קלה ונשק כבד נגד מחנה קאנומבה, שבו מרוכז הצבא, קרוב לנמל התעופה.

קשר חיוני

קרבות אלו פרצו בעת שמפקד כוח האו"ם ברואנדה, מייג'ור־גנרל רומאו דאליר, התכונן לפגוש את נציגי החזית הפטריוטית כדי לדון אתם במה שהאו"ם הגדיר "תשובה חיובית" של הממשלה לתוכניות האו"ם להעביר לידיו את השליטה בשדה התעופה.

שדה התעופה הוא קשר חיוני לאספקת סיוע חוץ. האו"ם ביקש מממשלת רואנדה להסיג את כוחותיה ולהתיר את נמל התעופה כאזור נייטרלי בשליטת האו"ם.

"פגישתו של הגנרל עם אנשי החזית הפטריוטית לא התאפשרה עקב ההפצצות", אמר עבדול קביה, ראש משלחת הסיוע של האו"ם לרואנדה. "לא נקבע מועד אחר לפגישה. קיבלנו תגובה חיובית מהממשלה לגבי בקשתנו בדבר נמל התעופה, אך הממשלה הוסיפה כמה תנאים שנצטרך לדון עליהם עם החזית הפטריוטית".

החזית הפטריוטית הוסיפה אף היא תנאים להצהרתה במטה האו"ם בניו יורק, שבה הביעה את הסכמתה לכך שהאו"ם ישתלט על נמל התעופה.

"עכשיו הם אומרים שהם יסכימו לכך שנמל התעופה יוכרז אזור נייטרלי רק אם נמל התעופה ומחנה קאנומבה ישנו ואם כוחות הממשלה יועברו למקום אחר. כך שכעת המצב לגבי נמל התעופה אינו נראה כלל חיובי", אמר קאביה.

הפצצות על בית הנתיבות

אף מטוס לא הגיע לקיגאלי מאז יום רביעי, שבו נחת שם מטוס עם משקיפי או"ם ועיתונאים. אתמול ושלשום פגעו פצצות בבית הנתיבות.

"שני הצדדים סבורים שנמל התעופה הוא היהלום שבכתר, שיש להילחם על השליטה בו. מי ששולט עליו מפקח על הכניסה לקיגאלי ולרואנדה כולה, שאין לה מוצא לים", אמר קאביה לכתבים.

ביום שלישי הורה האו"ם על שליחת חיילים נוספים לרואנדה, בניסיון לעצור את מעשי הטבח על רקע אתני ואת הקרבות, שמעריכים כי מאז 6 באפריל נהרגו בהם כחצי מיליון בני אדם.

בניסיון להשיג את הסכמת הצדדים הלוחמים לשתף פעולה עם האו"ם, צפויים היום הפקידים הבכירים עיקבאל ריזה מפקיסטאן, סגן מפקד משלחות האו"ם לשמירה על השלום, והגנרל ז'ורז' מוריס באריל מקנדה, היועץ הצבאי לאו"ם, להיפגש בקמפאלה, אוגנדה.

פקידי או"ם בכירים אמרו כי הם מקווים ששני הנציגים יוכלו לפגוש את מנהיג החזית הפטריוטית, מייג'ור ג'נרל פול קגאמה, בעיירה ביומבה שבצפון המדינה, הנמצאת בידי המורדים, ואת רמטכ"ל צבא הממשלה, אוגוסטין בזימונגו, בקיגאלי.

האו"ם מסר כי הנציג המיוחד של מזכ"ל האו"ם ברואנדה, ז'אק רוז'ר בוה־בוה, אמור אף הוא להגיע לניירובי בניסיון לתאם הגעת סיוע הומניטארי לרואנדה. הנציג המיוחד "ימשיך בקשרים עם המדינות באזור, כדי ליישם את החלטות של המזכ"ל על סיום המשבר ההומניטארי ברואנדה", אמר קאביה. "אני מאמין שהוא ישוב לפעול בקיגאלי כאשר תשלום משימתו".

יומן

משבר בחצר האחורית

אתמול נכנסו לתוקפן הסנקציות הכלכליות הנרחבות שהטילה מועצת הביטחון על האיטי. האמברגו המסחרי על המדינה הענייה מגיע במידת חומרתו לזה שהוטל על עיראק ועל יוגוסלוויה לשעבר, אך למרות זאת אין עדיין כל סימן לכך שראשי הצבא מסכימים לשוב לדרך הדמוקרטיה, ולהעביר את השלטון לידיו של הנשיא הנבחר ז'אן־ברטראן אריסטיד.

הטלת הסנקציות באה בעקבות מינויו, בשבוע שעבר, של אמיל ז'ונאסאן ל"נשיא" האיטי במקומו של אריסטיד. ארה"ב הבהירה, כי ז'ונאסאן אינו נשיא לגיטימי, וחומרת המעשה גוברת לנוכח הקמתה של ממשלה חדשה המונה 12 שרים – ללא ראש ממשלה. מובן מאליו כי ז'ונאסאן ושריו אינם אלא בובות בידי הגנרלים; ראש הממשלה המוכר על־ידי הקהילה הבינלאומית, רובר מאלוואל, קרא בתגובה להתפטרותו של מפקד הצבא, ראול סדראס.

המצב הקשה שנשתרר בהאיטי הפך לצרה צרורה עבור ממשל קלינטון. ארה"ב הביעה אין־ספור פעמים את מחוייבותה להשבת הדמוקרטיה בהאיטי, ותמכה בדרישתו של אריסטיד להדק את הסנקציות, אולם עד כה גרמו הסנקציות הללו להרעבת האוכלוסיה ולמנוסה המונית של פליטים בסירות רעועות לחופי פלורידה.

הפסקת הסנקציות תהיה כבחינת כניעה מבישה לבריונים בפורט־או־פרינס, אולם המשכן יוצר מצב בלתי־נסבל עבור קלינטון שהבריז במערכת הבחירות שלו כי המדיניות של החזרת הפליטים בכוח היא "בלתי מוסרית", אך מסיבות מובנות הוא מתקשה מאוד להעניק להם מקלט מדיני.

הבל שסדראס וחבריו אינם מפחדים כמה סיסמאות מתמכביות. אם ניתן היה להציג זאת כ"איום קומוניסטי" על ארה"ב, חזיש קל – כמו בניקרגואה, קובה, גרנדה, הרפובליקה הדומיניקנית ועוד – היה עולה השכן מצפון בכל עוצמתו על "שלטון הרשע" בחצר האחורית. בהאיטי המדובר בסתם עריצים, כמותם ניתן למצוא בכל פינה בעולם, ואיש אינו רוצה להקריב חיילים אמריקאים למען עניין שכזה.

ניצן הורוביץ

בתימן התחדשו הקרבות על השליטה בבסיס אל־אענד, בדרך לעדן

עדן (רויטר). אתמול נראה היה כי כוחות צפון תימן מהדקים את כיתור בירת הדרום, עדן, למרות הפסקת האש בקרבות שהוכרזה לרגל החג המוסלמי עיד אל־אדחא.

אתמול בבוקר התחדשו הקרבות על השליטה בבסיס אל־אענד, על הדרך לעדן, ובחזית העיקרית האחרת במחוז אביאן, מזרחית לעדן.

"כשש בבוקר החלה הפגזה כבדה על בסיס אל־אענד, וכמה יחידות נע מקירבה", אמר חייל בצבא הדרום. הלהם בקו הגנה כשלושה ק"מ דרומית לבסיס אל־אענד.

כוחות הצפון ניסו שלשום להגיע למתקפה משותפת מהצפון ומהמזרח, כדי לכתר את עדן. פקידים בכירים בדרום תימן האשימו את חיילי הצפון בהפרת הפסקת האש, באומרם כי כוחותיו של עלי עבדאללה סאלח חידשו את ההפגזות עם שחר.

רדיו צנעא טען כי חיילים הדרום הם שפתחו ביריות וכי כוחותיו של סאלח כיבדו את הפסקת האש.

חיילי הדרום הגיבו על ההפגזות על בסיס אל־אענד בירי טילי קטיושה ומטוסי קרב שבסיסים בעדן הפציצו את עמדות הצפון.

סאלח אמר אתמול כי כוחותיו יכבדו את הפסקת האש החד צדדית לשלושה ימים שהוא הודיע עליה שלשום בערב, אך לא יהססו לחדש את התקפות עם סיום הפסקת האש.

סאלח דחה את הצהרתו של מנהיג הדרום, עלי סאלם אל־בידי, כי דרום תימן פורשת מהאיחוד בין שתי המדינות, ששני המנהיגים הסכימו עליו ב־1990. הוא הגדיר דברים אלו כבגידה.

פצצות וטילים של הצפון נחתו אתמול, זה היום השני ברציפות, על מחוז אל־עלאם, כ־12 ק"מ מצפון לעדן.

אף שחייליו של סאלח ניתקו את עדן משדות הנפט החשובים באיזור הצמוד שבמזרח המדינה, העיר ממשיכה לקבל אספקה באמצעות הנמל שלה, הנשמר על ידי הצי.

הפרלמנט של חצי האי קרים דחה אולטימטום שהגישה לו אוקראינה

ראשי הממשלות של רוסיה ואוקראינה ייפגשו בניסיון ליישב המחלוקת

סימפרופול, אוקראינה (רויטר). הפרלמנט האוטונומי של חצי האי קרים הצביע אתמול בעד החזרת החוקה משנת '92 והפרדת הקשרים עם אוקראינה. הפרלמנט דחה את האולטימטום של הנהגת אוקראינה, שדרשה ממנו כי יחזור בו מקראתו לקבלת יתר אוטונומיה, והגביר את ההכנות לשיחות על הולשת הקשרים עם אוקראינה.

סוכנות הידיעות הרוסית איטאר־טאס"ס מסרה כי ראשי הממשלה של רוסיה ושל אוקראינה יקיימו מחר שיחות במוסקווה כדי ליישב את המחלוקת בנושא קרים, המאיימת להוביל למשבר חריף ביחסי שתי המדינות.

חברי פרלמנט רבים בקרים, כולל יו"ר הפרלמנט, סרגיי ססקוב, אינם מסתירים את הבוז שהם רוחשים לאוקראינה ואת שאיפתם לאחד את חצי האי עם רוסיה.

תגובתה של אוקראינה לצעדים של מנהיגי קרים כללה מלים רבות ומעשים מעטים. שר ההגנה של אוקראינה, ויטאלי ראדצקי, הצהיר כי ארצו נחושה בדעתה שלא לוותר על קרים, "יהא המחיר אשר יהא". כמה פקידים בכירים טענו שיש להכפיף את קרים לשלטונו הישיר של הנשיא האוקראיני.

אך הפרלמנט בקייב לא יישם אף אחד מהצעדים הנוקשים שנשיא המדינה, ליאוניד קראבצ'וק, איים לנקוט בהם כדי לשמור על קרים כחלק מאוקראינה. קראבצ'וק מנהל כעת מסע בחירות לקראת הבחירות לנשיאות אוקראינה, שיתקיימו ביוני.

בראיון לטלוויזיה אמר נשיא רוסיה, בוריס ילצין, כי הוא אמר לקראבצ'וק שאסור להשתמש בכוח בקרים.

חברי פרלמנט בקרים אמרו כי הם לא יעשו שום ויתור בנושא החוקה בימים הקרובים.

אך הפרלמנט בקרים דחה את הקריאות להכריז על איחוד קרים עם רוסיה כעל מטרה סופית. כמו כן סירב הפרלמנט להצעה להמשיך במשאל עם כדי להכריע על הסטטוס של האזור בעתיד.

רוצקוי קורא להדחת ילצין ולהקמת "רוסיה גדולה"

מוסקווה (רויטר). סגן נשיא רוסיה לשעבר, אלכסנדר רוצקוי, נשא אתמול נאום שקרא להדחת הנשיא, בוריס ילצין, ולהקמת "רוסיה גדולה" בגבולותיה של בריה"מ לשעבר.

רוצקוי, שזכה לחנינה מהפרלמנט לאחר ששהה כמעט חמישה חודשים במאסר משום שהנהיג את ניסיון ההפיכה נגד ילצין באוקטובר '93, קרא לאסיפה של חברי מפלגתו, "רוסיה החופשית", להצהיר כי "הדיקטטורה אינה פועלת ויש לנטוש דרך זו".

"התמיכה העממית בשלטון הריכוזי שואפת לאפס", אמר רוצקוי. "המפלגות הפוליטיות צריכות להחליט במי הן מצדדות".

אתמול גילה רוצקוי את תוכניותיו, כשקרא למפלגה ללחוץ לבחירות מוקדמות לנשיאות. הבחירות הבאות לנשיאות יתקיימו רק ביוני '96. "אני בטוח שהכוחות הפטריוטיים ייזכו בבחירות לאחר שהן יצליחו להביא לקיומן", אמר רוצקוי לתומכי מפלגתו. הוא הדגיש כי הוא רואה עצמו כמועמד בבחירות אלה.

הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה אטומית:

צפון קוריאה הביעה נכונות לקבל צוות ייעוץ מטעם האו"ם

פקידים בכירים מצפון קוריאה הסכימו אתמול להיפגש עם חברים בכירים בצוות בדיקה של האו"ם, כדי לדון בתוכניות לבדיקת מוטות האורניום שניתן להשתמש בהם לפיתוח נשק גרעיני.

בהצהרה שפירסמה במטה שלה בווינה אמרה הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה גרעינית כי צפון קוריאה שלחה טלקס המבטא את "נכונותה לקבל צוות ייעוץ של הסוכנות".

ההודעה באה לנוכח דיווח, שלפיו ארה"ב הסכימה לחדש שיחות בדרג גבוה עם פיונגיאנג עקב מה שנראה כהתקדמות לגבי הסכמתה לבדיקה.

עם זאת, לא ניתנה כל ערובה לכך שצפון קוריאה תיענה לדרישות הסוכנות לקחת דוגמאות ממוטות האורניום. הסוכנות הבינלאומית לאנרגיה גרעינית, שהיא זרוע של האו"ם, עומדת על קיום הבדיקות כדי לבחון אם נעשה שימוש כדלק לייצור אורניום, מרכיב מפתח בפצצות אטום.

החשדות שצפון קוריאה מייצרת נשק גרעיני התעצמו באחרונה, לאחר שמדינה זו החלה להסיר מוטות אורניום מכור ניסיוני ללא נוכחות צוות בדיקה. צפון קוריאה טוענת בתוקף כי הכורים הגרעיניים שלה לא נועדו למטרות צבאיות.

שר ההגנה האמריקאי, ויליאם פרי, אמר שלשום כי צפון קוריאה התירה לצוות בדיקה של האו"ם לאמת שהיא לא ייצרה פלוטוניום מהמוטות שנלקחו מהכורים, והדגיש כי יש להתיר לצוות הבדיקה לבצע נתוח טכני של המוטות.

בקצרה

● טיראנה. ראמיז אליה, הנשיא הקומוניסטי האחרון של אלבניה, ותשעה מדינאים בכירים אחרים של המשטר הקומוניסטי, יועמדו היום לדין באשמה שביצעו פשעים בעת שהיו בשלטון. אליה, בן 68, ועוד שלושה פקידים בכירים בשלטון הקומוניסטי מואשמים בניצול כוחם לרעה ובתעילת כספי מדינה. (ע"ר)

● זאגרב. האו"ם יבקש בשבוע הבא תרומות בסך חצי מיליארד דולר לשיקום סרייבו. אמר דובר מטעם כוח ההגנה של האו"ם ביוגוסלוויה לשעבר אמר: "הכספים נועדו כדי לשקם את מערכת אספקת המים, החשמל והגז לחימום ולבישול. כמו כן יש לשקם את התחבורה הציבורית, לשפץ בתי ספר ובתי חולים ולהקים מחדש את מערכת התקשורת". תוכנית הפעולה תוצג בכנס המדינות התורמות שיהיה בוינה ב־24 וב־25 במאי. (ע"ר)

קבל יותר ממכשיר הפקס שלך!
הפוך אותו לסורק (SCANER) או מדפסת
עם FAXCONVERTER

Trio Information Systems
עשתה זאת שוב
מכשיר הפקס שלך,
לא יחזור לעולם למה
שהוא היה עם Faxconverter

Trio Fax-Converter הוא מכשיר נישא
זעיר, קל לחיבור לכל מכשיר פקס.
לסרוק מסמכים למחשב, פשוט הזן
מסמך כלשהו כולל טקסט או גרפיקה
למכשיר הפקס, והFaxconverter־
יעביר את התמונות והטקסט ישירות
למחשב שלך.

להדפיס מסמכים, החלף החיבורים
ושלח הדפסה למכשיר הפקס.

* מתאים ביותר למחשבים נישאים.

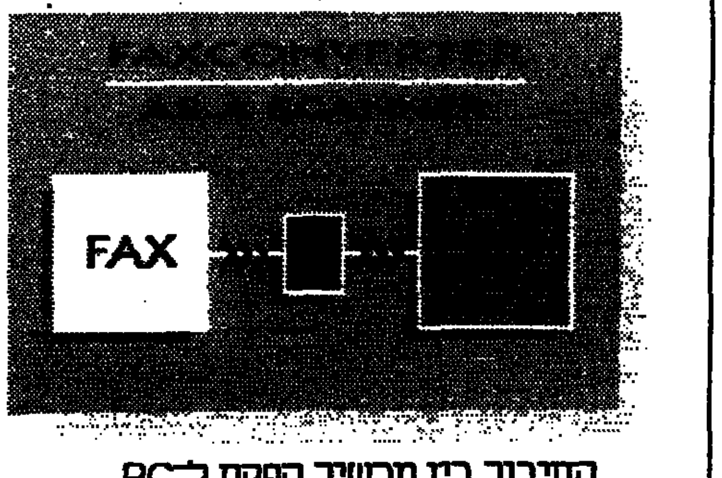

החיבור בין מכשיר הפקס ל־PC
באמצעות חיבורי טלפון
סטנדרטיים (RJ 11).

תכונות נוספות:
משקל קל 90 גר' (ללא סוללות).
גודל פיזי 8.5 ס"מ x 6 ס"מ x 3 ס"מ.
בשימוש עם תוכנת OCR עוזר בבנית מערכת ניהול מסמכים.
המכשיר משמש כסימולטור לקו טלפון ומאפשר למדגימים
להם דרוש קו כזה.

אינווסטקו בע"מ
סוקולוב 99 ב', הרצליה 46380
טל' 09-584214, פקס 09-583957

ספות מיטה
בסגנון אחר

20 דגמים אורטופדיים
ומערכות סלון
הנפתחות למיטה

זורמיר
בן יהודה 114 ת"א 03-5235073
פתוח: 09:30 - 13:30 - 16:00 - 19:00
מפעל: אזור התעשיה הרצליה פיתוח
קופון זיהוי
שם:
כתובת:
טלפון:

הארץ

כלכלה

יום ראשון 22.5.94 | העורך נחמיה שטרסלר

מבזק

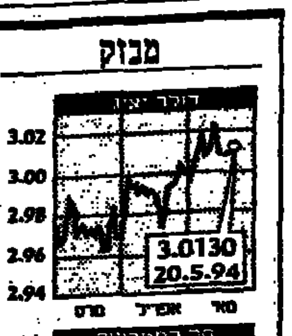

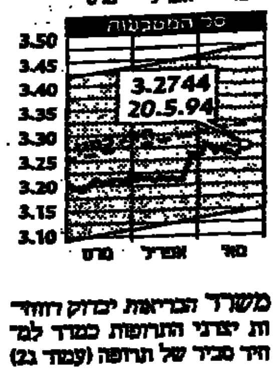

משרד הבריאות יבדוק דוחו־ת יצרני התרופות כמועד למ־חיר סביר של תרופה (עמוד 3ג)

ח"כ שגיא: להורות לבנק המ־זרחי להפסיק מכירת ביטוח (עמוד 3ג)

בעולם

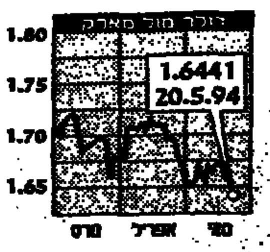

עודף הסחר היפאני באפריל: יותר מ־11 מיליארד דולר (עמוד 8ג)

שערי המטבעות העיקריים כל־פי הדולר אתמול בניו יורק: מארק — 1.6441, +0.78%; לישט"ש — 1.5061, +0.15%; ין — 104.25, +0.05%.

מדורים

צרכנות. ערכת עזרה ראשונה וטלפון סלולרי – ציוד חובה (עמוד 3ג)

שוק ההון

נמשכת המגמה החיובית בדאו ג'ונס. המניות הישר־אליות בוול־סטריט רשמו עלייה קלה בסוף השבוע (עמוד 5ג)

פוטנציאל גז בקידוח "אסתר 4"

מאת עמירם כהן

תוצאות הביניים של מבחני ההפ־קה בקידוח הגז "אסתר 4", שמבצעת בעמק החולה השותפות המוגבלת "אבנ"ק מול", מעלות כי באתר יש שלוש שכבות חול העשויות להיות מאגר גז.

נתונים אלו כלולים בהודעה שמסרה השותפות לבורסה בסוף השבוע שעבר. השכבות מצויות בעומ־קים של 75 מ', 95 מ' ו־132 מ'. קידוח "אסתר 4" מצוי בקרבת קיבוץ נאות מרדכי שבעמק החולה.

עוד נמסר כי במסגרת מבחני ההפקה ממשיכה השותפות, זה שלו־שה שבועות, להרים לאוויר ולהב־עיר גז מתאן נקי והלהבה נראית היטב למרחוק.

מנכ"ל אבנ"ק מול, יואל פישר, מסר כי זרימת הגז עדיין לא התייצ־בה ומבחן ההפקה בשכבה יימשך עד להתייצבותה. לדבריו, השותפות תב־צע השנה שלושה קידוחים נוספים לעומק של 150 מטר בסביבת אתר "אסתר 4" כדי להגדיר את היקפו של מאגר הגז הרדוד באזור, וכי הקידוח מבוצע בציוד חריש שנרכש על ידי החברה ב־93, המוזיל את עלות הקי־דוח.

השותפות המוגבלת אבנ"ק מול נשלטת על ידי סידני אייזנשטט מניו יורק, המחזיק כ־10% מהמניות. יתרת המניות מוחזקת בידי הציבור.

תחנות הכוח רדינג, אשדוד וחיפה יופעלו בגז

מאת עמירם כהן

חברת החשמל מתכוונת עד סוף העשור הנוכחי להסב את תחנות ה־כוח בתל אביב (רדינג), באשדוד ובחיפה מה־פעלה במזוט להפעלה בגז. יו"ר דירקטוריון החברה, עדי אמוראי, מעריך כי ההסבה תעלה עשרות מיליוני דולרים. לדבריו, החברה מתכ־ננת להערך לייצר את מרבית ה־חשמל העתידי שלה בעזרת טורבינות גז.

ייצור חשמל בטורבינות גז שה־עלותו לייצור חשמל בעזרת פחם אך במחיר יהיה זול יותר. ייצור חש־מל בעזרת גז מונע זיהום סביבתי ומאפשר להקים תחנות כוח בפנים הארץ ולאו דווקא סמוך לים. תחנות כוח מופעלות בגז הן גם זולות יותר להקמה ומשך הקמתן קצר במחצית מהזמן הדרוש להקמת תחנות כוח פחמיות.

אמוראי אמר גם כי חברת החשמל אינה מעורבת בשום צורה בהתארג־נויות שנועדו לאחדותה בין כמה חב־רות לחיפוש נפט בישראל בנושא הובלה ואחסנת הגז ממצרים.

הממשלה תדון היום במתן התחייבויות רכישה לקבלנים

הצעת משרד השיכון: 25%–50% מהדירות ייבנו לזכאים. הקבלנים יקבלו 30% התחייבויות רכישה או קרקע בחצי מחיר

מאת דן לאוטמן וצבי זרחיה

הממשלה תדון היום בתוכנית ל־הוזלת מחירי הדיור, ובכללן הצעות שגיבשו שר הבינוי והשיכון בנימין בן אליעזר ומנכ"ל משרד ראש המ־משלה שמעון שבס. על פי הצעות אלה תעניק הממשלה התחייבויות רכישה לקבלנים במרכז הארץ, ותחל בבנייה ממשלתית. שרים אחדים הבי־עו בסוף השבוע תמיכה בהצעות אלה, וחוגים ממשלתיים מעריכים כי למרות התנגדות האוצר ובנק ישראל תתקבל תוכניתו של בן אליעזר.

אתמול מסר שר השיכון ל"הארץ" את פרטי תוכניתו ואלה עיקריה:

● התקציב להשתתפות בבנייה ל־94' שסוכם עם האוצר יהיה רבע מיליארד שקל. בן אליעזר ידרוש הכפלת התקציב, כדי שיינתנו התחייבויות רכישה לשנתיים מראש על חשבון תקציב 95'. האוצר מתנגד להצעה.

● שיווק קרקע ל־50 אלף דירות ב־94' ועוד 60 אלף דירות ב־95'. שיווק הקרקעות ילווה בקיצור תקו־פת הבנייה שאותו דורשת הממשלה. הקבלן יחויב לגמור את התכנון תוך 4 חודשים ואת הבנייה תוך 14 חודש נוספים. צעדים משפטיים יי־נקטו נגד קבלנים שלא יעמדו בלוח הזמנים. כמו כן ישולמו מענקי דירה גם לקבלנים שיבנו על קרקע פר־טית.

בן אליעזר מציע שתי שיטות שיו־וק, והאוצר מתנגד להן: הקבלן יתחי־יב לבנות רבע מהדירות לזכאי משרד השיכון (דירות של עד 90 מ"ר). על דירות אלו יקבל הקבלן התחייבויות רכישה של 30% מטעם הממשלה. סטנדרט הבנייה יהיה זה של משרד השיכון (עלות בנייה של 470 דולר למ"ר). התחייבויות הרכישה מי־ועדות לשמש כערבות מדינה לבנ־קים כדי שהקבלנים יקבלו אשראי מלא לבניית כל הדירות בבת אחת.

בנוסף, יוכלו קבלנים לרכוש קר־קע במחיר ביקוש שייקבע על ידי משרד השיכון ב־51% מערכה, כפי שייקבע על ידי שמאי ממשלתי. בפרויקט כזה יתחייב הקבלן לבנות כמחצית הדירות לזכאים, והזכייה במכרז תיקבע על פי המחיר הנמוך ביותר. המחצית האחרת של הדירות תימכר על פי שיקולי הקבלן ללא התערבות ממשלתית.

בן אליעזר. רוצה לזכאים

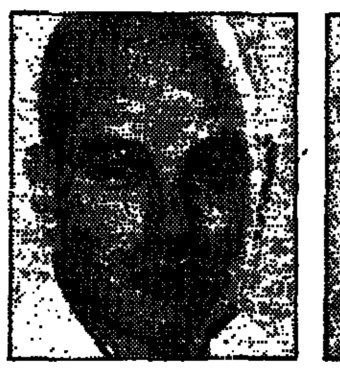
פוגל. לא להתחייבויות

כמו כן ידרוש המשרד תקציב פיתוח של עד 100 מיליון שקל והיתרים להבאת עד 20 אלף עוב־דים זרים. בן אליעזר הודיע שלא לבקש היתרי עבודה לעובדים מ־השטחים. לצורך יישום התוכנית תו־קם ועדת היגוי בראשות שבס ובתיאום עם בן אליעזר.

האוצר ובנק ישראל: תוכנית מסוכנת

מקור "הארץ" מציין כי התוכנית תחריף את המחסור בדירות למשפרי דיור ולאלה שרוכשים דירות לצורכי השקעה. לעומת זאת, אם תצליח ה־תוכנית היא תביא להוזלת הדיור לזכאים.

בימים האחרונים הביעו ראשי ה־אוצר ובנק ישראל התנגדות חריפה להצעותיהם של בן אליעזר ושבס. לדברי שר האוצר, אברהם שוחט, ה־תוכנית תמנע הקצאת מקורות ליע־דים חשובים, ותביא למתן התחייבויות רכישה גם בפריפריה.

מנכ"ל משרד האוצר, אהרון פוגל, כינס שלשום מסיבת עיתונאים מ־יוחדת, שבה התריע על הסכנות הט־מונות, לדעתו, ביישום הצעות אלה. פוגל הדגיש, כי האוצר מתנגד להצ־עות בן אליעזר ושבס לגבי התחייבו־יות רכישה ובנייה ממשלתית ואולם ביתר הנושאים שוררת הסכמה בין הצדדים.

פוגל מסר, כי בחודשים האחרונים גובשו הצעות שונות על ידי משרדי האוצר והשיכון, שנועדו להביא לבי־לימת קצב עליית מחירי הדירות. בין ההצעות:

● מתן ערבות מדינה לבנקים לצו־רך העמדת אשראי לקבלנים. הכוונה היא שהבנקים יקבלו מהמדינה ער־בות מדינה בשיעור 10% מהיקף ה־אשראי שיתנו לקבלנים לצורך ביצוע תוכניות בנייה. הקבלן יקבל את האשראי הזה ישירות מהבנקים וללא התערבות ממשלתית. פוגל מעריך כי התוכנית תוכל לצאת ל־פועל בסוף מאי 94'.

● שינוי תקנים ותקינה כדי להביא להוזלת עלויות הבנייה לקבלנים.

● שינוי חוק התכנון והבינוי, כך שיוזרזו הליכי אישור תוכניות הבני־יה בוועדות השונות. כמו כן מוצע לבטל את האפשרות של הרשויות המקומיות לקבוע גודל דירה מינימ־לי בתחומן.

● יישום החלטות חדשות בעניין שינוי ייעוד של קרקעות מחקלאות לבנייה למגורים. פוגל אמר כי לפי ההצעות הרשות המדינה תוכל לתכנן ולהוציא אישורי בנייה בהיק־פי בנייה תוך זמן קצר. ועדה בראשו־תו תקבע עד אמצע יוני 94' את דרך הסבתן של קרקעות חקלאיות לצור־כי בנייה.

● בחינת כל היבטי המס על בנייה ומקרקעין, ובהם מס רכישה ומס שבח. הפחתת מסים על תשומות בני־יה, ומתן תמריצים לקבלנים לשם קיצור משך הבנייה.

פוגל אמר ל"הארץ" כי קיימת הסכמה של כל משרדי הממשלה ה־נוגעים בדבר לתת לקבלנים תמרי־צים עבור התחלות בנייה וזירוז משך הבנייה בשני תנאים: הקבלנים יתחיי־בו לבנות תוך תקופה קצרה, שתוגד־דר ביום ההחלטה, ויסיימו את הבנייה לפי לוח זמנים שייקבע מר־אש.

שר התחבורה האמריקאי: "זכויות הטיסה של אל על לארה"ב עלולות להיפגע"

מאת אילן שחורי

שר התחבורה האמריקאי, פדריקו פ. פאנה, הודיע בסוף השבוע את ישראל קיסר כי אם משרד התחבורה הישראלי לא יאפשר לחברת התעופה האמריקאית WORD AIRWAYS לטוס באופן סדיר לתל־אביב, עשוי הדבר להשפיע על זכויות הטיסה של אל על לארה"ב. השר קיסר אמר אתמול כי הצליח לפי שעה לשכנע את עמיתו האמריקאי שלא לנקוט צעדים נגד אל על.

קיסר הודיע לפני ימים אחדים כי הוא דוחה את בקשתה של WORD AIRWAYS לקיים טיסות סדירות לישראל. עוד בטרם נמסרה תשובתו הרשמית, הבהירו האמריקאים כי הדבר נוגד את הסכם התעופה עם ישראל, וכי לא יעברו על כך בשתיקה.

קיסר הסביר לעמיתו האמריקאי את חשיבות קו התעופה של אל על לארה"ב, המהווה כ־40% מכלל פעילותה. הוסיף כי בכוונתו לבקר בחודש הבא בוואשינגטון ולמפגש עבודה עמו ועם רשויות התעופה האמריקאיות, כדי להביא לסיום פרשת WORD AIRWAYS.

מנכ"ל רפא"ל: עיצומי העובדים גורמים נזק במיליוני ש'

מאת שרון שרה

"החרפת עיצומי העובדים ברפא"ל גורמת לנזקים של מיליוני שקלים ופגעה בשתי עסקות יצוא של הרשות. בטווח הארוך עלולים העיצומים להביא לאובדן עסקות ב־היקף של מאות מיליוני שקלים". כך טען אתמול מנכ"ל רפא"ל, יצחק גת.

עובדי רפא"ל משבשים זה 3 שבו־עות את העבודה בתגובה ל"צעדים ארגוניים" של ההנהלה ולאור כוונ־תה להפוך את רפא"ל מיחידת סמך במשרד הביטחון לתאגיד עסקי.

גת טוען, כי הסכמי העבודה הח־דשים במגזר הציבורי ייקרו מאוד את תהליך ההבראה של רפא"ל.

לא ניתן היה להשיג את תגובת נציגי העובדים לדברי גת.

דיסקונט מתקן מערך הבקרה בעקבות מעצרי העובדים

מאת מרית גילת

בנק דיסקונט יפעיל שורה של אמצעי בקרה נוספים בתחום הפעי־לות בניירות ערך, כולל תוכנת מחשב חדשה וחיזוק כוח האדם. כן יעוברו מחדש נוהלי העבודה של פקידי הבנק שיש להם קשר לניירות ערך. זאת לאחר שהנהלת הבנק החליטה ליישם את מסקנות "צוות העבודה לבחינת הבקרה באגף ניירות ערך".

צוות זה מונה ע"י יו"ר הבנק, גיורא להב, מיד לאחר מעצרם של עובדי הבנק ועובדי "אילנות קרנות נאמנות" בחשד להרצת מניות וקבלת שוחד. בצוות היו חברים: יוסי כהן, סמנכ"ל אחראי על הפסיבה; ד"ר מנחם מוטרקן, סמנכ"ל אחראי על המחשוב, אליעזר טובביה, סמנכ"ל יועץ משפטי של דיסקונט ושני רואי חשבון חיצוניים.

הצוות הגיש את המלצותיו לפני כשבועיים, בתום בדיקה של קרוב לחודשיים. לא ברור לפי שעה מה הם הליקויים במערך הבקרה הקיים של הבנק, מאחר שבדיסקונט סירבו לגלות את פרטי הדו"ח. עם זאת, ידוע כי הצוות המליץ על שורה של תיקונים במערך הבקרה הממוחשב והטיפול במבצעים ובעובדים אחרים הפעילים בניירות ערך עבור לקוחות הבנק ועבור קופות הגמל.

כזכור, ששה מעובדי דיסקונט ואילנות נעצרו בחודש מארס, בחשד שהשפיעו בדרכי תרמית על שערים של מניות ואגרות חוב. בעצורים היה עופר הלדשטיין, ראש אגף ייעוץ בני"ע בהנהלת בנק דיסקונט.

גרניט ובן גרא ייפגשו היום בניסיון לסיים השביתה

מאת חיים ביאור

הממונה על השכר במשרד האוצר, שלום גרניט, ומנכ"ל איגוד העובדים הסוציאליים, אלי בן גרא, ייפגשו היום בצהריים בלשכתו של ממלא מקום יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, אפרים זילוני, במאמץ להביא לסיום השביתה של העובדים הסוציאליים.

9,000 העובדים שובתים זה היום ה־32 בדרישה לקבל תוספת שכר של 80%. גרניט הבהיר למנכ"ל האיגוד כי דרישה זו אינה באה בחשבון. גם זילוני מסר לבן גרא כי דרישות השכר שהעלה אינן מקובלות על ההסתדרות.

אתמול נפגש שר האוצר, אברהם שוחט, עם מזכיר איגוד העובדים הסוציאליים וקרא להם להפסיק את השביתה, לנוכח נכונות האוצר לקבל חלק מדרישותיהם. ואולם, בן גרא מסר שהשביתה תסתיים רק כשיגובש הסכם שכר חדש. עם זאת אמר, שמסוף השבוע שעבר הוקלה השביתה והוחלט להתיר לעובדים להתערב במקרים של פיקוח נפש.

יומן

השקעת השבוע

השפל בבורסה אינו מרתיע חברות מלפנות אל הקהל ולהציע לו מניות חדשות, ולא פעם יש הנפקות מעניינות שחובה להסב אליהן את תשומת הלב. מחר למשל (זו דוגמה אקראית בהחלט) יתקיים מכרז על מניות וזק בע"מ, שהיתה עד כה אלמונית למדי, אבל עכשיו ידוע לנו כי עסוקה ביבוא ובהפצה של חומרים וחלקים לציוד מכאני וכלי רכב. לא צריך לעיין בתשקיף המפורט כדי להעריך נכונה את ההזדמנות הנקרית מחר בבוקר על דרכם של המשקיעים ובמיוחד מנהלי תיקי ההשקעות.

החברה רוצה לגייס 9.35 מיליון שקלים לפחות, באמצעות הנפקת 2.2 מיליון מניות בנות שקל אחד, המוצעות במחיר מינימלי של 4.25 שקלים למניה. אם מישהו חשד שהמניות לא שוות את הכסף – אין יסוד לחשש. עובדה שקבוצת משקיעים, וחלקם בעלי עניין, כבר נתנו אמון בחברה באשר רכשו אך לפני 10 ימים כ־18.38% מהונה; אמנם במחיר נמוך ב־20% מהמחיר שבו מוצעות המניות לקהל הרחב, אבל אחרי הכל הם היו הנחשונים שקפצו על המציאה, ועל כך מגיעה פרמיה.

חברה שבבעלות וחלק מבעלי העניין בחברה המנפיקה, נהפכה לחברה בת שלה – ללא ספק מתוך כוונה להבטיח הצלחה עסקית. נכון שאין הסכם בין החברה המנפיקה לבין בעלי העניין בדבר שיפוי בגין עסקי החברה הבת, אבל זה רק יגביר, כך צריך לקוות, את ההזדהות של בעלי העניין עם האינטרסים של החברה המנפיקה.

גורם חשוב בהצלחת החברה בעתיד הוא המנכ"ל, יוסף סמירה, שהוא גם יו"ר הדירקטוריון, שהוא גם בעל השליטה בחברה. יש לו תמריץ להצליח, שכן הוא זכאי למענק כלשהו מרווחי החברה אם אלו יעלו על סכום מסוים. לכן יתאמץ, ובעיקר – יתמיד במלאכת הניהול, כי לחברה (כך עולה ממודעת התשקיף) תלות בהמשך העסקתו, ולהתפטרותו עלולה להיות השפעה מהותית לרעה על עסקיה.

יש להניח שכדי להשיג הצלחה הוא גם יימנע מסיכונים עסקיים מופרזים, ואולי יוזיל אפילו למכור בארץ באשראי שקלי בלתי צמוד סחורה שהחברה רוכשת בחו"ל באשראי במטבע זר.

לצידו של היו"ר/מנכ"ל/בעל השליטה יעמוד דירקטוריון איתן, באשר שבעה מתוך שמונה חבריו ממונים לפי המלצתו (בהתאם להסכם בינו לבין בעלת עניין בחברה). לכן אין לחשוש שיצטרך להשתמש בקולו המכריע (כזכותו) במקרה של קולות שקולים בדירקטוריון, שהרי זה עתיד לפעול בהרמוניה גמורה תחת שרביט ניצוחו.

נכון שלא כל תמורת ההנפקה תגיע לקופת החברה, כי לא פחות מכ־19% (כ־1.8 מיליון שקל אם ההחתמה תיסגר במחיר המינימום) יגולגלו לטובת קונסורציום החתמים ושאר סייעני ההנפקה כהוצאות חיתום וכו'. אבל לעומת זה, קרוב למחצית היתרה תשמש להחזרת חובות לבנקים (נתח הגון מזה לבנק לאומי, חברה אם של אחד החתמים), וזה ישמש לחתם כנו תמריץ עקיף נוסף להצליח בשיווק המניות לקהל. המחצית השנייה מיועדת לפעילות העסקית של החברה, לפי החלטות הדירקטוריון, שבהנהגתו של היו"ר/מנכ"ל/בעל השליטה כבר יידע מה לעשות בכסף.

לסיכום, וגם בלי להסתכל בדו"ח הכספי ושאר פרטי התשקיף, המסקנה ברורה, ואין כל פלא שבעלי החברה הנבונים מציעים למשקיעים בביטחון לרכוש בה חלק ונחלה.

אברהם טל

הוועדה לביקורת המדינה תדון היום במצב מאגרי המים

מאת זרחיה

יו"ר הוועדה לענייני ביקורת המדינה, ח"כ דוד מגן (ליכוד), זימן היום דיון דחוף של הוועדה בנושא משבר המים בישראל. הישיבה זומנה בעקבות דו"ח של המכון לחקר טכנולוגיה שליד אוניברסיטת תל־אביב, שהגיע לידיו של מגן, המתריע מפני סכנה להמלחת מאגרי מי התהום בישראל.

לדברי מגן, הממצאים מצויים כמה ימים בידי שר החקלאות, נציבות המים ותה"ל, ויש צורך לחשוף אותם מיד. לדבריו, ללא פעולה דחופה עלולה ישראל למצוא עצמה מול מאגרי מים מיובשים בתוך כמה שנים.

חברת החשמל, מערכת "התקע המצדיע", מתכבדת להזמין את ציבור העוסקים בתחום החשמל אל

הכנס המקצועי השנתי ה־11

של העוסקים בתחום החשמל בישראל

אשר יתקיים ביום שלישי, י"ד בסיון תשנ"ד, 24.5.94 במרכז הקונגרסים, גני התערוכה, תל אביב

התקע המצדיע – החוג המקצועי לאנשי החשמל

המפגש המרכזי

ברכות:

● משה שחל – שר האנרגיה והתשתית

● עדי אמוראי – יו"ר מועצת המנהלים–חברת החשמל

● משה כץ – המנהל הכללי–חברת החשמל

הרצאה:

תיפעול מערכת החשמל הארצית תוך הדגשת היבטים של אמינות האספקה במיתקני הצרכנים

מרצה: מהנדס דב סטרולוביץ

מנהל יחידת ניהול מערכת החשמל הארצית, אגף התפעול, חברת החשמל

הרצאות מקצועיות בקבוצות בנושאים:

- אחריות החשמלאי ומעמדו במערכת הבניה והפיתוח.
- תקנות החשמל (רשיונות)- עידכונים, חידושים ותוכניות לעתיד.
- איכות העבודה בביצוע מיתקני חשמל.
- תכנון רשתות חשמל לאור תקנות החשמל.
- פריקה אלקטרוסטטית - דרכי פעולה למניעת נזקים.
- בעיות איכות החשמל במפעלי תעשייה רגישים.
- מערכות גיבוי בתעשיה - טכנולוגיות ויישומים.
- בחירה נכונה של התנעות מנועים למניעת השפעות שליליות על רשת החשמל המפעלית.
- דרישות חברת החשמל להגבלת הפרעות ברשת, כתוצאה מהתנעה חוזרת של מנועים.
- התפתחויות טכנולוגיות עיקריות במערכות הנעה חשמליות.
- בקרים מתוכנתים לשימוש בתעשיה.
- בית סולארי מחובר-רשת.

יו"ר ומנחה אורי לייסנר - מנהל המחלקה לייעול הצריכה ועורך ראשי "התקע המצדיע" - אגף השיווק והצרכנות, חברת החשמל.

בסיום כל קבוצת הרצאות יתקיימו דיונים בקשר לנושאי ההרצאות, בהשתתפות צוות מומחים

דמי השתתפות: 80 ש"ח (כולל כיבוד קל) 130 ש"ח (כולל כיבוד קל וארוחת צהריים)

● ההרשמה באמצעות שובר התשלום בדואר (הקבלה על התשלום מהווה כרטיס כניסה לכנס)

● ההזמנות נשלחו לכל הרשומים בקהילת "התקע המצדיע" ולמשרדי הממשלה, מוסדות ציבוריים, מפעלים וחברות.

● חשמלאים ומתעניינים שלא קיבלו הודעות אישיות, מתבקשים לפנות למערכת "התקע המצדיע" טל: 04-548256, 04-548336 פקס: 04-548398

חברת החשמל

צווארון לבן / צבי הראל

מחיר מעורר חשד

ביהמ"ש המחוזי בי־ם דחה תביעה שהגישו שתי חברות נגד חברת החשמל משום שהעדיפה במכרז הצעה הגבוהה ב־30% מהצעתן, בנימוק שהמחיר שדרשו היה לא ריאלי

לפני שלוש שנים הועברה הסמ־כות לדון בדיני מכרזים מבית המש־פט הגבוה לצדק לבתי המשפט המחוזיים. כיוון שכך, פסקי הדין הנוגעים בדיני מכרזים הם מעטים למדי. התחום מעניין מפני שהחברות שאינן זוכות במכרזים טוענות, בדרך כלל, כי הופלו לרעה משיקולים זרים; לא פעם נשמעות מפיהן טענות חמורות יותר של הפליה בגלל שוחד ותות לשמה.

באחרונה ניתן פסק דין חשוב בנו־שא זה על ידי שופט בית המשפט המחוזי בירושלים לשעבר, צבי טל, שנבחר באחרונה לשופט בית המש־פט העליון. השופט טל נדרש להכ־ריע בתביעה שהגישו שתי חברות קבלניות – יורם ברקמי בנייה ופי־תוח (1990) וב.ס אחד ברזילי – נגד חברת החשמל, שפירסמה מכרז לבי־צוע עבודות של חפירות תעלות והנ־חת כבלים לחיבורים למבנים במחוז דן. תביעתן של שתי החברות, שהגי־שו הצעה משותפת, נדחתה.

הערכה של חברת החשמל לגבי העבודות הללו, כי מדובר בעלות כוללת של 2.17 מיליון שקל. הצעתן המשותפת של שתי החברות בראשות אנדקסיות מאגר: 1.35 מיליון שקל בלבד – ב־38% פחות. במכרז זכתה בסופו של דבר חברת גל־שם, שהציע־תה עמדה על 2.02 מיליון שקל. הצ־עה זו היתה יקרה בכ־30% בהשוואה להצעתן של שתי החברות התובעות. יצוין כי חברת גל־שם כבר זכתה בעבר במכרזים שפירסמה חברת ה־חשמל.

במאי 1991 קבעה ועדת המכרזים של חברת החשמל שאין לשתי החב־רות (בן עמי וברזילי) הניסיון והכשי־רות לביצוע העבודות. פרקליט חברת החשמל, עו"ד אמנון ארצי, טען בבית המשפט כי נימוקיהם של חברי ועדת המכרזים היו עניינים. לדב־ריו, לחברה אין אינטרס לקיים מכרז־פל בעבודות. להיפך, טען עו"ד ארצי, כחברה מסחרית היא מעוניינת ברווחיות ואילו עמדו התובעות בא־מות המידה הנדרשות הן היו זוכות במכרז.

עו"ד ארצי הציג בבית המשפט את נימוקי חברי ועדת המכרזים: "הקבלן ברזילי אינו קבלן רשום אצל רשם הקבלנים כקבלן מורשה לבי־צוע עבודות הנדסה בנאיות — ואין כל סיכוי שיעלה בידו להשיג רישיון כזה לפני תחילת ביצוע העבודות בתחילת חודש יוני 1991. לשני הק־בלנים יש ניסיון מוגבל בלבד בבי־צוע עבודות הנחת כבלים (...) ניסיו־נם בביצוע עבודה משותפת מצטמצם לעבודה אחת של הטמנת מוססים בנמל אשדוד. הצעת המ־חיר בכללותה, הצעות המחיר בסעי־פים מסוימים, הן בלתי סבירות ובלתי ריאליות – עקב חוסר בקיאות בעבודות – וקיים חשש רב שמחירי המחיר הנמוך שהמציעים לא יוכלו לעמוד בהם".

> השופט טל: העדר ניסיון של החברה הוא סיבה מספקת לדחיית הצעה, ואפילו היא הזולה ביותר

אחרי שלשתי החברות נמסר כי הצעתן המשותפת לא התקבלה, הן הגישו תביעה לבית המשפט. בינתיי־ים, בוצעו העבודות בפועל על ידי החברה הזוכה. אילו השופט טל היה מגיע למסקנה כי תביעתן של שתי החברות מוצדקת, הכרעתו היתה גוררת אחריה קביעת תשלום פיצוי־ים לטובתן.

אחת הטענות שהעלו החברות בן עמי וברזילי היתה, שחברת החשמל עשתה מעין קנוניה כדי להבטיח את הקשר העסקי הקודם בינה ובין החב־רה הזוכה — גל־שם. השופט טל כתב בפתח פסק דינו, כי טענת ההפליה לרעה לא הוכחה ולא הוכח קשר לא כשר בין חברת החשמל לבין החברה הזוכה. ואילו המדובר בהצעה כה זולה יחסית, קבע השופט, מוטלת החו־בה על חברת החשמל להסביר מדוע לא בחרה בהצעה המשותפת.

פרקליט שתי החברות התובעות, עו"ד עודי עמיתיה, טען כי עניין הרישום ברשם הקבלנים הוא פורמלי בלבד, שכן חברת ברזילי הגישה ב־קשה כזו בפועל אשר הרישום הוא ב־20 ביוני 1991. מדובר בהצעה מ־שותפת של שני קבלנים, טען הפרק־ליט, והרי בכך שאחד מהם (ברקמי) רשום כדי להכשיר את ההצעה.

פסק הדין הכריע לא בגלל העדר רישום במועד אצל רשם הקבלנים, אלא בשל חוסר הסבירות של הצעת המחיר. השופט טל מחלק את השאלה המבחנית הזו לשתיים — האחת משפטית: האם חוסר סבירות בהצעת מחיר הוא עילה לפסילת הצעה; השנייה עובדתית: האם ההצעה חסרת סבירות שכזו.

בפתח נימוקיו כתב השופט, כי לא תמיד הזולה במכרז הצעה טובה במחיר; מחשש שבסופו של דבר ייצא הזוכה בהפסד. "שכן", כתב השופט, "חברה שמציעה מחיר נמוך מדי לא תוכל לעמוד בהתחייבויותיה או שהיא תבורר לה מתוך העבודות את אלו שיראו לה כרווחיות ואילו אחרות תיזנחנה על ידה, ובכך תצא חב־רת החשמל, ובפועל יוצא מכך גם הציבור, ניזוקים".

> "חברה שמציעה מחיר נמוך מדי לא תוכל לעמוד בהתחייבויותיה או שתברור לה מתוך העבודות את אלו שייראו לה רווחיות"

לשופט הנכבד שתי חוות דעת לג־בי השאלה אם ההצעה הזולה ביותר היא סבירה ומציאותית. מטעם החב־רות התובעות העיד אינג' גו סגרע, כשמולו ניצבה חוות דעתו של עמי אלסטר מטעם חברת החשמל. בפסק דינו כתב השופט, כי הוא מתקשה להסתמך על חוות דעתו של סגרע, שקרא את מסמכי המכרז באופן כללי ואין לו ניסיון בעבודה בגוש דן או בהנחת כבלים. השופט הוסיף, כי ה־קושי בעדותו של מומחה זה גדול במיוחד, משום שהפער בין ההצעות ברכיב עלות העבודה בפרויקט גדול יותר מהפער ביניהן במכרז כולו.

השופט אימץ את חוות־דעתו של אלסטר על סמך ניסיונו בעבר, ומק־רה אחר שבו נמסרה לקבלנים עבודה במחיר נמוך ב־33% מהערכת חברת החשמל. אלסטר העיד שתוצאות מק־רה זה, מבחינת חברת החשמל, היו קשות מאוד בתחום המקצועי.

השופט טל קבע, כי ועדת המכר־זים של חברת החשמל הגיעה למסק־נה שהצעתן המשותפת של התובעות אינה ריאלית, ועשתה זאת בתום לב. באשר לטענה על העדר הניסיון של התובעות כתב השופט, כי "העדר ני־סיון יכול לשמש כשהוא לעצמו סי־בה מספקת לדחיית הצעתו של מציע, ואפילו הצעתו היא ההצעה הזולה ביותר".

פרקליט התובעות העלה בעניין זה טענה שזכתה לב. לדבריו, לפי או־תו היגיון החברות שהוא מייצג (וחב־רות אחרות) לא יזכו בעתיד לעולם במכרז מפני שתמיד יגידו להן כי אין להם ניסיון קודם. "מניין ירכשו ניסיון קודם אם לא יזכו במכרז ללא ניסיון קודם? הרי זה צבת בצבת עשויה".

בתשובה לטיעון זה קבע השופט, כי התשובה לכך מצויה בסוף טענ־תיהם של התובעים עצמם. אלה טענו שעובד לשעבר של חברת החשמל המועסק אצלן הוא בעל הניסיון הנד־רש לפרויקט. "הווה אומר", כתב ה־שופט, "שקבלן ללא ניסיון קודם יכול להיעזר בעובדים בעלי הניסיון הדרוש. ואילו התובעים טענו מלכתחי־לה על ניסיונם שלהם, ורק בהליך לפני בית המשפט עלו שמות של מומחים נוספים כבעלי ניסיון בתחום הנדון שאותם חשבו להעסיק, אבל שמם לא הופיע במסמכים המקורי־ים".

בסכמו את פסק דינו כתב השו־פט, כי חברת החשמל החליטה לד־חות את הצעת התובעים בגלל שלוש סיבות: העדר רישום ברשם הקבל־נים, מחיר נמוך, והעדר ניסיון. "בחנ־תי את כל אחד מהטעמים לגופו וראיתי שלפחות שניים מהם, מחיר זול והעדר ניסיון, היה בהם כדי לדחות – בתום לב – את הצעתם".

התובעות חוייבו בהוצאות משפט כוללות של 7500 שקל.

صكنا من الاهل

صكنا من الاهل

אנשים ועסקים

מוראקוף. מארח

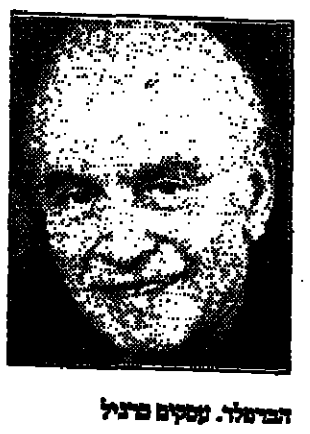
הירשלר. עסקים פרטיים

סלע. חזר מתוניס

ביקור הנשיא

יו"ר חברת התקשורת אר־די־בי, בארי מוראקוף, ונשיא אר־די־בי הולדינגס סטיב קיזל, יבואו לביקור קצר בישראל. מוראקוף הקים את אר־די־בי קומיוניקיישנס, אשר תוך פחות מ־7 שנים הפכה לחברת התקשורת הדיגיטלית הגדולה בארה"ב. הוא יבוא לישראל כאורחם של ידידיו רייכמן ואהרן רבינוביץ, שהם שותפיו בישראל בחברת התקשורת ראדקום.

בביקור ייפגש מוראקוף עם ראש הממשלה, יצחק רבין, ואישים אחרים, וישתתף בכנס על האפשרויות של חברות טלקומוניקציה בינלאומיות בעידן הליברליזציה בתקשורת בישראל. ראדקום מתכוונת להתמודד על מכרז המפעיל הבינלאומי השני.

עירית רוזנבלום

שיתוק בהסתדרות

הוועדה המרכזת, היא "ממשלת ההסתדרות", לא התכנסה היום לישיבתה השבועית. מאז הבחירות להסתדרות לפני 12 יום, לא כונסה הוועדה שבראשה עומד המזכ"ל היוצא חיים הברפלד.

שיתוק ניכר גם באגפים אחרים של ההסתדרות. למשל, האגף לביטחון סוציאלי, בראשות שלום חבשוש, השעה את הדיונים עם אגף שוק ההון והביטוח באוצר על עתיד קרנות הפנסיה ההסתדרותיות. גם הקו הפתוח בעניני איגוד מקצועי אינו פועל. מבצע ההסברה "בשביל זה יש הסתדרות", שלטענת יו"ר אגף ההסברה, שמואל אלגרבלי, התנהל בלי קשר לבחירות, הופסק לחלוטין.

את מקומה של הפעילות הרגילה תופסות התייעצויות פוליטיות של מטות שונים שהקים הברפלד. מטות אלה מגבשים את עמדות העבודה במשא ומתן הצפוי עם רשימתו של חיים רמון ואת אסטרטגיה "להצלת ההסתדרות [illegible]".

חיים ביאור

שמונה במקום אחד

קופת חולים הכללית החליטה לסגור את בית המרקחת שליד המוסד המרכזי שלה בדרך פתח תקוה בתל־אביב שפעל בשעות הערב, ולהפעיל במקומו שמונה בתי מרקחת שיהיו פתוחים עד חצות הלילה. ההחלטה התקבלה לאור הירידה במספר הפונים לבית המרקחת, שנגרמה עקב הפעלת השירות שמאפשר לכל מבוטח בקופה לקבל תרופה חסרה בכל בית מרקחת פרטי או ברשתות הסופר פארם וכלכל פארם.

עדנה ארידור

חזרה מתוניס

המדינות המשתתפות בכנס מדינות הים התיכון שהסתיים בסוף השבוע בתוניס החליטו להקים ועדה אזורית ימית־תכנונית לפיתוח בר קיימא על פי המלצת ממשלת תוניס. אולם על פי המלצת ד"ר ישראל פלג, ראש משלחת ישראל לשיחות, המסגרת הפורמלית שבה תפעל הוועדה תיקבע רק במפגש הבא בעוד כשנה.

צבי זהר

הדוברת פרשה

אורלי פרומר פורשת מתפקידה כדוברת איגוד לשכות המסחר. היא תעזוב את התפקיד רק בסוף יולי אך כבר בסוף החודש הנוכחי תצא לחופשה. בשנה וחצי האחרונות היתה אחראית על משרד ההסברה ויחסי הציבור של איגוד לשכות המסחר, אולם בשמונת החודשים האחרונים החלה לפתח עבור הלשכה רשת ענפית של קשרי חוץ. כעת תעבור פרומר לעסוק בנושא הבינלאומי במשרה מלאה שלא במסגרת האיגוד.

זוהר בלומנקרנץ

מינויים

- אל"מ (מיל.) צבי לבנון (מפקד התו"ל לשעבר), מונה למנכ"ל "טלן תיירות בע"מ".
- עמי פרמינגר מונה למנהל השיווק בארץ ובחו"ל של מכוורת יד־מרדכי.
- דוד אלטמן מונה כמנכ"ל קרן תל־אביב לפיתוח.
- צבי כהן מונה כראש משלחת משרד הביטחון בגרמניה.
- במושב חבר הנאמנים ה־24 של שנקר, נבחר פרופ' אמנון ריגבי לנשיא, וד"ר יצחק שלו מונה לראש המגמה לכימיה תעשייתית.

דו"ח על דו"ח / גיא אהרוני ומשה בן־לולו

הסודות של שמן

בשנים האחרונות עברה החברה תהליך של הבראה והתייעלות שאיפשר לה לשמור על רמת רווחיות למרות התחרות הגוברת בענף והחשיפה הגוברת ליבוא

חברת שמן תעשיות בע"מ הוקמה ב־1924. בשש השנים האחרונות החברה "נולדה מחדש" לאחר שנים שבהן היתה נתונה במשבר, כמו חברות אחרות בקונצרן כור שאליו היא שייכת. בשנים אלה עברה החברה תהליכים של התייעלות והבראה שהביאו אותה לרווחיות. גם שער מניותיה נסק בשיעורים מרהיבים, ומאז ראשית 1990 הוכפל ביותר מ־20.

החברה נשלטת ע"י כור מזון, חברה בת של כור תעשיות. כור מזון מחזיקה ב־59.13%, ובדילול מלא לאחר המרת כל איגרות החוב וכתבי האופציה – 51.71%. בשל כדאיות גבוהה נראה שהדילול אכן יתממש.

החברה פועלת בשני ענפים באמצעות שתי חברות בנות: ענף השמנים והכוספא, המהווה כשני שלישים ממכירותיה; וענף מוצרי הטיפוח והניקיון, ששם המותג של מוצריה הוא "סוד". כמעט כל מוצרי החברה מיועדים לשוק המקומי.

לחברה שני מפעלים: אחד במפרץ חיפה המשתרע על שטח של כ־85 דונם, מתוכם 40 דונם בנויים; השני הוא מפעל "עץ הזית" בפתח תקוה על שטח של 46 דונם, מתוכם 20 דונם בנויים.

באוקטובר 92' רכשה החברה מכור מזון את כל מניות "עץ הזית". פעילות עץ הזית נוהלה בעבר ע"י החברה על פי הסכם עם כור, ונכללה בדו"חות החברה מאז דצמבר 1987 (למעט מקרקעין וציוד שמומנו בהתחייבויות והון עצמי שהועברו לבעלות שמן עם הרכישה ב־92').

בשל כך לא היתה לרכישה השפעה מהותית על התוצאות העסקיות של החברה. במפעל עץ הזית מתבצעות עיקר פעולות הייצור של החברה בענף השמנים והכוספא. יחד עם זאת מבוצעת חלק מהפעילות גם במפעל בחיפה, תוך אפשרות ניוד עובדים בין קו מוצרי השמנים לקו מוצרי סוד לפי צורכי השוק.

בראשית 94' הקימה החברה את חברת סוד מוצרי טיפוח וניקיון בע"מ, אליה העבירה את מערך הייצור והציוד של המוצרים הנ"ל כנגד קבלת 100% ממניותיה (להעברה אין כל השלכה כלכלית והיא פטורה ממס תחת סעיף 104 לפקודה, שהחליף את סעיף 95א' הישן). החל מעתה כל פעילות הייצור והשיווק של מוצרי טיפוח וניקיון ירוכזו במסגרת החברה החדשה.

שמנים וכוספא

החברה עוסקת בייצור וזיכוך שמנים, ייצור שמנים מוקשים לתעשיית המזון, מרגרינה וכוספא (מרכיב פרוטאין בתערובות מזון למשק החי). הביקוש לכוספא מכתיב את רמות העיבוד כיוון שמכירות הכוספא מהוות כ־40% מסך המכירות.

מערכת מוצרי השמנים והכוספא מגרעינים הן המערכות הצרכניות במפעלים. חומר הגלם העיקרי בתהליך הייצור הוא פולי סויה, המכילים כ־18% שמן גולמי וכ־80% כוספא.

השמן הגולמי מזוכך, וחלקו ממשיך כחומר גלם לייצור מרגרינה ושמן מוקשה, ועיקרו נמכר כשמן מאכל. החברה משתמשת בשמנים במותגים שמן מגד וסי־די, ובמרגרינה במותג עץ הזית. חלקה של שמן בשוק השמנים והכוספא מוערך בכ־40%. ענף השמנים בישראל פועל בתנאים של עודף כושר ייצור של כ־10%, ותחרות קשה בו מובילה למתח רווחים נמוך, בעיקר כתוצאה מהליברליזציה בענף השמנים שחשפה את הענף ליבוא מתחרה.

באחרונה הוחרפה התחרות כשחברת אסם הודיעה על כוונתה להיכנס לתחום זיכוך השמנים, ולא מן הנמנע שחברות אחרות ייכנסו גם הן לתחום זה כיצרניות או כיבואניות. כיום מוגנת התעשייה המקומית על ידי היטלים בשיעור של 10%–15%, אולם הממשלה הודיעה בעבר על מדיניות של הפחתת ההיטלים על יבוא. החל מ־88' נאלצה החברה, שעבדה בעבר במסגרת קרטל בשיטת קוסט פלוס עם חומרי גלם שייבאה הממשלה, להתמודד עם רכישה עצמאית של חומרי הגלם וקביעת מחירים בשוק חופשי לאחר הוצאת מחירי השמנים מפיקוח.

צעדי הליברליזציה הביאו לפגיעה ביצרנים המקומיים בעיקר בתחום שמני המאכל, שם תפס היבוא כ־30% מהצריכה המקומית. בשוק הכוספא מבליחים היטלי היבוא להגן באופן אפקטיבי על היצרנים, מה גם שיבוא הכוספא נתקל בקשיים רבים בשל תנאי הובלה קשים (הכוספא רגישה מאוד ללחות, דבר שמייקר מאוד את תעריפי ביטוח הסחורה).

צרכני הכוספא העיקריים הם מגדלי תערובות, חלקם בשליטת ההתיישבות העובדת; שלושה מהם צורכים 75% מהצריכה הכוללת (31% ממכירות החברה).

החל מ־1992 התקשרה החברה עם צרכני הכוספא, בדרך שבה הצרכן מייבא את פולי הסויה ומוסר אותם לעיבוד במפעלי החברה, על פי נוסחה מוסכמת מראש. בדרך זו מכסה מחיר הכוספא ללקוח והוא נקבע על פי מחירה בשוק הבינלאומי. כמו כן מתאפשרת אספקה רציפה של פולי סויה, שמביאה לתכנון ייצור יעיל יותר. בנוסף, נהנית החברה מהקטנת נפח האשראי שלו היא זקוקה ומהקטנת ההתחייבויות במט"ח.

שיטת התקשרות זו מסבירה את העלייה המהותית בשיעורי הרווח הגולמי של החברה, שנבעה מהשינוי החוזי במחירי פולי הסויה לעומת הכוספא. כלומר, ככל שמחירי הסויה היו גבוהים יותר ביחס למחירי הכוספא, גדלו גם רווחי החברה.

מוצרי "סוד"

מוצרי סוד נחלקים לשלוש קבוצות מוצרים עיקריות: מוצרי סבון, מוצרי קוסמטיקה וטיפוח ודטרגנטים. משקלם של הדטרגנטים בסך המכירות עלה בשנים האחרונות וכיום הוא מהווה כ־50% ממכירות סוד. מוצרי הדטרגנטים כוללים בעיקר חומרי כביסה, חומרי הדחה ומטהרי אוויר וחומרי ניקוי. בתחום אבקות הכביסה נתח השוק של החברה הוא כ־30%. החברה הגישה שורה של תביעות נגד חברות המשווקות מוצרים דומים לשלה בטענה של חיקוי. קשה לאמוד את תוצאות התביעות, אך פשרה או פסיקה לטובת החברה עשויות להניב לה רווחים נאים ולהוציא מהשוק מוצרים מתחרים.

קבוצת המוצרים השנייה של "סוד" הם מוצרי הסבון, שם מככבים המותגים "הוואי" ו"אסותא". פוטנציאל הייצור של החברה בתחום זה הוא של יותר ממחצית נפח השוק, אך מכירותיה הם פחות מ־25% ממנו. בתחום מוצרי קוסמטיקה וטואלט מעריכה החברה את חלקה בשוק בכ־25%.

השינוי העיקרי בחברה בא לידי ביטוי במעבר מגישה יצרנית לגישה שיווקית. מדגש על קווי הייצור עברה החברה לשיפור מגוון המוצרים, פילוח שוק, בנייה ושינוי תדמית של מוצרים (כמו במקרה של "אמה"), הפניית משאבים לפרסום ועוד. צינורות השיווק של החברה הם סוכנים ורשתות שיווק שאותם היא מתמרצת בהתאם לגידול ריאלי במכירות.

בנוסף עושה החברה מאמצים בבנייה ללקוח הסופי באמצעות פרסום. החברה חולשת על אלפי נקודות מכירה ויצרה לעצמה יתרונות שיווקיים בפריסת רשת שיווק, בהשפעה על נקודות המכירה תוך ניצול המוניטין של מוצריה, בגיבוש תוכנית אסטרטגית לטווח ארוך ועוד.

תוצאות עסקיות. למרות שמחזור המכירות ב־1993 ירד בכ־1% לעומת השנה הקודמת, סיימה שמן את פעילותה ברווח של 11 מיליון שקל לעומת כ־9.8 מיליון שקל ב־1992 – עלייה של כ־12%. העלייה ברווחיות בולטת במיוחד לאור העובדה שעד 1992 נהנתה החברה מחיסכון מס כתוצאה מניצול הפסדים משנים קודמות. אם נשווה את הרווח לפני מסים על הכנסה נראה תמונה ורודה יותר ברווחיות של כ־28% ברווח.

ב־1993 קטנו מאוד הביקושים למוצרי השמנים ולכוספא. ירידה זו חייבה את שמן להפנות משאבים למכבת ענף מוצרי סוד. ואכן בתחום זה גדלו המכירות ב־93' בכ־14%. לצערנו נבצר מאתנו לתת נתונים כמותיים משום שבשלב זה נסתם הגולל על המידע שמספקת שמן לקוראי הדו"חות. החברה אינה חושפת פעילות או נתונים ולפיכך אין אפשרות לנתח ולהבחין בהשפעת כמויות ומחירים על הרווחיות בענף, להשוות את תוצאות המגזר מול מתחרות בענף, להעריך את הסיכונים מול סיכויי הצמיחה ולאמוד את תרומת הענף לרווח הגולמי של החברה.

בכך למעשה מונעת שמן מידע חשוב ממשקיעיה. יש לתמוה איפוא על כך שרשות ני"ע אינה מדקדקת בפירוטי התשקיפים המוגשים לה לאישור. הרשות לא ראתה צורך לדרוש מהחברה פירוט של שיעורי הרווח הגולמי, או לפחות ציון שיעור הרווח הגולמי בכל אחד מתחומי פעילותה, במסגרת תשקיף ההנפקה.

שיעור הרווח הגולמי ב־1993 עמד על כ־15.7%.

השיפור בשיעור הרווח הגולמי הוא הגורם ראשון במעלה לשיפור ברווחיות החברה והוא נובע, כאמור, משיפור בתמהיל המוצרים, מהתייעלות בהוצאות הייצור ומשיטת קבלת העבודות בתחום הכוספא (ראה התייחסותנו לעיל). בהתאם לשיטה זו חשופה החברה לשינויים במחירי הסויה והכוספא ואולי אף יותר לשינויים היחסיים בין השניים. תלות זאת חשובה במיוחד לאור העובדה כי מרכיב חומרי הגלם מהווה כ־83% מעלות המכירות וכ־70% מסך המכירות.

הוצאות מכירה והנהלה היו ב־93' כ־9.3% מהמכירות. הוצאות ההנהלה עלו באופן מתון, אך הוצאות המכירה עלו בשיעור גבוה יותר מהמכירות, כנראה בשל התחרות ושיטת תגמול הסוכנים.

מכירות החברה ברבעון הראשון של 94' הסתכמו ב־77 מיליון שקל, סכום זהה לממוצע המכירות ב־93'. אולם הרבעון הראשון של השנה הוא בדרך כלל הרבעון החזק במכירות, ומכירות הרבעון נופלות ב־12% ממכירות הרבעון המקביל ב־93'.

הירידה במכירות מוסברת בהמשך מגמת הירידה בביקוש בענף השמנים והכוספא מהסיבות שציינו לעיל, אך זו מתקזזת כנגד הגידול בנתח השוק של מוצרי סוד. מכירות מוצרי סוד עלו ריאלית ב־9% לעומת הרבעון המקביל אשתקד. הגידול הכמותי במכירות גבוה עוד יותר – 15%, כלומר שחיקת המחירים הריאלית היא כ־5%.

בנוסף, שמירת נתח הפעילות בענף מוצרי סוד עלתה לחברה בהוצאות פרסום ניכרות. בין היתר כנראה כתוצאה מהפעילות של המדיה הה־לווריזונית. הוצאות הפרסום ברבעון היו 2.9% מהמכירות הכוללות, לעומת 1.4% בשנים קודמות. ההשוואה הרלוונטית יותר היא לעומת מכירות סוד בלבד, והתוצאה היא שעלויות הפרסום לבדן קיזזו כמעט את כל הגידול הריאלי במכירות. השפעת ירידת המכירות ועליית הוצאות המכירה וההנהלה הביאה להרעה ברווח התפעולי לעומת הרווח הממוצע ב־93' בכ־12%.

סיום ביטול הפטורים לצורכי מס ומעבר לשיעורי מס רגילים (38% לעומת שיעור 26% ב־93') תרם לירידה ברווח הנקי של החברה, אולם את תמונת הרווחיות הכוללת הציל מאזן ההצמדה של החברה (עודף התחייבויות במט"ח), שברבעון הראשון פעל לטובתה: ייסוף של השקל מול הדולר הביא לשחיקה ריאלית של הלוואות צמודות מט"ח ולהוצאות מימון מופחתות.

בשורה התחתונה ירד הרווח הנקי לעומת רמתו בשנה קודמת בכ־3% בלבד. כאמור התמונה היתה שונה לו פעלו שערי המטבע בכיוונים הפוכים. פיחות ריאלי של השקל היה גורם להרעה משמעותית ברווח הנקי של החברה. החברה אינה מגינה בשום דרך על חשיפה מטבעית זו, ולכן הרווח שלה נתון לתנודות.

מאזן ונזילות

סך נכסי החברה ל־31.3.94 הסתכם ב־203 מיליון שקל – עלייה של כ־12% לעומת 31.12.93. התנועה בסעיף הנכסים נבעה בעיקר מתנודות בסעיף המלאי. ברבעון הראשון של 94' הגדילה החברה באופן מהותי את רמת מלאי חומרי הגלם כדי להבטיח היענות לרמות ביקושים משתנות. העלייה במלאי חושפת אותה יותר מבעבר לתנודות ברווח כתוצאה מהשתנות מחירי פולי הסויה.

סך הלקוחות של החברה הסתכם ב־31.3.94 ב־47 מיליון שקל והוא נשאר ברמה קבועה על פני שנים. ההתקשרות עם לקוחות הכוספא בשיטה שצוינה לעיל גורמת לכך שהמכירות לעיקר לקוחות הכוספא אינה יוצרת להם חוב בספרים ועל כן חובות הלקוחות המופיעים בספרי החברה אמורים להתייחס למכירות בתחומים האחרים. ניתוח תנועת הלקוחות על פני שנים מגלה, כי לא היה שינוי מהותי בהיקף הלקוחות כתוצאה מהמעבר לשיטת ההתקשרות האמורה וניתוח יחס מחזור הלקוחות מצביע על גלגול אשראי יחסית לתקופת האשראי ללקוחות שעליה מצהירה החברה.

הצירוף של עובדות אלו ונתונים אחרים מצביע לכאורה על אפשרות של קיום גרעין חובות לקוחות אשר לא נפרע כסדרו אלא מגולגל. סביר שהוא מתייחס ללקוחות הפועלים באופן סדיר עם החברה: לאור שיעורי ההפרשה הלא מהותיים לחובות מסופקים של החברה ולאור ההיקף המהותי של הלקוחות (89% מההון העצמי), הרי שאם אכן יתעורר קושי בפירעון חובות אלו תמצא החברה עצמה חשופה ללא רזרבה מספיקה.

סך הרכוש הקבוע הסתכם ב־31.3.94 בכ־93 מיליון שקל, שמשקף רכוש (בניכוי מרכיב הקרקע) שהופחת כדי 84% מעלותו. סך ההשקעות ב־1993 הסתכם בכ־6.6 מיליון שקל ואילו רכישות (בניכוי גריעות) רכוש קבוע הסתכמו בכ־3.9 מיליון שקל בלבד. פער זה בין הפחת לרכישות הרכוש נכון גם בשנתיים הקודמות. למרות שאין זה המדד היחיד המדויק, העובדה שלא בקצב הפחת טומנת בחובה תהיות לגבי סיכויי צמיחת החברה.

החברה פועלת במנוף פיננסי גבוה, התחייבויותיה מממנות מעל 70% מנכסיה. סך ההתחייבויות לזמן ארוך מסתכם ב־31.12.93 בכ־66 מיליון שקל לעומת כ־71 מיליון שקל ב־92'. מתוך מצבת ההתחייבויות מהווה סך של כ־11 מיליון שקל אג"ח ניתנות להמרה. האג"ח מוצגות במסלול ההתחייבותי עקב דרישת ג"ד 53 שמחיר המניה יהיה פי 2 לפחות מהערך ההתחייבותי המהוון כדי שהאיגרות יסווגו כהון.

בפועל נמצאות האיגרות עמוק במסלול המנייתי (תשואה לפדיון שלילית, כ־6%) וכ־15% מהמחזור שהונפק כבר הומרו למניות. בשנה שעברה חילקה החברה דיווידנד, וחלוקת דיווידנדים נוספים תאריך את המרת האג"ח. בכל מקרה, אף על פי שהאג"ח ניתנת להמרה עד אוקטובר 1998 הרי שב־1996 ייעשה פירעון חלקי של הקרן, שיוביל כנראה להמרה מלאה של האג"ח עד למועד זה. לאור העובדה שהאג"ח נושאות ריבית סמלית של 0.1%, הרי שעלותם הריאלית שווה למחיר ההון של החברה והחברה לא נהנית ממגן מס ריאלי, לכן להמרת האג"ח לא תהיה השלכה כלכלית מהותית על החברה, למעט השפעה חיובית על נזילותה.

מקור הון נוסף של החברה (כ־4 מיליון שקל) צפוי ממימוש כתבי האופציה, הנמצאים עמוק בתוך הכסף, עד אוקטובר 97'. תזרים המזומן מפעילות שוטפת הסתכם ב־93' בכ־38 מיליון שקל לעומת כ־5 מיליון שקל בלבד ב־92'. מרבית תזרים המזומנים ב־93' נבע מהשינויים שהוזכרו לעיל, קרי ירידה במלאי. אם ננטרל את השפעת "הפרשי העיתוי" שכאמור חזר לרמתם ב־94', עדיין יש לחברה תזרים מזומנים חיובי מפעילות שוטפת בסך של כ־19 מיליון שקל. מרבית המזומנים שנבעו לחברה מהפעילות השוטפת שימשו לפירעון הלוואות לזמן קצר מבנקים בסך של כ־24 מיליון שקל.

מבט לעתיד

שווי השוק של החברה עומד על 49.8 מיליון דולר. הרווח הנקי על בסיס דו"חות 93' בניכוי שיעור מס 38%: כ־3 מיליון דולר, כלומר מכפיל 16. המכפיל הנמוך יחסית מבטא כנראה את יחסם של המשקיעים לסיכונים הגלומים בפעילות החברה, הגורם להם לתת לה פרמיית סיכון גבוהה יחסית. לצד הסיכונים הרבים, קשה להתעלם מצמיחתה של חברת סוד ופעילותה המתפתחת בדרכים חיוביות, כמו שיתוף הפעולה עם יוניליוור, שהוא לדעתנו צעד מלהיב שעוד עשוי להניב הפתעות.

מעניין יהיה לראות כיצד תשתלב החברה במציאות הכלכלית־המדינית המתהווה באזור, ואם תפנה בעתיד חלק ממשאביה גם מחוץ לשוק המקומי. עיקר משימות החברה יתמקדו בעתיד הקרוב במציאת מקורות לפירעון ההלוואות לזמן ארוך, במיוחד לפירעון החלות השוטפת ב־95', וכן במציאת מקורות להשקעות ברכוש הקבוע. על רקע משימות אלו ניתן לצפות לגיוס הון נוסף של החברה, ייתכן בעזרת הנפקת אחת מהחברות הבנות.

הכותבים הם רואי חשבון המנויים על סגל ההוראה בחוג לחשבונאות באוניברסיטת ת"א והמכללה למינהל

תמצית דו"חות רווח והפסד מאוחדים

מותאמים לשקלים של חודש מרס 1994

	רבעוני 31.3.94	שנתי 31.12.93	שנתי 31.12.92	שנתי 31.12.91
	(אלפי ש"ח)			
הכנסות ממכירות	76,597	311,861	314,908	310,890
עלות המכירות	63,913	262,771	270,382	277,321
רווח גולמי	12,684	49,090	44,526	33,569
הוצאות מכירה והנהלה	8,285	28,993	27,916	26,169
	4,339	20,097	16,610	7,399
הוצאות מימון	193	5,668	5,547	5,027
	4,206	14,429	11,064	2,372
הכנסות אחרות	120	445	538	469
רווח לפני מיסים על הכנסה	4,326	14,874	11,602	2,841
מיסים על הכנסה	1,660	3,933	1,821	142
רווח נקי	2,666	10,941	9,781	2,699

מש' הבריאות יבדוק את רווחיות יצרני התרופות כמדד למחיר סביר של תרופה

מאת עדנה ארידור

מנכ"ל משרד הבריאות, פרופ' מרדכי שני, ימנה בקרוב כלכלן בכיר לצורך בדיקת נתוני היצרנים על עלות ייצור ושיווק תרופות, בנוסף לבדיקת המחירים של יצרני התרופות בעקבות בקשות המשרד על ידי רואה חשבון חיצוני.

ההחלטה למנות כלכלן התקבלה בעקבות ממצאי דו"ח מבקרת המדינה לפיהם המשרד אינו נוהג לבדוק באופן שוטף הכולל את רווחיות יצרני התרופות, נתון המשמש מדד לבחינת סבירות מחירה של תרופה.

המבקרת מדגישה כי לצורך קביעת מחיר מוצר חדש מסתמך המשרד על הצהרות רואה החשבון של היצרן. בתחשיב היצרנים נכללים רכיבים חד־פעמיים כמו הוצאות מחקר ופיתוח, העשויים להגיע עד כדי 50% ממחיר התרופה לבית המרקחת. המשרד אינו בודק כלל את תחשיבי היצרנים ואינו דורש מהם להוריד מן המחיר של המוצר רכיבים אלה לאחר שהוצאות המו"פ, למשל, כבר הוחזרו, וממשיך לאשר עדכוני מחיר בהתאם לשינויים במדדי עלויות תשומות הייצור. כך, לפי המבקרת, נובעת עלייה במחיר התרופות.

האיגוד ליחסי ציבור יפיץ רשימת לקוחות שאינם משלמים לחבריו

מאת זוהר בלומנקרנץ

האיגוד הישראלי ליחסי ציבור יפיץ "רשימה שחורה" של לקוחות שאינם עומדים בפירעון חובותיהם למשרדי יחסי הציבור. החלטה על כך התקבלה בישיבת תא היועצים, שנערכה בסוף השבוע שעבר בקשיי הגבייה של משרדי יחסי הציבור.

מסתבר כי יש לקוחות שסירבו לשלם בטענה שאנשי יחסי הציבור לא עמדו, לכאורה, בהיקף פרסומים שנדרש לטעמם. הומלץ שכל התחייבות של איש יחסי הציבור ללקוח תפורט בחוזה ההתקשרות.

בישיבה התברר כי לעתים קרובות לקוחות אינם מבינים מהו תפקידו של איש יחסי הציבור ולאילו תוצאות יש לצפות מעבודתו. מקרים שהגיעו לבית המשפט היו כרוכים אף הם בבירור, שכן גם לשופטים היתה בעיה לקבוע תמורה כספית עבור שירותי יחסי ציבור.

הומלץ שתא היועצים באיגוד ישמש בורר במקרים של אי הבנות בין לקוח ומשרד. הוצע גם להכניס בחוזה ההתקשרות עם לקוחות, סעיף שיבהיר שהאיש הוא חבר האיגוד וכפוף לתקנות האתיקה – שיצורפו לכל חוזה.

ח"כ שגיא: להורות לבנק המזרחי להפסיק מכירת ביטוח

מאת רונית מורגנשטרן

ח"כ גדעון שגיא, יו"ר ועדת המשנה לביטוח בכנסת, פנה שלשום בדחיפות אל המפקח על הבנקים זאב אבלס, ואל המפקח על הביטוח, מאיר שביט, ודרש מהם להפסיק מכירת ביטוח חיים ורכב על ידי בנק המזרחי במסגרת תוכנית חדשה של הבנק לרכישת מכוניות. לטענת שגיא, בפעילות זו עובר הבנק על החוק.

במכתבו כתב שגיא, "במודעה של בנק המזרחי מפורסמת תוכנית לרכישת רכב ובה ביטוח חיים ורכב לבחירה. לדעתי, בכך עבר הבנק עבירות של תיווך בביטוח ללא רישיון ובניגוד להוראות חוק הפיקוח על עסקי ביטוח ובניגוד להרשאת עיסוקם כמוגדר בחוק ובבקשות רישוי".

"יש להניח כי הבנק פעל ללא אישור מצדך ובעת שוועדת המשנה בראשותי עמלה לבחון בשיקול דעת ובזהירות מרבית את סוגיית הבנקים והביטוח. אבקש את מעורבותך המיידית להפסיק פעילות זו של בנק המזרחי, עד שלא ייבדק ויוגדר הכשר של פעילות זו". השבוע צפויה להתפרסם ההחלטה הסופית לגבי שיווק תוכנית הביטוח המבוססי של שילוח באמצעות בנק לאומי.

גידול של 40% בשטחי הכותנה לאחר עלייה במחיריה בעולם

מאת עמירם כהן

שטחי מזרע הכותנה גדלו השנה ב־40% לעומת השנה הקודמת לאחר שמחיריה בשוק העולמי עלו ל־80 סנט לליברה, לעומת 70 סנט בשנה שעברה. העלייה במחירים היא תוצאה של פגיעת מזיקים בגידולים של היצרניות הגדולות בעולם.

במשרד החקלאות נמסר כי כתוצאה מעליית המחירים לא יצטרך המשרד לממש את ההסכם למחיר מובטח בסך 75 סנט לליברה.

השנה נזרעו 220 אלף דונם כותנה לעומת 155 אלף דונם בשנה שעברה. 80% מהכותנה מיועדת לסחורות באירופה והשאר לתעשייה המקומית. ההכנסה הצפויה השנה מיבול הכותנה היא 80 מיליון דולר, ובמועצת הכותנה צופים כי בשנים הקרובות יתייצב גידול הכותנה על 300 אלף דונם.

קורס בסיס

הבורסה ושוק ההון

הקורס כולל 40 שעות לימוד, בעשרה מפגשים שבועיים, בין השעות 17:15–20:30.

מועד פתיחת המחזורים הבאים:

31.5.94 – ימי ג'. 19.6.94 – ימי א'.

הקורס מיועד גם לחסרי רקע קודם בתחומי שוק ההון.

מכללת מיטב לשוק ההון

לפרטים והרשמה: טל. 03-6423555, פקס 03-6422322 או בדואר אל: מכללת מיטב לשוק ההון ת.ד. 17479, ת"א 61174

עו"ד רוזה
שירותי המשפט לשרותך (מאז 1962)
בכל הקשור ברשם החברות
רשום חברות חדשות רשומים במחשב הרשם + מידע מהמחשב
מרכז כלל חדר 1227 מתחת למשרדי רשם החברות ירושלים
טל' 02-248989
פקס 02-250202

קופת העובד הלאומי לאשראי וחסכון בנתניה

אגודה שיתופית בע"מ

תמצית מאזן ליום 31 במרץ 1994

מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרץ 1994 (באלפי שקלים חדשים)

	31.3.94 (לא מבוקר)	31.3.93 (לא מבוקר)	31.12.93 (מבוקר)
נכסים			
מזומנים ופקדונות בבנקים	5,040	2,582	4,440
ניירות ערך	5,989	6,218	6,048
אשראי לציבור	21,631	22,379	22,068
אשראי לממשלה	1,124	1,226	1,166
בניינים וציוד	522	643	544
נכסים אחרים	376	298	265
סך הכל נכסים	34,682	33,346	34,531
התחייבויות והון			
פקדונות הציבור	24,945	23,258	24,684
פקדונות מבנקים	1,000	293	1,046
פקדונות הממשלה	5,991	6,997	6,246
התחייבויות אחרות	340	378	188
סך הכל התחייבויות	32,276	30,926	32,164
הון עצמי	2,406	2,420	2,367
סך הכל התחייבויות והון	34,682	33,346	34,531

תמצית דו"ח רווח והפסד

לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 1994 מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרץ 1994 (באלפי שקלים חדשים)

	לשלושה חודשים שהסתיימו ב־31 במרץ 1994 (לא מבוקר)	1993 (לא מבוקר)	לשנה שהסתיימה ב־31 בדצמבר 1993 (מבוקר)
רווח מפעולות מימון, לפני הפרשה לחובות מסופקים	463	488	1,864
הפרשה לחובות מסופקים	26	11	460
רווח מפעולות מימון, לאחר הפרשה לחובות מסופקים	437	477	1,404
הכנסות תפעוליות ואחרות:			
עמלות	193	155	713
הכנסות משכר דירה	58	54	219
הכנסות אחרות	23	22	90
סך הכל הכנסות תפעוליות ואחרות	274	231	1,022
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
משכורות והוצאות נלוות	292	305	1,088
פחת והפחתות	35	36	143
אחזקת בניינים וציוד	45	49	155
הוצאות אחרות	222	235	861
סך הכל הוצאות תפעוליות ואחרות	594	625	2,247
רווח מפעולות רגילות לפני מסים	117	83	179
הפרשה למסים על הרווח מפעולות רגילות	(78)	(62)	(212)
רווח (הפסד) נקי	39	21	(33)
רווח (הפסד) למניה ל־1 ש"ח ערך נקוב של מניות חבר: רווח (הפסד) נקי מפעולות רגילות (ש"ח)	0.28	0.15	(0.24)

תמצית דוח על השינויים בהון העצמי

לתקופה שהסתיימה ביום 31 במרץ 1994 (לא מבוקר) מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרץ 1994 (באלפי שקלים חדשים)

לשלושת החדשים שהסתיימו ב־31 במרץ

	1994 סה"כ הון וקרנות הון	1994 עודפים	1994 סך הכל הון עצמי	1993 סה"כ הון וקרנות הון	1993 עודפים	1993 סך הכל הון עצמי
יתרה לתחילת התקופה	2,367	–	2,367	2,399	–	2,399
רווח נקי בתקופה	–	39	39	–	21	21
	2,367	39	2,406	2,399	21	2,420

1) הדו"חות הכספיים ליום 31 במרץ 1994, נערכו לפי אותם כללי חשבונאות שלפיהם נערכו הדו"חות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 1993.

2) דו"חות הביניים ליום 31 במרץ 1994 נסקרו ע"י רואה החשבון של האגודה. הסקירה האמורה היא בהיקף מצומצם, בהתאם לנהלים שנקבעו ע"י לשכת רואי החשבון בישראל ואינה מהווה ביקורת לפי תקני ביקורת מקובלים, ולכן לא חיווה רואה החשבון דעתו עליהם.

הדו"ח הכספי הרבעוני ליום 31 במרץ 1994 הכולל את תמצית הדו"חות הכספיים, דו"ח הדירקטוריון ודו"ח רואה החשבון המצורף לדו"חות הכספיים עומד לעיון הציבור במשרדי האגודה והעתק ממנו יימסר לכל דורש.

גנות זאב – יו"ר הדירקטוריון
זילכה דוד – מנהל כללי

נתניה 22.5.94

צרכנות

עורכת לאה פורת

לא מלקוח, לקיחה

חור בכיס

אברהם טל

קיבלתי מכתב מעו"ד אתי קליד מגבעתיים, המוחה על פסקה אחת בטור "פס משתכנים" שפורסם כאן ב-13.2. בטור זה התייחסתי לגזל מס הרכישה וכתבתי שהוא בא בנוסף למחיר המופלפל כרוך כלל ולדמי הטרחה של המתווך והעורך דין. קליד טוענת, שהתייחסותי לדמי טרחה אלה במונח "מלקוח". היא טוענת, השתמשתי במונח "מעשר", ואני מודה כי אינו מדויק. אולי מלקות באמת מתאים יותר?

לא, טוענת קליד. הפירושים למלה מלקוח במילון אבן שושן הם "שלל חי שנלקח בפעולת קרב מן האויב" ו"רכוש אויב שהוחרם בהתאם לחוק הבינלאומי". "נכונות לה במקן פראית", כותבת קליד, "לשני מקצועות אלה אכן תדמית שלילית (להלוסין בלתי מוצדקת לדעתי), אבל המתווכים ועורכי הדין גורמים להיווצרותה של עסקת המכר ועוסקים בכך עד השלמתה ברישום המתאים, ואיני רואה סיבה לכך שיעבדו בלי כסף".

על פי המילון, המלה מלקוח אולי אינה מתאימה. אז איך נקרא לשלל של מי שיכול להכתיב את התשלום הגבוה מצרכן חסר ישע? יש בלבי על שכר הטרחה שגובים עורכי דין על פעולות מסוימות, לרבות אלה הקשורות בעסקת מכר דירות. כמו רבים אחרים, אני מדבר מניסיון.

לפני כשלוש שנים קניתי דירה ושילמתי לעורך דין של הקבלן 5,500 שקל (ועוד 991 שקל מע"מ) בעד טרחתו בהתעסקות על חוזה מכר אחיד של הקבלן, שחלק גדול מהתיקונים – אם לא רובם – הוכנסו בו לדרישתי. יש לי יסוד להניח שאותו עורך דין גבה שכר טרחה כזה או דומה לו מעוד עשרות משתכנים בבניין הזה ובבניינים אחרים שבנה הקבלן. העובדה שביום מן הימים ירשום העורך דין את דירתי עם עוד עשרות דירות אחרות במאגר אינה משכנת את תחושתי כי נגזלתי.

האם זה שכר טרחה? מבחינה כלכלית זה נראה לי יותר כרנטה המשולמת לעורך דין, שהוא בעל ה"זכות" לערוך את החוזים עם משתכני אותו קבלן. לא אתפלא אם העורך דין משלם אחוזים מכל "שכר טרחה" לקבלן.

"תנור שבים לא מחליפים"

לפני כ-15 שנים החלטנו להחליף את תנור האפייה שלנו. בחנות השכונתית המליצו על תנור "שבים" מתוצרת הארץ. אמנם כבר היו בשוק תנורים מתוצרת חוץ, אבל התנור מהמפעל המקומי הניח את דעתנו מבחינת תכונותיו ומחירו. מאז יש לנו תנור שבים.

במרוצת הזמן התקלקלו חלקים מסוימים והתבלו אחרים, ואנו שקלנו לקנות תנור חדש, מה גם שבמדו-עות הפרסומת הצצו כל מיני תנורים משוכללים של פירמות עולמיות ידועות, המסוגלים לבצע את כל משימות הבישול, הגריל, הצלייה והאפייה בצורה המשוכללת ביותר, אם בגז אם בחשמל או בשניהם, בנוכחות עקרת הבית והיעדרה, בי-

אותן ידני או סופר-אוטומטי, כמעט רובוטי.

יום אחד מצאנו בתיבת הדואר עלון של טכנאי המציע את שירותיו לתיקון מכשירים ביתיים לרבות תנורים. במקום נחלים על קניית תנור חדש, החלטנו לבקש להתקבל בתנור הישן שלנו ולהעריך כמה יעלה לתקן את השעון תיקון ולחדש את אשר התבלה – הכל לעומת תנור חדש כמובן.

הטכנאי בדק את התנור ופסק שאת עיקר הקלקולים אפשר לתקן (בהוצאה צנועה של 150 שקלים), מלבד קלקול אחד שבגלל בריאות החלקים הוא בעייתי. אבל זה יותר עניין של יופי מאשר תפקוד.

אולי כדאי יותר לקנות חדש, שאלנו את הטכנאי.

חדש מה פתאום, אמר הטכנאי. זה תנור שבים. כמה זמן הוא התנור אצלכם – 15 שנה? הוא יחזיק עוד 20. תנור שבים לא מחליפים.

בתוך כך סיפר לנו כי לפעמים הוא נקרא על ידי משווקים של תנורי יבוא לתת שירות הדרכה לקונים חדשים. מתברר שהתנורים הללו משוכללים כל כך, שאין די בעלוני הדרכה, וצריך להסביר לצרכנים באופן אישי איך להפעיל את ה"מתהלל". רק היום, סיפר הטכנאי, הייתי אצל משפחה אחת והסברתי להם איך מפעילים את הטרמוסטט ואת האוטומט ואת הבקרה ואת התאורה. "ההוראות יפות, והמדריך נהדר", אמרה האשה, "אבל עכשיו תגיד ברצינות, מה אני עושה כאשר אני רוצה לאפות עוגה?"

מאז נסגר המפעל של משפחת שבים בשנת 1983 לא מייצרים בארץ תנורים, והשוק מוצף בתנורי יבוא. כנראה אין לנו יתרון יחסי בייצור תנורים. עם זאת, חשבתי שכמה שבים, שאכל הרבה קש בשנים האחרונות, ישמח לשמוע מה אמר הטכנאי על המוצר שיצא ממפעלו לפני כ-15 שנה וממשיך לשרת אותנו נאמנה.

לכייף בגליל

כמה כתבים כלליים, ואני ביניהם, הוזמנו לסייר באתרי הבילוי של שלושה קיבוצים בגליל העליון: כפר בלום, הגושרים ומעיין ברוך. שלושת הקיבוצים מציעים (כמובן כמספר מושבים באזור) חוויה בלתי שגרתית: שיט קיאקים על הנהר הירדן. אומרים לי, שבין שלושת הקיבוצים ניטשה תחרות קשה על שוק זה, שגלגלה במיתוגים פיסיים. בעת האחרונה התאחדו לצורך פרסום האטרקציה והשיווק המשותף שלה.

אדם סמית כתב כי בכל עת שגורמי שוק מתכנסים, הצרכן יוצא ניזוק. איני יודע כמה עלה השיט לפני שהחל שיתוף הפעולה. עכשיו מחיר הכיף לגג בקיאק בכפר בלום, למשל, הוא 55 שקלים (בקבוצה של 20 לפחות – 20 שקל לגלגית). לא מעט – אבל הכיף גדול.

שיט קיאקים אינו האטרקציה היחידה בשלושת הקיבוצים. בין השאר מוצעים מסלולי הליכה קצרים אך נפלאים בפארק הקדום בגושרים, ולאורך המעבדי במעיין ברוך. הכניסה ליחידים למסלולים (לא לכולם) חופשית – עדיין. אל תחמיצו בשום אופן את מוזיאון האדם הקדמון במעיין ברוך (9.00 – 12.00 יום יום) והתעקשו לקבל הסברים אישיים ממייסדו ומנהלו, אמנון אסף, טיפוס מוזיאלי כשהוא לעצמו.

הם מכנים זאת פתיחת תיק

דין פרוטה

לאה פורת

מודעה בעיתון כמוה כחוזה בין מפרסם המודעה ובין מי שמחליט לרכוש מוצר או שירות על פי מה שנכתב בה. במלים אחרות, כשנעשית עסקה על סמך המודעה, מה שכתוב בה מחייב את שני הצדדים. אבל יש בעלי עסקים החושבים שמה שכתוב במודעה זה עניין אחד ומה שמחייב אותם זה עניין אחר. רק צרכנים מעטים יודעים לעמוד על זכויותיהם במקרים כאלה, וגם אז עוברים לעתים חודשים רבים עד שהצדק נעשה.

במודעה של חברת הנסיעות אופקים, שפורסמה בעיתון לפני כשנה, נאמר שמחירי הטיולים שלה הם בשער הדולר מוקפא, ואפשר לשלם את מחיר הטיול ב-6 תשלומים שקליים בכרטיסי אשראי, ללא ריבית והצמדה. שמואל וידס מתל אביב הבין את הדברים כפשוטם, כלומר, שלא יהיה עליו לשלם כל תוספת למחיר. לכן הופתע כשנודע לו בעת שהסדיר את התשלומים – חמישה ימים לפני מועד הטיול – שעליו להוסיף למחיר הטיול עוד 3%, שהם 282 שקל. בלית ברירה שילם את התוספת, אבל מיד לאחר שחזר מהטיול החליט לדרוש את הכסף מתוך הסתמכות על מה שפורסם במודעה.

וידס שלח שני מכתבים למנהל חברת אופקים יואל ליבשטיין – אחד באוגוסט והאחר בספטמבר, ורק בנובמבר קיבל תשובה, שבה טען ליבשטיין שה-3% שנגבו ממנו אינם לא ריבית ולא הצמדה בגין האשראי, אלא תשלום על הוצאות נוספות, כגון פתיחת תיק, דמי גבייה וכיוצא בזה. הוצאות אלה נוהגת החברה לספוג כשהתשלום הוא במזומן, אך לא כשהוא לשיעורין.

וידס לא קיבל את ההסבר, כי עמד בניגוד למה שפורסם במודעה (על פי החוק כל הפרש בין המחיר במזומן למחיר בתשלומים נחשב לריבית, ואין זה מעלה או מוריד איך בעל העסק מכנה את ההפרש הזה – ל"פ). במועצה הישראלית לצרכנות, שאליה פנה וידס, נאמר לו שמאחר שלא הודיעו לו מראש על תשלום נוסף, חייבת סוכנות הנסיעות להחזיר לו את הכסף. אך חוות הדעת הזאת לא שיכנעה את חברת אופקים.

פניות נוספות לוויזה ולמשרד התיירות לא עזרו אף הן. ויזה קיבלה את ההסבר של אופקים, שהגבייה הנוספת אינה בגין עמלה, ואילו משרד התיירות השיב שהעניין אינו בתחום סמכותו. כמוצא אחרון לפני פנייה לבית המשפט, החליט וידס לפנות ל"הארץ". פנינו למנכ"ל חברת אופקים וקיבלנו ממנו תשובה מעניינת. נאמר בה, בין השאר, כי כאשר ביצע וידס את ההזמנה היה ויכוח בין חברות האשראי לבין התאחדות סוכני הנסיעות על גבייה בסך 3% שגבו חברות האשראי בגין השימוש בכרטיס. הוויכוח אמנם לא הסתיים עד היום, אבל על פי הנחיות ההתאחדות גבו (וממשיכים לגבות) רוב סוכני הנסיעות את ה-3% במסווה של דמי פתיחת תיק, או בדומה לזה.

כלומר, מנכ"ל אופקים הודה כי ה-3% אכן היו דמי עמלה. סוכני הנסיעות מסווים את הגבייה הזאת כאילו היא דמי פתיחת תיק כי גביית דמי עמלה מהלקוחות מנוגדת להסכמים שבין חברות האשראי לבין לקוחותיהן. מנכ"ל אופקים טען עוד כי בעת ההרשמה הוסבר עניין הגבייה הנוספת ללקוח (וידס ממשיך להכחיש טענה זו בתוקף), אולם הפסקה החשובה נמצאת בסיום התשובה. נאמר בה, שאם חברת ויזה לא הודיעה למתלונן את ה-3%, היא ישנה להחזירם "למען שביעת העניין".

שמואל וידס פנה אפוא לחברת אופקים וביקש את הכסף, ולפני זמן מה הוא נשלח אליו. אבל מה עם שאר הנוסעים, ששילמו אף הם 3%.

רק בשיטת השיווק הישיר:
25%-40%
חיסכון בטיולים לחו"ל!
אופקים
טיולים לחו"ל בשיווק ישיר

לא במקום עזרה של רופא

ערכת עזרה ראשונה וטלפון סלולרי הם ציוד חיוני, שרבים נזכרים בו רק אחרי שקרה אסון

מאת בלי קמפל

לפני כמה שבועות יצאו שמונה משפחות על ילדיהן לטיול בגליל. בירידה לאחד הנחלים מעד אחד הילדים, והראה ששבר את רגלו. הקבוצה לא היתה מצוידת בטלפון סלולרי או בתיק עזרה ראשונה, וגם לא נמצא מישהו שהיה יכול להושיט עזרה ראשונה. למרבה המזל הם לא היו רחוקים מהכביש הראשי, וכעבור הליכה של חצי שעה עצרו מכונית והבהילו אותו לבית החולים בצפת.

אותה קבוצת מטיילים נמנית כנראה עם רוב המטיילים הפרטיים הסבורים שאין זה חשוב כל כך להצטייד בערכות עזרה ראשונה או ללמוד כיצד לנהוג במקרה חירום.

על רקע זה יוזמתם של דני וייס, רן אבירן ורוני ארבל, שלושה סטודנטים למשפטים בני 22, אינה מפתיעה. השלושה הקימו את חברת "דנבל", מערך שיווקי להפצת מוצרים יהודיים, כמו ערכות עזרה ראשונה המופצות מדלת לדלת. לחברה כ-200 מפיצים ברחבי הארץ, ובעליה מרוויחים על מחזור מכירות נאה. שיטת השיווק מדלת לדלת, שאימצה חברת דנבל, כנראה נובעת מכך שבעלי בתי מרקחת רבים מסתייגים מהחזקת ערכות ער"ן (עזרה ראשונה) מוכנות בטענה שאין להן ביקוש רב, ושהצרכן מעדיף לרוב חבילה מאולתרת לצרכים מסוימים. מלבד זאת, הם אומרים, הערכה המוכנה מעלה את המחיר שלא לצורך.

הערכה העיקרית שהם משווקים, D-AID, מיועדת לבית, לעסק, למכונית ולטיולים. היא ארוזה באריזה נוחה ובשעת הצורך הנגישות לציוד טובה. יש בה רצועות מתכוונות, פס זוהר המקל על איתורה בחשיכה וספר הדרכה בשם "מבוכה חירום" בהוצאת מט"ח (מרכז טכנולוגי חינוכי), הכולל הנחיות ברורות ומפורטות לשלבי הפעולה הנדרשים במצבי חירום ומצוקה למיניהם והגשת עזרה ראשונה לנפגע. יש לקוות שהנובעים ברגר ילמדו את הכתוב במדריך לפני שקורה אסון. בערכה 19 סוגי מוצרים ומעל 85 פריטים. מחירה 169 שקלים, אך כדרכם של מחירים מנופחים, המשווקים מודיעים שהערכה נמכרת עכשיו ב"מבצע" תמורת 139 שקלים.

מלבד הפריטים השכיחים בכל ערכה, היא מצוידת בכמות גדולה יותר של אמצעי חבישה ומספקת גם מסכת כיס להנשמה מפה לפה ומנגנון למניעת הדבקות במחלות בעת הנשמה. "דנבל" מציעה עוד ארבע ערכות ער"ן במחירים הנעים בין 10 ל-15 שקלים לערכה מוזערית, 161 שקל לתיק חובש, ותיקים לרופאים, שמחירם עשוי להגיע למאות שקלים.

בשוק יש עוד כמה חברות המציעות ערכות ביתיות ומוסדיות, שהמוכרות ביניהן הן אלה של מד"א, שיצאו לשוק רק אחרי 1981. באותה שנה הוקמה ועדה מיוחדת שמינה מנכ"ל משרד הבריאות בלחץ חברי כנסת. הם דרשו שהוועדה תמליץ על ציוד חיוני מינימלי, שיש לחייב בו מוסדות ציבור, ועל צוות שיפעיל את הציוד הזה. הוועדה, שישבו בה נציגים של מד"א ומשרד הבריאות, המליצה בסופו של דבר גם על ערכה מוסדית וגם על ערכה ביתית של עזרה ראשונה. הרעיון המנחה באשר לערכה הביתית היה הימצאותם של מרכיבים בסיסיים נחוצים, שכל בר דעת יכול להשתמש בהם בשעת מצוקה, בלא סכנה להחמרת מצב הנפגע. לחומת אב"כ סרם הבראה או מושכת, ומאחר יותר צירה האנטולוסיה בערכות אב"כ.

בהתאם להמלצת הוועדה הפיץ מד"א כמה ערכות, השונות זו מזו בגודל ובתכולה. בין השאר מופץ תיק

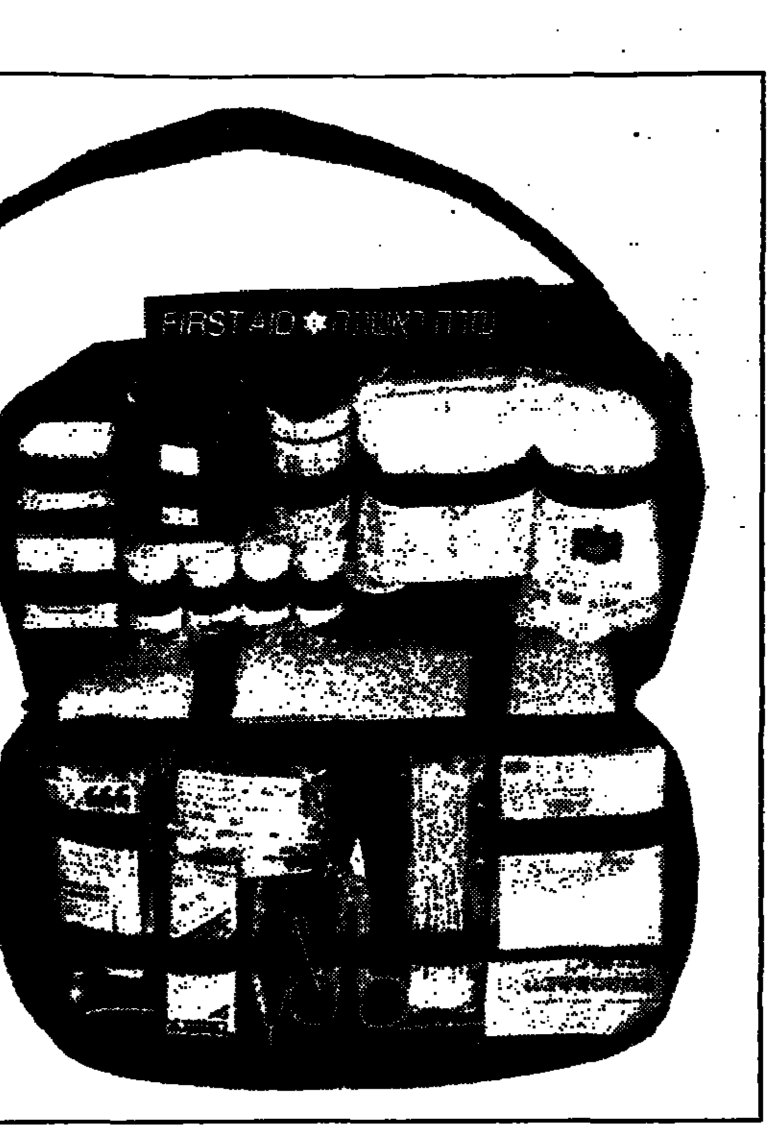

יותר מ-85 פריטים לשימוש פרטי. ועדה מיוחדת המליצה

קטן המיועד למכונית, תיק בינוני למכונית (למספר רב של נוסעים), או למפעל. יש גם תיק למקלט, תיק לחובש מקצועי, תיק נישא על הגב למטיילים ותיק רופא לשימוש בניתוחי שדה. מד"א משווקת גם ערכות הנשמה, "אמבו", למבוגרים ולילדים. התיקים מכילים אמצעי חבישה, חומרי הציוד שמפני דם. אין בתיקים של מד"א תרופות בשל הגבלת תאריך התפוגה ובשל השפעת החשיפה לשמש על התרופה. בערכות אחרות יש גם מספריים או פנס. המחירים נעים בין 32 ל-210 שקלים.

קופות החולים הגדולות אינן משווקות ערכות עזרה ראשונה מוכנות. דוד תגר, דובר קופת חולים הכללית אומר: "סניקים מאולתרים של עזרה ראשונה יש בכל בית, ולא מצאנו ביקוש שמצדיק ערכה מוכנה".

ברשת הסופר פארם נמכרות כמה ערכות מתוצרת עצמית ומתוצרת ספקים אחרים. הרשת מציעה ערכה בשם "פולק" ובה 13 פריטים בקופסת פלסטיק. מחירה כ-70 שקל והיא מכילה גזה, פדים, חומר חיטוי לכוויות, אגדים מרובעים, קטנים נגד בחילה, גליל פלסטר, קטמי צמר גפן, תחבושות אישיות, 2 משולשים, סיכות ביטחון, 20 פלסטרים, אבקת דרמטול, תמיסת פולידין לחיטוי, 5 תחבושות, פדים נגד כוויות, גזה סטרילית, מי חמצן, מספריים וסד עץ מתקפל לקיבוע. הכל ארוז בתיק בד עם כתפיות. ערכה זולה יותר היא "הדר", שמחירה 68 שקלים. הערכה כוללת תחבושת אישית, 2 משולשי קיבוע, 5 פדי גזה, פולידין, מספריים, 10 אגדים מרובקים, מדריך עזרה ראשונה ותרמיל. עוד בסופר פארם – ערכת "מגב המרכז לעזרה ראשונה בע"מ", ובה זוג כפפות לטקס, תחבושת אישית כסטרילית, 2 פדי גזה סטריליים, 2 אגדים גליליים לחבישה, מסכת כיס להנשמה ומגעב אחיד למניעת הידבקות. יש בה גם 10 פלסטרים, משולש לקיבוע, מספריים, פינצטה, תחבושת אלסטית, יוד בחלי, צמר גפן, סיכות ביטחון ודף הוראות. מחירה 98 שקל.

כמו כן רשת הסופר פארם משווקת ערכה קטנה למטייל של "אגיש", שמחירה 40 שקל, ובה עזרה בסיסית ביותר: פלסטרים, מספריים, גזות, תחבושת, פד אלכוהול לחיטוי. ערכת הבית של סופר פארם היא ארונית קטנה ובה אקמול, אופטלגין, תחבושות, תחבושת אלסטית, צמר גפן, גזות, משחת פולידין, סכין עוד נגד כוויות ופלסטר. המחיר 70 שקל. באותו מחיר אפשר גם לרכוש ערכה למכונית, שתכולתה דומה.

המחירים השכיחים לערכות מאולתרות בבתי המרקחת "בוגרשוב", "בריק", "ההוסטנאים" (ת"א) ו"בצלאל-דבים" (ראשל"צ) נעים בין 15 ל-150 שקל לערכה, לפי הגודל והמרכיבים.

בהתאם להמלצת הוועדה הפיץ מד"א כמה ערכות, השונות זו מזו בגודל ובתכולה. בין השאר מופץ תיק קטן המיועד למכונית, תיק בינוני למכונית (למספר רב של נוסעים), או למפעל. יש גם תיק למקלט, תיק לחובש מקצועי, תיק נישא על גב למטיילים ותיק רופא לשימוש בניתוחי שדה

רוכשי הערכות שמתכוונים גם להשתמש בהן בשעת צרה צריכים לשנן לעצמם כמה כללים:

- חוסמי עורקים נועדו לשימוש רק על ידי רופא או חובש מוסמך. הנחה לא מקצועית של חוסם עורקים עלולה להחמיר את הנזק לנפגע. אם הערכה מכילה חוסם עורקים, יש לוודא שיש עליו סלק, שאם לא כן הוא עלול להיקרע בזמן השימוש.
- עדיף יוד בפדים סטריליים על בקבוקים למיניהם.
- יש לוודא הימצאות חומר הדרכה מוסמך בערכה.
- בבחירת הערכה יש לתת עדיפות לתיק המתאים לדרישות הרוכש ולוודא שהתיק נוח לנשיאה, נפתח במהירות וקל להשתמש בו.
- תרופות וכדורים יש לקנות אצל רוקח בלבד. חשוב לשים לב לתאריכי תפוגה ולחדש את המלאי סמוך לתאריך התפוגה.
- מסיכת כיס להנשמה היא מוצר חיוני בערכת ער"ן.
- ולא פחות חשוב בכל טיול ונסיעה – טלפון סלולרי.

במקום המשפחה הענפה, התומכת

בית משפט לחולה, שהוקם באיטליה לפני שנים אחדות, מיועד לתביעות של מאושפזים נגד בתי חולים, אך גם דיירי בתי אבות יכולים לפנות אליו בתביעותיהם

מאת חולדה ליברנומה

[illegible] הילודה באיטליה היא הנמוכה ביותר באירופה, ואילו תוחלת החיים שם היא מהגבוהות בה. מדי שנה בשנה גדלה אפוא אוכלוסיית הקשישים מעל גיל 65, ולפי הערכה, בתוך שש שנים יגיע שיעורם במחוזות רבים באיטליה ל-20% ויותר. לעומת זאת, התופעה של המשפחה הענפה והתומכת, שדאגה לקשישים, נעלמה ברוב חלקי המדינה, ותוך מבאחרים מסוימים של הדור הוקלאי השמרני.

לפי החוק האיטלקי, הטיפול בקשיש הוא בסמכות העיריות, המפקחות על בתי האבות ובמקרים רבים אף מחזיקות בתי אבות משלהן, מספרת הד"ר לאסטרוצ'י, הממונה על הטיפול בקשיש בעיריית פירנצה והחשובה לבת-טסקנה בנושא.

המדינה, באמצעות שירות הבריאות הממלכתי, דואגת אך ורק לקשישים החולים והנכים, כפי שהיא דואגת לצעירים במצב דומה. משרד הביטחון מעמיד לרשות העיריות צעירים המסרבים לשרת בצבא מסיבות מצפון, ואלה מעסיקות אותם בסיוע לנכים צעירים ומבוגרים. באמצעות שירות הבריאות הלאומי דואגת המדינה גם לפיקוח על המזון ועל התרופות בכל בתי האבות, ובכלל זה בתי האבות הפרטיים. לעומת זאת, העיריות מפקחות על הניקיון, על תנאי המגורים ועל הסיוע הניתן לקשישים בכל בתי האבות.

לפני שנים אחדות הוקם באיטליה בית משפט של החולה, כדי להגן על המאושפזים, אבל במקרים רבים פונים אליו גם בתביעות הנוגעות לתנאי אשפוז, לטיפול רפואי ולתנאי חיים בבתי אבות.

העירייה דואגת בראש ובראשונה לקשישים שהכנסתם החודשית הממוצעת נמוכה מקו העוני – 590 אלף לירטות (350 דולר). לטיפולים של קשישים אלה – בפירנצה יש כ-2,000 מהם – שולחת העירייה עובדת סוציאלית, וזו מכינה תוכנית סיוע לכל קשיש לפי צרכיהם. היא קובעת את מידת הסיוע הכספי והמעשי שיינתן להם, כמה פעמים בשבוע יישלח אליהם עובד שידאג לניקיון הדירה, לקניות ולסידורים, ואם יישלחו לביתו ארוחות חמות. כיום מחלקת העירייה 200-300 ארוחות יומיות לקשישים בבתיהם; לאחרים היא מחלקת תלושים, שבאמצעותם הם ארוחה חמה במסעדות עממיות או במסעדות של מפעלי התעשייה קרובים. במקרה הצורך היא שולחת גם אחות.

עיריות רבות הקימו מרכזים לקשישים, הדואגים להם לתעסוקה ולמזון במשך שעות היום. במקרים רבים דואגות העיריות גם לתחבורה מתאימה למרכזו לקשיש. עיריות רבות פותחות בתי אבות לקשישים מתחת לקו העוני, אבל רבים מהקשישים בקו העוני או מעליו נשלחים לבתי אבות פרטיים – רובם של מסדרים דתיים – והעירייה משתתפת בהוצאות החזקתם.

כל אורח מגיל ששים ומעלה זכאי, ברוב עיריות איטליה, ל"כרטיס כסף", המזכה אותו בהנחה על כרטיסי קולנוע ותיאטרון. בגיל 65 נותנת לו עיריית פירנצה כרטיס חינם באוטובוסים הציבוריים. לפנים חולקו לקשישים גם תלושים לנסיעות במוניות, אבל בשל קשיים תקציביים צומצם השירות הזה. מספר טלפון מיוחד עומד במרבית הערים לשירות הקשיש. רוב הקשישים, אומרת הד"ר לאסטרוצ'י, ממשיכים לגור בבתיהם, לרוב בקרבת משפחתם.

בתי האבות של העיריות ושל המסדרים הדתיים הם ברמה בינונית-נמוכה, כפי שעולה מכמה מקרים שהובאו לפני שופטים וכלי התקשורת בשנים האחרונות. הקמת בתי אבות ברמה גבוהה לבעלי אמצעים היא רק בראשיתה, ומחירם גבוה ביותר. מי שהפרוטה מצויה בכיסו מעדיף להמשיך לגור בביתו ולהעסיק עוזרת בתשלום. הקהילות היהודיות מחזיקות זה שנים רבות בתי אבות, רובם חדישים מבחינת רמת השירות והתנאים, אבל מיושנים מבחינת הפעילויות והקשרים עם העולם הסובב.

אין באיטליה, לא במישור הלאומי ולא במישור המחוזי-המקומי, סיוע למשפחות הדואגות לקרוב משפחה קשיש.

העיריות העשירות במרכז המגף האיטלקי ובצפונו מקודדות ארגוני מתנדבים להתעניין בקשיש הגר לבד בביתו, ואחרות מקיימות מארגנות קורסים מיוחדים לטיפול בקשיש. רוב המתנדבים קשורים בארגונים קתוליים והכנסייה, אבל במחוזות מרכז איטליה, שבהם יש מסורת ארוכה של מועדוני שמאל, גם ארגוני מתנדבים חילוניים מעניקים סיוע רחב. מספר המתנדבים הצעירים, אומרת הד"ר לאסטרוצ'י, עלה בשנים האחרונות.

העיריות העשירות גם מארגנות פעילויות רבות בשביל מבוגרים. בערים רבות יש קורסים חד-שנתיים או דו-שנתיים למבוגרים בתשלום נמוך ובמקצועות רבים.

תקציבה השנתי של עיריית פירנצה לסיוע לקשיש כמעט כפול מהממוצע הלאומי, והוא עומד על 40 מיליארד לירטות (23.5 מיליון דולר) לאוכלוסייה עירונית של 400 אלף נפש.

תלונה

רצוי לא מהמלון

לפני כמה חודשים התארחה משפחת רוב, מירושלים, במלון מוריה פלאזה בתל אביב. בני המשפחה שהו במלון כשבועיים ובסוף עזבו, הוגש להם חשבון טלפון על סך 272.75 דולר. האורחים נדהמו מהמחיר, אך שילמו את החשבון. עם זאת, ביקשו מקרוב משפחה שלהם, דני יובל מירושלים, לבדוק את הסיבה לסכום הגבוה.

בבדיקת החשבון גילה יובל כי המלון מחייב ב-0.75 דולר (2.25 שקל) בעד כל פעימת מונה – כמעט פי עשרה ממה שבזק מחייב את מנוייו ופי 4.5 משיחה בטלפון ציבורי. בבדיקה בהתאחדות בתי המלון מצא יובל, שהתעריף המומלץ הוא 1.20 שקל לכל פעימת מונה, כלומר, כמחצית מהמחיר שגובים במלון מוריה פלאזה. בשם המשפחה המתארחת כתב יובל מכתב תלונה למלון ושאל מדוע אינם מכבדים את ההמלצות של התאחדות בתי המלון, ומדוע אין המלון מיידע את אורחיו בעת הרישום מהו המחיר שהם גובים בעד שיחות הטלפון. נראה לו, הוסיף, שמן הראוי לשלוח למשפחת רוב מכתב התנצלות ולפצותה.

במכתב התשובה כתב מנכ"ל המלון, ח' חביב, כי אכן התעריף של המלון לשיחת טלפון הוא 0.75 דולר, חיוב גבוה יותר מהתעריף המומלץ על ידי התאחדות בתי המלון. אולם, מדובר בהמלצה בלבד, וכל מלון רשאי לקבוע תעריפים לפי שיקוליו שלו. כן מצא לנכון לציין שמחירה של שיחה בבית קפה, בטלפון המופעל באמצעות מטבעות נע בין שקל ל-1.50 שקל. בסיום מכתבו ביקש חביב לקבל את כתובתה של משפחת רוב ברחוב אפריקה כדי שיוכל לכתוב אליה ישירות.

המכתב מעורר לפחות שתי תהיות: ראשית, מה טעם מצא המנהל להכביד את מחירה של שיחה בבית קפה שעולה ב-50% פחות מאשר בבית המלון? שנית, מדוע היה צריך לבקש את כתובת האורח ברחוב אפריקה מקרובו בארץ? סביר להניח שבעת הרישום מסרה המשפחה את כתובתה. מאמץ קטנטן של המנהל או עובדיו היה יכול לחסוך זמן בשליחת המכתב למשפחת רוב.

כחודש לאחר שקיבל את התשובה ממנהל המלון, קיבל יובל מכתב ממנהלת יחסי הציבור של מלונות מוריה, אריאלה מדר. בין השאר כתבה לו כי בבדיקה שערכה התברר לה שהמחירים הגבוהים במלון מוריה פלאזה תל אביב הם המחירים המקובלים במלונות חמישה כוכבים בתל אביב. עם זאת, כתבה, ההנהלה לקחה לתשומת לבה את הערותיו, ונושא שיטת החיוב של שיחות הטלפון ייבדק מחדש. כן יוסיפו במדריך השירותים החדש של המלון את מחירי שיחות הטלפון. יובל טרח להשיב למנהלת יחסי הציבור וכתב לה כי שמח על ההחלטה להציג תעריפון של שיחות הטלפון, וזאת כדי למנוע אי הבנות. עם זאת, הוסיף, כיוון שמחירון כזה לא היה בעת שהותה של משפחת רוב במלון, מן הראוי לפצות את המשפחה.

מן המקרה הזה נותרו מסקנה ושאלה. המסקנה: אם רק אפשר, רצוי שלא לטלפן מבית המלון, ולא משנה כמה כוכבים יש לו, ואם הוא בארץ או מחוץ לארץ. כלל ידוע הוא שהשיחות מבתי מלון יקרות. השאלה – לשם מה נועדו ההמלצות של התאחדות בתי המלון בארץ אם כל מלון עושה כה שהוא רוצה?

שברו את המונופול

חדש

חברת תמ"י הוותיקה משווקת בעת האחרונה חטיף בשם "בלאבך" הדומה להפליא לביסלי של אסם, הן בטעמו הן בצורתו (יש כמה סוגים). החטיפים משווקים תחת שם המותג תלמה, אך הם מיוצרים על ידי חטיפי העמק. הפיתוח משותף לשני המפעלים. חוץ מהטעם והצורה הדומים גם המחיר (המומלץ לצרכן) הוא אותו מחיר. אז איפה התחרות? מנהל השיווק של תמ"י, צבי דימרמן, אומר שהתחרות היא בעצם שבירת המונופול של אסם על מוצר זה. ואכן לדבריו, התוצאות כבר מורגשות. קמעונאים דיווחו לו שבניגוד לקשיחות שגילתה אסם עד עכשיו ביחס למחירים, היא מוכנה לתת הנחות על ביסלי, וגם הצרכן נהנה מכך. ללא קשר לדיון המשפטי בתביעת אסם נגד תלמה על שימוש בידע שלה – לצרכן כדאי לחפש את המוצר הזול יותר מהמחיר הרשמי, שהוא שני שקלים לשקית.

חמש דייסות

מה עוד אפשר לחדש בתחום המזון הבסיסי לתינוקות? אחרי שחברות המזון לתינוקות הוציאו לשוק את כל הטעמים האפשריים עם תוספת של כל הוויטמינים והמינרלים, יוצאת עכשיו חברת רמדיה עם חמש אבקות חדשות להכנת דייסות, שכל אחת מהן היא ארוחה בפני עצמה. הארוחות מבוססות על דגנים נמסים בטעמים שונים: שוקולד; בננות; אורז וירקות; פירות טרופיים; שעורים. שלא כבמוצרים מוכנים אחרים מסוג זה, כאן נדרשת מעט הכנה – ערבוב האבקה עם חלב לפי ההוראות שעל האריזה. טעמנו את דייסת השוקולד לפני שנתנה לתינוק בן שנה וחצי. אנחנו לא ממש התלהבנו, אבל התינוק דווקא אהב אותה.

כל ההתחלות

מוצר מעניין ברשת "אייס" הוא סדרת הספרים לילדים "כל ההתחלות". אלה ספרי הפעלה לילדים הנמכרים בלוויית ערכות של אבזרים ועזרים. הופיעו כבר ספר המוזיקה הראשון שלי, ספר האפייה וספר הגינון. המחיר 87.90 שקל.

חופף וצובע, שוטף וצובע

צביעת שיער היא כרוך בכלל עניין יקר – אם עושים זאת בקביעות במספרה, ומתיש – אם צובעים אותו בשיטת עשה זאת בעצמך. גם רוב התחליפים לשטיפות למיניהם אינם טובים יותר כי השפעתם היא קצרת טווח. ממש התבקש שמישהו יגלה חומר חפיפה שגם צובע את השיער.

חברת פול מישל הוציאה לשוק בעת האחרונה שמפו (מיובא על ידי לון קוסמטיקס), בלא חמצן ואמוניה, שאמור לצבוע את השיער – לרבות שיער שיבה – והצבע יישאר עד החפיפה הבאה. התכשיר החדש משווק בשמונה צבעים בגוני שחור, חום וארגמן. כמה נשים שניסו את השמפו-צבע היו מרוצות מאוד. ניסיון אישי לא עלה יפה כל כך. לדברי המשווקים, כנראה הצבע לא התאים (הוא היה בהיר מדי). מכל מקום, במחיר של 69 שקל לבקבוק של 237 מ"ל, המספיק ל-12 חפיפות לפחות, שווה בהחלט לנסות. חשוב להתאים את הגוון הנכון, ובישום להשאיר את חומר החפיפה על השיער כמה דקות קודם ששוטפים.

עוד מוצר חדש הוא חומר שטיפה לצביעת השיער של מאב קולור (משווק בידי אבי קוסמטיקס). היצרנים מבטיחים כי הצבע שלו עמיד חודש ימים. כמו המוצר של פול מישל גם חומר זה אינו מכיל מי חמצן ואמוניה. הוא משווק בעשרה גוונים. המחיר למכל של 250 מ"ל, המספיק ל-4–5 פעמים: 36 שקל.

בין 39 ל-99 שקל

מפעל מריקפס שבקיבוץ שובל בדרום הארץ מייצר זה עשר שנים מפות שולחן עשויות 100% כותנה עם הדפסי משי. מפות אלה נמכרות בחנויות מתנות ובחנויות, אבל אפשר לקנות אותן גם בחנות המפעל על הקיבוץ ואז זוכים להנחה של 25%. המחירים המומלצים לצרכן הם בין 39 שקל (90X90 ס"מ) ל-99 שקל (150X250 ס"מ).

תגובה

מתקפי בזק

קראתי בעיון את סיפורו של אלחנן שנון מצפון תל אביב בכתבה "מתקפי מניה 16KH" ("הארץ", מדור צרכנות, 1.5). לידיעתכם, בנוסף לדמי ההתקנה בסך 59.80 שקל קיים גם חיוב של 8.96 שקלים לחודשיים תמורת השירות בסעיף "ציוד ושירותים" (בעבור תשלום קבוע או דמי שימוש).

אם ברשותו של שנון קו טלפון בלא ציוד נוסף, הוא היה אמור לחויב בסך 32 שקל בעד קו, ובעוד 8.96 שקל בעד מתקפי מניה 16HK: בסך הכל 40.96 שקל לחודשיים.

אגב, אני מכיר עוד מקרה של מנוי פרטי שחויב בטעות על השירות הזה בחודשים האחרונים.

קיימים שני שירותים דומים, שלהם תעריפים שונים, שלא הצלחתי עד היום לקבל מבזק הסבר מספק על ההבדל ביניהם: א. מגביר 16KH ל-50KH למרכזות פרטיות: דמי התקנה 109 שקל, תשלום קבוע לחודשיים 43.80 שקל; ב. שירות מתקפי מניה: דמי התקנה 59.80 שקל, תשלום קבוע 8.96 שקל.

בפועל, מנויים בעלי מרכזות פרטיות, המפעילים מערכת רישום והפקת שיחות, יכולים לקבל מבזק איתות על מספר יחידות הגבייה בכל שיחה. שירות זה כרוך בכלל מחיר לפי סעיף ב' לעיל. השירות בסעיף א' מתאים דווקא למי שבו מחזיק טלפון ממטבעות פרטי ("טסמפוני" וכו'). ההגדרות הפוכות, ומרבות לבלבול.

איתן [illegible]

כפר אוריה.

صكنا من الأمل

שוק ההון

עורך גיא רולניק

לידר

השבוע – גיוס של 95.7 מיליון ש' בהנפקות. למרות המשבר בשוק ההנפקות עומדות השבוע 8 חברות לצאת בהנפקות, בהן יגייסו בסך הכל 95.7 מיליוני שקלים, בהנחה שהמחירים בהנפקות יהיו מחירי המינימום. עוד לפני ההנפקה הראשונה תנסה היום אורד־רין שוקי הון למכור את יתרת 24% מהיחידות שלא היה להן ביקוש בשלב הראשון של ההנפקה, ביום חמישי. מחר יתקיימו שתי הנפקות: חברת זוקו תנסה לגייס 9.35 מיליון שקל, ואליה תצטרף תשלה, אשר בהנפקה זהות של מניות ואופציות תנסה לגייס 24.3 מיליון שקל.

ביום שלישי תתקיים הנפקת אמיסק, שבכוונתה לגייס 8.8 מיליון שקל. ביום רביעי תתקיים ההנפקה של ים עיני תעשיות מתכת. סכום הגיוס אצל עיני – 12.1 מיליון שקל.

ביום חמישי יהיה צפוף בשוק הראשוני. לא פחות מ-4 חברות עומדות להנפיק ביום זה. מנתור דינמי, חברה להשקעות, מציעה מניות ואופציות ב-9.1 מיליון שקל; רימון טיולים תנפיק מניות בלבד ותנסה לגייס 10 מיליון שקל; ת.מ.מ – תעשיות מיחזור משולבות תנפיק ב-9 מיליון שקל, והמלט ב-13 מיליון שקל.

"לא צפוי שיפור משמעותי במגמה". בנק הפועלים מתייחס בסקירה השבועית שלו בעיקר לנושא הדו"חות הכספיים: "הדו"חות לרבעון הראשון של '94 של החברות הנסחרות הן בתל אביב והן בארה"ב ממשיכים להגיע, ומצביעים על המשך המגמה שהחלה מסתמנת בסיכומי '93, כמו: התגברות התחרות בשוק המקומי ובשווקי חו"ל, ירידה ברווחיות התפעולית והפסדים מהשקעות בשוק ההון.

"מכאן שלמרות ירידות השערים מכפילי הרווח של מספר בלתי מבוטל של חברות יהיה גבוה יותר אחרי עדכון נתוני הדו"חות לרבעון הראשון של '94. לאור זאת, נראה כי הבוחנה הכלכלית של החברות היא שתנחה את ציבור המשקיעים בתקופה הבאה, מה שיתרום להתגברות הסלקטיביות בין הענפים השונים ובין החברות. במצב הנוכחי לא צפוי שיפור משמעותי במגמה זאת, אלא אם נראה התפתחות דרמטית בתחום המדיני שיהיה בכוחה להביא לשינוי מגמת השוק בטווח הקצר."

בל"ל: המניות יניבו תשואה ריאלית עד סוף השנה. כלכלני בנק לאומי התייחסו דווקא למדד המחירים הגבוה שפורסם בתחילת השבוע שעבר: "לדעתנו נובעת ירידת השערים החדה (בשבוע שעבר) בעיקר מהתאמת המחירים לאי הוודאות שנוצרה כתוצאה מפרסום המדד והשפעתו של זו על מדיניות שער הריבית. באשר להתפתחות שערי המניות בעתיד, הרי שבטווח הקצר יש לצפות להמשך תנודתיות עקב רגישות המשקיעים להודעות אפשריות על צעדים כלכליים. בקשר לטווח הארוך נראה לנו, כי מחירי המניות כלכליים – בהתאם למודל המניות של בנק לאומי, המופק עבורנו על ידי חברת N.C, נמצא כי 80% מהמניות נסחרות כיום בשוויין הכלכלי או בשווי הנמוך לו. אנו מחזיקים בדעה, כי הקנה מניות ברמות שערים אלו עשוי לזכות בתשואות ריאליות עודפות עד סוף השנה".

מועדים בבורסה

23.5	זוקו	– הנפקה ראשונה לציבור של מניות.
	תשלה	– הנפקה לציבור של מניות ואופציות.
24.5	אמיסק	– הנפקה ראשונה לציבור של מניות.
	כ"ל	– אקס דיווידנד 1.86%, תשלום 16.6.94.
	טבע	– אקס דיווידנד 200%, תשלום 21.6.94.
	סחר ים	– אקס דיווידנד 20.6%, תשלום 17.6.94.
25.5	ים עיני	– הנפקה ראשונה לציבור של מניות.
26.5	מנתור דינמי השקעות	– הנפקה ראשונה לציבור של מניות ואופציות.
	רימון טיולים	– הנפקה ראשונה לציבור של מניות.
	ת.מ.מ	– הנפקה ראשונה לציבור של מניות.
	המלט	– הנפקה ראשונה לציבור של מניות.
	דגאל כ"א אופ' 1	– יום מסחר אחרון, מימוש 30.5.94.
	נ.י.א.	– אקס דיווידנד 5%, תשלום 19.6.94.
29.5		לבידי 3, איתם 4, אבנרות 1, פיכה 1,
	יום מסחר אחרון באופ' מימוש 31.5.94	– שקר 1, מאקסל 1, אוטוהייטר א', רציו 1, מרכזית 1, כר 1, אליאנס 1, פולגת 3, נכסי אזורים ג', פועלים אד' 2.
	תדיביק	– אקס הטבה 20%, הקצאה 1.6.94.
31.5	ישראלום אג"ח א'	– אקס ריבית ופדיון חלקי, תשלום 30.6.94.
	יואל אופ' ב'	– יום מסחר אחרון, יום מימוש 2.6.94.

כור – הנפילה בתדיראן, הפסדי הבורסה וירידה ברווחיות חב' התשתית והבנייה

מאת יורם גביזון

"כור קונה ללא הבנתה", "כור חודרת לסחרה" – הרי רק מעט מהביקורות שהושמעו כנגד מדיניות הרכש הנמרצת שהציגה כור ב-'93 וברבעון הראשון של '94. מבלי להתייחס לאמיתות הטענות, ברור שכור עברה בשנת '93 תהליך ותרודת מאוץ, שבו נכנסה לתחומי פעילות חדשים להולדתין עבודה, כמו תיירות ומיחזור אשפה ותעופה, העמיקה את מעורבותה בתחומים מסורתיים, כמו מזון וביצוע פרויקטים בינלאומיים. אלא שעל אף פיזור עסקיה בכל ענפי המשק – תוצאותיה של כור עדיין תלויות במידה רבה במספר מצומצם של חברות כמו תדיראן ונשר.

107 חברות מאוחדות למאזנה של כור, אך הטלטלה שעברה על חברה אחת – תדיראן – גרמה לירידה חדה ברווח הנקי של הקונצרן ברבעון הראשון של '94. הכנסותיה של תדיראן ירדו ברבעון הראשון של '94 ל-601 מיליון שקל (27.4% מהמחזור של כור), לעומת 669 מיליון שקל במקביל (33% מהמחזור), בשל ירידה חדה במכירות של ציוד מיתוג דיגיטלי לבזק.

> לדברי מנכ"ל כור, בני גאון, חזותה תוכנית העבודה של החברה ירידה ברווח, אולם הרווח בפועל היה גבוה מהרווח החזוי, כך שלהערכתו, תעמוד כור בתוכנית העבודה שלה ל-'94

רווחי תדיראן קטנו דרסטית ל-37.1 מיליון שקל, לעומת 84.6 מיליון שקל ברבעון הראשון של '93, כאשר חלקה של כור ברווח נתמעט מ-51.6 מיליון שקל ל-23 מיליון שקל. למרות הירידה בהכנסותיה של תדיראן הצליחה כור להגדיל את הכנסותיה ברבעון הראשון ב-8% בשל איחוד תוצאותיה של גרנית, שתרמה להכנסות כור 393.8 מיליון שקל ברבעון הראשון של '94. בנטרול תוצאותיה של גרנית היתה נרשמת ירידה של 11.4% בהכנסות כור ל-1.798 מיליארד שקל.

הרעה ברווחיותה של תדיראן החריפה עקב תחרות ברוב מגזרי המשק, שהביאה לירידה של 2.5% ברווח הגולמי של כור. מבין 16 החברות הבורסאיות של כור (לבד מתדיראן ותדיראן מוצרי צריכה), הציגו גם כל החברות הקשורות ישירות או בעקיפין לענף הבנייה – ציונות המזרח התיכון, ספן, סמבור ומרחב, הרעה בתוצאותיהן תוך ירידה במכירותיהן.

ירידה היתה גם בביצועי חברות המחשבים של החברה: מכם, שהגדילה מתונות את מכירותיה אך רווחיה ירדו בחזקה וקונטהל, שעברה זמן קצר לאחר הנפקתה להפסד. סקטור הכימיה הניב תוצאות מעורבות: ירידה במכירות ועלייה ברווח אצל אגן, ושיפור בשני הפרמטרים אצל החברה האם – מכתשים.

כור אינה מספקת בדו"חותיה הרבעוניים מידע לגבי כמה מתרומי הרווח המשמעותיים שלה, כמו טלרד ומשאב, המחזיקה בשר ובגרנית. טלרד ותדיראן תקשורת התמזגו לאחר משא ומתן ממושך ואיום בשביתת מבזיום לספק שליש על הסכם לאספקת מרכזיות לחברת בזק, הבכד הבטחה פעילותן של שתי החברות בארבע השנים הקרובות. הקרן באזליה הוא המחירים, שקצבו באומן ניכר. חברות משמעותיות אחרות בתיק ההשקעות של כור הן חישולי כרמל, שהסבה הפסדים כבדים ונמוכה: מכה, חברת הצעליים המפסידה; והחברה הקשורה שלאון, יצרנית ציוד הגה"כ, שהרוויחה ב-'93 30.1 מיליון שקל.

לעומת עלייה של 8% בהכנסותיה של כור ממכירות גדלו הוצאות המכירה ברבעון הראשון ב-24.3% ל-173.7 מיליון שקל ואילו הוצאות ההנהלה והכלליות טיפסו ב-3.3% ל-112.8 מיליון שקל. כתוצאה מכך נגרע הרווח התפעולי ל-11.5% מהמחזור, לעומת 15% מהמחזור ברבעון המקביל אשתקד. הירידה בהוצאות המימון של כור ל-20.5 מיליון שקל, בהשוואה ל-22.5 מיליון שקל ברבעון המקביל ב-'93, השפעה משחיקת התחייבויותיה הדולריות של החברה בסכום של 10 מיליון שקל, ולעומת זאת, הפסדי בורסה בהיקף של 13.3 מיליון שקל.

הוצאות המימון היוו ברבעון הראשון של '94 0.9% מהמחזור, בהשוואה ל-1.1% מהמחזור במקביל אשתקד. חלקה של כור ברווחי החברות המוחזקות ירד חדות: 2 מיליון שקל ברבעון הראשון של '94, לעומת 11.9 מיליון שקל ברבעון הראשון של '93, כתוצאה מאיחוד תוצאותיה של גרנית לדו"חות כור החל ברבעון הראשון של '94.

תזרים המזומנים של החברה גדל ל-120.5 מיליון שקל, לעומת 94.1 מיליון שקל במקביל ב-'93, למרות הירידה ברווח הנקי. השיפור בתזרים נבע מחלקם של הפסדי הבורסה בירידה ברווח הנקי, גידול בפחת ל-105 מיליון שקל לעומת 90.5 מיליון שקל, בהפרשות גם לפיטורי עובדים ובעלייה מתונה יחסית לזו שברבעון המקביל במלאי.

תזרים המזומנים הפרמננטי של כור – כלומר הרווח הנקי בתוספת הוצאות ההכנסות שאינן כרוכות בתזרימי מזומנים, הסתכם ברבעון הראשון של '94 ב-287 מיליון שקל, לעומת 301 מיליון שקל במקביל ב-'93. השקעותיה של כור הסתכמו ברבעון הראשון ב-178.3 מיליון שקל – כלומר פי 1.7 מסכום הפחת, לעומת השקעות של 114 מיליון שקל – פי 1.26 מסכום הפחת ברבעון המקביל.

> למרות הירידה בהכנסות תדיראן הצליחה כור להגדיל את הכנסותיה ברבעון הראשון ב-8% בשל איחוד תוצאותיה של גרנית. בנטרול תוצאות גרנית היתה נרשמת ירידה של 11.4% בהכנסות כור

התשואה על ההון ברבעון הראשון של '94 הגיעה ל-12.1%. לדברי מנכ"ל כור, בני גאון, חזותה תוכנית העבודה של החברה ירידה ברווח, אולם הרווח בפועל היה גבוה מהרווח החזוי (97 מיליון שקל); כך שלהערכתו, תעמוד כור בתוכנית העבודה שלה ל-'94.

התוכנית קובעת כיעד גידול במכירות ושמירה על הרווח הנקי שהושג ב-'93. גאון צופה, כי בניגוד לעבר, לא יתרכזו מכירותיה ורווחיה של כור ברבעון הראשון של השנה, אלא יתפלגו בצורה מאוזנת יותר על פני שלושת הרבעונים הבאים. כור השתתפה ברבעון הראשון בחישולי כרמל, שהפסידה 29.6 מיליון שקל ב-'93, ולעומת זאת הגדילה את החזקותיה בזוגן, המייבאת מוצרי כשיפון הזכר, ל-90%.

התפרגנות האופטימית ביחס לתהליך השלום והתחזיות להרעה בתוצאותיה של תדיראן הביאו לירידת המניה משווי שוק של 1.6 מיליארד דולר בנובמבר '93 לשווי שוק של 1.046 מיליארד דולר עתה. נראה אם כן, שהמדינה, שהקטינה את אחזקותיה ב-4 הזדמנויות במהלך '93, הצליחה עיתוי מכירה נכון.

ביוני '93 מכרה המדינה 2.5% מכור במחיר של 245 שקל למניה, בספטמבר שיחררה המדינה חבילה נוספת של 3.5% במחיר של 307 שקל למניה, ובדצמבר מכרה 2.5% במחיר של 315.6 שקל למניה ו-2.5% נוספים מהונה של כור במחיר של 313 שקל למניה. כל העסקות בוצעו במחיר גבוה משווייה הנוכחי של המניה – 231 שקלים.

כור – גם הפעם הצליחה המדינה בעיתוי המכירה

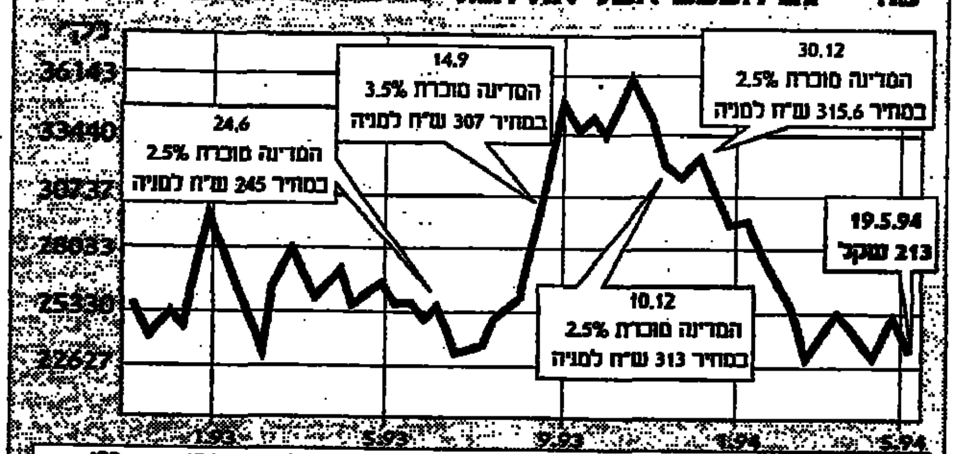

במיליוני שקלים

הרבעון הראשון	'94	'93	הרבעון הראשון	'94	'93
הכנסות	2,192	2,030	הוצאות מימון	20	22
רווח גולמי	539	552	הכנסות אחרות	41	36
הוצאות הנהלה	112	109	חלק מרו' כלולות	2	12
רווח תפעולי	252	303	רווח נקי	169	202

כור – ירידה מול הרבעון המקביל ושיפור מול הרבעונים הקודמים

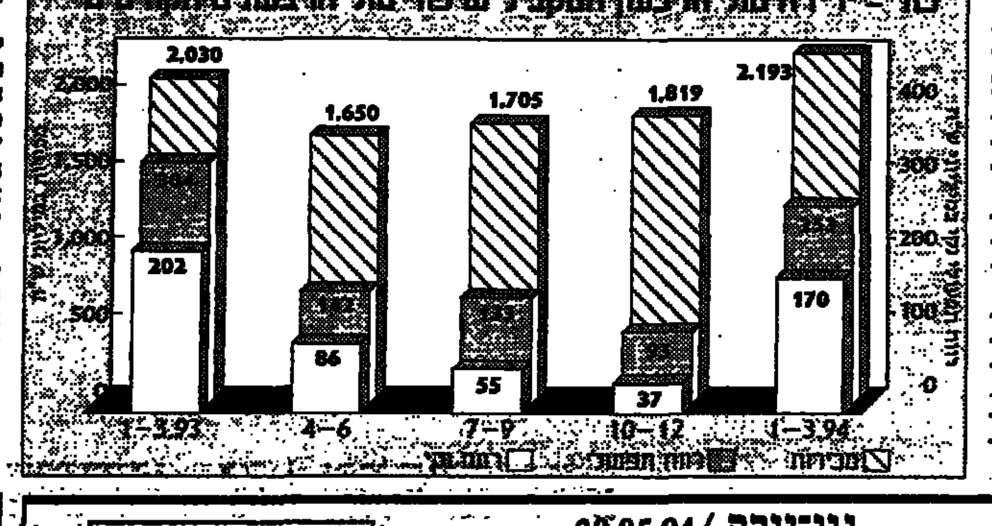

השבוע שעבר – נתונים עיקריים

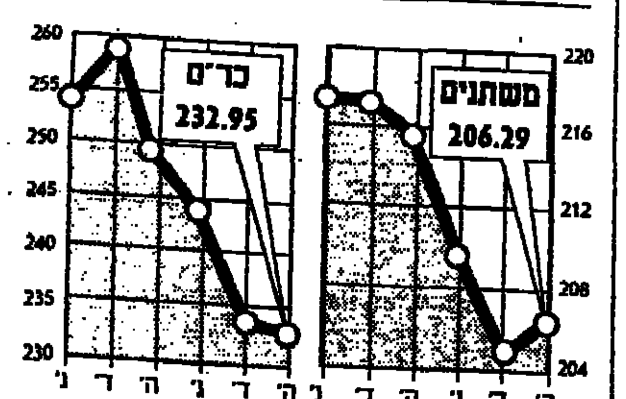

20 המניות הטובות והגרועות בשבוע שעבר

המניות הטובות	העליה ב-%	המניות הגרועות	הירידה ב-%
1. מטעי הדר 1	+11%	1. מאקסל	-27%
2. דרלון	+10%	2. גמא	-25%
3. אורלייט	+9%	3. פורמולה	-21%
4. מטעי הדר 5	+7%	4. עשות אשקלון	-19%
5. אן.אם.סי	+7%	5. אראקום	-19%
6. פרג	+6%	6. אשר רובוטק	-19%
7. קיאל	+5%	7. המטלול	-19%
8. אדלר	+5%	8. עמינר	-19%
9. מימון	+5%	9. אלישב	-19%
10. ירדן	+4%	10. אוטוהייטר	-19%

* מקור: בנק הפועלים

שבוע המסחר המקוצר בשבוע שעבר אופיין בעיקר בירידות שערים. המניות שבכל זאת עלו עשו זאת בשיעורים צנועים יחסית. מניות אורלייט עלו ב-9% ומניית אן.אם.סי מוסיקה ב-7% בעקבות דו"חות טובים שהגישו החברות.

מניות חברת אראקום הספיקו לרדת בשבוע שעבר ב-19% למרות שנסחרו יומיים בלבד. הירידות היו, כמובן, על רקע הדו"חות הגרועים שהגישה החברה ביום חמישי. ביום רביעי היתה הפסקת מסחר במניה, וביום חמישי היא נסחרה תוך רישום "מוכרים בלבד" גם במשתנים, דבר נדיר בפני עצמו.

דרלון – האם ניתן למצוא קשר כלשהו בין התנהגות המניה להתפתחויות בחברה?

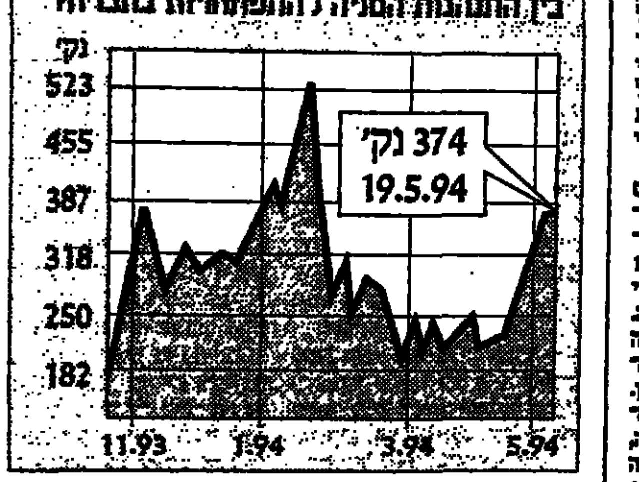

מניות דרלון עלו בשבוע שעבר ב-10% והגיעו לשווי שוק של 12.9 מיליון דולר. בגרף "המצייר" ניתן לראות את התנהגות המניה בשנה האחרונה. מי שימצא הסברים להתנהגות המניה בדו"חות הכספיים של החברה והעסקת בתיירות פנים, או בהודעות שמסרה – יתבקש לעשות כן.

ניו־יורק /20.05.94

שם המניה	מחיר מניה	שינוי יומי	שינוי יומי ב-%	גבוה יומי	נמוך יומי	מחזור במניות	מחזור בדולרים	גבוה ב-'94	נמוך ב-'94	אחוז שינוי מ-1.1.94	הון עצמי (במיליוני דולרים)	רווח שנתי	מכירות	שווי שוק	מכפיל
מדד ד.ג'	3766	+7	+0.2	3769	3741			3979	3552						
מדד נ'	1119	+6	+0.5					1676	1111	-33					
סאיטקס	16 5/8	+1/16	+0.4	16 5/8	16 1/4	128100	2129663	26 7/8	15 1/2	-33	731.0	74.4	643.9	710	18
אי.סי.איי.	17 1/4	+3/4	+4.5	17 1/2	16 1/2	804900	13884525	28 1/2	14 3/4	-33	268.6	66.1	316.7	1313	20
טבע	23 1/4	-1/8	-0.5	23 3/8	23	274000	6370500	34 1/2	22 3/8	-23	283.9	61.0	520.2	1279	21
אלביט	29 5/8	+3/8	+1.3	30	29 1/4	2100	62213	44 1/4	29 1/4	-31	283.3	35.9	638.8	551	15
אלסינט	2 1/2	—	0	2 1/2	2 3/8	46200	115500	5 1/8	2 1/4	-47	167.0	24.9	235.1	199	8
אלרון	13 7/8	-1/8	-0.9	14 1/2	13 3/4	600	8325	21 1/4	13 3/4	-35	162.4	8.7	636.9	241	28
קינטק	8 1/4	+1/4	+3.1	8 1/4	7 3/4	27000	222750	12 3/4	7 9/16	-29	73.1	4.9	54.9	98	18
תדיראן	18 3/4	-1/8	-0.7	18 7/8	18 5/8	4000	75000	26 1/2	18 1/4	-29	189.7	62.5	784.4	368	6
אינטרפרם	22	—	0	22	21 3/4	6800	149600	23 1/2	11	+5	20.8	5.1	58.1	157	27
ביו טכנול'	2 7/8	-1/8	-4.2	3	2 7/8	45700	131388	5 7/8	2 3/8	-45	21.7	-6.9	13.9	106	
ציוד תחזיה	44 1/2	—	0					46 5/8	7/8	+4	139.1	10.6	249.5	169	16
סי.אי.טי.	28 3/8	-5/8	-2.2	29 1/8	28 5/8	3700	104988	34 3/4	27 1/8	-9	326.9	42.1	68.9	533	15
הביומדי-4	5	+1/4	+5.3	5	4 5/8	8400	42000	24 1/2	4 1/2	-79	44.7	2.9	24.6	55	19
סאפיאנס	5 3/8	+1/2	+10.3	5 3/8	5	387400	1652275	23 1/4	3 7/8	-72	36.7	5.1	52.0	59	19
איי.איי.אנג.	8	+1/4	+3.2	8	8	600	4800	26	6 29/32	-69	76.0	9.1	105.5	105	11
אורבוטק	8 1/2	-1/8	-1.4	8 3/4	8 1/2	15500	131750	45 1/2	8 1/4	-36	31.1	3.8	108.7	107	28
מלתטה	13 3/4	+1/4	+1.9	13 3/4	13 1/2	8100	111375	18	13	-21	51.5	9.8	39.0	143	15
לאונמטיקס	8 3/4	—	0	8 3/4	8 3/4	900	7875	18 3/4	7	-52	32.5	3.8	16.5	53	14
אמבל	8 3/4	-1/4	-2.8	9 1/8	8 3/4	9400	82250	13 1/8	8 1/4	-24	173.0	5.7	77.1	161	28
הב' הישוב	20 1/4	—	0					30 1/4	19 3/4	-22	124.1	3.8	156.0	184	48
גילת	9 1/8	+1	+12.3	9 1/4	8 1/8	54100	493663	15	8	-32	35.6	4.6	18.4	76	17
מגל	6	-3/8	-5.9	6 1/8	5 5/8	6700	40200	9 3/8	4 7/8	-30		1.0	11.3	28	28
טכנומטיקס	4 5/8	-1/8	-2.6	4 7/8	4 1/2	121700	562863	12 3/4	4	-47	33.3	2.6	16.8	37	14
קומברס	9 1/4	-1/4	-2.6	9 1/2	9	67900	628075	15 3/8	8 1/8	-34	90.5	12.7	70.4	191	15
אריתמטיקס	6	—	0					14	5	-56	17.6	2.3	18.0	36	
תפרוביט	5	+1/8	+2.6	5	4 7/8	15000	75000	8 5/8	4 3/4	-35	9.8	-0.2	28.9	50	
תאו"ס	2 5/8	—	0					3 7/8	5/16	-28	43.3	-2.8	123.0	62	
א' רובוטק	1 11/16	—	0					3 3/4	1 11/16	-48	10.2	-0.5	7.9	17	
מג'יק	11 3/4	—	0	11 3/4	11 3/4	100	1175	17 3/4	11 1/2	-18	19.3	2.0	18.4	47	24
אלאורין	6 1/2	+1/4	+4.0	6 5/8	6	29400	191100	10 1/4	5 3/8	-19	11.1	1.6	4.8	28	18
איי.אס.בי.	3	-1/4	-7.7	3 3/8	3	6700	20100	45 1/2	2 7/8	-67	11.8	1.5	3.9	14	9
ראדא	4 1/2	-1/8	-2.7	4 5/8	4 5/8	1700	7650	10 1/8	4 1/4	-52	13.0	-1.8	29.0	26	
עץ לבנד	9 1/8	-1/4	-2.7	9 1/8	9 1/8	800	7300	15 3/4	7 1/8	-37	21.1	2.6	100.2	27	10
עץ לבנד א	7 5/8	—	0					11 7/8	6 5/8	-28	21.1	2.6	100.2	27	10
קרטס	2 15/16	—	0					6	2 5/8	-36	10.2	-1.3	27.9	20	
בי.טי.אר.	8 1/4	-1/4	-2.9	8 1/2	7 1/2	20900	172425	19 5/8	7 1/2	-57	14.7	0.8	17.4	48	62
ת' ליידי	6 3/8	+1/4	+4.1	6 3/8	6 1/4	2100	13388	9 3/4	5 1/2	-32	7.3	2.8	33.2	38	14
אריוסטם	8 3/4	-3/8	-4.1	9 1/4	8 3/4	17900	156625	19	8 3/4	-39	15.3	1.6	9.6	41	25
כרמל	8 7/8	—	0					11 7/8	8 1/2	-12	13.7	1.9	68.5	22	12
השקעות מכבל	3 3/4	+3/8	+11.1	3 3/4	3 1/4	89800	336750	8 5/8	2 7/8	-54	11.4	2.4	16.1	38	14
די.אס.פי.	7 7/8	+1/8	+1.6	7 7/8	7 3/4	5300	41738	13 3/4	7 1/4	-38	31.2	1.8	66.1	49	27
אבריסטם	5 5/8	—	0	5 7/8	5 1/2	3100	17438	14	5 3/8	-59	7.6	-2.8	1.5	32	
הלת' קר	2	+1/8	+6.7	2	1 7/8	12000	24000	3 3/8	1 3/4	-33	10.5	0.4	5.8	25	60
אורית	3 3/8	-1/8	-3.6	3 3/8	3 3/8	2000	6750	6 3/4	3 1/8	-43	8.5	-3.6	17.7	27	
בטסק	8 1/2	-9/16	-6.2	9 1/8	8 1/2	272900	2319650	16	8 3/8	-46	96.3	-64.7	55.6	412	
מרשל	6 3/4	+3/8	+5.9	6 3/4	6 1/2	10800	67500	13 5/8	5 1/4	-44	5.8	-2.8	0.9	57	
מליקום	4 3/4	+1/8	+2.7	4 3/4	4 5/8	11400	54150	6	4	-3	6.2		1.2	19	475
רובומטיקס	1 7/8	—	0	2 1/16	1 7/8	28500	53438	8 3/4	1 5/8	-76	4.6	-1.8	10.3	8	
אלקפי פיל	12 1/4	+1 1/2	+14.0	12 1/4	10 5/8	121400	1487150	12 7/8	8	-5	0.5	0.7	3.7	97	149
עידן	23/32	+1/16	+9.6	3/4	21/32	90500	65070	1 15/16	9/16	-56	14.5	-0.2	12.2	20	
ישטק	1 1/16	+1/16	+6.3	1 1/16	15/16	16800	17858	2 9/16	15/16	-48	10.3	1.2	0.9	11	9
סי.וי.בי.	2	-3/8	-15.8	2	1 15/16	10000	20000	4 5/8	1 7/8	-48	7.0		0.4	10	1026
מלכרף	5 1/8	—	0	5 1/8	4 3/4	8800	41000	10	4 1/4	-47	7.0	-0.1		15	
אג"ח בזר	98	—	0							-7					
איי.אס.אל.	14	-1/8	-0.9	14 1/8	14	5400	75600	20 1/4	13 7/8	-10					

הנתונים מבוססים על הדו"חות של ארבעת הרבעונים האחרונים שפורסמו.

נמשכת המגמה החיובית; אי.סי.איי – +4.55%

וול סטריט

צבי רבין

מדד דאו ג'ונס שמר על כיוון חיובי ביום ששי בלילה, וסיים בעלייה קלה של 0.2%. המניות הישראליות שמעבר לים המשיכו להיסחר כשפניהן צפונה. ביום ששי התגברה מעט מגמת העליות, שכללה בעיקר במניות הכבדות. גם בכמה מהמניות הקלות יותר נרשמו לעיתים עליות חדות. העלייה בישראליות בסוף השבוע היו למרות ירידה במרבית המניות בבורסה שמעבר לדלפק. את הירידות האלה המשיך להוביל סקטור מניות הטכנולוגיה.

חמש המניות הפעילות ביותר

שם המניה		מחיר מניה בדולרים	שינוי באחוזים	מחזור במיליוני דולרים
אי.סי.איי	▲	17.3	+4.6%	13.7
טבע	▼	23.3	−0.5%	6.4
סאיטקס	▲	16.6	+1.5%	2.1
סאפיאנס	▲	5.4	+10.3%	1.7
טכנומטיקס	▼	4.6	−2.6%	0.6
מדד דאו ג'ונס	▲	3766	+0.2%	
מדד נאסד"ק	▼	745	−0.13%	

אי.סי.איי הוסיפה למחירה 4.5% ורשמה בכך את העלייה הבולטת מבין הכבדות. היא עלתה מיד עם הפתיחה למחיר של 17.25 דולר – בו נסחרה עד לסיום. העלייה, כפי שציינו ביום ששי, היתה מעט צפויה עם הופעת קונים בסוף המסחר של יום חמישי בלילה – שהמשיכו לפעול גם למחרת. לאחר שלושה ימי מסחר רצופים ירד המחזור באי.סי.איי מתחת ל-1 מיליון מניות.

כבדה אחרת, טבע, התעוררה במחזור גבוה של 274 אלף מניות, אך מחיר האסק שעמד ב-5 ימי מסחר רצופים על 23.5 דולר, ירד ל-23.25 דולר. הירידה הבולטת של סוף השבוע נרשמה בג'יאטק, שהתכווצה למחיר ביד של 8.5 – כך גם נעשתה עסקה אחרונה. המחזור בג'יאטק ירד אף הוא והסתכם ב-272 אלף מניות.

איי.אס.אל – נשחקת ב-30% עם הירידות בישראליות

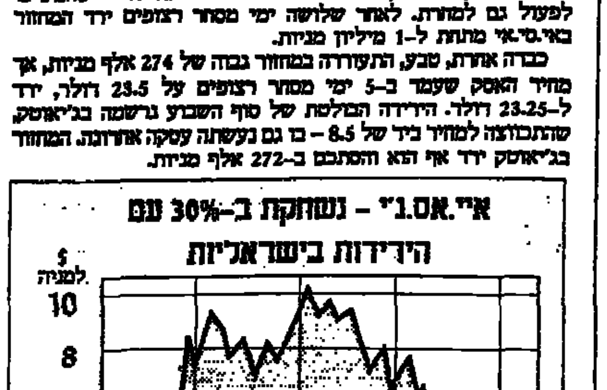

לעומת שתי האחרונות חזרה סאיטקס לעלות וסגרה במחיר אסק של 16.675 דולר. מניית איי.איי.אס סיימה ב-6%, אבל הפרט המעניין יותר הוא המחזור שנרשם בה – 600 מניות בלבד. בצד העליות החדות היתה גילת, שטיפסה ב-6% כדי לחזור למחיר של 9 דולר במחזור של 56 אלף מניות. מאז הירידות האחרונות שפקדו את המניה, היא רשמה מעט "התאוששות" קטן של 12.3%.

מאז הצעתה של איס סרונו לרכוש מניות אינטרפרם במחיר של 22 דולר, נסחרת המניה במחיר קנייה של 22 דולר ומחיר ביד נמוך מעט. לפי חוק ניירות הערך בארצות הברית, חייבת הנהלת אינטרפרם להחליט על עמדתה בנוגע להצעת הרכש באחת משלוש אפשרויות: להמליץ על קבלה או דחייה של ההצעה; להצהיר שהיא לא מסוגלת לנקוט עמדה; או כפי שבחרה החברה לעשות – להישאר נייטראלית ולא להביע עמדה.

הפדרל רזרב העלה את הריבית; וול־סטריט לא הגיבה כצפוי

בורסות בעולם

טל הראל

מדד	מחיר יום ו'	שינוי שבועי ב-%	שינוי מ-1.1.94 ב-%
דאו ג'ונס (ניו יורק)	3,768.35	+2.01	+0.33
אס אנד פי (ניו יורק)	454.82	+2.43	-2.48
אימקס (ניו יורק)	438.2	+1.38	-8.17
נאסד"ק קומפ' (ניו יורק)	745.40	+2.07	-4.00
פייננשל טיימס (לונדון)	3,127.3	+0.26	-8.52
דקס (פרנקפורט)	2,249.65	-0.48	-4.75
ניקיי (טוקיו)	20,342.17	+0.35	+16.79
האנג סנג (הונג קונג)	9,651.68	+5.44	-18.98
סי.אי.סי (פאריס)	2,155.43	-1.44	-4.86
מיבטל (מילנו)	12,364	-3.64	+23.64
אס.אם.אי (ציריך)	2,732.7	+2.82	-7.62

לפני שבועיים דיווחנו כי שוק האג"ח האמריקאי, ובעקבותיו גם שוק המניות, טלטלו עקב נתונים סותרים שהתפרסמו בזמן האחרון, אשר הותירו את המשקיעים מבולבלים בנוגע לשאלה, האם עומד שיעור האינפלציה בארה"ב לעלות.

ציינו גם שקיים קונסנזוס כי העלאה של חצי אחוז בריבית על־ידי הפדרל רזרב בישיבת השוק הפתוח, שהתקיימה ביום שלישי, תתרום להתייצבות שוק האג"ח העצבני, ולכן תעודד גם את הוול־סטריט. זאת, הן משום שפירושו של דבר הוא כי תהיה מנוחה בחודשים הקרובים מעליות נוספות בריבית, והן עקב ההשפעה האנטי־אינפלציונית שתהיה לכך.

הפדרל רזרב אכן עשה את הצפוי ממנו והעלה ביום שלישי בחצי אחוז לא רק את הריבית לטווח קצר, אלא גם את ריבית הניכיון בפעם הראשונה זה חמש שנים.

בעקבות זאת חלה עלייה במחירי האג"ח הדולריות בבנרס ביום שלישי ורביעי. אולם ביום ששי שב חלה ירידת מחירים, התשואה עלתה ל-7.31%.

> הפדרל רזרב אכן עשה את הצפוי ממנו והעלה לא רק את הריבית לטווח קצר, אלא גם את ריבית הניכיון. ואולם תגובת הוול־סטריט איכזבה

גם תגובת הוול־סטריט היתה מתונה מהצפוי. אמנם ביום שלישי חלה עלייה של 1.34% במדד הדאו ג'ונס, אולם במשך השבוע התמתנו העליות, וביום חמישי וששי היה המדד במגמה שלילית במשך רוב זמן המסחר.

שני גורמים מרכזיים מיתנו את תגובת הוול־סטריט למהלכו של הפדרל רזרב: ראשית, החולשה הנמשכת של הדולר, למרות העלאת הריבית, מעיקה על שוקי ההון עקב ההשלכות שעלולות להיות לכך על שיעור האינפלציה, והן עקב העובדה כי חולשתו נובעת בחלקה מריבית הון אל מחוץ לארה"ב.

כמו כן, למרות העלאת הריבית, החשש מגידול בשיעור האינפלציה בארה"ב ממשיך להעיק על שוקי ההון האמריקאיים. בחודש האחרון חלה עלייה חדה במחירי הסחורות, דבר שעלול להתפרש כאיתות לעלייה בשיעור האינפלציה בארה"ב.

בסופו של דבר סגר הדאו ג'ונס את השבוע בעלייה עקב דו"חות והערכות טובות של כמה חברות גדולות, וכן עקב פרסום ביום חמישי של המאזן הלאומי של ארה"ב לחודש אפריל, שהראה על ירידה חדה בגירעון המסחרי ופקיעת אופציות מאי ביום ששי.

אולם הביצועים של המדדים הרחבים היו חלשים יותר, ובמיוחד מדד נסד"ק שרשם ירידות מחירים בראשית השבוע, אם כי ביום רביעי וחמישי התאוששו.

למרות כל הגורמים המעיקים על הבורסה בניו־יורק, בכל זאת יש לציין כי מדד הדאו־ג'ונס נסגר השבוע בעלייה של 132.11 נקודות – הגידול השבועי החד ביותר מאז פברואר '93. כיוון שהמדד פרץ בשבוע האחרון אל מעל לממוצע שלו ב-200 ימים האחרונים, סבורים רבים כי התנהגותו בשבוע הנוכחי תהווה מבחן למגמתו בחודשים הקרובים.

גם באירופה הושפעו הבורסות לחיוב מהעלאת הריבית בארה"ב, אולם במשך השבוע החלה להעיק גם עליהן חולשתו של הדולר: בבורסות כמו פרנקפורט ופאריס החלו המשקיעים לדאוג להשפעה השלילית שתהיה לפיחות המטבע האמריקאי על היצוא האירופי.

כמו כן, היו גורמים מקומיים שהשפיעו לרעה על הבורסות, כולל פקיעתם של חוזי מאי, היתקלות במחסומים טכניים וסגירת עמדות לקראת סוף השבוע הארוך.

בפרנקפורט החל השבוע במגמה חיובית, בהמשך לשבוע הקודם ובהשפעת שוק הבונדס הגואה. ואולם החל מיום שלישי החלה הבורסה מדרשת עקב ירידה בנפח המסחר, פרסום חוקי התחזות של קונצרן שניידר (הגדול פי־שניים מהערכות המוקדמות), וסגירת עמדות לקראת סוף השבוע הארוך.

בלונדון המשיכה הבורסה להתחזק במתינות גם השבוע. בימים שני, שלישי ורביעי העיקו על השוק דו"חות רבעוניים מעורבים של חברות בריטיות. גם הוול־סטריט המרשימה לא תרמה לאווירה.

לעומת זאת קיבל השוק עידוד מכך שהחלה להסתמן התחזקות בשוק האג"ח הממשלתיות (גילטס) אחרי תקופה ארוכה של סטגנציה. כן התפרסמו בשבוע שעבר אינדיקטורים כלכליים, שבניגוד לחששות הראו כי אין עלייה בשיעור האינפלציה בבריטניה.

גם במזרח עצרו כולם את נשימתם בראשית השבוע לקראת פגישת הפדרל רזרב, וגם כאן העיק השער הדולר על המחירים. עם זאת, היתה המגמה חיובית בבורסה בטוקיו, ובעיקר בבורסה בהונג־קונג.

בטוקיו עלה השבוע מדד ניקיי ב-0.35% בלבד, לאחר שבשבוע שעבר עלה ביותר מ-2%. בטוקיו, כמו גם בבורסות אחרות, בעיקר חולשת הדולר העיקה על השוק, ולמרות שביום חמישי נסגר מדד ניקיי בעלייה קטנה, רשמו המדדים הרחבים יותר ירידות.

בהונג־קונג נסגר השבוע עם עלייה של 5.44% במדד האנג־סנג עקב כמה ידיעות טובות, והחלה מתמתנת חזרת אמון המשקיעים הזרים בשוק.

השבוע נודע כי ממשל המושבה וסין מחדשים את שיחותיהם בנוגע למימון שדה התעופה החדש. השדה הופסק לפני תשעה חודשים עקב הורעת המגע בין הממשל הבין סיני. כמו כן החלו לרוחם עיקרי השבוע ביקושים ערים למניות מגזר משקיעים זרים, ובעיקר יפאניים.

עדות נוספת לחזרת האמון בשוק התקבלה ביום חמישי, כאשר חברת בורקן סבסטי הודיעה כי הגדילה את חלקה של מניות הונג־קונג בתיקי ההשקעות שלה ב-8% ל-10%.

לאחר סיום המסחר ביום ששי הודיעו הבנקים של המושבה, כצפוי, על העלאת הריבית ב-50 נקודות בסיס בעקבות העלאת הריבית בארה"ב. ואולם כיוון שהבורסה לקחה כבר בחשבון צעד כזה, לא צפויות להיות לכך השלכות שליליות על המחירים, בשישי תם המסחר מהר.

נוף הים, האווירה האקזוטית והשקט – בחינם!
ארוחות עסקיות: סלטים+דגים+קפה+עוגה/קלסונה – 45 ש"ח
עם פירות ים: 55 ש"ח
הסוכה הלבנה
מסעדת דגים, פירות ים מובחרת

• אירועים באווירה ייחודית עד 250 איש בתפריט עשיר
• בימי שישי בצהריים – קונצרט ג'אז ותרומה
• חניה חינם בשפע
• מוסיקת רקע יוונית
• פתוח בכל ימות השבוע
קדם 72 יפו, טל. 6830844

הנוף והים על חשבוננו!...
קפה תיאטרון בריזה מזמין אתכם לחוויה בלתי נשכחת, עם תפריט עשיר ומגוון במקום מרהיב עם נוף לים וחניה בשפע
• הופעות חיות מדי ערב • ארוחות עסקיות
• אירועים עד 130 איש
Breeze בריזה
בריזה – הירקון 109 ת"א, טל. 5232210, 5235022

אראקום – מכונת ההנפקות נעצרה; גורה נותר עם הכסף והמשקיעים עם ניירות

מאת גיא רולניק

החיבה וההישענות הרבה על הנפקות ולהטוטים פיננסיים, מכירת חבילות של מניות שהוחזקו אישית על ידי הבעלים ועסקות בעלי העניין – כל אלה מרכיבים את סיפור עלייתה ונפילתה של אראקום וסיפורים בורסאיים רבים. אראקום היא הנפילה הראשונה – אבל סביר שעוד יבואו בעתיד נפילות דומות. ההתמוטטות שלה היא הזדמנות למשקיעים להכיר את האנטומיה של נפילת כוכב בורסאי כזה – על מנת ללמוד לקחים, ולהיזהר שלא להשתתף בפיאסקו הבורסאי הבא

לאחר שמניית אראקום התמוטטה בחודש ב-50%, הציגה החברה ביום חמישי הפסד ענק של 22.7 מיליוני שקלים, ההנהלה הודתה לראשונה בסקירת המנהלים, כי הפרסומים על קשיי הנזילות נכונים – נראית אראקום, יותר מתמיד, כתמרור אזהרה – לא רק למשקיעים בה ובחברות הבנות שלה, אלא לכל קהילת שוק ההון.

שכן סיפור עלייתה ונפילתה של החברה מורכב מכמה מהתופעות המאפיינות ביותר את הבורסה התל אביבית בשנתיים האחרונות.

זה מתחיל ברכיב האנושי, באיש העומד בראשה של הקבוצה. כמו בחברות בורסאיות רבות שכוכבן דרך, ומניותיהן הרקיעו בשנים האחרונות, גם בעל השליטה באראקום, מוטי גורה, רואה את עולם העסקים קודם כל דרך הפריזמה הבורסאית. גורה, שהיה מנכ"ל פיברוניקס, הוא אמנם מהנדס אלקטרוניקה, אבל רבים מעידים עליו, כי מניות, מנהלי תיקים או קופות גמל קרובים ללבו לא פחות מתבים, צ'יפים או רשתות.

את המשקיעים במניות אראקום מטרידות היום לא פחות העסקות שבהן מכר גורה עסקים פרטיים שבבעלותו לחברה הציבורית

קבוצת אראקום מעסיקה מאות עובדים ב-8 חברות בנות. אולם מאחורי העלייה המדהימה של המניה – משווי שוק של מיליוני דולרים בודדים בתחילת 91' על לשיא של 150 מיליון דולר בינואר השנה עומד איש אחד – גורה. הוא אישית טיפל בכל ההנפקות של הקבוצה וביחסי הציבור שלה מול שוק ההון הישראלי. והיום ברור, כי הנפקות ויחסי ציבור היו מרכיב עיקרי בהצלחת הקבוצה.

הבוקר ייערך בבן אורנים בת"א יום עיון בנושא הנפקות פרטיות בהשתתפות כמה מהגורמים הבכירים בתעשייה זו.

מטבע הדברים, נוכח בוודאי לשמוע מלים רבות בשבחן של הנפקות אלה. בין השאר, יופיעו ביום העיון נציגי חברת פועלים שוקי הון מקבוצת בנק הפועלים, שניהלה את ההנפקות הפרטיות והציבוריות שביצעה קבוצת אראקום בשנתיים האחרונות.

אראקום התחילה את חייה הציבוריים ברגל שמאל. היתה זו אחת מהנפקות הנפל הבולטות ב-89'. בשנה הראשונה לאחר ההנפקה היא נפלה ב-70%. המפנה הגיע בתחילת 91'. החברה עברה מהפסדים לרווחים, ומניותיה החלו לטפס. מהשפל שקבעה בספטמבר 90' ועד ספטמבר 92' היא טיפסה בשיעור מדהים של 1,500%.

אלא שכל התשואה הפנומנלית הזו נראתה כאשר כמות המניות שבידי הציבור היתה קטנה, קטנה מאוד. בהמשך נראה, כי ככל שחלקו של הציבור בחברה גדל – כך הידרדרו ביצועי החברה ותשואת המניה.

באוגוסט 92' מתחיל מהלך ההנפקות: ראשונה היא החברה הבת איי־אס 400, המבצעת הנפקה פרטית שבמסגרתה גייסה 4 מיליון דולר. הרוכשים היו בעיקר קופות הגמל של בנק הפועלים ובנק לאומי וחברת הביטוח מגדל. מרגע זה הולכת הפעילות בחברה לצבור תאוצה. בספטמבר 92' יצאה החברה בהנפקה ציבורית גדולה של מניות ואג"ח להמרה בהיקף של 45 מיליון שקל. במאי 93' מכרה אראקום לקופות גמל וקרנות נאמנות מניות של א.מ.י. ב-2.5 מיליון דולר.

גם הנפקה זו וגם הנפקת איי־אס היו אמורות להיות שלב מקדים לפני הנפקה לציבור. סמוך להנפקות האחרונה שיודרה אראקום בבורסה רשמית ולא רשמית הודעות רבות לגבי השווי בו יונפקו שתי חברות אלו לציבור. על א.מ.י., שהונפקה לקופות בהקצאה פרטית לפי שווי של 35 מיליון דולר, נאמר כי היא תונפק לציבור בת"א לפי שווי של 50 מיליון דולר. על איי־אס 400, שהונפקה לקופות לפי שווי של 50 מיליון דולר, נאמר שתונפק בוול־סטריט לפי שווי של 100 מיליון דולר.

שתי ההנפקות לא יצאו אל הפועל, וביום חמישי עם פרסום המאזן התברר, כי מצבן של שתי החברות בכי רע. אראקום דחתה את הקץ לרבע האחרון, אבל ברבעון האחרון, בדירות המבקרים על ידי רואה החשבון, היא נאלצה להודות, כי למו"פ ולמוניטין שהיו רשומים בספרי החברה בשווי של מיליוני דולרים – אין כל ערך. ההפסדים התפעוליים המחויקות התחילו את א.מ.י. עם הפסד של 11.5 מיליון שקל ואת איי־אס הפסד של 7 מיליון שקל. סיכויי ההנפקה של שתי החברות נראים היום נמוכים.

אבל את המכה הקשה ביותר הנחיתה על אראקום פרשת ההנפקה השלישית שלא בוצעה. באוגוסט 93' רכשה אראקום את חברת איתורית תמורת 87 מיליון שקל. הרעיון היה ברור – לרכוש ומיד לבצע הנפקה פרטית או ציבורית. איתורית נרכשה לפי שווי של 30 מיליון דולר, ואראקום הודיעה על הנפקה פרטית מתוכננת לפי שווי של 60 מיליון דולר. לאחר כמה חודשים נודע, כי הנפקה פרטית לא תהיה וגם ציבורית אינה באופק. במקום זה הולכת החברה לדבר על הכנסת שותף לאיתורית – חברת ג'יאוטק. נכון להיום מתנהל מו"מ ארוך עם ג'יאוטק, והאראקום אומרים, כי הוא קרוב לסיום. המסקנה ברורה – ברגע שמכונת ההנפקות של אראקום נעצרה – הגיעה הנפילה. מאחר שמרבית החברות שלה לא הרוויחו – רק בדרך של הנפקות יכלה החברה להציג רווחים ולשמור על נזילות.

אבל, הרכיב המעניין ביותר בסיפור של אראקום, המתו נמצא בסיפורם של חברות ומבליחים בורסאיים מכרה בשנים האחרונות הוא מכירות בעלי העניין. לכל אורך השנה האחרונה, שבה אראקום מרוויחה על החרוגות, רכישות, הנפקות ומסורת ידיעות על כוונה להנפיק את החברות הבנות בשווי מרהים, ידעו בעלי החברה למכור מניות לציבור. בעלת השליטה בחברה – האריס אראקום, ש-45% ממניותיה בידי מוטי גורה, מכרה בשנה האחרונה מניות של אראקום בכ-20 מיליון שקל.

הרכישות בוצעו בעסקות מחוץ לבורסה. הקונים היו שוב – קופות הגמל של הבנקים הגדולים – פועלים, בל"ל המהומה. הרכישות של גופים אלה במניה והולך מכירותיו של גורה נמשכו עד הרבע האחרון שלפני הקריסה.

בסוף אפריל מכרה האריס אראקום מניות של אראקום ב-900 אלף שקל. קרנות הנאמנות של בנק לאומי רכשו בהמשך אותו חודש מניות של החברה ב-6 מיליון שקל ואג"ח ב-700 אלף שקל. רכישות קרנות הנאמנות של בנק לאומי נערכו על בסיס הערכת שווי שהכינה חברת אן.סי – החברה המבצעת הערכות שווי לקבוצת בנק לאומי.

בקופות הגמל ובקרנות הנאמנות יש זעם גדול על חברת אראקום ועל העומד בראשה. הן רכשו מניות בעשרות מיליוני שקלים ברמות מחירים של 1,000 עד 1,200 נקודות. היום הן נותרו עם מניות במחיר של 634 נקודות, והאריס אראקום של גורה נותרה עם 20 מיליון שקל.

המכירות האינטנסיביות של המניות לא היו עסקות בעל העניין היחידות. את המשקיעים במניות אראקום מטרידות היום לא פחות העסקות שבהן מכר גורה עסקים פרטיים שבבעלותו לחברה הציבורית. העסקה הראשונה הגדולה היתה מכירת חברת הסי לאראקום ב-92'. כשהסי היתה בידיים של גורה היא היתה חברה רווחית. מהדו"חות הכספיים שפורסמו ביום חמישי התברר, כי לאחר ב-93' היא הולכת להפסיד.

לאחר הסי מכרה האריס אראקום של גורה את חברות השיווק שלה בצרפת ואנגליה לאראקום, ובימים אלה היא מבקשת למכור לה את חברות האנגס שבבעלותה. סביר כי עתה, לאחר נפילת החברה, יוחרד הגופים המוסדיים שרכשו מניות של אראקום במיליוני שקלים לבדוק את כל עסקות בעלי העניין הרבות של של גורה עם אראקום – האם הן היו לטובת החברה או לטובתו של גורה.

האנגס אותה מבקש גורה למכור לאראקום היום היא חברה רווחית ובצגע נראה שהיא יכולה לסייע רבות להחזרים המתוכנים של החברה. אולם – את האנגס גורה לא נתן בחינם. הוא מבקש להכניס אותה לאראקום תמורת הקצאת מניות שתעלה את חלקה של האריס אראקום (שבבעלותו) מ-כ-30% ל-60%. כלומר לאחר שגורה מכר מניות של אראקום ב-20 מיליון שקל הדילל – הוא יחזור ויעלה בהחזקה בחברה על־ידי העברת העיסקאות. כמו תמיד מתברר כי בכל השליטה, גורה נותר עם הכסף והמשקיעים נותרים עם הניירות.

כל עסקות בעלי העניין הללו הותירו טעם רע אצל המשקיעים בשל התסריט החוזר שלאחר הכנסת הציבור במישרין או בעקיפין לכל חברה – חלה הרעה עסקית בתוצאותיה

האריס אראקום עצמה – החברה האם של אראקום היא בגדר תעלומה גדולה. מעולם לא פורסמו הדו"חות הכספיים של החברה או תיאור של פעילותה. החשש של מנתחים רבים היה, כי באמצעות עסקות בין האריס לבין אראקום ובתוך אראקום עצמה הועברו רווחים בין החברות. גורמים באראקום עצמה אמרו בסוף השבוע ל"הארץ", כי הם העבירו רווחים בין שתי חברות לצורכי חיסכון במס. כל עסקות בעלי העניין הללו הותירו טעם רע אצל המשקיעים, בשל התסריט החוזר שלאחר הכנסת הציבור במישרין או בעקיפין לכל חברה – חלה הרעה עסקית בתוצאותיה.

החיבה וההישענות הרבה על הנפקות, ולהטוטים פיננסיים, מכירת חבילות של מניות שהוחזקו אישית על ידי הבעלים ועסקות בעלי העניין – כל אלה מרכיבים את סיפור עלייתה ונפילתה של אראקום וסיפורים בורסאיים רבים. אראקום היא הנפילה הראשונה – אבל סביר שעוד יבואו בעתיד נפילות דומות.

ההתמוטטות שלה היא הזדמנות למשקיעים ללמוד את האנטומיה של נפילת כוכב בורסאי כזה – על מנת ללמוד לקחים ולהיזהר שלא להיות בפיאסקו הבורסאי הבא.

רווח ההון שעליו הצטער גורה

מכה הגורל של אראקום החל להתגלות כבר בדו"חות הכספיים של החברה לרבעון השני השלישי. החברה סבלה מהפסדים תפעוליים כבדים. מה שהציל את השורה התחתונה היה רווח ההון מהנפקת א.מ.י. רווח הון זה הוא אחד הסיפורים המעניינים ביותר בפרשה של גורה ואראקום.

ההנפקה הפרטית של א.מ.י., שבוצעה במאי שנה שעברה, היתה מותנית בהנפקה לציבור. במידה שזאת לא תצא אל הפועל נקבע כי הקופות שקנו את המניות יוכלו למכור לאראקום בחזרה את המניות ביוני 94' עם תוספת של הצמדה וריבית של 3%. בשל ההתניה הזאת לא יכלה אראקום לרשום את רווח ההון מההנפקה. גורה, באמצעות האריס אראקום, החליט לתת לאראקום התחייבות שאם היא לא תוכל לרכוש את המניות בחזרה מהקופות – הוא ירכוש אותן. ההתחייבות הזאת איפשרה לו לרשום את רווח ההון.

הנפקה לא היתה בא.מ.י., ובגלל ההפסדים שלה ספק אם תהיה. כפי שנראים הדברים עכשיו, אני בסוף החודש הבא תיאלץ האריס אראקום של גורה לרכוש מקופות הגמל מניות ב-2.5 מיליון דולר. זו תהיה הפעם הראשונה בה יתחלף הכיוון הרגיל של זרימת המזומנים הכספיים אצל גורה ואראקום. האריס תיאלץ להוציא 2.5 מיליון דולר ולקנות מהקופות את המניות בחזרה. רווח ההון שגורה התעקש לרשום בא.מ.י. עלה לו הפעם ביוקר.

ומה הלאה? ההפסדים בבנות יימשכו גם ברבעון הראשון

להרבה גופים מוסדיים הצליח מוטי גורה כששרגנו הרב בשיווק ני"ע והלומות למכור מניות של אראקום בשנה האחרונה. כולם כמעט היום שם – פועלים, בל"ל, המזרחי, מיגדל וקרנות השתלמות של גופים רבים. אבל את המכה הגדולה ביותר ספגו כנראה הגופים בקבוצת בנק לאומי.

לפני 3 חודשים ערכה חברת בשיטואל קונסלטנס המבצעת הערכות שווי לקבוצת בל"ל, הערכת שווי לאראקום שנקבה בסכום של 120 מיליון דולר. אראקום נסחרה אז לפי שווי בורסאי דומה. מצוידים בהערכת שווי זאת מיהרו קרנות הנאמנות של בנק לאומי להגדיל החזקות במניה. בחודש אפריל הן רכשו מניות ב-6 מיליון שקל. נכון להיום הן מחזיקות כ-13.5% מהון של החברה.

אראקום	במיליוני שקל	
תמצית מלה	'93	'92
הכנסות ממכירות	162.5	78.7
– מכר מאחזות	13.6	4.5
– אחרות	0.85	0.08
הוצאות מכירה	102.8	47.4
– מחקר	12.9	5.2
– הנהלה וכלליות	22.2	7.9
– מימון	6.9	2.9
– אחרות	19.0	0.4
– מיסים	6.9	2.9
רווח תפעולי	(24.9)	3.0
רווח נקי	(22.7)	2.8
רווח למניה (ש"ח)	(0.77)	0.13

ביום חמישי לא נמצאו לאראקום קונים בירידה של 10%. כבר עתה התבדק השווי ל-51 מיליון דולר. בבל"ל ובבשיטואל קונסלטנס בוודאי לא מרגישים בנוח עם ההערכה והקניות שבאו בעקבותה.

יאיר לפידות, מנכ"ל אן.סי, אמר אתמול ל"הארץ" כי ההערכה נקבה בשווי של 120 מיליון דולר ללא חברת HANS שבבעלות האריס אראקום אותה עתידה אראקום לקלוט, ו-150 מיליון דולר לשותיה.

לדברי לפידות, הבעיה המרכזית של אראקום היום איננה ההפסד הגדול שהציגה ב-93' אלא בעיית הנזילות. "זו הבעיה האקוטית והיא תפריע לפעילותה. אראקום נמצאת במצב לחוץ והדבר מונע להם את המשאבים. בעיית הנזילות חייבת להיפתר", הוא אומר.

לפידות רואה שתי אפשרויות לפתרון בעיית הנזילות. האפשרות הראשונה היא עסקת ג'יאוטק־איתורית. ג'יאוטק יכולה להשתמש בתדרים של החברה הבת של איתורית העוסקת בתחום ה-SMR, כדי להשיג את יעדיה בישראל. האפשרות השנייה היא הנפקת חברת HANS. "לדעתי, על מנת להחזיר את האמינות של הציבור באראקום יש לנסות ולמכור אותה הוצאה ולא להעביר אותה לאראקום. מוטי גורה חייב לעשות מאמץ עליון למכור את HANS הוצאה זאת התמורה האריס אראקום וחייבת להזרים לאראקום. האריס אראקום גם צריכה לקנות מניות של אראקום במחיר השוק או במחיר גבוה יותר. זה יאותת למשקיעים על האמון שלה בחברה הבת שלה. אם גורה לא יעשה זאת יהיה לו קשה מאוד להחזיר את האמון בשוק ההון לחברה", הוא אומר.

לפידות עדיין מאמין באראקום. "הפוטנציאל של החברה גבוה. השאלה הגדולה האם יממשו את הפוטנציאל. הטעות האסטרטגית היתה שגורה הלך על מנוף פיננסי בתחום ההיי־טק. בתחום כזה אסור ללכת על מנוף.

אראקום היא קבוצת ההיי־טק המורכבת ביותר בארץ. היא שמה דגש על חברות סטרט־אפ. יש להם כמה חברות מעניינות בתחום זה אבל את הפירות הראשונים מהן יראו רק בעוד שנה. לעומת זאת, איתורית מבטיחה כסף. למרות מכרז הפלא פון החדש, ההערכה שלי שאיתורית לא תיפגע. בכל העולם יש שוקי מגבטת לצד הפלאפונים. המחירים של האיתוריות תמיד יותר נמוכים ממחירי הפלא פון. בארץ יש מכשיר איתורית ל-1% מהאוכלוסיה. בעולם מחזיקים בין 3% ל-6%. המחיר יירד בעקבות הפלא פון – אבל במחיר נמוך יהיו יותר לקוחות. בארה"ב, לדוגמה, יש ל-30% מבעלי הפלא פון גם איתורית."

חברת אן.סי של בל"ל העריכה את שווי אראקום ב-120 מיליון דולר. בשבוע שעבר קרסה המניה לשווי של 50 מיליון דולר. מנכ"ל אן.סי עדיין מאמין באראקום

למרות שהדו"ח מציג קטסטרופה, לא הכל שחור לחלוטין. חברת איתורית מרוויחה ותזרים המזומנים שלה חיובי. לדברי גורה, יש לחברה רווח לפני מס שנתי של 20 מיליון שקל.

הבעיה היא ששיעורי הרווחיות של איתורית בירידה. ההוצאות בסך 3.9 מיליון שקל שרשמה אראקום בשל הרכישה של איתורית הן הוצאות חד פעמיות. הנהלת החברה צופה כי ב-94' הן לא יחזרו על עצמן.

לאראקום היו גם הוצאות נוספות שהן בעלות אופי חד פעמי. המיזוג של איים עם נורתן הילס כלל מחיקת מלאים ומכירת קווי ייצור לא רווחיים. גם כאן צופה ההנהלה כי ההוצאות על המיזוג הסתיימו וברבעון הראשון של 94' לא יהיו לביצועי השפעות שליליות על תוצאות החברה.

החברה הבת א.מ.י עברה לפתח מוצרים חדשים המפעילה תוכנית הראוגון. מנהלי אראקום מעריכים כי התוצאות של צעדים אלו יבואו לידי ביטוי ברבעון השני של 94'.

לסיכום, הרבעון הראשון של 94' עדיין לא נראה מבטיח, אולם החל מהרבעון השני של השנה נראה כי יתכן שהחברה תחזור לפסי רווחיות, במידה ותוכניות ההנהלה אכן יתגשמו.

השאלה הגדולה היא כיצד תיפתר בעיית הנזילות של החברה. באראקום משליכים יהבם על עסקת ג'יאוטק, במסגרתה יימכר נתח מאיתורית. בין החברות מתנהל מו"מ וסביר כי עסקת המיקוח של ג'יאוטק שבה מחיר גבוה המצופה של אראקום.

שלמה פרידמן וגלית חמי

אראקום – ההודעות מול המציאות

● מאי '93 – תוכניות גדולות. החברה הבת של אראקום – איים, מוערכת לצורך הנפקה פרטית ב-50 מיליון דולר. היקף הגיוס בהנפקה – 4 עד 6 מיליון דולר. התוכניות דיברו על הנפקה בוול סטריט לאחר מכן לפי שווי של 100 מיליון דולר. המצב היום: איים עדיין בקיבעם, רחוקה מוול סטריט. ביום חמישי דיווחה אראקום על הפסד של 7.1 מיליון שקל באיים. בהודעה לבורסה נאמר אז כי אראקום מתכננת להקים 10 חברות בנות עד סוף 93'. בפועל הוקמו 8 חברות בלבד. היום מודים באראקום כי גם זה הרבה מדי.

● גם בא.מ.י – אותה הקומבינציה. הצעת מכר של 7.14% ממניות החברה הבת א.מ.י תמורת 2.5 מיליון דולר למשקיעים מוסדיים לפי שווי של 35 מיליון דולר. על פי תנאי ההנפקה הפרטית, במידה וההנפקה לא תבוצע יוחזר למשקיעים כספם. בנוסף מתוכננת הנפקה לציבור לפי שווי של 50 מיליון דולר. המצב היום – אראקום אמורה לרכוש חזרה את מניות א.מ.י מידי קופות הגמל. היות ובשל היקפי רעות עם הבורסה לא יצאה ההנפקה אל הפועל. ביום חמישי דיווחה אראקום על הפסד נקי של 11.6 מיליון שקל בא.מ.י.

● אוגוסט '93 – איתורית: רכישה ו...הנפקה. אראקום רוכשת את איתורית לפי שווי של 30 מיליון דולר ומודיעה כי היא תבצע הנפקה פרטית לפי 65 מיליון דולר. כבר בשלב זה הוכר על הקומבינציה הקבועה: הנפקת איתורית לאחר הרכישה. את המימון מקווה גורה להשיג על ידי הכנסת משקיע נוסף ועל ידי הנפקת איתורית. הרכישה מבוצעת, להנפקה לציבור עוד לא הגיעו. נדמה שאראקום נכנסת לצרות.

● 13 בינואר '94 – בצרותה פונה אראקום לג'יאוטק. הרכישה והמגנפת של איתורית מכניסה את אראקום לקשיי נזילות ובכדי להיחלץ מעומס ההלוואות פונה אראקום לג'יאוטק בניסיון להכניסה כשותפה באיתורית. אראקום נכנסת למו"מ עם ג'יאוטק לרכישת חלק מהחברה הבת של איתורית. המו"מ נמשך כבר כמה חודשים. "לדיונגר" נשיא החברה: "המשא ומתן צפוי להסתיים בקרוב".

● 7 במארס '94 – אראקום עדיין לא מוותרת. אראקום רוכשת את HANS – חברה בת של האריס אראקום תמורת הקצאת מניות, ובכוונתה למזג את HANS לתוך חברה הבת א.מ.י. ככל הנראה, מטרת המיזוג היא שיפור הרווחיות של אמי, כך שניתן יהיה להנפיקה.

גלית חמי

מנכ"ל בנק הפועלים: מחירי האג"ח בבורסה – בלוף גמור

"לקופות הגמל יש בעיה קשה לממש אג"ח, ואני לא מדבר על 60 מיליארד שקל. גם 60 מיליון שקל קשה לממש." כך טוען מנכ"ל משותף בבנק הפועלים, ד"ר שמעון רביד. דבריו יפתיעו בוודאי רבים, שסברו כי בעיית הקופות מתמקדת במניות עם סחירות נמוכה

מחיר הכסף

מרית גילת

"לקופות הגמל יש בעיה קשה לממש סחורה, ואני לא מדבר על 60 מיליארד שקל. גם 60 מיליון שקל קשה לממש." דברים אלה אמר מנכ"ל משותף בבנק הפועלים, ד"ר שמעון רביד, ביום עיון שהתקיים ביום חמישי.

אמירות שכאלה הן עניין שבשגרה בהתייחס להשקעה של קופות הגמל בשוק המניות, ובעיקר במניות הכר"ם. אולם הפעם לא כיוון רביד את דבריו למניות, אלא ל"לחם והחמאה" של הקופות: אגרות החוב. ובכך היתה בהחלט חריגה מן השגרה.

"תארו לעצמכם מה היה קורה אילו הקופות ביקשו למכור רק אחוזים ספורים של התיק על מנת לקנות מניות. מחירי האג"ח היו צונחים"

"בתקופת המפולת בבורסה באו אלינו בטענות", הזכיר רביד. "אבל הסיבה שקופות הגמל לא הצילו את שוק המניות היתה מורכבת משני דברים: מהעובדה שבאפריל־מאי יש תמיד משיכות רבות מקרנות ההשתלמות; ומהעובדה שזה בלוף גמור שהאג"ח שווה את המחיר שלהן בבורסה."

קופות הגמל מחזיקות 60 מיליארד שקל באגרות חוב ממשלתיות, שני־שלישים מסכום זה באיגרות חוב סחירות. "תארו לעצמכם מה היה קורה אילו הקופות ביקשו למכור רק אחוזים ספורים של התיק על מנת לקנות מניות; מחירי האג"ח היו צונחים."

כ-60% מהכסף בקופות הגמל כבר נזיל, ולעמיתים עומדת הזכות למשוך אותו ללא קנס בכל עת. למרות זאת, עד לאחרונה המשיכה הצבירה בקופות הגמל להיות חיובית. ואולם בשליש הראשון של השנה התהפך כיוון הזרימה, וסכום נטו של רבע מיליארד שקל ברח מהקופות החוצה.

"אני מקווה שזה לא מבשר על שינוי מגמה מהותי", אמר על כך רביד. ברור מאליו שאם תקומנה התברה, קופות הגמל ייאלצו למכור איגרות חוב רבות, והתסריט האימה שלו יעמוד במבחן המציאות.

הציבור יפסיד

גורמים בשוק ההון הגיבו לדבריו של רביד בזימה מעורבת. מאיר גיטסא, רבים מסכימים כי זרם הפדיונות מהקופות צפוי להתחזק בשנים הקרובות.

"מרגע שמיצית את הטבות המס הגלומות בקופת גמל, היא הופכת למעשה לקרן נאמנות, שבה אין לעמית שליטה על מדיניות ההשקעה", אמרו.

מאידך גיסא, הכסף שיימשך מהקופות לא יתאדה; רובו ימצא את דרכו חזרה לשוק ההון.

חלק מהעמיתים יעדיפו השקעות בעלות סיכון גבוה יותר, כמו השקעה ישירה במניות או בקרנות מנייתיות. אחרים יפנו לכיוון הסולידי וישימו פעמיהם לעבר הקרנות האג"חיות.

וכך יקרה, שהדגל המתקפרת של קרנות הנאמנות, שפחות ופחות תומכות בשוק איגרות החוב, תשוב ותתאושש.

משמעות הדבר היא כי הסחורה שתיזרק על־ידי הקופות תמצא מקלט חדש עם הכסף שייפרד מאותן קופות. מי ייצא מופסד? ציבור העמיתים, שימכור איגרות חוב בשוק נופל ויקנה אותן בחזרה בשוק עולה.

מחפשים תירוצים

למה כל זה אקטואלי? בעיקר עקב הצורך להסביר מדוע העלייה בשוק האג"ח היתה מתונה.

המחזורים אמנם גדלו לכ-4 מיליון שקל, והשערים עלו בבואות. אבל חלק ניכר מעלייה זו היה תיקון סבבי גריאה, המתבקש מהשבוע שהיה פער גדול בין המדד בפועל למדד החזוי שהיה גלום במחירי האגרות. בהתחשב בייבוש השוק הראשוני ובציפיות האינפלציוניות שעודד מדד אפריל, היו שציפו למהלך קצת יותר דרמטי.

תירוצים בדיעבד אף פעם לא חסר. בין אלה ניתן לכלול השבוע החשש להעלאת הריבית השקלית פעם נוספת על־ידי בנק ישראל – חששות שלא קיבלו ביטוי מובהק לא בשוק המק"מ ולא בשוק הכק"מ העתידי; העובדה שהמדדים מבאי הלאה צפויים להיות גבוהים בהרבה מאלה של השליש הראשון של '94 – כפי שביטא זאת אחד השוקנים: "אם לא קנית עד עכשיו צמודים, זה לא הזמן להיזכר"; וחוסר רצון של קופות הגמל לשווק את התשואות באג"ח.

הסחורה שתיזורק על־ידי הקופות תמצא מקלט חדש בקרנות נאמנות עם הכסף שייפרד מאותן קופות. מי ייצא מפסיד מהסיבוב? העמיתים

אבל היה גם מי שידע לספר כי "חוסר הרצון" הוא למעשה חוסר ברירה. לדבריהם, קופות הגמל לא קונות סחורה רבה, כי הן לא זקוקות לסחורה רבה. צבירה הרי אין, ומול זה מתעורר החשש כי המשיכות נטו יגדלו. לכן, חלק ניכר מהאג"ח הנפרות לא מבוחזר לאג"ח חדשות, אלא מוחזק בינתיים בנזיל – על כל צרה שלא תבוא.

אגב ייבוש השוק הראשוני נציין כי השבוע ימשיך האוצר להנפיק 30 מיליון שקל מכל סוג אג"ח. החל משבוע הבא יונפקו 40 מיליון שקל מכל סוג, קרי 200 מיליון ש' לשבוע (מיליארד ש' במאי כולו).

משמעות הדבר היא כי האטה של ממש בקצב ההנפקות לא נראה, עקב ההערכה באוצר, כי ההזרמה בחודש מאי הקטינה אך במעט את הספיגה של 2.3 מיליארד שקל שביצעה בינואר־אפריל.

ריבית בנק ישראל	
מרכז מוניטרי שבועי לבנקים (הממוצע)	11.00%
ריבית דביטורית	
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, לא כולל עמלות בנקים)	11.21%
מכרז מוניטרי לציבור (הממוצע, כולל עמלות)	13.13%
אשראי בריבית קבועה, אפקטיבי	14.20%
חח"ד – חשבון חוזר דביטורי, אפקטיבי	17.90%
ריבית קרדיטורית	
פק"מ ליום – 50 עד 100 אלף ש"ח	8.32%
פק"מ ליום – חצי מליון ש"ח	8.82%
פק"מ לחודש – 50 עד 100 אלף ש"ח	8.97%
מק"מ לחודשיים	11.00%
מק"מ לשנה	10.90%
תשואה ריאלית	
אג"ח צמוד מדד לשנה (נטו)	0.80%
אג"ח צמוד מדד ל־5 שנים (נטו)	2.00%
אג"ח צמוד מדד ל־10 שנים (נטו)	1.60%
ריבית בינלאומית	
דולר – ליבור – ל־3 חודשים	4.609%
שטרלינג – ליבור – ל־3 חודשים	5.229%
מארק – ליבור – ל־3 חודשים	5.089%

מה עשתה הבורסה מתחילת השנה

	נומינלי	ריאלי
מניות הבריים	-27.30%	-30.66%
מניות המשתנים	-16.71%	-20.56%
אג"ח צמוד מדד	3.37%	-1.41%
אג"ח צמוד מט"ח	1.34%	-3.35%

(מדד המחירים לצרכן עלה מתחילת השנה ב־4.85%)

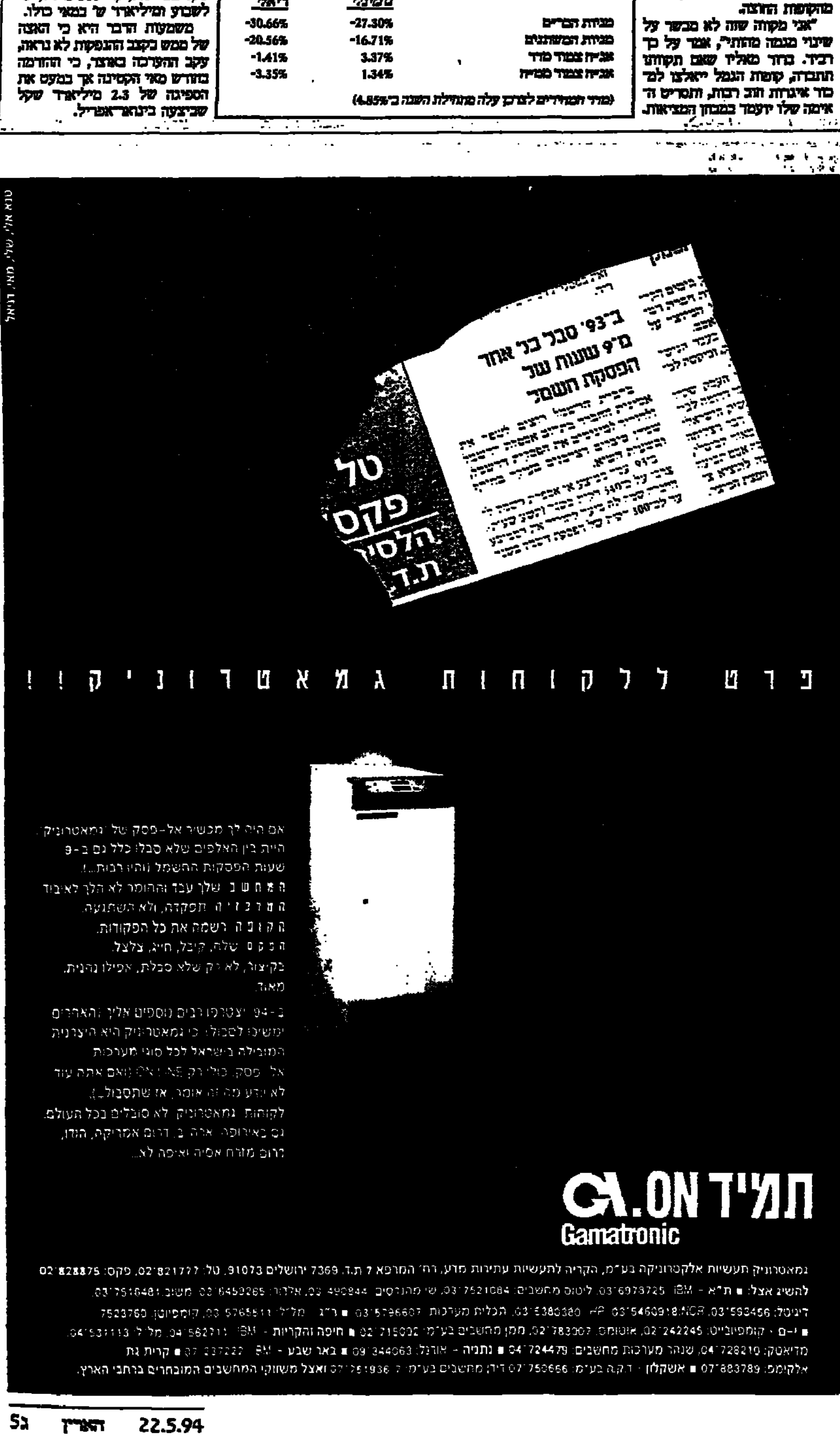

صورة عن الاصل

מטבעות

שערי חליפין במערכת המוניטרית האירופית

מטבע	שער מול המארק	מצב לעומת המטבע החלש
לירה אירית	2.4525	6.83%
גילדן הולנדי	1.1221	5.02%
פרנק בלגי	20.59	4.79%
מארק גרמני	1.000	4.58%
פרנק צרפתי	3.420	2.56%
כתר דני	3.9105	2.01%
פזטה ספרדית	82.64	0.12%
אסקודו פורטוגלי	103.45	0.00%

שערי חליפין ניו יורק
סגירה: 23:00 שעון ישראל

מטבע	קנייה / מכירה
מארק	1.6436/41
פרנק שווייצרי	1.4048/55
לישט"*	1.5054/61
ין	104.15/25
דולר קנדי	1.3792/97
פרנק צרפתי	5.6285/15
אקי*	1.1696/00
ד' אוסטרלי*	0.7292/97
ד' הונג קונג	7.7248/58
ד' סינגפור	1.5368/78
באט תאילנדי	25.18/20
לירטה	1584/86
כתר שוודי	7.625/630

*במונחי דולר אמריקאי

ריביות

ליבור – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	3 חודי'	6 חודי'	שנה
דולר	4.563%	5.875%	5.375%
שטרלינג	5.188%	5.375%	5.760%
ין	2.188%	2.250%	2.413%
פר"ש	4.063%	4.063%	4.047%
מארק	5.143%	5.107%	4.098%
אקי	5.049%	5.938%	5.875%
פר"צ	5.563%	5.431%	5.551%
גילדן	5.098%	5.070%	5.070%
ד' קנדי	6.094%	6.413%	6.714%
ד' אוסט	4.838%	5.005%	

ריבית ניו-יורק
פריים רייט: 7.25%

יורודולר – פרנקפורט
סגירה: 20:00 שעון ישראל

פיקדונות	דולר	מארק
3 חודשים	4.56%	5.150%
6 חודשים	4.87%	5.050%
1 שנה	5.37%	5.050%
3 שנים		5.938%
5 שנים		6.375%

תשואה על שטרי אוצר ואג"ח בניו יורק

3 חודשים	4.24%
שנתיים	5.77%
10 שנים	7.02%
30 שנה	7.31%

בורסות

בורסה	מדד	סגירה	שינוי
ניו יורק	דאו ג'ונס 30	3,766.35	+7.37
	S&P 500	454.92	−1.56
טוקיו	ניקיי 225	20,342.17	+120.83
לונדון	פיננשל טיימס 100	3,127.3	+4.5
הונג קונג	האנג סנג	9,631.63	+276.65
פרנקפורט	דקס	2,249.65	+1.89
פאריס	CAC 40	2,155.43	−9.92
מילנו	MIBTEL	12,364	−172

סחורות

מתכות וסחורות רכות – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
נחושת ספוט (דולר לטונה)	2,209	+37
בדיל ספוט (דולר לטונה)	5,525	−51
עופרת ספוט (דולר לטונה)	474	+26
אבץ ספוט (דולר לטונה)	959	−10
אלומיניום ספוט (דולר לטונה)	1,338	−19
ניקל ספוט (דולר לטונה)	6,270	+75
קפה יולי (דולר לטונה)	2,185	−62
קקאו יולי (ליש"ט לטונה)	947	—
סוכר יולי (סנט לק"ג)	71.25	−0.25

מחיר חבית נפט בדולרים

	מחיר	שינוי
ברנט (ספוט)	16.25	+0.05
ברנט (יולי)	16.40	+0.10
דובאי (יולי)	15.10	+0.10
פורטיז (ספוט)	14.15	+0.10

מוצרים מוגמרים
דולרים לטונה. אוניות עם תובלה.
(מקביל לאוניות להדרה):

	מחיר	שינוי
בנזין (עופ' 0.15)	191	—
נפטא מר"ב	147	—

מתכות יקרות – לונדון
סגירה: 20:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב (דולר לאונקייה)	383.90	−0.30
כסף (סנט לאונקייה)	564.00	+2.00
פלטינה (דולר לאונקייה)	400.50	−0.50
פלדיום (דולר לאונקייה)	136.25	—

מתכות יקרות – ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
זהב מאי (דולר לאונקייה)	385.90	+4.5
כסף מאי (סנט לאונקייה)	563.4	+11.6
פלטינה יולי (דולר לאונקייה)	405.9	+5.4

סחורות רכות – ניו יורק
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
רכז תפוזים יולי (סנט לליברה)	95.20	−1.50
כותנה יולי (סנט לליברה)	85.80	+1.15
קפה יולי (סנט לליברה)	130.90	−1.65
קקאו יולי (דולר לטונה)	1,267	+2
סוכר יולי (סנט לליברה)	11.91	−0.30

גרעינים שיקגו
סגירה: 22:00 שעון ישראל

	מחיר	שינוי
פולי סויה מאי (סנט לבושל)	702.50	+8.25
חיטה מאי (סנט לבושל)	326.75	+3.75
תירס מאי (סנט לבושל)	268.75	+0.75

שווקים בעולם

שוב ירידות מחירים לטרז'רי בונדס

מחירי האג"ח ירדו בעיקר בשל היחלשות הדולר בסוף השבוע. על הדולר מעיבים החשש מהתפתחות אינפלציונית בארה"ב, התחזקותה של כלכלת גרמניה והעיכוב בחידוש שיחות הסחר בין ארה"ב ויפאן

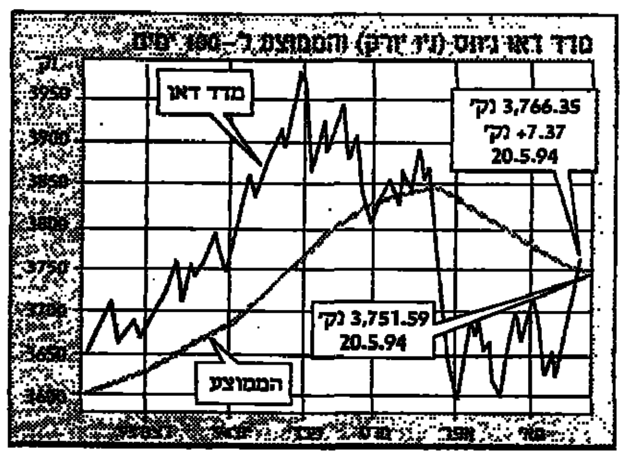

מדד דאו ג'ונס פרץ בשבוע שעבר אל מעל לממוצע שלו ב־100 ימים האחרונים. בכך יש איתות להתפתחות חיובית במגמת השוק

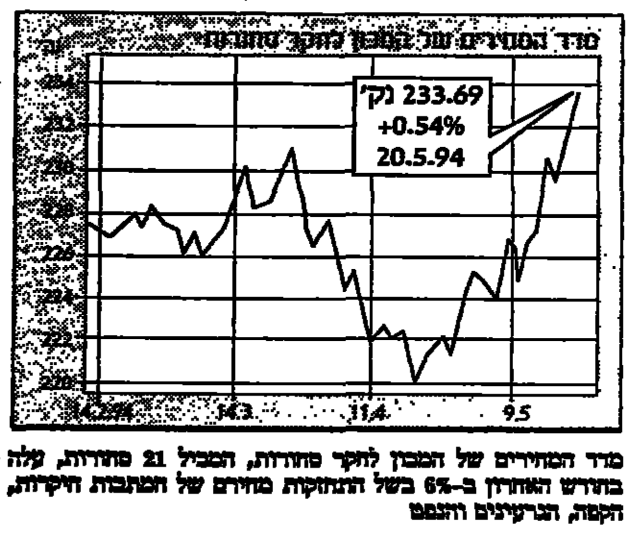

מדד המחירים של המכון לחקר סחורות, המכיל 21 סחורות, עלה בחודש האחרון ב־6% בשל התחזקות מחירים של המתכות היקרות, הקפה, הגרעינים והנפט

וול סטריט

ביום שישי היתה בוול סטריט מגמה מעורבת. המסחר נפתח במגמה שלילית עקב התמשכות ירידות המחירים מחודשות בשוק הטרז'רי בונדס, אך לקראת סיום המסחר השתנתה התמונה כשפקיעת אופציות מאי הביאה לגל רכישות חדש. מדד דאו ג'ונס נסגר בעלייה של 0.20%. יחס העולים ליורדים היה 11 ל־10.

לעומת זאת נסגרו מדד סטנדרד אנד פורס ונסד"ק בירידה של 0.13%־ו 0.34% בהתאמה. כרגע מדד הדאו ג'ונס הוא היחיד מבין המדדים הראשיים הנמצא מעל לממוצע שלו ב־200 ימים האחרונים. נפח המסחר היה כ־296 מיליון מניות.

גם הדולר החלש, למרות העלאת הריבית בשבוע שעבר, מעיק על שוקי ההון בשל ההשלכות שעלולות להיות לכך על שיעור האינפלציה וכן בשל העובדה כי חולשתו נובעת בחלקה מזרימת הון אל מחוץ לארה"ב.

אירופה

באירופה היתה ביום שישי מגמה מעורבת, עם עליות מחירים בלונדון ופרנקפורט וירידות מחירים בפאריס ובמילאנו.

בלונדון נסגר מדד פיינשל טיימס בעלייה קטנה של 0.14% למרות שהחולשה שניכרה בוול סטריט במשך היום הכבידה על המסחר.

היציבות שהפגינו הגילטס (אג"ח ממשלתיות) ביום שישי עודדה את שוק המניות. תרמו לכך נתוני היצע הכסף לאפריל, שהראו על עלייה קטנה מהצפוי ב־M4.

בפרנקפורט היה מסחר שקט ביום שישי, לקראת סוף השבוע הארוך. מדד דקס עלה ב־0.08% ובמסחר האלקטרוני לאחר הסגירה הרשמית החלו להירשם ירידות מחירים מתונות.

המגמה החלשה נגרמה גם עקב פקיעתם של חוזי מאי של המדד. מחר תהיה הבורסה סגורה לרגל חג. המסחר יתחדש כרגיל ביום שלישי.

השבוע צפויים להתפרסם נתוני כמות הכסף בגרמניה לאפריל וייתכן שיחולו ירידות מחירים בבורסה עקב הציפייה להרחבה חזקה מהיעד שנקבע על־ידי הבונדסבנק.

לדברי סוחרים ירידת המדד תהיה עד לרצפה של כ־2,200 נקודות משום שברמה זו יחולו המניות הגבדות דיו כדי ליצור גל רכישה מחודש.

בפאריס היו ביום שישי ירידות מחירים, למרות שהמסחר החל במגמה חיובית. מדד סי.איי.סי ירד ב־0.46%.

על הבורסה העיק רישושו של שוק האג"ח המקומי וההיחלשות שהפגין שוק הטרז'ריז בונדס.

גם הבורסה של פאריס תהיה סגורה מחר לרגל חג. המסחר יתחדש כרגיל ביום שלישי.

מימושי הרווחים המשיכו במילנו גם ביום שישי ומדד מיבטל ירד בעוד 1.37%. המימושים הם על רקע טכני בלבד; בעיקר מצד משקיעים זרים.

מזרח רחוק

במזרח היתה ביום שישי מגמה כללית חיובית.

בטוקיו עלה מדד ניקיי ב־0.60% בעקבות רכישות טכניות לקראת סוף המסחר.

המדד נעזר על־ידי דוחו"ת שנתיים טובים של חברות לעיבוד ברזל, שמשכו בעיקר משקיעים זרים.

כמו כן קיבל השוק עידוד מהזרמות המוניטריות הרחבות מהצפוי, שביצע ביום שישי הבנק המרכזי של יפאן.

נפח המסחר היה כ־350 מיליון מניות. למרות שעדיין קיימת עצבנות ניכרת סביב שאלת שער הדולר, העלייה הקלה בשערו בטוקיו ביום שישי עודדה את השוק.

לאחר המימושים של יום חמישי נמשכה ביום שישי העלייה הערה שאפיינה את הבורסה של הונג קונג בשבוע האחרון. מדד האנג סנג עלה ב־2.96%. תרמה לכך הידיעה כי חברת מורגן סטנלי הגדילה את חלקן של מניות הונג קונג בתיקי ההשקעות של ה"שווקים העולים" מ־8% ל־10%.

נפח המסחר קפץ ל־7.1 מיליארד דולרים מקומיים, לעומת 5.1 מליארד ביום חמישי.

לאחר סגירת המסחר ביום שישי הודיעו הבנקים בתום ישיבתם השבועית על העלאת הריבית במשכנה ב־50 נקודות בסיס. מכיוון שהבורסה לקחה כבר בחשבון צעד זה, לא צפויות להיות לכך השלכות שליליות על המחירים כשייפתח המסחר מחר.

מטבעות

מספר גורמים המשיכו להעיק על הדולר ביום שישי והביאו להמשך היחלשותו מול המארק והין במסחר באירופה ובניו יורק. בטוקיו נסגר המטבע האמריקאי בשער 104.34, עלייה של 0.76 ין לעומת יום חמישי.

ביום חמישי הצהיר נשיא הבונדסבנק כי לא יבוצעו קיצוצים נוספים בריבית בגרמניה בעתיד הקרוב. ידיעה זו, יחד עם איתותים לכך שהכלכלה הגרמנית מתאוששת בקצב מהיר מהצפוי, הביאה ביום שישי לנהירת משקיעים מהדולר למארק.

קיימת גם אכזבה מסוימת מהקצב האיטי בו מתקדמות שיחות הסחר בין ארה"ב ויפאן. פגישה מוקדמת שנערכה בין נציגי הסחר של שתי המדינות לא הניבה תאריך ספציפי לחידוש השיחות.

גורם שלישי המשפיע לרעה על המטבע האמריקאי הוא העלייה החדה שחלה בחודש האחרון במחירי הסחורות, המתבטאת בעליית מדד המכון לחקר סחורות (CRB). המדד עלה ב־6% מאז ה־19 באפריל.

מדד זה מהווה אינדיקטור מרכזי לשיעור האינפלציה ולכן עלייתו החדה מעוררת חשש מפני עלייה באינפלציה בארה"ב.

בנוסף לכך גם תרמו התנודות בשער הדולר ביום שישי, עקב המסחר הדליל שהיה באירופה, לקראת סוף השבוע הארוך. שוקי הון רבים יהיו סגורים ביום שני לרגל חג.

ריביות

מחירי הפדרלי בונדס שוב ירדו ביום שישי, לאחר שקיבלו חיזוק ניכר במשך השבוע בעקבות העלאת הריבית בארה"ב.

הסיבה המרכזית לירידת המחירים היתה היחלשות בשערו של הדולר מול הין והמארק באירופה ובניו יורק ביום שישי.

גם העלייה החדה שחלה במדד המכון לחקר סחורות בזמן האחרון, המעלה את החשש כי מתפתחים לחצים אינפלציוניים בארה"ב, העיקה על שוק האג"ח.

בנוסף לכך צפויות השבוע מכירות נוספות של אג"ח. מחר יכריז משרד האוצר האמריקאי שטרות לשלושה ושישה חודשים בהיקף של 25.2 מיליארד דולר. ביום שלישי ייערך מכרז לאג"ח לשנתיים בהיקף של 17 מליארד דולר, ביום רביעי יהיה מכרז לאג"ח לחמש שנים בהיקף של 11 מליארד דולר וביום חמישי יימכרו שטרות ל־52 שבועות בהיקף של 16.5 מיליארד דולר.

סחורות

בניו יורק חלו ביום שישי עליות יפות במחירי המתכות היקרות. הביקושים באו על רקע עליות המחירים שנרשמו בשבוע האחרון לפולי הסויה ולנפט. כמו כן השפיעו המחירים מהיחלשותו של הדולר.

ביום שישי נמשכו העליות במחירי הגרעינים בשיקגו. המחירים עלו בשל הציפייה למזג אוויר חם ויבש שיהיה השנה באזורי הגידול של סויה ותירס בארה"ב, מה שעלול לפגוע ביבולים.

שערי מטבע חוץ / 20.5.94

המטבע	בנקנוטים לאומי קניה	בנקנוטים לאומי מכירה	בנקנוטים הפועלים קניה	בנקנוטים הפועלים מכירה	בנקנוטים דיסקונט קניה	בנקנוטים דיסקונט מכירה	העברות והמחאות לאומי קניה	העברות והמחאות לאומי מכירה	העברות והמחאות הפועלים קניה	העברות והמחאות הפועלים מכירה	העברות והמחאות דיסקונט קניה	העברות והמחאות דיסקונט מכירה	שער יציג	שינוי יומי	מתחילת חודש	מתחילת שנה נומינלי	שנה ריאלי
1 דולר ארה"ב	2.94	3.08	2.94	3.08	2.95	3.08	2.9921	3.0342	2.9900	3.0325	2.9952	3.0368	3.0138	0.13%	0.43%	0.90%	−3.78%
1 מארק גרמני	1.78	1.86	1.78	1.86	1.78	1.86	1.8101	1.8356	1.8059	1.8315	1.8004	1.8336	1.8184	0.12%	0.86%	3.66%	0.75%
1 לירה שטרלינג	4.43	4.64	4.45	4.65	4.44	4.65	4.5169	4.5804	4.5066	4.5702	4.5137	4.5765	4.5453	0.15%	0.21%	2.99%	−1.79%
1 פרנק צרפתי	0.51	0.55	0.51	0.55	0.52	0.54	0.5295	0.5370	0.5283	0.5358	0.5289	0.5363	0.5319	0.21%	1.04%	4.99%	0.12%
100 ין יפני	2.82	2.95	2.82	2.95	2.82	2.96	2.8674	2.9877	2.8665	2.9868	2.8741	2.9141	2.8824	−0.76%	−2.72%	7.95%	2.94%
1 גילדן הולנדי	1.58	1.66	1.59	1.66	1.59	1.66	1.6121	1.6348	1.6119	1.6347	1.6155	1.6380	1.6207	0.12%	0.92%	5.35%	0.45%
1 פרנק שווייצרי	2.09	2.19	2.09	2.18	2.09	2.19	2.1231	2.1530	2.1163	2.1463	2.1265	2.1561	2.1523	0.09%	0.50%	5.76%	0.84%
1 כתר שוודי	0.38	0.40	0.38	0.40	0.38	0.40	0.3897	0.3952	0.3892	0.3948	0.3901	0.3956	0.3916	0.03%	0.88%	9.25%	4.16%
1 כתר נורבגי	0.41	0.43	0.41	0.43	0.41	0.43	0.4179	0.4238	0.4175	0.4233	0.4190	0.4248	0.4205	0.21%	1.11%	5.82%	0.90%
1 כתר דני	0.46	0.48	0.46	0.48	0.45	0.48	0.4633	0.4698	0.4620	0.4686	0.4636	0.4701	0.4649	0.22%	1.22%	5.37%	0.40%
1 מארק פיני	0.54	0.57	0.54	0.57	0.54	0.57	0.5546	0.5624	0.5547	0.5626	0.5562	0.5640	0.5570	0.20%	0.27%	7.84%	2.83%
1 דולר קנדי	2.14	2.24	2.14	2.24	2.15	2.25	2.1773	2.2080	2.1745	2.2053	2.1846	2.2150	2.1959	0.37%	1.11%	−2.30%	−6.84%
1 דולר אוסטרלי	2.13	2.25	2.10	2.26	2.12	2.25	2.1782	2.2089	2.1766	2.2074	2.1831	2.2135	2.1945	0.06%	2.71%	8.47%	3.43%
1 ראנד דרא"פ	0.48	0.66	0.69	0.83	0.40	0.65	0.8146	0.8260	0.8138	0.8253	0.8144	0.8257	0.8201	0.05%	−3.49%	−6.67%	−11.01%
10 פרנק בלגי	0.87	0.91	0.86	0.91	0.86	0.91	0.8801	0.8925	0.8780	0.8905	0.8811	0.8934	0.8838	0.06%	0.89%	6.91%	1.94%
10 שילינג אוסטרי	2.53	2.65	2.53	2.65	2.53	2.65	2.5716	2.6078	2.5687	2.6050	2.5768	2.6127	2.5846	0.07%	0.83%	5.50%	0.68%
1000 לירטה איטל	1.85	1.96	1.85	1.97	1.86	1.95	1.8932	1.9198	1.8900	1.9168	1.8944	1.9208	1.9012	0.23%	1.05%	8.94%	3.88%
100 פזטה ספרדית	2.13	2.28	2.17	2.31	2.16	2.26	2.1928	2.2237	2.1905	2.2215	2.1958	2.2264	2.1990	−0.21%	−0.54%	5.05%	0.17%
1 (ECU)	—	—	—	—	—	—	3.4855	3.5345	3.4818	3.5310	3.4938	3.5424	3.5056	0.10%	0.61%	6.15%	0.26%
1 דינר ירדני	4.18	4.48	4.14	4.63	—	—	—	—	—	—	—	—	4.2355	0.13%	−0.28%	1.27%	—
10 לירה לבנונית	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	0.0177	0.09%	0.57%	0.57%	—
1 לירה מצרית	0.86	0.91	0.85	0.91	—	—	—	—	—	—	—	—	0.9190	0.14%	2.11%	−2.30%	—
1 סל מטבעות	—	—	—	—	—	—	3.2550	3.3010	3.2585	3.2965	3.2557	3.3010	3.2744	0.08%	0.32%	2.85%	−1.93%

שערי חליפין מצטלבים / אירופה צהרים / 20.5.94

	דולר ארה"ב	לירה שטרלינג	מארק גרמני	100 ין יפני	פרנק שווייצרי	פרנק צרפתי	גילדן הולנדי	1000 לירטה איטלקי	10 פרנק בלגי
1 דולר ארה"ב	—	0.6629	1.6570	1.0453	1.4130	5.6646	1.8591	1.5848	3.4091
1 לירה שטרלינג	1.5086	—	2.4996	1.5769	2.1316	8.5454	2.8045	2.3908	5.1429
1 מארק גרמני	0.6035	0.4001	—	0.6309	0.8528	3.4187	1.1220	0.9564	2.0575
100 ין יפני	0.9567	0.6341	1.5851	—	1.3518	5.4191	1.7785	1.5161	3.2614
1 פרנק שווייצרי	0.7077	0.4691	1.1726	0.7398	—	4.0088	1.3157	1.1216	2.4126
1 פרנק צרפתי	0.1765	0.1170	0.2925	0.1845	0.2494	—	0.3282	0.2798	0.6018
1 גילדן הולנדי	0.5379	0.3566	0.8913	0.5623	0.7601	3.0470	—	0.8525	1.8338
1000 לירטה איטל	0.6310	0.4183	1.0455	0.6596	0.8916	3.5744	1.1731	—	2.1512
10 פרנק בלגי	0.2933	0.1944	0.4860	0.3066	0.4145	1.6616	0.5453	0.4649	—

בנק כללי לישראל בע"מ

הזמנה־הודעה על כנוס אסיפה כללית שנתית ואסיפה יוצאת מן הכלל

ניתנת בזה הודעה כי ביום א' ה־5 ביוני 1994 בשעה 10:00 במשרדו הרשום של הבנק, שד' רוטשילד 38, תל־אביב, תתקיים אסיפה כללית שנתית ואסיפה יוצאת מן הכלל של הבנק.

על סדר היום:
1. אישור הדו"ח השנתי לשנת 1993.
2. אשור חלוקת דיבידנד במזומן לבעלי המניות בגין שנת 1993 בסך 2.23 ש"ח למניה בת 1 ש"ח ע.נ. בניכוי מס הכנסה במקור על פי הדין.
3. מינוי חברי הדירקטוריון וקביעת תנאי כהונתם.
4. אישור תנאי העסקתם של נושאי משרה.
5. מינוי רואי חשבון של הבנק.
6. אישור תקציב לביטוח דירקטורים ונושאי משרה.
7. כל נושא אחר אשר בסמכות האסיפה הכללית להחליט לגביו בהחלטה רגילה.

בעלי המניות המעוניינים להצביע באסיפה הכללית באמצעות מיופה כח, חייבים להפקיד את יפוי הכח במשרדו הרשום של הבנק לפחות יומיים לפני מועד האסיפה.

שושנה רוזן, עו"ד
מזכירת הבנק

בנק ישראל

הודעה על תוצאות מכרזים

ביום 19.5.94 הוצעו לציבור סדרות מילווה קצר מועד להחלפת אג"ח במק"מ באמצעות מכרז מדורג.

להלן תוצאות המכרזים:

	החלפה אג"ח במק"מ: מק"מ ל־180 יום	מק"מ ל־348 יום
סדרה	1134	0515
תשואת המכרז	12.30	11.85
תשואה ממוצעת	11.75	11.51
שיעור ההקצאה ב־%	20.17	14.14
הכמות שנמכרה במיליוני ש"ח	5	10

הזמנות בתשואות נמוכות מתשואת המכרז סופקו במלואן.
הזמנות בתשואת המכרז סופקו בחלקן לפי שיעור ההקצאה הרשום לעיל.
הזמנות בתשואות גבוהות מתשואת המכרז לא סופקו.

וולקן מצברים בע"מ

הודעה על כינוס אסיפה כללית שנתית של כל בעלי המניות של החברה

ניתנת בזאת הודעה לכל בעלי המניות של החברה, כי בהתאם להחלטת דירקטוריון החברה, תתכנס ביום 14 ביוני 1994 בשעה 17.00 במשרדי החברה בחיפה, האסיפה הכללית השנתית של כל בעלי המניות של החברה.

על סדר היום:
א. אישור הדוחות הכספיים לשנת 1993.
ב. מינוי דירקטורים.
ג. מינוי רואה חשבון וקביעת שכרו.
ד. אישור בדבר דיבידנדים הביניים שחולקו, כדיבידנד סופי לשנת 1993.
ה. אישור עסקאות עם בעלי עניין - המשך בטוח דירקטורים ונושאי משרה.
ו. שונות.

חבר הזכאי להשתתף ולהצביע באסיפה דלעיל יוכל להצביע אישית, או על ידי בא כוחו, ובמקרה של חברה על ידי נציג שהוסמך לכך בכתב. אם הממנה הוא חברה, בחותם החברה או בחתימת יד של בא־כוחה. המסמך הממנה ויפוי כח, אם ישנו, שלפיו נחתם או העתק מאושר ממנו יופקד במשרדי החברה לא פחות מאשר 48 שעות לפני המועד הקבוע לאסיפה שבה עומד להצביע האדם ששמו נקוב במסמך.

ד. שייגן – מנכ"ל
בשם הדירקטוריון

טבע
תעשיות פרמצבטיות בע"מ

הודעה לבעלי המניות של החברה

ניתנת בזה הודעה על תשלום דיבידנד ביניים (ראשון) במזומן בשעור של 200% מהערך הנקוב, לשנת 1994.

המס במקור שינוכה מהדיבידנד הנ"ל יהיה בשעור של כ־21.5% בכפוף לקבלת אישור סופי של שלטונות המס.

יום ה"אקס" נקבע ל־24.5.94 ויום התשלום ל־21.6.94.

מחזיקי מניות למוכ"ז של החברה יקבלו את הדיבידנד במזומן תמורת הצגת תעודות המניה במשרדה הרשום של החברה, הקריה לתעשיות עתירות מדע, הר החוצבים, רחוב הברפא 2, ירושלים 97774.

22.5.1994

הפרעות והפסקות חשמל?!
טנסור
מערכות אל־פסק
סדרת פיתוחים טכנולוגיים מתקדמים, הביאו להכרה בין־לאומית במערכות האל פסק של טנסור, אשר הוכתרו כמערכות האל פסק מהמתקדמות ביותר בעולם (לפי סקר PC MAGAZINE (אוגוסט 93).
טנסור־חשמל ללא הפסקה
טל: 09-556110

בלעדי למנויי הארץ
תור פון
מרכז מידע לאומי
מלונות, תחבורה, קולנוע
בכרטיס אשראי טל. 03-5323777

אם את/ה שותה 3 כוסות קפה ביום, וגם ליטר וחצי מים [כמו שהרופא ממליץ] - את/ה לא חייב לקחת...משכנתא

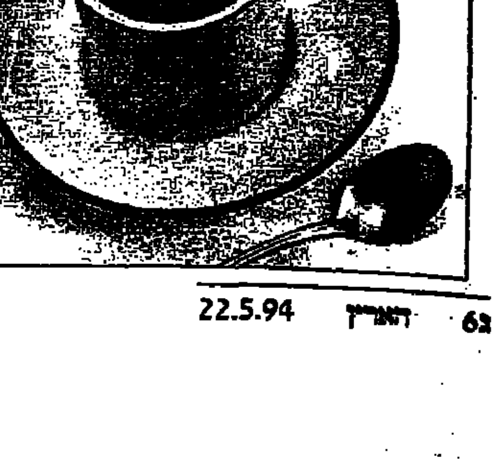

מתקני המים מהסוג הישן (כן, אלה עם המיכלים) דומים למשכנתא - תשלום חודשי (תמורת המים), גבוה ואינסופי. מילא, אם היית מקבל/ת דירה תמורתם...

אין ספק, עדיף AQUAMAT
כי עם AQUAMAT יש לך את כל הטוב:
■ מים חמים מאוד להכנת קפה ותה.
■ מים בריאים, צלולים וטעימים.
■ מים ללא הגבלה בלי תלות במיכלים ומובילים.
■ מים זורמים, בשפע ובטעם משגעעעעע...
צלצלו עכשיו,
כי אסור לתת למים לעמוד.

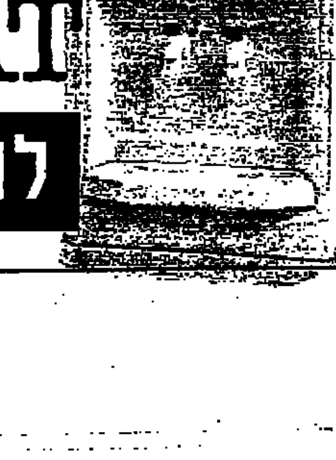

AQUAMAT
למי־הבריאות יש טעם משגע
מרכז מכירות: תנובה בע"מ
רח' שפע־טל 12, ת"א
טל: 03-5627336, פקס: 03-5626021

בעולם

מדיניות תעשייתית חדשה־ישנה

השימוש בפנטגון לסיבסוד מוצרים מסחריים הוא רעיון לא טוב

Newsweek

ביקורתו האחרונה של ממשל הנשיא קלינטון למדיניות תעשייתית מקדימה מאוד. הפנטגון מציע להוציא במשך 5 שנים יותר מ־587 מיליון דולר כדי לאפשר לחברות אמריקאיות לתפוס 15% מן השוק העולמי ל"מצגים שטוחים". אלה משמשים במחשבי יד, משחקי וידיאו, מכשירים מתקדמים – ומצגי תאים לטייסי מטוסי קרב סילוניים. התוכנית היא תגובת יתר גדולה לבעיה אמיתית: הבטחת אספקה מספקת של רכיבים חיוניים. מכל המצגים נודף ריח של פעולה פוליטית שנועדה להראות שממשל הנשיא קלינטון תומך בתעשייה האמריקאית ופועל להגדלת מספר המשרות.

אין ספק שמצגים שטוחים יהיו חלק ממערכות נשק עתידיות – כל דגמי המצגים בטנקים ויתכן שעד למתקני מישור ידניים לחיילים – ושאין היום ספקים אמריקאים גדולים. החברות היפאניות שולטות בכ־95% מן השוק העולמי הנאמד ב־5.6 מיליארד דולר, הצפוי לצמוח עד 14 מיליארד דולר בשנת 2000. לדברי הפנטגון לא שיתפו היפאנים פעולה בפרויקטים של ביטחון. לפיכך התרופה היא ליצור ענף תעשייתי אמריקאי חדש שיתקיים בעיקר כדי לשרת שווקים אזרחיים.

חידוש של שימוש כפול

זהו חידוש. קודם לכן מימן משרד ההגנה מחקר ופיתוח אזרחי בתקווה שאפשר יהיה להשיג מכך גם יישומים צבאיים, ותמך גם ישירות בחברות של ייצור ביטחוני. אבל מעולם קודם לכן לא העלה המשרד את הנושא של טכנולוגיות "לשימוש כפול" – כלומר טכנולוגיות שיש להן יישומים אזרחיים וצבאיים – כסיבה לסבסד מגזר שלם שאינו עוסק בייצור ביטחוני. הוא יעשה זאת באמצעות סובסידיות, שאף שנועדו למחקר ופיתוח יחייבו את החברות להקים מפעלים מסחריים. למעשה, אלו הן סובסידיות לייצור.

איש אינו מכחיש שמטרתם העיקרית של המפעלים הללו תהיה השוק האזרחי. ראו את הנתונים. בין 1995 ל־2000 עשוי הפנטגון לרכוש מדי שנה 15,000 מצגים שטוחים. בניגוד לכך, הייצור העולמי של מצגים כבר מגיע היום ל־83 מיליון וצריך להגיע בשנת 2000 ל־84 מיליון. לדברי חברת המחקר סטנפורד ריסורס, השוק האמריקאי הוא כ־6.5 מיליון יחידות. לפיכך מהווים צורכי הביטחון 2 עשיריות האחוז מן הביקוש בארצות הברית ליחידות, אף שבשוקי הדולר המצגים הצבאיים – העולים יותר משום שיש להתאים אותם לתנאי הקרב – עשויים לייצג 1%–3% מן המכירות.

הבית הלבן שש מאוד להשתמש בפנטגון כמכשיר ל"מדיניות טכנולוגית". (זה הוויראנט המרגיש ביותר של "מדיניות תעשייתית".) שלא במפתיע, ההצעות הראשונות לתוכנית של מצגים שטוחים הוגשו על ידי לורה טייסון, היו"ר של מועצת היועצים הכלכליים, שהעלתה אותן, לפי סיפור שהתפרסם בביזנסוויק ואשר רובין אישר, בפני רוברט רובין, היועץ הכלכלי של הבית הלבן. אחר ביקש רובין מן הפנטגון, שמימן מחקר ופיתוח בטכנולוגיות של מצגים שטוחים, לבדוק את העניין.

מדיניות טכנולוגית מושכת מבחינה פוליטית, משום שהיא פונה אל הלאומיות הכלכלית והאמונה האמריקאית בטכנולוגיה. הלקח ברור לשר המסחר רונלד בראון, היו"ר לשעבר של המפלגה הדמוקרטית. הוא הדריך בצורה זהה את תוכנית המכון לטכנולוגיה המתקדמת של משרד המסחר, המסבסדת פרויקטים כמו כרוכים, למשל, חומרים מתקדמים או תוכנות מחשב. ב־1990 הוציאה התוכנית 10 מיליון דולר. ב־1995 רוצה בראון להוציא 451 מיליון דולר בדרך ל־744 מיליון דולר ב־1997.

לרוע המזל, כוח המשיכה הפוליטי של מדיניות טכנולוגית נעוץ בשתי תפיסות מוטעות בפרמצה.

הראשונה היא שכמה טכנולוגיות קריטיות מעצבות קובעות את קצב הזינים ההצלחה הכלכלית הגלובלית. "זה רעיון מטעה לחלוטין", אומר המומחה למדע ברוס סמית ממכון ברוקינגס. הדבר החשוב הוא תערובת מבוססת של טכנולוגיות רבות, צורת ניהול, הרגלי עבודה, תרבות ומדיניות ממשלתית, שהיא סבוכה מכדי שאפשר יהיה לפקח עליה. למשל הדוגמה פשוטה חברות תעופה. האמריקאים והאירופים מטיסים את אותם המטוסים. למרות זאת החברות האמריקאיות הרבה יותר יעילות (ב־1989 הן טיפלו במספר כפול של נוסעים עם מספר עובדים הגדול רק ב־25%).

הפיתוח השני הוא שיפאן מצליחה בהצלחה מדיניות טכנולוגית ושעל האמריקאים ללכת בעקבותיה, אחרת לא יצליחו לפרוץ לתעשיות של טכנולוגיה גבוהה. נכון שכמה ענפי תעשייה יפאניים הרוויחו מסיוע ממשלתי. כך הרוויחו גם כמה ענפי תעשייה אמריקאים. אבל באופן כללי התמיכה של ממשלת יפאן במחקר ופיתוח נמוכה מן התמיכה האמריקאית, לדברי הכלכלן גארי סקסנהאוזה. פחות מ־2% מעסקים שאינם ביטחוניים מתמבנים על ידי ממשלת יפאן, בהשוואה ל־22% בארצות הברית. הכמה פרויקטים מרעים יפאניים נכשלו קשות בזמן האחרון, כמו למשל טלוויזיה בחדות גבוהה.

קשה לשפר את השוק

הנקודה היא שבעידוד טכנולוגיות מסויימות קשה לממשלה לשפר בצורה עקבית את "השוק", שהוא בפשטות חברות רבות המנסות דברים רבים עד שמישהו מגלה מה פועל בצורה הטובה ביותר. אין משמעות הדבר שכל הפרויקטים הממשלתיים ייכשלו. אבל בממוצע הם יבזבזו כספים, יסבלו מלחצים פוליטיים ויעוותו את התחרות.

הבל שקבוצות עסקים אינן מתנגדות עקרונית לפעולה פוליטית זאת, משום שאיש אינו רוצה להרגיז ללא צורך את הבית הלבן, והחברות העשויות להרוויח מכך "יקחו כספים אם הממשלה מתעקשת מספיק כדי להעניק אותם", כדברי איש שדולה מוושינגטון.

הנזק הפוטנציאלי עובר את הבדיה. אם אמריקה תרחיב את הסובסידיות שלה, עלולות מדינות אחרות לעשות כמוה. ממשל הנשיא קלינטון כבר שינה את כללי הסחר העולמי כדי להרשות סובסידיות גדולות יותר.

עכשיו יותר הפנטגון מבקש להרחיב סובסידיות למחקר ופיתוח כדי להכיל סובסידיות להקמת מפעלים מסחריים. באופן משונה זה עשוי להקשות על חברות אמריקאיות לתכנן את השקעותיהן, משום שהן לא יידעו אם המתחרים שלהן מסובסדים.

אין המשמעות של כל הדברים הללו שעל הפנטגון להתעלם ממצגים שטוחים: הם טכנולוגיה חשובה בעלת שימושים צבאיים. אבל התגובה צריכה להיות פחות מבנית ויותר סלקטיבית. כמה חברות אמריקאיות מתחילות להרחיב את הייצור. קרוב לוודאי שבעתיד יקימו חברות זרות מפעלים בארצות הברית. ובכל מקום, כושר הייצור העודף של התעשייה האמריקאית היום עדיין גדול מספיק כדי לענות פי כמה וכמה על צורכי הפנטגון בשעת חירום. בקצרה, המצב אינו כה נואש כפי שהפנטגון אומר. המהלך ליצור ענף מסחרי מרומות, כפי שאמר סמית, נראה כמעט שכחו שלמשרד ההגנה יש משימות הגנה.

בונה אימפריה מנכסים לא רצויים

ג'ון הנטסמן, המיליארדר מיוטה, הימר זה עתה את ההימור הגדול והמסוכן ביותר שלו

New York Times

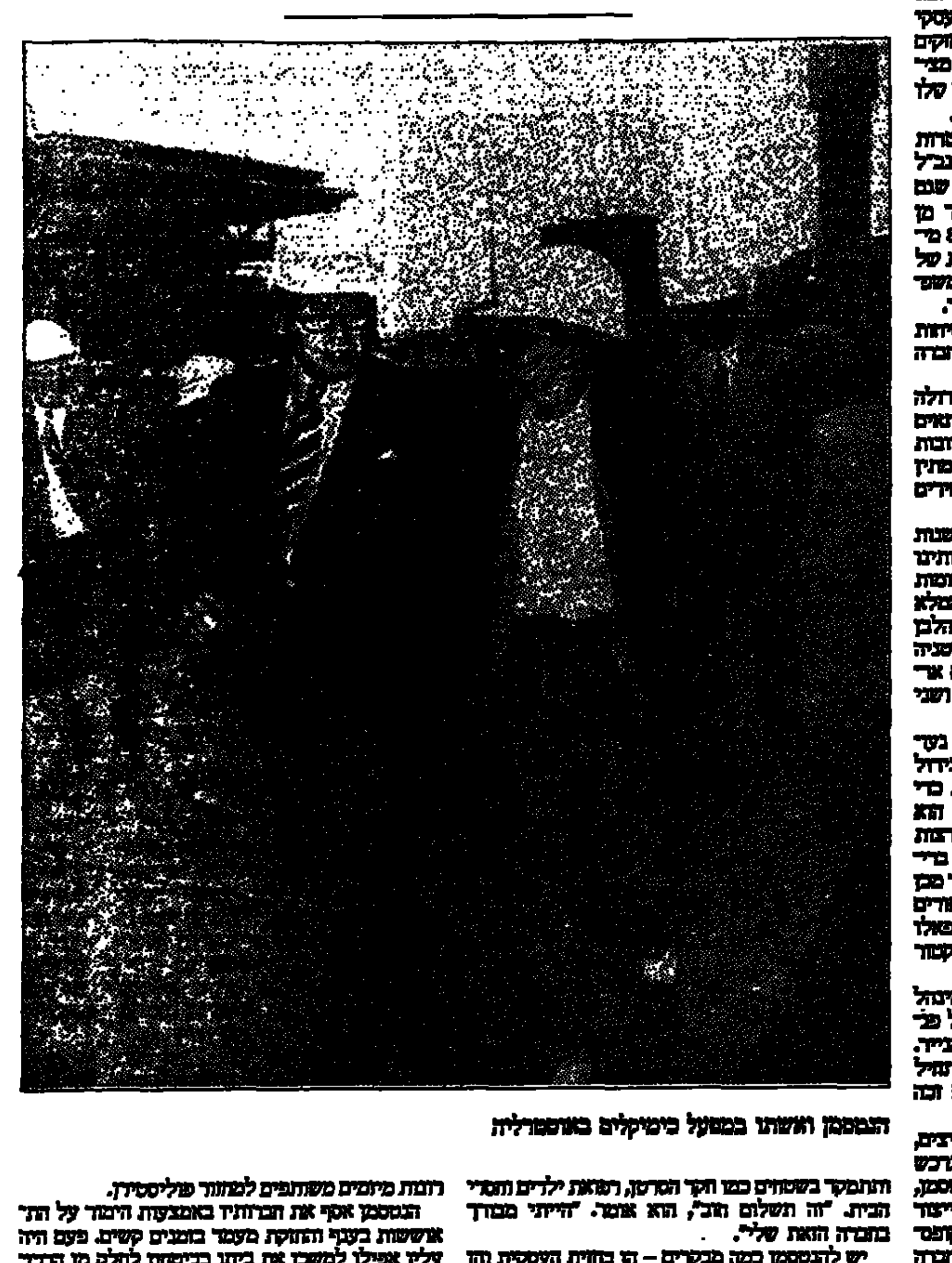
הנטסמן ואשתו במפעל כימיקלים באוסטרליה

כאשר התנאים נעשים קשים לחברות תעשייתיות, עולה ג'ון הנטסמן, המיליארדר מיוטה, על סוסו ויוצא לציד. כימיקלים הם המשחק שלו והוא הקים את עסקי הכימיקלים הגדולים ביותר בארצות הברית המוחזקים בידיים פרטיות, מרכישת נכסים מעולים במחירי מציאה כאשר הענף נכנס לאחר המיתונים התקופתיים של חברות גדולות נפטרות מנכסי כימיקלים שלהן.

בימים אלה הוא נושא את עיניו אל כמה מטרות עסקיות. בסוף אפריל השלים הנטסמן, הנשיא והמנכ"ל של הנטסמן קמפניס, את העסקה הגדולה ואפשר שגם המסוכנת ביותר של חייו. הוא וקרי פקר, אחד מן העשירים הגדולים ביותר באוסטרליה, שילמו 860 מיליון דולר תמורת הפעילות הפטרוכימית העולמית של טקסאקו. הרכישה הכפילה כמעט את גודל עסקי המשפחה להכנסות שנתיות בסך כ־3.4 מיליארד דולר.

לפני כשבועיים גילה הנטסמן שהוא מנהל שיחות לרכישת לפחות חלק מפעילות הכימיקלים של חברה אמריקאית אחרת, שאותה סירב לזהות.

התזמון של עסקות אלו – באמצע הירידה הגדולה ביותר בעסקי הכימיקלים בשנים האחרונות – מתאים לדרך פעולתו של הנטסמן. הוא פעל לעתים קרובות בניגוד לדעה הרווחת, קנה כאשר אחרים מכרו והמתין כאשר המפעלים עבדו במלוא כושרם והמחירים עלו.

"אנחנו חושבים שנוכל שוב, כפי שעשינו בשנות ה־80, לתפוס את השוק בעלייה, לפרוץ את תוכניותינו ולהמשיך הלאה", אומר הנטסמן במשרדו בן 29 הקומות במרכז המסחרי של סולט לייק סיטי, משרד המלא במזכרות מתקופת שירותו כמזכיר צוות הבית הלבן בעת כהונתו של ריצ'רד ניקסון ומסעותיו לבריטניה ולברית המועצות עם טוני רובן, התעשיין המנוח ארמנד האמר. תמונה גדולה של תשעת ילדיו ושני תריסרי נכדיו מכסה את אחד הקירות.

הסיפור של הנטסמן הוא פשוט על כל פנים בעבר. הוא נולד בבלקפוט, איידאהו, מרכז גידול תפוחי אדמה, עבר בתפקידים ובעבודות מזדמנות כדי לעזור לאביו, מורה למוסיקה, ולאמו להתקיים. הוא שמע סיפורים על שניים מאבות סביו, שחצו את ארצות הברית בשיירת עגלות יחד עם המטיף המורמוני בריגהאם יאנג בשנות ה־40 של המאה הקודמת ולאחר מכן הפכו להיות אנשי עסקים מצליחים ביוטה. סיפורים אלה נותרו במוחו גם אחרי שהמשפחה עקרה לפאלו אלטו, קליפורניה, כדי שאביו יוכל לקבל תואר דוקטור בחינוך מאוניברסיטת סטנפורד.

אחרי שזכה במלגה של חברת בייר ללמוד מינהל עסקים בבית הספר וורטון של אוניברסיטת פנסילבניה, חשב הנטסמן שעתידו בעסקי הביצים. אבל אחרי נישואיו לאהובת נעוריו, קארן, הוא התחיל לעבוד בחברת הפצת הביצים של דודה – ושם הגה להצלחתו הראשונה.

כאשר שם לב שיש בזבזנות בקרטונים של הביצים, פיתח הנטסמן גרסה מפלסטיק. העסק שנוצר ונרכש ב־1965 בידי דאו כמיקל הרים לו רווח נאה. הנטסמן, שרקם חלומות על יזמות, הקים עסק משלו לייצור אריזות פלסטיק, כולל מכלים למזון מהיר כמו הקופסה של מקדונלד'ס. ב־1970 הוא מכר את החברה, הקים חברה חדשה, שהיוותה את התחלת עסקי הכימיקלים.

למרות עסקיו הגלובליים הנטסמן הוא אדם מסורתי דרך ריטה. חייו מסובבים סביב הכנסייה (הוא מורמוני אדוק), המשפחה, העסקים ופילנתרופיה. ארבעה מבניו עובדים בעסקים, וכך גם אחדים מחתניו.

הנטסמן מקווה למכור עד סוף העשור את כל אחזקותיו ולהשתמש בחלק גדול מן ההכנסות להקמת קרן פילנתרופית גדולה בסגנון הקרנות של פורד וקרנגי. הוא קובע לא ביורר את כל הנכסים, אבל לדבריו הוא רוצה שמשפחתו תנהל את הקרן במשך הדורות הבאים.

התמקד בשטחים כמו חקר הסרטן, רפואת ילדים וחסרי הבית. "זה תשלום חוב", הוא אומר. "הייתי מבורך בחברה הזאת שלי".

יש להנטסמן כמה מבקרים – הן בזווית העסקית והן בזווית הפילנתרופית. כאשר המשפחה תרמה ב־1982 כ־60,000 דולר כדי להילחם בהימורים על מרוצי סוסים ביוטה, משאל עם שלו התנגדה הכנסייה המורמונית, האשימו תומכי ההימורים את הכנסייה ואת הנטסמן בקשירת קשר ביניהם. בתגובה לביקורת הזאת אמר הנטסמן: "איש לא צריך לומר לי שאני מתנגד להימורים ביוטה".

ואנשי איכות הסביבה התמקדו בהנטסמן, כמו גם בחברות כימיקלים אחרות, על שהן מייצרות מוצרים היוצרים אשפה שאינה מתכלית בדרך ביולוגית, כמו פוליסטירן וחומרי אריזה אחרים מפלסטיק. הנטסמן היא אחת מכמה חברות כימיקלים שיצרו בשנים האחרונות מיזמים משותפים למחזור פוליסטירן.

הנטסמן אסף את חברותיו באמצעות היכולת על הזדמנויות אשר בענף החזקות מעמד במצבים קשים. פעם היה עליו אפילו למשכן את ביתו כביטחון להלוק מן הרכישה של מפעל הפוליסטירן של חברת "של". רכישה זו בשנת 1982 היתה הראשונה של חברת הכימיקלים הנטסמן – המייצרת חומרי גלם כמו פוליסטירן, פוליפרופילן וסוגי פלסטיק אחרים.

חברה נפרדת – הנטסמן פקג'ינג – שמוצריה כוללים חומרי אריזה לבשר, גבינה ותוצרת חקלאית אחרת ושקיות פלסטיק למזון קפוא וללחם – רכשה עסקים מגודייר, מוביל כמיקל והרשלאגג.

בבעלותה של המשפחה 60% מחברת הכימיקלים, 80% מעסקי הכימיקלים המיוחדים ו־100% מחברת האריזות.

החברה האחרונה שנרכשה מטקסאקו, המייצרת מגוון מוצרים הכולל בין היתר פרופילן, אתילן, חומרי סיכה ותוספים לדלק, והמהווה עכשיו חברה נפרדת בשם הנטסמן קורפוריישן, תעניק לפעולות הכימיקלים של הנטסמן גיוון גדול יותר ותעשה אותן לאחת מן הספקיות הגדולות ביותר של חומרי גלם למוצרים כמו סבון, חומרי ניקוי, מי פה ומשחות שיניים.

אבל אנליסטים ואפילו הנטסמן עצמו אומרים שהמיתון הארוך בענף, שהחל בשלהי 1989, היה עמוק וארוך יותר מן הצפוי משום שחברות פטרוכימיקלים רבות כל כך בנו מפעלים חדשים בשנות ה־80. תריסרי חברות צמצמו את פעילותן בכימיקלים.

כאשר נודע בספטמבר על הרכישה מטקסאקו שאלו כמה אנליסטים אם הנטסמן לא שילם יותר מדי, מוקדם מדי, ולא היו בטוחים מתי תחול ההתאוששות.

אבל לדברי אנליסטים ייתכן שהתזמון של הנטסמן מבריק כרגיל. לדבריו הוא שם לב במארס לעליות הראשונות במחירי הכימיקלים, ואנליסטים אומרים שהענף הגיע לקרקעית ומצוי עכשיו ב"התאוששות אטית", אף שהם מזהירים שיעברו עוד שנים אחדות לפני שתבוא התאוששות חדה.

ג'ייק גארן, הסנאטור לשעבר מיוטה המכהן כסגן היו"ר בחברותיו של הנטסמן, אומר שנראה שלהנטסמן יש אינסטינקט לתזמון. "הוא רואה את התמונה הגדולה", אומר גארן. "הוא אינו מישהו האומר, 'איך השוק היום, או מחר, או אפילו בשנה הבאה'".

מאחר שהחברות של הנטסמן פרטיות, הן אינן מגלות את רווחיהן. אבל לדברי אנליסטים יש להנטסמן רקורד טוב של ביצוע תפנית בחברות לא רווחיות כמו זו של טקסאקו. האסטרטגיה הטיפוסית שלו היא לקצץ בעלויות אדמיניסטרטיביות מיותרות, לסגור מפעלים לא יעילים ולכוונן את הפעילות כדי שהמפעלים יעבדו בצורה יעילה יותר.

"הוא עתיד להיות אגרסיבי מאוד בניהול העסק ביעילות", אומר ג'ורג' קרוג, אנליסט באופנהיים ושות'. "הוא יהיה מתחרה קשוח".

לדברי הנטסמן הוא כבר קיצץ 28 מיליון דולר מעלויות התפעול של היחידה של טקסאקו באמצעות ביטול משרות מיותרות, ויוכל לחסוך עוד 20 מיליון דולר ברכישות חומרי גלם. "חברת טקסאקו מכרה כל דבר שקנתה טקסאקו כמיקל", אומר הנטסמן. "עכשיו נוכל לצאת לשוק החופשי".

הנטסמן הפתיע כמה משקיפים כאשר בחר בפקר כשותפו. פקר, השולט בקונסולידייטד פרס הולדינגס מסידני, הוא בעל מוניטין של אדם ראוותן האוהב להמר ולשחק פולו. שני האנשים נפגשו כאשר הנטסמן קנה בשנה שעברה מוצרים מכמפלקס של קונסולידייטד, והפכו לידידים טובים, למרות השוני באופיים.

"בתמימה מסוימת קרי פקר ואני בני זוג בשמיים", אומר הנטסמן ומוסיף, "אבל אני הייתי מפקיד את חיי בידיו".

שני המיליארדרים הסכימו בתחילה להתחלק שווה בשווה בעסקה של טקסאקו. אולם, לפי הצעתו של הנטסמן, הם שינו את החלוקה כדי להעניק להנטסמן 80%. דבר זה וגורמים אחרים דחו את סיום העסקה מינואר לסוף אפריל.

כתוצאה מכך הם נכנסו לאמצע התנועה של עליית שיעורי הריבית. באג"ח בעלות תשואה גבוהה, שבהן השתמש הנטסמן זו הפעם הראשונה למימון הרכישה. אבל טקסאקו הסכימה להנחות בסך 52 מיליון דולר בשנתיים הקרובות כדי לאזן את העלייה בשיעורי הריבית.

הנטסמן, בעל מוניטין של אדם הגון בעסקותיו הנפגש אישית עם לקוחות, עובדים ועמיתים, אומר שטלפן לפקר זמן קצר אחרי שנודע על רכישתה של החברה הבת של טקסאקו.

"אני אמרתי לו, 'קרי, זה לא יעבור. אתה עצמאי וכך גם אני. מאחר שזה ענף שבו אני מתמחה, ואילו אתה מתמחה בעיקר בעיתונים וכתבי עת, אני חושב שהתפוקות והרווח יהיו חזקים יותר אם תהיה ביחס של 80–20'. הוא אמר, 'אתה צודק בהחלט. אתה זקן מכדי שתסכים שמישהו יישב מאחוריך ויתבל על כל פעולה שלך, וכך גם אני'".

ת.מ.מ. תעשיות מיחזור משולבות בע"מ

בהתאם לסעיף 23 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968, ניתנת בזאת הודעה על פרסום

תשקיף

הנפקה של

5,275,000 מניות רגילות, רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ערך נקוב כל אחת (להלן: "המניות") בערך נקוב כולל של 5,275,000 ש"ח.

ניירות הערך מוצעים כדלקמן:

הנפקה לציבור של

5,275,000 מניות רגילות מוצעות לציבור ב־52,750 יחידות, כשהרכב ומחיר היחידה הינם כדלקמן:

100 מניות רגילות במחיר מינימלי של 1.7 ש"ח (170%), למניה ובמחיר מינימלי כולל של 170 ש"ח ליחידה.

היחידות תוצענה במכרז על מחיר היחידה אשר יתקיים ביום 26.5.1994.

הנפקה זו הינה הצעה ראשונה לציבור של ניירות ערך של החברה.

המחיר ליחידה שיקבע במכרז עשוי להיות גבוה מהמחיר המינימלי ליחידה. לא נקבע מחיר מירבי ליחידה במכרז.

פתיחת רשימת החתימות והמכרז על מחיר היחידה, יתקיימו ביום 26.5.94 יחידות אשר לא הורכשנה במועד האמור, אם תהיינה כאלה, תוצענה לציבור בשלב ב' בדרך של מכרז ביום 30.5.94.

בעלי ענין בחברה, אשר העבירו לחברה חברות בשליטתם בחודש דצמבר 1993 לא נתנו לחברה שיפוי בגין פעילות החברות המועברות בעבר.

הנפקה זו היתה ההצעה הראשונה לציבור של ניירות ערך של החברה.

הדו"חות הכספיים של החברה וחברות בת לשנים 1991, 1992 הותאמו בדרך של הצגה מחדש על מנת לשקף בהם תיקונים שונים כמפורט בחוות דעת המבקרים ובבאור 2 ס"ו לדו"חות הכספיים של החברה ובבאור 2 ט' בדו"חות הכספיים של החברה בת.

בדבר עסקאות בין החברה לבין בעלי ענין בה, ראה סעיף 9.2 בתשקיף.

לחברה 4 לקוחות עיקריים בתחום פינוי פסולת שהינן רשויות מקומיות אשר שיעור ההכנסות מהם מתוך כלל ההכנסות היה כדלקמן:
בשנת 1993 - 23%, 22%, 9% ו־13% בהתאמה.
בשנת 1992 - (פרופורמה) 25%, 25%, 12%, 0% בהתאמה.
בשנת 1991 - (פרופורמה) 31%, 29%, 12%, 0% בהתאמה.
חלק מהרשויות המקומיות הנ"ל מפגרות בתשלומיהם לחברה ונעשים עימן הסדרים לפריסת חובות מעת לעת (ראה פסקה 7.4.4).
בתחום מיחזור פסולת הנייר לחברה לקוח יחיד שהכנסות ממנו הינן 14%, 19% ו 7% מכלל ההכנסות בשנים 1993 ו־1992 - 1991 בהתאמה.

יו"ר מועצת המנהלים של החברה הינו גם מנכ"ל משותף שלה והינו בעל קול מכריע בהצבעות הדירקטוריון.

בעלי ענין בחברה ערבים אישית להתחייבויותיה של החברה וחברות הבת, לבנקים. בכוונת החברה, לפעול סמוך לאחר ההנפקה לשחרור בעלי ענין מערבויותיהם האישיות (ראה פסקה 9.4.1 לתשקיף).
החברה מייעדת את מרבית התמורה נטו הצפויה לה מההנפקה לפעילות העיסקית כפי שיחליט דירקטוריון החברה. סך של כ־2,000 אלפי ש"ח, המהווים 26% מתמורת ההנפקה נטו על בסיס המחיר המינימלי מיועדת להחזר חובות לחברות אם של מנהלי קונסורציום החתמים: לבנק לאומי לישראל בע"מ 1250 אלפי ש"ח, לבנק המזרחי המאוחד בע"מ 500 אלפי ש"ח ולבנק דיסקונט לישראל בע"מ 250 אלפי ש"ח.

ניירות הערך של החברה יסחרו ברשימה המקבילה.

בשנים 1992 ו־1993 חלה עליה בעלויות חומר הגלם לחברה בשעור של 43% בין היתר בשל התגברות התחרות שבתחום אסוף פסולת הנייר. המשך המגמה של גידול בעלויות עלולה להביא לפגיעה ברווחיותה של החברה בתחום זה (ראה פסקה 7.4.1 לתשקיף).

סך כל עמלות החיתום, הניהול, הריכוז וההוצאות הכרוכות בהנפקה זו צפוי להגיע לכ־16% מהתמורה עבור ניירות הערך המוצעים, מחושבת לפי המחיר המינימלי ליחידה.

עותק מהתשקיף ועותק מן ההיתר לפרסומו יוגשו לרשם החברות לא יאוחר מיום העסקים הראשון לאחר תאריך התשקיף.
ניתן להשיג עותקים של התשקיף ולהגיש הזמנות לניירות הערך המוצעים בסניפי הבנקים ואצל חברי הבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ.

מנהלי קונסורציום החתמים: מזרחי חברה לחתמות בע"מ, הבינלאומי הראשון ושותי - חיתום והשקעות בע"מ, לאומי ושותי בנק להשקעות בע"מ, דיסקונט חיתום וקידום עסקים בע"מ, כלל מנפיקים בע"מ, זלר אבלגון חתמים בע"מ, איל ניירות ערך והנפקות (1988) בע"מ, י.ל.ר. חיתום והשקעות (1993) בע"מ, יהוד דוהתי חברה לחיתום (1993) בע"מ, אלמירון חיתום (1993) בע"מ, ספנות - מנפיקים וחתמים בע"מ, קיסאל לבין הנפקות וחיתום בע"מ, מיסף חיתום ופרויקטים (1993) בע"מ, ערכים חיתום השקעות בע"מ, ה.ש.פ. קפיטל חיתום והנפקה בע"מ ושחק חיתום השקעות בע"מ.

הודעה זו אינה מהווה הזמנה לרכוש את ניירות הערך המוצעים.   תאריך התשקיף: 20.5.94.

הצ'ייבול הלא רצוי

מייסד יונדאי פרש מתפקידו כדי להפסיק את המאבק עם הממשלה ולהחזיר את השקט בחברה על כנו

Newsweek

בשנות ה־80 היו יונדאי ומייסדה, צ'ונג ג'ו יונג, שם נרדף לנס הכלכלי של קוריאה הדרומית. תחת הנהגתו של צ'ונג עזר הצ'ייבול (או קונצרן) הענק (המכירות ב־1993 הגיעו ל־60 מיליארד דולר) להפעיל את מכונת הייצוא שהביאה את קוריאה הדרומית אל מפתן העולם המפותח.

אבל היום, כאשר שכר גבוה יותר בבית ותחרות חריפה מצד מדינות אחרות האטו מעט את מהירותו של קטר הייצוא, הפכו הצ'ייבול הגלמניים למייצגים של רבים מחולותיו של המשק. לפני שבועיים הודיע צ'ונג, 78, על פרישתו מהנהלתה של יונדאי.

קשר אמיץ לפוליטיקה

להליכתו של צ'ונג יש קשר אמיץ עם הפוליטיקה של ארצו, כפי שיש לה קשר עם הכלכלה. החלטתו להתמודד בבחירות לנשיאות קוריאה ב־1992 הכעיסה את קים יונג סם, הזוכה בבחירות, שאמר כי יונג אדם שאינו מסוגל לנהל את הממשלה. כאשר עלה קים לשלטון הוא הבטיח לשבור את כוחם של הצ'ייבול, אבל עד עתה נראה שהוא מעוניין רק לשבור את כוחה של יונדאי – המהווה כ־20% מן התל"ג של המדינה ו־10% מן הייצוא שלה. בנובמבר האחרון הורשע יונג בהוצאת כספים מיונדאי ללא ידיעת במערכת הבחירות שלו – פסק דין שהוא מערער עליו.

מאז הבחירות לא קיבלה יונדאי הלוואות זולות מן הממשלה. נראה שפרישתו מכוונת להיות מחווה של פיוס כלפי קים.

קיימת תחושה גוברת שהממשלה כבר הענישה מספיק את יונדאי. מאמר מערכת בעיתון "צ'ונאן איבו" האשים את ממשל קים ב"פוליטיזציה מרוע לב של הכלכלה".

"דברים מסוג זה מסוגלים לעשות את קוריאה הדרומית לרפובליקת בננות, שבה העסקים כפופים לכוח הפוליטי", אומר בנקאי מערבי. קים ובעלי בריתו סוברים שהם רק מנסים לבצע ליברליזציה בכלכלה הסובלת מפיקוח גדול מדי וריכוז יתר של העוצמה הכלכלית.

אבל נראה שעוינותו הגדולה כלפי יונדאי מפריעה לקים לעודד את הכלכלה באמצעות עידוד הצ'ייבולים להיות תחרותיים יותר.

מנהלים ביונדאי אומרים שהגבלות פיננסיות ממשלתיות שמו לאל את תוכניותיה של החברה להרחיב את כושר הייצור של מכוניות ומוליכים למחצה – שני מגזרים שבהם הביקוש

יונג. התמוטות במויה

בחוץ לארץ לתחרות של קוריאה הדרומית עלה במהירות, משום שעליית ערכו של הין מקטינה את יצוא המתחרים היפאניים.

בנפרס, למשל, דחתה הממשלה את בקשתה של יונדאי משפחה לגייס 60 מיליון דולר בהנפקת מניות בחוץ לארץ. בשנה שעברה תרמו בעיותיה הפוליטיות של יונדאי, יחד עם סכסוכי העבודה התמידיים שלה, לירידה של 16% ברווחים של חברותיה הרשומות בבורסה.

יונדאי נפגעה אולי קשות, אבל היא רחוקה מחיסול. כוחה נובע מעוצמת מוצבים גדולות ומגוון. אפשר ששאיפותיה של יונדאי בענף המכוניות נעשה צנוע יותר ויותר והצטמצמו, אבל בשטחים אחרים היא פורצת קדימה. כדי לקיים את המגמה המרשימה במכירות של החברה הבת שלה לאלקטרוניקה (העומדת כרגע על 50% בשנה), משתמשת יונדאי ברווחים מפעילות בניית האוניות שלה – הגדולה בעולם והולכת וגדלה. יונדאי אלקטרוניקס רכשה באחרונה את חברת מאקסטור, יצרנית של חלקי מחשבים מעמק הסיליקון, תמורת 150 מיליון דולר.

לא ברור אם הקרבתו של יונג תגרום לממשלה להתרכך. פקידים המקורבים לנשיא קים מציינים שצ'ונג נשאר יו"ר הכבוד של יונדאי ויוכל להפעיל את כוחו מאחורי הקלעים. אבל בשבוע שעבר עלו מחירי המניות של החברות הבנות של יונדאי. נראה שהבורסה לפחות מאמינה שהשלום קרוב.

שוק פרי חדש

מחירי חומרי הגלם עולים והספקולנטים מוסיפים שמן למדורה

מחירי הסחורות מהווים סימן מדויק לשינויים בשיעור האינפלציה בארה"ב

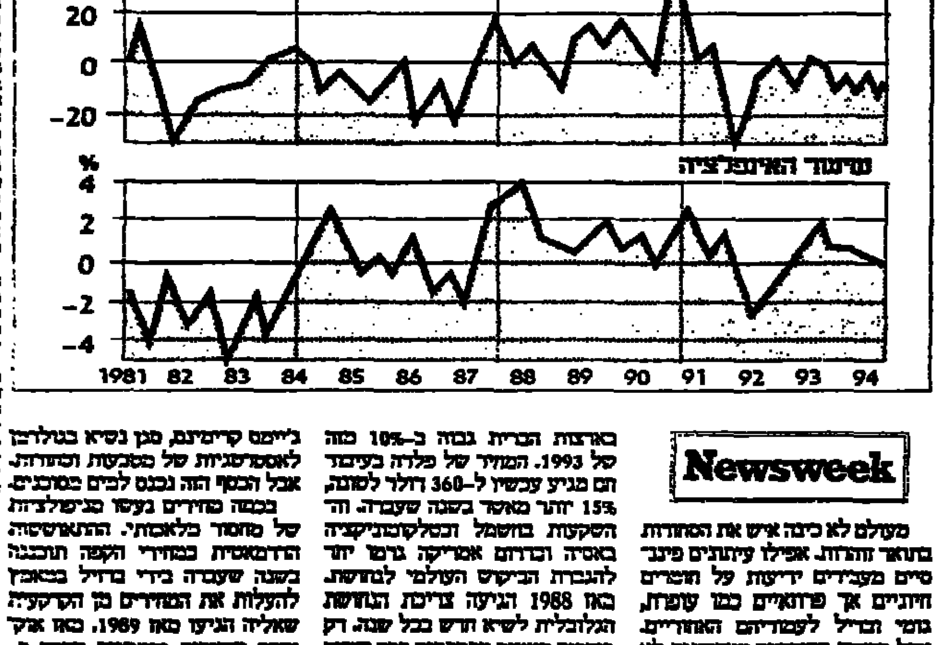

Newsweek

מעולם לא כינה איש את הסחורות בתואר זוהרות. אפילו עיתונים פיננסיים מעבירים ידיעות על חוזים חוזיים אך פרוזאיים כמו עופרת, גומי ובדיל לעמודיהם האחוריים. אבל בששת החודשים האחרונים לא היתה הפעילות בבורסות הסחורות בעולם משעממת כלל ועיקר. כאשר מחירי איגרות החוב התחילו לצנוח, עלו מחירי הסחורות מאלומיניום ועד תבואות.

בשבוע שעבר זינקו חוזים עתידיים לקפה לרמתם הגבוהה ביותר מזה 5 שנים: בסחר בלונדון הגיעו פולי קפה גולמי למסירה ביולי למחיר של 1,959 דולר לטונה – כמעט 70% יותר מן המחיר בפברואר. נחושת הגיעה ל־2,087 דולר לטונה, רמתה הגבוהה ביותר זה יותר משנה. מחירי הנפט – נפט גולמי, נפט מזוקק, נפט לחימום ובנזין – עלו ב־25% מאז דצמבר. מחירים גבוהים יותר לסחורות "רכות" (כמוצרי חקלאות) ולסחורות "קשות" (מתכות) העלו עד עתה השנה את מדד הסחורות של גולדמן זאקס ב־6%, וגרמו לדיבורים שאפשר שהגיע סופו של שוק הדובים הארוך לסחורות רבות.

מחירים חזקים לסחורות הם אות ברור שהכלכלה הגלובלית מתאוששת. ההתאוששות המתמשכת בכלכלה האמריקאית, יחד עם התיעוש המהיר של סין ודרום־מזרח אסיה, יוצרים ביקוש חזק לחומרי גלם. ג'וזף אספוסה, אנליסט בלה במריל לינץ' בניו יורק, מעריך שהביקוש לפלדה בארצות הברית גבוה ב־10% מזה של 1993. המחיר של פלדה בעיבוד חם מגיע עכשיו ל־360 דולר לטונה, 15% יותר מאשר בשנה שעברה. זה השקעות בחשמל ובטלקומוניקציה באסיה ובדרום אמריקה גרמו יותר להגברת הביקוש העולמי לנחושת. מאז 1988 הגיעה צריכת הנחושת הגלובלית לשיא חדש בכל שנה. רק מעטים מפקפקים בכך ששוק הנחושת הוא היום שוק פרי לכל הדעות.

העלייה במחירי הסחורות מגבירה גם את החששות מאינפלציה הגוברת היום בשוקי הכספים. עלייה במחירי הסחורות נראתה באורח מסורתי כאות לאינפלציה. לוחם האינפלציה הגדול ביותר בארצות הברית, נגיד הפדרל ריזרב אלן גרינספן, מצביע על העלייה במחירי הסחורות כאחת ההצדקות להחלטתו של הבנק המרכזי האמריקאי להעלות את שיעורי הריבית לזמן קצר.

אבל יש המפקפקים בכך שאלה הם אותות טובים כפי שהיו בעבר. מחיר חומרי הגלם מהווה חלק הולך וקטן במחיר הסופי של המוצר המוגמר. ובשוק הגלובלי של ימינו משוטטים יצרנים בכל העולם בחיפוש אחר חומרי הגלם הזולים ביותר. אף שהביקוש האמריקאי לפלדה עבר את כושר הייצור של התעשייה המקומית, היבוא – בעיקר מקנדה – סגר בקלות את הפער.

המחשבה על תשואות גדולות בהרבה מאלו שמציעות היום המניות ואיגרות החוב, משכה קהל גדל והולך של משקיעים מקצועיים אל שוקי הסחורות. "ההשקעה המוסדית גדולה עכשיו בכמויות עצומות", אומר ג'יימס קרימינס, סגן נשיא בגולדמן לאסטרטגיות של מתכות וסחורות. אבל הכסף הזה נכנס לכים בכוכבים.

בכמה מחירים נעשו מניפולציה של מחסור מלאכותי. ההתאוששות הדרמאטית במחירי הקפה תוכננה בשנה שעברה בידי ברזיל בניסיון להעלות את המחירים מן הקרקעית שאליה הגיעו מאז 1989. מאז אוקטובר מחזיקות יצואניות הקפה ב־20% מיבוליהן ואינן שולחות אותם לשווקים. זה, יחד עם שמועות על מחסור חמור עוד יותר המתקרב ובא, משך את הספקולנטים שהעלו את המחירים.

עליית המחירים בבורסות לסחורות צריכות להתבטא בסופו של דבר במחירים גבוהים יותר על מדפי החנויות. יש כבר סימנים שזה בתהליך לקרות. החברה הבת של נסטלה בבריטניה, יצרנית הקפה הנמס הגדולה ביותר במדינה זאת, הודיעה בשבוע שעבר שיהיה עליה להעלות באחוז יותר השנה את המחיר הקמעוני. אם מחירי פולי הקפה יוסיפו לעלות, יצרני הגלידה בארצות הברית כבר העלו את מחיריהם 4 פעמים מאז 1993 והגדילו בקיצוב האספקה ללקוחותיהם.

עד כמה עשויים המחירים לעלות? אפילו במחירים גבוהים אלה, רבים מחומרי הגלם עדיין זולים בהשוואה לרמתם ההיסטורית. ליצרנים יש עדיין מרווח מסוים לפני שיהיה עליהם להעביר את העלייה במחירי הסחורות אל לקוחותיהם. אבל אם ששת החודשים האחרונים הם באמת תחילתו של שוק סחורות פרי, עשוי מרווח זה להצטמצם במהירות גדולה מן הצפוי.

صكنا من الامل

בעולם

עבר שבוע / רפי פרסיץ

אשת־חיל מי ימצא?

יש גורסים כי לו יעצה הילרי קלינטון ללויד בנטסן, שר האוצר האמריקאי, עצות ידידותיות מן הסוג שיעצה לעצמה ב־1978–1980, היתה נשכרת קופתה של ארה"ב

קלינטון. רווחים מבקר

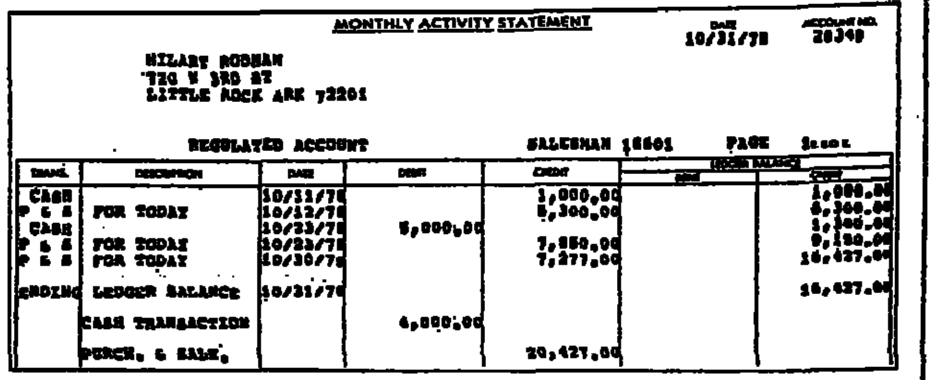

MONTHLY ACTIVITY STATEMENT — DATE 10/31/78 — ACCOUNT NO. 28349

HILARY RODHAM
?20 W 3RD ST
LITTLE ROCK ARK 72201

REGULATED ACCOUNT — SALESMAN 18601 — PAGE

TRANS.	DESCRIPTION	DATE	DEBIT	CREDIT	LEDGER BALANCE DEBIT	LEDGER BALANCE CREDIT
CASH		10/11/78		1,000.00		1,000.00
P & S	FOR TODAY	10/12/78		5,300.00		6,300.00
CASH		10/23/78	5,000.00			1,300.00
P & S	FOR TODAY	10/23/78		7,850.00		9,150.00
P & S	FOR TODAY	10/30/78		7,277.00		16,427.00
ENDING	LEDGER BALANCE	10/31/78				16,427.00
	CASH TRANSACTION		4,000.00			
	PURCH. & SALE.			20,427.00		

החשבון שתפח

עיון שטחי בחשבונותיה של ה־משפחה הילרי רודהם־קלינטון, רעייתו הפעלתנית של נשיא ארה"ב, ביל קלינטון, מעיד כי בת־קופה שבין 1978 ל־1980, הפגינה חושים השקעתיים חדים בשוקי הב־קר, שהניבו לה רווחים לארצמותר־ים להתפאות: וכי בבחרה בקריירה של אשת־נשיא, אבדה בלי משים לקהילת המתווכים ויועצי־ההשק־עות בשיקגו מקצועית בחסר.

אשפית עתידות־כישורים

בשנים 1978–1980 תפחו יתי־רות־הזכות בחשבונותיה של מי שנועדה כעבור זמן להיות לגברת הראשונה של ארה"ב מ־1,000 דו־לר לקרוב ל־100 אלף דולר. השג שלא היה מבייש כסתני־שווקים מן השורה הראשונה.

העיד מי שהעיד, ספק בלצון ספק ברצינות, כי לו יעצה הילרי קלינטון לשר האוצר, לויד בנטסן, עצות ידידותיות מן הסוג שהשכי־לה לייעץ לעצמה, היותה קופתה של ארה"ב נשכרת.

לעומתם, מלהטות לשונות רעות כי את התעשרותה המהירה הבה הילרי קלינטון לשירותיו הטובים של יועץ־השקעות ממולח בחברת רפקו. ברם בדיקה פרטנית של העסקות שנגלגלה אינה חושפת חשד לניתוב עסקות רווחיות לעבר חשבונה.

אמנם היו ימים שבהם הפעילות בחשבונה של גברת קלינטון ("הט־נוף") חרג מגבולות המותר והרצוי. אך מסתבר שלרפקו היו באותה עת לקוחות לא מעטים שחשבונותיהם נוהלו תוך הפרת התקנות. על אי־סדרים אלה, ואחרים, נקנסה חברת רפקו ב־250 אלף דולר. גם נשא המס טעון בדיקה.

שווקים עקשים

ששה ימים אחרי שקיצץ הבנק המרכזי בגרמניה את שיעורי רי־בית הניכיון והלומבארד ב־0.5%, העלה הבנק המרכזי בארה"ב, ביום שלישי שעבר, את ריבית הניכיון מ־3% ל־3.5% ואת הריבית הלי־לית (בפעם הרביעית מאז תחילת פברואר) מ־3.75% ל־4.25%.

היו ימים שבהם היה בתנודות רי־בית נצברות של 1% כדי לזעזע אמות ספים של שוקי־החליפין. לא עוד: בעידן המתירני שבו אנו חיים, נוטלים לעצמם שווקים חירויות תפעוליות שלא היו מעזים לנטול בימים כתקנם. עובדה, התמורות המפליגות בשערי הריבית האמר־יקית הדולרית לא חיבלו במעמדו של המארק ולוזייני האירופיים. הוא הדין לגבי השיפור החודשי ב־גירעון־סחרה של ארה"ב, שהצטמק מיותר מתשעה מיליארד דולר ל־7.5 מיליארד דולר, וכלל לא הרהד בשווקים.

שערי הנעילה של המטבע האמ־ריקאי בשוק המסחר בניו יורק ביום ששי בערב היו: 1.6460 מארק, 1.4070 פרנק שוויצרי, 104.20 ין ו־1.5050 מול הליש"ט.

ככל שהן חידתיות, אין בתנופ־עות אלה משום חידוש: כשהלוך הרוח בשווקים שלילי – במקרה זה, אנטי־דולרי – הם נוהגים להתעלם מנתונים פרו־דולריים; וכשהרוח שורקים במצב רוח פרו־דולרי, הם נוטים להתעלם מנתונים אנטי־דולריים.

אמירת העשור

בסבך שערי לומבארד וניכיון, ריפו והתערבות, ובמבוך־עלונן של קרנות־יום וקרנות־ליל, נשכחה אמירתו הנבונה של נגיד בנק ישר־אל, יעקב פרנקל, שהתריע בשבוע שעבר כי טועה מי שסבור שישועה מארמי־אינפלציה תבוא (רק) מתוך גילדי־ריבית לולייניים, הנזהיהם מ־תוכן כלכלי או פיסקלי. אם איני טועה בגזומה, אמירה עגונה זו היא "פליטת־הפה" הנבונה והצודקת כ־יותר שהשמיע בנקאי ממלכתי במ־עמדו בעשור האחרון והאגס

פרנקל. אמירה שתיזכר לטוב

סיטאמייר האלן גרינספאן: הקשי־בו!

העלאת הריבית בארה"ב הסירה את המועקה שרבצה שבועות אחד־רים על שוקי האג"ח וסייעה לטהר את האווירה העכורה בבורסות המנ־יות. התשואה השנתית על איגרות החוב הדולרית ל־30 שנה נשחקה מ־7.50% ל־7.31% ומדד דאו ג'ונס בניו יורק טיפס בחודש שבר עי ב־106 נקודות (+2.9%). עליות שבועיות מרשימות נרשמו בהונג־קונג (+5.4%) ובסינגפור (+2.8%).

הירידה הבורסאית הבולטת (-3.9%) נרשמה במילאנו.

קרקס הקפה

שוקי הקפה הוסיפו להעלות קנקני היסטורי. בלונדון התם קפה מסוג רובוסטה (הנחות) למסירה ב־יולי את המסחר ב־2,185 דולר ל־טונה, עלייה שבועית ב־12%. בניו יורק בעבע קפה מסוג עראביקה (המשובח) למסירה ביולי מ־1.1610 ל־1.34 דולר לליברה, כש־הוא ננעל ב־1.3090 דולר, עלייה שבועית בכ־13%.

בשבוע הסוער שחלף היו ימים שבהם התבטאה הילולת השערים בקפה בתנודתיות יומית של 5% עד 10% מכלל מחירו. בדרך כלל, מסמלת השתוללות ספקולטיווית קר־בורצית מסוג זה אחריתו של מהלך, ומאותתת על תיקון אנטי־מגמתי אליו.

בסחורות אחרות היה המסחר פחות סוער, אף שלכמה מהן היתה ערגה: פלטינה למסירה ביולי הדקיקו מ־6.65 ל־7.03 דולר לבר־של; כותנה למסירה ביולי טיפסה מ־80.17 ל־83.80 סנט לליברה; נפט מתוצרת טקסס למסירה ביוני האמיר מ־18.23 ל־18.90 דולר לחבית; ונחושת למסירה ביולי הע־פילה בלונדון מ־2,174 ל־2,252 לטונה שיא בן 17 חודשים.

מתכות קודצות

דיבורים חוזרים ונשנים על מאר־רות־אינפלציה, המאיימת על כרי־אותה של ארה"ב בפרט ושל העולם המערבי (השרוי בתהליך התאושש־ות ממיתון) בכלל, הם כר אידיאלי להתחזקות שעריהן של מתכות יק־רות – כפי שמעידות התאוששות כלכלית עליות בשערי סחורות ומתכות בסיסיות.

גם האירועים, המאפיינת באחד־רונה את המסחר בבורסות־מניות ובשוקי איגרות חוב, מעודדת מש־קיעים לנקז חלק מהסכנותיהם מ"נכסי־נייר" לנכסים מוחשיים, בהם כסף־הזהב. השפעה חיובית אחד־רת על שערי המתכות היקרות נוד־עת למתחים פוליטיים, צבאיים ואחרים, כאלה השוקים את בוס־ניה ואת רוסיה, את מקסיקו והאי־טי, את צפון־קוריאה, סומליה ורואנדה. גם התאוששות בשוקי הנפט והקוקו, והתייקרותן של סחורות־מפתח, כקפה, מוסיפות ברק למתכות היקרות.

בשיקולים אלה, ואחרים, יש כדי להסביר את הביקוש הספקולטיווי הגואה למתכות יקרות – הן למסי־רה מיידית הן בשווקים עתידיים. את הרכישות בשוקי אופציות ובש־וקים עתידיים מובילות קרנות־נאמנות: את הביקוש הפיסי לכסף מובילים אוגרים הודים; את רכיש־ות הזהב מובילים סינים; ואת רכ־ישות הפלטינה – יפנים.

בקרב השיקולים הדוחפים העוד־לים בשוקי המתכות היקרות, ניתן למנות:

● את ארבע ההעלאות בריבית הדולרית, הגורעות מכדאיות ה־השקעה במתכות יקרות, שאינן מ־ניבות תשואה שוטפת למשקיעים.

● את הרגיעה היחסית שהשתר־רה באחרונה בדרום־אפריקה, המ־פיגה חששות לשיבוש־תפוקה ואספקה.

● את קיומם של מלאים מספי־קים: הנפילה ב־13%, ל־240 מיליון אונקיות, שנרשמה בכסף מארס במאגרי הכסף המאוחסנים במרתפי הקומקס (השוק שבו נסחרות המת־כות היקרות בניו יורק) אינה אלא תרגיל־עשן שהגו כמה מרוכשי ה־פיסים – שהעתיקו חלק ניכר מאר־חזקותיהם ממרתפי הקומקס למחסנים במדינת דלאוור – במג־מה שקופה ליצור חסר מדומה במל־אי הקומקס.

● את העובדה שפרשיות־האוד־ביים שמנהלות קרנות־השקעה עם מתכות יקרות הן בדרך כלל חסר־פות וקצרות־מועד.

הכסף בסמן

הספקולטיוויות התנודתית בק־רב ארבע המתכות המבהיקות הגד־בילות – זהב, כסף, פלטינה ופאר־לאדיום – היא הכסף: כשמגמות המתכות היקרות בנגמת ירידה, נסוג שער הכסף (באחוזים) יותר משנסוגים שעריהן של שאר המת־כות היקרות; כשמגמות המתכות היקרות בנגמת עלייה, מאמיר שער הכסף (באחוזים) יותר משער־לים שעריהן של שאר המתכות ה־זהרות.

ביום ששי שעבר עמד היחס בין שער הזהב (385.70 דולר לאונקי־יה) לשער הכסף (5.64 דולר לאונ־קייה) על כ־1:68. לוקחי־צפת ולקשישים מופלגים בתוככם זכור כי בשנת 1500, עמד יחס זה על 1:15. 480 שנה אחרי כן, ב־1980, כשהרקיעו שערי המתכות היקרות לפסגות היסטוריות (850 דולר ל־אונקיית־זהב, 50 דולר לאונקיית־כסף) עמד היחס ביניהם 1:17.

מחסום ההתנגדות המשוער בכ־סף שוכן איפשהו בין 6.50 ל־7 דולר לאונקייה. צופים שברמות אלה, אם יושגו, יגבירו המכרות את תפוקתן וההודים ימתנו את רכישותיהם.

רמות התמיכה הסבירות בזהב שוכנות בסביבות 365–368 דולר לאונקייה. מחסומי־התנגדות אחר־בים לו ברמות של 398, 414 (הפס־גה שאליה העפיל בתקופת מלחמת המפרץ) ו־420 דולר לאונקייה. ברמות אלה, מעריכים פרשנים, ישישו מפיקים ובנקים ממלכתיים למכור את עתודות הזהב בשווקים הפיסיים, ו/או בשווקים עתידיים, שבהם גבוהה התמורה מזו המתקב־לת למסירה מיידית.

פלטינה מימי הצאר

שתי יצרניות־העל של הפלטינה הן דרום אפריקה (77%) ורוסיה (15%). מחזורי המסחר בשוק זה צנועים הרבה מאלה שבשוקי הזהב – תופעה המסבירה מדוע עולה התנודתיות בעקומת שערי הפלטי־נה לאין ערוך מזו שבעקומת שערי הזהב.

באחרונה נסחרת הפלטינה (שחתמה את השבוע בניו יורק ב־400 דולר לאונקייה) בפרמיה של כ־15 דולר מעל לזהב. אם יעפילו שערי המתכות היקרות מעלה, עשויה הפרמיה להתרחב. אם יסוגו, היא עשויה להצטמק (ואף להתה־פך).

מחסום התמיכה בפלטינה שוכן בסביבות 373 דולר לאונקייה. מח־סומי ההתנגדות רובצים ברמות של 415, 455, 480 ו־500 דולר לאונ־קייה. ב־1991, כשנזקקו הרוסים בדחיפות למזומנים, הציפו את הש־וקים במטילי־פלטינה מכל הבא ליד, בכלל זה מטילים בני 80 שנה, מימי הצאר.

הרוסים מפיקים יותר ממחצית מצריכת הפלאדיום (הנסחר כעת ב־136.75 דולר לאונקייה) בעולם. מעריכים כי ברוסיה למתרחש בת־חומי־תפוקה אחרים ברוסיה, הצ־טמקה בה תפוקת הפלאדיום באחרונה בכ־15%. כן לא נודע גודלן של העתודות המאוחסנות הזמינות. סביר להניח כי אם וכ־אשר יטפס שער הפלאדיום לרמת 140 דולר לאונקייה, לא יהססו ה־רוסים להציף את השווקים.

עודף הסחר היפאני באפריל – יותר מ־11 מיליארד דולר

טוקיו (אי־פי). עודף הסחר של יפ־אן, הצומח במהירות רבה וגורם למ־תיחות בינה לבין שותפות הסחר שלה, עלה באפריל ב־8.1% לעומת העודף שנרשם באפריל 1993, והגיע ל־11.12 מיליארד דולר. כך מסר משרד הכלכלה היפאני.

עודף הסחר היפאני עם ארה"ב, שותפת הסחר הגדולה ביותר שלה, עלה זה החודש השני ברציפות, הג־יע ב־8.9%, ל־4.38 מיליארד דולר.

פקידים בכירים אמרו כי היה זה החודש החמישי ברציפות שבו נרש־מה עלייה בעודף הסחר היפאני. כמו כן, היה זה העודף הגבוה ביותר שנ־רשם אי פעם באפריל.

ההודעה על נתוני הסחר באה בעת שפקידים בכירים אמריקאים ויפאנ־ים ניסו לחדש את שיחות הסחר בוואשינגטון, שהגיעו למבוי סתום. שיחות הסחר הופסקו בפברואר עקב דרישותיה של ארה"ב להצבת יעדים מספריים לפריצת ההתקדמות בפתיחות השוק היפאני. יפאן טוענת כי צעד כזה יפר את עקרונות הסחר החופשי.

משרד האוצר היפאני ייחס חלק מהעלייה בעודף הסחר לעלייה הת־לולה בשער הין בחודשים האחרונים. פקידים בכירים במשרד אמרו כי ב־מונחי ין, העודף הכללי ירד באפריל ב־1.6%, זה החודש השלישי ברצי־פות. עודף הסחר עם ארה"ב ירד ב־מונחי ין ב־0.9%.

שער הדולר הממוצע באפריל היה 104.43 ין, ירידה של 10.0% לעומת שער הין באפריל 1993.

חלק מהכלכלנים סבורים כי שער ין גבוה יביא לקיצוץ עודף הסחר היפאני בטווח הארוך, משום שהוא יהפוך את המוצרים היפאניים ליק־רים יותר מחוץ לגבולות המדינה וכך ישחית את יכולת התחרותיות שלהם, ויהפוך את מוצרי היבוא לזו־לים יותר לצרכנים.

אך המיתון בכלכלה היפאנית הג־ביל את ההוצאות של הצרכנים הן על מוצרים מיובאים והן על מוצרים יפאניים.

היצוא מיפאן עלה ב־7.1% לעומת השנה הקודמת, והגיע ל־32.89 מי־ליארד דולר, ואילו היבוא עלה ב־6.6% והגיע ל־21.77 מיליארד דולר. עם זאת, במונחי ין היצוא ירד ב־2.7% זה החודש ה־13 ברצי־פות, והיבוא ירד ב־3.2% זה החודש ה־24 ברציפות.

בין המוצרים ליצוא שעלו באפ־ריל היו המוליכים למחצה ורכיבי אלקטרוניקה אחרים, שהיצוא שלהם עלה ב־31.8%; אביזרי מכוניות, שהיצוא שלהם עלה ב־28.3%; ואוני־ות, שהיצוא שלהן עלה ב־62.4%.

ירידה חדה ברווחי הונדה

טוקיו (אי־פי). יצרנית המכוניות והאופנועים היפאנית הונדה, שנפג־עה משער הין הגבוה והקצב המכי־רות האיטי, דיווחה שלשום כי הרווח הנקי של הקבוצה ירד ב־36% בשנת הכספים האחרונה והגיע ל־23.78 מיליארד ין (227.14 מיליון דולר). אך הונדה צופה מפנה בשוק בשנה הנוכחית.

הירידה ברווחים בשנה שהסתיימה ב־31 במארס היתה נמוכה במקצת מזו שנרשמה בשנה הקודמת, שבה ירד הרווח הנקי של הונדה ב־41% ל־37.16 מיליארד ין (356.14 מיליון דולר).

המכירות של קבוצת הונדה ירדו ב־6.5% ל־3.863 טריליון ין (37.02 מיליארד דולר), לעומת 4.132 טרי־ליון ין (39.16 מיליארד דולר) בשנה הקודמת.

הרווחים למניה ירדו ב־36% ל־24.28 ין (23 סנט), לעומת 37.94 ין (36 סנט) בשנה הקודמת.

הונדה מסרה כי הירידה במכירות המכוניות ביפאן ובאירופה איזנה את התאוששות במכירות המכוניות בצ־פון אמריקה ואת מכירות האופנועים היציבה ביותר בחלקי אסיה.

העלייה בשער הין לעומת מטב־עות אחרים, ההופכת את המוצרים היפאניים ליקרים יותר מחוץ לגבו־לות המדינה הגורמת לירידה בערך הרווחים כשממירים אותם ליפאן, מנעה בעדים לקיצוץ בעלויות ולי־שיפור התפוקה.

הונדה צופה שהרווח הנקי של הק־בוצה בשנת הכספים הנוכחית יעלה ב־119% ויגיע ל־52 מיליארד ין (498.4 מיליון דולר). לפי התחזית, המכירות יגיעו לכ־4 טריליון ין (38.3 מיליארד דולר), עלייה של כ־3.6%.

הונדה הודיעה על הסכם לשיתוף פעולה עם הקבוצה הבריטית רובר, ועל סיום הסדר בין שתי החברות לאחזקה צולבת של מניות.

הונדה, שקיוותה להשתמש ברובר כבסיס לפעולותיה באירופה, נדהמה בינואר מהודעתה של חברת ב־מ־וו הגרמנית על רכישת רובר.

ירידה ב־39% ברווח הנקי של פיוניר

טוקיו (אי־פי). חברת פיוניר אל־קטרוניק, יצרנית גדולה של ציוד סטריאו ותקליטי לייזר לוידאו, הו־דיעה שלשום על ירידה של 39% ברווח הנקי שלה בשנת הכספים 1994.

החברה טענה כי שער הין הגבוה והירידה בביקוש הם האחראים לירי־דה של 13.5% במכירות ל־510 מי־ליארד ין (4.89 מיליארד דולר) בשנת הכספים שהסתיימה ב־31 במר־רס, לעומת 590 מיליארד ין (5.67 מיליארד דולר) בשנה שעברה.

הרווח הנקי של הקבוצה ירד ל־6.6 מיליארד ין (63 מיליון דולר) מ־10.8 מיליארד ין (104 מיליון דו־לר). הרווח למניה ירד ל־30.56 ין (35 סנט) מ־60.06 ין (58 סנט).

אך רוב הרווח הנקי של קבוצת פיוניר נבע משינוי בכללי ראיית הח־שבון לגבי חישוב המסים, ואילו ה־רווח התפעולי של החברה – הכסף שמרוויחה החברה מעסקיה העיקריים – ירד ב־92%, מ־28.7 מיליארד ין (276 מיליון דולר) ל־2.4 מיליארד ין (23 מיליון דולר).

פיוניר צופה הפסד נקי של 1.1 מיליארד ין במחצית הראשונה של 1995, לעומת רווח של 2.78 מיליא־רד ין בתקופה המקבילה ב־1994.

יוזמה לחידוש איסטרן

לאס וגאס (אי־פי). ייתכן שאיסט־רן איירליינס תתחיל שוב לטוס בקי־רוב, יותר משלוש שנים לאחר שמטוסיה קורקעו.

חברת תעופה חדשה, שתיקרא "ניו איסטרן איירליינס", עשויה להתחיל להפעיל טיסות לשמונה ערים עוד לפני אוקטובר הקרוב, תוך שימוש במטוסים שעדיין מצויים בצי הישן של חברת התעופה איסטרן.

התוכנית להקמה מחדש של חברת התעופה נמסרה שלשום על ידי כונס הנכסים של איסטרן, מרטין שוגרו, שאמר כי החברה תוכל להפעיל תוך שנתיים 200 טיסות יומיות.

חברת התעופה תפעל מהערים המרכזיות אטלנטה, פילדלפיה ואינ־דיאנפוליס, ותציע תעריפים נמוכים במחלקת התיירות, וזולים למחלקה ראשונה, לפתות אנשי עסקים.

פוקוס הארץ

OSCAR GRUSS אוסקר גרוס

מתכבדים להזמינך ליום עיון בנושא:

גיוס הון בהנפקה פרטית

שיתקיים ביום ראשון, 22 במאי 1994, בגן אורנים בתל אביב

סדר היום:

09.00–08.30 התכנסות והרשמה
09.05–09.00 מר אדי שלו, מנכ"ל אוסקר גרוס: דברי פתיחה
09.20–09.05 מר עדי אמוראי, יו"ר דירקטוריון חברת החשמל
הנפקות פרטיות – היבטים מקרו כלכליים
09.40–09.20 עו"ד דוד אפרתי, אפרתי גלילי
גיוס הון בהנפקה פרטית – מרעיון לביצוע
10.00–09.40 מר חזי רם, אוסקר גרוס
אבני דרך בביצוע הנפקה פרטית
10.20–10.00 רו"ח זאב פלדמן, בריטמן ושות'
שיקולי מס בהנפקה פרטית ובהנפקה ציבורית
11.00–10.20 השפעת המשבר בבורסות ת"א וניו יורק על שוק הנפקות פרטיות:
מר יונתן בן כנען, פועלים שוקי הון
פרופ' דן גלאי, האוניברסיטה העברית וחברת סיגמא
מר שמואל גורטלר, מנכ"ל כלל מנפיקים
מר אלדד תמיר, מנכ"ל אוורגרין שוקי הון
11.30–11.00 הפסקת קפה
11.50–11.30 פרופ' אמיר ברנע, אוניברסיטת תל אביב וחברת זינגר ברנע
שיקולי המשקיע בהנפקה פרטית
12.10–11.50 מר גור שומרון, מנכ"ל קרן הון סיכון פורז
קריטריונים להשקעה בהנפקה פרטית של קרן הון סיכון
12.30–12.10 עו"ד רונית גרוס
הגנה על המשקיעים ותהליך הדיו דיליג'נס
13.30–12.30 גיוס הון בהנפקה פרטית – נסיון אישי של יזמים:
מר משה אורטס, מנהל חט' אלקטרוניקה וסמנכ"ל התעשייה אוירית
מר דידי ארזי, מנכ"ל NICE
גב' קרן בילסקי, מנכ"ל בינה ורשתות
ד"ר יצחק בנטוויץ, נשיא MED SYSTEMS
מר אריה רוטנברג, יו"ד רמת סיליקון
13.30 ארוחת צהריים

קהל יעד: יזמים, תעשיינים, מנהלי חברות פרטיות וציבוריות, משקיעים, מנהלי קופות גמל, חברות ביטוח, מנהלי קרנות הון סיכון. בנקאי השקעות, עורכי דין, רואי חשבון וכלכלנים.

דמי השתתפות: 350 ש"ח (כולל מע"מ). למנויי הארץ: 315 ש"ח (כולל מע"מ)
ההרשמה ב"פוקוס הארץ", טלפון: 5121174, 03-5121382

נא הקפידו לקבל אישור רשום ממוספר על ידי פוקוס הארץ המהווה אישור השתתפות בכנס

638-20-20
לוח העיר

סוגרים עסקה
באפריפו
רמת אביב ג'

ירידה של 34% ברווחי מצושיטה

טוקיו (אי־פי). הביקוש החלש וש־ער הין גבוה גרמו לירידה של 34% ברווחיה של חברת האלקטרוניקה היפאנית מצושיטה, יצרנית מוצרי הצריכה החשמליים הגדולה ביותר בעולם, בשנת הכספים האחרונה.

מצושיטה והחברות הבנות שלה רשמו רווח נקי משולב של 24.5 מי־ליארד ין (234.80 מיליון דולר) בש־נת הכספים שהסתיימה ב־31 במאר־רס, לעומת 37.3 מיליארד ין (357.48 מיליון דולר) בשנה הקוד־מת. כך הודיעה החברה שלשום, בד־יווח על רווחיה השנתיים.

בדיווח נאמר כי המכירות ירדו ב־6.1% ל־6.624 טריליון ין (63.48 מיליארד דולר), לעומת 7.056 טרי־ליון ין (67.62 מיליארד דולר) בשנה הקודמת.

הרווח למניה ירד אף הוא ב־34% לעומת השנה הקודמת: מ־11.67 ין (11.18 סנט) ל־17.66 ין (16.92 סנט).

החברה טענה כי הסיבה לביצועיה הגרועים היא הירידה בביקוש הצרכ־נים בשוק המקומי ובאירופה, אף שהיא ציינה התאוששות ניכרת בארה"ב.

החברה מסרה על קצב מכירות אטי של מכשירי חשמל ביתיים, כיי־חוד מזגנים וציוד וידאו וסטריאו. מ־צושיטה מייצרת את המותגים פנסוניק, ניישיונל, קואזר וטכניקס.

הדיווח של מצושיטה צפה כי הש־נה הנוכחית תהיה קשה לחברה, אך היא צופה עלייה של 145% ברווח הנקי שלה, עקב מאמצים לחזק את יעילות הייצור ולבטל את שער הין הגבוה כדי להגדיל את יבוא המוצ־רים.

"אף שיש סימנים שהכלכלה המ־קומית מתאוששת מהמיתון הארוך, העתיד עדיין אינו בטוח ולנוכח מוד־לוקות השוק, שערו הגבוה של הין התחרות הגוברת, איננו יכולים לה־רשות לעצמנו להיות אופטימיים", נאמר בדיווח.

אליטליה מתכננת לקצץ 4,000 משרות

רומא (אי־פי). אליטליה, חברת התעופה האיטלקית הלאומית, הצי־גה בפני איגודי העובדים תוכנית הבראה שתביא לקיצוץ של כ־4,000 משרות.

דובר של החברה מסר כי אליט־ליה, שהודיעה בשבוע שעבר על הפ־סד בסך 343 מיליארד לירטות (214 מיליון דולר), מתכוונת לקצץ 20% מכוח העבודה שלה כחלק מתוכנית הבראה לשלוש שנים.

חלק מהעובדים יוצאו לפנסיה מו־קדמת, ואילו אחרים יתבקשו שלא להמשיך לעבוד אחרי הפנסיה. עדיין מתנהלים דיונים עם איגודי העוב־דים, כדי לקבוע מה ייעשה עם יתר העובדים.

שאולו ברוסי, מזכ"ל הסיבת העוד־בורה של איגוד העובדים האיטלקי, CIGL, אמר כי אליטליה מצפה לקצץ עד סוף 1994 משרות של כ־1,570 עובדי מנהלה ו־1,300 עוב־דים בהנהלה הראשית ובסוכנויות אח־רות.

שוק סלקטיבי!
תן לנו להפיק את
המקסימום מתיק השקעותיך
אפריל
ניירות ערך
צלצל: 09-919076
וקבל את היחס האישי בו רגילים לקוחותינו
אפריל ני"ע והשקעות בע"מ
סניף ראשי: א. יפה 5 רעננה 09-919076
סמילנסקי 4 נתניה 09-349462
חובבי ציון 5 ירושלים 02-821511

הארץ

יום ראשון י"ב בסיון התשנ"ד
22 במאי 1994

מערכת, הנהלה, מודעות, הפצה ומנויים: תל אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212, ת"ד 233 תל אביב 61001 פקס' 6810012 מערכת, 6815857 הנהלה, 6813859 מודעות. ירושלים: רחוב המבוטלת 2, טל' 02-254245, ת"ד 273 י-ם 91002; פקס' 02-254249. חיפה: רחוב נורדאו 20, טל' 04-6231667, ת"ד 5259 חיפה 31052; פקס' 04-670715. שירות חלוקה למנויים 5121355, 03-5121344 מודעות לוח דרושים 03-6382020

המו"ל: הוצאת עיתון הארץ בע"מ, רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב
העורך: חנוך מרמרי   עורך המשנה: יואל אסתרון
גרשום שוקן, העורך 1939–1990

HA'ARETZ Daily Newspaper, P.O.B 233 Tel Aviv 61001 Israel
21 Salman Schocken St., Tel (03)5121212, Fax 6810012

אין סמכות בלי אחריות

צה"ל יצא מרצועת עזה, אבל הפיגוע בבוקר יום ששי, ששני החיילים משה בוקרא וארז בן־ברוך נפלו לו קורבן, הוכיח לנו כי בעיות הרצועה עדיין אינן מרפות מישראל. ליתר דיוק: חוליות הטרור של החמאס והג'יהאד האיסלאמי מוסיפות לחפש לנו טרף לאורך הכבישים, וארגוני חזית הסירוב מתחרים בשליחי הפונדמנטליזם המוסלמי. אמנם נהרגו יהודים באותם מקומות גם בימים שבהם היה צה"ל פרוס לאורכה ולרוחבה של רצועת עזה, אבל המדיניות שהולידה את ההסכם בדבר הקדמת הפעלתו של ממשל עצמי בעזה ויריחו התבססה על ההנחה כי המשטרה הפלשתינית תבלום את הטרור ותשתף פעולה עם צה"ל באבטחת ההתנחלויות והמתנחלים.

לפי מה שמסרו ראשי צה"ל לקבינט המדיני־ביטחוני ביום ה' שעבר, השתרר "אי־סדר מוחלט" ברצועת עזה. השרים התרשמו מהדיווחים האלה שהמצב שם "קרוב לתוהו ובוהו"; משני ניסוחים אלה נגזרה הכותרת שבישרה לקוראי "ידיעות אחרונות" ביום ו', כי לפי הערכה בצה"ל, "מסתמן תוהו ובוהו ברצועת עזה". הקרשנדו הזה בצביעת התמונה בצבעים שחורים יותר ויותר – אין הראיות שהוא משקף את המצב לאשורו; הוא מעיד יותר על נטייה שלנו להפיק הנאה מחוסר האונים של אש"ף, אך איזו תועלת תצמח לישראל מגילוי כוח של שמחה לאיד?

מותר להניח כי ראשי מערכת הביטחון אינם אשמים בניפוח מגמתי בתיאור המצב ברצועת עזה; אבל אין בקשיי המעבר כדי להוכיח כי הנהגת אש"ף לא תוכל להיחלץ מהם. הסכום הענקי של 2.4 מיליארד דולר, ש־40 מדינות וכמה וכמה ארגונים בינלאומיים הבטיחו לממשל העצמי בעזה ויריחו, נועד למימון תכניות, לרבות בניית בתי מגורים; הכסף לתשלום המשכורות לשוטרי האוטונומיה צריך לבוא ממקורות אחרים.

שום מדינה ושום ארגון פילנתרופי לא ישלם פרוטה כל עוד הממשל העצמי אינו יכול להתייצב כלפיהם כרשות של מינהל מסודר; שום בנק לא ייתן מילווה לאש"ף, בתור שכזה. לעיכובים המפריעים לכינונה של מועצה מנהלת יכול לשים קץ רק יאסר ערפאת עצמו.

התנועה הציונית עמדה במצוקה כספית דומה, עת התחילה לזרום ארצה העלייה השלישית. הצהרת בלפור והחלטת סאן רמו של בעלות הברית, שמסרה את המנדט לידי בריטניה, לא סיפקו לעולים היהודים לא שיכון ולא עבודה מפרנסת. אש"ף חייב עתה להוכיח, כמו התנועה הציונית לפני 70 שנה, יכולת קונסטרוקטיבית: זהו מבחנו, אחרי שתמו ימי התעמולה הפוליטית.

מדינת ישראל חתמה על הסכמי אוסלו וקהיר מתוך אמונה כי הנהגת אש"ף תהיה מסוגלת להקים ולקיים ממשל עצמי יעיל, ולשתף אתה פעולה במאבק נגד הטרור. היא לא תיסוג מדרישה זו; ואם תתבדה ציפייתה, לא תהיה לה ברירה אלא לסגור מחדש את הרצועה, כפי שהיתה סגורה עד מלחמת ששת הימים. האלוף דני רוטשילד, מתאם הפעולות בשטחים, הציע לבטל כליל את הסגר; אך אין שום סיכוי שהצעתו תתקבל כל עוד לא תצליח המשטרה הפלשתינית להטיל את מרותה על האוכלוסיה שחגגה זה עתה את סוף הכיבוש.

ישראל לא תתפתה לשוב לרצועה: היא מסרה אותה לידי ערפאת ואנשיו, ואלה קיבלו עם הסמכות גם את האחריות ליצור שם תנאים שיקרבו ליחסי שכנות טובה עם ישראל.

חובת ההוכחה

מאת עוזי בנזימן

הימים הראשונים לפעולת הרשות הפלשתינית בעזה וביריחו מעוררים דאגה עד כדי הצבת סימן שאלה על עצם תוקפה של ההנחה, שניתן להפקיד בידי אש"ף את השליטה על שני חבלים אלה. מהרגע הראשון ליישום ההסכם בעזה כל הכוחות המתנגדים לו החלו להלום בו כדי למוטטו. אין להקל ראש במאמץ זה ולפטור אותו בקשיי ההסתגלות בלבד: צפון בו איום ממשי על ניסיון ההתפייסות הרציני הראשון שבין ישראל לפלשתינאים. אם ישראל ואש"ף לא יתעשתו מייד ויגייסו את התושיה והמשאבים הדרושים כדי לבצר את ההסכם, ייכשל הניסיון ויחסי שני העמים ייקלעו למלכוד אלים, שהאינתיפאדה תהיה משחק צופים לידו.

חובת ההוכחה היא בראש וראשונה על הצד הפלשתיני. נכון שההסכם עוצב באופן מגביל בלבד על שאיפות הפלשתינאים לעצמאות, ויוצרים מציאות יומיומית מתסכלת, שמשאירה על כנו את הסכסוך הלאומי ואולי אף מחריפה אותו. אלא שזה ההסכם שנחתם ואלה תנאיו, ואש"ף אינו רשאי לפטור את עצמו מלקיים אותו בנימוק שהוא מוסיף לדבוק בעמדה שההתנחלויות הן מכשול לשלום (כך עשו דובריו ביום ששי).

בראש וראשונה על אש"ף להוכיח שהחיל על עזה ויריחו נורמה שלטונית המחויבת לקיים חוק וסדר בלי הנחות. נורמה של חוק וסדר משמעותה, בעיקר, גינוי והענשה של כל מי שאוחז באלימות, קל וחומר בטרור; בלי הנחות פירושו שאין יוצאים מהכלל ביישום הנורמה, לא מצד אלה שלגביהם היא חלה (למשל, אנשי החמאס) ולא מצד אלה שהם קורבנות הפרתה (למשל, צה"ל או אנשי ההתנחלויות). משטר של חוק וסדר אינו ניתן לחלוקה: מי שמשלים עם (ואולי גם מעודד) מעשי חבלה של ארגוני הסירוב נגד ישראלים, ימצא את עצמו מהר נאבק אתם על עצם קיומו.

אמירות אלה, שהן לכאורה מובנות מאליהן וידועות גם לאנשי ערפאת ופיקודו, נבחנות שוב נוכח תגובתם המגמגמת של ראשי אש"ף בעזה על הפיגוע ביום ששי, שבו נרצחו שני אנשי מילואים, ועל ניסיון ההתנקשות הנוסף בתושב חבל קטיף. מנקודת מבטם, הלכה מדינת ישראל כברת דרך אידיאולוגית ארוכה לקראת הפלשתינאים בחתימתה על הסכמי אוסלו וקהיר, היא זכאית לתמורה שווה ערך מצד אש"ף בתחום המעשה: צמצום הטרור ומאמץ אמיתי ללכוד את הרוצחים ולהענישם.

התחום השני שבו על אש"ף להוכיח את יכולתו לממש את יומרתו לנהל את חיי הפלשתינאים הוא התחום הכלכלי. על ערפאת להשביע את רצון המדינות שהבטיחו להזרים כספים לאוטונומיה הפלשתינית בכל הנוגע לנהלים ולבקרות שבאמצעותם יפקחו על השימוש בתרומותיהן. עליו לשנות את דפוסי הניהול שהורגל בהם, לבזר חלק מסמכויותיו ולכונן מנגנון שלטוני מודרני. אם יביא לעזה ולירחו מתכונת [illegible], יטמין במו ידיו את מטען החיסול של הרשות הפלשתינית.

גם הצד הישראלי עומד למבחן: אין לנו אפשרות רבה להשפיע על יכולתו ועל נכונותו של אש"ף להפעיל משטר של חוק וסדר, הן כלפי האוכלוסייה הפלשתינית והן בביצוע פעולות טרור נגדנו. יש לנו, לעומת זאת, מרחב תמרון לא מבוטל בהושטת סיוע לרשות הפלשתינית בבואה להתמודד עם הבעיות הכלכליות של הרצועה. ככל שהדברים נשמעים אולי מקוממים, על רקע הפיגועים של הימים האחרונים, מעניינה של ישראל שרעיון האוטונומיה בעזה וביריחו יצליח, ולשם כך עליה לתמוך באופן ישיר ביציבות השלטון הפלשתיני ובאופן עקיף ברמת החיים של תושביו.

יש תחום נוסף שבו על הממשלה לפעול כדי לנטרל את אחד האיומים המסוכנים על הצלחת הניסוי: ריסון נרגנותם של המתנחלים. המתיישבים היהודים הבאים לבית הכנסת ביריחו וחולפים בנחת על פני השוטרים הפלשתינאים המתעלמים מהוראותיהם, מעידים על עצמם שהם עדיין אינם תופסים שנפל דבר ביריחו. בראש וראשונה הם מפגינים חוסר כבוד לשוטר הפלשתינאי ולמעמד שהוענק לו בהסכמים שעליהם חתמה ממשלתם. המתיישבים היהודים, הם ולא הם, המדינה כולה, צריכים לשאול את עצמם מה היתה תרומתה של ההשפלה שהשפילו ישראלים את הפלשתינאים לפרוץ האינתיפאדה. התנשאות גזעית, המתבטאת בחסותם של כלי נשק, היא מרשם בדוק להתלקחות בין מתנחלים לפלשתינאים בעזה וביריחו.

חובת ההוכחה העיקרית ליישומו של ההסכם מוטלת, כאמור, על אש"ף, אבל על הצד הישראלי לתרום את חלקו בנטרול הפוטנציאל הנפיץ שביחסי המתנחלים והפלשתינאים. זו משימה לא פשוטה, שמחייבת כושר הכרעה של הדרג המדיני ונחישות ביצוע של צה"ל. אין בה הזוהר שבמבצע חטיפת מוסטפה דיראני, אך לעומת זאת, היא חיונית.

אלכס ליבק / חוף עזה, 15.5.94

אנטליה קורצת יותר

מאת גדעון לוי

פייר האסקי, שליחו הוותיק של ה"ליברסיון" הצרפתי בישראל, נדהם בשבוע שעבר. ישראל יוצאת מיריחו ומעזה, האסקי היה משוכנע שהמדינה תעמוד לרגע מלכת נוכח האירועים ההיסטוריים המסעירים.

אבל העיתונאי הצרפתי המנוסה נאלץ לדווח לעיתונו, אולי לאכזבת עורכיו, כי בחירתו של חיים רמון, ועוד יותר מכך – חופשת החג הלאומית באנטליה, העסיקו את הישראלים הרבה יותר מהנסיגה מג'בליה, או אפילו מהנסיגה מישיבת "שלום על ישראל" ביריחו. זו נסיגה בלא הפגנות, ובוודאי בלא ספר תורה. רק כמה סהרורים עוד מתפללים ב"שלום על ישראל", ושלום על ישראל.

עם שנחשב לעם פוליטי כל כך מתגלה לפתע כעם ככל העמים: ה"ג'קפוט" כבר קודם לכל, ריחה של ארוחה ישראלית טובה מרגשים כבר יותר מתמונות הלילה האחרון בעזה. כן, הוויכוחים הכי סוערים נסובים עדיין על פוליטיקה בכלל ועל עתיד השטחים בפרט, כמו לפני שנה, כמו לפני עשור, אבל העניין לא חורג עוד מגבולות של ויכוח קבוע של ליל שבת, או של נסיגה [illegible] מקומית, שצריך איכשהו לקיימו. ויכוח נסער ליד שולחן הפיצוחים והשיוואס – כן, אבל לא יותר מזה. לא השתתפות בהפגנה, לא מחאה ולא בכייה. הטיול של סוכנות הנסיעות קודם יותר.

בנורמליות הזאת, צריך להודות, יש לא מעט סימנים מעודדים. בבחירה בין עם סגולה שסובל עצמאות ובין עם נורמלי שאוהב לאכול טוב ולנסוע לאנטליה במחיר הקרן, מסתמנים לא מעט יתרונות דווקא לאפשרות השנייה. את הנימוקים הכי חזקים בזכות הנסיגה מעזה שולפים הישראלים מתחום הנוחות האישית: לא מילואים ואולי גם לא סכינאים. אידיאולוגיה גדולה אין בכך. בזו אחר זו נופלות החומות והכל מתקבל כאן בתערובת של כמה חששות קלים, אבל בעיקר בשעמום מפוהק. ככל הידוע, אף ישראלי לא נצפה בשבוע שעבר במצב של תרדה אקסטטית; איש גם לא מחה יותר מדי נוכח הנסיגה המשמעותית של צה"ל.

נכון שמדובר בעזה, מחוז השנאה והתהדה של הישראלים, וביריחו הקטנה, אבל גם נסיגה מאלו נראתה, עד לפני כשנה, כמשימה כמעט בלתי אפשרית מבחינת דעת הקהל הישראלית, שהכל דיברו בנצחיות. הנה צה"ל כבר מחוץ לעזה ויריחו, והשמים לא נפלו. קודם לכן גם לא נפלו השמים כשהיה על הישראלים לעבור מחסום פסיכולוגי גבוה הרבה יותר – ההכרה באש"ף.

הטאבו הזה הילך אימים במשך שנים ארוכות על כל מנהיג ישראלי חפץ חיים. רבים מהם הודו בחדרי חדרים שאין מנוס מהליכה לאש"ף כפרטנר, אלא שהדבר נתפס כבלתי אפשרי מבחינת דעת הקהל. פריצת הטאבו הזה היתה משולה כל אותן שנים להתאבדות פוליטית. והנה זה פלא: מעשה ההתאבדות התגלה כצעד דל סיכונים מבחינה פוליטית פנימית.

בסוף השבוע שעבר נראה היה כי הסכם קהיר מאיים הרבה פחות על ראשה של הממשלה הנוכחית מאשר דו"ח המבקרת. גם ניסיון העבר מלמד ש"מושחתים" היא מלה יעילה יותר להפלת ממשלה בישראל מ"בוגדים".

אין כל טעם לבוא חשבון עכשיו עם מי שהשהו ועיכבו במשך שנים את ההתקדמות המדינית מפחד דעת הקהל. את מה שעשתה ישראל עכשיו אפשר היה לעשות גם לפני חמש שנים, אולי גם עשר. בחמש השנים האחרונות אש"ף לא השתנה כלל ועיקר, רק אנחנו שינינו עמדות, שאפשר היה לשנותן עוד קודם לכן.

אבל למחרת הנסיגה מעזה ויריחו מותר וצריך לשאול האם הופק הלקח. האם מבינים רבין ופרס כי בידיהם הכוח לעשות ככל העולה על רוחם כמעט, ובלבד שיציגו לישראלים את התועלת שתצמח להם מכל מהלך, ובעיקר מידה של ביטחון אישי סביר. מדינה פלשתינית? נסיגה מרמת הגולן? ישראלים שלמדו לחיות עם מו"מ עם אש"ף ישתחררו מהר [illegible] גם מהדמוניזציה שעברו [illegible] במשך שנים את שני המונחים הללו.

אם ילמד ראש הממשלה את כמה משרדיו פרק במינהל תקין, תצמח לו ברכה אלקטורלית רבה הרבה יותר מאשר אם יסייג את ההתקדמות המדינית העתידית מפחד דעת הקהל. כשם שרבין הופתע לראות שאפשר לחתום על הסכם עם אש"ף – ועוד עם ממשלה צרה כל כך – ולהישאר בחיים, הוא יופתע לראות שאפשר גם להתקדם הלאה, בחזית המזרחית והצפונית, הרבה יותר מהר ממה שהוא חושב, כל עוד תלוי הדבר בדעת הקהל הישראלית.

נסיעה לאנטליה דרך סוריה במכונית, למשל, עשויה להתגלות כנוסחה שישפיע על ישראלים רבים הרבה יותר מאשר הפחד הקמאי המדומה מפני נוכחות סורית עתידית בגולן, [illegible] לרבים מאתנו. סוף סוף, בחודשים האחרונים ביקרו יותר ישראלים באנטליה מאשר בקצרין.

אם כל ההתנחלויות

מאת צבי בראל

העיר חברון היא היחידה בשטחים שנכבשה פעמיים ונשלטת בידי שני גורמים: הצבא והמתנחלים. שלא כמו בעזה, שבה מקיימים עכשיו הצבא והפלשתינאים סיורים משותפים וועדות משותפות לפתרון בעיות היומיום, בחברון מתנכרים שני הכובשים זה לזה, וכל אחד מהם מקיים את אורחות חייו מבלי להכיר בעליונות משנהו.

האוטונומיה הזאת מתקיימת כבר משנתו הראשונה של הכיבוש, ולא נראה כי משהו עומד להשתנות. הניסיון לשכנע את בג"ץ, כצעד אחרון, להורות לצבא לסלק את המתנחלים מלב העיר, גם הוא לא צלח. ביום חמישי שעבר השכיל בג"ץ להורות על הקפאת עתירתם של שני עורכי דין ערבים ממזרח ירושלים, שאליהם הצטרפו תושבים מחברון, אשר דרשו, מנימוקים ביטחוניים, לעקור סוף סוף את מתנחלי חברון. בג"ץ הטיל את ההחלטה על הדרג המדיני, וקבע כי רק הוא מוסמך להחליט בנושא זה. ראש הממשלה, מתוך תבונה מדינית, מסרב להחליט.

לידתה בחטא של התנחלות חברון היא עניין מוכר, והאשמה נושאים גם ממשלת המערך וגם ממשלת הליכוד. קדמה לה הורתה, התנחלות קרית ארבע, שיזור עם בנותיה בבית הכנסת אברהם אבינו, בית הדסה, תל רומיידה ובניינים נוספים בחברון הפכו לארכיפלג של [illegible]. שם גם נוצקו תבניותיהם של מנהיגי ההתנחלויות לעתיד: משה לוינגר, בני קצובר, הרב ולדמן, הרב ליאור, צבי קצובר, המחתרת היהודית, הכהניסטים והמתנחל ברוך גולדשטיין ועוד רבים אחרים שהקימו סניפים בהתנחלויות ביו"ש, בעזה ובגולן. קרית ארבע וחברון גדלו, אם כן, להיות מערכת העצבים המרכזית של כל המפעל ההתנחלותי.

אחיזת עיניים היא, לכן, להציג דווקא את היישוב היהודי בחברון כגורם מרכזי אבל מבודד בתנועת ההתנחלות. גולדשטיין לא היה תושב חברון, משתתפי הטיול שירו ופצעו [illegible] בשבוע שעבר לא היו תושבי חברון, מתנחלי מערת המכפלה באים ברובם מקרית ארבע, וסיורי התגמול שקיימו מתנחלים בכפרי הסביבה לא יצאו בהכרח מהעיר חברון. כלומר, מי שדורש לעקור את יהודי חברון לא רק שאינו יכול להסתפק בקיצוץ שלוחותיה, הוא גם משלה עצמו שבכך בלבד יוקהה הרגישות.

האם הממשלה מוכנה למתקפה חזיתית מול סמל ההתנחלות? התשובה הצבאית היא ככל הנראה חיובית. אפשר לגייס כמה עשרות גדודים, להעמיס את מתנחלי חברון על משאיות ולשלחם משם. כל תכנית צבאית כזאת תתבקש לתת תשובה לאפשרות הוודאית שרוב תושבי קרית ארבע יבואו לפרוש בחזרה למבנים שיפונו, או לבתים אחרים בחברון, שייערך גיוס המוני בקרב ההתנחלויות האחרות עד הקשה בשטחים, ושככל הנראה לא יהיה מנוס משימוש בנשק חם.

העיר חברון וקרית ארבע יואלו נתונות מאותו רגע בעוצר מתמיד. דוגמה זעירה של מה שעתיד להתרחש הציגו המתנחלים שפרשו לבית הכנסת ביריחו. אולם לעומת התרחיש הקשה הזה, הצבא, אם יוציא כוחות יוצאים מן הכלל, יוכל לעמוד במשימה הזאת.

שאלה אחרת היא האם מן התבונה הפוליטית המדינית לצאת דווקא עכשיו במתקפה חזיתית שכזאת. עוד לפני שנחתם הסכם עזה יריחו הסתמנה יציאה של משפחות יהודיות מן השטחים בחזרה לישראל. תחילה בטפטוף ואחר כך בזרם דק. ברבים מן היישובים בשטחים מתקיימים מדי יום דיונים במשפחותיהם בשאלה מתי ולאן לעזוב. האוטונומיה המצומצמת שנכנסה לתוקפה בשבוע שעבר כבר החלה להמאיס את החיים על משפחות רבות, בעיקר ברצועת עזה. כאשר תחול האוטונומיה בכל השטחים, ומדובר בפרק זמן של פחות משנה, יגדל מאוד מספר המשפחות שלא יוכלו לעמוד בחששות הביטחוניים או בצורך להציג רישיונות מעבר כפולים, להמתין לשיירות, ולראות כיצד יישוביהם הולכים ומתרוקנים. [illegible]

ככל שתתרחב האוטונומיה, יתקשה צה"ל יותר ויותר להגן על תושבי ההתנחלויות שיבקשו לשמור על תנועה חופשית. אם היום נדרשים ישראלים המבקשים לעבור את יריחו להתקבץ בשיירות של חמישה כלי רכב, מה יעשו תושבי יישובים קטנים שכל צי רכבם הוא חמישה כלי רכב? איכות החיים הפיזית תהפוך למצוקה נפשית. תהליך דומה עבר על הרבה מושבות קולוניאליות שהשתחררו מכובשיהן.

התהליך הזה צריך להגיע קודם לידי מיצוי, ואפילו בעידוד ממשלתי, כדי לצמצם את היקף ההתנגשות הבלתי נמנעת עם הגרעין הקשה. אפשר לזרז רק בתנאי אחד, שהממשלה תסכים כבר עכשיו לנפץ את האשליה שההתנחלויות ימשיכו להתקיים גם בהסדר הקבע, ותסיר מהן את העול הכלכלי. [illegible] כל עוד ממשיכה הממשלה לתמוך במתנחלים, אין הצדקה להתחיל את הפינוי דווקא ביעד שיגרור מלחמה כוללת.

סיור משותף

מאת אמנון דנקנר

הסיור המשותף לצה"ל ולמשטרה הפלשתינית עצר את הג'יפים שלו לארוחת עשר.

סרן אבי: בתיאבון סרג'נט עמר.

סרג'נט עמר: בתיאבון, בתיאבון, לבריאות מתוקין, קפטן אבי.

סרן אבי: מה זה אתם לא אוכלים? מה קרה, אתם לא רעבים?

סרג'נט עמר: אני אגיד לך האמת, קפטן אבי, רעבים כמה, אבל אין אוכל. למה לא בא הכסף מן מדינות. זה מצב חרא, מה אני יגיד לך. יותר טוב היה מתי עבדנו בתל אביב בבניין והיינו קונים במכולת לחם חלבה ולוף ולבן. אולי תיתן לי איזה ביס, קפטן אבי.

סרן אבי: תפדל. בוא תתכבד, בתנאי שתספר לי כמה דברים. תגיד, איך גמרתם את החקירה בעניין שני החיילים שלנו שנהרגו, ותוך שעתיים אמרתם — לא מצאנו, מה לעשות. הרי כל ילד אצלכם יודע בדיוק מי עשה את זה.

סרג'נט עמר: אני אגיד לך האמת, קפטן אבי, בטח יודעים. ומה הכל אנחנו יודעים. אבל מה, לפעמים, ככה זה בחיים, לא מחפשים יותר מדי שלא יהיה צרות גדולות, אתה מבין אותי? אני אתן לך דוגמה. אנחנו קוראים אצלכם בעיתון על העניין זה עם המנות, נכון? מה קרה, לקחתם אותם בחקירה מי שצריך לקחת? גם אצלכם כל ילד יודע את מי צריך לשאול. למה מי יאמין למעריב? אולי על המשטרה ומי יאמין לידיעות? אולי העוזרה אבל משטרה שלכם פוחדת לשאול. למה לא מחפשים להגיע מי שיכול לעשות הרבה צרות. ככה זה גם אצלנו. מבין?

סרן אבי: בחייך, מה אתה משווה? תיקון, תיקה מהחיתוכה, זה טוב.

סרג'נט עמר: אז אני אתן לך דוגמה אחר. אצלכם האחד עם המדרקות הבמה, מה מציאה הדו"ח שלה, נגיד על פואר זה מה עשה הרבה בלגנים אצלו במשרד עם המנהל שלו. מה בודה משה אמר להם תלכו מהר הביתה? לא. אמרתם נעשה ועדה לבדוק ובעוד מה תגיד – נעשה. מתי גומרת את הוועדה הזאת? אולי בעוד שנה אולי שנתיים. ככה גם אנחנו. נעשה ועדה. מה יש?

סרן אבי: הנה פתחתי לך קופסה חלבה, תאכל, אל תדבר כל כך הרבה. רק תענה לי על שאלה קטנה: אם בניית, באופן תיאורטי תתפוש את הרוצחים, מה תעשה להם?

סרג'נט עמר: בגלל אין לנו נשיא לא נעשה להם כלום. למה אם היה לנו נשיא הכל היה נהיה פסדר. זאת אומרת, היינו נותנים להם יעני עונש ושמים אותם ביית בית סוהר ואז הנשיא היה נותן להם חנינה. אבל אם אין נשיא אי אפשר אפילו לתת חנינה, ואם אין חנינה, אי אפשר גם לתת עונש. הכל כמו אצלכם, לא? למדנו אנחנו מהר.

סרן אבי: אבל רגע, אני קשה לי להיכנס לראש של הערפאות שלכם. מה, הוא לא מבין שהוא צריך להילחם בחמאס עד הסוף?

סרג'נט עמר: מבין, בטח מבין. כמו רבין עם רמון. גם רבין אמר הוא יילחם ברמון ושזה קרב על העתיד והכל מי יצביע בעד רמון הוא יעני בוגד גם כן. ובסוף, אחרי נגמר אל בחירות, נהיו חברים. זה החיים ככה פה, לא? או נגיד הגברת זאת אלוני היא לא אמרה פעם על רבעי הוא הנאם וחוסיני ואחר כך הלכה אתו אגודה ביחד בממשלה? אם היא יכולה הלך עם הנאם, למה ערפאת הוא לא יכול ללכת עם חמאס? מה קרה?

סרן אבי: בסדר, בסדר. אבל בין זה לבין לדבר על ג'יהאד על ירושלים יש בכל זאת איזה מרחק.

סרג'נט עמר: מה קרה לך אתה? אתה לא יודע על מלים אין מכס מדבר ככה האפשר כך ככה, מה זה חשוב? נגיד רבין אצלכם הוא לא אמר פעם נוותר בגולן רק מעט, אחר כך אמר הרבה, אחר כך אומר מה נישאר בגולן אחר כך אומר נרד מהגולן, אחר כך אומר לא נוריד יישובים אחר כך אומר בשביל מה צריך יישובים? פעם אומר צריך להוציא יהודים מחברון אחר כך אומר עוד לא צריך. אם אתה שומע מה אלה אומרים אתה מקבל סיבובים בראש שלך, זה לא בריא.

סרן אבי: כן, אבל אצלנו, בסוף, יש מי שמחליט ועושה, ואצלכם ערפאת אומר ככה והחמאס עושה ככה ולא ברור מי קובע, לאו

סרג'נט עמר: בטח. אצלכם נגיד אם הממשלה אומרת לערפאת הוא יכול לבוא להר הבית להתפלל זה קובע. ואז בא הראש של ירושלים, זה, נו, אולמרט ואומר, אם הממשלה אומר ככה, אני מביא מאה אלף אנשים מה יפריעו לערפאת לבוא. אז מי קובע?

סרן אבי: אתה לא מבין. אצלנו זה דמוקרטיה.

סרג'נט עמר: בטח דמוקרטיה. כל הכבוד. אז גם אצלנו זה דמוקרטיה. למדנו הכל מכם.

שימוש מושכל בגזר

מאת עמנואל גרוס

בעת האחרונה התמקדה תשומת הלב הציבורית בהוראותיו של חוק האזנת סתר, לאחר שהמשטרה חשפה האזנת סתר חסרת תקדים בהיקפה. גם מעמדם הציבורי של המצותתים הגביר את העניין. חרף העובדה שמדובר בחוק משנת 1979, שדרך אכיפתו זכתה בעבר לביקורת קשה, רק כעת אנו עדים ליוזמות ממשיות של חברי כנסת, בהצעות חוק פרטיות וביוזמת חקיקה ממשלתית, לתקן את החוק ולהתאימו לעידן החדש של שימוש במכשירי טלפון אלחוטיים, בתקשורת בין מחשבים, ובמכשירי פאקס אלחוטיים.

יש מי שסוברים כי הם פועלים ברשות הרבים, ולכן לכאורה האזנה להם אינה טעונה היתר חוקי. אך גם כך, לפי החוק אין היתר להאזין לתקשורת אלחוטית בלא לקבל אישור מקדים מגורם חוקי מוסמך, אם כי לא יידרש היתר מראש לפעולת הציתות מבית המשפט. לפי המציאות הטכנולוגית היום, בהחלט יש טעם, כדי להסיר ספק, לתקן את החוק ולקבוע שציתות לאחר באותם מכשירים אלחוטיים דינו כהאזנה למכשיר טלפון קווי, הדורשת היתר מיוחד של בית המשפט.

בנוסף לכך, נשמעה גם התביעה להחמיר בעונשם של מבצעי האזנת הסתר (כיום העונש המרבי עומד על שלוש שנות מאסר), ומוצע להגדילו לחמש שנות מאסר. אולי מתוך מחשבה כי בדרך זו של החמרת העונש על עבירה זו ייטו בתי המשפט להחמיר בעונשם של אותם נאשמים משהם עושים כיום.

נקיטת דרך זו של החמרת העונש המרבי הקבוע בחוק בשל עבירה זו, כדי להביא לידי שינוי במדיניות הענישה של בתי המשפט, היא מוטעית ואין בה בהכרח להשיג את המטרה המקווה. צריך להתרגל לרעיון כי תיקונה של מדיניות ענישה מתונה ולא ראויה היא לא על ידי תיקון החוק והגדלת העונש המרבי הקבוע בחוק בגין אותה עבירה, אלא על ידי אימוץ מדיניות של הגשת ערעורים על ידי הפרקליטות לבית המשפט העליון, בתקווה כי מכאן תצא הנחיה מחייבת לבתי המשפט האחרים במדינה.

אך מטרידה יותר בעיני היא התביעה הנשמעת כיום לקבוע עבירה מיוחדת לגבי אותם מאזינים, "מקבלי האזנה", שלא יסכימו להסגיר את שולחיהם, או במלים אחרות, את שותפיהם לעבירה.

דומה כי תביעה כזו היא כמעט חסרת תקדים בהיסטוריה של המשפט הפלילי, והיא עלולה לעורר שאלות לא פשוטות בתחום "התפר" שבין המותר לחוק. כך, למשל, ייתכן לשאול מהי זכותה של חברה לתבוע מעבריין כי יסגיר את שותפיו. האם תביעה כזו אינה נוגדת את חסינותו מפני הפללה עצמית? שהרי חשיפתם של השותפים למעשה שקולה כנגד הודאה של העבריין עצמו בהשתתפות בעבירה.

יתר על כן, מדוע להיעצר דווקא בנושא הזה של האזנות סתר? מדוע לא לאמץ הסדר חקיקתי דומה גם לגבי כל יתר העבירות? למשל, מדוע תיגרע זכותה של החברה לדרוש מן הרוצחים, האנסים, השודדים והעבריינים האחרים להסגיר את שותפיהם, או את מי ששלחו אותם לבצע את העבירות?

הצצה לעבר ההיסטוריה המשפטית בתחום זה באנגליה ובארה"ב תלמד אותנו כי כבר לפני 200 שנה ויותר הבינו שם שהדרך להילחם בפשיעה היא לא על ידי חיוב עבריינים להסגיר את חבריהם מכוח חובה שבחוק, אלא על ידי שימוש מושכל "בגזר", כלומר, הבטחת תמריצים למי שיהיו נכונים לשתף פעולה עם החברה.

אכן, בפועל אנו יודעים כי המשטרה והפרקליטות מרבות לעשות שימוש בסמכותן ובשיקול דעתן כדי להעניק הטבות שונות לשותפים המסגירים את חבריהם ומעידים נגדם בבית המשפט. מוסד עד המדינה צמח על רקע פרקטיקה כזו, ובמשך השנים קיבל את הכרת המחוקק.

איני בא לדון כעת בטיבה של פרקטיקה זו של מתן תשורות לעבריינים בתמורה לשיתוף הפעולה עם רשויות החקירה והמשפט. עניין זה אף הוא אינו נקי מספק ודורש ליבון ודיון נפרד, אך לצורך עניינו די בציונה של עובדה היסטורית זו, שכבר מזמן הבינה החברה כי משיקולים שונים – מוסריים, חוקיים ואולי בעיקר מעשיים – לא יהיה זה נבון לאיים על שותף לעבירה בסנקציה פלילית אם לא יסגיר את שותפיו.

ראוי להוסיף כי הניסיון מלמד כי באותם מקרים שבהם נדרשו עבריינים במתן עדותם בבית המשפט לחשוף את שותפיהם, גם כאשר גילוי זה שוב לא נגד את חסינותם מפני הפללה עצמית, רובם סירבו והיו נכונים להסתכן [illegible] למאסר מיידי בשל ביזיון בית המשפט. כנראה האיום מצדם של אותם שותפים, או קוד ההתנהגות בין עבריינים, גוברים על סנקציה פלילית של החברה.

חרף הרצון המוצדק של החברה "להוציא לאור" את העוברים מאחורי החומות של האזנות הסתר האסורות, אין ללכת שבי אחר פתרונות קלים, שכן לא כל תופעה חברתית פסולה, דוגמת הסתרת זהותם של שותפים לפשע, ניתנת לתיקון על ידי הפיכתה לעבירה. הפתרון כנראה צריך גם להבא להיות אכיפה נכונה של הוראות החוק בידי המשטרה ובתי המשפט.

לסיום, ובהקשר זה של תביעתנו לאכיפה נכונה של החוק, ראוי לדרוש מהרשויות המוסמכות לדווח לחברה, באמצעות היועץ המשפטי לממשלה, על היקף האזנות הסתר שמבצע השלטון, שכן חוסר פיקוח מספיק ויעיל בתחום זה עלול לעודד מעשים שלא ייעשו ולסכן את אופיו של המשטר הדמוקרטי במדינה.

אזהרה: משרד הבריאות קובע כי - העישון מזיק לבריאות

صكنا من الاصل

صكنا من الاجل

גם הנשיא כבר שלח פאקס

רבים בצרפת תוהים אם אכן יממש הפילוסוף ברנאר־אנרי לוי את הכרזתו – ויקים עם חבריו את "רשימת סראייבו" שתתמודד בבחירות לפרלמנט האירופי. אולם לוי כבר השיג אחת ממטרותיו: שוב התלקח הוויכוח על דרך הפעולה הנדרשת בבוסניה

מאת ניצן הורוביץ

פאריס

הפעם זה נשמע קצת יותר רציני מה־חיכוכים הרגילים של האינטלקטוא־לים, המביכים כל קץ על כלי התקשורת בצרפת. את הדיון זרק להלל האוויר בשבוע שעבר הפילוסוף ברנאר־אנרי לוי, הנוהג מכישורים טלוויזיוניים ומכרי־זה שופעת. בראיון לרשת הטלוויזיה הממ־לכתית הכריז לוי כי הוא וחבריו, הפועלים בשנתיים האחרונות למען בוסניה, עשויים להקים את רשימת סראייבו, רשימה עצמ־אית שתתמודד בבחירות לפרלמנט האירופי ב־12 ביוני.

ההודעה המפתיעה העלתה מחדש לראש סדר היום הציבורי את המלחמה בשטחי יו־גוסלוויה לשעבר ואת חוסר האונים שמגלה הקהילה הבינלאומית, ובמיוחד האיחוד האי־רופי. גם מערכת הבחירות לפרלמנט האירו־פי, שכמעט לא הורגשה עד כה, זכתה לפתע להתעניינות ציבורית. ולא פחות מכך הגע־מי במוקד העניין התקשורתי־האינטלקטוא־לי בצרפת סרטו של לוי היוצא עתה לאקרנים, "בוסנה!", המגולל את סיפור ה־מלחמה בבוסניה־הרצגובינה.

המועד האחרון להגשת הרשימות לפר־למנט האירופי הוא 27 במאי, ורבים תוהים אם אכן יממש ברנאר־אנרי לוי את הכרזתו ויגיע עד הקלפיות. אולם לוי כבר השיג אחת ממטרותיו: מאז הראיון הטלוויזיוני התלקח הוויכוח על דרך הפעולה הנדרשת בבוסניה. משרדו של לוי הוצף בימים האח־רונים במכתבים ובפאקסים מכל הגורמים הפוליטיים בצרפת, וגם מהנשיא מיטראן, המנהל עמו ויכוח פומבי בכלי התקשורת.

לדברי לוי, הוא וחבריו מחפשים זה כמה שבועות דרך לפרוץ את מעגל האדישות שנוצר סביב יוגוסלוויה לשעבר.

חבורת האנשים השותפה ליוזמה מוכרת מאוד. לצד ברנאר־אנרי לוי היא מונה את אלאן פינקלקראוט, לאון שווארצנברג, פס־קל ברוקנר, אנדרה גלוקסמן, ודניאל בנסוד־גראפ ופייר האסנר. רובם יהודים. "הגענו למסקנה שאם נשב בחיבוק ידיים, לא תיא־מר מלה על בוסניה במערכת הבחירות לפר־למנט האירופי, אף שהקטסטרופה היוגוס־לווית מעוררת באופן בוטה את שאלת הז־הות לאיחוד אירופה", אומרת בנסוד־גראפ, מראשי ועדת "ווקובאר־סראייבו", שהיתה עד כה אחת מזירות הפעולה העיקריות של האינטלקטואלים בכל הקשור לבוסניה.

הצעד הראשון היה איפוא לעודד את ה־פוליטיקאים להתעורר מהשיתוק, או מהצה־רות הכוונות הטובות, ולדרוש מהם לענות על שלוש שאלות: האם הם חשים שהם נוש־אים באחריות להכרה הבינלאומית בקרוא־טיה ובבוסניה? האם הם מוכנים לפעול להסרת אמברגו הנשק, כדי לשמור על של־מות המדינות הללו ולמנוע את הקמת "סר־ביה הגדולה"? והאם הם מוכנים לגנות ולשפוט את האחראים לטיהור האתני?

בתחילה איימו האינטלקטואלים כי אם התשובות לשאלות אלה יהיו שליליות, או מתחמקות, הם יקראו להימנעות מהצבעה או להטלת פתק לבן במחאה על פשיטת הרגל האירופית. בימים האחרונים הוחלט על הק־מת הרשימה העצמאית, כאמצעי הטוב ביו־תר להמריץ את המנהיגים הפוליטיים ולהזעיק את דעת הקהל. "כשנהיה על המג־רש שלהם, זה יהיה משחק שונה לגמרי" – אמר אחד מהם.

תצלום: יוסי זמיר

ברנאר אנרי לוי. הוא וחבריו יודעים שגם אם דעת הקהל הגיבה בזעזוע על האירועים בבלקן, איש אינו מוכן שבנו ייהרג בשל סכסוך בין סרבים לקרואטים ולמוסלמים

מקורו של הרעיון בקבוצה של אנשי רוח שייסדה את התנועה למען "סראייבו – בירת התרבות של אירופה", ובהם הפילוסופים מי־של פור ומישל סר, הקולנוען רומן גופיל והסופר דניאל רונדו. ליוזמה קמו תומכים ומתנגדים, אולם היא נותרה כרעיון בלבד בחוגים הפנימיים של אנשי הרוח. רק לאחר הכרזתו של ברנאר־אנרי לוי התמקד בה העניין הציבורי. בראש הרשימה מיועדים לעמוד פרופ' לאון שווארצנברג והאדמירל בגמלאות אנטואן סאנגינטי.

ראשי הקבוצה הגבירו מאוד את פעילו־תם גם בארצות נוספות באירופה, כדי שהר־שימה תישא אופי כלל־אירופי. הם אומרים כי אישים מכל התחומים והמפלגות הביעו הסכמה עקרונית להשתתף בה, בתנאי שהמ־יוזמים אכן יעמדו על עקרונותיהם. אולם נראה כי עד כה בבריטניה, בגרמניה, באי־טליה ובספרד אין לעיסוק בדרמה הבוסנית אותו משקל ואותה תהודה כמו בצרפת.

יש המצביעים על ייחודה של צרפת – הנוכחות המתמדת של מעמד אינטלקטוא־לים שנע בין מגעים אינטימיים עם השלטון לבין מרד גלוי בו. האינטלקטואלים התק־שורתיים של צרפת כיום רואים את עצמם כחלק מהמסורת הגדולה – מאז וולטר ועד ז'אן־פול סארטר – של החתירה לאימוץ הרע־יונות ההומניסטיים על ידי הנציגים הפולי־טיים. גם האינטלקטואלים במדינות השכ־נות הקרובים לדעותיו של ברנאר אנרי לוי – ובהם חואן גויטיסולו בספרד ודניאל כהן־בנדיט בגרמניה – זוכים לאוזן קשבת בפא־ריס יותר מאשר במקומותיהם.

צרפת מעורבת יותר משאר המדינות הא־ירופיות במשבר היוגוסלבי: מרבית חיילי האו"ם שם הם צרפתים. בריטניה אמנם שיג־רה גם היא מספר לא מבוטל של חיילים לכוח האו"ם, אולם ללונדון לא ברור מהם בדיוק האינטרסים הבריטיים בקלחת הבלק־נית. בגרמניה מעורר נושא זה ויכוח קשה. בון מילאה תפקיד מפתח בתהליך ההכרה הבינלאומית ברפובליקות היוגוסלביות לשעבר, אולם עקב מגבלות חוקתיות גרמנ־יה אינה יכולה להשתתף בכוח האו"ם. הדרך שהיא יכולה לתרום היא נוכחות של צוותים גרמניים במטוסי האוואקס המפקחים על איסור הטיסה בשמי בוסניה מטעם נאט"ו.

ראשי הקבוצה הגבירו את פעילותם גם במדינות אחרות, כדי שהרשימה תישא אופי כלל־אירופי. אולם נראה שעד כה בשום מדינה אירופית אין לעיסוק בדרמה הבוסנית אותו משקל ואותה תהודה כמו בצרפת

התוקפנות הסרבית כלפי קרואטיה, בת הזוגה של בון, ואחר כך כלפי בוסניה, הצי־בה דילמה לאינטלקטואלים הגרמנים. אי־שים אלה, שרקע צמיחתם פציפיסטי אשר התנגד בחריפות למלחמת המפרץ, מתקשים לתמוך במעורבות צבאית ביוגו־סלוויה. הם תומכים אמנם במדיניות של "ענישה" כלפי הסרבים, אך חוששים מיצי־רת אזורי השפעה באירופה ומן ההשלכות האפשריות על דרכה של גרמניה האחדת.

הסרבים אינם אהודים בגרמניה, אך כיוון שהעם הסרבי שילם מחיר גבוה בשל הכי־בוש הנאצי, יש קושי בהתמודדות עם הקור־בן לשעבר שהפך לתוקפן העיקרי. רבים בגרמניה עדיין סבורים שהעבר אינו מאפשר לשגר חיילים ליוגוסלוויה, ומשום כך המ־חויבות הגרמנית לפתרון צודק בבוסניה אי־נה יכולה להיתרגם למעורבות פעילה.

אולם גם בצרפת יש קושי ליישם לשפת המעשה את הרעיונות של אנשי הרוח. פרנ־סואה מיטראן, המנהל פולמוס ממושך עם האינטלקטואלים הצרפתים, הציג את הדב־רים מפורשות: "אלה המאשימים את השל־טון צריכים להיזהר שלא להיסחף לאלטר־נטיווה של המו"מ הבינלאומי, ומהי האלטר־נטיווה אם לא מלחמה?" ברוח זו החליטה צרפת להחזיר הביתה אלפים מחייליה בבוס־ניה, לאחר שרבים נפגעו בקרבות וכמה מהם אף היו בני ערובה בידי הסרבים. האינטלק־טואלים מכנים זאת "התקפלות", אבל יוד־עים היטב שגם אם דעת הקהל הגיבה בזע־זוע על אירועי הבלקן, איש אינו מוכן שבנו ייהרג בשל סכסוך בין סרבים לקרואטים ול־מוסלמים – המתרחש אמנם במרכז אירופה.

אובססיית האספלט של הסנאטורים

"מה שטוב למערב וירג'יניה, טוב לאומה כולה", השיב למבקריו הסנאטור רוברט בירד, שזה שנים מנתב כספים מהקופה הלאומית לסל המקומי. אך אם במשך שנים היה קשר שתיקה סביב הקצאות מסוג זה – שהן חלק משיטת ה"חזירות" הנוהגת בקונגרס – עכשיו הציבור מתקומם נגדן יותר ויותר

מאת אורי ניר

וואשינגטון

חזיר שחור, שמן מאוד, היה אורח הכ־בוד במועדון העיתונות של וואשינג־טון לפני כחודש. המארחים היו חברי העמותה "אזרחים למניעת בזבוז ממשלתי". האירוע היה הפרסום השנתי של "ספר החזירות בקונגרס לשנת 1994". בספר החזי־רות מפורסמות ההקצאות הראוותניות ביותר והמגוחכות ביותר שמוציאים חברי קונגרס מכספים פדרליים של משלמי המסים כדי להאדיר את שמם.

המושג "חזירות" בפוליטיקה האמריק־אית, או בתרגום מילולי "חבית של בשר חזיר" (Pork Barrel), נולד בתקופת העב־דות, לפני מלחמת האזרחים, כאשר המעבי־דים הלבנים נהגו להיטיב עם הפועלים השחורים באמצעות נתחים של בשר חזיר משומר במלח. מחבית של בשר משומר שהוצבה בשדה חולקו נתחי בשר כתוספת לעבדים המצטיינים. עיתונאים אמריקאים החלו להשתמש במושג זה בסוף המאה שעב־רה כדי לתאר את אחד הנוהגים הנפסדים ביותר בפוליטיקה האמריקאית – ניצול כס־פי הכלל לטובת מעטים, לצרכים מקומיים.

נוהג זה נובע ממתכונתן האזורית של הבחירות לקונגרס. כל מדינה בארה"ב שול־חת שני צירים לבית המחוקקים העליון, הסנאט. כל מדינה מחולקת לכמה אזורי בחירה (לפי גודלה וצפיפות האוכלוסין בה) ומכל אזור בחירה נבחר נציג לבית התחתון של הקונגרס. הבוחרים ציפו מנציגיהם בקונגרס במשך שנים – ובמידה הולכת ופוחתת הם עדיין מצפים – שיגנבו נתחים גדולים ככל האפשר מהתקציב הפדרלי לפרויקטים שונים באזורי הבחירה שלהם.

עוצמתו הפוליטית של חבר קונגרס באמ־ריקה נמדדת לא רק במידת יכולתו להשפיע על קבלת החלטות במישור הלאומי ולא רק ביכולתו להעלות על הבימה הלאומית את האינטרסים של אזור הבחירה שלו. במשך שנים מדדו בוחרים רבים את עוצמתם של הנבחרים מטעמם במידת יכולתם לנתב כס־פים מן הקופה הלאומית לצרכים מקומיים באזורי הבחירה שלהם. זהו, כשלעצמו, עניין לגיטימי בשיטה הפוליטית האמריקאית: כל נבחר אמור לדאוג בראש ובראשונה לאינ־טרסים של בוחריו. אלא שאין הכוונה להב־טיח את האינטרס המקומי הצר מעל לאינטרס הלאומי. ככל שחבר הקונגרס קרוב יותר לצלחת התקציב הפדרלי, כך קל לו יותר לנתב כספים מהקופה הלאומית לסל המקו־מי, ולהרעיף הטבות על בוחריו. הנהנים העיקריים מהפרוטקציה הזאת הם החברים בוועדות מפתח, כגון ועדות ההקצבות, ועדת החקלאות וועדות לענייני פיתוח ובינוי.

במשך שנים היה קשר של שתיקה סביב הנוהג הזה. הכל השלימו עם זכותם הפרל־מנטרית ועם חובתם הציבורית של הנבחרים לקטוף מעדנות השררה בוואשינגטון ולה־ביא הביתה טנא מלא בכל טוב. אבל בשנה־שנתיים האחרונות, כשגברה ההסתייגות ה־ציבורית מן השימוש לרעה שעשו נבחרי ציבור במעמדם שלהם, נעשתה החזירות מט־רה לביקורת ציבורית נרחבת. העיתונות מרבה לדווח על כך וכמה ספרים על הנושא, שראו אור באחרונה, היו לרבי־מכר. עמו־תות, כגון "אזרחים למניעת בזבוז ממשל־תי", מקבלות תהודה ציבורית גדולה.

בכמה תחקירים שהתפרסמו באחרונה ב־עיתונות ובספרים – החשוב שבהם הוא "הרפתקאות בארץ החזיר" של בריאן קלי – מובאות דוגמאות לבזבוז כספי ציבור, לע־תים על הקמת פילים לבנים. אביר החזירות הלא מעורער הוא הסנאטור רוברט בירד, בכיר הצירים בבית העליון, העומד בראש ועדת ההקצבות של הסנאט. אם יש מישהו שידו מונחת על השיבר התקציבי האדיר של ארה"ב זהו רוברט בירד. בירד מייצג בסנאט את וירג'יניה המערבית, מדינה דלת תוש־בים ונחשלת למדי מבחינות רבות (רמת ההכנסה הממוצעת, רמת ההשכלה הממוצ־עת ומדדים דומים), וידו המונחת על ברז הדולרים הפדרליים הזרימה אליה מיליארדי דולרים למען פרויקטים מקומיים שהעיתו־נות האמריקאית נזקקה לא אחת למלה העברית "חוצפה" כדי לתארם.

לפני שנתיים החליט בירד לעשות מעשה כדי להילחם באבטלה הגדולה בווירג'יניה המערבית ובהינף יד חקיקתי העביר אגף שלם של האף־בי־איי, לשכת החקירות הפד־רלית, מוואשינגטון למדינתו. העלות הי־תה יותר מ־50 מיליון דולר (אחר כך נוספו 12 מיליון, כדי לסלול כביש גישה לבניין). ל־500 העובדים ניתנה האפשרות להחליט אם ברצונם לעקור למדבר התרבותי של וירג'יניה המערבית, או להתפטר. הרוב נשארו בוואשינגטון, וזיכו את תושבי וירג'יניה המערבית במאות מקומות עבודה יוקרתיים.

רוברט בירד. סלל אוטוסטרדות רב מסלוליות באזורים דלילי אוכלוסין

אבל מומחיותו של בירד, האהבה האמי־תית שלו, היא כבישים. באדיבותו נסללו בווירג'יניה המערבית כבישים מפוארים ב־מימון שכמעט כולו פדרלי. הוא סלל אוטוס־טרדות רב־מסלוליות באזורים דלילי אוכלוסין, שנפח התנועה בהם מצומצם מ־אוד. ב־35 שנות שירותו בסנאט (מאז 1959) ינקה אובססיית האספלט שלו מן התקציב הפדרלי מיליארדי דולרים. רק בשנה שעב־רה הוא הקצה 104 מיליון דולרים לביצוע עבודות הרחבה ושיפוצים באחת האוטוסט־רדות האלה. בשנת 1992 הקצה לווירג'יניה המערבית לא פחות משליש מן התקציב הפ־דרלי המיועד לשיפוץ כבישים. כששאלו אותו אם זה הוגן, אמר בפשטות: "מה שטוב למערב וירג'יניה, טוב לאומה כולה".

הודות לבירד אוניברסיטת וירג'יניה המ־ערבית היא האוניברסיטה המתוקצבת ביותר בכספים פדרליים, והפארקים הלאומיים שבתחומי המדינה שלו הם המתוקצבים ביותר מכספי משלם המסים האמריקאי. את המי־מון הפדרלי הזה משיג בירד הן באמצעות עוצמתו הפוליטית והן בזכות ההכרה, לפני ולפנים, של תהליך החקיקה המסובך בקונג־רס. כך הוא מסוגל לתפוס טרמפ על חוקי ההקצאות. את המימון להעברת האגף של האף־בי־איי, למשל, הוא השיג כשהצמיד את החקיקה בעניין זה, ברגע האחרון, לחוק שהקצה מימון חירום לנפגעי רעש האדמה בקליפורניה לפני שנתיים.

שום סנאטור אינו מעז למחות על החזי־רויות של בירד, כי כל אחד יודע שבירד מסוגל לפגוע במנת החזיר שלו. כשהעביר בירד את אגף האף־בי־איי לווירג'יניה המ־ערבית עלה הסנאטור ג'ון מקקיין ב־ על הדוכן, סתם את אפו בידו ואמר: "זה כבר נבאש עלי". אבל מה שנבאש עליו באמת היה נוהגו של בירד הדמוקרטי לקצץ בתקצי־בי בינוי ופיתוח לאריזונה, כדי לפגוע במק־קיין הרפובליקני.

כמה מסוגי הפרויקטים המקומיים שחברי קונגרס הצליחו למצוא במימון פדרלי אבן מקוממים. למשל, הקצאה של יותר מ־19 מיליון דולר למחקר של אוניברסיטה בדרום ארה"ב, שבדק את השפעת הנפיחות של פרות על איכות הסביבה. מחקר אחר שזכה במימון פדרלי עסק בהדברת תולעי־בורג, המזיקות לחקלאות, אף שהתולעים האלה הודברו זה כבר בתחומי ארה"ב והן קיימות רק במקסיקו. בארבע השנים האחרונות הוק־צו מיליוני דולרים למחקרים של אוניבר־סיטאות מקומיות על בישול ביצים, על השפעות הג'ינסנג, על הסיבות להתאהבות, ועל הסיבות לכך שאנשים מרמים במשחק הטניס. מיליוני דולרים הוקצו לבניית רפ־ליקה של חומת סין בברמווד שבאינדיאנה.

יש חברי בית הנבחרים שבפשטות דוא־גים לנחות שלהם ושל בוחריהם. באד שוס־טר מפנסילווניה, מיליונר בעל אגו גדול, הצליח לגרוף סכומים נכבדים מהקופה הפ־דרלית כדי לסלול כביש מהיר המוביל מן האוטוסטרדה הראשית של פנסילווניה לע־יירת מגוריו הקטנה. הכביש נקרא על שמו – "הכביש המהיר ע"ש באד שוסטר". דיי־ויד בוניור ממישיגן החל לסלול לפני שלוש שנים מסלול לאופניים של כ־60 קילומטר, המקיף את צפון דטרויט, אזור מגוריו, במימון ראשוני של מיליון דולר. רק קטע קטן נסלל עד כה, ובוניור ממתין להז־דמנות להוסיף עוד נתח מהתקציב הפדרלי כדי להשלים את הפרויקט.

חברי ועדות ההקצבות בשני הבתים משי־גים באופן כמעט שגרתי הטבות לבוחרים שלהם. לפעמים זה מימון פדרלי לבית מש־פט חדש – הסנאטור דניס דה קונסיני מארי־זונה הצליח להשיג 120 מיליון דולר לבניית בית משפט ענקי בפניקס הבירה, והסנאטור מרק האטפילד מאורגון השיג יותר מ־96 מיליון לבניית בית משפט בפורטלנד. לפע־מים אלה הם מענקים מיוחדים (של מיליוני דולרים) לערים או לפרויקטים מקומיים, בלא סיבה מיוחדת. חבר בית הנבחרים ג'וזף מקייד מפנסילווניה שאב כ־60 מיליון דו־לר במשך השנים האחרונות כדי לבנות מו־זיאון ענק לרכבות בעיר מגוריו סקרנטון, אך הפרויקט מדשדש במקום. הוא גם הצליח לקבל 10 מיליוני דולר למימון מחקר באו־ניברסיטת סקרנטון על רמת המתח במשפ־חות של אנשי צבא. מנהלת האוניברסיטה הקטנטנה אמרה כעבור כמה ימים (ב־1992), בראיון ל"וואשינגטון פוסט", כי היא מופת־עת מסכום הכסף הזה ואין לה כל מושג כיצד תוציא אותו.

אין להניח שהקונגרס האמריקאי יוכל להיפטר כליל ממסורת החזירות. במידה מסוימת, היא השמן הסך את גלגלי המכונה הפוליטית האמריקאית. היא מאפשרת קשי־רת בריתות של "שמור לי ואשמור לך" בין חברי קונגרס, ומאפשרת לנבחרים להוכיח לבוחריהם כי הם משתדלים למענם בוואשי־נגטון. אולם לנוכח הלחץ הציבורי אנשים שחברים בקונגרס האמריקאי ייזהרו יותר, לפחות למראית עין. החזירות עלולה לגרום להם בימים אלה יותר נזק תדמיתי מאשר תועלת אלקטורלית.

תצלום: דב פיינר

משתתפי הסמינר במשואה. את המטבע האוסטרי אמנם הכירו, אבל מי היה פרנץ יוזף ידע רק אחד מהם

הסבא מגן על האוסטרים והסבתא אומרת שהם קיבלו את הנאצים בשמחה

צעירים ישראלים שהוריהם או סביהם יוצאי אוסטריה הוזמנו על ידי ממשלתה. במפגש ההכנה שהתקיים בארץ הקפידו הנציגים האוסטרים לטעון, כי מדינתם נפלה קורבן לנאצים ועד לסיפוחה לא היו בה חוקים אנטישמיים

מאת מרב נשר

היענות ליוזמתה של ממשלת אוסט־ריה לארח צעירים ישראלים שהורי־הם או סביהם נולדו במדינה זו היתה גדולה. כ־120 צעירים נענו להזמנה, ולפני כשבוע השתתפו כ־65 מהם במפגש הכנה לביקור, במכון משואה שליד נתניה. בכינוס, שארך יומיים, התקיימו סדנאות והרצאות על היחסים בין שני העמים בעבר וכיום.

יוזמה זו משתלבת במגמה הרווחת עכשיו בישראל להתחקות על שורשים משפחתיים ולהנציח קהילות, אם בהקלטת מרואיינים, אם בהוצאת ספרי פולקלור ואם בביקור בבתי המשפחה בגולה. כחלק ממדיניות של פיוס, ומאחר שחלק מיהודי אוסטריה שעלו לישר־אל (ובאחרונה התאפשר להם לחדש את אזרחותם האוסטרית) כבר הלכו לעולמם, מבקשת אוסטריה ליצור דיאלוג גם עם צאצאיהם. את ביקור הצעירים יזמה השרה האוסטרית לענייני איכות הסביבה, הנוער והמשפחה, מריה ראוך־קאלאט, שביקרה ב־ישראל בספטמבר שעבר. ומאחר שמספרם של אלה שנענו לפנייה היה גדול פי שישה מן המכסה שנקבעה, נערכה הגרלה ההכנה במכון משואה גם למיון המועמדים בידי שניים מאנשי השגרירות, ווילי קמפל, המנ־היר הראשון, ומריאן ורבה, המזכיר השני ושתי המארגנות הישראליות, אניטה חביב ונעמי חיים.

בקיץ המתקרב תארח איפוא ממשלת אוסטריה 20 צעירים ישראלים בני 16־25 ממוצא אוסטרי. הצעירים אמורים להכיר את המדינה כפי שהיא כיום ולנסות להתמודד עם העבר, ובעיקר השואה, בשיחות עם בני גילם שאינם יהודים ובמפגשים עם הקהילה היהודית. "בכוונתנו ליצור קשר בנה עם הדור השלישי של יוצאי אוסטריה, לגרום לצעירים ישראלים להתעניין במדינה זו ול־הראות להם שהעם האוסטרי פתוח ומסביר פנים", אמר ורבה.

המשתתפים הביעו התלהבות לקראת ה־ביקור באוסטריה וסיפרו על התרבות האו־סטרית שנחשפו אליה בבית. אבל התברר שהידע שלהם על המדינה, שרובם עדיין לא ביקרו בה, שטחי. מהוריהם ומסביהם שמעו זיכרונות, ורבים יודעים להכין אפפל שט־רודל ושניצל וינאי מבשר עגל, אבל מלבד אחד מן המשתתפים, שגר זמן מה בגרמניה, איש אינו דובר את השפה הגרמנית.

גם על כמה שאלות שהציג כתב רשת הטלוויזיה האוסטרית בישראל בן זגנריך, שעלה לפני כ־15 שנה מאוסטריה, התקשו להשיב: את המטבע אמנם הכירו, אבל מה גודל האוכלוסיה ומי היה פרנץ יוזף ידע רק אחד מהם, ושמו של ראש הממשלה לא היה ידוע לאיש. צעירה שניסתה להציל את המ־צב אמרה: "תשאל אותנו על אמנות. אני, למשל, יודעת שהצייר גוסטב קלימט היה אוסטרי".

ומעל כל אלה ריחף עניין אחד: יחסה של אוסטריה ליהודים וחלקה בשואה. על פי הערכה של ההיסטוריונית אריקה ויינצירל, חיו באוסטריה ב־38', לפני האנשלוס, כ־200 אלף יהודים. כ־128 אלף מהם ברחו עד פרוץ מלחמת העולם השנייה, כ־70 אלף נשלחו למחנות השמדה ונספו. היום חיים במדינה זו, על פי הערכות, כ־12 אלף יהו־דים בלבד, כשליש מהם מהגרים ממדינות חבר העמים. בנושא זה דיבר בכינוס ורבה.

בין היתר הציג ורבה את עמדתה הרש־מית של ממשלתו, שעל פיה אוסטריה נפלה קורבן לנאצים ועד לסיפוחה בידי הגרמנים לא היתה בה אנטישמיות באופן רשמי: "הי־תה אנטישמיות בקרב אנשים פרטיים, אבל יהודי אוסטריה נהנו ממעמד חוקי שווה לי־תר האזרחים ולא היתה שום אפליה המעוג־נת בחוקי המדינה. יהודים הגיעו לעמדות בכירות בשירות הדיפלומטי, בצבא הקיסר ובתחום התרבות".

לדוגמה הזכיר ורבה יהודים ידועים כ־גוסטב מאהלר, שהיה מנהל האופרה בווינה, וזיגמונד פרויד. פרויד, אמר, היה מרצה ב־כיר באוניברסיטה. אבל בוויכוח ההיסטורי הזה מייצגת אליס שורץ־גרדוש – סופרת ועיתונאית ילידת אוסטריה שעלתה לישר־אל ב־1940 – דעה שונה. שורץ־גרדוש אמ־נם לא השתתפה בכנס, אבל היא מבקשת להבהיר כי "פרויד לא הצליח לקבל תואר פרופסור בגלל יהדותו, ומאהלר היה צריך להתנצר כדי לקבל את משרת מנהל האופ־רה".

עוד אמר ורבה כי "אוסטריה היתה חפה מפשע, אבל לא העם האוסטרי, שרובו פחד ודמם. מיעוטו שיתף פעולה עם הנאצים במעשיהם האכזריים נגד היהודים, ומולו היה מיעוט של צדיקים (ורבה אמר את המ־לה בעברית) שהתנגדו להיטלר או סייעו בהצלת יהודים". נראה שהדרך שבה מתמוד־דים ורבה ובני הדור הצעיר באוסטריה עם טראומת המלחמה התקבלה בפשטות בקרב הצעירים הישראלים, שהידע שלהם בנושא מצומצם. אבל בקרב יוצאי אוסטריה שוררת תחושה אחרת.

אין מדובר במיעוט של משתפי פעולה, אומרת שורץ־גרדוש. לדבריה, אי אפשר להגדיר את התנהגותה של אוסטריה כבעי־עה פסיבית. "כשהיטלר נכנס לווינה כמנ־צח, ים של אנשים יצאו לרחובות והריעו לו", היא אומרת. "שררה תחושת אופוריה".

אבל דומה שהפולמוס אינו מתמצה ב־עמדתה הרשמית של אוסטריה מול עמדת הניצולים, שכן גם מהם קיבלו הצעירים מס־רים דרמטיים. מצד אחד, הערצה לתר־בות הווינאית העשירה, ומן הצד השני – הלם השואה. "סבא וסבתא שלי מנהלים כל השנים ויכוח", סיפרה מעיין קינגשטיין מ־מושב בית הלל, ממשתתפי הכנס. "סבי תמיד מגן על האוסטרים וטוען שלא היתה שם אנטישמיות, ואילו סבתי טוענת שהם קיבלו את הנאצים בשמחה". תומר פרי מי־פה: "סבי היה סנדלר, וחבריו האוסטרים סידרו לו עבודה במפעל פרטי, כדי שלא יישלח למחנה עבודה". ואילו פנינה פטנר מירושלים אמרה: "לדודי, שנפטר באחרונה, היתה חנות אופניים, והשכנים פרצו אל החנות ובזזו את רכושו. הוא מעולם לא הצליח לעכל את מה שעשו לו האוסטרים".

משתתפים רבים הביעו רצון לבקר בבית שמשפחתם גרה בו, ויש שסביהם ביקשו מהם זאת במפורש. למעשה, בני משפחתם המבוגרים, ניצולי השואה, עודדו את הצעי־רים להיענות להזמנה של ממשלת אוסט־ריה. "סבי אמר לי לנסוע לראות איפה קרתה השואה, כדי להבין מה היו הנסיבות, ואת האנטישמיות", אמר אבי מרכוס מירוש־לים, "וכשומר מצוות אני מעוניין לראות אם יש התבוללות". "אני רוצה לנסוע בש־ביל אבי", הוסיף ארי חורת מאשקלון.

את דעתם על השואה וכיצד יש להתמו־דד אתה כיום התבקשו המשתתפים לבטא גם בציורים. הם חולקו לקבוצות, ואחת הק־בוצות הציגה תחת ידיה מין קשקוש שחור שעליו נכתב איקס, סמל לרצון למחוק את העבר. קבוצה אחרת ציירה צלב קרס ענק גדול, והמבטא – על פי יוצריה – את העו־בדה שהעבר עדיין מעיב ואין להתעלם ממנו. "חשוב לי לדבר עם בני נוער אוסטרים לא יהודים וללמוד מה הם חושבים עלינו כיש־ראלים", אמרה ימית קפלן מקיבוץ דברת. "אותי מעניינים יותר הארץ, הנוף, האוכל, לרקוד, לטייל, איך אנשים חיים", אמרה פונגר.

כמה ימים לאחר הכינוס אמר ורבה, שהתרשם כי המשתתפים גילו התעניינות וכי נוצר קשר טוב בינם לבין אנשי השגרי־רות, שייצגו לפני הישראלים את מה שהוא מכנה "ארץ אבותיהם".

על הלוח בבית התמחוי מהבהב המספר 78

מאת דנה מילבנק
וול סטריט ג'ורנל

הממשלה הפינית טוענת שכלכלת המדינה מתייצבת, אך מספר החוסים במבנה שהקים צבא הישע כבר הגיע למאות. במדינה שהיתה מופת לחברת רווחה נפוצים מחזות קשים של רעב

הלסינקי

כפי שרואה מיקו אלסו את הדברים, "חברת הרווחה" בפינלנד כבר אינה עונה לגמרי להגדרת הרווחה, וודאי שאינה טובה או הוגנת. כשיצא באחרונה מלשכת העבודה, לאחר ניסיון כושל נוסף למצוא תעסוקה מבניסו, שלף מכיסו כרטיס מקומט ובו פירוט כל כישלונותיו מאז איבד את עבודתו בחברת הובלות בנובמבר 1991. הוא סוג כ"מובטל לטווח ארוך" וכבר יותר משנתיים שהוא מקבל את קצבת האבטלה המינימלית, בסך 64 דולר לשבוע. "זה כשליש מהסכום שדרוש לי לחיות בהלסינקי, זה אפילו לא מספיק לאוכל". כדי לא לרעוב הוא הולך לבית תמחוי של צבא הישע ומקבל שם לחם, תה וביצים קשות.

נוסף על 200 ארוחות ביום מעניק צבא הישע גם מחסה ל-250 גברים ו-90 נשים. בחדר אחד, במבנה השייך לארגון, משתרך תור ארוך של נשים ותינוקות – רבות מהאמהות אינן נשואות – המחכים לפעמים גם ארבע שעות כדי לקבל תפוחי אדמה ומצרכי בישול. "לפני חמש שנים הממשלה דאגה לנו", אומר רולף לאגנה, צבע מובטל, המחלק מנות אוכל בבית התמחוי בתמורה לארוחה, "אבל העזרה הסוציאלית של הממשלה מצטמקת מיום ליום".

תמונות רעב היו עד לאחרונה מחזה נדיר בפינלנד. אבל מסורת הרווחה המתקרעת במדינה התערערה לגמרי בשנים האחרונות בשל מיתון עמוק ושינויי דגשים אידיאולוגיים. "לראשונה מאז המאה ה-19 יש רעב בפינלנד", אומר אילקה סיפילאינן, האחראי למאמצי הסיוע לנזקקים מטעם הכנסייה של פינלנד.

בשנים האחרונות, עם התמוטטות ברית המועצות, איבדה פינלנד את אחד משוקי היצוא העיקריים שלה. המיתון במערב אירופה צימק עוד שוק גדול. מבית כידסם בפינלנד עומס חובות שנמשך עד משנות ה-80, מחירי המקרקעין ירדו והביקוש הגיע לשפל. עקב כך הצטמקה הפעילות הכלכלית של פינלנד בכ-15% בשנות ה-90 הראשונות. האבטלה זינקה ליותר מ-20% לעומת 3% בשנים שלפני מלחמת העולם השנייה.

אמנם בעיות חסרי הבית והרעב חמורות בהרבה בארה"ב ובמדינות אחרות, המצבים הקשים והתמוטטות הגוש המזרחי מכבידים על ממשלות אחרות בסקנדינביה ובאירופה כולה, וכולן נאלצות לקצץ בתקציבי הרווחה, אבל בשום מקום אחר לא צנחה מדינת הרווחה מהר ועמוק כל כך כמו בפינלנד.

לפי נתוני סטאקס, ארגון מחקר ממשלתי, הטבות חברתיות רבות הוקפאו, קוצצו או בוטלו. מחקר באוניברסיטת הלסינקי מצא כי העלייה באבטלה הביאה לעלייה מקבילה בשימוש בסמים וכן לגילויים רבים של מחלות נפש ונטיות התאבדות בקרב המובטלים. רבים מהקורבנות הם אנשי המעמד הבינוני, אבל עיקר הקיצוצים "פגעו פגיעה ישירה במשפחות החד-הוריות ובמשפחות העניות ביותר", לדברי מארטי הייקילה, חוקר בארגון סטאקס. לצורך המחקר פירסם הארגון מודעה בעיתונות, שבה ביקש לבדוק אם הפינים אכן רעבים ללחם. מאה תשובות התקבלו מיד. בין העונים היו בעלי עסקים, המדלגים על ארוחות כדי לעמוד בפירעון תשלומים, ובעלי מקצועות חופשיים מובטלים.

הממשלה, ששליש מתקציבה בא ממלוות, נסוגה מהתחייבויות שונות של חברת השפע. לפי תחזיותיה, הכלכלה כבר התייצבה, ובשנה הבאה יהיה שיעור הגידול בה מהמהירים באירופה. אגב כך, אומרות התחזיות, תיפתר גם בעיית האבטלה.

בפגישה של התאחדות המובטלים בהלסינקי, הכריז שלט על הקיר "החוקה שלנו אומרת שכוח העבודה מוגן בידי המדינה", אבל ראש הממשלה אסקו אהו אימץ בדבריו למובטלים גישה של יוזמה פרטית מובהקת. "אני חולק על החוקה, המדינה אינה יכולה להבטיח עוד תעסוקה", אמר. "הדרך היחידה להילחם באבטלה היא צמיחה כלכלית".

באותה פגישה התמודד אהו [illegible] לדעת שוק חופשי. "לו הייתי עושה מה שכל אחד רוצה, כל ההטבות היו עולות, וכל המסים היו מבוטלים", אמר. "אבל כרגע אי אפשר להוריד מסים ולהוציא עוד כסף לביטחון סוציאלי". בסוף נאומו קם מובטל מבוגר וקרא לעברו "אדוני ראש הממשלה, אתה והחברה שלך דיברתם במשך שעה ולא אמרתם בעצם כלום".

"הממשלה לא עשתה די", סיכמה את הפגישה ריטה טאגר, שאיבדה זה כבר את עבודתה כמנהלת שירותי ניקיון. טאגר, בעלה וחמשת ילדיהם אינם נחשבים זכאים לסיוע בשכר דירה, וכבר עברו לדירה זולה יותר. הם עדיין מתקשים לשלם את שכר הדירה, וכעת נאלצו לארגן מחדש את תשלומי ההלוואות שלקחו כדי להימנע מפשיטת רגל. אם לא תמצא עבודה בתוך 500 יום מיום שאיבדה את הקודמת, תצומצם הקצבה שלה צמצום ניכר. "ואז", היא אומרת, "אהיה בצרות".

מי שכבר שקועים עד צוואר בצרות הם הפוקדים את בתי התמחוי של צבא הישע. כל אחד מהם מחזיק מספר ומחכה שמספרו יופיע על לוח אלקטרוני. כמה מהתינוקות בוכים והמבוגרים בוהים בקיר הריק. בשעת הצהריים היבהב המספר 78. בעלת המספר, אשה הרה, חיכתה במקום עם ילדה בן השנתיים מ-8 בבוקר. "לא נשאר לנו כסף", אמרה לנציגת הארגון, ג'נבייב גלד-יוהנגר. "באתי כדי שתוכל לאכול במשך שבוע". לאחר שיחה קצרה פתחה העובדת את הארון שבו אוכסנו מזון, אטריות, לחם וקפה. בחדר ההמתנה המשיך הקהל להצטופף. "אני לא יודעת מה היה עולה בגורלם אם לא היינו פה", סיכמה גלד-יוהנגר.

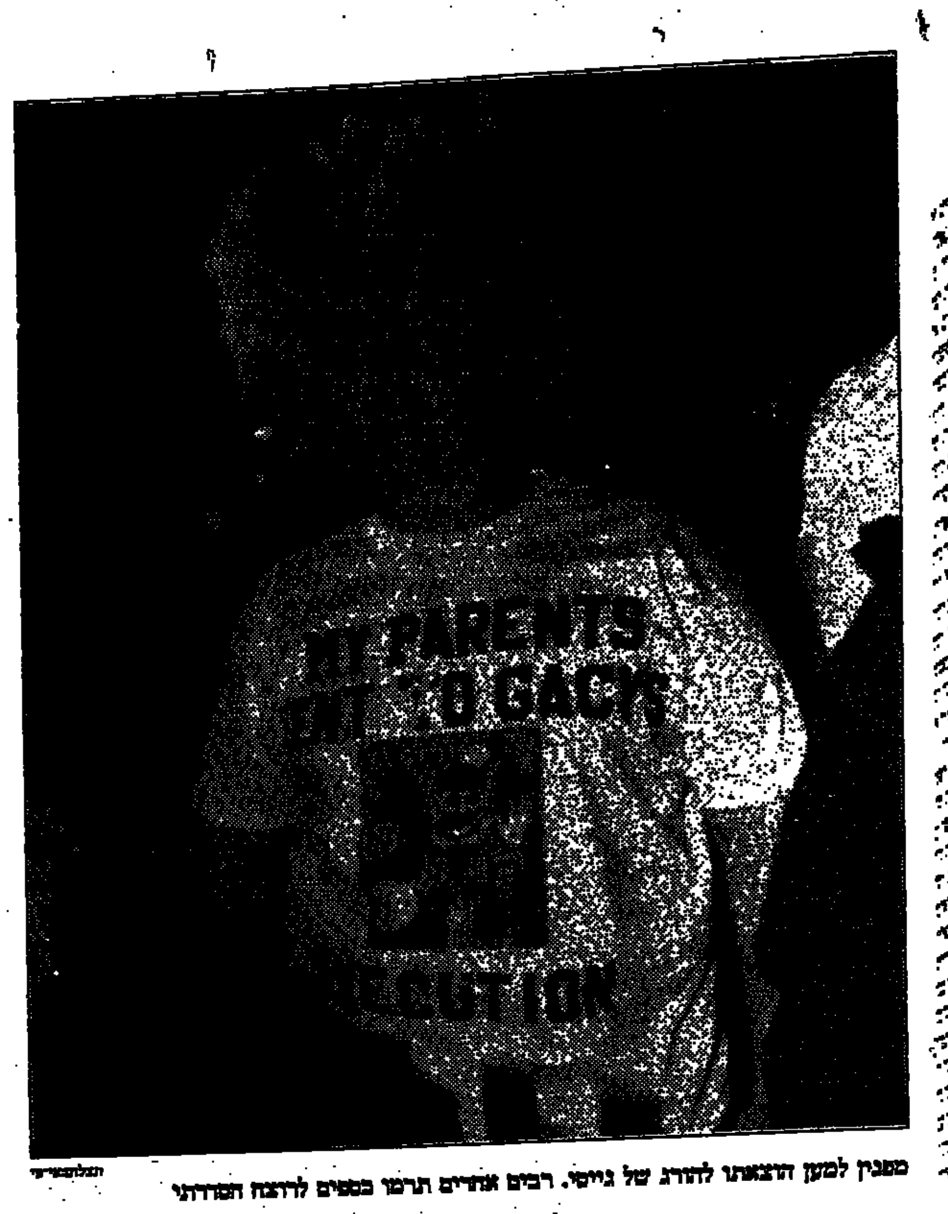

מפגין למען הוצאתו להורג של גייסי. רבים אחרים תרמו כספים לרוצח הסדרתי

זוועה לכל המשפחה

איך הפך ג'ון וויין גייסי, הרוצח הסדרתי האכזרי שהוצא להורג החודש באילינוי שבארה"ב, לגיבור בבתיהם של מיליוני אמריקאים

מאת יוסי מלמן

אן ארבור, מישיגן

חמישים ושמונה דקות לאחר חצות, אור ליום שלישי 11 במאי, הכריז הקצין האחראי בבית הסוהר בעיר ג'ולייט שבמדינת אילינוי על מותו של ג'ון וויין גייסי. באיחור של שעה, כתוצאה מעיכובים טכניים, החדירה לוורידיו של גייסי זריקה שהכילה שלושה חומרים כימיים קטלניים, ואלה פעלו את פעולתם בתוך זמן קצר והביאו למותו. לכאורה זו היתה עוד הוצאה להורג של פושע שבית המשפט מצא אותו אשם ברצח.

באותו שבוע הוצאו להורג בבית כלא בליטל רוק שבמדינת ארקנסו שני הרוצחים הוותיקים ביותר בארצות הברית, שהמתינו 17 שנה לביצוע גזר הדין בתא הנידונים למוות עד שתמו כל ההליכים המשפטיים ונדחו כל הערעורים בעניינם. במרילנד, שהיא בין המדינות האחרונות שהנהיגו גזר דין מוות, הוצא להורג בשבוע שעבר בפעם הראשונה זה 33 שנה, רוצח [illegible].

ובאותו שבוע בדיוק שבו הוצא גייסי להורג נרצחה כאן באן ארבור כריסטיאן גאלבריית, עקרת בית בת 32 שצעדה לתומה לאור היום בחורשה במרכז העיר, בדרכה לחנות המכולת. המשטרה סבורה כי החשוד – שזהותו אינה ידועה, ותיאורו, על פי הקלסתרון שהופץ, עמום – הוא אנס סדרתי, שפגע בחודשים האחרונים פגיעה מינית בארבע נשים אחרות, אם כי לא רצח אותן.

אן ארבור – עיר אוניברסיטאית לא גדולה במידה: אוכלוסייתה מונה כ-100 אלף איש, כמחציתם סטודנטים ועובדי אוניברסיטה, ולתושביה יש תחושת השתייכות קהילתית – הוכתה בזעזוע בעקבות הגילוי כי נמצא בתחומה רוצח אכזר ואנס סדרתי. אבל לאחר הימים הראשונים של האימה החיים נמשכים בה כסדרם, ולציבור חוזרת ההכרה כי גם ערים קטנות ושלוות, שתושביהן לא נעלו את בתיהם וחשו בטוחים, אינן חסינות מפני מגיפת הפשע והאלימות הפושטת בחברה האמריקאית.

על פי נתונים של משרד המשפטים האמריקאי נרצחו בשנת 1992 (השנה האחרונה שלגביה יש נתונים מדויקים) כ-25 אלף בני אדם. במלים אחרות, כל יום נהרגים בארצות הברית בממוצע כשבעים בני אדם; או מתרחשים בה כשלושה מקרי רצח בממוצע לשעה. משמעות נוספת: כל שנה נרצח בארצות הברית אחד מכל עשרת אלפים תושבים.

החיים בצל הפשיעה היו לחלק בלתי נפרד מן ההוויה האמריקאית. מאז 1976, כאשר שינה בית המשפט העליון הלכה קודמת שלו וקבע כי "ביצוע הוצאה להורג אינו סותר את החוקה", נידונו למוות 4,700 רוצחים ברחבי ארצות הברית. 200 מהם הוצאו להורג ב-34 מדינות (בראשן טקסס) שהנהיגו מחדש את עונש המוות. עוד 2,575 ממתינים בתא הנידונים – רובם כעשר שנים בממוצע – לביצוע גזר הדין, המתעכב כדי שיוכלו למצות את מלוא האפשרויות המשפטיות העומדות לרשותם. היתר, כ-2,000, מתו מוות טבעי בבית הכלא או שחייהם ניצלו הודות לערעורים משפטיים שהתקבלו על ידי ערכאות גבוהות.

היה אפשר לצפות איפוא שהוצאתו להורג של ג'ון וויין גייסי לא תהיה שונה ממאות המקרים האחרים שקדמו לה. אך התגובות כלפיה היו יוצאות דופן בחברה שלמדה להסתגל, עד כדי אדישות מדהימה, למציאות הפשע והאלימות שלה. תוכניות הרדיו (טוק שואו) של מאות תחנות רדיו ברחבי ארצות הברית עסקו בגייסי. האיגוד האמריקאי של זכויות האזרח המשיך לטעון עד לרגע האחרון כי אין להוציאו להורג. "זו טרגדיה אמריקאית", טען כלפים ג'יי מילר, נציג האיגוד, המתנגד באופן עקרוני לעונש מוות. "בלי קשר למה שאדם זה עשה, המקרה שלו הוא דוגמה נוראה נוספת כי אין חיי אדם שווים בעינינו". ואילו המצדדים בהוצאתו להורג של גייסי טרחו לקיים משמרות מחאה מול בית הכלא, ולאחר שנמסר על מותו פרצו בצהלות שמחה.

הסבר חלקי לסערת הרגשות שהתחוללה אפשר למצוא בפשעיו המזוויעים של גייסי. במארס 1980 הוא הורשע ברצח 33 נערים וצעירים. מעשי הרצח בוצעו בשנים 1972–1978. הרוצח הסדרתי פיתה את קורבנותיו לבוא לביתו, שם קיים עמם מגעים מיניים ואחר כך רצח אותם. 27 מהנרצחים קבר בין יסודות ביתו. לאחר שנעצר הודה במעשים שיוחסו לו והוביל את החוקרים לגופות. שתי גופות נוספות, שגייסי לא מצא להן מקום בין היסודות, נמצאו קבורות בחצר הבית. עוד ארבע גופות נמצאו בנהר סמוך. אולם לאחר [illegible] חזר בו גייסי מהודאתו במשטרה ועד ליום מותו המשיך לטעון לחפותו.

גייסי, שהיה בן 52 במותו, נראה והתנהג בדיוק כבוחר אמריקאי רגיל וממוצע. לפרנסתו עסק בעבודות שונות. הוא היה קבלן קולות בעבור המפלגה הדמוקרטית במדינת אילינוי. הוא ניהל [illegible] מזון מהיר של "קנטאקי פרייד צ'יקן" במדינת איווה. בשלב מסוים עבד כליצן ושיעשע ילדים במסיבות. אחר כך היה אמרגן של מסיבות רבות שהשתתפו בהן פוליטיקאים.

לסעודתו האחרונה הזמין צלי עוף, סרטנים צלויים, צ'יפס ותות שדה טרי – המזון שהתרגל אליו בעבודתו. אחר כך כתב את צוואתו, שבה שב וטען כי הוא מוצא להורג על לא עוול בכפו.

אך לא רק מעשיו המזוויעים של גייסי גרמו להתעניינות הרבה בו. הסבר נוסף לה אפשר למצוא בתופעת ה"ביתות" (דומסטיקציה) של הפשע והרוצח. תורמים לתופעה בעיקר כלי התקשורת, במיוחד האלקטרוניים, המרבים לדווח על מקרי הפשע, ראיונות עם בני משפחותיהם של הקורבנות, תיאור המעשה ודיווחים מן ההיבט המשטרתי ומבתי המשפט.

באחרונה גם אין מהססים לראיין את הפושעים, אפילו את השפלים והאכזריים שבהם. כך מתוודעים התושבים מקרוב אל מעשי הפשע, המוצגים מזווית ראייה "רכה" וכמעט משפחתית. הפושע מוצג כאדם רגיל, כאילו לא עשה את מה שעשה, ונעשה ניסיון מפוקפק להפריד בין ה"רוצח" ובין ה"אדם".

לפני חודשים אחדים, כדי למשוך את תשומת לב הצופים לתוכניתה החדשה, קיימה השדרנית דיאן סויאר מרשת אי-בי-סי ראיונות עם הרוצח צ'רלס מנסון ושתיים מנערות "משפחתו". הן נידונו לפני כרבע מאה למאסר עולם על מעשי רצח בקליפורניה, בין השאר של השחקנית שרון טייט, שביצעו בשליחותו של מנסון. אפילו רשת הרדיו הציבורית (אן-פי-אר), המתבלטת לרוב כאי של שפיות עיתונאית באוקיינוס הצעקנות, נסחפה ותרמה להתפשטות התופעה. היא הטילה על מומיה אבו ג'מאל, רדיקל שחור שהיה איש "הפנתרים השחורים", להכין סדרה של עשר כתבות על הנעשה בין כותלי בית הסוהר.

אבו ג'מאל עבד גם ככתב ברדיו, והוא בלי ספק שדר מוכשר ורגיש. באחד מדיווחיו הוא מתאר כיצד בעיצומו של הטיול היומי בחצר הכלא מתפתחת סערת ברקים ורעמים. הסוהרים מצווים על האסירים לשוב מיד לתאיהם. האסירים, כועסים ומשועשעים כאחד, מגיבים: "הם חוששים שהחשמל מהברקים והם יאבדו את מקומות עבודתם". רשת הרדיו מסרה כי אבו ג'מאל יקבל את שכר הסופרים המקובל: מאה וחמישים דולר לדיווח.

אבל אבו ג'מאל אינו רק שדר רדיו. הוא גם אחד מאותם האסירים, שנידונו למוות. ב-1982 הורשע ברצח שוטר, שעצר את אחיו על נהיגה אסורה בדרך חד סטרית, ומאז הוא ממתין בתאו בבית כלא בפנסילבניה לביצוע גזר דין מוות. בני משפחתו של השוטר הנרצח ואיגוד השוטרים הרימו קול זעקה. "כיצד מאפשרים לרוצח כזה, שכל עיסוקו נדון בבתי המשפט, לקבל תוכנית רדיו", מחה נשיא "אחוות מסדר המשטרה", מייקל לוץ. "זה לא הוגן למשפחתו של הנרצח". הלחץ הועיל ואן-פי-אר הודיעה לפני כמה ימים כי לא תשדר את הכתבות שהקליט אבו ג'מאל.

אבל גייסי הוא שתרם יותר מאחרים להתפשטות תופעת הביתות של הפשע. במסגרת מסעו לזיכוי עצמי, לשינוי תדמיתו ולהצגתו באור "ביתי" ו"משפחתי" התקין קו טלפון מיוחד; תמורת תשלום היה אפשר להאזין לקולו של גייסי, המכחיש כי ביצע את מעשי הרצח שהורשע בהם. האזנה ל-12 דקות ההקלטה עלתה כ-24 דולרים. ב-16 השנים שהמתין למותו הוא קיבל יותר מכתבים מכל אסיר אחר בארצות הברית. גייסי טרח להשיב לכולם. רבים צירפו למכתביהם תרומות כספיות במזומן ובהמחאות. בין כותלי בית הסוהר למד גייסי אמנות הציור. ציורי השמן שלו, הנושאים לרוב את דמותו של ליצן, זכו להצלחה מסחרית. גלריה לאמנות בשיקגו, "קפאל סטריט", הצליחה לייצג את גייסי, ועבודותיו נמכרות לאספנים בסכומים של עד 20 אלף דולרים.

בין התרומות והמכירות יצירות האמנות שלו הצליח גייסי להקים קרן של כ-100 אלף דולרים. הכסף מיועד ליורשיו: שני ילדיו הביולוגיים, שני ילדים חורגים ואחותו. בעקבות לחץ ציבורי החליטו שלטונות מדינת אילינוי לבקש מבית משפט שיורה למנוע מן הרוצח הסדרתי את הזכות לשלוט בקרן, אך זמן קצר לפני שבוצעה ההוצאה להורג ביטלה המדינה את התביעה.

למגינת לבם של בני משפחותיהם של הנרצחים ורבים אחרים, חוברים איפוא יסודות של חברת שפע צרכנית וכלי תקשורת תאבי בצע אל חירויות יסוד מוצדקות הראויות להגנה, והשילוב מעוות את פניה של החברה. בזכות שילוב זה יכול גם גייסי הרוצח חסר המעצורים להפוך לגיבור ביתי בבתיהם של מיליוני אמריקאים.

אם תזונתו אינה מאוזנת, והויטמינים חוזרים איתו יום יום הביתה...

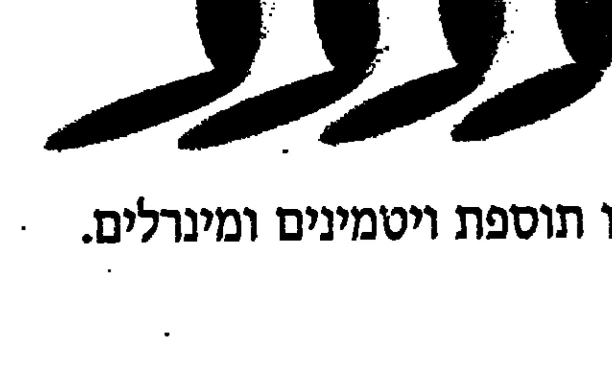

תני לו תוספת ויטמינים ומינרלים.

ילדים, מה לעשות, אוכלים רק את מה שהם אוהבים. אם תזונתו של ילדך אינה מאוזנת, תני לו תוספת ויטמינים ומינרלים. צנטרום ג'וניור משופר + ברזל הוא תוספת מקיפה ומאוזנת המכילה 23 ויטמינים ומינרלים החיוניים להתפתחות הילד, ובכלל זה את כמות הברזל היומית המומלצת. תכולתו הורכבה בהתאם לתקן הרשמי של מינהל הבריאות האמריקאי (FDA) והוא מיוצר על ידי חברת התרופות האמריקאית "לדרלה", הידועה בהתמחותה בתחום הויטמינים. צנטרום ג'וניור משופר + ברזל מוגש בצורת טבליות מציצה ב-4 צבעים וטעמים טעימים. מומלץ ע"י רופאי ילדים. להשיג בכל בתי המרקחות ללא מרשם רופא. לפני השימוש יש לעיין בעלון לצרכן.

כל טבליה מכילה:	כמות	כל טבליה מכילה:	כמות	כל טבליה מכילה:	כמות	כל טבליה מכילה:	כמות
1. ויטמין A	5000 IU	7. ויטמין B1	1.5 mg	13. ויטמין K1	10 mcg	19. סידן	108 mg
2. ויטמין D	400 IU	8. ויטמין B5	10 mg	14. ברזל	18 mg	20. אבץ	15 mg
3. ויטמין E	30 IU	9. ויטמין B2	1.7 mg	15. מגנזיום	40 mg	21. מנגן	1 mg
4. ויטמין C	60 mg	10. ויטמין B3	20 mg	16. יוד	150 mcg	22. מוליבדניום	20 mcg
5. חומצה פולית	400 mcg	11. ויטמין B6	2 mg	17. נחושת	2 mg	23. כרום	20 mcg
6. ביוטין	45 mcg	12. ויטמין B12	6 mcg	18. זרחן	50 mg		

צנטרום ג'וניור
משופר + ברזל
23 ויטמינים ומינרלים החיוניים להתפתחות הילד
מומלץ לגילאי 2 - 16
Lederle

באומן בר ריבנאי

صكنا من الاهل

صكنا من الارمل

סבסוד על חשבון העתיד

מאת ערן פייטלסון

בתגובה על עליית המדד בחודש אפריל בשני אחוזים הציע באחרונה נגיד בנק ישראל שורה של צעדים להוזלת מחירי הקרקע כיוון שמחירי הדיור, בעקבות מחירי הקרקע, הם הגורם העיקרי לעליית המדד ומהווים בכך גורם אינפלציוני רב משקל. הפשרת כמות גדולה של קרקעות באזורי הביקוש במרכז הארץ תביא אפוא לירידת מחירן.

במסגרת תוכנית ישראל 2020, המובאת כעת בהכנה, נבחן תרחיש שבמסגרתו נאמדו הצרכים הקרקעיים של המשך המגמות הנוכחיות (ללא פעולות עידוד הפשרת קרקעות על ידי הממשלה). על פי תרחיש זה, יעלה היקף השטחים המבונים (כולל שטח לתשתיות) בכל המחוזות, למעט הצפון והדרום, על 50% עד שנת 2020. בישראל התחרות בין הביקושים השונים למשאב הקרקע חריפה במיוחד בשל היותה מדינה קטנה וצפופה ביותר, בעלת קצב גידול אוכלוסייה וצמיחה כלכלית גבוהים. רק עליית מחיר הקרקע עשויה להביא לניצול היעיל ביותר שלה.

לנוכח זאת, פעולות מלאכותיות להורדת מחירי הקרקע עלולות להתברר בדיעבד כסבסוד הפיתוח כיום על חשבון העתיד. הגורמים הכלכליים שירכשו, ובעצם כבר רוכשים זה ארבע שנים, את הזכויות על קרקע מופשרת במחיר נמוך, ימכרו אותן רק לאחר שמחיר הקרקע יעלה. במקרה זה לא תהיה להפשרת הקרקעות כמעט כל השפעה על מחירי הדיור (ולכן על המדד).

להפשרת הקרקעות יש מחיר נוסף, מעבר לשאלה התחבורתית המתעוררת מהעברת קרקעות מוזלות לידי גופים הפועלים כספקולנטים – המחיר הסביבתי. במקביל לביקוש לדיור, גדל גם הצורך בשטחים פתוחים לשימור

במה

רק עליית מחירי הקרקע עשויה להביא לניצול היעיל ביותר שלה

משאבי הנוף והצומח של ישראל ולמניעת מפגעים סביבתיים ואקולוגיים. הסכנה בהפשרת קרקעות נרחבת ומהירה טמונה בכך שהיא תיעשה שלא על פי תכנון אזורי או לאומי ותוך התייחסות סביבתית מועטה.

הגורם העיקרי אשר באמצעותו מנסים לשלב את ההיבטים הסביבתיים במערכת קבלת ההחלטות בנושא השימוש בקרקע הן ועדות התכנון והבנייה (הנתפסות כמעכבות את תהליך הרחבת ההיצע). לכן רוב ההמלצות לקצץ את כוחן של ועדות אלו ולהחזיר מורשת הול"לים – ועדות הבנייה למגורים, מורשת אריאל שרון – יביאו כמעט בהכרח להחלשת האפשרות למניעת נזקים ארוכי טווח דווקא במשאב שבו יש לישראל מחסור.

התמונה המתקבלת איפוא היא שבשל שיקולים קצרי טווח, כגון גובה המדד של חודש אפריל 1994, או אפילו האינפלציה השנתית בשנה נתונה, מוצע להוזיל הפשרת קרקע, דבר שספק אם יביא להוזלת מחירי הדיור או להאטת עליית המדד, אך לבטח יביא לתשלום מחיר חברתי גבוה בטווח הארוך.

למחיר החברתי תהיה בעתיד גם עלות כלכלית ישירה משמעותית ביותר. הפשרת קרקעות שלא במסגרת תכנון כוללני תביא לבניית מגורים ללא תשתיות מספקות, שכן אחת המטרות של התכנון הוא להביא לתיאום זה. היום אנו משלמים את המחיר של חוסר האיזון ההיסטורי בין בנייה למגורים לבניית תשתיות, ובייחוד תשתיות תחבורה וביוב. אי התאמה זו היא אכן כישלון תכנוני, אך אין היא סיבה לבטלו, אלא לשפרו. הפשרה מסיבית ובלתי מבוקרת של קרקע תביא לנטל גובר על הדורות הבאים, שיצטרכו להתמודד עם בעיות חוסר התשתית בתנאים שבהם עלות התשתית תהיה גבוהה בהרבה מאשר כיום.

ניתן להשפיע על קצב עליית המדד או מחירי הדיור שלא באמצעות התערבות בהיצע הקרקע. מחיר הקרקע הוא רק מרכיב אחד במחירי הדיור. ניתן להוזיל מחירים אלו על ידי הוזלת גורמים אחרים המשפיעים על עלות הדיור, אשר להוזלתם אין מחיר חברתי ארוך טווח. דוגמאות לגורמים כאלו הם עלות העבודה (על ידי הרחבת היצע העובדים באמצעות יבוא רב יותר של כוח אדם, למשל), או הוזלת האשראי (נושא שבו בנק ישראל יכול לפעול רבות). כמו כן ניתן לעודד ניצול אינטנסיבי יותר של הקרקע שכבר הופשרה על ידי מיסוי פיתוח אקסטנסיבי ומיסוי גבוה של מלאי קרקע מתוכננים שלא נבנו. המשותף לכל הצעות אלו שהן יגדילו את היצע הדיור ללא פגיעה בדורות הבאים.

ממחקר משווה שנערך במספר שוקי דיור המאופיינים על ידי צמיחה מהירה, עלה כי השווקים שבהם קצב עליית מחירי הדיור היה נמוך ביותר הם אותם שווקים שבהם היתה מעורבות ממשלתית ישירה בקביעת מחירי הדיור. כלומר, אם רוצים להאט את עליית מחירי הדיור יש לפעול ישירות בתחום זה ולא לנסות להוריד מחיר זה על ידי הפשרת קרקעות.

ד"ר פייטלסון הוא גיאוגרף

מדע/ צפריר רינת

האופי המשתנה של הירקות

הנדוס גנטי בחקלאות, ובפרט פיתוח עמידות בפני מזיקים, מעורר חששות מפני השלכות בריאותיות וסביבתיות. המוצר הראשון שיאושר על ידי הרשויות בארצות הברית – עגבנייה שמשך הבשלתה הוארך בשבוע

תצלום: שרי קרן

עגבניות הן כפי הנראה הגידול הראשון המהונדס גנטית שישווק באופן מסחרי

בחודש שעבר עשתה ממשלת ארצות הברית צעד חשוב לקראת האישור הראשון של שימוש במזון שתכונותיו שונו בטכניקות של הנדסה גנטית. המוצר הראשון שהונדס גנטית אשר יאושר הוא עגבנייה קשה יותר, שזמן הבשלה שלה לפני הקטיף הוארך. ראשי שירות המזון והתרופות האמריקאי קיימו דיון על אישור השימוש בעגבנייה, שבמהלכו לא הובעה התנגדות לאישור. ראשי השירות מצפים שבתוך חודשים מספר יאשרו גופים ממשלתיים אחרים את השימוש בעגבנייה.

העגבנייה הגנטית תהיה הראשונה בסדרת מוצרים מהחי והצומח, שהונדסו גנטית, שתגיע אל השוק האמריקאי. התעשייה הביו־טכנולוגית לוחצת לאשר שיווק של מוצרים נוספים, כמו הורמון המעודד את ייצור החלב בבעלי חיים, אבל קיימת התנגדות ציבורית לאישורים, בגלל החשש מההשלכות הבריאותיות והסביבתיות שיהיו לשימוש במוצרים אלה.

ערכו של שוק העגבניות נאמד במיליארדי דולרים, ושיווק העגבנייה הגנטית עשוי לחולל בו מהפכה. צרכנים רבים הלונים על איכותן של העגבניות, ובעיקר על כך שאינן בשלות די הצורך. מגדלי העגבניות קוטפים אותן לפני הבשלה, ולאחר מכן מנסים לזרזה באמצעות תרסיס. התרסיס גורם לעגבנייה להבשיל מהקליפה פנימה, בכיוון הפוך להבשלה הטבעית. כתוצאה מכך מגיעות לשווקים עגבניות רבות הנראות בשלות מבחוץ, אשר למעשה אינן בשלות בחלקיהן הפנימיים.

כדי להתגבר על בעיה זו הוליכו המדענים של חברת קלגן, שפיתחה את העגבנייה הגנטית, להשתמש באמצעים גנטיים כדי למנוע את ההתרככות המהירה של עגבניות בשלות, הנגרמת בשל האנזים פוליגאלאקטורונאז. אנזים זה מפרק את הפקטין (חומצה הנמצאת בדופן) בתאי העגבנייה, והיא מתפרקת מהר ומאפשרת לזרעי הירק להגיע אל האדמה. מדעני קלגן החדירו גן נוסף לעגבנייה, המבטל כמעט לחלוטין את פעולת האנזים.

בעקבות פעולה זו העגבנייה נשארת קשה במשך שבוע נוסף. אפשר איפוא להשאירה זמן נוסף בשדות, עד שהיא מתחילה להאדים. לאחר מכן אפשר להעבירה לשווקים, ובדרך היא ממשיכה להבשיל ואין צורך לרסס אותה. לאחר פרק זמן של שבוע קשיות נוסף מתחילה העגבנייה של קלגן להתרכך כעגבניות רגילות.

אחד התהליכים בעבודת המדענים של קלגן שעיכבו את אישור השיווק של העגבנייה הגנטית היה שימוש שעשו המדענים בגן נוסף, שפעל כסמן המאשר את ההחדרה המוצלחת של הגן הראשון. גן זה עמיד בפני החומר האנטיביוטי קאנאמיצין, והמתנגדים לאישור העגבנייה טענו שיש חשש שהסמן יעבור לבני אדם ויבטל את פעולתו של הקאנאמיצין, היעיל בטיפול בזיהומים. אולם מדעני קלגן סיפקו מידע על כך שהגן הסמן אינו פעיל כשהוא מחוץ לעגבנייה.

המתנגדים לאישור מוצרים מהחי והצומח שהונדסו בשיטות גנטיות מדגישים את סכנת ההתפרצות של המוצרים הגנטיים. יוס ואן דאם, מהמכון ההולנדי למחקר אקולוגי, אומר שזו אשליה להניח שמוצרים טראנסגניים (מוצרים שיש בהם גנים שהועברו ממינים אחרים) לא יגיעו למקומות שאליהם הם אינם אמורים להגיע. בארצות הברית הורה משרד החקלאות האמריקאי למקם את הגידולים הגנטיים של ניסויים של צמחים טראנסגניים במרחק בטוח מגידולים אחרים. בשקף החשש, שבמדינות שאין בהן הקפדה על בטיחות כמו זו הנהוגה בארצות הברית יגיעו הגידולים הטראנסגניים אל קרוביהם בטבע, ויגרמו להיווצרות זני־על שיהיו עמידים בפני מזיקים ויתרבו בשיעור מוגזם.

החשש העיקרי של מתנגדי השימוש במוצרים גנטיים הוא מפיתוח של גידולים העמידים בפני חומרי הדברה, כמו קוטלי עשבים. הצורך בגידולים כאלה נובע מהעובדה שלא תמיד יש צירוף רצוי בין קוטל ברירתי ובין גידול. יש קוטלים יעילים שמשמידים את כל העשבייה הרעה אך יש להם מגרעת אחת: הם פוגעים גם בגידול. כדי למנוע זאת רצוי לדעת החוקרים להקנות עמידות לגידולים בפני מספר קוטלים גדול ככל האפשר ולהרחיב את מגוון הקוטלים השמישים לכל גידול כדי שהחקלאי יוכל לעשות רוטאציות רצויות בין הקוטלים. עמידות גידולים בפני קוטלים נוצרת באמצעות גנים משני סוגים: גנים שנובעים ממוטציה ומשנים את מוקד הקשירה של הקוטל לחלבון היעד, וגנים הגורמים לפירוק הקוטל, או לפירוק רעלים שנוצרים בעת פעילותו של הקוטל. מטרת פיתוח העמידות היא לאפשר שימוש נרחב יותר בחומרי ההדברה בלא חשש מפני פגיעה בצמחים.

בדו"ח על הפיתוחים הגנטיים בחקלאות, שפירסם הארגון הבריטי פאנוס, צוין כי פיתוח עמידות בפני חומרי הדברה יעודד את השימוש בהם. השימוש בחומרים אלה נחשב כבר כיום מוגזם ומסוכן לסביבה. הדו"ח גם מזהיר, ששימוש נרחב יותר בחומרי הדברה יוביל להשמדת עשבים בעלי ערך תזונתי.

הדו"ח של פאנוס גם מבקר את פיתוח העמידות הישירה בפני מזיקים, הנעשה באמצעים גנטיים. התהליך כרוך בהחדרת גנים המאפשרים לגידולים להתגונן מפני חרקים או עשבים. על פי הדו"ח, הטכניקות של ההנדסה הגנטית יוצרות אפשרויות התנגדות מצומצמות יותר מאלה המושגות בגידולים שעברו הכלאה. "אם לצמח יש רק תחבולה אחת כדי להיאבק במזיק", נכתב בדו"ח, "סביר להניח שהמזיק יפתח גם הוא תחבולה שתעזור לו להתגבר על התנגדות הצמח".

מעגלי החיים של הנגיפים והמזיקים קצרים, והם מסתגלים במידה המאפשרת להם לפתח אמצעי הישרדות – בדומה להישרדות שפיתחו בפני אמצעי ההדברה הכימיים – למרות עמידותם של הגידולים החדשים. הצמח המהונדס יהיה איפוא חסר תועלת, והמדענים יצטרכו לחזור למעבדה, אך בינתיים זריעו יופסד.

הבקטריה באקילוס תורינגיינסיס, הגורמת להרעלת חרקים, בעיקר זחלים, נחשבת לפופולרית במיוחד בקרב מפתחי צמחים העמידים בפני חרקים,

את העגבנייה המהונדסת ניתן להשאיר זמן נוסף בשדות עד שהיא מתחילה להאדים. לאחר מכן היא מועברת לשווקים כשהיא מוסיפה להבשיל

וגנים שלה כבר הוחדרו לכמה גידולים חקלאיים. הבקטריה נחשבת ידידותית לסביבה כאשר היא מופצת באמצעות תרסיס, והיא זכתה לשבחים כעדיפה יותר מחומרי הדברה רעילים ומזיקים, כמו דדיטי ולינדן. אולם מאמר שהתפרסם לפני שנתיים בכתב עת ביוטכנולוגי הזהיר מפני השימוש הנרחב בבקטריה באמצעות גנים המוחדרים לתוך גידולים.

כותב המאמר, ג'ק דמפסי, הזהיר שחשיפה מתמשכת של חרקים לגנים הרעילים של הבקטריה, במקום חשיפתם לסירוגין לתרסיסים, תקל עליהם לפתח נוגדנים. במחקרי שדה ובמעבדה הוכח שחרקים מזיקים לחקלאות הצליחו לפתח נוגדנים לרעלן, שמקורו בבקטריה, בתוך עשר עד עשרים דורות.

גם העוסקים בפיתוחים גנטיים מודעים לסכנות. במאמר שהתפרסם לפני שנתיים בכתב העת "מחקר חקלאי", שאותו מוציא לאור מינהל המחקר החקלאי הישראלי, צוינו סיכונים כמו גידולי מפלצת, שיתפתחו כתוצאה מהקניית העמידות ויהפכו בעצמם לעשבים מזיקים. סכנה אחרת היא שהעמידות תועבר לעשבים שוטים, בהאבקה או בדרכים אחרות של העברת גנים. עם זאת, צוין שקוטלי עשבים ברירניים נמצאים בשימוש כבר חמישים שנה, ועד עתה לא ידוע על העברת גנים של עמידות מגידול לעשב שוטה, אם בהאבקה או על ידי גורם טבעי אחר.

כתב העת צוין שיש סיבות טובות להקניית עמידות לקוטלי עשבים במקצת הגידולים, חרף הסכנות. הדברה כימית של עשבים רעים הכרחית כדי להבטיח אספקת מזון בשפע ובמחיר סביר לאוכלוסייה גדלה, ובחימוש, למשל, הנדסת עמידות היא אמצעי הכרחי ואין מנוס ממנה אם רוצים להגן על הגידול. אולם צריך לעשות בה שימוש מבוקר ולבדוק את הגנים בקפדנות ובזהירות. יש לבחון אותם, לבודדם, להנדס בגידולים הנבנים ואחר כך להעביר את התכונות שהם יוצרו לתוך הצמחים.

מדריך למטייל בפטרה

ארכיאולוגיה

מאיר בן דב

כהכנה לשלום הממשמש ובא, יצא באחרונה ספר הדרכה מפורט בעברית למבקר העתידי בסלע האדום, המביא אותו בסוד הבנייה, האמנות והתרבות הנבטית בכלל

אחד הסיפורים המרתקים בתולדות ארץ ישראל הוא קורותיו של שבט ערבי קטן שחי בדרום הארץ ובמדבר הספר של עבר הירדן המזרחי, שבניו ידועים בשם הנבטים. הידיעות ההיסטוריות הראשונות שבידינו מצביעות כי תולדות הנבטים החלו במאות 5–4 לפנה"ס. הכרתם של הנבטים את דרכי המדבר העמידה אותם בראש הסחר הבינלאומי מערב לחופי הים התיכון.

הופעת היוונים, ואחר כך הרומאים, באזורנו העצימה את חשיבותם הכלכלית והפוליטית של הנבטים. שתי מעצמות העל הללו היו צרכניות גדולות של קטורת, בשמים ותבלינים, שהובלו בידי הנבטים מדרום ערב, מתימן, מאתיופיה ומהודו לנמלי עזה והאלכסנדריה, ומשם הפליגו לכל ארצות אירופה.

החיים במדבר הצחיח לימדו את הנבטים להתגבר על קיום בתנאים קשים, ובעיקר על מחסור במים. יש הגורסים את שמם מהמלה נבט – שפירושה בערבית קדומה, ואף בעברית, לנבוע, לחצוב – שהתייחסה ליכולתם לחפור בורות לאגירת מים.

שרידי שש ערים נבטיות נותרו בצפון הנגב ובמרכזו, ובהן עבדת, שבטה וממשית, שהפכו זה כבר למוקדי תיירות. אבל היה ברור שגולת הכותרת של מפעלות הנבטים היא העיר שנחשבה לבירתם, לפחות בירתם הדתית, הלא היא סלע באדום, המוכרת בשמה היווני פטרה.

מאז ימי הצלבנים, במאה ה־12 לסה"נ, לא דרכה בפטרה רגלו של אדם מערבי, ורק ב־1812 הגיע שמעה לבני אירופה. הבדווים, תושבי המקום, סיפרו על נפלאותיה, אבל מנעו את הכניסה אליה מהאירופים המזדנים מחשש שאלה ינסו לשים ידם על המטמונים במקדשיה ובקבריה.

הנוסע הרפתקן יוהאן לודוויג בורקהארדט כתב ביומנו ב־22 באוגוסט 1812: "במיוחד שאפתי לבקר בוואדי מוסה, שעל עתיקותיו שמעתי את אנשי הארץ מדברים בהערצה רבה, ולכן העמדתי פנים שנדרתי נדר לשחוט עז לכבודו של הארון (אהרן הכהן שקברו, על פי מסורת הערבים, מצוי בסביבה) ובתחבולה זו סברתי כי יעלה בידי לראות את העמק המופלא בדרכי אל הקבר". ואכן כך היה, בורקהארדט היה הראשון שהביא את שמעה של פטרה למערב.

מאז הפך המקום, ובצדק, למשאת נפשם של חוקרי הארץ והנוסעים לדורותיהם: לאחר הליכה בנקיק סלע טבעי וצר המבקר מגיע לבקעה רחבה שבה הנבטים חצבו מהסלע עיר קסומה, אחד מפלאי העולם העתיק. בסלעים הצבעוניים נחצבו עשרות מונומנטים, ובהם קברים רבים שגולפו ועוצבו בכישרון מרשים. ראש וראשון להם הוא המבנה המוכר בשם "חזנת פרעה", כלומר, "אוצר פרעה". זהו מבנה קבר ומצבה החצובים בסלע ומעוצבים בתבנית של חזית מקדש בעל שתי קומות. רוחב המבנה 25 מ' וגובהו 39 מ', כגובה בית של עשר קומות. אך "אוצר פרעה" הוא רק אחד מעשרות מונומנטים שנחשפים לעיני המבקר בפטרה.

ברור שכאשר יבוא השלום תתגשם משאת נפשם של ישראלים רבים לבקר בסלע האדום. כהכנה לכך יצא באחרונה, בהוצאת "ספרי נבט", מדריך בעברית למטייל בפטרה. המדריך, המכיל צילומי צבע מרהיבים שנעשו בידי צלם מורה ירושלמי, נכתב בידי אברהם נגב, ראש וראשון לחוקרי הנבטים ותרבותם ברחבי הנגב. 35 שנים עוסק נגב בחפירות ובשיקום ערי הנבטים, ומחקריו הרבים התפרסמו בכל ביטאוני המחקר בארץ ובעולם. אף שנגב מעיד על עצמו שלא ביקר בפטרה מעולם, הוא יכול להתהלך בה בעיניים עצומות.

כדי לתת תמר רקע למטייל הישראלי העתידי, הקדיש נגב את חציו הראשון של המדריך לתולדות הנבטים ולשרידי יישוביהם העיקריים ברחבי הנגב ובמזרח עבר הירדן ובסיני. חציו השני של הספר מוקדש לפטרה ולאתריה. המחבר סוקר בפירוט את עשרות אתריה של העיר הקסומה, ומביא אותנו בסוד הבנייה, האמנות והתרבות הנבטית בכלל.

75 שנות הארץ / 21־22 במאי

1940

"התופת של דאנטה" ברוטרדאם

פאריס, 20 (רויטר). לפי הודעה רשמית, שפורסמה מטעם הצירות ההולאנדית כאן, נהרגו לפחות 100.000 איש בשעה שהגרמנים הפציצו את רוטארדאם... שתי אסקדרות של מפציצים גרמנים טסו בשמי העיר השליכו פצצות מאוחרות פערה, שי"הרעיש תלם אברון ממש". פצצות שמשקלן טונה אחת השלימו מגובה של 4.500 רגל. לאחר שהמטוסים עברו פעם אחת מעל העיר, שבו וחזרו על אותה פעולה פעם אחרי פעם. ההתפוצצויות והדליקות בכל עברי העיר הכריזו תמונות מתוך "התופת" של דאנטה. בתים ובניינים בשטח של 15–20 מיל מרובע – שליש מכל רוטארדאם – נהרסו כליל. עוד נאמר בהודעה, כי לפי אומדנה הרחה אבדו לכל הפחות מאה אלף נפש "בפעולת הרס איומה זו, שלא היתה כמותה – פעולה איומה כסיוט לילה".

1941

איסלאנד – רפובליקה

לונדון, 20 (רויטר). עצמאותה המלאה של איסלאנד ונתוק קשריה עם דאניה הוכרזו ב־16 במאי על ידי ה"אלטינג" – הפרלמנט האיסלאנדי – אומר ראדיו פינלאנד. ...מציינים שאיסלאנד עמדה לקבל עצמאות בשנת 1943 אבל בגלל המאורעות הבינלאומיים ובעיקר בגלל כיבוש דאניה ע"י הגרמנים הקדימה את המועד בשנתיים.

1948

הקרב על ירושלים

מאת הפרשן הצבאי של "הארץ"

ירושלים, עיר הקודש, עיר שרבות בה העתיקות ושיש בה מקומות קדושים לכל הדתות, נהפכה לשדה קרב. את אשר יגור "העולם התרבותי" בא עתה. ארגון האומות המאוחדות חסר אונים להתערב בפועל בנעשה בירושלים. ייתכן שהרס רב יגרם לבניינים העתיקים בעיר הקודש. היישוב העברי, הנלחם על קיומו אינו יכול במד להתחשב ברגשות דתיים של אומות מרוחקות, הנגלות אדישות מפלגת כלפי המתרחש בארץ. בכל זאת יש להניח, כי הפיקוד היהודי יעשה כמיטב יכולתו כדי למנוע פגיעה בלתי הכרחית בבניינים ובמקומות שסטאטוס "הקדושה" חל עליהם.

שעון קיץ בישראל

בישיבת הממשלה אמש הוחלט, כי במוצאי שבת, אור ליום י"ד אייר תש"ח (23.5.48), בחצות הלילה, יוזז השעון במדינת ישראל לשתי שעות קדימה, והשעה 12 תהא לשעה שתים אחר חצות. סידור זה בא לשמור על בריאות העם בעבודת הקיץ ויש בו חיסכון רב לכלכלה הלאומית.

כל המשפטים נלקחו מגיליונות "הארץ" בתאריך המצוין והובאו כלשונם בעת הפרסום

עורכת: יעל אונגר

התבהרות המפץ

קהילת הקוסמולוגים והאסטרופיזיקאים בעולם קיבלה בעניין רב את תוצאות התצפיות של מדענים בטלסקופ במאונה קיאה שבהוואי ובטלסקופ הנמצא במצפה הכוכבים הלאומי באריזונה שבארצות הברית. תוצאות תצפיות אלה, שפורסמו בחודש שעבר, גילו את השכיחות של היסוד דאוטריום ביקום הקדום ושיש התאמה בינו לבין שכיחות של יסודות אחרים.

לשכיחות זו יש חשיבות רבה בהבהרת תמונת המפץ הגדול שבמהלכו נוצר היקום, על פי התיאוריות המדעיות. עם המדענים שחזו את השכיחות שהתגלתה עתה נמנים שני מדענים מהטכניון, פרופ' ארנון דר ופרופ' יעקב גולדברג, ומדען עולה אחר, ד"ר מיכאל רודסקי.

לקיומו של המפץ הגדול יש ארבע הוכחות עיקריות. ההוכחה הראשונה היא העובדה שהיקום מתפשט. השנייה היא ההתאמה בין חישובי גילו של היקום על פי חלוקת המרחקים בין הגלקסיות למהירות שבה הן מתרחקות זו מזו, ובין חישובי הגיל הנעשים בשיטות רדיואקטיביות. ההוכחה השלישית היא קיומה של קרינת רקע מהמפץ הקדום שהתגלתה בשנות השישים.

ההוכחה הרביעית, שלדברי פרופ' דר היא החשובה מכולן, היא השכיחות של יסודות כמו דאוטריום, ליתיום והליום – ביקום. יסודות אלה נוצרו במפץ הגדול בעוד שיסודות אחרים נוצרו בכוכבים המסיימים את חייהם בהתפוצצויות. שכיחות היסודות והתאמה ביניהם נותנות עדות על הרגעים הראשונים שבהם נוצר היקום. קרינת הרקע לעומת זאת יכולה לספק הוכחה, משלב מאוחר יותר, מאחר שהיא נוצרה כמאות אלפי שנים לאחר המפץ הגדול.

תמונת המפץ הגדול שבנו המדענים כוללת הערכה של השכיחויות היחסיות של היסודות וההתאמה ביניהן. קבוצת מדענים אמריקאים שהיו קשורים למעבדת פרמי בשיקגו טענה עד לאחרונה שקיימת התאמה כזו בעוד שמדענים אחרים, ובהם פרופ' דר, חלקו עליה וטענו שמדעני אותה קבוצה התאימו את התצפיות לתיאוריות שלהם ומצאו התאמה שעדיין לא היתה קיימת. כדי להתאים את הערכותיהם אל חלוקת החומר בעולם הגיעו המדענים האמריקאים שהיקום מכיל כמות גדולה של חומר רגיל שהוא בלתי נראה. על פי תמונת המפץ הגדול, כמות היסודות מכל סוג תלויה ביחס (שעדיין אינו ידוע למדענים) בין פוטונים לבריונים (סוג של חלקיקים).

כמות הפוטונים ביקום ידועה ואילו כמות הבריונים אינה ידועה. החומר הבריוני הזהה לחומר הרגיל הוא חומר המאיר כאשר הוא נמצא בריכוזים גדולים.

מדעני הטכניון טענו כי אם לא מביאים בחשבון את הדאוטריום ועושים אנליזה של חומרים אחרים, אין ביקום כמות הרבה יותר גדולה של חומר רגיל בלתי נראה, וכי רוב החומר ביקום שאינו נראה אינו חומר רגיל. ביחס לדאוטריום טענו מדעני הטכניון שהכמויות שלו במערכת השמש הן קטנות פי עשר מהכמות שנוצרה במפץ הגדול מכיוון שמערכת השמש נוצרה מיליארדי שנים לאחר המפץ הגדול מחומר שקודם לכן עבר תהליכים גרעיניים שבהם נשרף הדאוטריום.

לצורך חישוב שכיחות הדאוטריום נעשו התצפיות אל תוך החלק הקדום של היקום, הנמצא במרחקים של מיליארדי שנות אור. תצפיות אלה שנעשו לאחר התגברות על הפרעות ראייה באטמוספירה מאפשרות לראות את האור כפי שהיה בזמן שיצא אל הגלקסיות המרוחקות ובהן מערכת השמש. שכיחות המימן חושבה באמצעות התבוננות בעננים הנמצאים סמוך לקוואזרים, עצמים קדומים דמויי כוכבים. החוקרים ערכו אנליזה של בליעת אור בעננים אלה, המאפיינת את היסודות הנמצאים בהם, וחישבו את שכיחות הדאוטריום.

האנליזה שנערכה על ידי שתי קבוצות בלתי תלויות שעבדו בהוואי ובמצפה הכוכבים הלאומי העלתה, שהשכיחות היחסית של הדאוטריום זהה בדיוק לשכיחות שחזו מדעני הטכניון. שכיחות זו עומדת בהתאמה לשכיחות של היסודות האחרים ומאשרת את המודל התיאורטי של המפץ הגדול. ידיעתה תאפשר למדענים להוות באופן מדויק את הטמפרטורה של קרינת הרקע שעד עתה היתה ידועה רק בקירוב, ותסייע לקבוע בדיוק את כמות החומר הרגיל.

פרופ' דר הרצה על הערכות מדעני הטכניון בפני מדענים בצרפת ואיטליה אולם הנסיונות שלו ושל שותפיו לפרסם את הערכותיהם באשר לשכיחות הדאוטריום וכמויות החומר הרגיל ביקום נדחו על ידי עורכים של כתב עת אסטרופיזי מאחר שסתרו את הממצאים שנחשבו עד אז מקובלים. החוקרים שתמכו בממצאים אלה מצאו את עצמם במצב לא נוח לאחר פרסום התצפיות האחרונות. הם ניסו להתאים את עצמם למצב החדש על ידי טשטוש ההבדלים בין הממצאים והמסקנות שלהם ובין הממצאים החדשים.

קולטן האינטרפרון

בגיליון כתב העת המדעי Cell, שראה אור בראשית החודש, מתארים מדענים ממכון ויצמן בראשונה את הבידוד והשיבוט של הקולטן לאינטרפרון מטיפוס 1 – חלבון הממברנה המאפשר לתאים לקשור אינטרפרון. הבידוד והמחקר של קולטן האינטרפרון התאפשרו בזכות תגלית קודמת של המדענים ממכון ויצמן, שבה נמצא מקטע מסיס של קולטן האינטרפרון – חלבון קושר אינטרפרון P40 – המופיע בשתן ובנוזלים אחרים של הגוף. לצד השימוש הנעשה בו לקידום המחקר של הקולטן לאינטרפרון, חלבון מסיס זה עשוי לספק מפתח לגישות חדשות בבקרה של מחלות אוטואימוניות.

כיוון שמחלות רבות מסוג זה, ובכללן זאבת אדמנתית, סוכרת נעורים ודלקת תרים אוטואימונית, קשורות בהופעת צורות פגומות של אינטרפרון־אלפא, או ברמות גבוהות של אינטרפרונים אלה בדם, חלבון P40 יכול לשמש בסיס לתכנון תרופות שיסתרו את האינטרפרונים האמורים וישפרו את מצבם של החולים. חברת ידע למחקר ופיתוח, המופקדת על הניצול המסחרי של גילויי המחקר המדעי במכון ויצמן, כבר הגישה בקשה לרישום פטנט על כל היישומים הקליניים הפוטנציאליים בתחום זה.

המאמר ב־Cell מדווח על הבידוד וקביעת הסדר של חומצות האמינו בחלבון המסיס P40, על יכולת החלבון הזה להיקשר לחלבונים שונים מקבוצת אינטרפרון־אלפא ואינטרפרון־ביתא, ועל האפיון והשיבוט של הגן המקודד את קולטן האינטרפרון בממברנות התאיות. השתתפו במחקר ד"ר דניאלה נוביק, ד"ר בתיה כהן ופרופ' מנחם רובינשטיין מהמחלקה לגנטיקה מולקולרית וויראולוגיה.

קיומו של קולטן ממברנה המסוגל לקשור אינטרפרונים בעלי זיקה מבנית מטיפוס 1 היה ידוע יותר מעשר שנים, אבל ריכוזו הנמוך בשטח הפנים של התא מנע את בידודו. על יסוד מחקרים קודמים, הצליחו ד"ר נוביק ופרופ' רובינשטיין מקטע קושר אינטרפרון בשתן. ריכוזו של מקטע החלבון בשתן איפשר לדוג את החלבון P40 ולנקותו. כך יכלו החוקרים לקבוע את סדר חומצות האמינו שלו ואת מבנהו, ולייצר נוגדנים ספציפיים המכוונים נגדו. הכרת הסדר של חומצות האמינו איפשרה גם את שיבוטו של קולטן הממברנה, והמשך לכך נקבע אפיון נוסף, באמצעות נוגדנים.

האינטרפרון הוא אות האזעקה הכימי של התאים כשהם מותקפים על ידי נגיפים. אות זה מזהיר את שכניהם הבריאים של התאים המותקפים ומודיע על הצורך להפעיל את מערכות ההגנה האנטי־נגיפיות של הגוף. האינטרפרונים אלפא וביתא הם נוגדי נגיפים טבעיים חשובים והתכשירים אנטי־נגיפיים מאושרים, אבל קיימות עדויות רבות על כך שאינטרפרון בכמויות אנומליות מגדיל את הסיכון ללקות במחלות אוטואימוניות. קיימים דיווחים על בני אדם שטופלו לאורך זמן באינטרפרון־אלפא ולקו בדלקת פרקים, בדלקת תרים אוטואימונית ובמחלות אוטואימוניות אחרות. חוקרים גילו צורות אנומליות של אינטרפרון־אלפא בזרם הדם של חולים בדלקת פרקים שגרונית והסקלרודרמה (נוקשת עור).

נתונים קליניים בקשר לבני אדם ומודלים בבעלי חיים של סוכרת מטיפוס 1 (סוכרת נעורים), שסימנה המובהק הוא התקפה על המערכת החיסונית על תאים יצרני אינסולין בלבלב, מלמדים על מעורבות של אינטרפרון־אלפא בתהליכים הפתוגניים. משערים שאינטרפרון זה, המוסף לימפוציטים של המערכת החיסונית לרקמה מדולקת, יכול לעודד את הלימפוציטים לתקוף רקמות אלה.

הגילוי של החלבון קושר אינטרפרון, חלבון P40, הוא לדברי החוקרים רק נקודת מוצא במניעת מחלות אוטואימוניות הנגרמות על ידי האינטרפרון. המניעה אמורה להיעשות באמצעות תכשירים הקושרים אל האינטרפרון ומנטרלים אותו.

עכשיו, לאחר שנמצא סדר חומצות האמינו, מנסים החוקרים ליצור P40 בכמויות גדולות בשיטות המבוססות על הנדסה גנטית, כדי להמשיך במחקר וכדי לשנות את החלבון ולהגביר את יציבותו בתנאים פיסיולוגיים.

סוגרים עסקה באפרופו רמת אביב ג'
שירותי בית, שולחן ושיחות
פתוח כל ימות השבוע

הבימה התיאטרון הלאומי
הקאמרי של תל אביב
נעמי
שיינדלה
מבקר המדינה
השומר מונציה
החלה ההרשמה לעונת המנויים 94-95
לנתחדשים הנחה מיוחדת
חיפה התיאטרון העירוני
אמדאוס
משחקים בחצר האחורית
סינדרלה
תיאטרון באר שבע
בית ליסין
האופרה הישראלית-ת"א
חלום ליל קיץ
בריטן
תיאטרון הגשר
חגיגת "גשר" בחולון
"אדם בן כלב"

התעמלות בוקר

1. מתי זכתה בל"ז בעצמאותה?
2. מי היה מנצח התזמורת הלבן הראשון שהעסיק נגנים שחורים, ומי היה המנצח השחור הראשון שהעסיק לבנים?

(התשובות בעמ' 6ב)

"סוניק יות". צריך להבהיר ללהקות החדשות שמתחתמות בחברות תקליטים שמצפים מהן קודם כל להביא כסף

"סוניק יות" מסרבים להיות מה שגפן מצפה מהם

מאת מיכל פלטי

חשבון הנפש שעורכים חברי להקת "סוניק יות" עם עולם הרוק וחברות התקליטים הגדולות יכול ללמד משהו על המצב שבו נתונות עכשיו להקות רבות ברוק האמריקאי

"אני שונא את הזקטוזל ואת מה שהוא מייצג, והייתי מעדיף שלא להיות חלק ממנו בכלל", אומר תרסטון מור, גיטריסט להקת "סוניק יות", בראיון לשבועון הבריטי "אן־אם־אי" לקראת צאת אלבומה החדש של הלהקה, "זוג־סילון ניסיוני, זבל ללא כוכבים". חשבון הנפש שעורכים חברי "סוניק יות" עם עולם הרוק וחברות התקליטים הגדולות יכול ללמד משהו על המצב שבו נתונות עכשיו להקות רבות ברוק האמריקאי.

יותר מחודש לאחר התאבדותו של קורט קוביין, כבר ברור שבנוסף לבעיות האחרות שהיו לו הוא פשוט היה מאוד משועמם. "נירוונה" היתה להקה שאלבומה הראשון מכר 606 עותקים, והעבור שנה נמכר אלבומה השלישי ביותר ממיליון וחצי עותקים. בעוד מבקרי הרוק מתפעלים מהקפיצה הגדולה של הרוק האלטרנטיבי אל מצעדי המכירות, ושל הגראנג' אל פסטיבלי הרוק החשובים – חברי להקת "נירוונה" התקשו לשמור על להקתם ולקבוע סיבובי הופעות, מבלי לדעת אם יקיימו אותם.

לפני ארבע שנים הכיר תרסטון מור בין חברי "נירוונה" להנהלת חברת "גפן", אחרי ש"סוניק יות" חתמו בחברה והוציאו את האלבום "גו". "גפן", שהחתימה את "נירוונה", "סוניק יות" ו"הול" של קורטני לאב, מדגימה את התהליך שבו "נבלעות" להקות צעירות או ניסיוניות בחברות התקליטים הגדולות.

בשנים האחרונות החברות הגדולות מתחרות במרץ אחרי להקות אלטרנטיביות, ומבקשות לצרף אותן ל"חברה מבוססת"; כמה מהן אפילו מקימות חברות־בנות לצורך זה. "סוני" מחתימה בשנים האחרונות להקות כמו "איזוס פלאבר" או "אליס אין צ'יינס"; "וורנר" החתימה את "בייבס אין טוילנד", "למונהדס" ו"גראנט לי באפלו", ו"וירג'ין" החתימה בין היתר את "סמאשינג פאמפקינז".

רצונן של חברות התקליטים הגדולות להחתים להקות שוליים לא מובן גם לחלק מאנשי החברות עצמם. "לא ברור לי למה אנשי 'סוני' מתרוצצים בעולם ומחתימים כל כך הרבה להקות", אומר נציג של החברה, "אלא אם כן זה הפך למירוץ של יוקרה, כדי שלא יחתימו אותן בחברות אחרות".

למרות ההצהרות וההבטחות של אנשי חברות התקליטים לתתן חופש פעולה אמנותי, מתברר שבכל זאת אי־אפשר להקליט הכל כשחתומים בחברה גדולה. "וורנר", למשל, התערבה באופן בוטה בבחירת הטקסטים של הראפר אייס טי, והוציאה מהאלבום שלו את השיר "הורג שוטרים". המפיקים המוסיקליים, שאותם בוחרת החברה, מרככים בדרך כלל את הנגינה והופכים את האלבום לקליט יותר; כך ריכך בוץ' ויג את האלבומים "חלום סיאמי" של "סמאשינג פאמפקינז", "מלוכלך" של "סוניק יות" ו"לא משנה" של "נירוונה". תרמית הלהקה הפכה לנושא לדיון בישיבות מנהלים.

האלבום "זוג סילון ניסיוני, זבל ללא כוכבים" הוא השלישי שמוציאה "סוניק יות" בחברת התקליטים של דייוויד גפן. לדברי הגיטריסטים לי רנאלדו ותרסטון מור, הוא הצהרה על כך שהם לא מוכנים להיכנע לתכתיבים מסחריים (למען האמת, הם לא הראשונים שעושים את זה: האלבום "הלוואי שהיית כאן" של "פינק פלויד" כלל במפורש את אותה הצהרה, ושיקף את רוגזה של הלהקה על דרישתה של חברת התקליטים שיוציאו אלבום נוסף מיד אחרי שהתבררו ממדי הצלחתה של "הצד האפל של הירח").

האלבום הנגדי כהמשכו של אלבומם המעניין "EVOL", שיצא בחברה עצמאית. "אני לא רוצה שישוו אותנו למה שקורה עכשיו ל'סמאשינג פאמפקינז' או ל'סאונדגרדן'", אומר רנאלדו. "ברגע שמנהלי חברות התקליטים רואים ש'נירוונה' טיפסו במצעד עד למקום שבו נמצאת מאראיה קארי, הם רואים ברוק האלטרנטיבי מתחרה של ממש למוסיקה שלה. זה צעד שגוי. צריך להבהיר ללהקות החדשות שמתחתמות בחברות תקליטים שמצפים מהן קודם כל להביא כסף, ואז המנהלים יואילו בטובם להשקיע בווידאו־קליפים ובכל מה שצריך. יש הרבה ציניות בעסק הזה".

"זוג סילון ניסיוני, זבל ללא כוכבים" הוא אלבום שקט יחסית, ואינו מציג את "סוניק יות" כלהקה שעושה הכל כדי לזעזע את המנהלים ב"גפן". אבל אולי דווקא זה העוקץ: הלהקה שגפן מספח, לעתים בכינוי, כלהקת הרוק שהיא "הקצה של מוסיקת הרוק היום", הקליטה עכשיו אלבום שקט, שרק האוזן קשובה תחשוף את האלמנטים המעניינים שבו.

בעוד "סוניק יות" מנסים לשמור על "רוח האלטרנטיווה" בעזרת המוסיקה, להקות אחרות משתמשות בטקסטים כדי להעביר מסרים למאזיניהן. "פיווזמנט", למשל, שחתומה ב"מטאדור" (שבה חתומה גם ליז פייר), הוציאה לא מזמן אלבום מצוין בשם "גשם עירומי". בשיר "חיים בזוהר" שר הסולן סטיוון מאלקמוס ש"סטון טמפל פיילוטס" הם חבורת רוקים אלגנטית. "בייבס אין טוילנד" התייחסו באלבום הקודם שלהן, "לאמא", לססיוזי ניקס, ששירי האהבה הסלחניים שלה הם הדבר שממנו היו רוצות ככל האפשר להתרחק.

אפשר כמובן לטעון שהתקפות של להקות השוליים על הלהקות שהתחתמו בחברות התקליטים הגדולות הן התחסדות. אבל האם באמת המרחק בין הזרם המרכזי לשוליים כל כך גדול? התשובה אפשרית היא שאולי המרחק לא תמיד גדול, אבל הוא עדיין חשוב. "האלבום 'לא משנה' תמיד ייזכר כפס הקול של הגראנג'", אומר רנאלדו, "אבל הרי המוסיקה ש'נירוונה' הקליטו קודם היא זו שהשיגה להם את החוזה בחברת התקליטים, והיא זו שהשפיעה על הלהקות של סיאטל".

פסטיבל ישראל: האירוע הבולט היום – "גוג ומגוג, עבודת מעבדה"

אירוע יוצא דופן, "גוג ומגוג – עבודת מעבדה", מתקיים בפסטיבל ישראל הערב, מחר ומחרתיים, בביצוע קבוצת אמנים ויוצרים מכל תחומי האמנות בהנהגתה של הסופרת והבמאית מיכל גוברין.

"גוג ומגוג", ספרו של מרטין בובר העוסק בהתלקחות המשיחיות היהודית בפולין בתקופת מלחמות נפוליאון, הוא נקודת המוצא לעבודת הקבוצה, שממנה הם מעלים שאלות על על מהות היהדות, האמונה והמשיחיות. הקבוצה מבקשת גם לבחון צורות ביטוי אמנותיות אוונגרדיות ולטלטל את הקונוונציות האמנותיות המקובלות.

גוברין ריכזה סביבה קבוצת יוצרים בעלי רקע אישי ואמנותי שונה. ההתרחשות על הבמה מבוצעת במדיומים שונים: ציור, פרוזה, שירה, רוק, משחק תיאטרון (של אסכולות שונות), ריקוד ותנועה, אמנות הקול ואמנות המספר. חלקם מודגמים בנפרד אך משתלבים, בעיקר בתנועה, לכלל יצירה אחת.

בכניסה לאולם ליאו מודל במרכז לדאר כבר מחולק לקהל עיתון מיוחד וכן ספרים ותמונות המיועדים לעבודה ועיון בבית. הערב לא נגמר באולם התיאטרון: לאחר שהקהל יצפה באולם בקטעי הקולאז' של האמנים השונים, הוא יישאר עוד שעה ארוכה וישאל שאלות.

"הבסיס לעבודה היה, למשל, 'שולחן ערוך'", אומרת גוברין. "כשהתחלתי להתעמק בו, הבנתי שהוא כתוב למעשה כהוראות לעבודת שחקן. נוסחאות התפילה נראו כהוראות לעבודה על טקסט בימתי".

17 חברי הקבוצה עובדים כשנה, והאירוע בפסטיבל הוא רק החלק הראשון בעבודתה, שתמשיך ב־1996 – אז מתכננת גוברין "אופרה של ארכיון יהודי".

בקצרה

כנר של בית האופרה השוודי הצטרף במהלך היומיים האחרונים להרכבי הג'ז הישראליים המופיעים בפאייה של תיאטרון ירושלים לג'ם סשן לתוך הלילה.

◆

ה"איוונינג סטאר" הלונדוני יצא בכתרת על מנוסתו של ג'וליאן ברים מן הבמה בעקבות רעשי היקיקים.

◆

מועדון הבלוז עוזב את חבית הארזים ושינה מתכונת. הלהקות המופיעות בו יעברו לאולמות תיאטרון ירושלים. הסיבה: הקהל אינו מגיע לבית הארזים ומעדיף להתמקם בתיאטרון. ההופעות של קלם קלמפסון ולהקתו יתקיימו באודיטוריום רבקה קראון.

◆

בוטלו הופעותיהם של ההרכבים השונים של אמני הסטנד־אפ, שהיו אמורים להתקיים ברחבת הנרי קראון. המופע "עלילות משה בעיר הגדולה" יתקיים כמתוכנן מחר, באולם הנרי קראון. המופע של "המנגבים בשרוול" שתוכנן להיום, מבוטל, הם יופיעו ב־30 במאי.

ציפי שוהם

להקת הבלט הסיני ביטלה את השתתפותה בפסטיבל כרמיאל

להקת הבלט הסיני ביטלה ברגע האחרון את הופעתה בפסטיבל כרמיאל, שיתקיים בראשית יולי. יהונתן כרמון, המנהל האמנותי של הפסטיבל, ניהל בחודשים האחרונים מאודפה מגעים עם גורמים בכירים במשרד הסיני, שהודיעו לו לבסוף כי הלהקה, שעד כה לא יצאה מגבולות סין, לא תבוא לישראל. במקומה הוחלט להזמין לפסטיבל את להקת הבלט מוורשה.

מישראל מובטחת השתתפותן של להקת המחול הקיבוצית, שתעלה מחול שנוצר במיוחד לפסטיבל על ידי רמי באר, כוריאוגרף הבית של הלהקה; ולהקת הבלט הישראלי, שתעלה שתי עבודות חדשות, שיעלו בבכורה כשבועיים לפני פתיחת הפסטיבל: "נערה לידר", כוריאוגרפיה של ברטה ימפולסקי למוסיקה של ארנולד שנברג, ו"קונצ'רטו 622" של הכוריאוגרף האמריקאי לאר לובוביץ'.

יעל אפרתי

בקצרה

במכירה פומבית של אמנות המאה ה־19 והעשרים בבית המכירות כריסטיס, שנערכה בניו יורק בשבוע שעבר, השיגו יצירות מאוסף משולם ריקליס מחירים מאכזבים. יצירה של פאבלו פיקאסו מ־1932, שצייר את אהובתו בארתם ימים, מרי־תרז וולטר, נמכר ב־4,622,500 דולר, פחות מההערכה המוקדמת שנעה בין 5 ל־7 מיליון דולר. גם "עיגים־על־ספה צהובה" של מאטיס מ־1924, שהוערך בין מיליון וחצי לשני מיליון דולר, קיבל מחיר נמוך יחסית, 1,432,500.

◆

פרס ביצוע השלמת עבודה לשנת '94 הוענק השנה לענת ברנר, ורדה יתום, פיליפ רנצר ואוירה שמש. הפרס, 10,000 שקל, נועד לאפשר ביצוע פרויקט אמנותי. השופטים היו אלן גינתון, ד"ר גדעון עפרת וגדעון גכטמן.

גיליון מאי של "ווג" הצרפתי הקדיש שמונה מעמודיו לדוגמנית הישראלית ויק, שבחו"ל קוראים לה נינה. צילומי גוף כאילוסטרציה לכתבת ויאטות, וכתבה מצולמת יפהפייה בשחור־לבן של דומיניק איסרמן, מאשרות שוב את העובדה שוויק נמצאת במקום שכל דוגמנית חולמת להיות בו.

דקיקה ועגומה, בצילומים שמדגישים נזילות, שקיפות ועירנות, ויק מייצגת את מושגי היופי של הדוגמניות הגל החדש, שקייט מוס היא האמא הרוחנית שלה: גוף אקמופורפי, פנים שלא היו מזכות את בעליהן בשום תואר בתחרות יופי שגרתית, אבל יש בהן יופי זך והצטניות ממיסות לב. את הקעקוע האימתני שיש לה על זרוע שמאל היא מסתירה בצילומים בעזרת שיער ארוך.

ויק יכולה עכשיו להרשות לעצמה לסרב להצעות מפתות מחברות כמו "דיוואנשי" או "נינה ריצ'י", לבחור בקפידה עם מי ואיך להצטלם, להפסיק לעשן ולשתות קפה ולהתחיל להתנהג יפה אחרי שכמה מכוניות ויתרו בעבר על שירותיה.

שירה ברויאר שטרית

היום בפסטיבל ישראל

◆ "ירבעם וגרונדיך בודהבים לקבוצים". המקהלה הקאמרית קנטוס והנגנים הקאמריים של מכון ון־ליר מבצעים את "לוזון אקשיבה" מאת יוני רכטר ו"פעמי ציפור" מאת שלמה גרוניך. מנצח: ריקרדו הגמן. אולם רבקה קראון, 20:30. כשעתיים, כולל הפסקה.

◆ "גוג ומגוג – עבודת מעבדה". מעבדת גוג ומגוג הוקמה לפני כשנה בחסות בית הספר לתיאטרון חזותי, ועובדים בה אמנים מהארץ ומחו"ל. "גוג ומגוג", רומן היסטורי של מרטין בובר על המשיחיות היהודית בפולין, עובד לעבודת תיאטרון המבוצעת ביצג, במשחק, ריקוד, נגינה, שירה ורישום. מרכז לדאר בכר, אולם ליאו מודל, 21:00. כשעה ו־40 דקות (ללא הפסקה).

◆ מועדון הג'ז בתיאטרון ירושלים. החל מ־23:00.

התזמורת הקאמרית הישראלית

קולות וגוונים 11 קולות 6

ג'וזף סוונסן מנצח
דוד גולוב פסנתרן

אייבז: שאלה ללא מענה
מוצארט: קונצ'רטו לפסנתר מס. 25
מוצארט: אדאג'יו ופוגה
שנברג: ליל הוד

היכל התרבות עפולה, יום א' 22.5.94 בשעה 20:30
מוזיאון ת"א בשעה 20:30
יום ב' 23.5.94 סד' 1
יום ד' 25.5.94 סד' 3
יום ה' 26.5.94 סד' 4
יום א' 29.5.94 סד' 2

קונצרט קאמרי מקדים: רביעיית המאה ה־20 תופיע באולם מ־19:45—20:15

מימד חדש מס. 3

דוד גולוב פסנתרן
סולני התזמורת
ברהמס: רפסודיה מס' 1, אופ' 79
ברהמס: 8 קטעים לפסנתר, אופ' 76
ברהמס: "המשיח" לפסנתר ומיתרים
מוזיאון ת"א, יום ג' 24.5.94 בשעה 20:30

כרטיסים: ת"א – 03-6961167,
עפולה – 06-595797
ולפני הקונצרטים בקופה

صكنا من الاصل

גלריה

היום בטלוויזיה / סמדר שפי

טיפול אוהב לסגנון בעייתי

"אוויר, אור ואוטופיה", ערוץ 8, 21:30

אירועי הבאוהאוס נועדו לעורר מודעות ציבורית לאדריכלות הסגנון הבינלאומי בישראל, שרובה הולכת ומתבלה. ביום פתיחת כנס האדריכלות הבינלאומית – האירוע המרכזי בשורת אירועי הבאוהאוס – משדר ערוץ 8 את הפרק הראשון בסדרה "אוויר, אור ואוטופיה", שמציגה את הסגנון, נוגעת בהקשר התרבותי שלו וברקע שבו נוצר, ומטפלת באהבה בסגנון אדריכלי שרבים רואים אותו כמכוער לעומת הסגנונות שקדמו לו.

הסדרה שאפתנית מאוד. יוצריה – הבמאי בועז בר והמפיקה נועה קרונרכהן – מבקשים לתת תמונה כוללת של תנועת האדריכלות החשובה ביותר של המאה, תנועה שכבר נחקרה ונותחה וכבר יש לגביה פרספקטיבות זמן וביקורת רבה. הם הצליחו בכך רק באופן חלקי, אבל בכל זאת תימרנו היטב בין רצון להעביר ידע רב לבין הצורך ליצור סדרה פופולרית. שטחיות מסוימת היא כנראה בלתי נמנעת, אבל התוצאה היא בכל זאת שיח אינטליגנטי להדיוטות.

מה שחסר בסדרה הוא ביקורתיות. האדריכלות המודרנית זכתה (בעיקר בעשרים השנים האחרונות) להתקפות חריפות, ואלו כמעט שאינן באות לידי ביטוי. הסדרה לא מבטאת מצב של סוף מאה הבוחנת את ראשיתה, מאה שצפתה בהתנפצות האוטופיה; למעשה, הסדרה כפי שהיא היתה יכולה להיות מצולמת גם לפני כמה עשורים.

הסדרה מציגה את האדריכלות המודרנית בעיקר כתולדה של המשבר והתקווה האירופית אחרי מלחמת העולם הראשונה. אמנם מוכר שאדריכלים כמו אדולף לוס פעלו קודם לכן, אבל היחס בין המודרניזם לבין אדריכלות הארט־נובו, למשל, אינו מוכר.

חסר ההתייחסות לאדריכלות האמריקאית חמור אף יותר. למעט אזכורים חולפים (כמו צילום בית שתיכנן פרנק לויד רייט, או אמירה על כך שוולטר גרופיוס הושפע ממבני תעשייה), ארה"ב אינה נסקרת. אפילו התערוכה החשובה "אדריכלות הסגנון הבינלאומי" שנערכה בניו יורק ב–1932, שהיתה רגע של הצטללות מודעות הסגנון לעצמו (והיא גם שקבעה סופית את שמו), אינה מוזכרת.

הפרק הראשון נפתח בקטעים דוקומנטריים משכנות עוני אירופיות, ולאחריהם צילומי אחד המבנים של אריך מנדלסון. המסר ברור: העבר מכוער, אוטופיה ומודרניזם פירושם יופי. עיקרי המודרניזם – השימוש בחומרים וטכנולוגיות מודרניות, הדגש על מערכות אינסטלציה, אוורור וחשמל – מודגמים היטב.

הצופה מתוודע באופן קצבי ומעניין לגיבורי האדריכלות, שמות שילוו גם את הפרק השני והשלישי – לוס, גרופיוס, לה־קורבוזייה. הבאוהאוס בדסאו נסקר כמבנה וכבית ספר, וכך גם הקשר בין אדריכלות תעשייתית לאדריכלות מגורים ופריחת הבנייה בברית המועצות הקומוניסטית. חבל שאין התייחסות לאדריכלות הקונסטרוקטיביסטית (שנשארה אוטופית) בהקשר זה.

הפרק מזכיר את המתיחה בין האוטופיה של בנייה להמונים לבין המציאות שבה יצירות המופת של הסגנון היו בנייה לעשירים אינטלקטואלים, כמו וילה לה רוש ווילה סבואה (שתיהן בתכנון לה־קורבוזייה), אבל לא מחדד אותה. הסדרה מתעלמת מהביקורת שבה התקבלו המבנים בזמנם.

חוסר הביקורתיות בולט במיוחד בפרק השני של הסדרה, "אור ואוויר לכל", שמציג בעיקר את בניית השיכונים האירופיים: הם נבנו כשכונות עצמאיות, מנותקות מהעיר המסורתית, מעין איי אוטופיה שהפכו למשכנות־עוני חדשים.

ההצלחה הגדולה של התקופה היו דווקא מבנים בעלי מספר קטן של דירות. מבנים כאלה אפיינו את עיקר הבנייה בתערוכה האדריכלית בוייסנהוף, שטוטגרט, שנסקרת בהרחבה.

החלק המוקדש לאדריכלות הסגנון הבינלאומי בצ'כיה, עד לפני חמש שנים חלק מהגוש הקומוניסטי, מרתק. הצילומים, בעיקר של המרכז הבינלאומי לתערוכות שנבנה בברנו ב–1928 בתכנון האדריכל יוזף קאלוס, חושפים פן פחות מוכר של התקופה. ההשוואה המתבקשת בין צ'כיה – אז מדינה צעירה שנלהבה לסגנון חדש – לבין היישוב היהודי בארץ ישראל, שגם הוא אימץ את הסגנון הזה, לא נעשתה; אבל אולי מוגזם לדרוש זאת מסדרת טלוויזיה.

האדריכלות הבינלאומית באיטליה מסוקרת היטב. טוב שעורכי הסדרה בחרו להדגיש שהפאשיזם האיטלקי אימץ את הסגנון הבינלאומי, ובכך נמנעה ההכללה הנפוצה המוטעית כאילו כל טוטליטריות היא בהכרח נגד סגנון אוונגרדי.

הפרק השלישי בסדרה מוקדש לישראל ובעיקר לתל אביב, והוא בעייתי במיוחד. כותרתו, "התגשמות החלום", אינה מעידה על תוכנו. זהו הפרק היחיד שאין בו רוחב ידיעה ביאוגרפי, ונדמה שקריטריון האיכות והחשיבות ההיסטורית שניכר בשני הפרקים הראשונים התרופף כשפנו לטפל בישראל. תל אביב אמנם ייחודית בכך שרובה המכריע נבנה בסגנון הבינלאומי, אבל מרבית מה שנבנה בה אינו מייצג את הסגנון במיטבו, ונדמה שההזנחה, שהפכה כמעט למאפיין של הסגנון הבינלאומי בתל אביב, מעידה על סוג של מחאה אילמת נגדו. מכמה בחינות תל אביב מבשרת את התחלת הידרדרות הסגנון, שהגיעה לשיאה אחרי מלחמת העולם השנייה.

האדריכלים החשובים שפעלו בארץ ישראל – זאב רכטר, דב כרמי, אריה שרון ואחרים – היו תלמידי אדריכלים אירופאים מרכזיים ובוגרי בתי ספר חשובים, ביניהם גם הבאוהאוס. האדריכל המרכזי היחיד של הסגנון הבינלאומי שפעל בישראל, אריך מנדלסון, בנה כמה מהמבנים היפים ביותר בארץ, ביניהם בית הנשיא ברחובות וספריית שוקן בירושלים, והם נסקרים היטב. יש אמנם התייחסות קצרה לסגנון הבינלאומי בחיפה ובירושלים, אבל אין אזכור ליישום הסגנון בקיבוצים ובמושבים (למשל בנהלל), למעט ראיון עם האדריכל שמואל מסטצ'קין; וחבל.

עריכת הסדרה מצוינת. רק לעתים נדירות התפתו יוצריה לצילומי אדריכלות הרואיים על רקע מוסיקה דרמטית, ורוב הצילום ישיר ונקי. היחס בין הראיונות (המצוינים) עם אדריכלים והיסטוריונים לבין חומר דוקומנטרי וצילומי אתרים, נשמר היטב.

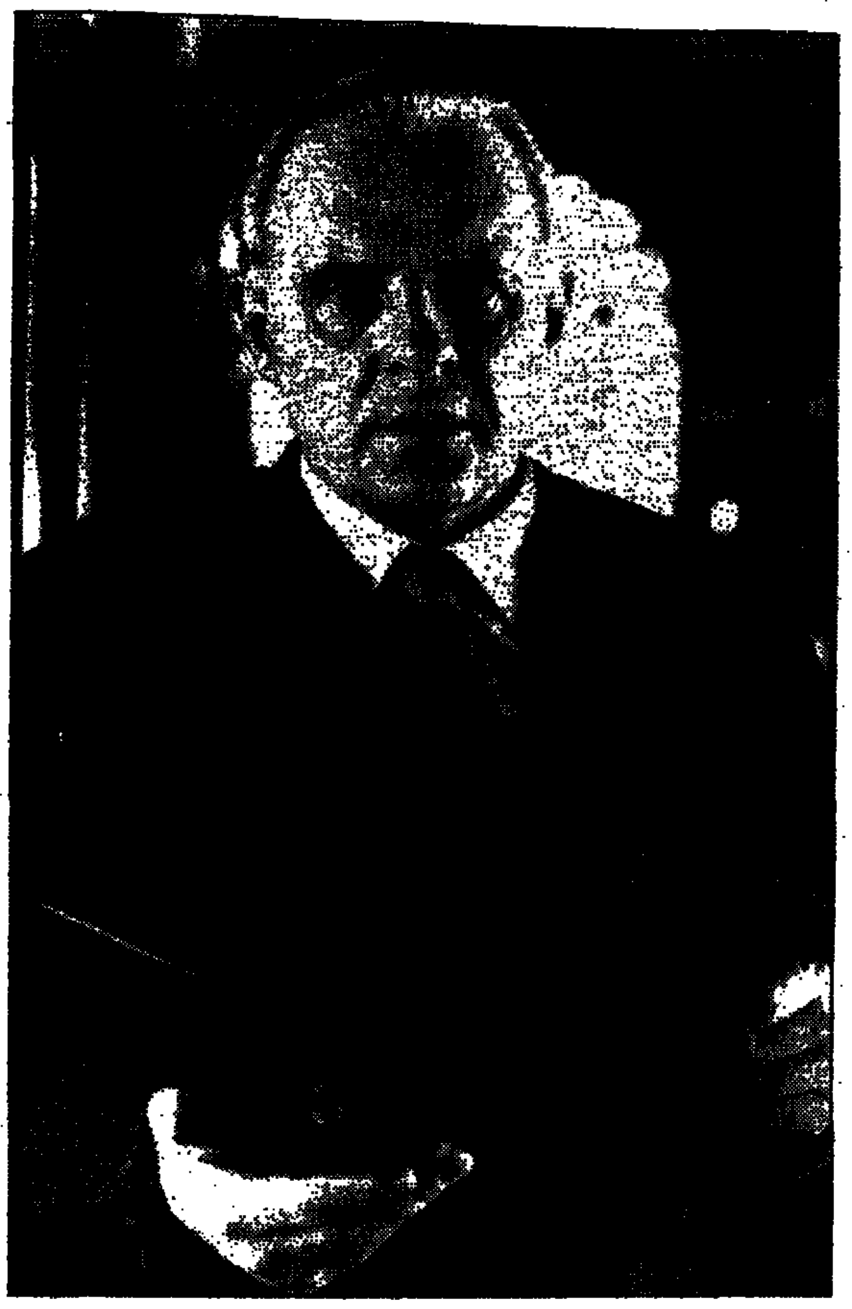

אנתוני הופקינס ב"ארץ הצללים". קומדיה רומנטית שמיועדת סוף סוף למבוגרים

אליבי קל מדי

"ארץ הצללים". במאי: ריצ'ארד אטנבורו; תסריט: ויליאם ניקולסון; צילום: רוג'ר פראט; מוסיקה: ג'ורג' פנטון; שחקנים: אנתוני הופקינס, דבורה וינגר

קולנוע

אורי קליין

דבורה וינגר הנפלאה – אין היום שחקנית כמוה. בסרט הזה היא עושה את הטוב שבתפקידיה עד כה, ואפילו לא ממש מפריע שגם כאן היא גוססת מסרטן, כפי שהיה ב"תנאים של חיבה". אנחנו סולחים לה כי זה קורה רק במחצית השנייה של הסרט, ועד אז, לפני שהיא מתחילה לסבול באומץ, היא משרטטת את אחד הדיוקנאות הנשיים המרתקים ביותר שנראו על הבד מזה שנים.

נוכחותה מוסיפה גם ממד חדש לזו של אנתוני הופקינס. לרגע אנחנו מתפלאים על כך שאין זו אמה תומפסון שניצבת כאן מולו – כל כך התרגלנו לראות אותם יחד, את הקוקטיות שלה בצד המופנמות שלו, שנדמה שאנחנו רואים לא נכון. אבל מהר מאוד מתחלפת הפליאה בתחושה של רווחה. החריפות של וינגר מבליטה ברמתו של הופקינס מידה של עומק שלא הכרנו עד כה, ומוסיפה לה ממד של בגרות מרגשת ביותר. לעומת "שארית היום", שבו גילם הופקינס דמות שיש בה פחות מדי, ולכן אין מה לגלות בה או לצפות ממנה, כאן הוא מגלם דמות שלמה ומלאה, שרק מחכה שיחשפו את מה שקיים בה.

החשיפה הזאת נעשית בעזרתה של וינגר – גם השחקנית וגם הדמות שאותה היא מגלמת. בסרט, שעלילתו מתרחשת בשנות החמישים, היא מגלמת את דמותה של ג'וי גרשם, משוררת ניו יורקית, שמגדירה את עצמה כיהודייה קתולית (היא לא מסבירה מה זה אומר בדיוק), קומוניסטית לשעבר (לפני המלחמה, היא אומרת, היו רק שתי אפשרויות: להיות פאשיסט או להיות קומוניסט), אם לילד שנמלטה יחד עמו מבעלה האלכוהוליסט שהתעלל בה.

וינגר משרטטת להפליא את דיוקנה של האשה היהודייה הניו יורקית, האינטלקטואלית, הנוירוטית, שנודדת בין כל האידיאולוגיות וכל הדתות האפשריות ומחפשת מעט מנוחה, מעט הבנה ובעיקר מעט אהבה. הופעתה בסרט הזה היא מדויקת להפליא. מגוון דיבורה, שפת הגוף שלה, האופן שבו היא גוררת את בנה מאחוריה או שולחת אותו לישון – כל אלה מדויקים עד כדי התפעמות ונובעים מתוך ההבנה המוחלטת שלה את הדמות.

כל הניגודים האלה מצטרפים לכלל האמריקאיות שלה, וזו מתנגשת בבריטיות המושלמת כל כך של הופקינס. הוא מגלם את דמותו של סי"אס לואיס, מחבר ספרי ילדים אהובים, מורה לספרות באוקספורד, איש רוח ומרצה פופולרי, שמרבה לדבר בהרצאותיו על מקומו של הכאב בניסיון האנושי. הוא מתגורר בבית אוקספורדי טיפוסי יחד עם אחיו הבריטי עוד יותר ממנו, רווק מושבע אף הוא, ושומר על שגרת חיים נינוחה שמגינה עליו מפני החיים האמיתיים. רק לפנטסיה של ספרי הילדים שלו יש דריסת רגל בתוך העולם הזה.

כל זה משתנה כאשר הוא פוגש את גרשם. תחילה היא כותבת לו מניו יורק, אחר כך היא מגיעה לאנגליה עם בנה והם נפגשים בסצינה משעשעת במיוחד באולם הקבלה של בית מלון בריטי מהוגן, שאינו רגיל להתנהגות האמריקאית כל כך שלה. הישירות והבוטות שלה, בנוסף לאינטליגנציה החריפה שלה, מרתיעים אבל גם מושכים אותו, מעניקים לו תחושה של פורקן. וינגר מבטאת להפליא את תחושת המבוכה הגלויות לבוטות שלה. לגביה זה סוג של יציאה לחופשי, הדרך היחידה לשרוד בעולם שמתעקש שלא להבין אותה ולהתנכל לה.

היחסים המתפתחים בינה לבין לואיס, במחאתו של אחיו של לואיס ובתמיכתו של בנה, הם בעצם תחילתה של קומדיה רומנטית נבונה ושנונה ביותר – קומדיה רומנטית שמיועדת סוף סוף למבוגרים – שמפגישה בין ניגודים ומוכיחה כיצד ניתן לאחד ביניהם ולהפוך אותם לזוג. אלא שהסרט מבוסס על אחד מאותם מקורות שכיחים מאוד והמסוכן ביותר, "סיפור אמיתי", ולבמאי, ריצ'רד אטנבורו, אין ברירה אלא ללכת בעקבות הסיפור הזה – האמת שבסיפור היא ללא ספק הסיבה העיקרית שהוא בחר לספר אותו. אל סיפור היחסים בין לואיס וגרשם חודר כתם של הגורל, ואנחנו מוכנים לקבל אותו בעיקר משום שאנחנו יודעים שכך זה היה גם במציאות.

היחסים בין השניים מתהדקים, גם אם הם לא מגדירים בדיוק מה הם מרגישים זה כלפי זה, וכאשר גרשם מחליטה לעזוב את בעלה ולהשתקע באנגליה, שם היא מתחתנת פיקטיבית עם לואיס כדי לאפשר לה לקבל שהות חוקית במקום. בסצינה מצוינת, שמתרחשת באוקספורד אחרי אחד מאותם טקסים ספקטקולריים שמאפיינים את החיים האקדמיים שם, מתריסה גרשם בפני לואיס על אורח החיים המוגן שאימץ לעצמו. יש לנו הרגשה שהיא היתה יכולה להוציא אותו אל החיים, יש לו הכישורים לחוות והוא רק זקוק למישהו שתראה לו את הדרך אל החיים האלה. אלא שזמן קצר לאחר מכן מתגלה שהיא חולה בסרטן וימיה ספורים.

היו כבר סרטים שהשתמשו בתחבולה מלודרמטית מהסוג הזה כדי לשנות באופן קיצוני את המסלול העלילתי שלהם. לא מקרי, למשל, שבסרטו "An Affair to Remember" מ־1957[1], בכיכובם של קרי גרנט ודבורה קר (שהתפרסם לאחרונה מחדש כאשר נורה אפרון איזכרה אותו כמה פעמים בסרטה "נדודי שינה בסיאטל", ובימים אלה מצולמת לו גרסה נוספת בהשתתפות וורן בייטי ואנט בנינג), השתמש בתאונת דרכים פתאומית כדי להפוך קומדיה רומנטית למלודרמה ולהפיח את הקירבה הרגשית הרעיונית בין שתיהן.

אטנבורו משתמש בכוח של הגורל למטרה אחרת, כדי לדון בקשר בין כאב, אנושיות ואהבה. כל זה יוצר תחושה מסוימת של החמצה. לא רק שחלקו השני של הסרט קשה לצפייה – נקשרנו לדמויות בעזרתם של השחקנים שמגלמים אותן וקשה לנו לראות אותן סובלות – אלא שנדמה לנו שחלקו הראשון של הסרט, שדן בשאלת הקשר בין גבר ואשה בדרכים מפוספסות ומעודנות יותר, מתחלף בדיון ישיר יותר ומרומם פחות בשאלות הגדולות של הקיום. העובדה שהסרט מבוסס על סיפור אמיתי אמורה לסלק מאיתנו כל התנגדות למהלך הזה, אבל זאת הסכנה בסיפורים אמיתיים – שהם משמשים לעתים אליבי קל מדי. העובדה שכך קרה במציאות אינה משמשת ערובה לזה שהסיפור יהפוך למשמעותי כאשר הוא יובא לעיבוד אמנותי, וגם אם אנו אמורים להתפעל מעוצמתה של המציאות, היא מונעת מיוצר הסרט טיפול חופשי באמת בחומרים שבהם בחר להשתמש. התוצאה, כמו במקרה הזה, היא הפשטה.

בעוד שבחלקו הראשון של הסרט ניכר מגעו של אטנבורו בקומדיה הבריטית המעודנת, הרי שבחלקו השני מתגלה שוב מגע ידו הכבד והחד גוני. עם זאת, ולאורך כל הדרך, הוא משרת היטב את שחקניו, והם נותרים מעלותיו העיקריות של הסרט. בכיו של הופקינס בסוף הסרט קורע לב – הוא לא בוכה בתור מחווה, לא מבקש מאיתנו לראות אותו בוכה, אלא בוכה באמת, ואנו נדהמים מעוצמתה הזועמת של הבכי. בגלל שחקניו של הסרט ובגלל חלקו הראשון כדאי לראות אותו, ולדעת לקראת מה הולכים.

תשובות:
1. בשנת 1981.
2. בני גורמה צזלי מיגנוס הוא קרא ללבנים "הורי צבעים".

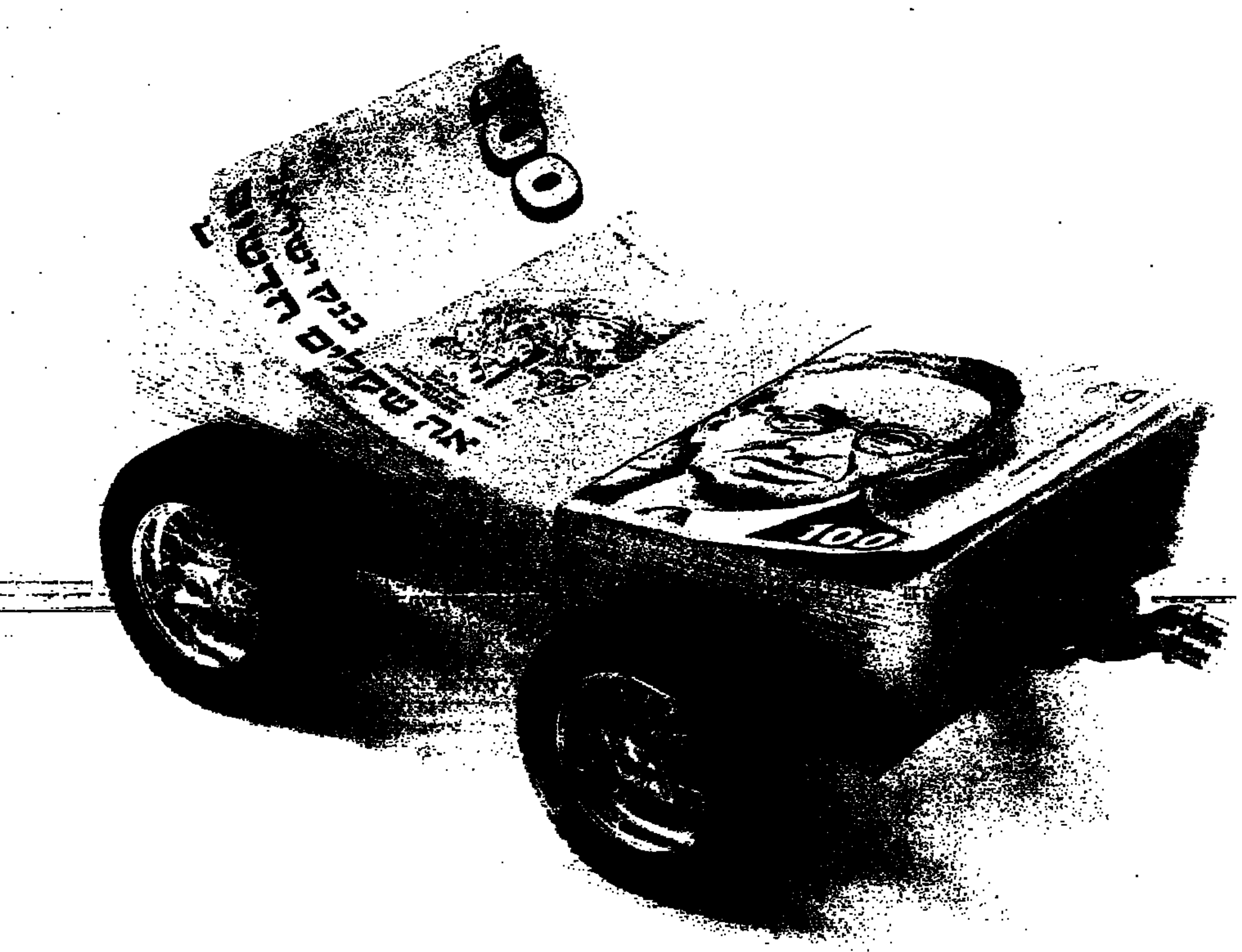

אם יש לך סכומים גדולים להשקיע
עכשיו הזמן להפוך אותם לפעילים

כדי להפיק את המקסימום בשוק ההון, כדאי לך להעניק לתיק ההשקעות שלך יתרונות פעילים:

■ ניהול עצמאי ובלתי תלוי של צוות מומחים בעלי נסיון עשיר והתמצאות רחבה בכל תחומי ההשקעה בניירות ערך, בארץ ובעולם.

■ רקורד של הצלחה לחברה דינאמית הנמצאת בתנופת גידול, ונהנת מהגב הכלכלי של קבוצת הבנקאות מס' 1 בישראל.

■ בנייה וניהול מקצועיים של תיק ההשקעות שלך, בהתאם לדרישות הייחודיות שלך ולהתפתחויות השוטפות בשוקי ההון והכספים בארץ ובעולם.

■ אמצעים טכנולוגיים משוכללים המאפשרים מעקב רציף, ניתוח מדוייק ותגובה בזמן אמיתי להזדמנויות פיננסיות.

■ מערך מידע ודיווח מתוחכם המאפשר לך להיות כל העת מעודכן במצב השקעותיך.

עכשיו הזמן להפקיד את תיק ההשקעות שלך בחברה שנותנת לך יותר. "פעילים" מתמחה בניהול תיקי השקעות פרטיים ומוסדיים החל מ–150,000 ש"ח. למידע נוסף פנה ישירות למשרדי "פעילים" או לסניף הקרוב של בנק הפועלים.

פעילים
חברה לניהול תיק השקעות בע"מ
מקבוצת בנק הפועלים
שד' רוטשילד 47, תל אביב.
טל' 03-5675648. פקס' 03-5674990.

בנק הפועלים
פועלים טוב יותר בשבילך

גלריה

מה שנחשב יאה לאשה הקטנה

"משלח יד" – מירלו לוין. אוצרת: אילנה טננבאום. הגלריה בבורוכוב

תערוכה

סמדר שפי

תערוכתה של מירלו לוין בגלריה בבורוכוב בתל אביב היא אחת התערוכות המוצלחות של אמן צעיר בתקופה האחרונה. בניגוד לתחושה של וירטואוזיות, תשובות מוחלטות וסוג של שטיחות שהתלוותה לתערוכתה הטובה והמתוקשרת של מרים כבסה (שסיימה את המדרשה לאמנות ברמת השרון ב־92') בגלריה "דביר", יש בעבודות של לוין, שסיימה את לימודיה בבצלאל לפני שנה, רעננות, שניבות אבל גם סוג של זהירות ואפילו צניעות.

לוין עוסקת בפמיניזם, בזהות נשית ובהבניות תרבותיות. היא מפגינה קלילות בלי לחשוש מלפגוע בתדמיתה כאמנית רצינית. היא בונה דמות נשית נוכחת־נעדרת, שאמורה לייצג את האשה שעוסקת במה שנחשב יאה לאשה הקטנה: מעט ציור חובבני, קצת גננות, סריגה, טיפוח היופי, מלאכת יד ותזונה נכונה. כל מה שמייעדים למשתתפות בקורסים לנשים.

כשם התערוכה "משלח יד" יש יותר משמץ אירוניה, ואחד האפיונים המרכזיים של התערוכה הוא ההומור. האשה שלוין מציירת היא לכאורה חסרת משלח יד ודווקא העבודה שהיא ממלאת פונקציות רבות כל כך (עקרת בית) – מאלה שאינן זוכות להערכה – מגדירה אותה.

חלק ניכר מן העבודות מצוירות על לוחות כיתה מיניאטוריים הנמכרים כמשחק ילדים. השימוש בלוח הכיתה (דימוי שכבר זכה לטיפול על ידי תמר גטר) מטעין את העבודות באסוציאציות למערכת החינוך, המתאפיינת בשמרנות, סקסיזם והשפעה אדירה על החברה.

אחת העבודות המוצלחות ביותר היא לוח קטן שעליו כתבה לוין בכתב צפוף ומסודר "לא אדריך אורגזמות, לא אזייף אורגזמות..." הפער בין הטון השוני הטיפשי של כתיבת תורות תשנית של משפט חינוכי (נוסח "לא אאחר לשיעור") לבין משמעות הכתוב הוא מושלם.

סדרה אחרת של לוחות כיתה מוקדשת להוראות טיפול בעציצים. ההוראות כתובות בשפה פורמלית, פסטורלית ודידקטית. ההוראות – המשמשות במקרה זה מסמנות של עולם אידיאלי, עולם התיאודיה שבו הכל אמור לפעול כשורה – מוצגות כאן באופן מגוחך.

מסר דומה, אפילו בוטה, מועבר באמצעות שני דפים מתוך ספר הדרכה לציור, שעליהם צילום של ציור טבע דומם והסבר לקורא כיצד לצייר אותו. הטקסט המתלווה לתמונות נכתב מתוך הנחה שהוא מופנה לקוראים שכישוריהם הציוריים נמחקו לחלוטין (בידי מערכת חינוך זו או אחרת) וכולל את המשפט הבא "אל תתאכזב אם הציור לא ייראה בדיוק כמו זה שאתה עובד לפיו. זהו סימן טוב שתוכל לפתח אינדיווידואליות משל עצמך".

אחת העבודות המרתקות ביותר בתערוכה היא ציור רגל אשה ממרכז הירך עד מרכז השוק. הרגל מצוירת על לוח כיתה באופן המזכיר ציורי גוף, מעל לשוק מצוירת פינצטה המושכת שערה אחת.

יצירה זו הצליחה להטעין את הפעילות הנשית האינטימית הזאת, כך שכל מה שמפריד בין המציאות המצוירת לאידיאל הגברי החלק, הנכפה על נשים, היא שערה אחת בודדת. ציור הרגל מבוין. הקרירות שבה לוין מציירת גוף, האופי האקדמי של הציור מזכיר עבודות של הצייר איאן יוגלו, מהאמנים הפיגורטיביים היום באנגליה, מצד אחד, ומצד שני יש בה המושלמות של פרסומות, שרבות מהן עוסקות לקראת הקיץ בתיאור האסתטי והנעים כביכול שבהסרת שערות ברגליים. בעדינות, ללא שמץ של וולגריות, מטפלת לוין בביטויים של התעלמות או גסות רוח כלפי מיניות נשית או לעג לנשים באשר הן.

כמאזל, שאותו צבעה בירוק לוח (כמוכר למסרים החינוכיים המוסתרים במשחקים), מסתכבת צורת גוף ילדה שכל חלקיו חסרים למעט התצאות הקטנה, הילדותית המכסה על הבטן התחתונה: הערווה. ההתייחסות של לוין להכחשת המיניות, לאיסור כבר מגיל צעיר שחל על נשים להפגין מיניות, וההתמקדות בסילואטה בלבד, הופכים את דמות הילדה ל"כל ילדה".

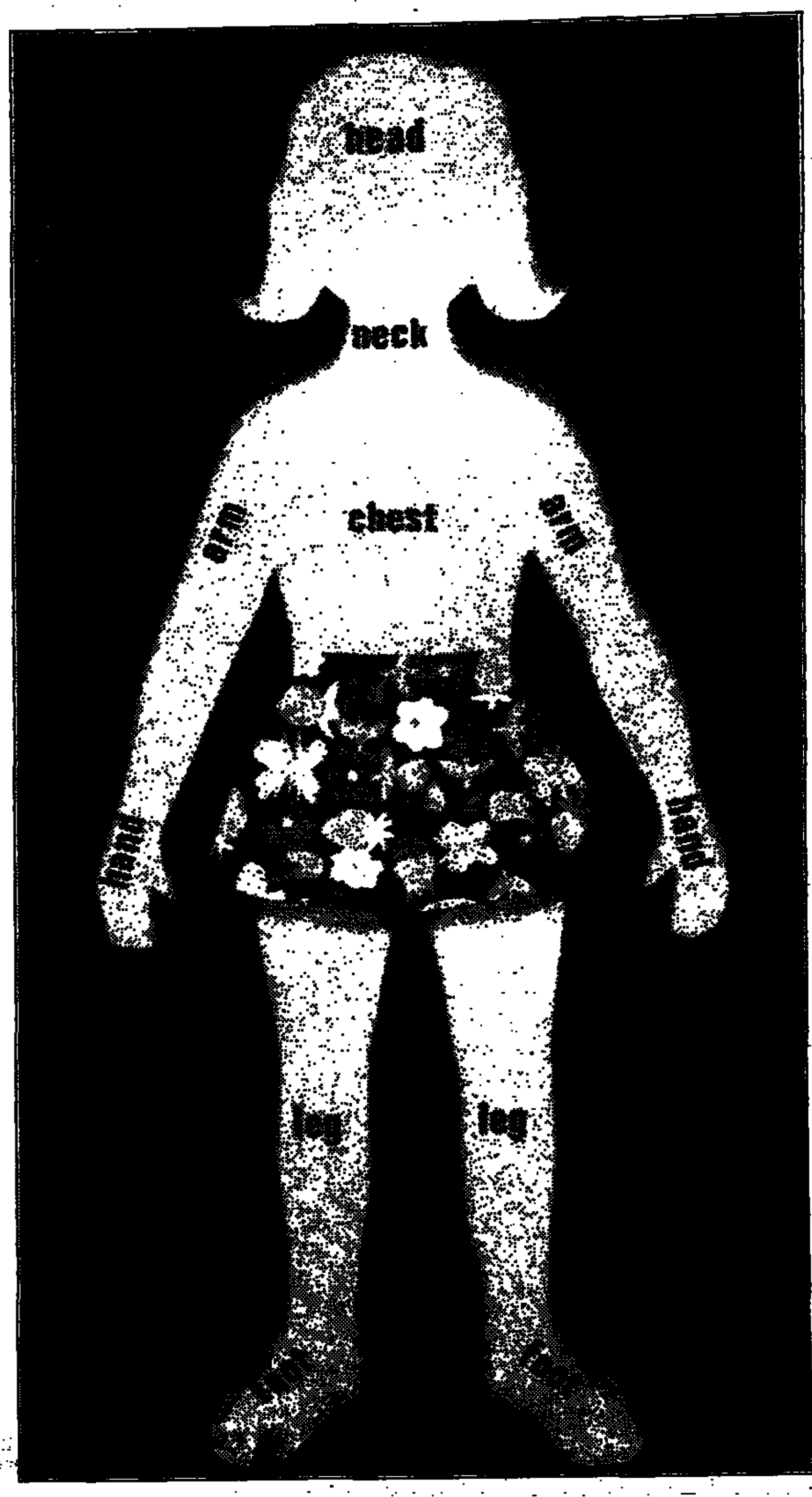

עבודה של מירלו לוין. ההתמקדות בסילואטה בלבד הופכת את הילדה ל"כל ילדה"

ביצירה אחרת צירפה ללוח מוכן של ציור פרה, עגל ולידם מוצרי חלב – ציור שהיה מכוון בעיקר לנשים כאחראיות מסורתיות לתזונת המשפחה – מסרגה נעוצה בכדור צמר, עוד אפיון נשי מסורתי.

רק בעבודה אחת חרגה לוין מהאמצעים ובחרה להציג דיוקן, אף על פי שהוא אינו מזוהה. את פני האשה המביטה בבבואתה במראה המדויקת ציירה לוין בתוך מגש, וזהו עוד רמיזה לתפקיד הנשי הישן, להגיש ולשרת. הדיוקן אינו עשוי לפי מסורת מקובלת, שלפיה נראים הפנים מקדימה או בצדודית. השימוש במראה – דימוי המתמודד גם הוא עם שאלת האידיאל והמציאות – ממשיך את הגישה של ציורי ההדרכה וההוראות. עבודה זו מתקשרת לעבודה שבה מצולמים שלבים של הכנת תה להשלמת התפקודים של אותה אשה אידיאלית שכאמור אינה נוכחת בתערוכה אבל הקווים לדמותה קיימים.

רוב העבודות בתערוכה הן המשך טבעי לעבודות שהציגה לוין לפני שנה בתערוכת הבוגרים. בתערוכה ההיא הציגה כמה עבודות על לוחות חינוך של מסכת וגם טיפלה בנושאי היגיינה ותפקוד נשיים אינטימיים. העבודה "מוכרות" בתערוכה "משלח יד" מסמנת כיוון חדש ומסקרן. לוין משלבת בה התייחסות לסטריאוטיפים מיניים עם סטריאוטיפים לאומיים.

ביצירה בובת בתוך הלבוש בבגדי ריקוד פולקלור ישראלי. לבובה רגל אחת ועל בגדיה כוכב זהב, האסוציאציה לטלאי הצהוב בלתי נמנעת. מול בובת הבוחר ניצבת בובה חיילת שגם לה רק רגל אחת, והכוכב מופיע על חגורתה. בטקסט מתוך אגדה של הנס כריסטיאן אנדרסן, שהוא חלק מהעבודה, לוין יוצרת היפוך תפקידים. "חייל הבדיל האמיץ שב ממסעותיו והרפתקאותיו ובפתח הסירה המתינה לו על רגלה האחת הרקדנית היפהפייה. לבו הקטן רטט משמחה אך הוא לא זע ולא נע ונשאר לעמוד זקוף על רגלו האחת כחייל אמיתי".

התערוכה היא תערוכה מבטיחה וזיק חבל שהיא קטנה כל כך. בקרוב תשתתף לוין בכמה תערוכות קבוצתיות ומעניין יהיה לראות כיצד תתפתח.

שנים בינוניות, מחירים מופרזים

יין

דניאל רוגוב

איש לא יכחיש כי 1983, 1988 ו־1990 היו שנים טובות במיוחד ליינות האדומים של בורדו, וכל מי שברשותו כמה בקבוקי שאטו לאפיט רוטשילד או שאטו מוטון רוטשילד משנים אלה, יש לו סיבות טובות לצפות לשתייה משובחת. את כל היינות האלה אפשר להשיג כעת בחנות הפטורה ממכס בנמל התעופה בן גוריון.

עם זאת, יש גבול למה שצריך לשלם גם בעבור היינות הגדולים ביותר, והמחירים בנתב"ג כפולים כמעט ממה שתשלמו בחנויות רבות בחו"ל. בקבוקים משנת הבציר 1990 של מוטון רוטשילד ולאפיט רוטשילד, למשל, נמכרים כאן תמורת 163 דולר. את אותם יינות אפשר לרכוש תמורת 75–85 דולר בחנויות בניו יורק, בלונדון ובפאריס. יינות 1983 של אותן אחוזות נמכרים בנתב"ג תמורת 176 דולר הבקבוק, בשעה שבחו"ל אפשר להשיגם ב־80–90 דולר.

מרגיז עוד יותר ששניים מהיינות המוכרים בחנות הפטורה ממכס של נמל התעופה – שאטו מרגו ושאטו קלרק מילון – הם מהשנים 1977 ו־1984, שתיהן שנות בציר בינוניות ביותר. מרגו הוא אחד היינות הגדולים של צרפת, ומשום כך גם השנים הפחות טובות שלו ראויות לטעימה, ולא הייתי מהסס לשלם כ־40 דולר לבקבוק כזה, כפי שמבקשים בניו יורק ובפאריס. אבל לא היה עולה בדעתי לשלם את הסכום המדהים של 158 דולר שבו נוקבים בחנות בנתב"ג. קלרק מילון, לעומת זאת, יין טוב להפתיע בשנות בציר טובות יותר, יכול להיות יין מקסים, אבל 1984 רחוקה מלהיות שנה טובה, והיין בפירוש לא משתלם במחיר של 33 דולר הבקבוק.

החנות הפטורה ממכס של נתב"ג הוסיפה לרשימה גם כמה יינות ידועים פחות, וכאן המחירים סבירים בהרבה ותואמים את המחירים בחנויות בחו"ל. מסוכני היינות הצרפתיים הגדולים, ברטון א גוסטייר, מגיעים שאטו נף די פאפ 1989 (13.5 דולר); סנט אמיליון 1990 (11 דולר); שאבלי 1992 (17.5 דולר), וגראב 1990 (שמונה דולרים). היינות של בארטון א גסטייר אינם מיוחדים, אבל כולם יספקו שתייה קלה ומתקבלת על הדעת.

אפשר להשיג בחנות גם מוסון קאווה אדום ולבן, יין פופולרי מאוד (לדעתי בצורה מופרזת), שניהם במחירים סבירים. הלבן 1992 עולה 10.5 דולר, האדום 1990 עולה 12 דולר.

לטובת המחירים בשורה התערפה, אני ממשיך להמליץ לרכוש יינות טובים ממש מסוחרים מהימנים בניו יורק, בלונדון או בפאריס. מי שרוצים לשוב לישראל עם יותר משניים־שלושה בקבוקים, כפי שמתירות רשויות המכס, צריכים רק להצהיר על העודף ולשלם מס יבוא סביר מאוד, כשני דולרים לבקבוק.

צרפתים במרכולים

שני יינות צרפתיים כשרים מצאו את דרכם באחרונה לרשת שופרסל. הראשון הוא מ"שאטו סורד" – למרות ניסיונות נואשים לא הצלחתי למצוא אותה כאחוזה בספרים. על התווית כתוב שהיין מיוצר בכפר לפסאק סנט אמיליון. היבואן סיפר לי שהוא מורכב מ־68% ענבי מרלו, 20% ענבי קברנה פרנק ו־12% קברנה סוביניון. היין השני מוגדר כ"בורדו" ותו לא, אבל המיקוד שעל התווית זהה לזה של היין השני, ומכאן מתברר שהוא יוצר באותה אחוזה. היין עשוי מ־70% ענבי מרלו ו־30% קברנה סוביניון. שני היינות הם משנת הבציר 1992.

היין של שאטו סורד בעייתי מכל הבחינות. הצבע האדום־שחום עכור מעט, הניחוח מושקי מפרי היין גם הרבה יותר מדי. אני מסווג אותו כיין שאינו ראוי לטעימה. הבורדו, היותר פשוט, הוא בעל צבע ארגמני צלול ונאה וניחוח ענבים נעים, אבל ללא טעם של ממש. היין חלק ובר־שתייה, אבל אינו מפגין עומק, איזון או עידון, והוא ימצא חן בעיקר בעיני המעדיפים יינות קלים וצעירים.

מי שאינו בקי ביינות צרפתיים אל לו להתרשם יותר מדי מהתווית המציינת כי היין הזה הוא Appellation Controlee. פירוש הדבר רק שכל הענבים הם מאזור בורדו, ואין בכך כדי לומר ולא כלום על איכות היין עצמו. השאטו סורד עולה 36.90 שקלים והבורדו 29.90 שקלים – שני מחירים מופרזים במידה ניכרת בהתחשב באיכות. בארץ מייצרים יינות טובים הרבה יותר הכשרים לא פחות, במחירים נמוכים מאלה.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית
נוסדה בתרצ"ו–1936 בידי ברוניסלב הוברמן
מנהל מוסיקלי: זובין מהטה
תוכנית הקונצרטים השבועית
מספרי הטלפון שלנו:
תל־אביב – מחלקת המנויים – 03-5251502
חיפה – מחלקת המנויים – 04-664167
ירושלים – משרד "בימות" – 02-240896
אשר פיש, מנצח
נטליה גוטמן, צ'לנית
בתוכנית:
שומאן: קונצ'רטו לצ'לו
צ'ייקובסקי: וריאציות "רוקוקו"
סטרווינסקי: "פטרושקה"
קונצרט מס' 9
ת"א, סדרה ו', יום א', 22.5.94, 20:30, היכל התרבות
ת"א, סדרה ז', יום ב', 23.5.94, 20:30, היכל התרבות
קונצרט מס' 8
חיפה, סדרה ג', יום ג', 24.5.94, 20:30, אודי' חיפה
אנדרו לויד ובר – הלהיטים הגדולים
אנטוני אינגליס, מנצח
פיונה או'ביל, סופרן
ת"א, יום ד', 25.5.94, 20:30, היכל התרבות
מידורי
רסיטל לכינור
רוברט מק'דונלד, פסנתרן
ת"א, יום ה', 26.5.94, 20:30, היכל התרבות

מוסיקה במוזיאון
מוצאי שבת, 28 במאי, שעה 20.30
הנגנים הקאמריים של מכון ון־ליר, ירושלים
ר. שטראוס – סוויטה לכלי נשיפה?
שוסטקוביץ' – רביעיית פסנתר
שוברט – שמיניה
יום שלישי, 31 במאי, 20.30
שרון קם – קלרנית איתמר גולן – פסנתר
ערב של מוסיקה קאמרית בשילוב שירה
סן־סנס – 2 פרקים לקלרינית ופסנתר; רנר – אלבום ליף;
פולנק – סונטה; ברהמס סונטה מס. 2 אופ. 120
איתמר גולן קורא משיריו
יום חמישי, 9 ביוני, שעה 20.30
תזמורת קאמרטה רחובות
מנצח: אבנר בירון. סולן: שמואל אשכנזי, כנור
מנדלסון – קונצ'רטו לכנור; יוספוב – "סנגור"
היידן – סימפוניה מס. 34
כרטיסים בקופת מוזיאון תל־אביב טל: 03-6961297
שד' שאול המלך 27, ת"א
מוזיאון תל אביב לאמנות
TEL AVIV MUSEUM OF ART

נגני התזמורת הקאמרית הישראלית
מזמינים את הציבור
לקונצרט מחאה
ביום שני 23.5.94 בשעה 18:00
ברחבת מוזיאון ת"א.
הקונצרט ללא תשלום וללא מנצח.

KESHET EILON
VIOLIN
MASTER COURSE
אודיציות לנגני כינור
להשתתפות בכתת אמן, במתנת קיץ בינלאומי לכנרים מצטיינים, בהשתתפות שלמה מינץ
שתתקיים מהשבוע 24 ביולי עד 10 באוגוסט 1994
נגני כינור מוכשרים עד גיל 25 בעלי רמת נגינה גבוהה, מוזמנים לאודיציות שייערכו בתל-אביב ב-31.5.94 בשעה 14:00 (חדר 24m) באקדמיה למוסיקה ע"ש רובין (וכן בלונדון ובניו-יורק).
מועד אחרון להרשמה 25.5.1994
בדבר פרטים והרשמה, נא להתקשר אל:
גלעד שיבא - קיבוץ אילון,
טל' 04-858347, 04-858191, פקס' 04-807323

רדיו

קול המוסיקה

06.06 לקום עם מוסיקה
07.07 לקום עם מוסיקה. שעה שניה. מתוך: הפתיחה לאופרה "ציפור שירה" (סינ. דרזדן/ אוטמר סוויטנר). ליסט: קונצ'רטו מס' 1 במי־במול מז'ור לפסנתר ולתז. (הוכלן – פסנתר). צ'ייקובסקי: סוויטה מתוך "מכוח המגנים" (סינ. שיקגו/ שולטי)
08.05 לקום עם מוסיקה. קטעים מתוך קטעי מתוך של הלילה. בוחרוסקי־קוף: קטעים מתוך "עשירים, צעירים ויפים". להאר: קטעים מתוך "האלמנה העליזה". קרדוסו־סטיה: קטעים מתוך "ספינת השעשועים"
09.00 תוכניות ובוקר של קול המוסיקה. י. ם. פוחס: סינפוניה בלה־מינור לכלי קשת ולקונטינו. הנדל: קונצ'רטו בסי־במול מז'ור לנבל ולתז. אופ. 6/4. מוצרט: שתי אריות מתוך האופרה "זאירה", ק. 344. מוצרט: סונטה בסי־במול מז'ור לפסנתר ולכינור, ק. 481
10.00 שוברט: חמישיה בלה־מינור לפסנתר ולכלי קשת, "הפורלה", ד. 667. שוסטקוביץ': קונצ'רטו בלה־מינור לצ'לו ולתז. אופ. 129. הדר: "ארבע העונות", מוסיקה לכלים מתוך "שריות סיציליאניות". מושקובסקי: קונצ'רטו במי־מז'ור לפסנתר ולתז. אופ. 59
12.05 שוסטקוביץ': שלישיית פסנתר מס' 2 במי־מינור, אופ. 67 (שלישיית יובל: יונתן זק, אורי פיאנקה, שמואל חלד). קרקנג: סונטה לקלרינית ולפסנתר, אופ. 167 (דוד רה פאייאר/ גונגה' פרייה). ראוול: "דפניס וכלואה" (פזמ. תזמ. סינס. לונדון/ אנדרה פרבין)
13.57 בינה שיר. ספרים חדשים
14.06 מוסיקה לשעת צהריים

16.00 מוסיקה ליום ראשון. אורלנדו לאסוס: מיסה "כל אמפריון אלהה" (מיטה אמפריון) והסמה עשר/ האריה סיססטפרם. באך: מיסה בסול־מינור (א. מלקין/ ה. לק/ כ. פרגארדיין/ מ. קויר. קלנכיס הקולה/ מ. הרבה). מוצרט: רקוויאם ברה־מינור (אודמורד ואריה/ גני סמל/ לאטולף סינגנה/ ויליאם והפילד/ מק. ושמיססטר/ פילבריידריק/ ברונו וואלטר)
18.00 מאולמן ההקלטות. יונתן זק/ אורי פיאנקה. בטוהבן: סונטות לפסנתר ולכינור מס. 2 בלה־מז'ור, אופ. 12/2; מס' 3 במי־במול מז'ור, אופ. 12/3; מס' 8 בסול־מז'ור, אופ. 30/3
19.05 צלילים בין ערביים. יוהן שטראוס הבן/ הנרק הולט הפאר סרנדיית אלבן ברגו. גליאר: קונצ'רטו לקולורטורה ולתז. אופ. 82 (ג'. סתרלנד/ סימפ. לונדון/ ריצ'רד בוניגנ). רימסקי־קורסקוב/ קרייזלה: פנטסיה על נושאים רוסיים, אופ. 33 (נתן מילשטיין וחז. בניצוח הארי אירבינג). ווליב: קטעים מתוך הבלט "סילביה" (תז. פילהרמוניה בניצוח ה. אירבינג)
20.00 בינה שיר
20.03 מאולמי הקונצרטים שלנו. מהקלטות "קול המוסיקה הקאמרית בגליל העליון 1993"
23.00 צלילים לסיומו של יום

רשת א'

07.30 שירים עבריים
08.05 חגה. בני הגול (ש.ח)
09.05 פתוח. היסטן השקפות. רם הרטמר
10.05 סלודיה. משה טימור
11.05 חיים בריאות, רוחה ופנאי
12.05 עיתונות בבוקר. יצחק אלון
13.00 תוכניות באנגלית בצרפתית
14.05 בראש צעיר

15.00 סינמן. לנו ולגדולים גם
15.30 מוסיקה אתנית
16.05 מועדון שעון הזהב
17.05 מבחן יומי בשידור חי מפסטיבל ישראל מהאומגן ירושלים
18.05 מבזק ערב. אקטואליה ותרבות
20.00 מבט לחדשות
20.05 אמר בשבוע. סיפורים ופרקי חגות
22.05 אשיר לאל. שירי מסורת
23.05 עיתונות בבוקר. (ש.ח)

רשת ב'

06.06 הבוקר הזה
08.05 עניין אחר. דליה יאירי
09.05 עשר עד עשר. מיכאל/ מגד
10.05 הכל דיבורים. שלי יחימוביץ'
12.05 כותרי היום
14.05 רגעי קסם
15.05 יומן חוץ
15.45 עיתונות חוץ. יואל רפל
16.05 צבע הכסף. עטת דרוויב
17.06 המש אחרי הצהריים. צבי לידר
18.05 היום הזה
19.05 שירים עבריים
20.05 אחד על אחד. משרד ספורים
23.05 אהבה עברית. מיכאלי ומגד
01.05 לתוך הלילה. אבישי סלור

רשת ג'

06.06 סע לאט
07.09 מקורב ישראלי
09.05 בוקר בוקר. מנחם פרי
10.05 תוכנית עשר. אודנה יקיר
11.05 כל יום הוא יום יפה. יוסי סיאס
12.05 אהבה עצמית. גיל קופר
13.05 להט. שיש עפרי
14.05 חדש, חריש המוזיקה. נועם גילאור
15.00 חולה דרדי. דידי הרדי
16.05 קפסות הלהיטים
17.05 מקס בכפוגה. נועם גילאור
20.05 מפס '94

21.05 כחול הצוות. שמה עם אמן
22.05 שיר לאחותי. מנחם פרי
23.05 חלום בהקיץ. נאוה סבון

גלי צה"ל

05.02 בוקר טוב צה"ל
06.05 אינטרמיסיה משודרת. דמנים חטיפות כיהודית בעת העתיקה. האסכולה הכוהנית. דר' ישראל קנול
06.30 בוקר טוב ישראל
07.15 בוקר ת"א. רוזון נבר
08.00 בוקר טוב ישראל
09.05 יוצאים מהעוף
10.05 חפלה. סיון דוחן
10.49 ביום היום. גיא פינס
11.05 נבון לעכשיו. קובי מידן
13.15 מגזר לצהריים. אורלי יניב
14.05 העולם הכת. אבי גלעד
15.05 יש עם מי לדבר. יעקב אחימאיר
16.00 שעה לפני. רזי בוקאי
17.00 ערב טוב ישראל. רזי ברקאי
18.05 שעה קלה על כלכלה. בבי רגנגר
18.45 חמש עשרה קסמות. צבע הכוח
20.00 מבט לחדשות
20.30 פסק זמן מוסיקלי
21.05 צ'ק 5. טל ברמן
22.05 קול הג'ז זה. דני קרפל
23.05 24 – היום שהיה. ירון וילנסקי
24.10 יומן פסטיבל ישראל
24.15 ציפורי לילה מסתוות. גדעון רייכר
02.00 לא רוצים לישון

גלגל"צ

07.05 נרינה בדרך. אביר אסר
09.05 תשע בניקר. כוסי קורנס
11.05 שמש. אלי ישראלי
13.05 מיגוג אודיו. אדי שמאי
14.05 כפריה. נריה עינב
15.05 שמש רגב. רובי לבץ
16.05 חבם בבכיא. רון לוינטל
18.05 גלגלאה. לאה עזו
20.05 דרייב אין. ברב דניד
22.05 לילה טוב. תמר פרחם

קולנוע

תל אביב

גורדון המחודש – האשה שלא תאמע. 18.30, 22.00 אמן הדוד. 20.00
הוד 1 – בית הרוחות. 14.10, 16.45, 19.25, 21.55
גן הוד 2 – בדוהה קטן. 14.20, 16.55, 19.35, 22.00
גת – ארץ צללים. 16.50, 19.25, 21.50
דיזנגוף 1 – לבן – שלושת הצבעים. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
דיזנגוף 2 – רומיאו בן זונה. 11.00, 13.05, 15.10, 17.15, 19.30, 21.50
דיזנגוף 3 – הפתוחי הכי יפה של חיי. 13.05, 15.10, 17.15, 21.50 המפתח. 21.00, 19.30
דקל – פילדלפיה. 19.30, 21.50
הוד 1 – ללא פחד. 13.30, 16.45, 19.30, 22.00
הוד 2 – מקס והמרים. 13.30, 18.00, 20.00, 22.00
הוד 3 – תיק שקנאי. 13.30, 16.45, 19.30, 22.00
הוד 4 – הגסלכות. 13.30, 17.00, 19.30, 22.00
הקולנוע – חג שמחת המבל. 19.15, 21.45
חן 1 – עדה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – אנגלי. 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – התפרנים מבכבלי הילס. 11.00, 14.30, 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.25, 21.55
חן 5 – בכבוד זרה. 17.00, 19.30, 21.50
מילה 1 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
מילה 2 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
מילה 3 – רשימת שינדלר. 17.00, 21.45
לב 1 – פנמגן. 12.15, 14.00, 17.00, 19.45, 22.00
לב 2 – קיקה. 12.00, 14.15, 16.30, 19.30, 21.50
לב 3 – שלום לעילנאו. 13.40, 19.00, 21.40 הנצאתי עלי חזה. 12.05, 16.30
לב 4 – עירום. 12.10, 19.40, 22.00 הנצאתי עלי חזה. 14.15, 18.00
מקסים – עידן התמימות. 19.15, 21.40
סינמטק – אורלנדו. 17.30, 19.45, 21.45
צפון – ברבה – עולם מופלא. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 1 – אנגלי. 17.00, 19.30, 21.50
רב־אור 2 – תמונות קצרות. 17.30, 21.00
רב־אור 3 – בדוהה קטן. 16.30, 19.15, 21.50
רב־אור 4 – עידן התמימות. 16.35, 19.15, 21.50
רב־אור 5 – שארית היום. 16.35, 19.15, 21.50
שחף 1 – מקס והמרים. 17.30, 20.00, 22.00
שחף 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.45
תל־אביב 1 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
תל־אביב 2 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
תל־אביב 3 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00

ירושלים

אור – אורלנדו. 17.00, 19.30, 21.45 האשה שיגה שגן שומשום. 17.00, 19.30, 21.45
ג'ל 1 – האקדח מת מנמוק 33 ושליש. 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
ג'ל 2 – העיתון. 13.30, 17.00, 19.45, 22.00
ג'ל 3 – ללא פחד. 13.30, 16.15, 19.00, 21.30
ג'ל 4 – רשימת שינדלר. 13.30, 17.00, 20.30
ג'ל 5 – מקס והמרים. 13.30, 16.00, 18.00, 20.00, 22.00
ג'ל 6 – הגסלכות. 13.30, 17.00, 19.30, 21.45
ג'ל 7 – תיק שקנאי. 13.30, 16.30, 19.30, 22.00
ג'ל 8 – בשם האב. 14.00, 17.00, 19.30, 21.45
חן 1 – אנגלי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – עדה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – התפרנים מבכבלי הילס. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – ארץ הצללים. 16.40, 19.15, 21.50
חן 5 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 6 – קיקה. 16.50, 19.25, 21.50
חן 7 – בכבוד זרה. 17.00, 19.30, 21.50
רון 1 – התפרנים מבכבלי הילס. 17.00, 19.15, 21.50
רון 2 – פילדלפיה. 17.00, 19.15, 21.30

חיפה

מוריה – האשה שיגה שגן שומשום. 19.15 רומיאו בן זונה. 21.30
סינמה קפה ממשי 1 – בדוהה קטן. 21.15 שארית היום. 19.00
סינמה קפה ממשי 2 – תיק שקנאי. 21.15 הפסטר. 19.15
עצמון 1 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 2 – העיתון. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 3 – ללא פחד. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 4 – מקס והמרים. 16.30, 19.00, 21.15
עצמון 5 – הגסלכות. 16.30, 19.00, 21.15
פנורמה 1 – בשם האב. 16.30, 19.00, 21.30
פנורמה 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
פנורמה 3 – לבן. 16.30, 19.00, 21.30
רב אור 1 – אנגלי. 16.40, 19.00, 21.20
רב אור 2 – מאהב אחד יותר מדי. 16.40, 19.00, 21.20

רב אור 3 – קיקה. 19.00, 21.20 חתולים בסגרות. 16.45
אורלי – ארץ הצללים. 18.45, 21.15
רב חן 1 – עדה באמלה. 16.40, 19.00, 21.20
רב חן 2 – התפרנים מבכבלי הילס. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 1 – מאהב אחד יותר מדי. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 2 – התפרנים מבכבלי הילס. 16.30, 19.00, 21.20
רב מור 3 – ארץ הצללים. 16.30, 18.55, 21.25
רב מור 4 – עדה באמלה. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 5 – אנגלי. 16.45, 19.00, 21.20
רב מור 6 – פילדלפיה. 16.30, 18.50, 21.20
רב מור 7 – בכבוד זרה. 16.30, 19.00, 21.20

אור־יהודה

ג'ל 1 – מקס והמרים. 17.00, 19.30, 21.45
ג'ל 2 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 3 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
ג'ל 4 – שארית היום. 17.00, 19.30, 21.45

אשדוד

חן 1 – הפסנתר. 19.30, 21.30
חן 2 – רומיאו בן זונה. 19.30, 21.30
ג'ל 1 – מקס והמרים. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 2 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 3 – מאהב אחד יותר מדי. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 4 – בכבוד זרה. 17.30, 19.45, 22.00
ג'ל 5 – פילדלפיה. 17.00, 19.30, 22.00

אשקלון

חן 1 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
חן 3 – עדה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 5 – מקס והמרים. 17.00, 19.30, 21.50

באר־שבע

רב נגב 1 – עדה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 2 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 3 – בכבוד זרה. 17.00, 19.30, 21.50
רב נגב 4 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50

בת־ים

חן 1 – מקס והמרים. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – עדה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.25, 21.50
חן 5 – התפרנים מבכבלי הילס. 17.00, 19.30, 21.50
חן 6 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
חן 7 – בכבוד זרה. 17.00, 19.30, 21.50

הרצליה

דיזאל – ברבה – עולם מופלא. 19.15, 21.30
אכדיה – רשימת שינדלר. 17.15, 21.00
מורדן 2 – שארית היום. אי 22.00 ב' 19.30, 22.00
סטאר 1 – התפרנים מבכבלי הילס. 19.45, 21.50
סטאר 2 – מקס והמרים. 22.00
סטאר 3 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 19.40, 21.50

חדרה

לב 1 – עדה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
לב 2 – מקס והמרים. 17.00, 19.40, 21.50
לב 3 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
לב 4 – רשימת שינדלר. 18.45. קיקה. 17.00, 22.15

חולון

גל 1 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.00, 20.00, 22.00
גל 2 – מאהב אחד יותר מדי. 17.30, 19.45, 22.00
גל 3 – מקס והמרים. 17.30, 20.00, 22.00
גל 4 – בכבוד זרה. 17.00, 19.30, 22.00
גל 5 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30

כפר־סבא

ג'ל 1 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 2 – בשם האב. 16.45, 19.20, 22.00
ג'ל 3 – קיקה. 17.00, 19.30, 22.00
ג'ל 4 – עדה באמלה. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 5 – התפרנים מבכבלי הילס. 17.00, 19.30, 22.00
ג'ל 6 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
ג'ל 7 – מקס והמרים. 17.30, 20.00, 22.00
עמל – חג שמחת המבל. 19.00, 21.30

מגדל העמק

רב חן 1 – על קיצץ בזמיה. 19.00, 21.30
רב חן 2 – ארץ הצללים. 19.00, 21.30
רב חן 3 – מקס והמרים. 19.10, 21.30

נס־ציונה

ג'ל 1 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 2 – מקס והמרים. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 3 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00

ג'ל 4 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00

כרמיאל

סינמה 1 – התפרנים מבכבלי הילס. 19.00, 21.30
סינמה 2 – רשימת שינדלר. 19.00, 21.30
סינמה 3 – מקס והמרים. 19.00, 21.30

נהריה

הוד – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00

נצרת־עילית

ג'ל 1 – יחסים משתנים. 17.00, 19.45, 22.00
ג'ל 2 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
ג'ל 3 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 4 – רומיאו בן זונה. 17.00, 19.15, 22.00
ג'ל 5 – התפרנים מבכבלי הילס. 17.00, 19.15, 21.45
ג'ל 6 – מקס והמרים. 20.00, 22.00
ג'ל 7 – בכבוד זרה. 17.00, 19.15, 21.45

נתניה

ג'ל 1 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 2 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
ג'ל 3 – מקס והמרים. 17.30, 20.00, 22.00
ג'ל 4 – העיתון. 17.00, 19.45, 22.00
ג'ל 5 – ללא פחד. 17.00, 19.30, 22.00
חן 1 – עדה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – התפרנים מבכבלי הילס. 17.00, 19.30, 21.50
חן 3 – אנגלי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – ארץ הצללים. 16.45, 19.20, 21.50
סופרתרון – מקס והמרים. ב' 21.15

פתח־תקוה

היכל 1 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.30, 20.00, 22.00
היכל 2 – העיתון. 17.00, 19.30, 22.00
רם 1 – בשם האב. 17.00, 19.30, 22.00
רם 2 – רשימת שינדלר. 17.00, 20.30
רם 3 – מקס והמרים. 17.30, 20.00, 22.00

קרית־מלאכי

הקריה – עידן התמימות. 19.10, 21.30

קריות

קריון 1 – ברבה. 19.00, 21.30
קריון 2 – בשם האב. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 3 – בשם האב. 19.00, 21.30. גב' האסטפייר. 16.45
קריון 4 – מקס והמרים. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 5 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 16.45, 19.00, 21.30
קריון 6 – תיק שקנאי. 19.00, 21.30. הגסלכות. 19.00, 21.30. סמר הג'ונגל. 16.45
קריון 7 – שלגיה של היין 2. 16.45. ללא פחד. 19.00, 21.30
קריון 9 – רשימת שינדלר. 17.45, 21.15. תראו מי שמדבר עכשיו. 16.45

ראשון־לציון

הזהב 1 – עדה באמלה. 16.45, 19.30, 22.00
הזהב 2 – בשם האב. 16.45, 19.30, 22.00
הזהב 3 – העיתון. 17.30, 19.45, 22.00
חן 1 – עדה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
חן 2 – ארץ הצללים. 16.45, 19.20, 21.50
חן 3 – אנגלי. 17.00, 19.30, 21.50
חן 4 – התפרנים מבכבלי הילס. 17.00, 19.30, 21.50
עמנן – רומיאו בן זונה. 19.30, 21.45
סטאר 1 – התפרנים מבכבלי הילס. 19.45, 22.00
סטאר 2 – קיקה. 19.30, 22.00
סטאר 3 – פילדלפיה. 19.25, 22.00
סטאר 4 – בדוהה קטן. 19.25, 22.00
ראשון – הגסלכות. 19.30, 21.45
רון 1 – פילדלפיה. 17.00, 19.15, 21.30
רון 2 – מקס והמרים. 17.00, 19.15, 21.45
רון 3 – עירום. 17.00, 19.15, 21.30

רחובות

חן 1 – תמונות קצרות. 17.40, 21.10
חן 2 – עדה באמלה. 19.20, 21.45
חן 3 – מקס והמרים. 19.25, 21.40
חן 4 – פילדלפיה. 19.10, 21.45

רמת־השרון

כוכב – גבירת האסטפייר. 19.10, 21.30

ר"ג־גבעתיים

אואזיס 1 – עדה באמלה. 17.00, 19.30, 21.50
אואזיס 2 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.50
אואזיס 3 – בכבוד זרה. 17.00, 19.30, 21.50
רב־חן 1 – אנגלי. 17.00, 19.30, 21.50
רב־חן 2 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.50
רב־חן 3 – רשימת שינדלר. 17.30, 21.00
רב־חן 4 – בשם האב. 16.30, 19.10, 21.50
שביט – שארית היום. 19.15, 21.30

רעננה

מופרח – עירום. 19.30, 21.45
פארק 1 – מאהב אחד יותר מדי. 17.00, 19.30, 21.30
פארק 2 – התפרנים מבכבלי הילס. 17.00, 19.30, 21.30
פארק 3 – האוקרה מת מנמוק 33 ושליש. 17.00, 19.30, 21.30
פארק 4 – פילדלפיה. 17.00, 19.30, 21.50
פארק 5 – ארץ הצללים. 17.00, 19.30, 22.00

صكذا من الاصل

מכתבים למערכת הארץ

מיהו פשיסט

באחרונה מתפרסמות מודעות גדולות של תנועה חדשה, המתיימרת להילחם בפשיזם. רבים לא ידעו עד כה מיהו פשיסט, עד שבאה המודעה מאירת העיניים בערב חג השבועות ובה כמה דוגמאות. בדוגמאות היו רבים מאנשי השמאל, שודאי נבוכו כשראו את שמם נכלל בין הפשיסטים לדוגמה.

וכל זה במדינה שבה יש סתימת פיות, כפיית דעות, מעצרים מינהליים של יהודים, ועוד פעולות שסטלין היה ודאי נהנה להיווכח בהן. ברור מתוך המודעות, שהחצים מופנים אל המתנחלים, ואך ורק אליהם. אבל פשיסטים הם גם אלה המכנים את המתנחלים פשיסטים וקוראים לדה־לגיטימציה שלהם.

מי ורנר
פתח תקוה

•

המושג "פשיזם" מוגדר בצורה מסודרת במילונים, והוא ברור. קמו פרופ' ישעיהו ליבוביץ' ולאה רבין ונתנו פירוש לפשיזם בישראל. ועולה השאלה, מי שמם למגדירי הגדרות ומושגים?

קשה להבין גם איך אשת ראש הממשלה, שהיא בעמדה ממלכתית, נוקטת עמדה ברורה נגד חלק מהעם, ומגבירה בכך את השנאה ואת הפילוג.

על דרך ההגזמה אפשר לומר, כי כל מי שמתנגד לרעיונות הבאים לידי ביטוי במודעה הוא פשיסט — וזוהי הגדרה בולשביקית.

נראה שבעקבות השימוש הנפוץ במושג "פשיזם" נולד צורך דחוף למצוא לו את הפירוש המתאים. לשם כך כדאי לפנות לגורם אקדמי נייטרלי מוכר, שיגדיר לעם ישראל "פשיזם ישראלי" מהו. כל זאת למען קיום רמה סבירה של ויכוח ציבורי.

מאיה תבורי, קתרין [illegible]
ירושלים

כאילו מתכוננים לביקור של המפקד

מכל המפגעים הקיימים היום בנוף העירוני, אבני השפה הצבועות, המיועדות לסמן מקומות חניה, מרגיזות במיוחד. מעניין מנין באה ההשראה למי שהגה לראשונה את הרעיון לצבוע רחובות שלמים בלבן־כחול, באדום־לבן ובשילוב אדום־צהוב (לתחנות אוטובוס) — תופעה הגורמת לרחובות הערים להיראות כמו מחנה צבאי שהתכונן לביקור של אלוף הפיקוד.

למרבה המזל, הפתרון לתופעה הוא פשוט וזול, והתוצאה כמעט מיידית. כל מה שצריך לעשות הוא פשוט לא לעשות כלום. כלומר, לא לצבוע מחדש את אבני השפה, ולאחר זמן, בעזרת שינויי האקלים, ייעלם המפגע מעצמו.

ואיך נסמן אזורי חניה? בשילוט (שברוב הרחובות קיים ממילא), שיסביר בגרפיקה ובמלל היכן מותר לחנות.

יצחק ארז
תל אביב

כגנבים בלילה

כמי ששירת ביחידת עוז בכמה תקופות מילואים, ואף ביקר לא פעם במחנה ג'בליה כשהשליטה שם היתה בידינו, בושתי ונכלמתי על האופן שבו הוצאו ממנו חיילינו, אחרי 27 שנות נוכחות, כגנבים בלילה.

צבי שניידר
תל אביב

ראשוני הימאים המקצועיים

בידיעה על מותו של פאול שולמן, המפקד הראשון של חיל הים שנפטר בימים אלה, מצוטט לובה אליאב לאמור: "היתה זו זכותו, כמי שעמד בראש קבוצת מתנדבי מח"ל לצד אנשי הפלי"ם ומתנדבים ארצישראלים ששירתו בצי הבריטי, לגבש את המשמש הזה לחיל ולהפוך גרוטאות לספינות".

תמהני שגם אליאב נתפס בהיסח הדעת לאותה גרסה שגרתית. בין ראשוני חיל הים היתה גם קבוצה לא מבוטלת של ימאים מקצועיים, ששירתו בצי הסוחר הארצישראלי עוד בשנות ה־30 (כן, היה צי סוחר ארצישראלי, יהודי, לפני צים), ובצי הסוחר של בעלות הברית במלחמת העולם.

ימאים אלה, בהם קצינים ורבי־חובלים, היו כמעט היחידים שידעו כיצד להפעיל ולהשיט כלי שיט. הם היו מתנדבים "פרטיים", שלא היתה מאחוריהם תנועה, דובר או מנציח, אבל תרומתם להקמת חיל הים היתה חיונית.

מתנדבי הצי הבריטי הם שהקימו את התשתית הטכנית והלוגיסטית הראשונה — התותחנים שבהם שירתו בעיקר בבסיסי הצי במלחמת העולם.

בימים אלה נעשה ביוזמת "עמותת ידידי חיל הים" מאמץ לתעד את ההיסטוריה של החיל ברמה מקצועית ואקדמית, בהנחיית ראשי הקתדרה להיסטוריה באוניברסיטת חיפה. זו משימה כבדה ומסובכת, אך יש לקוות כי במסגרת זו יימצא גם ביטוי נאות לאמור לעיל.

שלמה אריאל
קיסריה

עקרונות יציבים, מציאות משתנה

בתגובה על "גבולות היציבה" מאת תמר פלג (מוסף "הארץ", 6.5) ו"לא רק פלשתינאים, לא רק שמאל" מאת דליה שחורי ("הארץ", 11.5)

הציבור והעיתונות מלווים באחרונה בעניין רב את השינויים הארגוניים, ההתמחויות והפרסונליים העוברים על האגודה לזכויות האזרח. יש ניסיון תמיד למצוא קשר בין חילופים בהנהלה ובצוות הבכיר לבין דיונים המתנהלים באגודה על היערכותה לקראת התמורות המדיניות שישראל עוברת בימים אלה. מנסים לתת בכל אלה סימנים למשברים, למצוקות ול"רעידות אדמה".

מה שבאמת קורה באגודה הוא תהליך נכון, שכל ארגון זכויות אדם חייב לעבור כאשר מתרחשים סביבו שינויים כה עמוקים במציאות המדינית והחברתית שבה הוא פועל.

שינויים אלה מחדדים היום יותר מתמיד את ההבחנה בין מחויבות עקבית ובלתי מתפשרת, ולעתים קרובות גם לא פופולרית, להגנה על זכויות האדם לבין מחויבות שהיא פוליטית מיסודה, ושבמצב פוליטי נתון יכולה להפוך בחלקה או להידמות לפעילות למען זכויות האדם.

הדברים אינם חדשים. מפלגות השמאל, השותפות היום בקואליציה, צעקו חמס כאשר היו באופוזיציה על גירושים, מעצרים מינהליים ויד לא מבוקרת כלפי פלשתינאים. היום הם שותפים בממשלה שנוקטת אמצעים אלה. מנגד, אנו שומעים מימין קריאות זעם נגד מעצר מינהלי בלא משפט ונגד העוול בקיום הליך שבו כל הראיות חסויות, בעוד שהפרות זכויות מסוג זה לא הפריעו אותם כאשר ננקטו נגד יריבים פוליטיים.

האגודה מייצגת כל מי שזכויותיו נפגעו, ואין זה משנה אם היא מזדהה או סולדת מן העמדות שאנשים אלה מייצגים. האגודה רחוקה מעמדותיהם של נועם פדרמן ותנועת כך באותה מידה שהיא רחוקה מהעמדות שמייצגים אנשי החמאס. משום כך לדעת אנשי האגודה היה ברור מדוע אנו מייצגים את פדרמן במעצר מינהלי, למרות הקושי הרגשי שיש בייצוג זה. ברור גם שבקרב חברי האגודה ואף בקרב עובדיה היו כאלה שהתנגדו למהלך זה.

כאשר מדינה כובשת מוסרת את השלטון לידי העם שהיה תחת כיבוש, מתעוררת שאלה בדבר עמדתם של ארגוני זכויות האדם כלפי פגיעות הנעשות בשטח המצוי בשליטה החדשה. יש הסוברים כי למדינה הכובשת יש אחריות גם לאחר שהשליטה האפקטיבית שלה בשטח כבר אינה קיימת. עמדת האגודה לזכויות האזרח היא אחרת. גם פה היה ויכוח. גם בעניין זה יש דיון.

האם האגודה נמצאת ב"תחילתה של תקופת זעזועים שאין לדעת איך תסתיים" כמאמרה הדרמטי משהו של דליה שחורי? בדיוק באותה מידה שמדינת ישראל כולה נמצאת בתקופת זעזועים, שלאיש אין מושג איך תסתיים.

כשבאגודה לזכויות האזרח יחשבו הכל אותו דבר — אז באמת תהיה סיבה לדאגה.

נעמ זיו גולדמן
האגודה לזכויות האזרח בישראל

סצינות עוצרות נשימה באילון

מי לא זוכר איזו סצינה עוצרת נשימה מסרט, שבה הגיבור פורץ עם רכבו את מחסומי התנועה ומדלג לעברו השני של הגשר וממשיך בדהרה אל החופש. ב־9 במאי, ברבע לחמש בבוקר, הייתי עד למקרה דומה. הרחובות הפעם לא היו בשיקגו, אלא נתיבי איילון, הגיבור לא נאלץ לפרוץ מחסומים (כי לא היו), והגשר במקרה הזה היה תהום של 10 מטרים.

כולנו שמחים על עבודות התשתית להרחבת הכבישים הנעשות במרץ, אבל הסימונים והשילוט האמורים לכוון אותנו הם מתחת לכל ביקורת, והם מתחת לקווים האדומים של כל תקן מתקבל על הדעת.

בילי שפירא
תל אביב

בתי חולים

תל אביב — הדה־איכילוב, טל' 6974504 (ילדים: איכילוב, טל' 6974444 (פנימית, כירורגית)
ירושלים — שערי צדק, טל' 555111 (פנימית, א.א.ג.), ביקור חולים, טל' 701111 (כירורגית), הדסה עין כרם, טל' 427427 (ילדים, עיניים), הדסה הר הצופים, טל' 818111 (אורתופדית, נשים)
באר שבע — המרכז הרפואי סורוקה, טל' 400111

בתי מרקחת

תל אביב — בן יהודה, בן יהודה 142, 5223535 (עד 03:00) סופר־פארם, איינשטיין 40, רמת־אביב, 6415730; שלמה המלך, שלמה המלך 8, 5246461; קופ"ח כללית, [illegible], 5252383
ירושלים — מגדל פארם, יד חרוצים 20, 731475
חיפה — דרך הים, דרך הים 209, 371472
באר שבע — הנשר, מרכז [illegible], 422274
רמת גן — עמית, בן גוריון 130, 6722954
חולון — אהרון, [illegible] 52, 889153; קופ"ח מכבי, [illegible] 16, ק. בן גוריון
בת ים — בבי בת ים, הבנאים 3, 5515671
נתניה — קופ"ח כללית, (עד 24:00) רזיאל 8, 603549; (מ־24:00) ברודצקי 31, 628121
רחובות — [illegible], הנשיא ה'1, 461542
כפר סבא — הרצל, [illegible] 47, 959086

חירום

שירות רפואי בבית לקשישים וחולים כרוניים ע"י המחלקה לטיפולי בית, ביה"ח איכילוב ת"א, טל' 6974628; 6974627

מוקד לב במד"א שירות לחולי לב 177-0226699

עזרה ראשונה

מד"א — עזרה ראשונה (שירות 24 שעות ביממה). ירושלים 610303, תל אביב 5461111, [illegible]

ער"ן — עזרה ראשונה נפשית, [illegible]

שיניים

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה תל אביב: איכילוב, מרפאת שיניים לטיפולי חירום, [illegible]

24 שעות

[illegible]

טלוויזיה

ערוץ 1 (11)

06.30 חדשות בעברית
06.31 מהדורת חדשות בערבית
06.45 [illegible]
07.00 בוקר טוב ישראל
08.00 [illegible]
08.05 שעת כושר
08.15 חברה. סיפורים מהחיים. [illegible]
08.35 אנגלית
08.50 [illegible]
09.05 יהדות. קשת וענן. [illegible]
09.40 [illegible]
10.05 [illegible]
10.10 טלטקסט
10.15 קשר משפחתי. [illegible]
10.45 [illegible]
11.10 בעין מתמטית. בעיות חקר וגילוי.
11.25 אנגלית
11.55 אנגלית
12.05 מדעי החיים. תהליכי חיים בגבע. החיים בשפת מים
12.20 מתמטיקה. טריגונומטריה
12.30 מתמטיקה לבגרות. הכנה לבגרות. תרגיל חזרה
12.50 [illegible]
13.05 מוסיקה
13.30 סיפורי עמים. [illegible]
14.00 רחוב סומסום. [illegible]
14.30 באנגלית. [illegible] פרק 12. המגדלור בסכנה
15.00 [illegible]
15.35 קפטן פלאנט. [illegible]
16.00 חדשות
16.15 [illegible] באשקלון. חלק א'
17.00 ערב חדש. אמנון לוי
17.35 [illegible]
18.15 חדשות באנגלית
18.30 [illegible] לרגל חג הקורבן
19.00 חדשות
19.30 עניין ראשון. עם עמוס ארבל
20.00 [illegible]
21.00 [illegible] יגאל שילון
21.30 מבט שני
22.30 [illegible]
23.00 חדשות
23.10 [illegible]
24.00 [illegible]

ערוץ 2 (22)

14.00 [illegible]
14.05 [illegible]
15.01 [illegible]
15.30 [illegible]
16.00 [illegible]
16.30 [illegible]
17.00 חדשות
17.05 [illegible]
17.30 [illegible]
18.01 [illegible]
18.30 [illegible]
19.00 [illegible]
19.30 בילי בדרכים
20.00 חדשות
20.30 [illegible]
21.00 [illegible]
22.45 [illegible]
23.30 חדשות
23.35 משחק כדורסל מליגת ה־NBA

כבלים

ערוץ 3 (03)

08.00 שידור מקומי
09.00 [illegible]
09.45 [illegible] פרק 1062
10.30 [illegible]
11.00 [illegible]
11.30 [illegible] פרק 62
12.20 [illegible]
12.40 [illegible] פרק 17
13.35 [illegible]
15.00 [illegible]
15.30 [illegible]
16.40 [illegible]
17.05 [illegible]
17.30 [illegible]
18.20 [illegible] פרק 536
18.45 [illegible] פרק 1063
19.30 שידור מקומי
20.00 [illegible] פרק 63
20.50 [illegible] פרק 18
21.40 [illegible]
22.10 [illegible] פרקים 3, 4
23.50 [illegible]
24.15 [illegible]
01.05 קוזאק

סרטים (04)

10.00 [illegible]
12.10 [illegible]
14.00 [illegible]
16.00 [illegible]
17.35 [illegible]
19.10 [illegible]
21.00 [illegible]
22.35 [illegible]
24.25 [illegible]
01.55 [illegible]

הצגה שניה (06)

20.30 [illegible]
20.35 [illegible]
21.00 [illegible]
21.30 [illegible]
23.25 [illegible]
23.55 [illegible]
24.20 [illegible]

ספורט (05)

15.45 [illegible] NHL
16.30 [illegible]
17.30 [illegible]
18.00 [illegible] NBA
20.30 [illegible]
21.30 [illegible]
22.30 [illegible]
24.00 [illegible] 1993–4 [illegible]

ילדים (06)

06.30 [illegible]

תרבות מדע וטבע (08)

06.00 [illegible]
11.00 [illegible]
12.00 [illegible]
13.00 [illegible]
13.30 [illegible] פרק 6
14.00 [illegible]
16.00 [illegible]
17.00 [illegible]
18.00 [illegible]
18.50 [illegible]
19.20 [illegible]
20.00 [illegible]
20.30 [illegible]
21.00 [illegible]
21.30 [illegible]
22.00 [illegible] פרק 312
23.00 [illegible]
23.30 [illegible] פרק 6
24.00 [illegible]

[ערוץ ילדים]

09.30 [illegible]
10.05 [illegible]
10.30 [illegible] פרק 4
11.05 [illegible] פרק 92
12.00 [illegible] פרק 83
12.30 [illegible] פרק 16
13.00 [illegible] פרק 25
13.30 [illegible]
14.05 [illegible] פרק 14
14.30 [illegible] פרק 7
15.05 [illegible] פרק 126
15.30 [illegible] פרק 19
16.00 [illegible] פרק 22
16.30 [illegible] פרק 2
16.50 [illegible]
17.30 [illegible]
18.05 [illegible] פרק 7
18.30 [illegible] פרק 4
19.00 [illegible]
19.35 [illegible]
20.00 [illegible]

הארץ ממליץ

קולנוע

◆ [illegible]

תיאטרון

◆ העלמה והמוות. מחזה של הצ'יליאני אריאל דורפמן על אשה שעונתה בכלא בעת שלטון רודני בדרום אמריקה ועתה — כשיש כבר דמוקרטיה — היא מתנקמת בנקמה. [illegible] 20.30

◆ [illegible] 1973 [illegible] יגאל [illegible] 21.00

חלון קליל סופרטרמי
משאיר את מזג האויר בחוץ

החלון הסופרטרמי של קליל הוא משהו מיוחד.
הוא מבודד ומגן על המשפחה מחום, קור, רעשים ומונע בחורף עיבוי (קונדנסציה).
הוא חוסך בהוצאות מיזוג וחימום.
חלון קליל סופרטרמי – לבידוד והגנה בכל ימות השנה.

קליל פרופילי אלומיניום

קליל תעשיות בע"מ ■ ת.ד. 210, קרית מוצקין 26114 טל: 753044, 757914, 04-789110-2 ■ פקס: 04-757799